ZEN

jurnal 12004-2010

Mircea Cărtărescu s-a născut pe 1 iunie 1956, în București. A absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București în 1980. în prezent este conferențiar dr. în cadrul Facultății de Litere a Universității din București. Este poet, prozator, eseist, critic literar și publicist.

A publicat următoarele volume: *Faruri, vitrine, fotografii,* poeme, Cartea Românească, București, 1980; *Poeme de amor,* Cartea Românească, București, 1982; *Totul,* poeme, Cartea Românească, București, 1984; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgia),* povestiri, Cartea Românească, București, 1989; Humanitas, București, 1993; *Levantul,* poem epic, Cartea Românească, București, 1990; Humanitas, București, 1998; *Visul chimeric,* studiu critic, Litera, București, 1991; *Travesti,* roman, Humanitas, București, 1994; a devenit roman grafic în limba franceză; *Dragostea,* poeme, Humanitas, București, 1994; *Orbitor. Aripa stângă,* roman, Humanitas, București, 1996; *Dublu CD,* poeme, Humanitas, București, 1998; *Postmodemis- mul românesc,* studiu critic, Humanitas, București, 1999; *Jurnal I,* Humanitas, București, 2001; *Orbitor. Corpul,* roman, Humanitas, București, 2002; *Enciclopedia zmeilor,* carte pentru copii, Humanitas, București, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat înpixeli,* publicistică, Humanitas, București, 2003; *Parfumul aspru al ficțiunii,* audiobook, Humanitas, București, 2003; *Plurivers* vol. I și II, poeme, Humanitas, București, 2003; *Cincizeci de sonete,* poeme, Brumar, Timișoara, 2003; *De ce iubim femeile,* povestiri și audiobook, Humanitas, București, 2004; *Baroane!,* Humanitas, București, 2005■, *Jurnal II,* Humanitas, București, 2005; *Orbitor. Aripa dreaptă,* roman, Humanitas, București, 2007; *Dublu album,* Humanitas, București, 2009; *Nimic,* Humanitas, București, 2010; *Frumoasele străine,* povestiri, Humanitas, București, 2010. Traduceri în engleză, germană, italiană, franceză, suedeză, spaniolă, olandeză, polonă, portugheză, maghiară, ivrit, norvegiană, bulgară, slovenă.

Cărțile sale au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România și din Republica Moldova, Ministerul Culturii, ASPRO, Asociația Scriitorilor din București, Asociația Editorilor din România. Au fost nominalizate în Franța pentru premiile Medicis, Le meilleur livre etranger, Prix Union Latine. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi", Castel Goffredo, Italia. De asemenea, autorul a primit în 2011 Premiul Internațional pentru literatură de la Vilenica.

mircea cârtârescu

HEKI

jurnal 12004-2010

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corectori: Cristina Jelescu, Anca Lăcătuș
DTP: Corina Roncea

Tipărit la C.N.I. Coresi S.A.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CĂRTĂRESCU, MIRCEA
Zen: jurnal 2004-2010 / Mircea Cărtărescu. - București: Humanitas, 2011
ISBN 978-973-50-3000-1
821.135.1-94

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. - C.P. 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

— Ce este Zen ? e întrebat un maestru al acestei căi.

— E viața de toate zilele, răspunde el.

2004

1 ian. Sunt somnolent, mă simt îngreunat și obtuz. Anul care s-a dus îmi stă în cârcă asemeni platoșelor de plumb purtate de ereticii dantești. Doar că platoșa mea e interioară, e chiar sistemul meu nervos distrus și-nnegrit de atâta viață chinuită. Inspirația nu poate trece prin plumb, trebuie (ar trebui) ca plumbul să devină cristal ca să pot începe o dată. Mi-ar trebui acum luni de zile de recuperare prin somno- terapie și lectură ca să ajung, cine știe când, la nivelul meu cel mai de jos.

Caietul de-acum (cred că singurul pe care-1 încep chiar în prima zi a unui an) e cel dăruit mie de Gabriela, un foarte elegant produs suedez, legat între coperți tari, cu poza lui Strindberg pe ele. E mai tânăr ca mine - aproape toți sunt acum, de-acum, mai tineri ca mine - și e aproape prăbușit într-o rână. Are un breton ridicol, retezat cu foarfecă, ochi capii și răi, țoale de școlar. O mână salvatoare-i proptește totuși tâmpla, înfigându-i un deget pansiv în zona Broca. Foi moi, late și lungi în față (ce contrast cu pătratul optic, format mic, și cu hârtia chamois a caietului ăstuia!), o călimară de cristal. Ca ea de limpede să-mi fie zisul sistem nervos cât timp voi scrie aici.

în jurul pozei cu Strindberg - mai remarc, evident, mustața lui ca niște nervi cranieni numerotați - totul e ultra- marin și supraimprimat cu un mss olograf.

Scrisul lui seamănă cu al meu, dar deloc cu el însuși. Primele foi din caiet sunt, cum se cuvine, negre-lucios, și la fel sunt și ultimele. Există și textura fină a unui semn de carte de mătase neagră. Caietul (meu) albastru. *The blue period of Le Douanier-Smith.* Ah, și chamois-ul (OK, de fapt o velină mai grea și mai fină la pipăit) e neliniat, ceea ce mă aruncă-napoi unde mi-e locul, în preistoria mea recentă din primii doi ani de facultate. Sunt de fapt acolo, și măcar dac-aș avea și prostia optimistă de atunci, arma dintotdeauna a junilor corupți.

Pe albul paginilor ăstora gălbui cade-o lumină incomparabil de frumoasă, venită de la singurul obiect metafizic din bucătărie: geamul pătrat prin care se vede cerul iernii, în rest, bucătărie mică și albă, zgomotul liftului, muzică din vecini, M.C. scriind pe un colț de masă, înfofolit în scurta albă a Ioanei și cu un fular ecosez înfășurat ca o basma pe cap. Altă arătare. Dar de pe aerisitor vine un curent cu miros de *snow* pe care M.C. nu se simte-n stare să-1 înfrunte decât deghizat în eschimos. Fiindcă scrie pe a doua pagină din caiet, a trebuit să pună dedesubt, contrabalans pentru grosimea cotorului, ditamai cărțoiul, biblia lui alternativă din ultimii ani (cu care-și mângâie bătrânețele), *The Anatomy of Behavior,* deschisă la pagina 534, pe care se poate vedea un text complicat și subliniat pe două coloane, ca și Fig. 13.20 ce înfățișează o secțiune printr-un creier de șobolan în care se vede cum conectează neuronii dopaminergici în câțiva nudei din aria tegumentală ventrală. Păi, conectează, ce să facă și ei? Dac-aș fi un neuron dopaminergic aș conecta și-aș secreta dopamină. Așa, conectez și scriu în caietul albastru, pe când în adâncimea vastelor mele apartamente mr. G. începe să protesteze în stilul lui inconfundabil ce

se confundă cu al tuturor bleguților de (nici) 10 luni. Bye, deocamdată, deci.

2 *ian.* Stop cerebral complet. Ar fi trebuit să scriu un articol despre sex, amor și nu știu mai ce. Nu m-am putut apuca. Pe acoperișul de sticlă al balconului vin porumbei uzi și zgribuliți. Au o picătură în vârful ciocului, ca pensionarii de la cozi. Ca-n fiecare dimineață, am băut o cafea mare și groasă ca un sloi de smoală, care m-a adormit total, ironic și cu sclipiciuri paradoxale. Am visat morți. Cei mai apropiați morți ai mei. E de altfel osul mort al anului, când nu se-ntâmplă nici măcar nimicul, nici plictiseala. Zaci fără memorie, fost autor de foste cărți.

Și nici măcar pretextul lipsei de condiții pentru scris n-o să-1 mai am anu-ăsta (Dumnezeu știe cum m-a apărat el de disperarea totală), căci vom avea o bonă colentineancă la copil, așa că de la 10 dimineața la 6 seara voi putea citi și scrie aproape normal. Va fi în orice caz o situație nouă, dacă nu un progres. Doamne, un an de lectură și soledad... De reînvățare, reeducare în lagărul dulce al unui Macarenko livresc. Să nu ratez sansa asta, să mă refac, să mai mizez o dată. Poate că, în peisajul sinistru al câmpului de luptă, am fost localizat în revărsatul zorilor: uite, ăsta a mișcat puțin piciorul, chemați brancardierii. Și țuica mizeră turnată pe gât din cănița de tablă, și o clipă fulgerul ferăstrăului cu lama-nsângerată, presiunea brațelor care mă țin, amputarea fără anestezie, leșinul.

Am să-mi cumpăr drog granulat și-am să-ncep să secretez personaje și scene înecate-n morfină pură. Trebuie să reînceapă nebunia controlată, singura care nu e urâciune în ochii Domnului. Doar așa pot începe, cu primul pas, făcut la jumătate de metru în

aer. Să încetez să gândesc ca un om. Să văd din nou cu ochi de muscă, să gândesc cu minte de păianjen. Să mă așez în ființa nemediată de simțuri, să *fiu* cartea mea, nu s-o gândesc sau s-o scriu. Nu se poate altfel.

8 ian. De azi încep preliminariile la O_p izotop ce se lasă cam mult așteptat. Știu, dacă preliminariile sunt pentru mine optzeci la sută din plăcere în sex, în scris le-am sărit sistematic și nu m-am agățat de ele decât ca pretext ca să amân intromisiunea în vaginul meu de hârtie. Când nu-mi place să frământ, toată ziua cern. Yet, de data asta, în iarna asta amară și cumplită, simt că, apropiindu-se ea funia de par, ar trebui să știu măcar vag ce urmează să închid din tot ce-am deschis (generos și inconștient) altădată. Ce simplu și exhilarating e să mergi în evantai, degete din care ies degete din care ies degete, și ce greu e să cobori de-a lungul degetelor, zgâriindu-te și oglindindu-te-n inele, ca să reconstitui mâna inițială. Am să-mi revăd jurnalul precedent de când reciteam *Oj* și O_2, și-o să fac o listă pe computer cu liniile de urmat, sperând să nu fac vreo greșeală sau omisiune letală. De altfel, n-am terminat de recitit O_2, cel puțin ultima parte, cu arestarea, e esențială, pentru că ea trebuie rememorată cumva în volumul trei. Dacă n-oi fi acum mult prea obosit de o noapte de învelit și bibilit gabrielul de casă, ca și de o răceală tâmpită, aș fi creionat acum câteva *must-uri* pe care le am înainte (nu te speria, abundența asta de anglicisme nu vine din vreo tentație a high-brow-ului, nici a low-brow-ului autohton, ci e urmarea lecturilor mele exclusiv in inglesă din ultima vreme, din care am aflat care sunt circuitele neurale responsabile de adăpat, iernat și pășunat). Rămâne pe altă dată, ca tot ce sunt și pot.

Când am citit ultima culegere de povestiri ale lui Garcia Mârquez mi-a fost greu să-nțeleg o frază din prefață, în care scria că o carte de povestiri te scutește de chinuitoarea (sau agonizanta, nu-mi amintesc ce cuvânt alesese) decizie de a începe un roman. în acel moment scriam ușor și fericit, iar momentele de început nu le mai decisesem eu de foarte multă vreme, pentru că, oarecum, „se decidea" de la sine, nu mai

„agonizant" decât era decizia de a scrie următoarele pagini, a doua zi. Scriam „distrat", zburând pe deasupra textului meu, nu locuindu-1. Acum însă-mi zbârnâie-n creier zeci de circuite inhibitoare, și „chinuitor" e un cuvânt eufemic pentru ce mi se-ntâmplă.

Citesc o carte luată la-ntâmplare dintr-un vraf, *Queer* de Burroughs, tradusă bizar începând de la titlu *{Pederast,* ceea ce cred eu că e din alt registru) și probabil plată ca o talpă cu platfus chiar și în original. Ca să nu te păcălească „queer-icitatea" unei cărți cu povești de dragoste homose- xuală, ajunge să-nlocuiești iubitul cu o iubită oarecare: atunci, ce-i minunat într-o parte ajunge minunat și-n cealaltă și ce-i de doi bani cu un vagin rămâne la fel și cu un rect. După operația asta Genet apare în adevărata lui vocație de teleno- velist, iar Burroughs se dezvăluie ca diletant cu oarece sclipiri, geamăn pidosnic al pizdosnicului Miller (Humry).

Sunt bolnav, neras, cu țoalele pe mine fleașcă de transpirație de la aspirină și de la dormitul îmbrăcat, afară-i atât de ger că nici nu mă gândesc să ies... Toată iarna am stat în casă, lăsând să pâlpâie zilele și nopțile pe lângă mine ca un stroboscop cu pas egal, care mi-a descompus fiecare gând și fiecare mișcare.

Am fost o serie de diapozitive identice, aidoma picturilor de sub patul artistului kafkian asaltat de fetițe.

10 ian. Noapte nedormită, nasul congestionat total, chinul de a respira pe gură, buze uscate și crăpate. Am început - și mă mai gândesc dacă o duc mai departe - *Fata cu cercel de perlă,* „revelația romanului anglo-american din 1999", cum sună *blurb-\A* de pe ultima copertă. Ms. Tracy Chevalier a vândut un milion de exemplare din ea unor mediocri de teapa ei. Carte de subiect și „poveste", despre care nu merită să scrii nici un rând. O temă corectă de premiantă literară (păi, Burroughs tot avea ceva glagorie-n cap și parigoric în vine, ce puia mea - vorba înțelepciunii orientale).

11

Flori de gheață și țurțuri groși peste geamurile balconului. De zile-ntregi n-am mai ieșit din casă.

Sunt două tipuri de schizofrenie, cu etiologii diferite. O schizofrenie cu simptome pozitive (halucinații, idei delirante) și una cu simptome negative - mutism, retragere socială, aplatizare afectivă. Par a fi chiar boli psihice diferite. Prima pare provocată de disfuncții ale neurotransmițătorilor (dopamină, histamine), a doua de distrugerea (probabil de natură virotică) a substanței cerebrale.

12 ian. John Cheever, *Falconer.*

Noaptea trecută, o stare foarte stranie. Emoție evisce- rantă la vederea (viziuni perfect limpezi în semi-somn) unor peisaje total neutre: un drum cu pomi, niște blocuri... Un fel de rupere a relației între stimul și reacție emoțională, înnebuneam de nostalgie și nefericire privind acea perindare de

clișee.

Mi-e tot mai limpede - dar trebuie să-mi recitesc străvechile jurnale ca să fiu sigur de succesiunea faptelor - că anomaliile de funcționare a psihicului meu, și în primul rând manifestările epileptoide, dar poate și „vizitatorii", poate, Dumnezeu știe, și poezia, și tot ce sunt se datorează cumplitei lovituri în tâmpla stângă de când jucam fotbal pe terenul înzăpezit din curtea atelierului de pe Tunari. Aveam cam 16 ani, curând urma să fac și pareza facială. Atunci am întors brusc capul și l-am izbit de un stâlp de metal (cel de care se leagă, vara, plasa de volei). Am rămas năucit de lovitură. A fost durerea cea mai acută de care-mi aduc aminte, din tot ce am trăit vreodată. Probabil că în lunile următoare s-a format, în zonele ultraimportante de-acolo - zonele limbajului - țesutul cicatricial care a declanșat epilepsia minoră de mai târziu. Cum jurnalul meu începe la 17 ani, aproape sigur nu cuprinde acel episod. Trebuie recitit însă, nu doar pentru asta.

12

13 ian. Zi rocambolescă. Relatarea (poate) mâine.

Un scriitor de mâna întâi dintr-o țară de mâna a șaptea nu poate aspira la o notorietate mai mare decât a unui scriitor de mâna a șaptea dintr-o țară de mâna întâi.

14 ian. De fapt, aproape că am uitat vânzoleala grotescă de ieri. Notez aici doar câteva fapte, căci CSVD nu e domeniul meu. După multe amânări și întâlniri ratate, în fine mă văd cu Elvin la tipografia Univers și-mi dă plicul sosit din Dania mâne-sii. Spre mirarea mea arăta cu totul altfel decât un plic de la o bancă, dar stereotipiile noastre nu ne lasă loc de

gândire la-nghesuială, așa că l-am deschis, și mirarea mi-a devenit stupefacție (cu corolarul de stupiditate inclus în cuvânt). Plicul era pe numele meu, dar pe adresa revistei *Lettre* românească, totul scris cu pixul. Avea fereastră transparentă prin care se vedeau niște foi (multișoare la pipăit) și... o imagine a Giocondei. Straniu, e drept, dar poate că banca - de la care așteptam niște bani - mi-a pus în plic cine știe ce gadget, vreun calendar de anul nou sau mai știu eu ce. Pe plic era adăugat cu pixul: „Why don't you sneeze?", ceea ce, în orbirea mea automatică, nu m-a deranjat prea mult. Ca și scociul îngălbenit și boțit cu care era lipit plicul. A fost ca-ntr-un vis în care știi că nu se poate să-l vezi pe X, pentru că a murit de câțiva ani, și totuși vorbești cu el și-1 accepți așa cum e, fără ca mintea ta să simtă mai mult decât o ușoară dezorientare. Ușor dezorientat deci, am deschis plicul și-am scos ceea ce s-a dovedit un manuscris de câteva foi scris în engleză pe computer. Pe spatele lui scria cu roșu, de mână, „Why don't you sneeze, Jane Doe?". Jane Doe era tăiat cu o linie neagră și dedesubt scria, cu același negru, Mircea Cărtărescu. Atunci am avut un prim moment de vigilență. Mi-au venit imediat în minte poveștile cu antrax și scrisori-bombă. Am făcut fulgerător legătura: a strănuta presupune a inhala.

13

Ce dracu? De unde erau foile alea? Deja eram prea agitat ca să pot citi ceva din ele. Mi-am aruncat doar ochii: părea un fel de text literar, o povestire poate. De fapt, erau două manuscrise, cred, scrise cu caractere diferite și prinse cu o clemă. N-am avut curaj să le răsfoiesc: dacă emanau cine știe ce germeni? M-am gândit la vreun anarhist sau vreun

nebun pur și simplu: a citit eseul meu din *Lettre* daneză și nu i-a plăcut ceva.

Imaginea Monei Lisa părea imprimată pe un pliculeț, și mi s-a părut că în el era ceva groscior și moale, poate o pulbere. M-am trezit brusc și mi-am dat seama că nu trebuia să deschid plicul. Am coborât scările în grabă, ținând scrisoarea cu vârful degetelor (trebuia să mă spăl urgent) și cu o mâncărime autosugestionată în nări, hotărât să scap de ea cât mai repede. O clipă mi-a trecut prin minte să o duc la poliție, dar mai urgent mi s-a părut atunci să rup contactul dintre mine și ea. Cum am ieșit pe Brezoianu, am traversat și-am aruncat plicul și manuscrisul la primul coș, de un galben imediat săritor în ochi. Am privit câteva clipe plicul, căzut în coș cu fața-n sus: numele meu se citea clar, dar n-am mai avut curaj să scot plicul și să-1 rup. L-am lăsat așa, chiar în gura coșului, în văzul tuturor, și, din zăpăceală, am luat-o pe stradă în sens invers. După vreo sută de metri m-am întors și m-am uitat iar în coș: scrisoarea era acolo. Am plecat în grabă spre casă. în troleibuz am întors pe toate fețele povestea asta bizară. Ciudat e că nu mi-a fost nici o clipă teamă. Am mai primit scrisori absurde - remember seria Ada și Carmina -, dar niciodată din străinătate. Scrisoarea avea clar timbru de Danemarca, unde eu nu cunosc pe nimeni. Cine să facă efortul să-mi pună foi într-un plic, să-1 expedieze, să o facă pe o adresă pe care a căutat-o o vreme etc.? Ce sens au toate astea? Eseul meu despre Europa era unul pur estetic, fără nimic ideologic în el. Nu putea stârni contra

14 mea nici o minte normală. Dacă nu era vorba de o agresiune, de ce să-mi trimită cineva un manuscris? Și ce era cu pliculețul acela, dacă era pliculeț? Și de ce strania frază cu strănutul?

Acasă i-am spus Ioanei toată povestea și ea nici n-a clipit. Mi-a spus imediat ce așteptam cumva de la ea și ce știam și eu că trebuie făcut: recuperat plicul din coș și mers cu el la poliție. Mi-am luat mănuși de lână ca să nu mai ating plicul cu degetele goale (spălate și ultraspălate, ca și fața) și am pornit amândoi la drum. Din fericire, eram foarte aproape de obiectiv. Amândoi eram într-o stare de stupoare veselă. Ce aventură, Ițic, ce aventură! Mult mai surescitați decât cu adevărat conștienți de pericol. Așa se intră într-un film.

Am găsit scrisoarea la locul ei, neatinsă, și-am vârât-o într-o anvelopă de plastic: slabă izolare pentru potențialii germeni dinăuntru, căci doar am îndoit anvelopa la capăt. Cu un fel de mândrie prostească, am urcat din nou la dl Elvin, care făcea corecturi pe șpalturile revistei împreună cu ceilalți doi membri ai redacției, ca să-i spunem ce ni s-a-ntâmplat. Consternare, păreri diverse, agitație... Coborâm și ne-ndrep- tăm hotărât spre Poliția mare de pe Calea Victoriei. Greșim intrarea, suntem îndrumați pe altă stradă - acolo unde se petrecuse încercarea de incendiere de la a nu știu câta mineriadă, când cu „rebeliunea de tip legionar" - dar nici acolo n-am avut noroc. Polițistul de la poartă s-a uitat la noi cu acel aer alb al omului din popor în fața cuiva care nu-i seamănă, nu e din aceeași lume. Nici bunăvoință, nici suspiciune, reacție greoaie de robot. Ne-a trimis la altul, un tip în costum, care a ascultat la fel de alb povestea mea cu „plicul suspect din Danemarca" și cu „prafurile". A pus mâna pe unul

dintre acele telefoane de la poartă, plin, pe clape, de hârtiuțe scrise cu pixul, și a format mai multe numere de pomană. Pân-la urmă a deschis gura: „Să trăiți. E aici la poartă un... băiat, zice că a primit un plic cu prafuri, chestii,

15 socoteli..." După care se-ntoarce spre noi și ne spune cu mare greutate, ca o favoare nemeritată, și privind în altă parte: „Mergeți în sala de așteptare. O să vină cineva să vă ia." Am trecut pe lângă tot soiul de inși și inse în cojoace de blană și ne-am așezat pe-o banchetă. Lângă noi era ușa unui cabinet stomatologic. „Ia uite, cât așteptăm pot să-mi fac și dinții aici", îi zic Ioanei. Trece vreun sfert de oră, ne-ncălzim, înjurăm birocrația și poliția, dar apare până la urmă un ins. „Cine-i persoana cu plicul?" „Noi!" spunem împreună, ridi- cându-ne deodată. „Mergeți dumneavoastră ceva mai jos pe stradă, pe Eforie, treceți de garaj și o să vedeți o intrare, întrebați acolo de brigada crimă organizată și antidrog."

Iar un portar, frate geamăn cu primul și cu toți, iar telefoane, iar ironia țărănească în privința „prafurilor" („cică a găsit un plic cu niște prafuri, niște nenorociri...“), iar așteptare. Se deschid uși, ies gagici în fuste scurte, din cele care populează toate instituțiile, una le strigă celorlalte: „aștep- tați-mă și pe mine, mânca-v-aș!“, se perindă țipi „populari", îmbrăcați ca românul de periferie, până când coboară un ins înalt, cu ochi albaștri, în pulover și blugi, cu o brățară de aur la mână (trei sferturi dintre polițiști purtau de altfel astfel de brățări) și semănând atât de izbitor cu Tudorel Urian, încât am avut din prima clipă cu el un fel de familiaritate încrezătoare.

75 *ian.* Duc mai departe relatarea despre uărbi, dar previous to it să mai scriu că am terminat *Falconer* cu - probabil - un facies nedumerit. Un universitar (în ce domeniu? nimic din „universul lui

de idei" nu ne dă cel mai mic hint; tipul e universitar cam în genul lui Petrini al lui Preda: doar cu apelațiunea controlată) care se droghează de când se știe. Justificări? Câte vrei, toate la fel de neserioase. Cum să nu te droghezi când maică-ta are o stație de benzină? Când

16 nevastă-ta te acuză că te droghezi? Când taică-tu etc. etc. într-o discuție amicală cu frati-su (un afurisit de filantrop), îi trage vreo douăj’ de vătraie-n cap - un accident - și e băgat la pușcărie. Aici cunoaște tradiționala galerie de „bulangii" pitorești, acoperiți de tatuaje. Cu unul dintre ei și-o trage până nu mai are fund între fese. Evadează amantul îmbrăcat în țârcovnic, evadează și el - reminiscență din *Contele de Monte-Cristo* - și, ca un făcut, în civilie dă imediat peste un nou bulangiu dispus să-l ajute. Și, pe când omul nostru își umple plămânii cu aerul libertății, brusc și neavizat ne trezim citind caseta tehnică de la final. Greșeli tehnice copilărești - narațiunea îngust legată de punctul de vedere al acestui Farragut se extinde deodată, lăsându-1 baltă și urmând alt punct de vedere, al amantului său Jody, care și-o trage cu cardinalul -, croiala cusută cu ață albă, o lipsă de orizont și de perspectivă care te face, și aici, să-ți pui faimoasa întrebare: oare de ce și-a pierdut John Cheever luni sau ani din viață scriind cartea asta? Neavând cine știe ce folos estetic, cui și în ce alt fel poate fi ea utilă? Citind-o, îmi venea mereu în minte o carte a lui Hamsun, nu *Foamea,* în care se descria - minuțios - viața unui tip care… Un tip scufundat într-o minusculă istorie, narată placid. Doar câteva pagini merită citite din *Falconer,* câteva povești evident inserate on purpose în structura originară: scrisorile de la-nceput, mai ales cea către episcop, câteva flash-backuri cu femei (îndeobște), the continuing story a încornoratului - totuși nu atât de pregnantă cât ar fi făcut-o un scriitor cu adevărat imaginativ în grotesc -, alte câteva reușite punctuale. Dar Cheever nu-1 locuiește cu adevărat pe Farragut. Nimic consecvent, nimic coerent, nici măcar incoerența voită a cărții. Dar poate că viitorul cititor al jurnăluțului meu va dori și alte opinii critice. I le citez de pe coperta a patra. E drept, cei care le emit n-au autoritatea mea, nici

17 nu se-apropie de subtilitatea argumentației mele. Dar, din când în când trebuie să mai vorbească și ageamiii: *„Falconer* e un roman splendid. Dur, elegant, pur. Este, în același timp, esențial dacă vrei cu adevărat să știi ce se întâmplă cu sufletul omenesc în America." Asta crede Saul Bellow, iar un anume John Updike reia de unde a rămas primul. Nu doar că perversul, drogatul și fratricidul suflet omenesc american merită atenția noastră; el este și nobil, e chiar noblețea: *„Falconer* te îndeamnă să iei de pe raftul lor prăfuit cuvinte precum «transcendență» sau «noblețe». Cu iscusință, durere și clarviziune, Cheever ne restituie umanitatea sporită." Carnavalul din Veneția, cu variațiuni.

18 ian. Probleme dentare tâmpite, însoțite în ultimii ani de un sentiment de destructurare și de inutilitate. Ti se aduce > »
aminte, iar și iar, că ești împachetat în carne putridă.

N-am mai apucat să duc policier-ul mai departe, și mi-am și pierdut interesul pentru el. Mai ales că, de vreme ce-s viu și vioi, n-a fost probabil nimic nasol. Sigur că televiziunile s-au aruncat și că j’ de mii de telefoane, mailuri și cetățeni de pe stradă m-au interpelat. în linii mari deci:

De la buliția mare ne-au trimis la crimă organizată și droguri, unde s-a repetat circul cu portarul și-a apărut inspectorul în blugi asortați la culoarea ochilor. Și pulover. Ne-a dus la nu știu ce etaj, pe niște culoare și-n niște lifturi ca de spital, cu lume umblând brambura, ca să eșuăm într-un amplu birou mobilat învechit, fără nimic polițienesc în el. Au mai apărut doi inși chiar și mai tereștri decât primul, colegi de-ai lui, unul scund și negricios, în cămașă grena, altul înalt și dolofan la față, în haine de stradă cu toții și cu un limpede aer de băieți de gașcă, din cei ce-și trag în piept nevestele în reclamele la bere. Unul dintre ei îmi ia o declarație pe care ține să mi-o dicteze cuvânt cu cuvânt. Mă

18 conformez și aștern pe hârtie ceva în genul proceselor-ver- bale caragialiene, cu „având în vedere" și „considerând". Siderat, constat că băiatul nu știe limbi străine. Trebuie să-i dictez pe litere *Lettre internaționale* și „Why not sneeze?". în timpul migălirii la declarații, sună telefonul. Suntem ca-n filme. Răspunde brunetul în cămașă roșie: „Da. Nu. Ți-am spus: nu! Am deja credite la trei bănci. Nu mai pot, nu mai pot, nu mai pot! Am ajuns la limită! De unde să-ți mai dau? Creditele mă omoară. îmi nedreptățesc băiatul pentru ce? Ca să-ți faci tu gura frumoasă?... Nu, nu, nu! Știi ce-nseamnă să mai fac un credit? înseamnă să-mi dai cu ciocanu-n cap. Mai bine ia un ciocan și dă-mi în cap, că tot aia e. Am tot făcut, de-am ajuns să nu mai avem din ce trăi. De cât ai nevoie ca să-ți faci gura? Cât?!! Treizeci de milioane? De la 11 au ajuns treizeci? Nu, nici vorbă, eu alt credit nu mai pot să fac și gata. Gata! Nu mai insista, că degeaba insiști. La revedere!" Și vine spre noi amărât: „Femeile astea, dom’le... Femeia nu-nțelege, nu gândește. Vrea aia, vrea aia... N-o duce capul să vadă mai departe. Am nevastă frumoasă, dom’le, da’... nu pot nici eu să-i fac toate chefurile, că trăiesc din salariu..." Un circ întreg începe apoi cu sacoșa noastră în care era plicul. Din filme, ne așteptam să apară ceva mănuși de cauciuc, să se ia ceva precauții, că doar putea fi antrax sau Dumnezeu știe... Aiurea, au scos plicul fără nici un fason și l-au cufundat într-o mapă de plastic pentru investigații, inscripționată pe americănește. „Ați mai avut cazuri din astea?" întreabă Ioana, care lustruia din când în când canalul fatic. „Am mai avut vreo 3-4. O babă care zicea că i-au pus niște minuni în cutia de scrisori... cazu-ăla din Cișmigiu cu Băsescu... Da’ suntem puțini, ne reorganizăm... Uite, ăștia trei suntem. Și mai e un colonel. Atâția pe tot Bucureș-tiul. Ce să facem? Noroc că la interceptare stăm bine. Și nu vă uitați că birou-ăsta nu-i cine știe ce. Avem aparatură

19 americană, de la FBI! Numai cu de-aia lucrăm." Doar că nu prea se vedea că lucrează. Se-ntrebau unii pe alții ce să facă, sunau la telefoane unde nu răspundea nimeni, umblau de colo-colo cu mâinile-n buzunare... Pân-la urmă a trebuit să plec la facultate ca să-i anunț că nu pot ține cursul, iar Ioana a rămas să dea și ea o declarație. Când am venit înapoi, cei trei s-au luminat: „Ce bine că ați venit, că am greșit declarația, trebuie s-o scriem din nou. Am uitat să vă trecem profesia și n-am descris bine plicul. Ne-a zis șefu'." OK, s-o facem din nou. Am mai frecat menta vreo oră, după care-am plecat în relații cordiale cu băieții, ce ne priveau, cu mâinile-n buzunare, îndepărtându-ne pe coridor. Aveam să fim anunțați în legătură cu mersul anchetei... Poate mâine și mai mâine.

Eram copil și fusesem într-o tabără, în munți. Era ultima zi, și pe geamuri nu se vedeau decât nori întunecați de ploaie, în lumina foarte slabă ne făceam cu toții bagajele, era-n dormitor dezordinea aceea dezolată a despărțirilor. Copiii-au ieșit, pe rând, cu valizele, eu mi-o închideam, în genunchi, pe-a mea, abia se mai zărea în dormitorul pustiu, cu hârtii și gunoaie rămase pe jos... Un autobuz urma să ne ducă la gară. Am coborât și eu în curte, când mi-am adus aminte că trebuia să am două valize... Am urcat din nou, îngrozit că sunt în întârziere, și dormitorul era acum complet gol și sinistru. Numai în dreptul patului meu rafturile erau pline de lucruri: șiruri întregi de cărți, rufe, haine... Când le mai împachetez pe toate? Și în ce? Nu găseam valiza cealaltă. Ce să fac? Am fugit din nou în curte, să le spun să aștepte. Dar autobuzul plecase. Mi-au dat lacrimi de disperare. Ce-aveam să mă fac? N-aveam decât să rămân în dormitor și să caut valiza. Am urcat și-am nimerit pe cu totul alte culoare, cu altfel de dormitoare și paturi. Aici era etajul fetelor, unde n-aveam voie să urcăm niciodată. Femei de serviciu în

uniforme de pânză roz se opreau din spălat pe jos și strigau la mine...

20

19 ian. Orice citesc, o fac cu uimirea recunoscătoare a idiotului, care e răvășit de fiecare frază cu atât mai mult cu cât nu o înțelege. Câteva pagini frumoase în debutul cărții lui McEwan care trimit - dacă direct sau ironic nu e decis - la stilul avântat-gospodăresc al surorilor Bronte: copilăria delicată a fetițelor dintr-un secol pierdut. Nu mai știu unde era scena cu fetița închisă într-o cameră străină (am în minte doar o imagine, care s-ar putea să mă-nșele: rochița ei e numai funde și dantele, ochii ei sunt acoperiți de lentile moi de lacrimi, o mână se sprijină pe pervazul ferestrei; și toată camera e tapetată cu satin sângeriu). Dar ce mă amuză e pasivitatea totală a minții mele, de parcă acolo unde ea plonja goală și înota ore-n șir într-o piscină verde-ntunecat acum e gheață groasă, pe care aruncându-te nu poți decât să-ți rupi toate oasele. Mi-au dispărut imaginile mentale, cele care, ca plămădeala din parabolă, făceau să se umfle lumea în jurul lor. O gură căscată tâmp, cu dinți încălecați și-nnegriți, le-a înlocuit și e acum tot ce sunt. îi spuneam Ioanei că de la 1 februarie „ori mă spânzur, ori încep cartea", dar îmi lipsește forța și curajul pentru oricare din variante. Aș avea de-atunci doi ani și patru luni, ceea ce la doar patru pagini pe săptămână ar însemna 480 de pagini, mai mult decât destul. Deci timp încă ar fi, cu toată irosirea iresponsabilă a ăstor doi ani și ceva, singurii în care n-am scris chiar nimic și în care am trăit un fel de rătăcire tristă de care abia acum îmi dau seama. Știu că am greșit drumul și-am luat-o razna, și e foarte important că știu, fiindcă nu m-aș

putea întoarce altfel la un scris genuin.

De fapt, sunt nemulțumit de tot ce citesc pentru că dau mereu de altă poveste decât a mea. Nimeni nu pare a fi scris despre mine.

Verișorii roșeați și pistruiați au o culoare „aproape fluorescentă". îmi plac intervențiile astea care dau adâncime

21 poveștii prin anacronisme auctoriale intenționate, căci evident nici cuvântul, nici noțiunea nu puteau fi cunoscute fetiței-dramaturg. E un semn de reconstrucție postmodernă.

Să gândești la temeliile prozei. De ce se scrie, de fapt, o poveste sau un roman? La ce servește o superproducție realistă, oricât de bine construită? Ce e o carte: un fragment de viață sau un fragment de minte? Care este interesul ei? Sunt în cel mai amplu ventru din viața mea. Blurred.

22 *ian.* Puternic huruit interior. Când citesc, e un zumzet de telefon kafkian în spatele minții mele: reiau fiecare frază, nu reușesc să uit de semnele de pe pagină. Rămân la suprafață, când ar trebui să-mi sap galerii în pielea albă a paginii. Cititor alb-lăptos, cu cioturi păroase în loc de membre și piese bucale străvezii.

Telomeri. Telomerază. Limita Hayflick.

Deznodământ în coadă de pește la povestea cu plicul, prafurile, bombele. Nici un praf. Chestia cu Mona Lisa era un șervețel. Pe un colț al lui scria *Sneeze.* Textul era autopro- movarea unui „artist". Câteva opere ale lui? Un ceainic plin cu urina artistului. Mama artistului spălând rufe la mașină. Permisiunea de a folosi closetul Muzeului de Artă (regal) din Copenhaga de câte ori vrea să defecheze. își dă adresa, numele și numărul de telefon și-mi cere

100 de dolari ca să-mi facă portretul după o poză. „Funny, isn’t it?“ Șervețelul trebuie că era și el o operă artistică, intitulată „Why not sneeze?" Surpriza e că am primit încă un plic identic cu primul (cel puțin exterior) pe adresa de la facultate. What next?

Dimineața asta am simțit că pot începe.

Cavazzoni (tipul pe care l-am întâlnit la Stuttgart în voiajul cel de pomină, împreună cu - ca să nu mai uit - Hans Ernest Buch) îmi scrie: „sto leggendo *Nostalgia*[1], e bellissima, sono turbato, ti invidio!" Anch’io. După o carte de-a lui a

22 făcut Fellini ultimul lui film, *La voce della luna.* Am mai primit din Leicester niște cărți de Philip Pullman, despre care mi se scrie că „merge în direcție exact opusă celei a dv.“ în scris. Ce-o fi asta? Oricum, vinde în j’ de mii de copii, ceea ce e, de fapt, direcția opusă mie. Eu, acum, nu vând nimic.

Cât despre mine, nu scriu încă - dar citesc puțin, și tot e ceva - și nu mai știu nimic despre cele 3-4 traduceri ce-ar fi trebuit, ar trebui, să iasă anu-ăsta. Nimic deci de la bulgari, unguri și francezi. Americanii și slovenii sunt pe anul viitor, nemții și polonejii când o da Domnul, iar spaniolii la Sfântul Așteaptă. Nu știu când voi ieși în Suedia, unde e presant. Catalanii-s pierduți în spațiu.

Oricum, mi-e mai bine, sunt mai întremat. Am început să privesc lucrurile de deasupra, să nu mă mai simt atât de-ncâlcit între picioarele, mânerele și cuvintele lor. Un detaliu supărător e că în cartea lui McEwan un personaj meditează, aproape la fel ca-n *Orbitor,* la „ce înseamnă să miști un deget, să-i comanzi să se miște". Dar probabil că e și asta o chestiune care trebuie să-ți vină-n minte cândva, în adolescență, când cine știe ce sinapse fac deodată „clic!", ca și cea cu albastrul tău și albastrul celuilalt

(sunt la fel?)...

Să mă apuc de *Vineland?* Că tot îmi povestește Johnny despre cât de fractalici suntem amândoi. Sau „am fi".

S-a-ntunecat peste pagină. Fâșia de hârtie rămasă până-n josul paginii e tristă ca o seară antarctică. Poate numai ca să construiesc acolo, la pol, un Disneyland, sperând că va prolifera pe toată pata albă de jur împrejur, să mai spun aici că am trecut pe strada Rozelor (ce-mi pasă cum îi zice azi), printre vile imemoriale, ca să văd, prin ușa întredeschisă a unui pavilion al Policlinicii 10, pereții pictați în ulei înfățișând gâze delicios antropomorfe și prinți nanometrici alunecând pe o rază de soare.

23

23 ian. Foarte stranie această *Ispășire.* O poveste de familie duhnind a victorianism - cel mult până la jocul cromatic al Virginiei Woolf lentă și pedantă, cu greoaie manevre de arhitectură narativă, cu descripții de o inutilitate perseverentă, cu introspecții caraghios de serioase, care, din loc în loc, e violentată si subminată de bruște străluciri (post)moderne, în paradoxală continuitate ruptă cu plicticoasele pagini anterioare, ca și când convenția ar fi dusă până la capăt și prin asta și-ar arăta grotescul, artificiul, dar și ciudata frumusețe. Fiul femeii de serviciu se-ndrăgostește, evident, de fiica aristocraților și-i scrie o scrisoare pe care i-o trimite prin sora ei mai mică. Dar face și o ciornă a scrisorii, în care nu se poate stăpâni să nu spună cât se gândește la „pizda ei, la pizdulicea ei umedă" ... Din greșeală - atât de grafică! - pune scrisoarea cea grațioasă peste imaginea vaginului din *Anatomia* lui

Gray și în schimb trimite ciorna. Un act manque perfect. Acest joc lent cu convenția care, încet, se dezlipește la cusături ca o nimfă ce se umflă ca să devină fluture (sau ca mica cerșetoare a lui Baudelaire prin hainele rupte ale căreia se vedeau *la pauvrete et la beaute)* are ceva tulbure, crud și pervers, e un fel de viol consimțit și resimțit - de cititorul lent dezbrăcat de clișeele narative - ca mult mai șocant decât orgiasticul atât de banalizat al modernilor gen H. Miller sau Burroughs. Ăștia par niște brute tâmpe pe lângă McEwan. în același timp însă, efectul rămâne indiscernabil între un tradiționalism foarte greu de-nghițit, căci sintetic și artificios și lung, lung (zeamă lungă) cât o zi de post și fluctuațiile și intuițiile unui scriitor artist. De ce atâta butaforie, atâta inutilitate? Nu pot decide între dispreț și admirație, le trăiesc alternativ, cel puțin până acum, fiind eu la sfertul poveștii. Cert este că sunt împins înainte prin sălile și culoarele conacului britanic ca prin secvențele unui film „bun“, cu o corectă atmosferă chihlimbarie.

24

25 ian., ora 16 și 14' Dar deja seară, cu lumină vătuită pe fereastra unde se înclină, înzăpezite, pantele acoperișurilor de vizavi. E foarte liniște, o liniște cu ape sclipitoare ca o limuzină de lux la o expoziție cu vânzare. Prețul ei, 450 000. Interiorul ei? Piele parfumată. Roțile ei? Spițe de argint. Marca ei? M.C. Un M.C. cu tracțiune pe față. Și deodată limuzina se topește ca zahărul în seara de iarnă.

Scriu articole pentru *Elle,* unul pe lună. Aș putea scrie unul pe zi, la nesfârșit. Am acum rareori striații de neliniște, pe un fond de așteptare, de pândă, de fapt. Am dat înapoi incalculabil de mult. De fapt, n-

am dat înapoi, totul e așa: niciodată n-am fost un scriitor (sau un gânditor, sau, până la urmă, un om) valoros cu adevărat. Natura mea nu e sclipitoare, ci mai curând indecisă, „bălmăjită", vorba lui Pleșu - e drept, despre altcineva -, ceea ce, stilistic, s-a convertit în pagini mediocre și laxe. Doar că, așa lipsit de resurse, de cultură reală, de inteligență superioară, cum sunt, am avut... mirarea, fericirea, dubiul și până la urmă oroarea (cum să spun? oricum, dar nu „șansa" sau „norocul") să pătrundă uneori - evident! - altcineva în mintea mea, să mi se dicteze, pur și simplu, mare parte din tot ce am scris vreodată. Mi s-a dat o forță pe care am resimțit-o mereu ca fiind străină de mine și chiar de ideea de „psihic" sau de „literatură", și care a ridicat, pe amărâta colină a scrisului meu „normal" (din scrisori, articole sau jurnal) o construcție ce mă uimește pe mine în primul rând. Dacă mă gândesc la *REM* sau la *Levantul,* râd prostește când văd că sunt semnate de mine: n-aș putea scrie în mod normal nici un singur rând de acolo. Nu știu cum îl vizualiza Socrate pe Daimon, al său personal. Eu simt/simțeam uneori cum, citind în manuscris foile anterioare, dispăream deodată, și-n locul meu se ridica o ființă intensă și sigură pe ea ce nu semăna cu mine. De-aici, scriam după dictare și, nemaiexistând, nu mă puteam nici măcar

25 bucura de frazele și imaginile care se vărsau acolo. Nu mă bucuram nici la recitire: mi-era rușine de ciudățenia și străinătatea acelor paragrafe. Același lucru se-ntâmplă și în visele mele, de multe ori atât de elaborate: cum ar fi să mi le atribui, ca și când aș semna chiar eu regia, decorurile, muzica, efectele speciale și jocul fiecărui actor? Evident, altcineva le fabrică, în scopuri necunoscute, la fel ca și textele mele. Și cum nu-1 pot chema oricând, ca pe un djin, ca să-mi dăruiască un vis revelator, la fel n-am nici un control asupra lui în literatură. A lui sau a ei.

Recte: sunt genul de autor care nu poate scrie decât sim- țindu-se inspirat, care depinde 1000/100 de inspirație. Și cum de doi ani n-am mai simțit ridicându-se acel entuziasm atât de familiar altădată în mine, n-am mai scris nimic, de doi ani.

Am lichidat într-o oră, alergând prin ea, ultima jumătate din *Ispășirea.* După ce prima parte s-a dovedit pur și simplu un roman polițist, joint-venture Virginia Woolf și Agatha Christie, ceea ce deja a ruinat toate speranțele mele de scriere autentic artistă, a urmat brusc, după crimă, partea de pedeapsă, un fel de rătăcire oarbă și ininteligibilă printr-un (film de) război. E ca-n faimosul trucaj al lui Melies, în care în locul unui automobil apărea un dric: aici, în locul unui cuib de nobili nimereau subit în spitale de campanie și pe drumuri franțuzești bombardate. Toți protagoniștii devin militari și surori de caritate. Reconstituiri corecte (totu-i corect în cartea asta în afară de ce contează), întâlniri judicioase între personaje... Nimic, nimic demn de cât de mic interes. Și un final în care iar se schimbă scena, populându-se cu babe și babalâci. Să exclami aici „Dumnezeule, cum trece timpul!" ar fi o blasfemie. Ce rămâne din tot? încă o carte azvârlită în vârful piramidei cărților inutile, și rostogolindu-se

la vale până pe dalele de ciment.

26

30 ian. Dormeam pe salteaua din birou, când am auzit scâncetul lui Gabriel răzbătând tocmai din dormitor, puțin ciudat, ca un mic țipăt, oricum, neobișnuit pentru el. M-am ridicat alarmat și m-am grăbit să merg la el, dar brusc m-am simțit înșfăcat de o forță nevăzută și pur și simplu tras prin aer, aproape de tavan, prin sufrageria întunecată. Simțeam, pe piept, punctul exact în care se exercita acea forță, și-mi aminteam alte vise în care fusesem smuls din așternut în același fel. In dreptul ușii de la dormitor știam deja că visez și am făcut un efort îngrozitor să mă trezesc. Am deschis ochii și am rămas în acea stare de confuzie terorizată. Multă vreme m-au străbătut fiori de groază, iar când băiatul a scâncit de-adevărat (eram de fapt chiar cu el în dormitor și Ioana, lângă mine, avea profilul limpede al statuilor culcate pe morminte), toată fiziologia fricii m-a-nfășurat ca niște fire lipicioase.

Au trecut zile. A fost întuneric, apoi lumină (stinsă, de iarnă grea). Am înghețat pe drumuri foarte lungi. Am luat masa cu un ambasador și curând voi fi la alt ambasador. Am fost filmat cum intru într-o librărie și cum ies, cum beau un ceai fierbinte la „Terminus". Am spus lucruri plate și mohorâte în fața unei lentile. Am plimbat copilul, de mânuțe, dintr-un loc în altul și, strângându-1 în brațe, am simțit că am sâni virtuali, poate și un uter virtual. Am văzut un film - *Dogville* de galonatul von Trier - care nu e decât o glumă nereușită. In final, frumoasa Nicole Kidman ar mai fi trebuit să-mpuște câțiva țipi (la carnagiul ăsta gen Titus Andronicus oricum n-ar mai conta), între care pe producător, scenarist, decorator, pentru ca-n final

- căci uneori trebuie să faci treaba singur -, cu propriile mânușițe muncite, să-1 execute pe regizor. Așa ar fi triumfat, abia, dreptatea. Am mâncat, am fost la dentist, am respirat, am căutat ochelarii -

27

1 feb. Ar fi trebuit să am azi o zi glorioasă, cea în care aș fi picurat primele miligrame de smângăleală de pix pe prima pagină din *Orbitor.* N-a fost să fie. De două zile am fost într-un infern cât se poate de real: Ioana e bolnavă cum nu credeam să poată ajunge cineva, cu febră care-aproape a topit-o - și pe mine, lipit de ea și încercând degeaba s-o încălzesc în cele mai teribile frisoane pe care le-am văzut vreodată -, cu vărsături, dureri insuportabile de stomac și de cap. Chipul ei chinuit, literalmente de marmură umedă. Două pulovere ude fleașcă de la pieptul și spatele ei. Am trecut printr-un pericol din care doar extraordinara ei luciditate - chiar în pragul morții - a scos-o. Azi-noapte, cu o voce aproape ininteligibilă, mi-a spus ce să fac ca s-o aduc înapoi. Mai ales frigul simțit de ea în mijlocul fierbințelii m-a făcut să-nțeleg de ce supliciul gheții e, în Giudecca, cel mai atroce din Infern.

Citesc cu admirație (în sfârșit! crezusem că am căpătat un soi de frigiditate, un spirit critic tâmpit, ca al lui Franny) *Mătase,* de italianul Alessandro Baricco, o poveste concisă, cu o intrigă asemănătoare (dar numai atât) cu a filmului *The Pillow Book* al lui Greenaway. Ritm balansat, ritualic, scene delicate, interstiții poematice. Maniera totuși uneori împinsă către artificiu. Dar un artist adevărat, capabil să spună o poveste neadevărată.

Am cumpărat drog, voi cumpăra (mâine?) un caiet și tot e ceva. Se mișcă - s-ar spune - ceva, se umflă de prima suflare de vânt cel mai înalt drapel.

Nimic altceva în afară de continua mea rușinoasă viețuire. Am s-o duc tot așa în ăștia doi ani și patru luni până-ar trebui să închei? Sunt într-o capcană de a cărei perfecțiune - ce lacăte complexe, ce sistem de zăvoare, ce vergele și ce pereți! - nu încetez să mă minunez. „încă doi ani și patru luni și sunt liber", îmi spun ca un pușcăriaș care nu mai înțelege sensul cuvântului libertate.

28

2 *feb.* Lumina-mi vine toată de la fereastra cea mare din stânga. E tot lumină albă de iarnă, de la acoperișurile încărcate, deși azi cerul a fost rece ca gheața și intens albastru, virând spre primăvară. Așa se face că, apropiind vârful pixului meu de pagina pe care se-ntretaie multe nuanțe de alb și cenușiu, vârful altui pix, de umbră, purtat de o abia vizibilă mână de umbră, se-apropie devenind tot mai intens, dinspre dreapta, până ce atinge vârful pixului meu, de parcă ar veni de dedesubt, de undeva, și s-ar străvedea prin grosimea paginii. între cele două vârfuri de pix, pagina devine supusă, masochistă și catifelată, acceptând tatuajul, dubla penetrare, zgârieturile tandre pe spinarea ei uscată și caldă. Firește, cel de sub pagină scrie același text, dar cu literele inversate-n oglindă, e un Da Vinci al unei magice anti-lumi, așa cum Leonardo a fost, poate, umbra unei lumi cu mult mai adevărate, cea din spatele pergamentului pe care scria cu stânga litere ce priveau înapoi. Un lifting al creierului, siliconare a emisferelor cerebrale lăsate ca niște țâțe moi, cremă antirid pentru minte.

Pornografia hardcore, gangbang-urile, sexul în grup și dușurile aurii mi se par uneori niște jocuri de copii tâmpiței, care nu ajung nicăieri. Cât despre mine, îmi trebuie senzații mult mai tari: o șoaptă pe-

ntuneric, o cută a pielii, undeva, la subțioară... (ce tâmpit și ipocrit sunt. Fuck! că mai bine nu pot să zic). Și totuși: chiar nu pot înțelege imaginile sexuale până nu le traduc în limba minții mele, în care nu există nimic porno, deși mustește de sexualitate. Până nu devine totul o elaborată fantazare, așa cum n-am întâlnit până acum *niciodată* în vreo carte (alde Apollinaire și Bataille sunt ordinari comercianți de dânsa-ntr-însa) și extrem de rar într-un film. Poate am să scriu o dată 200 de pagini despre asta. Dacă voi trăi.

Ce e fascinant în acest vis (care altfel nu duce nicăieri) sunt decorurile lui de ghetou, ruinele, mizeria, culoarea

29 înnegrită a imaginilor. Ziduri de cărămidă îmbătrânită, scări de incendiu. Eram, în același timp, eu și un frate al meu. în unele scene ne-am separat însă pe nesimțite. La-nceput eram numai el. îmi venise curioasa fantezie să vâr un om viu într-un cuptor cu microunde. „Dumnezeule, dar va fi carbonizat acolo!" am strigat, văzând deodată scena din afară. Dar fratele meu, cu mâini pe care le simțeam ale mele pe măsură ce atingeau obiecte, și-a dus planul la capăt. A-nchis un copil dintre cei ce se jucau pe străzi în cuptor și a declanșat generatorul de microunde. Când a deschis ușa, înăuntru era un fel de plăcintă umed-murdară. înăuntru mai rămăseseră întregi câteva oase și bucățele de organe. „Fratele meu e canibal", mi-am zis și, îngrozit, am luat acea tavă și-am coborât cu ea pe o scară de incendiu, prin acel peisaj îngust, igrasios și sordid. Am dat de un colt al unei curți interioare, în care era puțin nisip umed, pișat poate de vreun câine. Eram fratele meu și mă simțeam urmărit, mă-ntrebam care să fie pedeapsa pentru canibalism. Aveam să-ngrop acea plăcintă umană-n nisip. Dar, pe când făceam asta, un copil ce se juca în aceeași grămadă s-a apropiat și a-nceput să scoată de-acolo oase: uite, bucăți de craniu, o vertebră... Eram dat de gol și nu puteam face nimic. O mulțime enormă se apropia, ne-nconjurase...

8 feb. Iarna s-a dus, se pare, întunecată și albă cum nu-mi amintesc prea multe. Ieri culorile erau foarte tari sub azurul din Cișmigiu, și de căldură ne-am scos canadienele. Am ieșit cu băiețelul la plimbare și l-am filmat: în majoritatea timpului încercând cu încăpățânare să-și scoată căciulița. Avea și oarecare dreptate, așa că de la un timp l-am lăsat în capul gol, zbârlit și auriu, cu firișoarele bătute de vânt. E mare, mai masiv decât copiii de vârsta lui, pare inteligent, dar numai tehnic - cutii, cabluri, obiecte cu butoane sau becuri, niciodată jucării - și încă nu spune nimic din ce are pe suflet,

30 în afară de mama, dada și câteva sunete fără notație convențională. De la statură la căutătură (gravă, îndârjită, fără pic de dulceață) și la voce e un ciudat bărbățel. Acum merge singur, legănându-se și așezând picioarele mai puternic decât e nevoie unul în fața altuia, dar toate progresele îi sunt urmate de lungi stagnări și chiar involuții, așa încât nu sunt ușor de detectat. Fețișoara îi e nobilă, are clasicitatea sculpturală a mamei lui, dar când plânge, „face buzița pătrată" ca mine cândva, în Silistra. Acum doarme mai mult și mai adânc și, în parc, ieri, ne-am dat seama cât a crescut, în general, în iarna asta. Acum interacționează cu copiii, cunoaște câinii, pisicile și porumbeii, înțelege lumea pe suprafețe mai întinse. L-am dat în leagăn și pe tobogan, i-am arătat baloanele, copacii, cerul. Privește și primește totul grav, râde foarte puțin, semnul de bucurie cel mai frecvent e aviditatea privirii și, din când în când, un zâmbet surprins. Ne-am întors, fericiți, după „just a perfect day", sub cel mai emoționant cer de primăvară, azur și trandafiriu alternând deasupra unei lumi sclipitoare, entuziaste.

Am început *Vinelandl* Fiecare pagină e scrisă impecabil (cam detașat, totuși, pentru gustul meu). Citesc în paralel și o carte despre calculatoare. Am avut o săptămână șucară.

12 feb. Nu pot să-nțeleg, nu pot să mă-nțeleg. Nu se poate să fiu eu cel care sunt acum. Dementul ăsta. Mă desolidarizez de mine, mă reneg. Dac-aș avea curaj, m-aș anihila. Mi-e foarte greu, și cel mai greu e că n-am cu cine comunica. Până și eu mi-am trântit ușa-n nas. Cum pot ieși de-aici, de unde, de fapt, nu există scăpare, fiindcă nu vreau să scap? Cum mă pot reîntoarce în mintea mea, când abia îmi pot păstra firea? M-am întins prea mult și acum mă nărui pe mine însumi ca un val mare și greu. Dau cu mine de pământ. Nefericirea asta a mea se cronicizează: nu pot începe să scriu

31 pentru că n-am liniște interioară, n-am condiții de scris, sunt obosit și complet tulbure. Dar știu că voi scrie și asta mă ține încă drept, în picioare.

De două ori, în două locații ale visului meu, am văzut cuvântul „purpura". Apărea scris, ca indicațiile de pe ecranul unei camere video, direct pe imaginile visului, care altfel erau pe o dominantă de ultramarin. Dar mintea mea e un puzzle cu piese de mărimea prafului.

Telefonu-aș putea să-l și închid, cum mi-am închis de mult snail-mailul. Nu mai aștept nimic bun de la el. De mobil, nici nu mai vorbesc. Nu-mi mai trebuie solicitări de articole și de prezențe la radio și TV. Realmente simt că am trecut în altă etapă, poate altă lume. Nu mă mai interesează deloc lumea literară, revistele, jocurile, prestigiul, imaginea - nimic. Singurul fir cu vechea mea lume conectat încă la simțul meu vibratil e firul negru al furnizorului de internet. Simt acum că doar via modem exist în lumea reală. Acolo încă pândesc, încă aștept, de-acolo încă mai poate veni acea veste. Veste-po- veste. Asta fiindcă, mental, nu mai trăiesc în România. Și tot ce-mi doresc e să las în urmă și fizic locul ăsta cu oameni... cu oameni așa cum i-a lăsat Dumnezeu și pe ei. Sunt în punctul în care Joyce a lăsat în urmă Irlanda, numai că am treizeci de ani mai mult. Și încă nu sunt Joyce, și țara mea n-a fost, nu e Irlanda. Nici nu va fi.

13 feb. Ce mi s-a-ntâmplat e lucrul cel mai simplu de pe lume. M-am lăsat încălecat de viață. Care, delicat și perseverent, cu o apăsare niciodată violentă, mi-a rupt în bucăți șira spinării. Asta se-ntâmplă doar când renunți la scutul puternic al iresponsabilității, când te maturizezi, când ești o

ființă etică. Fiindcă asta înseamnă să fii matur: să auzi, din când în când, pocnetul de cristal zdrobit al câte unei vertebre, să te săgeteze durerea și să zâmbești știind că ființe mici

și neajutorate se hrănesc cu durerea ta. Ai putea fugi și ți-ai putea salva sufletul și valorile - dar stai mai departe sub talpa moale și grea care sparge un os pe săptămână. N-am mai scris și n-aș mai putea scrie, pentru că întreaga mea lume interioară susținută de coloanele scrisului meu, ale discuțiilor mele cu mine, s-a sfrijit și s-a lăsat, ca o structură prea expandată a unui aluat scos din cuptor. Spuma acelor pagini, miliardele de bule de aer intersectate și terciuite unele în altele a secat mizerabil, ca o cremă de ras mânjită pe etajeră și nu mai înseamnă acum decât cărți, vechi, tâmpite și uitate de toată lumea. Sunt blând-nefericit, ironic-disperat, e fundul lacului, mai jos nu se mai poate.

Apar la numeroase televiziuni, simbol vid și multiplicat la nesfârșit precum cutiile de supă Campbell. Nimeni, including me, nu mai știe măcar un vers sau un titlu dintre ale mele, dar sunt o „personalitate culturală". Pe care-o înfă- șoară-n pixeli. Plutesc în derivă, oricine face din mine orice. Cum nu mai știu cine sunt, ce pot și ce cred, zic da tuturor. Aș zice da și călăului, poate mai ales lui.

Citesc mai departe *Vineland,* tăioasă și înghețată. Sunt singur în biroul meu, în care-a sosit un nou locatar: o sofa oarecum freudiană, pe care, întins, încerc să mă ascult. Am băut și primul pahar de nes rece, care deodată m-a umplut de o iridiscență chimică. Ați avut dreptate, cuvântul-cheie este „amar". Acolo, în adâncul gâtlejului, în papilele din

spatele limbii, sunt porțile, pe acolo se intră. Frumusețea este amară și lutul din covată e tot amar.

Ce mai simt cu adevărat? Ce-as mai vrea cu adevărat să »
fac din viața mea? Nu mai sunt în stare să mi-o spun, deși o știu prea bine. Dar se-ntâmplă mereu același lucru: cineva substituie fraza „nu trebuie să știi" cu o alta: „e inutil să știi". De fapt, cu un fel de modulare continuă și universală: inutil, inutil, inutil..., care nu-nseamnă că lucrurile sunt

33 nefolositoare, ci că utilajul care estimează ce-i este util nu mai vrea să facă nici o estimare. *Eu* sunt inutil, nefuncțional, obosit peste orice măsură. *Eu* nu mai vreau să știu, de mine în primul rând.

Ani de zile n-am putut începe volumul unu din *Orbitor.* E același lucru acum. Un fel de paralizie „în mănușă", de natură isterică, și nu organică. E o conversie în organic a unor gânduri pe care nu pot, nu vreau să mi le mărturisesc. E o crampă a minții mele, la fel de mecanică precum o crampă a degetelor. Nu pot începe, nu pot iniția. Nu voi iniția până n-am să-mi reamintesc că sunt un inițiat. Și, mai ales, n-am să încep până n-o să-mi iasă din cap că ar trebui să spun tot romanul din prima frază, ca acei campioni la băut bere care-și trântesc în stomac, dintr-o bilă de sticlă de la capătul unui lung tub, vreo patru kile de lichid deodată. Uriașa complexitate pe care cartea o implică o simt la-nceput, deși ea va exista numai la sfârșit. E o eroare de logică de un tragism special, căci ea dă seamă de toată sterilitatea din lume. Steril ca un sterilet - self-portrait-ul meu actual.

Zile extrem de triste, de fapt tristețe-ntărită și formând obiecte, volume.

23 feb. Cureaua de transmisie mi-a prins mâneca

și acum mă trage spre adâncul mașinii. în ultimele zile am cumpărat mobilă și am început chinuitoarele lucrări dentare. Am fost la două emisiuni TV. L-am jucat (prost) pe M.C. pe scena universului infinit și depresiv. Am aflat că sunt un om de succes, că „de la Eliade, Ionescu și Cioran...", că „probabil...", că „goethean" ... Am aflat și că aș fi luat un mare premiu în Franța, că am volume în Canada... Se uită lumea pe stradă după mine, de la emisiunea Mihaelei Rădulescu încoace, și râd elevele de mine-n troleibuz: „Hei, *Orbitor aripa stângă* \ Băi, *Orbitor aripa stânga\“* Țară nenorocită în care doar formele contează...

34

Și mai contează ceva, totuși. O carte adevărată. Am recitit în românește *Clopotul de sticlă* al Sylviei Plath și-am fost surprins de salingerianismul ei. Un salingerianism fără Salinger, înlocuit de inumanul unei priviri schizofrene. Câmpul vizual vid și infinit e accidentat doar de câteva obiecte, minuscule datorită efectului de îndepărtare, dar limpezi în incongruența stranietății lor. Holden își putea explica rațional reacția de respingere a maturizării, putea înțelege distanța dintre modelul ideal al lumii umane și mersul ei real. Ceilalți oameni nu erau monștri, ci ipocriți care, cunoscând binele, făceau răul. Fata din *Clopotul de sticlă* e însă atinsă de o vrajă rea, care nu deformează lumea ca entitate etică, ci însuși câmpul vizual al entității ne-umane care privește. în ciuda calmului glacial al povestirii și a precarității imaginarului ei, la sfârșit rămâi cu impresia că ai fost într-o lume străină, aridă, în care fluviul dopaminei (sau al cine știe cărui alt lichid sfințit ce curge între sinapse) a secat și umanul irigat de el s-a sfrijit până

la forme embrionare, hidoase. Sub clopotul de sticlă ești „pasiv și împietrit ca un copil mort" - e fraza cea mai importantă a cărții. Cruzime inocentă, reificare a oamenilor, incapacitate de a înțelege că tu însuți ești altceva decât un lucru. Ce adânc înrudită e arta ieșită din atelierele schizofreniei! Aglaja Veteranyi și Sylvia Plath, poate Cristian Popescu, sigur Frida. Și acel Șișman, cred, pe care l-am cunoscut odată. Bizarerii, manierisme, mostre înghețate de muzeu interior.

Am citit azi aproape toată ziua, întrebându-mă cum o fi plăcerea interzisă a scrisului.

29 *feb.* Confuz, confuz de tot. Nu știu dacă exist sau nu exist, dacă sunt fericit sau nefericit. E duminică, soare puternic, imaginea de pe desktop ne arată pe noi doi la Roma, într-o zi vântoasă, ventilatorul computerului mârâie înfundat.

35 în rest e liniște și singurătate. Chiar nu știu dacă mai trăiesc, îmi măsuram viața după cărțile la care lucram, acum mi-o măsor cu lingurița de cafea (și măcar de-aș auzi și eu sire- nele-n larg). Nu mai lucrez la nimic și nu mai știu nimic. E un fel de viață care mi se-ntâmplă.

Să iau *Cercetările filozofice,* apărute-n fine în românește.

1 martie Caietul albastru, deosebit de grosolan, al *Orbitor* voi. 3, mă așteaptă, încă imaculat și fără vreun gând concupiscent, pe masă. Gânduri - care mai de care mai depravate - am eu însă cu el, dar... am îmbătrânit și nu mai pot, nu mai ia pistolul foc. Iar fericirea nu e nimic altceva decât, se știe, un pistol cald. Pistolul meu cald dintre pulpe, creierul meu cald, ziua asta caldă de mărțișor.

Cum sunt o țâră mai lucid ca de obicei, încerc să-

mi palpez puțin situația, să merg la fața locului ca să constat cât de umflată e. Uite cum stau. Esențial e că n-am mai scris literatură - în afară de bucățele risipite și insignifiante - din septembrie 2001, adică de doi ani și cinci luni. în timpu-ăsta mi-am republicat diverse texte, am publicat și altele vechi, încât acest gap nu s-a observat, dimpotrivă, statusul meu literar - dar mai ales social - a crescut. în ultimul timp a crescut chiar dizgrațios, ca un hybris.

Nașterea lui Gabriel și lunile extenuante care-au urmat au complicat ecuația. De multe ori am fost la un pas de... habar n-am de ce, dar la un pas de sfârșit. Luni întregi n-am dormit, n-am citit și n-am scris, ceea ce m-a musulmanizat psihic, m-a diminuat moral. M-a livrat unui dezastru de care m-a despărțit un fir de păr. Abia de câteva săptămâni e mai bine: sunt degrevat de multe must-uri, băiatul e mult mai simplu de supravegheat și îngrijit, o femeie stă opt ore pe zi cu el. Am ieșit și dintr-o iarnă lungă și posacă. Prin urmare, condițiile externe - dacă nu-mi aduc aminte că încă trăiesc,

36 totuși, în România - încep să pară favorabile. Dar ce mai e în interiorul meu după agonia ultimelor luni? Și cât de mult - e întrebarea cea mai grea - mai cred în literatură? Și, înăuntrul acestei întrebări, ghemuită ca un făt oribil, încă una, și mai grea, mult mai grea: cât mai cred în *Orbitor?* Cum și de unde o să am forța să-1 termin dacă nu mai simt că e un lucru important - nu pentru alții sau pentru imaginea mea, ci pentru Mircea, pentru cel care aluneca prin canalele pline de apă de sub vila din Floreasca? Dacă nu mă mai sprijină, de-o subțioară și de cealaltă, poezia și visele? N-o să pot scrie cartea asta dacă-o să simt (cum o simt de-atâtea ori) că vreau s-o termin doar ca să scap de o grijă și să mă pot apuca de altceva. N-am s-o pot începe, măcar, dacă n-o voi simți ca pe *Divina Commedia,* ca pe o minune pe cale de-nfăptuire. Nimeni n-a scris ceva bun vreodată dacă, începând, nu s-a simțit mai mare decât cei mari, dacă nu s-a văzut deodată ca o unealtă de zirconiu într-o mână de diamant etern și indestructibil. Dar azi nu mai pot gândi așa cu adevărat, fiindcă mă înfășoară vălul seducător al vieții. Sunt tare fericit, azi, cu băiețelul meu, cu noul meu sistem Sony care sună dumnezeiește - mai ales când cântă Leonard *In my Secret Life* cu ziua plină de soare care, iată, mi se dă, mi se așterne-n fața ochilor. Aș da azi cea mai nebunească pagină pe o ieșire-n oraș, de mână cu Ioana mea - tunsă acum scurt, înduioșător, ca Giulietta Massina sau Julie Andrews -, așa, fără nici o treabă... Sau pe o rătăcire printr-un supermagazin cu obiecte perfecte și seducătoare. Cât de falsă ar fi munca mea la *Orbitor?* Nu l-aș mai scrie, de fapt, niciodată și poate n-as mai scrie nimic dacă, totuși, un fel de infra-voce nu mi-ar spune clipă de clipă ceea ce, de fapt, știu mai bine decât oricine (o știu corpul meu și vârtejul complicat al spațiului, timpului și-ntâmplării care sunt), că scrisul e viața mea și că nu pot pretinde că exist dacă nu scriu, oricât de paradisiacă ar fi uneori iluzia cea mare.

37

Socialmente și... și... finanțiar sunt mai bine văzând cu ochii. Ne-am aranjat casa și ne gândim la o

căsuță de vacanță. Scriu articole glamoroase pentru *Elle* și foarte dure pentru *Jurnalul național.* Am (cam) încheiat și povestioara cu Ileana, bineînțeles într-o primă formă prescurtată, pe care-am dat-o la *Lettre.* La facultate lucrurile merg de asemenea bine, sunt deja conferențiar și țin un curs serios de literatură de după - al doilea - război. Am putut să mă ocup puțin și de mine, trec prin infern reparându-mi dantura, dar, măcar, în vreo zece zile voi avea un „surâs de cadavru galvanizat", ca tipa din Arghezi (sper că arta dinților falși a mai progresat totuși de-atunci). Ficsionomia mi s-a abătut puțin către-ntomnare, când mă privesc în vitrine văd silueta și mersul tatălui meu, iar în oglinda din hol fața mea a trecut hotărât, în ciuda pletelor și-a ochilor fără vârstă, de linia micrometrică a celor 40 de ani. în interior am rămas totuși ciudat de fraged. Căci dacă spun că social sunt pe o treaptă mai sus, ar trebui să zic din aceeași suflare că n-am avansat asemenea „fiilor faptei", a tipilor care, la o adică, pot guverna (de la o familie la o fabrică sau o țară), ci ca un șaman din Siberia care se cațără pe scara lui grosolană închipuindu-și - și consătenii lui cred și ei - că urcă din cer în cer de stele, din ce în ce mai sus... Tot urcând eu așa, am ajuns sau sunt pe cale să ajung în locu-ăla paradoxal care-i atât de sus, încât nu-1 mai vede (și nu mai interesează pe) nimeni. Deja practic nu se mai scrie despre cărțile mele, fiindcă, probabil, nu mai e nimic de zis: desenat, verificat, notat.

Am acum timp să citesc și e cel mai mare, inestimabil, de fapt, câștig. E drept, nu prea mai citesc ca un entuziast, ci mai curând ca un căutător de noduri și semne în papură. Cum a venit însă instalatorul, mă opresc acilea.

Addenda: când o să mai merg la librăria *Cărturești,* o să mă așez pe scaunul lui Cărtărescu ca

să mă simt, o clipă, Cărtărescu.

38

7 *martie* Lună plină, literalmente orbitoare, pe cerul vopsit neglijent. Nu știu de ce arde atât de fantastic peste viața mea făcută țăndări. M-am gândit azi din nou cum aș putea să termin. Striațiile de nefericire din ultimii ani s-au îndesit si-acum ele sunt masa densă a vieții mele, străbătută de stria- ții - tot mai rare și mai subțiri - de liniște și de seară. Ioana l-a luat pe cel mic și-am fost toți trei în dormitorul întunecat, privind toți trei cu aviditate luna. „Luna, Gabriel, luna!"

El a-mplinit un an și bucuria mea de-a-1 avea (de-a mă ține lângă inimă pe mine însumi la vârsta de un an) n-are nici un punct de legătură cu continua mea nefericire. De fapt, viața mea fericită parazitează ca un mucegai pe noaptea compactă a nefericirii mele. Ii iubesc pe Ioana, pe lonuța și pe Gabriel, îi iubesc mult și cu duioșie. Și totuși viața mea adâncă e abandonată, risipită. Gabriel e acum înăltuț și masiv, cu ochi foarte atenți, cu cea mai frumoasă guriță imaginabilă. Părul i s-a cârlionțat pe ceafă și, în față, i-a ajuns, castaniu întunecat, până la sprâncene. Merge singur prin toată casa, bătând parcă nituri cu piciorușele și ținându-și brațele ridicate pentru echilibru. Vorbește mult, înșelător coerent - ritmul și sonoritățile se apropie ciudat, uneori, de limba nor- mală, ca și când s-ar organiza treptat și pe scară mare, nu cuvânt cu cuvânt. Pare inteligent și bun, n-are nimic din rânjetele de fericire ale multor congeneri, nu pare extaziat nici măcar când se dă în leagăn sau pe tobogan. Spune „mama" limpede și mai discutabil „tata" sau alte vocabule. Prima lui întâlnire cu luna a fost neatentă (din partea lui) și tristă (din partea lunii).

N-am numai viața făcută praf, ci și nopțile, pustii acum „ca niște stepe". Și zilele, goale ca niște cutii de plastic goale. Și cărțile pe care le mai citesc sunt tot așa, cutii de plastic albastru transparent, cu capac alb mat, în care se țin mezeluri și brânză. Dar în care deocamdată e doar un aer veșted. Totuși, minunatele „șuete" ale lui Borges din *Cărțile și noaptea,*

39 tonul lui trist, sceptic și atât de adevărat. Toată dimineața de azi mi-a părut rău că n-am locuit vreodată în sudul Buenos Airesului, că nu sunt un porteno.

Insomnii prelungite. Nici un fel de știri de nicăieri (în afară de una proastă, care era de așteptat). Enorme cheltuieli. Frică aproape isterică de viitor.

„Simplul fapt că ești paranoic nu-nseamnă că ceilalți nu conspiră să-ți facă felul."

Era să uit: de pe tăviță, Gabriel (care, adormind oportun, a scăpat cu moțul netăiat) a ales, în ordine, inelul, stiloul și fata (întruchipată de o păpușă), ceea ce, vorba celor din *Al cincilea element,* e pur și simplu PERFECT.

Mai demult, un vis: mergeam pe mare, noaptea, pe podul de aur imprimat de razele lunii în valuri. Mă-ndreptam spre o insulă, care era chiar Malta, ombilicul. Deși era noapte, toate culorile insulei străluceau ca la amiază: creste muntoase înțesate de flori.

12 martie Am început *Orbitor 3.* Intru tot prin Bucu- reștiul oniric și regresiv. Știu ce-am de făcut, și un pahar mare de nes mi-a spus chiar mai mult. Nu mă descurc fără drog și singurătate. Merg mai departe după o pauză de doi ani și jumătate!

Azi-noapte, un drum printre sloiurile Antarcticii reluat din alt vis și apoi Italia, numai iarbă și marmură, pe care-o arăt cu mândrie („e cea mai

fantastică țară din lume!") fostei mele soacre. Iar spre dimineață, un coșmar trist: Ioana se-ntoarce la fostul ei soț și-mi lasă actul de divorț pe masă. O discuție cu ea, cu o groaznică apăsare-n inimă: dacă pleci, să nu te mai întorci. Multă, multă suferință.

31 martie Vremuri triste pentru jurnal. Trei săptămâni de tăcere, și nu doar de o pauză de scris, ci de tăcere psihică, așa cum ai spune „cecitate psihică". Am trăit într-un mediu

40 în care nu aș fi crezut să supraviețuiesc. Am respirat apă. Am uitat tot, cu mult mai definitiv decât dacă totul (viața mea fantastică, arta mea de a sculpta în pagina albă) s-ar fi șters din memorie: am uitat de parcă memoria mea s-ar fi transformat într-un alt organ al unei alte ființe din alt univers. Am ieșit complet, cu apa șiroind pe mine, din literatură, și-acum mă scutur ca un câine, împrăștiind stropi aleatorii. Nu mai sunt în literatură. Am sfârșit și eu unde sfârșesc toți. îmi țiuie și mie urechile acum de pustietate, de mesaj întrerupt. Am ieșit din legendă. Sunt un organism ce se deplasează printr-un mediu. *Orbitori* a rămas acolo unde l-am lăsat cu trei săptămâni în urmă: în inutil și paragină. Am scris articole, am umblat pe ici și pe colo jucându-mi stângaci rolul și spunând lucruri în care nu mai cred de mult, am fost prins și-nfășurat strâns în Maya, înfășurat de niște picioare multiarticulate, în mișcare precisă și rapidă. N-am mai citit aproape nimic și practic n-am mai avut mentație - în afară de calde și umede pliuri emoționale nopțile, înainte de somn, ca și de vise alergând cu o mie de picioare, oriunde. Ieri, spre zori, mișcăm iarăși obiecte doar privindu-le concentrat.

Am fost la Brașov, mi-am renovat dantura, am fost foarte aproape să ne luăm mașină, adică am sărit de pe o bucățică de viață explodată cu-ncetinitorul pe alta. Am pălăvrăgit și ne-am îngrijit copilul. Am făcut planuri pentru o casă de vacanță și pentru balcoane

cu termopan. Am trăit ca o familie de merceologi cumsecade. M-am degradat, intru-n pământ de rușine.

Rafale de nefericire pură, izbindu-mă de pereți.

M-am mai gândit la Brusli, i-am mai sucit povestea pe-o parte și alta, dar n-am ajuns la nimic. Aș vrea mult să mai pot scrie, orice, chiar și etichete de borcane cu muștar. Dar sunt afară și nu mai găsesc, pe zidul neted, nici o intrare.

41

23 aprilie Primăvara pierdută. Sunt pe muchia muchiei. Am să înduplec zeii cu ofranda mea de o mie de euro pe lună? Nu știu, dar o aduc la altar.

Câte ceva din Cortâzar. Wittgenstein, fără tragere de inimă și fără înțelegere. Oceane de timp pierdut cu... te miri ce și alte plăceri mărunte. Valorile mele sunt acum șifonate bine.

Mai voiam să notez ceva din Wittgenstein (care chiar m-a dezamăgit, din punctul meu de vedere strict literar), un fragment în care seamănă izbitor cu Kafka din aforisme, dar, căutând pasajul, am fost iar dezamăgit. Nu cumpăr investigațiile, deși e ceva, acolo, în ele, legat cu milioane de noduri. Le dezlegi unul după altul, căutând în spatele lor cutia cu darul cel prețios, dar Wittgenstein ți-a dăruit doar nodurile. Nu e sub ele nici o cutie. E un cadou împletit din sfori înnodate.

Sunt, totuși, atât de fericit când scriu! Chiar și rându- rile-astea fără importanță. Dar nu ca o femeie care găsește plăcere în notarea mărunțișurilor delicate sau simpatice, nu în ce scriu găsesc bucurie, ci în faptul scrisului, în inscripționarea pielii albe de sub mâna mea. în tatuarea acestei țâțe femeiesc-

prea-femeiești.

Am fost în Polonia, pe drumuri lungi, într-o ciudată ano- nimitate. Nu ne știa și nu voia să ne știe nimeni. Catedrale baroce italiene și autostrăzi nemțești. Vechi bătălii și sarcofage în cripte adânci. Icoane făcătoare de minuni, sticle de votcă prin care plutește un pai. Mese sardanapalice, magnolii înflorite. Poland. *Cracow.* Cea mai largă piață medievală din Europa (200/200). Solidarnosci. Fețe late, mustăcioase. Blonde fără sex-appeal. Ce altceva? Ce altceva? Michnik: obraz aspru, roșu, gângăveală strategică. Auschwitz - filmez o după-amiază liniștită. Poarta cu ARBEIT MACHT FREI e mult mai scundă decât o crezusem, o biată lozincă de ranch sau de SMT. Tâmpiții de nemți. La ce-au folosit toate infer- nurile înghesuite la un loc? Oamenii suferă destul și-așa. Ce

Dumnezeu făcea un imperiu plin de mausere și violoncele cu pămătufurile alea de bărbierit? Cu pantofii-ăia presați? Câte pături puteau face din păr omenesc? Trebuie să fii tare idiot să aduni ochelarii evreilor și să le faci poze când îi sortezi pe rampă: tu la dreapta, tu la stânga... Personal, nu oroarea m-a copleșit, ci disprețul: ce shit fără sens, ce nenorociți mărunți s-au oploșit în umbra omului wagnerian... De fapt, poporul german (asistat și de altele) a furnizat mijloace de omor în masă unor inși care nu s-ar fi ridicat altfel mai sus de „justițiarii" ce omoară prostituate, după ce-au grijă să le și violeze, ca petrecerea să fie mai veselă. Am văzut fotografiile, am văzut și cuptoarele. Și cutiile cu Zyclon B. Vilele polonezilor veneau până-n gard, vecine cu lagărul. O nemulțumire: n-am reușit să vedem *Femeia cu hermina* a lui Da Vinci la Cracovia. O revelație: cina

de la „Klezmer Hois": macrame-uri pe mese, vechi bufete cu sticlărie, perdele „de perdea", cu ața groasă și ochiuri mari, pereți cârmâzii, o matroană cântând la vioară, mâncăruri „jidovești", cum îmi spune cineva - totul ca într-o nuvelă, ca-ntr-o altă viață în care aș fi fost un galițian perciunat, fericit și usturoiat ca naiba. îmi plac femeile lor, mâncarea lor, muzica lor. Nu că-mi plac, dar îmi spun ceva, îmi spun mult. Am avut cu adevărat o (stră)bunică evreică, așa cum a „inferat" tata într-o după-masă cherchelită? Și-apoi ieșind, noaptea, în cartierul evreiesc, sub stele ca-n Schulz, privind casele lor cu firme ciudate, gărdulețele de fier în formă de menorah, copacii foarte bătrâni, militarii în negru, de pază, cu ciudate pistoale-mitralieră la gât...

Am inima împietrită. în fiecare zi îmi spun că nu merit să mai trăiesc.

24 apr. Bineînțeles, nu timpul îmi lipsește, ci mai ales singurătatea. Dar să spui că-ți lipsește singurătatea, ca scriitor, e de parc-ai spune că nu poți exista cu adevărat, pentru că

43 n-a apărut încă noțiunea de spațiu. Singurătatea nu e o condiție pentru scris, e scrisul însuși. Când nu ești singur nu scrii, poți fi fericit sau nefericit, dar nu poți fi scriitor.

Sunt neras de câteva zile. Mă-nvârt și nu-mi găsesc locul. Nu sunt lăsat să scriu. Nu mă lasă mintea mea ajunsă zdrențe, nici viața mea în zdrențe de mătase, de țigan de operetă. Am ieșit din tiparele mele, ultimii doi ani m-au distrus ca scriitor. Dar să nu mă mai plâng.

Citesc câte puțin din Cortăzar. Povestiri foarte frumoase, ca niște torturi ornamentate cu spirale de zahăr. Uneori insule de adevăr pur între volute prea artiste. Azi e ciudat să scrii așa. Atât de impersonal.

Ești ca bijutierul care își izolează diadema de lumea înconjurătoare, plină de turiști și zgomote de motocicletă. Uimitoare concentrări de frumusețe, dar gadgeturi în cele din urmă. Scrisul meu însă a plecat din el, din *Sfârșitul jocului,* și asta nu se poate uita.

Pe masa mea, claie peste grămadă, cărți, discuri, bani, decupaje din ziare, chitanțe, cutii de bomboane (din Polonia), statuete, toate-n umbra boantă a monitorului de computer. Afară cineva bate covoarele, scoțând praf auriu în primăvara mult mai aurie. Dincolo chiräie și plânge cel mic, holbându-se pe „Atomic". Neras și trist, cu ochelarii pe nas, ca un Giinther Grass slab, îmi înghit rușinea și-ncerc să merg mai departe, rănit adânc de viață. Uneori mă gândesc ce minunat ar fi fost să nu fi scris literatură, să fi rămas un profesor de școală generală în așteptarea pensiei. Dar singur, singur ca un câine, ca un vagabond care pute a vărsătură.

28 apr. Vară tot mai evidentă, singurătate tot mai acută - nimeni, chiar nimeni n-a rămas în jurul nostru -, zile pierdute fără să știi cum, risipite ca nisipul printre degete. Scriu cu un fel de cerneală ce se scurge pe lângă bila de iridiu așa de ușor, că mă-ntind cât sunt de lung, pur și simplu, pe

44 hârtie, rapid și nervos de parcă tot ce scriu n-ar fi decât o singură semnătură întinsă la nesfârșit. Hei, dacă m-ar întreba cineva cum mă cheamă, aș putea spune: citiți-mi numele, de la primele lui litere din prima mea carte până la asta, după care pun acum punct.

Scriu mult, în disperare, în caietul cu coperți de plastic albastre-moi. Dar, în lipsa oricărui strop de inspirație, a oricărui ajutor de dincolo de pielea și corneele mele, nu fac decât să repet, literal aproape,

pagini și imagini de altădată, acum veștede și fără forță. Rescriu, de fapt, păstos, lenevos, melodramatic, fără proprietatea și tăișul cuvintelor, *Orbitor.* Nu pot scrie altfel. Imaginația mi-a scăzut până la segmentele roșii, nu pot vedea nimic, iar ce-mi amintesc sau visez nu pot descrie. N-am început cartea, ci înnegresc doar desenând bâzdâgănii, o foaie, ca Balzac înainte să se apuce de scris, doar că la mine asta rămâne totul, cu asta mă laud. „Marele scriitor Mircea Cărtărescu" - cum titrau azi în *Ziua* bietul meu interviu - nici măcar nu mai fumegă. Lava a-mpietrit în straturi subțiri si terne. » »

Am însă ceva mai mult timp liber și-am să-ncerc din nou să forțez. Risc să rup niște dinți de roată sau niște pinioane în mecanism, dar atâta pagubă. Oricum nu fac doi bani dacă nu scriu.

Fulgurații de scene și obiecte care nu pot sublima în cuvinte. Temperatura cuptorului a scăzut și conținutul e sleit acum ca o mâncare de vinete și bame după care nu poți decât voma. Nu mai e nimic în mine, am ajuns la osul gol al țestei. Cuțitul os.

Nu știu precis când, dar de curând, în orice caz, într-una dintre lunile astea de nesfârșită oboseală psihică, am ieșit din vechea mea viață. Nu mai sunt, pur și simplu, cel de-acum un an-doi, autorul care trăia pasionat în lumea literară, lupta pentru preeminență, făcea crize peste crize de orgoliu, se

45 angaja într-o dispută sau alta. Nu mai e lumea mea. Nu mai vreau, de fapt, să cresc, nu-mi mai spun nimic elogiile și injuriile, nu mai citesc aproape deloc, nu-mi prea pasă că nu mai scriu. Să privesc realitatea în față: m-am trezit din literatură ca dintr-un vis care-a durat treizeci de ani. E ca și când m-aș fi-nălțat deasupra unei lumi de arteziene, grădini și palate atât de sus, încât din toate nu mai pot vedea decât pete gălbui și cafenii, inexpresive, lipsite de importanță. Nu mai exist ca scriitor, fără să exist, cât de cât, în vreun alt fel. M-am întors (căzând brusc și stupefiant) la flanarea inconștientă prin lume de la șaisprezece ani, când nu vrei să scrii ceva, ci să fi scris deja și toți să te privească admirativ. Visul s-a sfârșit, oricât mai zac în pat ca să mai prind din el o imagine sau două. M.C. e mort, s-a dus...

30 apr. Fericire și lejeritate de vară, culorile deodată mult mai violente, contrastele-ntre ele mai mari... Mergem de mână la cumpărături, îl cărăm pe cel mic dintr-un loc într-altul, ne minunăm de cefita lui de tânăr războinic cu cârliontii mergând în amonte. Aș vrea să fiu la Roma, să străbat Italia de la o biserică la alta, de la o fântână la alta... Aș vrea ca viața mea să fie sculptată expresiv în piatră lucioasă și muiată de apele care trec. Aș vrea să mă reculeg, să fiu o vreme un atlas pe-un vechi monument de marmură străvezie, să susțin arcul unei porți sau colțul greu al unui fronton. Să fie-n amurg, profilul meu să fie negru ca smoala pe ape trandafirii...

Dacă voi scrie vreodată *Theodoros,* corăbiile vor avea acolo pânze de sidef trandafiriu (reminiscență din Arnold? așa erau „the days that are no more"!).

Să-nțeleg precis ce se petrece. Sunt acum un pitic față de ce-am fost. Să nu pun pe umerii lui cocoșați mai mult decât poate duce. N-am să fac decât să-i rup coloana vertebrală, să-l amestec cu țărâna.

Niciodată n-am fost mai departe de lume. Zgomotul ei nu mai e nici măcar vuietul subliminal din receptorul arpen- torului K. E liniște, o liniște însorită, de poiană-ntr-o pădure necălcată de picior de om. O liniște pe care n-o aude nimeni.

Un puști, pe internet: „Nu pot să cred ce spun unii, că M.C. e un satanist care distruge mințile copiilor"...

2 *mai* Mă rog în fiecare noapte, înainte de a adormi, și când mă trezesc în patul meu, în camera mea întunecată, într-o stare de tristețe fără limite. Mă simt ultimul om, poate ultimul posibil. Sunt atât de gol și de fără nădejde, încât nici măcar nu știu cui mă rog, sau de ce. Am eșuat, n-am înțeles și n-am învățat nimic, iar acum sunt stors și curg printre degete în pumnul propriului meu timp. E de necrezut, nu mă pot obișnui cu prostrația asta a minții mele: sunt aproape un idiot, inclusiv moral: în cele mai obișnuite discuții, la o terasă, nu-mi mai aduc aminte numele cele mai uzuale și cuvintele de vocabular activ. Uit frazele înainte de a le formula bine. Sunt ca un cardiac sau un bolnav de rinichi: văd cum totul se ruinează și nu pot face nimic, căci acum și organul care „mă" conține și pe care-1 confund uneori cu mine însumi (creierul meu care conține mintea mea care mă conține) se arată la fel cu celelalte: centrifug, independent, inervat de o putere străină. Mintea mi-e flască acum nu altfel decât un picior paralizat. S-a-ntrerupt ceva între ea și mine, sau s-a distrus o porțiune din eul meu, cea care o controla. Voința, credința mea, poate.

Și totuși, automat, cu sinceritatea organică a actului reflex, cum mă-ntind în pat și-nchid ochii,

încep să mă rog, pentru iertarea greșelilor mele, și-n primul rând pentru marea greșeală care sunt. Pentru că sunt gol, pustiu, în bătaia tuturor vânturilor. Faptul că mă rog mă umple de mirare, căci e cu totul în afara mea, de parcă deodată o mână mi s-ar ridica

47 la o comandă străină. Și e o mare mângâiere care mi se aduce, nemeritat, în fiecare noapte, înainte să cad în somn.

Manuscrisul găsit într-un buzunar, povestirea titulară a lui Cortazar din culegerea pe care-o tot citesc. Fiecare povestire a lui pe care n-o știu mă surprinde și mă-ncântă. Aici e jungla flexibilă, de fire roșii și galbene și de nume atât de cunoscute de pe harta metroului parizian. Și e traseul interior, maniacal, autosuficient, al marilor obsedați. Și-al nostru-al tuturor care n-o vrem pe Marie-Claire în carne și oase, ci urmărirea ei, vânarea ei imposibilă. Vrem reflexia ei în geamul metroului, și n-avem ce face cu ființa ei de omenesc, carne și rubedenii. Sexul e-n creier, unde fericirea stă-n fantasmatic și-n veșnica foame, insațiabila foame psihică. Rareori psihologia sexuală a bărbatului s-a eviscerat atât de intens și de trist. Când îl citesc pe Cortazar (din care totuși unele texte îmi sunt opace) simt că n-am ieșit chiar cu totul din literatură, că încă văd acel oraș îndepărtat și alb ce stă singur la capătul razei. E ca și când, privind o scenă de carnagiu la televizor, un strop de sânge mi-ar sări pe față.

5 *mai* In prelungirea paginii despre rugăciune. Am avut o serie de vise azi-noapte, din care mi-a rămas unul singur. Eram foarte sus deasupra pământului, pe terasa unei clădiri zvelte și extrem de-nalte. Am mai fost la acea înălțime în ultimele săptămâni, în vise aproape identice. Dar până la un punct. Căci

acum n-am rămas alături de ceilalți din grup, ci m-am agățat de cârligul unei macarale de pe terasă, și deodată m-am pomenit rotit cu putere, într-un arc amplu peste spațiul gol. Sub picioarele mele, pământul se vedea nu ca de la-nălțimea unei clădiri, fie ea și un zgârie-nori, ci ca din avion, sau așa cum îl vede un parașutist: un puzzle de culori sclipind prin grosimea albăstruie a aerului. Simțeam puternic vertijul fiecărei mișcări, curbele acelea ample și nebunești,

48 ca și frica intensă de a fi suspendat în gol. Am privit în sus, știind că evit astfel, măcar în parte, greața și leșinul balansului, dar efectele fiziologice, accelerația simțită-n canalele semicirculare erau la fel de intense, de „reale". Dar, uitându-mă spre brațul macaralei, am văzut, cu senzația resemnată că deja știusem că așa va fi, că nu mă țineam direct de cârlig, ci de o curea de piele legată de el, și care se subția văzând cu ochii din cauza tensiunii enorme. „O să cedeze", mi-am zis, și-n clipa aceea cureaua s-a rupt și-am început să cad cu viteză fantastică spre spoturile verzi și galbene, curbate, de sub mine. Știam că nimic nu mă mai poate salva, că e sfârșitul. Aveam să mă zdrobesc, să mă spulber os cu os. Și-atunci, în loc să urlu de groază sau să fac infarct, cum bănuiesc că se întâmplă, am simțit cum mă liniștesc. „Doamne, îmi încredințez sufletul în mâinile Tale", mi-am zis, și-apoi mi-am făcut cruce. Am așteptat apoi deznodământul, dar m-am trezit înainte să ating pământul și să-1 mânjesc de sânge. „Slavă Domnului", mi-am zis, confuz, în patul meu, în camera mea întunecată. Am fost foarte surprins de acest vis. înseamnă că e ceva deja interiorizat, deja adânc în mine. Că mai e o speranță.

16 mai Un drum la Torino, de pe-acum îndepărtat, cum pare să se fi depărtat totul. Oraș întins, galben-pal, sub Alpii pătați de zăpadă, clădiri pătrate cu galerii nesfârșite, în perspective ă la Chirico, porticuri prin care umbli disecat de lame de umbră și

de galben la fel de semilunare și de tăioase. Domul unde iradiază, subteran, La Sindone (în locul lui, în incinta-înghețată, o mizerabilă copie de carton). Biserici baroce, zugrăvite - chiar ăsta-i cuvântul - alb, statui sublim-ridicole de cai și muze, cu câte-un principe de Savoia, coclit, în vârf. Muzeul de Artă Egipteană, L’Egizio, cred, mare și mohorâtă cazarmă de cărămidă. înăuntru, zei de bazalt și oameni de cârpe. Și o pitică uluitoare, cu față de cauciuc natural, cenușiu,

49 fața (dar mult mai tristă și mai saturniană) lui E.T., șchiopătând ca un automat, vorbind ca un automat, imposibil și totuși urgent de descris, căci a fost în centrul visului meu din noaptea următoare, când venea după mine și o tăiam pe față, îi scoteam ochii, o culcam la pământ, și iar se ridica și venea după mine.

24 mai Sunt obosit și uzat (no need to ask the reason why). în câteva luni am fost prins fără scăpare în dinții de oțel. Nu mai e nimic de spus, nici loc de întors. Am dus o viață frenetică și fără sens: ore de umblat prin magazine de materiale de construcții și de unelte, casa transformată în șantier, ore la dentist, articole tot mai fără chef și nerv, cumpărat mașină - Suzuki Wagon R+, un nume frumos, recunosc, aproape pe măsura nobilului ei cenușiu-metali- zat - și-apoi nopți nedormite-ncercând să-mi reamintesc mișcările și comenzile ca pe un cod secret ce mi-a fost ras din minte (ambreiaj, marșarier, accelerație), apoi celelalte: prezentări de suedeji, între care pe Șvedul numărul 1, Trans- tromer, tradus în mii de limbi, pe Șveda care dă premiul cu pricina și pe româno-șveda noastră cu cartea ei din gaze luminoase, plină de păsări fluide, întâlniri cu elevi de liceu în care te prefaci că încă ești eroul lor, M.C.,

proiecte de emisiuni TV, tot tacâmul. Și iar, și iar, fără sfârșit. Pe încă un plan, înghesuita noastră viață de familie, cu Gabriel (micul gigant, cum suna reclama la Matiz), plimbându-și cârlionți! de la ceafă printre picioarele noastre, cu Ioana (seri de dragoste alternând cu seri de răbufniri nervoase - e prea mult, nu mai putem) și cu bona și cu încă 6-7 muncitori învârtin- du-se și murdărind totul - asta e viața mea de acum. Nici o carte, nici un gând la scris, nici o amintire. Dacă e weekend, articolul pentru *J.N.* Apoi cel pentru *B.N.* Apoi cel pentru *Elle.* Apoi anchete și interviuri. Noaptea visez că găsesc

50 bani, tot mai multe monezi, până ajung la o groapă plină cu monezi și ceasuri de mână, iar asta înseamnă lacrimi. Și mai e un plan, al cursurilor și examenelor, cu sute de lucrări de corectat. Și mai e unul: cel financiar, cu impozite și calcule și plăți care-mi necrozează creierul, și mai e unul, al cumpărăturilor săptămânale și cotidiene. Așa se desfășoară, lunile astea, viața marelui romancier mistic, explorator al „continentului M.C.“, cum scriam odată. Viață de broker, de rocker, de docker. Mă mănâncă deja pielea groasă de rinocer care, treptat, mă acoperă. O să-mi crească și pe ochi, și pe nări, și peste gură, și peste găurile rușinoase, până o să rămân o sferă gri-Suzuki de piele de rinocer.

5 *iun.* Singur și teribil, teribil de nefericit. După un drum într-o mică țară verde și vălurită, iată-mă din nou în nebunia și pustiul vieții mele. Fiecare minut îmi este furat, de fapt mi-1 fur singur, mă strâng singur de gât cu putere și înverșunare. Trebuie să urmeze o plecare, trebuie să găsesc o insulă în care să pot scrie, o insulă de carne, oase și tendoane, insula M.C. Mi-e atât de frică de viitor, încât mă trezesc noaptea țipând sau plângând în hohote. îmi lipsesc caietele mele, orele mele, cărțile mele și cei

care le citesc. Mi-e dor, dor de ele toate, mi-e insuportabil de dor de mine. Am dat interviuri sumbre și descreierate, am vorbit în bucăți de discurs mai vechi, mi-am purtat și prin Bulgaria marioneta pe care scrie M.C. E insuportabil să nu mai exist, mă frige ca o plită încinsă. Nu mai am vreme să citesc și să scriu, am căzut în mâinile cuiva care mă chinuie ca un copil rău. Azi iar trebuie să scriu un articol, iar trebuie să mă gândesc la orice-n afară de gânduri, gânduri adevărate. Nu mai știu să gândesc gânduri, acum doar calculez calcule și vorbesc vorbe.

De 1 iunie, la Târgul de carte din Sofia, mi-a fost adus un mare tort, pe care era desenat un fluture cu o singură aripă...

51

Asta mi-a adus lacrimi în ochi si mi-a amintit de ura, dus- mănia, invidia care mă însoțesc în propria mea țară. Mi-a adus aminte că țara mea, acum, e întreaga lume în afară de România. Stau acum mult în străinătate și-mi mănânc, aici, în București, pâinea amară a exilului.

12 iun. Născuți morți (de fapt, *Copii morți)* de Martin Amis, un roman punk dintre cele care te agresează sadic, ca un tip gen Hell’s Angels care intră-n closetul public peste tine și te bate măr just for the hell of it. Sigur, vei purta multă vreme cicatrice și echimoze, dar tot ce vei învăța va fi să eviți întâlniri de felu-ăsta. Autor nu fără calități, jubilând în miezul porcăriei universale, hrănindu-se cu ea și făcându-ți și ție un sandvici. Apoi, *Barbă albastră,* din nou, de Vonnegut, destul de palidă după cea dintâi (căci ăsta e de fapt efectul cel mai pervers al cărților violente: le face pe cele artiste să pară

fade, deși e tocmai invers. Bere după vin e-un chin); cumva, cărțile lui K.V. jr. sunt prea frumoase, prea perfecte, prea diferite între ele, ceea ce te duce cu gândul la un designer minunat, exact din cei care pe mine nu mă interesează. Fiecare roman al lui îmi dă câteva ore de mare plăcere, ca o prostituată de lux. Asta nu înseamnă că mi-o voi aduce aminte a doua zi, căci sunt multe de felul ei. Cărți cu care te culci, nu de care te-ndrăgostești.

Mi-e limpede acum că voi face un an de sacrificiu. Tot ce sper e să mă pot opri, cândva, la anul pe vremea asta și să las totul baltă și să mă apuc de scris, fiindcă, de obicei, mecanismul îți prinde-ntâi degetul, apoi mâna-ntreagă... Sper că nu-mi va prinde și mintea, deși am senzația uneori că de-acolo am fost înșfăcat mai întâi. De ce fac tot ce fac acum?

De ce mascarada asta cu geamuri termopan și mașini Suzuki, pe care nici nu știu să le conduc? îmi folosesc ele cu adevărat la ceva? Răspunsul, atât cât îl înțeleg eu, ar fi

52 cam de genul: „am încercat să scriu, dar ceva m-a părăsit și n-am regăsit drumul. Cum să stau degeaba e chinuitor din cauza remușcărilor și suferinței de a nu lucra, măcar m-am gândit să fac ceva util, măcar într-o direcție, măcar pentru un timp." Așa că, de fapt, e invers față de opinia comună (și chiar a autorilor) despre ratare: nu te oprești din scris pentru că nu mai ai timp să scrii, ci mai degrabă îți ocupi timpul cu prostii pentru că nu mai poți scrie. E la fel și cu alcoolismul: de obicei, autorii se-apucă de băut când nu mai pot scrie, din disperare și voință suicidară. Se-ntâmplă că ei devin cu adevărat cunoscuți după ce s-au oprit de mult din scrisul creativ, așa că publicu-i identifică, greșit, ca mari autori bețivi. Când, de fapt, sunt foști autori, mari bețivi.

Ieri am luat o oră de condus mașina. Cred că nu m-

am descurcat rău. După jumătate de oră îmi amintisem bazele, dacă nu ale circulației, oricum ale manevrării mașinii. După o oră am decis că instructorul e prea mitocan și-am coborât din mașină, hotărât să caut altul. Nu vreau să repet umilința tâmpită de acum 12 ani.

Tot ce-mi doresc e un sfert de veac de singurătate.

Suntem mari prieteni, Gabriel și cu mine. Acum, poate fi modelul oricărui renascentist, pentru orice cherubin, pictat, sculptat sau cântat. Arcadele ochilor le are codate spre tâmple ca ale Giocondei. Gurița e cărnoasă și pur și simplu cu colțurile întărite cu tuș negru, gură de fetiță, mereu deschisă și fragedă. Ochișorii îi strălucesc mai puternic decât oricare îi știu eu pân-acum. Nu mai vorbesc de păr, întunecat, dar cu inele de aur. Nu e de pe lumea asta. Cărnița brațelor și picioarelor e străvezie. Obrazul și gușa sunt tari, curbe ca un sân dulce de femeie. E singurul copil care gâlgâie ca un porumbel, un fel de mică gargară, de câte ori vrea sau îl nemulțumește ceva. E puternic și curios, un mic David ieșit cu iezii la păscut prima oară. Spune „mama", „tata" și „apa"

53 știind la ce se referă vorbele astea. Desface si strică orice lucru pe care poate pune mâna. Pentru el merită să sacrific acest an. Poate că pentru el o fac, mai curând decât din cauza lui.

Voi citi, căftănindu-mă matein, *Confesiunile* Sf. Augustin, în franceză, și nu în latină, din păcate. Voluptatea de a-i citi pe cei vechi și adevărați. Cu cât mai vechi, cu atât mai adevărați. Și mai moderni, căci Chirico, un reacționar, credea că se-ntoarce la maeștri și prin asta a inventat o halcă mare din arta viitorului.

Am întâlnit oameni care iubesc volumul II din *Orbitor,* și asta-mi dă o mare încredere și o mare

dorință de a duce mai departe cartea asta părăsită și dragă. Acum ea e o mare ruină-n amurg. De fapt, e o construcție făcută să fie una cu amurgul. Dar *Orbitor* e o carte de-o viață. E stupid să te grăbești să o-nchei, pe ploaie și cu materiale proaste.

30 iunie Aceeași vară adâncă, aceeași disperare placidă, senină aproape. N-am reușit să citesc nimic din Augustin. Mi s-au mai întâmplat întâmplări întâmplătoare din viața cea viețuită (cât despre cea visată...). Am umblat mult și inutil, zile-n șir pierdute la Miinchen prin piețe carnavalești și magazine care deodată mi s-au părut sărace în abundența lor, apoi zile, săptămâni pierdute-ntr-un București torid, străveziu până la destrămare. înmatricularea mașinii, carnetul de șofer preschimbat, atâtea și-atâtea drumuri, atâtea cozi, atâtea locuri provizorii, fără realitate... De ce fac toate astea? Ce caut printre roțile astea dințate?

Am citit doar în avion și-n aeroporturi. Trei mici romane de Dostoievski, *Jucătorul,* care trăiește doar prin băbuță și pâlpâie gata să se stingă la tot pasul, *Eternul soț,* mai bun și pe drumul către *Idiotul,* și *Omul din subterană,* la fel de răvășitor ca-ntotdeauna.

Dar și Dostoievski e un autor punctual, cu străpungeri din loc în loc prin țesătura textului, așa cum o foarte subțire

54 rază pătrunde în camera obscură și zugrăvește (cum ar spune el) o lume pe dos. E de ne-nțeles cum a putut supraviețui și scrie cu colcăiala din el, cu această ulcerație permanentă din canalele de drenaj ale minții lui. Foarte mult mi-a plăcut - neobservată pân-acum - starea de eclipsă temporară în care primele pagini din *Eternul soț* îl găsesc pe Vecealninov, singurătatea și ieșirea lui din lume. E aici o legătură cu omul dedublat: singurătatea e mediul cel mai sigur al debutului nebuniei, al deformării imaginii lumii și-a imaginii de sine. Viața într-un colțișor, fără aer și perspective, duce direct la scufundarea în amețitorul abis din fiecare dintre noi.

N-am suportat să recitesc pasajul cu Liza, din *Subterană.* Asta pentru că sunt și eu, brusc, ca și Vecealninov, altul, altul până-n ultimul gând, față de cel de-acum 2-3 ani. Schimbarea asta insuportabil de tristă s-a întâmplat, e drept, la mine, cu 10 ani mai târziu. Nu-mi vine încă să cred că (și încă, de fapt, nu mi-o pot spune cu toată sinceritatea) nu mai sunt tânăr. Poate că zbaterea prostească în care trăiesc acum mă și salvează, căci alternativa ar fi - nu văd alta - colțișorul prăfos al lui Dostoievski, cu tot ce decurge din el.

Un lucru bun mi se-ntâmplă, totuși, și mie, anume că m-am detașat cu totul de lumea literară, pe care-o văd ca printr-o vitrină de magazin sau ca la televizor. Nu mai e lumea mea, valorile și orgoliul meu nu mai cresc aici. Nu-mi mai pasă în nici un fel de imaginea mea, de adversarii mei. De curând s-a scris că publicul e plictisit de cărțile mele, că tinerii nu mă mai citesc. Treaba lor, mi-am zis, și doar atât. Am găsit într-un forum pe internet o voce anonimă care mă urăște. Pentru acest ins eu sunt Sodoma si Gomora.

» 1

Conversează cu alții încercând să-i convingă că n-am nici un fel de valoare, că am copiat din autori

americani, că traducerile mele au fost făcute de câțiva prieteni și-au apărut la edituri-fantomă. Că-mi seduc studentele, asupra cărora

55 am o putere demonică. Urmărește orice discuție despre mine și, obsedat, intervine vitriolant. Altădată aș fi fost terifiat de un astfel de om, aș fi-ncercat poate să aflu cine e și ce jignire teribilă i-am adus vreodată. Acum însă, ridic din umeri. Sper că n-o să mă împuște, doar atât. în rest, zică toți ce au să zică. Și treacă cine-o trece. Eu nu mai sunt de acolo, sunt din nou un anonim care n-a scris nimic încă, așa cum suntem în esență cu toții.

I iulie Sarvam duhkham sarvam anityam. „Totul e suferință, totul e neadevăr."

Basilide, Marcion, Valentin. Mani. Paulicienii, bogumilii. Catarii. Mandeenii.

II iulie Am scos mașinuța la drum după câteva ore de șofat și pare să fie în regulă. Cum sunt în zona derizoriilor sacrificii (ani și luni de sacrificiu, zile de alergătură, nopți fără somn - azi-noapte cerul pâlpâitor ca un stroboscop de fulgere și trăznete), m-am gândit să dedic câteva luni învățării milenarei meserii de șofer, cu tradițiile, cutumele și înțe-lepciunea ei, ca să-mi rămână pentru toată viața. Dacă tot am uitat meseria de scriitor.

Sunt zile caniculare, în care umblu relaxat-prea-relaxat pe străzi și prin parcuri, simțindu-mă de doisprezece ani - am și pantaloni scurți, adidași și șapcă -, luptându-mă cu firele de iarbă și-ntorcându-mi, cu un fel de voluptate sterilă, fața spre cerul aproape literal fără margini. Nu sunt nimic, nu știu și nu vreau nimic, mă uit după femei și mașini, respir și transpir. M-am lăsat în voia curentului care mă duce, entropie, în jos. E bine să cobori, să cazi, să decazi. Să fi decăzut din drepturile tale deja atât de vechi, să

se fi dat jos M.C., cu armura lui de multe chintale, din spinarea ta. Eliberat deodată de parazitul meu literar, poate că voi sări ca un dop, din nou, la suprafață.

56

14 iul. Jumătatea verii. Ce fericit aș fi dac-aș putea spune „I'm not half the man I used to be“... Nu sunt nici a mia parte. Ore de șofat, de jocuri pe computer, furtuni și ploi năpraznice, hârjoneală cu cel mic. Viața mea e viață pur și simplu, ca o bucată de chihlimbar în care nu e conservată nici o insectă. Nici vise nu mi se mai arată. Așa am trăit doar (cu excepția viselor) în prima adolescență. Uneori îmi vine, cum spunea atât de des mama, „să-mi iau lumea-n cap“.

Ce bine-ar fi dac-aș fi foarte rău sau foarte bun, foarte inteligent sau tâmpitul tâmpiților. Dac-aș fi sociolog, merceolog sau măcar olog. Ce uluitor ar fi să nu fiu nimic. Să fiu ceva, să mă numesc cumva. Sunt acum doar apele negre, oglinda neagră deasupra căreia nu se preumblă nimic. O oglindă într-o lume vidă, cu nimic de reflectat.

Ieri, șofând pe Magheru, pe o ploaie răpăitoare, într-o mare de mașini cenușii mergând bară la bară. Deodată trăznit, ca de-un trăznet adevărat, din cele ce zguduiau cerul, de gândul că sunt singur, singur - că singurătatea mea a luat-o razna și nu mai are limite. Căci oamenii cei mai singuri de pe lume, din pustiuri, peșteri și apartamente de bloc, se au măcar pe ei înșiși. Eu nu mă mai am, sunt propriul meu văduv, care-și duce năuc viața lui de supraviețuitor. Eram închis ermetic în spațiul cabinei, pe parbriz apa curgea șiroaie, totul afară era o năclăială de culori scurse, în care se-ntingeau norii întunecați. Mergeam

să văd mormântul drag, plutind între cer și pământ.

75 *iul.* Abia acum, când recitesc după mulți ani cartea lui Culianu, îmi dau seama cât de mult a funcționat mintea mea pe structuri și cu mituri gnostice, total inconștiente. *Orbitor* e fundamental așezat în gnosticism, de fapt e un sistem care vrea să explice lumea (para)științific. Aici e joncțiunea cu poezia și cu ereziologia antice. Problema centrală e și aici

unde malum, iar aspirația centrală e mântuirea. Nu „romanul", ci mintea mea (a cărei hartă convențională e romanul) e construită astfel. Și mintea universală intuitivă care-a generat acele mari mituri dualiste. Dar acum scufundă-te iarăși în viermăluială. A stelelor sau a viermilor, no difference.

16 iul. Cinci și jumătate noaptea. Nu dorm de două ore, în care Gabriel a plâns continuu. De un an părul alb mi se-ndesește la tâmple și vederea mi s-a distrus incredibil (nu văd ce scriu acum). Nu mai sunt eu însumi. Nu știu dac-am să mai fiu. Nu aștept nimic de la nimeni, nici înțelegere, nici compasiune. The way of all flesh. Singura mea speranță e că m-am cretinizat destul de mult ca să suport totul. Probabil o speranță întemeiată.

în rest, totul e praf și pulbere în cea mai bună dintre lumile posibile.

Catarii: judecata a fost deja, suntem deja condamnați și iadul e lumea.

21 iul. Citesc câte puțin din *Confesiuni,* nu cine știe ce interesat, cartea e prea retorică pentru mine

și, pe de altă parte, avându-1 ca singur cititor pe Dumnezeu, e scrisă-ntr-o limbă pe care n-o stăpânesc prea bine (eu nu mai cred sincer nici că fac umbră pământului). Ca declarație de dragoste, fie și pentru Dumnezeu, e prea lungă și prea pierdută-n falduri de cuvinte luminoase. Sunt, firește, lucruri subtile, ca mereu reluatele meditații despre timp și eternitate. Dar eu speram un portret din Fayum.

Un astfel de portret sunt însă eu. Ochi intens cafenii, donați în ochii lui Gabriel. îmi cresc băiețelul într-o vară enormă » »
și pașnică. Nu fac aproape nimic altceva decât să ating, mereu și mereu, trupușorul dulce și transpirat, obrazul străveziu, cârlionții cefiței de zeu elen în copilărie. M-am predat vieții,

58 sunt în lagărul ei pentru prizonieri de război, subnutrit, bolnav și cu soarta incertă, dar cel puțin departe de explozii și de gloanțe. Departe de sinistrele câmpuri ale literaturii. Nu mai simt nevoia să lupt acolo, și chiar dacă aș simți-o, n-aș regăsi drumul. îl cresc pe Gabriel, ca o femeie, îl țin la piep-tul meu, îl ocrotesc în poala mea.

Wittgenstein ar spune că e într-o perioadă ostensivă: ațintește mereu degetelul spre câte-un lucru, spune „ata!“, îndemnându-mă să i-1 numesc. în continuare inteligența lui corporală, manipulativă, e mult superioară celei comuni- caționale. Apucă lucrurile și le manevrează cu o dexteritate cu totul neobișnuită. încearcă toate posibilitățile pe care le oferă un obiect complex, ca de pildă o casetă dublă de CD. Dacă obiectul e din părți mobile, îl desface, dacă e monobloc încearcă să-1 rupă sau să-1 vâre undeva. în general, nu-1 lasă până nu vede din ce e făcut și/sau cum funcționează. încă nu înțelege interdicțiile și nu-i e teamă să rămână singur.

îmi răsfirasem părul pe tâmplă ca să văd dacă mai am vreun fir alb (ca să-1 smulg, ca de obicei) și,

deodată, nu aveam unul sau două, ci o pâslă de păr alb, prea mult ca să mă gândesc măcar să termin cu el. în aceeași noapte, o vecină m-a visat: „Vai, erați plin de răni însângerate pe spinare, fuseserăți biciuit de cineva..." Scriu cu picioarele. Chiar aș merita să fiu biciuit.

Merg mai departe cu Mandiargues, din care până și cea mai frumoasă poveste, *Pasajul Pommeraye,* mi se pare acum pedantă și fadă.

30 iul. Câteva vise, și ele cu orizontul întunecat. Senzație perfect naturală de telekinezie într-unul. Trebuia să privesc obiectele (în speță, jucării de-ale lui Gabriel) într-un anume unghi și să mă concentrez, nici măcar prea tare, ca ele să se smulgă din locul lor și să-nainteze către mine. Era firesc să

59 pot face asta, nu mă mira nimic: un joc și nimic mai mult! Am mai visat și că eram, într-un amurg neobișnuit de dens, pe acoperișul unei clădiri vechi, de unde urmăream escadrile de avioane ce tulburau norii adânci ai cerului. Deodată o astfel de formație de cinci avioane s-a oprit brusc, pe cerul roșu-fluorescent, și-apoi a căzut pur și simplu, cum ar cădea niște pietre. „Suntem vizitați de ființe din altă lume", mi-a zis cineva. „Urmează să vedem minuni." Dar eu nu mai puteam urmări fenomenele stranii de pe cer, pentru că, la o fereastră a unei case de vizavi, doi tineri, în plină lumină, începuseră preliminariile unei nopți de sex. Cerurile fierbeau și se decolorau, obiecte de neunde se arătau pe ele, dar eu nu-mi puteam lua ochii din dreptunghiul luminos în care două trupuri goale se-ncolăceau pe-un pat. Și-am mai visat și că eram în Washington, în fața casei lui Volodea, noaptea târziu. Ajunsesem acolo după o foarte lungă călătorie. Trebuia să locuim acolo de-atunci înainte, pentru că eram diplomați în locul lui Volodea, care plecase la New York. Dar uitase să ne lase vreo cheie! Ce era de făcut? Am găsit un telefon public și-am vorbit cu o insă pe care-abia dacă o puteam înțelege, atât de puternic accent newyorkez avea. Trebuia, îmi explica ea, să luăm imediat trenul spre New York și să obținem cheia de la Volodea.

Vise banale și urâte, dar vise. Primele după zeci de nopți negre, pustii ca niște stepe. încă horcăi, încă mai este suflare în mine.

3 aug. Erau niște mari piramide aurite. Cu ele, în ele, se juca un joc teribil de complex: aveau mai multe etaje și fiecare etaj adăpostea simboluri ce trebuiau combinate pentru ca, în cele din urmă, să ai acces la niște revelații sau, pur și simplu, să ai satisfacția uriașă a epuizării jocului. Nimic nu mă entuziasma mai tare: „Sunt extrem de inteligent concepute:

60 primele trei niveluri îți sunt dezvăluite, iar celelalte, tot mai grele, trebuie să le înțelegi singur." Stăteam în interiorul uneia dintre aceste piramide de aur și priveam spre adâncul ei, ca de la un balcon așezat foarte sus. Visul cuprindea mult mai multe detalii pe care, trezindu-mă, le-am pierdut.

Vara declină. Mi-e rușine să scriu ce mai citesc. în câteva zile-o să fim la mare, unde-o să joc iar comedia Cărtărescu, „cel ce nu mai are nevoie de prezentare". Zilele sunt goale și lungi. Cineva mi-a lovit mașina în parcare. A fost evenimentul cel mai mare, singurul, poate, al verii ăsteia disperate. Literatura s-a ridicat tot mai mult, ca o ceață, de pe creierul meu. Dar prin ceață vedeam; prin limpezimea de-acum sunt orb.

Am fost mai nefericit ca oricând, paralizat de nefericire, zilele trecute. Nu-mi mai puteam ridica brațele de nefericire. Aerul din torace mă frigea, și-l expiram ca pe-o flacără, aproape vizibilă. Nu pot să trăiesc fără să scriu. Și totuși va trebui să trăiesc așa, poate asta va fi viața de-aici înainte. M-am uitat în jur (cu un efort epuizant, de parcă decriptarea amărâtei ăsteia de realități ar fi fost ca decriptarea unei pagini-dintr-un alchimist delirant): casa asta frumoasă în care stau acum, în miezul orașului despre care se zice că-mi aparține, femeia și copilul meu, mai minunați decât oricare alții, bunăstare și prestigiu incomparabile cu mizeria de acum câțiva ani. Și totuși o strivitoare neîmplinire coborâtă peste toate, înfășurându-le în cârpele ei negre. Până n-am să termin *Orbitor* n-am să mai pot spune despre mine decât fraza ireductibilă a lui David: „vierme sunt, și nu om!" Și bucla face aici „clic", fiindcă un vierme nu poate scrie *Orbitor.* Nu pot ieși de aici fără grație.

Am mai scris, totuși, povestioare pentru *Elle* și eternele articole din care trăiesc. Voi face mai departe emisiuni TV. Forma norilor contează acum

pentru mine mai mult decât orice pe lume.

61

Voi face iar drumuri lungi toamna asta: Viena, Stuttgart, Aarhus. Vor apărea *Travesti* în maghiară și *Orbitor* în suedeză. Poate și ceva *(RuletistulT)* în spaniolă. Mi-e dor de întomnare și de curenții ei reci. De fapt, mi-e dor de orice, mi-e dor de mine, mai ales, nu mi-a fost niciodată mai dor.

Nu mai beau cafea. Ar trebui să iau calmante, am o stare de depresie ce pare să devină cronică, bine așezată-n cârca mea. Și nu sunt în stare să șochez maimuța.

16 aug. Serie de vise foarte limpezi, dar rătăcite, dimineața, în lumina trezirii. Unul mi-1 mai amintesc, se petrecea-ntr-un compartiment de tren, noaptea... Afară erau stele mari și strălucitoare. Eram cu un tânăr, amândoi eram, de fapt, tineri, conversația devenise deodată intimă, totul alunecase spre inomabil... Homoerotism, scatologic, purtate de toți în noi, ca niște germeni latenți de care nici nu avem știre.

în altul, o parte din oamenii de pe terasele berăriilor prin care colindam, de asemenea noaptea, erau de fapt automate, figuri de jocuri pe computer, stilizate-n genul bărbatului și femeii cu membre cilindrice de pe ușile closetelor. „Dar e un mixaj de videogame și viață reală!" am strigat plin de entuziasm. „E o idee genială." Și-apoi am repetat până la obsesie cuvântul „genial".

Un alt vis era legat de mașini și de șofat. îmi amintesc numai coaja lui banală, dar știu că în centru avea ceva minunat și uimitor. „Ce frumos", m-am trezit spunând dimineața, după care totul mi-a zburat din memorie.

La mare au fost zile de înot într-o apă de Caraibe și de citit *Erendira.* Umezeala sărată, băloasă, de unde toți am ieșit. Meduze moarte și alge-n mănunchi, ca pătrunjelul, alunecându-ți pe lângă obraji. Oglinda orbitoare pe care-o bălăcești înotând. Și, pe spate, cu mâinile-n părți ca niște ochelari de cal - cerul arzând la fel de tare ca soarele. Adânc albastru și boltit ca întinderea de safir pe care trona lehova.

Și îngerii urmărindu-ne de-acolo ca niște sateliți de spionaj, căci până și perii din cap, toți ne sunt numărați. Ochii lor, ca de vultur în planare, urmărind tot ce mișcă.

îmbătrânesc, nu-mi iese asta din cap. Timpul vâjâie pe lângă mine. Dac-aș scăpa măcar câțiva ani, dac-aș uita că nu mai am prea mult de trăit (două decenii? trei?) poate-aș mai reuși să scriu ceva. Dar e apăsarea asta: nu mai sunt în centrul oceanului, văd acum, tot mai clar, celălalt capăt. Iar dacă mi se vor da cele trei decenii la care statistic (deci prostesc) pot spera, vor fi oricum cele mai scurte decenii din viața mea. Timpul fulgeră pe lângă mine fără să-mi lase nimic mai mult decât miros de carne pârlită. Mai mult decât vederea, auzul sau mirosul, îți slăbește, pe măsură ce filmul se apropie de final, spiritul subtil al realității. Nimic nu mai e cum a fost fiindcă tu nu mai ești cel care a fost.

Anul coboară spre toamnă, lumina a căpătat acea spectra- litate care-ți aduce-n minte lumea-nceputului de facultate, a plimbărilor de duminică, a împrăștierii grămezilor de frunze moarte cu piciorul. A-ntoarcerii spatelui către vânt pe Lipscani, când ai ieșit de la film, cu ea, și vă iubiți și totul va dura ani de zile și se va distruge-n altă toamnă ca și când n-ar fi fost.

Doamne, sunt atât de departe de viața mea și de mine... și singur lângă foc.

Blonda planturoasă, cu mamele uriașe, de la mare. Brățară de aur la gleznă, cum se și cuvine. Păr de pânză de păianjen din aur, peste mameloanele statuare. Picioare groase de zeiță ce susține un colț de templu. Gură roșie de curvă, ochii umbriți de pălăria de pai. Merge pe plajă învelită-ntr-un fel de peplum de feromoni, împingându-și țâțele înainte cum și-ar împinge o matroană romană cinstită și mândră cei doi copii.

Scriu prost până și articolele de serviciu, până și e-mai- lurile. Vorbesc prost până și la telefon. Pentru că gândesc moale și rău în vara asta care nu se mai termină (căci de ce s-ar termina?).

63

22 *aug. Recursul* lui Carpentier: decor complex și fastidios pentru o operetă cu subiect simplu (până la simplist). Admirabilă canavaua, pasabilă mangafaua. Similitudinile cu *Toamna patriarhului* sunt cele dintre pânza unui maestru și o copie a unui student ambițios după pictura triumfală. Mai straniu e că pânza și copia sunt simultane, ca și când maestrul ar fi fost Klee sau Magritte, iar elevul - un pictor neconsemnat de istorie, ce ar fi copiat pânza primului pe măsură ce se umplea cu forme, în timp real. Bineînțeles că sunt inacceptabil de rău cu Carpentier (stranie, încă o dată, situația unui realist ce pare a imita disperat un manierist, alegând din realitate obiecte alungite și gracile în loc să le deformeze el prin filierele și presele stilului), care rămâne un scriitor mai bun decât oricare autor de-al nostru, dar o merită prin recursul - vorba lui - la bullshituri ideologice străvezii ca mitul Studentului sau ca paranoia antiamericană. Una e să împărți marea în zone numerotate și s-o iei

pur și simplu de-acolo, alta e să vinzi totul către United Fruits Company. Impresia finală e că ai alergat printr-o grămadă de obiecte eteroclite (uluitor de diversă și de heterotopică), trecând prea repede prin carte și rămânând cu destul de puțin.

îmi măsor viața cu articolele din *J.N.,* cu plimbările de seară, prin parc, eu, ea și el („Uite, Gabriel, luna!“, arătân- du-i unghia palidă de pe cer, iar Gabriel, ca lonuța, în parcul Circului, cu șaisprezece ani în urmă, încercând să pronunțe numele lunii și spunând, ațintind-o cu degețelul, ceva ca „nu-na“, fericit că poate numi acea stihie), mereu între două somnuri adânci, cu vise, presate parcă într-un ierbar, mereu cu senzația de timp dat înapoi, cu treizeci de ani înapoi. Cu sentimentul că n-am scris și aproape că n-am citit nimic pân-acum, că abia tatonez o intrare, glisând de-a lungul uriașului perete al literaturii. Și totuși îmi revăd viața cum un savant își revede marea teorie, căutându-i punctele slabe și

momentele de echilibru instabil: mă-ntorc mereu la câteva puncte unde se văd îmbinări stângace, bănuiesc mereu intervenții străine, caut crăpăturile-n care să-mi înfig unghiile și să dau odată jos recuzita asta de teatru despre care știu acum destule ca să nu mai pot crede că e realitatea, „singura ce ni s-a dat“.

1 sept. Am închis computerul, dar încă-i aud, în tâmple parcă mai mult decât în urechi, zgomotul liminal, dacă nu e cumva doar cel al sângelui strecurându-și bolovanii lenticulari prin capilare sau al undelor herziene pompate - cât de nociv? - peste tot peisajul cu olane cărămizii de antenele Connex de pe blocul nostru. Fapt e că-n loc de liniște, liniștea pe

care o caut degeaba de ani de zile, am un amestec de vuiet surd și țiuit supra-acut în timpane. Mi-am recitit texte recente, întâmplătoare și frugale, totuși singura dovadă că filonul nu e cu totul secat. Unele-mi plac, altele sunt evident făcute la comandă, potrivite pe un trup fie adus de spate, fie pântecos, cum s-a nimerit să fie. Nu sunt totuși atât de rele, având în vedere nașterea lor. Nu unghia leului, dar spinul lui din labă și-a lăsat umbra pe unele pagini. Bănuiesc că-n ritmul în care public textulețele-astea din *Elle,* îmi va mai trebui vreun an ca să adun de-o cărticică, să zicem, de 150 de pagini. Căci mai mult, la acest gen de „digest", e insuportabil. Nu știu dacă o să-mi public și articolele politice (?!) vreodată, I mean, cele din *J.N.* Și dac-o să le public, nu știu cine-o să le cumpere.

Mintea mi-e deja mai limpede de câteva zile. E normal, mă hrănesc cu amfetamină, cea mai pură și mai exhilarantă: lumina strălucitoare și rece a toamnei. Pituitara îmi spune că-i vremea să mă trezesc. S-o iau pe drumuri vechi sau să croiesc drumuri ce se bifurcă. De mână cu băiețelul meu, cu iubita mea. După mulți ani, după săptămâni și luni de dezolare, mă simt din nou fericit. Da, e un feeling de toamnă

65 limpede și senină. Căci pentru scris, fericirea e o lume străină: poți scrie doar în starea de infrafericire sau de ultrafericire. Cât timp ești fericit, nu poți decât să respiri, să râzi și să mergi. Să rezolvi treburile casei, să-ți vezi de sublim-hilarele, important-derizoriile aranjamente ale vârstei mijlocii. „Tata s-a-ngrijit de voi“ ... Calcule financiare, proiecte de case de vacanță, aplicații pentru burse. Să nu ratezi zona, înconjurată de toți poeții lumii, a vieții care se viețuiește, a omului care-și face, pe rând, datoriile în lume.

O să-mi apară și primul *Orbitor* în Italia, Bruno mi-

a adus contractul de la Voland.

Chiar sunt fericit în mica noastră lume. Simt din nou că n-am dușmani și că legăturile mele cu lumea au slăbit așa de mult, că-mi pot desșulări oricând încheieturile din sforile lor. Plutesc, din nou, în indeterminare. Mi-e dragă, din nou, casa noastră, mica noastră Suzuki, mă joc ore-n șir cu Gabriel, mângâindu-i cârlionți! umezi ai cefei (acum abia înțeleg de ce Seymour avea degetele arse după ce-și mângâia pe cap frățiorii), fac dragoste ore-n șir cu Ioana, din ce în ce mai frumos și mai mișcător. Poate că m-am țicnit, dar abia aștept să merg și la facultate, de parcă, o dată cu toamna, s-ar fi-ntors reflex vremurile din studenție.

2 sept. Cydonia. Bineînțeles fața și piramida pentagonală. Dar mai ales cetatea - aș vrea s-o revăd - formată din munți » » strâns grupați. A fost Enoch acolo?

Citesc *Clubul putregaiurilor* de Jonathan Coe, un roman pur și simplu. Adică una dintre cărțile care, chiar dacă mă distrează - deloc, de fapt, pân-acum -, nu mă interesează. Dialoguri, culoare locală, documentare. Un film, în cele din urmă. Sigur că e beyond my reach, dar și să evoluez la cal cu mânere e beyond my rich, și nu regret defel. încep să-1 înțeleg (un pocco) pe Steiner care-ar lua cu el doar Biblia

și vreo cinci dicționare pe-o insulă pustie. Cărțile care spun adevărul și indică o căutare reală, iar nu textuală. Alte cărți sunt povestiri și romane: e minunat să le scrii, dar micile lor minuni, ca minunatele uși pictate iluzionist pe perete - până și umbra clanței, până și o muscă lipită de balama -, nu sunt ieșirea, ci doar ambigue *aide-memoires* că există

o ieșire.

3 sept. Aproape trei ani de sterilitate. Și nu văd nimic dinspre zona oarbă. Și dacă mă gândesc: ce-mi va aduce viitorul? - nu mă gândesc la literatură, ci la spațiul hiper- literar în care dormim. Și poate visăm.

îmi amintesc mereu - dar acum folosesc cuvintele cu stângăcia încăpățânată cu care Gabriel încearcă să pună la loc capacul unei sticle de bere - fragmente de vise vechi, îmi aduc aminte peisaje concrete în care sunt convins că am trăit odată-n realitate, orașe-ntregi care *trebuie* să existe, gări subterane în care fiecare detaliu era la locul lui, străin si totuși foarte familiar, străzi înguste între calcane vinete, uriașe... Da, orașe-ntregi, cartiere desenate perfect, cu fiecare casă si fiecare șină de tramvai. Nu toate visele îmi dau senzația » 1

»

asta, unele sunt într-adevăr amalgamuri de senzații din ziua precedentă, în altele se vede aleatoriul texturii, dar de câteva pur și simplu nu mă pot îndoi. Am fost acolo, și locurile alea sunt adevărate și altfel decât orice-am văzut în viața asta. Și sunt visele care mă ard ca un fier înroșit și-mi vin în minte mereu. Serile, câteodată, când nu e nimic de făcut până nu se culcă băiatul, pierd vremea jucând Solitaire, și deodată, trăgând automat cărțile de joc în rândurile lor, intru-ntr-un fel de transă în care mintea mi-e pur și simplu asaltată de bucățile-astea de vise intense și revelatoare, pe un fond de tânjire emoțională, de uscăciune și nevoie de plâns: ce-i asta? ce-i asta, mă-ntreb, ca un amnezic care deodat-ar fi copleșit de amintiri.

Aș vrea să stau o vreme liniștit, undeva foarte

departe unde fața apei să fie plană, și nu bălăcită de vânt. Câteva sute de ani de introspecție. Trăim prea puțin: din cauza asta nu dibuim ce-i cu noi, ce se-ntâmplă. Nu apucăm să ieșim nici din camera noastră, darmite pe culoarele nesfârșite.

Torless de Musil, unde clarobscurul e prea violent - dar foarte intense pagini despre incomunicabilul emoției și presentimentului -, *Clubulputregaiurilor* care nu-mi spune nimic, asemeni mai tuturor cărților englezești de azi (împot- molite-n social și-n scene de gen ca romanul englezesc din- totdeauna), *Cartea lui Enoch,* pentru-a nu știu câta oară, ore-n șir de holbat pe fotografii marțiene cu piramide, fețe umane, tuburi gofrate și detalii ce-ar putea fi ale unei străvechi arhitecturi, un Kafka în care-abia aștept să mă vâr din nou pân-la gât, pasaje din Biblie - tot amalgamu-ăsta mereu zgândărit, cum scarpini până la sânge o umflătură de țânțar...

Și totuși - asta-i muzica ce-mi place. Un quest etern în semirealitate. Am tot spus-o: semăn acum teribil de mult cu M.C. adolescent, cel dinainte de-a fi scris orice și de a ști măcar că e M.C., și de-a vrea să fie. Mă joc iar cu mingea, lenevesc, citesc și visez, scriu câte un pic, dar fără ambiție și proiecte... Diferența e că mintea mi-e plină acum și de *to do-\in,* liste peste liste, alergări peste alergări, gânduri peste gânduri. Acum două zile, exaltat de prăbușirea toamnei peste noi, am ieșit, singur, la o plimbare prin Centru, ca-n junețe, sperând să regăsesc exaltarea și minunea *acelei* toamne (a lui ’76) când am devenit student la Litere, când băteam străzile, intram în expoziții, în librării, beat de propria mea tinerețe și disponibilitate și lopătând, în hainele mele sărace, în corpul meu costeliv, prin aerul rece dintre Inter și Teatru de parc-ar fi fost proaspăt și pur ca pe

Fujiyama, pentru că *eu* eram proaspăt și pur. Am hoinărit și-acum pe

68

bulevard si-am intrat în librării, chiar si-n clădirea Univer- > ’ >
sității, dar n-am mai găsit acolo nimic. De fapt, am fost doar fizic acolo, mintea mi-a fost un arbore Yogi vechi de 48 de ani și aproape uscat.

17 sept. Ceva despre singurătate, despre definirea mea ca om singur. „Centrul geografic al Antarcticii" etc. Mă-ntorc extrem de șovăitor către literatură, e un proces de negociere lent și foarte incert. Mi se deschid unele treceri, cele mai mărunte: scriu mici povestiri, nici una dintr-un real impuls lăuntric, dar care, măcar pe fragmente, mă mulțumesc câteodată. Dar viața mea e-ntoarsă pe dos ca o mănușă.

Recitesc jurnalul lui Kafka și mă surprind locuind clandestin în felul lui de gândire. Și-n felul lui de a aranja cuvintele pe pagină. E cea mai puternică influență exercitată vreodată (nu intenționat, ci printr-o osmoză tulbure) asupra scrisului meu. Când scrie că uneori ajunge foarte aproape de limitele omenescului, nu-1 mai pot însă nici urmări, nici înțelege. Poate că mă voi întoarce acolo cândva, dar nu mai sunt acolo, și nici în altă parte. Nu știu ce m-a distrus în așa hal în ultimii ani. Acum nu mai e vorba de crize și de lipsă de inspirație, ci de pierderea bunului meu cel mai important: viața în literatură, în lumea ei și-n legile ei.

Aproape totul e de citat, dar eu nu mai citez. Cum nu mai sunt și nu mai știu nimic, mi-e frică până și de cursurile de la facultate, de ieșirile în public, de discuțiile private. Au să-și dea seama că nu mai fac decât să mă perpetuez fără sens, ca o carcasă de

insectă uscată.

22 *sept.* îmi pierd pe zi ce trece obișnuința (și motivația) scrisului. încep ziua cu lălăiala obișnuită, voiajul în jurul ceștii de cafea, mailul, chestii administrative - de care altădată fugeam, pe când acum le caut, scotocesc după ele, ca să am

69 senzația că fac totuși ceva util liste bifate, cumpărături... Orice, numai să nu mă văd singur în fața propriilor mei ochi întrebători. Numai să nu aud clic-ul de la contactul pixului cu hârtia. Numai să nu se-nchidă circuitul și să văd iar, stupefiat, că motorul nu pornește, că metalul lui e-nghețat ca scos de la frigider. Până la urmă, din când în când, chemat de cine știe ce impuls obscur, de cine știe ce satisfacție evo- cată-n amintire, sau mai curând reconstruită de ea pe o cale livrescă, mă așez totuși la masa de scris, masa asta incomodă, de computer, pe care scriu cu semi-urletul, semi-țiuitul ăsta electronic bruindu-mi creierul. Iar când închid instrumen- tu-ăsta care nu mi-a folosit la nimic - mai curând m-a distras de la scris -, propria mea minte începe să țiuie, propriul meu sânge prin capilarele ce-mi irigă urechea internă.

în ultimele șase luni, pe lângă o mulțime de articole de ziar, vreo 30, din care am trăit, de fapt, căci blestemul lui Eminescu ne ajunge pe toți mai curând sau mai târziu în țara asta de doi bani din care n-am știut să plec la timp (uite ce-mi face gazetăria, uită-te la fraza asta de esență moale), am reușit să scriu, tot la comandă, tot contra deadline, și vreo sută de pagini de literatură. Recitesc din când în când textele astea: povestiri, mici portrete, un soi de eseuri glamo- roase, tot ce-am fost în stare să fac printre picături, în provizorat, dar cinstit și mereu cu dorința să iasă ceva bun, sau comestibil măcar. Dimensiunile textelor au fost și ele comandate din afară, și constrângerea celor (cam) cinci pagini a

funcționat uneori valeryan, alteori mi-a grăbit finalurile, care vor trebui refăcute. Se conturează, încet, o carte mică, o „cărticică", primul meu proiect după o mulțime de vreme, în ritmul de acum, bănuiesc că încă șase luni (adică poate vreo 10 texte) au să-mi mai trebuiască pentru rotunjirea cărții ăsteia neplanificate și neașteptate, scrisă cu gândurile aiurea, care poate fi însă acel prim pas, neînsemnat, dar absolut

70 necesar, cu care începe chiar și cel mai lung drum. Nu vor fi mai mult de 150 de pagini, adică vreo 25 de texte de lungime între 2 și 10 pagini. Poate chiar numai 100 de pagini, cu o selecție mai strașnică. Am să-i mai fac o propunere rușinoasă lui Liiceanu, cu prima ocazie: volumul doi, și poate cel mai bun, din jurnalul meu (al treilea o să fie cooperativa avântul - prăbușirea), cei șapte ani de-acasă, din Nada Florilor, ai lui M.C., în care-a scris *Orbitor* și-a divorțat. Și mă bate gândul să fac ceva, totuși, și cu bătrânul *Nimic,* pe care vreau să-l împănez cu texte vechi și să-1 trimit, gol-go-luț și căutând în gunoaie, cum se poartă acum, la vreo editură de care nici n-am idee.

Citesc Amos Oz, *Să cunoști o femeie,* bineînțeles că tot la comandă (căci fără comandă rămân încremenit în fotoliu, ca „părinții" ultimului exemplar din specia umană de la Zoo-ul galactic). Nu am o idee limpede după prima sută de pagini, ceea ce nu-i (neapărat) un semn bun.

28 sept. Am vorbit despre cartea lui Oz la Uniune. Cred că am fost pur și simplu exact, dar reacțiile au fost, vorba cuiva, flabbergasting. Martin, de-o pildă: „Ai avut un discurs care pe alocuri friza geniul" (mă amuză chestia asta cu frizura). Mulți alții m-au felicitat de parcă eu aș fi scris cartea. Oz era transportat. Mi-a scris o dedicație pe măsură, dar ce-

am eu de-a face cu toate astea? Mie nu-mi cad firimituri de la masă ca să mă pot hrăni cu ele. Și nu mai găsesc drumul înapoi.

Flanez prin toamnă. Nu mă apuc de nimic. Plimb Gabrie- lul în parc, îl distrez și-1 schimb. Singurătatea mea crește mai departe și e cea mai aglomerată singurătate din lume. Mi-e groază că așa o să fie până la capăt. N-am liniște, nu-mi găsesc liniștea.

N-am să mă-nscriu la liberali, nu mai fac emisiunile la TV, colaborările la *J.N.* și *Elle* sunt tot mai nesigure, o să trebuiască să scornesc trei cursuri opționale la facultate. Merg la recepții

71 și lansări. Nu pot spune nu tuturor. Numai cu mine n-am nici o problemă: NU, Mircea! Fă orice, numai nu scrie. Nu trăi. Rămâi în capcana asta, în carcera asta. Nu mai visa, nu mai gândi, nu te-ntoarce!

Mai departe Kafka, sute de puneri în scenă ale aceleiași situații. Sute și mii de fețe ale situației. „îmi înțeleg mai bine ca oricând situația." Până unde? „Până dincolo de limita omenescului." Până la marele si bombatul os al frunții.

Mă joc ca dementul pe Doom 3, asemenea celor ce beau din disperarea de a nu se mai putea găsi, de fapt de a nu se mai putea căuta. Până aici vreau să meargă umilința jurnalului ăstuia. Ar trebui de fapt să mă opresc, cum m-am oprit cu toate. Fiindcă nu mai sunt eu aici. Eu am dispărut în Nacht und Nebel.

30 sept. Prelegerile despre literatură ale lui Nabokov. Abia aștept. în rest, exist doar prin postumele lui Kafka. Se trage mai departe de mine: lansări, conferințe. Toamna se adâncește de parc-ar fi un fenomen ciudat, un fel de inexplicabilă lumină într-un oraș de mult părăsit. Ruinele încep să

lumineze. Sau lumina cade-n paragină. Iar eu cad în muțenia de iarnă.

Drumuri cu mașina, ocoliri și-ntoarceri, animale de tablă în șanțuri de ipsos. îmi lipsește cel mai elementar simț de orientare. N-aș fi crezut asta, cum nu cred nici ce-mi spune Ioana, că șofez „agresiv" (opusul e șofatul „lin") și că prin asta îmi arăt firea. Firea mea... ceva tot atât de cețos cum ar fi etosul unui popor. Cum sunt eu cel adevărat? Care e felul meu de-a fi? Istoria mea e un șir de meditații mărunte. Ca și când toată viața aș fi-ncercat să-nțeleg de ce nu cade luna de pe cer.

De câtăva vreme tot încerc să... tot îmi fac curaj să notez un fapt pentru care n-am acum nici stare, nici cuvinte. Mi-au dărâmat moara, moara „Dâmbovița" din spatele blo-

72 cului alor mei. Moara mea personală din *Mendelebilul* și din *Orbitor* și din atâtea poeme. Am văzut-o, spartă, cu trei sferturi din ziduri pe jos, cu făina, impregnată-n cărămizi de o sută cincizeci de ani, plutind ca un nor în jurul ei, cu plopii din jur crescuți deodată de două ori mai înalți. Și-au să dărâme și fabrica „Pionierul", și fabrica de cauciuc „Quadrat", fără să-nțeleagă că au dat jos o mitologic și că mi-au mâncat câteva milioane de neuroni. Firește, totul e-n creierul meu (până și tu, care citești acum rândurile astea nescrise pentru tine) și tot ce dispare e în milimetrii lui cubi de memorie, dar spațiile astea, colosalele construcții de cărămidă, fațadele astea mâncate de vremuri, cu copăcei crescuți din ele, țevile și aerisirile și ochiurile de ferestre erau încă și mai mult, căci trăiesc și vuiesc a singurătate-n textele mele, care sunt proiectul nebunesc, infim posibil, al unui hipercre- ier care nu mai este al meu. Și câtă blasfemie încape nu-n dărâmarea unor hardughii melancolice din Buzzati și din Chirico, ci-n subînțeleasa, prin asta, retezare din rădăcină a unui singur neuron de sub țeasta Dumnezeirii. De la ridicarea blocului de dincolo de Ștefan cel Mare, care mi-a acoperit Bucureștiul (cum a fost văruită pe dinăuntru Sfânta Sofia când au făcut-o moschee) n-am mai simțit o asemenea lovitură dată mie și lumii mele. Și cât de simetrice sunt, poate cât de profetice, sau doar cât de derizoriu parabolice cele două distrugeri, întâmplate la treizeci de ani depărtare.

2 *oct.* Straniu efect de cerneală roșie (madeleină pentru anii mei de profesor la generală, când treceam mediile în catalog). Azi-noapte, noaptea târziu, spre zori poate, stăteam cu ochii deschiși lângă fața scufundată în umbră a Ioanei și ruminam o idee sau o imagine care mi se părea extrem de subtilă și pe care-o găsesc acum, firește, cel mult delicată, anume că atunci când Gabriel se trezește, la rândul lui, în miez de noapte, și plânge, și lovește cu picioarușele-n salteaua

73 lui tare, și strigă după noi, mă trezesc, îi pregătesc, năuc, laptele (ciudat că în tot acest timp încetează să plângă) și-apoi mă-ntorc cu biberonul umed în camera întunecată unde, în cel mai întunecat colț, e pătuțul lui; nu știu nici măcar în ce direcție e îndreptat cu capul, așa că mă aplec mult peste pătuț, îl pipăi ușor peste corp, localizându-i membrele călduțe și fața, apoi îl ridic cu grijă și mă așez cu el pe sofa. Fața lui doarme, e dulce și licăritoare ca marmura în puțina lumină, corpul lui e greu și cald... Cât timp bea din biberon îmi atinge mâinile cu degețelele lui, și la aceste atingeri voiam să ajung, aici era „imaginea" cea doar delicată: atingerile astea nu sunt omenești, ele sunt mai întâi petrecute în vis (cel puțin unul dintre noi visează), iar apoi, degetele lui ezită, ating și se retrag cu un fel de suflet propriu, cu o grație de cornițe de melc, cu o - și iată cuvântul! - gingășie care ține nu de suprafața banală și tacită a cuvântului „gingaș", ci de acea adâncime, acea expresivitate aproape fizică a sa, ce te duce la ideea unei glezne sau a unui picior „gingaș" în sensul de dureros, de vulnerabil, de de neatins... Nu eram atins de băiețel, în somn, pe când bea laptele cald, pe-ntuneric, nu mă atingeau degetele lui gingașe, nici nu eram atins gingaș cu degetele, ci - așa era senzația în jurul căreia mă-nvârteam azi-noapte, cu ochii larg deschiși și totuși cumva paralizat sau hipnotizat de minunea întunericului - ca și când *eu* eram „gingaș", umflat și dureros, iar Gabriel se temea să nu-mi facă rău cu atingerile lui. Gingășia era în mine, în el era doar empa- tia, preștiința ei, delicatețea dulce și blândă a deplinei cunoașteri. De altfel podul de vânt dintre mințile noastre e cum nu se poate mai concret. Mă trezesc noaptea știind fără greș că Gabriel va fi si el treaz în câteva minute, si-ntr-adevăr, după o vreme îi aud plânsul în camera cealaltă. Niciodată nu m-am înșelat în intuiția asta.

74

Tot azi-noapte mergeam pe bicicletă într-un oraș de piatră sculptată. De-altfel, îl căutam chiar pe sculptor, care trebuia să-mi facă și mie un bust. După

multe rătăciri pe străzi întunecate, i-am găsit casa, de piatră simplă, cu arcade pure ca niște sprâncene. Era un bătrân ce stătea sub una dintre arcadele astea lustruite. Avea fața galbenă și ceva ciudat în privința dinților: puțin prea lungi, poate. Mi-a spus încurcat că nu-mi poate sculpta acel bust, e prea ocupat, are prea multe comenzi. Am plecat cu bicicleta mai departe, copleșit de un sentiment penibil de rușine.

Ieri mi-a sosit traducerea suedeză a *Orbitorului,* una dintre cele mai importante traduceri ale mele. N-am avut nici starea, nici răgazul să mă bucur cu adevărat de ea. I-am sărutat coperta vasarelyană și-am pus-o-n raftul meu din bibliotecă, lângă celelalte traduceri. Să fie-ntr-un ceas bun. înger și Gabriela n-au degeaba numele lor predestinate. în țara lui Swedenborg, două îngerese au lucrat pentru cartea asta.

5 *oct.* Las toamna - o toamnă clasică în galben și albastru - să treacă pe lângă mine. Sunt închis ca un seif a cărui cheie n-o mai găsește nimeni. Sunt de fapt un seif fără cheie, fără ușă măcar, în miezul căruia e întuneric adânc. Aștept pe cineva destul de puternic ca să sfâșie cinci centimetri de plumb și să bea întunericul dinăuntru. Nu-mi fac griji, nici speranțe: cel atotputernic e pe drum.

Duc o viață oarbă, monotonă, asocială. Când nu scriu, nici nu știu pentru ce trăiesc. Merg la vernisaje și lansări, mă arăt în lume, dar nu mă înmoi în mustul evenimentelor, asemenea păsărilor acvatice de care nu se lipește apa. Nimeni n-a mai trăit atât de neatent și de disperat. Nopțile aștept să se-ntâm- ple ceva adevărat, uneori am peisaje adevărate („M.C. e un mare scriitor descriptiv", zice un prospect), pe care mi le amintesc abia după luni de zile. Pentru că

acum două nopți venea

sfârșitul lumii și mă adăpostisem într-o pivniță, mi-am reamintit deodată un vis mult mai vechi, în care coboram în imense hale subpământene, pline de monumente funerare sinistre, de marmură și alamă. Iar sub aceste hale erau altele, cripte cu cavouri și cenotafuri de porfir. Iar frica devenea tot mai mare, deodată mai mare decât curiozitatea.

8 oct. (se pare) Cursurile de literatură ale lui Nabokov. Care, surprinzător și nu prea, nu e un om profund. înțelegerea literaturii, la el, nu trece de o anume mărginire profesională. în alte vremi ar fi pictat biserici după canoane rigide. Cărțile se scriu cu inteligență, dar se citesc cu „șira spinării", ceea ce e o contradicție: nu poți citi cu șira spinării ceea ce nu e scris tot cu șira spinării. Sunt bonificate migala chinezească, lacurile transparente peste lacuri transparente, ceea ce e legitim când discuți Flaubert, dar mult mai puțin - căci acolo metoda e greșită - când vorbești despre Kafka. Detaliul e piatra unghiulară a ideii lui Nabokov despre artă. Scrierile sunt privite miop, de atât de aproape, încât detaliile sclipitoare și - se presupune - fractalice devin nu doar esențiale, - halucinante. Nabokov nu iubește întreaga literatură, ci doar pe cea concentrată, purificată, imanentă, autosuficientă ca o fructă desprinsă de tija ei. „Capodoperele", „fermecătoare", „grațioase", suverane sunt recompuse ca un trailer de film, în care comentariul critic sună dramatic pe coloana sonoră. Cursurile-astea m-ar fi umplut de furie dacă i-aș fi fost student. As fi rămas la cărțile lui, unde frumusețea e atât de plată, încât îți dă iluzia de

profunzime mai veridic decât frumusețile țâțoase, cum se-ntâmplă întotdeauna-n op-art.

Observasem și eu evidenta influență a *Sfântului Anton* asupra unor zone din *Ulise* - mai ales în episodul „Circe". Dar nu bănuiam că Joyce e atât de fundamental flaubertian. De fapt, în *Dubliners* și-n tot *Ulise* auzi frazarea, percepi

76 manevrele, recunoști jocul scenic și vibrezi la huruitul mașinăriei care schimbă decorurile-n *Salammbo,* în *Mme Bovary,* în *Bouvard* și-n toate celelalte. N-au putut fi uluiți de geniul irlandezului decât cei - eu printre ei - care l-au uitat sau nu l-au citit bine pe Flaubert. Scriitorul Nabokov e și el unul dintre nepoței.

Well, nu-nțeleg de ce M.S., prietena mea din liceu, îmi apare-n vise - nu mai des de o dată pe deceniu - atât de obsedantă și enigmatică sexual. îmi amintesc o mulțime de dimineți în care înghețam prin parcuri, pe vreo bancă îndepărtată, sărutându-ne (fără ca ea să-și despartă buzele vreodată) și frământându-i sânii mari și frumoși - i-am văzut goi doar o dată, în dormitorul meu din Ștefan cel Mare -, fără să cobor vreodată palmele mai jos de mijlocul ei, fapt pe care mi-1 impusesem singur în prostia mea de atunci. Nu eram nici pe departe pregătit să fac sex cu o fată. Am avut ocazia să fac dragoste cu M. de câteva ori, mi-a și propus asta, dar am refuzat de fiecare dată.

Zona ei dintre picioare (care trebuie să fi fost uluitoare: am aflat indirect, peste ani, despre vocația ei de hetairă esme- raldă) nu mi s-a descoperit vederii în această viață, de unde poate melancolia și misterul peisajului refuzat. Care-mi revin în visele cu ea, și-n care ea, M., e totdeauna androgină. Am întâlnit-o și azi-noapte în cursul unor rătăciri confuze, în care-am vorbit cu Paul McCartney și-am contemplat palate

neverosimile aselenizare pe șoselele Bucureștiului. Mi-a propus să merg la ea acasă. Preludiul a-nceput chiar în drum spre ea. M-am întrebat, pe când îi mângâiam iarăși sânii, dacă am vreo iubită, dar nu-mi aminteam pe nimeni, eram singur și deci o puteam avea fără remușcări. Dar în apartamentul ei (cu o structură complicată, căci în diversele camere era o forfotă de persoane suspecte - un fel de instalatori, câteva bătrâne) mi-am amintit deodată că sunt căsătorit și i-am spus

77 lui M. că nu se poate-ntâmpla nimic, că trebuie să plec acasă, în mintea mea era că n-am să pot justifica atâtea ore petrecute în locuri străine, că n-am s-o pot minți pe Ioana. „Cum vrei", a spus M., care s-a-ntors cu spatele și și-a dat fusta jos. Fesele ei în chiloți de satin verzui au fost mai mult decât puteam îndura impasibil. „Ei, dacă-i așa, vino aici! “ Și-am luat-o în brațe, pe la spate, băgându-i mâna-n chiloți, simțindu-i vulva moale și franjurată. Dar brusc am simțit cu degetele și un cilindru de carne tare și deodată eram în fața fetei, care nu mai avea chiloți pe ea. Un sex viril ireproșabil, erect și cu vârful lucios se-nălța dintre dulcile pulpe de femeie. „E chestia mea, ce vrei, e frumoasă, nu-i așa?" mi-a zis M. pe tonul cel mai firesc, în spatele căruia deslușeam, credeam eu, o dramă: săraca fată, înțelegeam de ce trăiește singură, îi era rușine de sexul ei, o-ngrozea momentul când vreun iubit avea să-1 descopere. Cu mine era altceva, eram un vechi prieten, spera că voi înțelege... Atunci camera se umplu de lume: bărbații aceia neciopliți și bătrânele își făceau de lucru prin toate colțurile. Am plecat, fericit că nu s-a-ntâmplat nimic și că aveam să mă pot uita candid în ochii Ioanei.

Ca de obicei însă, am trădat visul povestindu-1, căci de fapt s-au întâmplat în el mult mai multe abia perceptibile lucruri, atingeri cu zone străine, cu voci rememorate, contaminări și reconstrucții de peisaje interioare. Cum știa Vaschide, visele sunt de obicei

stări de spirit cărora li se improvizează câte-o metaforă corporală.

Gara din Perpignan, (auto)gara Filaret. Arhitectura industrială, iar și iar. Cea de-anțărț. Mi-ar trebui un album. Ceva. Mă-ntorc în punctul de-acum exact 30 de ani, de parcă n-aș fi făcut de-atunci nici un pas: clădiri vechi cu ferestre rotunde. Â cote de chez Cojocaru.

78

10 oct. Șase dimineața, deși e duminică și n-am obligații. M-am trezit chinuitor de greu, și mintea mi-e departe de a fi limpede. De fapt, un huruit greoi, în tâmple, îmi bruiază gândurile. în afara lui, liniștea e spartă doar de zgomotul liftului, acest mecanism medieval pe care nici nu-1 mai conștientizăm. Afară e noapte totală, căci ne-ndreptăm spre iarnă, spre acest adânc sentiment. Ioana și cu mine, în cele două camere extreme, suntem aripile lucide ale celui ce doarme-ntre noi, ghemuit în pătuțul lui, cu fața atentă și cârlionții umezi. Am hotărât să ne trezim în fiecare dimineață la șase ca să avem două ore pentru noi, pentru singurătatea, meditația și scrisul nostru. Pentru rememorarea viselor noastre (ale mele atât de plate și dezamăgitoare of late). Chiar dacă nu voi mai fi locuit de nimeni, nu poate fi rău. Am să citesc dacă n-am să scriu, sau am să-mi fac acele paraphernalia care mi-au mâncat creierul. Am să ascult muzică, pe care n-o mai pot simți de mult. Dar nici n-am mai avut muzica sensibilă care odată... Ne sculăm deci la 6. Asta-nseamnă, ca să rezistăm fizic, să ne culcăm la zece și jumătate ca trenul și, în plus, să mai furăm

ceva somn la prânz, când doarme cel mic. Dincolo de șocul trezirii, nu cred că va fi ceva imposibil sau insuportabil sau inutil.

Mă tem însă că problema mea nu sunt condițiile de lucru, cum mă plâng mereu, nu e timpul. Sau nici pe departe doar asta. Mă tem că sunt ieșit din uz ca om - care nu mai simte și nu mai vrea nimic, un „conservator", un „conformist", cum mi s-a spus în față de-atâtea ori, dar poate totuși nu destul de des, și-n orice caz nu mi-am spus-o eu destul de des - și ca scriitor/cititor, „plafonat" cum îl aud pe tata prin sticla mată a vremii. Mă tem că m-am golit de mine însumi până la fund și-am și râcâit cu lingurița (pe care-am lins-o apoi până a redevenit lucioasă și m-am revăzut în ea, dar nu mustăcios și pletos și genialoid, poate chiar genial, ca

79 al’dat, ci un academic ce nu mai are de așteptat decât onoruri) tot ce-a rămas pe pereții de caolin ai craniului meu. Mă tem că am acum un craniu subțire și gol ca de celuloid, fără memorie, fără voință și fără viitor. Dar tocmai vidul ăsta de ventuză lipită pe geamul mediocru al viețuirii ar putea (dac-ar putea) atrage vântul care însămânțează tot ce atinge. Cum simțeam atunci harul coborându-se asupra mea, fără să simt că e ceva miraculos, căci trăiam în miracol, în plin miracol, și singurul lucru fantastic mi se părea viața simplă a celorlalți? Dar lucrul de care mă tem cel mai tare e că, și dacă harul m-ar încăleca și struni ca altădată, și dac-aș ajunge să scriu la același nivel ca atunci, as rămâne tot uscat si inutil, căci seva cea vie pare să fi trecut în alte ramuri. Dacă scrii în timpul tău, în contingentul istoriei scrisului, ajungi necesar la un punct în care înțelegi că lumea nu mai e a ta, că nu mai ești speranța și uimirea celor din lumea scrisului, că nu mai ești deschis la capătul spre viitor și iluminare, că ai spus ce ți-a fost pus în gură și că acum vorbesc alții. E, acum, indiferent dacă taci sau vorbești și tu împreună cu ei, căci ești deja din altă vârstă și altă lume. Singura ta șansă (și calea cea adevărată) e să *nu* scrii în imanența scriiturii, să *nu* trăiești, să *nu* respiri lângă ceilalți. Să faci ceva nu demodat, ci în afara istoriei, ceva deja atât de vechi, încât să nu se poată-nvechi. Să pornești, să fi pornit, invers din starter, să desfășor! un spectacol care nu e al literaturii, ci al minții tale, dacă mintea ta e-n stare de asta. Kafka nu e literatură cum nu e Biblia, el a reușit asta fiind „nimic altceva decât literatură", căci eviți istoria printr-o singură șmecherie metafizică (nu există alt drum): fiind una cu ea, fiind *tu* istoria, care nu mai poate trece ca o locomotivă peste tine, căci *tu* ești locomotiva.

Care sunt, acum, sansele mele să scriu *Orbitori?* Pri- mul lucru nici măcar nu tine de arta literară, nici de condiții de lucru. E o chestiune de credință. Cât mai cred în cartea

80 asta? în monumentu-ăsta dintr-o lume fără monumente? Răspund: credința vine scriind, e chiar scrisul. Credința e subînteleasă, deși de neînțeles. Primele două cărți mustesc, șiroiesc de credință, căci altfel cum ar fi putut exista? Dacă n-am să cred - cum n-am crezut în ăștia trei ani care-au trecut de la *Orbitor 2* n-am să scriu si atât. Dar dincolo de asta e ceva cu mintea mea care mă-mpiedică până și să mă gândesc să-ncep. Ceva s-a uzat, s-a prăfuit, s-a rigidizat acolo. E din cauza vieții pe care-o duc, dacă nu cumva e invers: viața asta fără sevă (în afară de sperma ce uneori țâșnește dionisiac), fără trăire, mi-a crescut tocmai pe dărâmăturile fostei mele minți, ale minții ce-a luat forma *Levantului* și a *Nostalgiei.*

Nici un singur rând al meu de-acum nu mă mai surprinde, nu mă mai miră și entuziasmează de parcă ar fi al altuia incomparabil mai bun și mai inteligent decât mine. Nu mai asist încântat la propriile mele tururi de forță. Nu mai am decât puterile mele, pe care le știu prea bine și care sunt rutină și plictiseală. Pot să-mi ridic brațul, asta fac în povestirile de-acum (vai de mine dac-am ajuns să le prețuiesc cât de cât). Nu pot, nu mai pot însă ca, prin același efort de voință, să fac ca muntele să se prăbușească în mare. Pentru că nici n-o făceam eu, ci puterea care locuia - chiar locuia - în mine. Nu cum să scriu mai bine e problema cu care-mi frământ acum mintea, ci cum să redevin eu însumi, știind că numesc „eu însumi" ceva ce n-am fost niciodată, ceva străin mie, ceva ce lipea câte-o placă motorie pe pietre și stânci și pe lună chiar, asa-ncât ele se mișcau la voința mea, căci litera- tura e meditație, adică levitație și telekinezie.

Trebuie să-mi regăsesc, în termenii cei mai banali, inspirația. Tehnic vorbind, asta-nseamnă să regăsesc acel loc maginar - uneori foarte fizic totuși - scufundat la o adâncime precisă în mine, nu-n miezul de lumină topită, dar în

81 apropierea lui imediată, și din care acest miez poate fi contemplat deplin. Puteam odată atinge ușor acel punct, și-1 atingeam la fiecare contact al pixului cu hârtia. Acum nu mă mai duc direct acolo, nu fiindcă nu l-aș putea regăsi, ci de teamă că, ajuns acolo, am să contemplu un nucleu răcit și solidificat, un sâmbure de piatră.

Sunt aproape douăzeci de luni până voi face 50 de ani. Cincizeci de ani! Ar fi trebuit, ar trebui să am trilogia pân-a- tunci, și dacă nu iroseam anii-ăștia din Vasile Pârvan (unde n-am scris pân-acum nimic și unde m-am îngropat în clasica piele de rinocer) ar fi fost posibil să termin. E aproape cu neputință acum, chiar dacă n-aș mai dormi deloc. Chiar dacă aș fi inspirat. Chiar dacă aș lăsa baltă toată viața mea superpru- dentă, superaranjată și-aș rupe-o spre nebunie. Douăzeci de luni pare mult timp, o coloană groasă de timp. Aproape cât douăzeci de ani. Naiba știe, poate se va-ntâmpla ceva în interiorul acelui craniu. Despre care se tot vorbește în propoziție. Dar iată că a zecea zi din cele 20 de luni de până la 1 iunie 2006 s-a și dus (e opt fără zece și cel mic e treaz), mâna s-a pus și nu s-a făcut nici o minune.

Zi albă de toamnă. Un oraș vechi desenat pe aburi. Deja casa e-n picioare, e deja forfotă, vremea scrisului a trecut. Fără să se fi scris.

11 oct. Am avut curajul să recitesc falsul început al lui Oj (tritiu parcă-i zice) și l-am găsit exact cum l-am lăsat: un onirism răsuflat, inutil, umflat artificial, fără nimic cât de cât interesant (sau, parcă, două-trei accente pierdute-n smegma aia liricoidă). Nu, sigur nu așa trebuie început. Dar nu sunt în interior, n-am nici o idee despre cum funcționează literatura. Nu știu ce-ar trebui să simt și să spun. Sunt uscat până la ultimul fir al rădăcinii mele și lumea mea e moartă.

Abia acum plătesc, cu vârf și-ndesat.

82

20 oct. No news, ceea ce nu vrea să spună în nici un caz good news. Aceeași alternanță de stări isterice și stări apatice. Aceeași exasperare urmată de resemnare. Nu pot ieși de-aici. Nu e nimic de făcut. Pierd smocuri întregi de neuroni urlând și frământându-mă, și la fel de multi când cad în prostrație. Cum e însă mai comod - după legea a doua a termodinamicii - să nu fac nimic, băltesc. E forma mea de eroism în condițiile date.

Zilnic sunt chemat să pun umărul la un car brownian. Zilnic radio, TV, interviuri, anchete, articole. Zilnic cumpărături și facturi de achitat. Telefoane, mailuri. Cursuri la facultate. Ieri și alaltăieri am sărit matematic din tren în vapor ca Phileas Fogg. Am alergat, cât se poate de literal, între Carrefour, teologie și o americancă dotată cu câine. Așa nu se poate nici trăi, nici gândi, nici scrie. Nu mai vorbesc de cel mic: serile sunt în întregime ale lui. Noaptea dorm bocnă, cu zdrențe de vise ca oul bătut în supă. M-a răzbit, m-a doborât.

Am reușit să citesc din obligație o carte comercială *(Vară în Siam* de Claudia Golea, care și-o tot trage cu bărbați și femei și degete și dildouri rămânând glacială stilistic și frigidă muieristic), una de șoricel fioros (69 de Chiva) și *RealK,* eseul-puzzle cam indeterminat, deștept-prea-deștept, al lui Dragoș Bucurenci. Ultimul cu fragmente deloc rele, dar împărtășind glacialitatea - etico-filozofică de data asta - a Claudiei cea mai sus-citată și resuscitată. Un fel de nietzschea- nism hedonistic invulnerabil: sunt singurul deștept într-o lume de cretini. Eu fac legea și-o pot schimba oricând. Dacă ai vreo obiecție, ești

un bou, un conservator, un cenzor.

În doi ani mi s-au vândut în Suedia 200 de bucăți din *Nostalgia.* Bilanț zero la royalties și la orice altceva. Ce sens are să te mai lauzi cu traducerile tale? Când ești nimeni și așa o să rămâi, când alergi stând pe loc ca-n vis?

83

În rest, bătrânul care-mi iese prin piele ca o votcă proastă. Reumatism la șold, scădere „amarnică" a vitalității.

Rescriu povestirile din *Elle.* Cărticica asta e măsura puterilor mele de-acum. Nu sunt în stare de mai mult. Take it or leave it. Și de-aș avea măcar bruma de luciditate ca să-mi dau seama ce trebuie adăugat sau scos din ele. Știu doar că trebuie lungite ca să poată respira cum trebuie.

Cum ar fi cinci zile de singurătate într-o cabană la munte, cu sobă de teracotă și cu ceață și brazi fantomatici la geam? Fără nici un obiect electronic în preajmă, fără liste și obligații. Cum ar fi să te pierzi pe un drumeag umed de munte? Să nu te mai întorci niciodată, să rămâi în mijlocul unei păduri lapone, siberiene... Iar nopțile să sufle vântul prin crăpături și să vezi licărirea focului în sobă... Și pe un milion de kilometri pătrați să nu fie picior de om... Aș merge oricând în Antarctica, aș trăi acolo într-un adăpost sub gheață, ani, zeci de ani... înfofolit în Antarctica, strângând poalele Antarcticii-n jurul meu... Și-n tot cosmosul - doar civilizații dispărute. Sau nenăscute încă. Nici zei, nici diavoli, nici oameni. Nimeni, nimeni...

25 oct. Ca acel medic care-n agonie își lua încă pulsul și-și punea diagnosticul, îmi zic și eu din

vreme-n vreme: „mă tâmpesc pe zi ce trece"... După o violentă criză de paranoia de acum 3-4 zile m-am potolit din nou. Nu e căzu’. Nu pot pur și simplu să-ncep să scriu. E ca și când pân-acum ridicam pietre foarte mari cu sprijinul masiv și discret al unui halterofil. Acum el a plecat și nu știu ce s-a făcut cu el, dacă mai vine sau nu. Fără el mă pot juca cu pietricelele; e absurd să mă gândesc la piramide.

Citesc din corespondența lui Kafka, din nou *Surveiller etpunir* a lui Foucault și, pentru curs, uimitoarea reușită a lui Verdeș, mai proaspătă și mai haioasă la fiecare recitire.

84

Ora zece seara. Eram în mijlocul unui Spider solitaire, iar Gabriel se juca în spatele meu, la bibliotecă, cu niște discuri vechi. Am auzit deodată, din spate și dinspre stânga, foarte limpede, o voce puternică de femeie, doar la un metru de mine, care a pronunțat ceva de genul „Spune-i și lui!“. O singură frază scurtă și clară, sigur în cameră - nici o iluzie acustică -, după care tăcere.

27 *oct.* La ieșirea din metrou. Trei puști îmi blochează drumul. Mutre de derbedei dintr-un cartier muncitoresc. Unul se ia de mine și-1 îmbrâncesc: „Fetițo!", îi strig, ca un fel de injurie, dar pieptul lui e neobișnuit de solid. Nici nu s-a clintit la brânciul meu. Mă temeam deja să nu mă lovească, dar deodată mi-am amintit: „Stați așa. Păi vă cunosc, ați fost elevii mei." Și-mi făcea atâta plăcere să-i reîntâlnesc, că am repetat de mai multe ori: „Da, ați fost elevii mei.“ Toți trei erau suferinzi, estropiați cumva. începură să-mi zâmbească și unul dintre ei, doar în maieu, depărtă brațul, ușor, de corp. De la

subțioară-i țâșni un jet gros de urină, care m-a stropit și pe mine. „Știți, de la boala lui i se trage. Uretra i se deschide acum la subțioară", îmi explică cel mai înalt dintre ei. Aveau fețe urâte, cu atât mai urâte, cu cât mai prietenoase. Rânjete stupide de metiși peruvieni.

Aseară, la Roland. Apoi la TV. Sunt total izolat peste tot. Izolat ca adjectiv și ca participiu pasiv. Nimeni nu mă vrea, nimeni nu știe ce să facă cu mine. Nu semăn cu nimeni, nu sunt în cărțile nimănui. Mi-e tot mai greu să am de-a face cu oameni tot mai străini. Și mai ales cu omu-ăsta tot mai străin de mine a cărui mână o văd scriind aici cu un pix albastru.

Am șofat, la unu noaptea, pe străzi pustii. Viața mea s-a terminat, sunt exact atât de mort cât mă credea o puștoaică: „Cum, Cărtărescu scrie-n *Elle?* Eu credeam că a murit de mult"...

85

„I-am întrebat cine este X pe care-1 știam numai din auzite. Mi-au răspuns că este un excelent scriitor. Am spus da, desigur, dar cine e? Mi-au explicat că, pornind de la suprarealism, în ultima vreme s-a consacrat unui obiectivism specific. Am spus foarte bine, desigur, obiectivism, dar cine e? Mi-au răspuns că aparține grupului Melpomena. Am spus că sunt de acord cu Melpomena, dar cine e? Mi-au spus că practică o combinație de *argot* cu o metafizică fantastică. Spun atunci că sunt de acord cu combinația, dar cine e? La care mi-au răspuns că i s-a acordat Prix St. Eustache cu patru ani în urmă." Restul e mai puțin interesant, dezgoliri, chestii. Gombrowicz, pe care-1 reiau „fortuit" de împrejurări.

28 oct. Trândăvesc și fac apologia trândăvelii.

Aseară stăteam lungit pe covor, iar Gabriel, lângă mine, făcea turnulețe din piese colorate de Lego. Și deodată am auzit iar acea voce feminină și extrem de intensă, venind din imediata lui apropiere. A fost doar o secundă, ca și când ai fi rotit butonul unui radio și ai fi prins doar o clipă un post limpede, pentru ca apoi să se aștearnă iar liniștea. Răbufnire sonoră și-apoi consternare și tăcere.

29 oct. Ceață groasă în zori. Mă pregătesc să citesc Gombrowicz, masiv, which I detest. Hate his guts. Azi m-am simțit mai omenește, mai odihnit oricum, așa că m-am apucat să-mi fac cartea pentru muieri - și ceva întăriri -, pe care-am scos-o vergină pe imprimantă. Titlul ei panoramic (corp 36) din clipa asta e *Diavolul de hârtie,* dar n-o să rămână așa, fiindcă Ioana are o inexplicabilă fobie: nu-i plac diavolii. Nici în titlu măcar. Am mai propus eu, la mișto, *Gagicutze* și, să vezi comedie, Ioana a zis că „ce haios!". Da' ăsta nu-mi place mie. Deocamdată textul stă pe biroul meu și mă sfidează.

Sunt singur în casă! Voi sărbători cu o cutie de Beck's! Doar dacă nu m-ar înțepa inima în asemenea hal (prietenii știu de ce)...

Am fost și la balul/spitalul cațavencilor. Tăind în diagonală, în seara adâncă și catifelată, parcul Izvor, spre construcția cu capiteluri și coloane. Lună plină, greu de privit în față de-atâta strălucire. Noi, îmbrăcați elegant, ținându-ne de mână pe cărarea luminată de Casa Poporului ca de transatlanticul lui Mărquez. Apoi un drum și mai lung în jurul ei până la fațada de marmură plină de geamuri de bloc și

instalații de aer condiționat. Și-năuntru: săli după săli tra- forate-n același material lustruit, translucid. Și termitele-n trupuri de carne înfășurată-n țesături din ultima sală. Vedete de televiziune, politicieni, Chivas Regal, brânză cu pete verzi de igrasie, necunoscuți, cameramani, Cotabiță. Și drumul de-ntoarcere, prin același parc, sub luna arcuită cu mult mai sus. Apoi ne-a scos de sub giulgiuri un cutremur de gradul 6.

2 *nov.* E posibil ca pierderea mea cea mai mare să țină de memorie. Nu în sensul că nu-mi mai amintesc fapte, ci că ele nu mai fac să sune clopoțelul. Extracțiile de dinți ar avea legătură cu asta, naiba știe-n ce fel. Dar mie parcă mi s-au făcut extracții de creier, parcă sunt preparat pentru taxidermie.

Cum ar arăta o carte care *să spună* ceva? Care să merite scrisă? Secretul e că o astfel de carte n-o scrii tu, că ea se scrie singură. îți dă brânci spre masa de scris și tu stai și scrii după dictare. Mie totu-mi dă brânci acum către cold cold ground.

26 nov. Nu-mi vine să cred ce liber sunt azi... E prima mea dimineață, de cel puțin o lună, de fapt de vreun an, când n-am nimic (urgent) de făcut. Mai mult, m-am trezit la zece, e drept, după o noapte agitată și chinuitoare. Cu zece ani în

87 urmă, în mansarda mea amsterdameză, mă trezeam la douăsprezece, zilnic, și-ncepeam să scriu apoi la primul - și ultimul - *Orbitor.* Acum nu scriu nimic. Mă mir doar că încă trăiesc și că pot încă, la o lună o dată, să scriu aici, cu un scris agramat din pierderea obișnuinței. Schimbările din viața mea - urlete paroxistice acum în camera cealaltă - m-au dat înapoi cu decenii, cu cinci decenii, poate. Sunt cocoșat de viață, pustiit de viață. Toată energia „creatoare" mi se duce în efortul disperat de a-mi dovedi - și celorlalți - că încă exist. lorgulescu, în reaua lui credință, avea totuși dreptate: sunt la o grea răscruce.

în ultimele 24 de zile mi-am jucat adesea personajul. A fost una dintre perioadele hiperaglomerate în fapte lipsite de aura sensului, fapte ca acele cutii în cutii care-n locul darului ascund biletul pe care scrie „Păcăleală"! Am fost mai mult printre nori decât printre oameni. Am zburat întâi la Arad, unde-am vorbit despre Salinger, și-am făcut-o-ntr-un fel de transă care nu venea din mine, ci din Zooey. Pe când mă auzeam vorbind, simțeam vântul celor două sute de respirații fluturându-mi părul ca un efect kitsch de studio, și-apoi deodată vântul s-a oprit, și ultima jumătate de oră n-a mai respirat nimeni. Am mai vorbit minimal despre Gombro- wicz - altă seară, alte încăperi - și-am citit, lângă Ioana, din „producțiile voastre, maestre!" într-un Irish Pub dă pă la ei, „Joy’s", un fel de terariu în care fumul de țigară se țâra reptilin. M-a apucat o tuse groaznică din cauza lui și-am ieșit un minut la aer, afară. A fost singurul minut frumos („neasemuit de frumos") de la Arad: singur în aerul înghețat, singur în orașul pustiu, liber pentru un minut de sclavia incredibilă a vieții mele.

Am zburat apoi la Viena. Penibilul vieții-n hotel, al rătăcirii pe străzi din plictiseală, al mâncatului

împreună cu alții. Nici un gând, nici un vis timp de patru zile. Grupuri ce

88 se-ntâlnesc și se despart. Cuvinte ce se aruncă și se prind. Detalii: clopotele de sticlă cu ochiuri cu șuncă, șvaițer sau naiba știe mai ce de la Fruhstiick; oglinzi în care se oglindesc oglinzi, în holuri cu lift și yucca de pastic; cutare vitrină de cafenea cu menu-ul afișat; cutare pasaj, cutare catedrală. Lecturi într-un templu asaltat de vandali; graffiti pe o mare prelată, între coloanele corintice. Un public masiv, gata să râdă și dacă-i arăți degetul. Autori români de toată mâna, toată vârsta, tot lungul nasului. In pauze, vin roșu și bârfă intensă. Apoi citesc eu, neinspirat, prea mult, neconvins că merită, deplin scufundat în irealitate. Două lucruri de spus aici despre Viena: că editorul lor cel mai galonat vrea să-mi publice *Orbitor* (căci cu Suhrkamp am pus-o de mămăligă, se pare, de mult mai multă vreme decât credeam eu și Gerhardt) și că, de la 1 martie, probabil - dac-o să-mi ia-n considerare scrisoarea de intenție, trimisă târziu, dar cu data poștei OK -, am să stau patru luni la Viena, ca belfer la facultate. N-o să mai scriu aici ce bună ocazie ar fi fost să mă limpezesc și poate și să-ncep ceva, pentru că n-o să fie nimic din toate astea. Va fi ca la București, pe muncă, sper, ceva mai puțină și pe bani ceva mai mulți, în care-mi bag picioarele de pe-acum. îmi voi târî și-acolo ghiulelele mele de aur, în care-mi văd, diformă, fața de ocnaș. Ce-nseamnă pentru mine ieșirea asta pentru care mi-aș fi dat cinci ani din viață altădată? Multă alergătură pentru acte, stres și neliniște (nu cunosc limba, nu mă descurc cu mașina - pe care cică-i musai s-o luăm cu noi - nu știu nici măcar dacă *vreau* să predau acolo, să trăiesc acolo), ruperea iarăși a unei vieți ce deja zace dezmembrată-n țărână.

Am zburat, în fine, în Danemarca. Pe Billund ningea feeric în luminile portocalii, avioanele virau în puf de zăpadă și stăteau la coadă la dezghețare. Drumuri lungi pe șosele minunate, nopți reci cu stele magnifice, clădiri vechi, de

89 piatră aparentă, într-un peisaj cum doar în America am mai văzut. Și-un aer atât de dens și de proaspăt, de-ți venea să-1 întinzi pe pâine și să-l înfuleci cu poftă. Dimineți cu coruri religioase, cu fete și băieți blonzi ca făcuți de aceeași mamă, cu mese la comun, cu somn la comun (al lor) sau într-o meschină singurătate (al meu). Mai mic cu un cap decât multe fete, pletos pana-corbului și ciudat, mă învârteam prin curțile interioare ca un defect al peliculei. Zeci de ochi albaștri se uitau după mine, cu fereală, cum privești un infirm. Dar conferința mi-a fost simpatică, deși mi-am strâmbat gura vorbind în engleză.

Și-n dimineața următoare (la patru, pe stele-nghețate), un taxi pân-la autobuz, un autobuz pân-la aeroport (iar șosele nocturne, nesfârșite, întortocheate ca niște glomerule în țara aceea micuță), un avion pân-la Amsterdam și-apoi altul pân-la Otopeni, și iar un taxi, și iar acasă... Și din nou zilele mele demente cu articole și plăți și Dumnezeu știe mai ce, dar nu cu mine, niciodată singur cu mine. „Oare nu e-n lumea asta vreun loc pentru iubit?” Pentru dragostea disperată dintre mine și mine?

Cronica asta de doi bani are și un final („egali în prostie; aici este finele" - citez iar și iar din bietul Nino), și-ncă ce final. Fiindc-am alunecat iar ca pe un tobogan absurd. Fără nici o nevoie, fără nici un sens m-am apucat să le vorbesc Ioanei P. și lui Liiceanu despre „o nouă carte", chiar să le spun că e gata și că le-o pot da oricând. A fost ca-ntr-un vis. Căci ei mi-au dat un deadline și eu am muncit două zile pe brânci ca să-1 respect, și din toate astea a ieșit șușaneaua cu titlul cel mai prostesc posibil (chiar dac-ai căuta mii de milenii altul), *De ce iubim femeile* - nu, nu poate rămâne așa, strigă totul în mine, dar așa o să rămână, căci e-n producție și iese-n zece zile! -, prima mea culegere care nu mă reprezintă, care nu e-n

seria și-n linia scrierilor mele. Textulețe

90 ocazionale, gâfâite, printre picături, scrise-n condiții imposibile. Vorba tipului de pe chat - ce monștri colcăie în subteranele Internetului! - „te miri de ce-a scris-o“, dar mai cu seamă mă-ntreb de ce-o public, și nu înțeleg. De fapt, mă reprezintă, pe mine de-acum, cel ieșit din literatură, cel eșuat pe-o limbă de nisip. Sunt acolo 20 de texte, adică, la oglinda paginii dintr-o colecție „Poche", vreo sută cincizeci de pagini, textele din *Elle* în primul rând, curățate de mine de câteva evidente vulgarități și penibilități. O carte de autoservire, deși mă îndoiesc că va face ceva „rețetă" măcar. (Acum îmi dau seama că - jubilație! - sunt singur în toată casa, că e liniște, că urlă liniștea doar, în toate celelalte camere). Pe șase decembrie o să apară. Singurul mod în care o să pot spăla pata asta (câtă rușine, câtă umilință o să-mi aducă: toți în-jurătorii mei o să mă sfâșie de viu, o să triumfe: „Âsta-i Cărtărescu, v-am spus-o de atâtea ori!") va fi să scriu un fabulos, intangibil *Orbitor 3.* Câteva fraze. Ioana P. (care, în inocența ei, m-a propus, pe bune, zilele astea pentru premiul Nobel - căci la noi e ori la bal, ori la spital...): „Textulețele tale sunt ca niște fulgi de zăpadă: îți pare rău că se topesc prea repede". Liiceanu: „Să nu vă mirați dacă lumea o să vă iubească mai mult pentru cartea asta decât pentru capodoperele dumneavoastră" (firește „capodopere" spus pe un ton de elegantă ironie; dar el n-a citit cărțulia). Ioana mea - de care-am fost atât de apropiat în ultimul timp - crede că textele se țin și au „forță". Dar ea nu poate fi decât subiectivă, măcar printr-o atenție exagerată dată textului. Mă rog, m-am plictisit de chestiunea asta. Cărțile au soarta lor. De-acum să-și vadă-n mă-sa de soarta ei.

Extraordinară, dincolo de orice așteptări cartea lui Teo (cu toate micile ei probleme). N-am putere acum să scriu mai mult. Ar merita o cronică, un studiu chiar, de care însă nu mă simt în stare. „Mamele cu copii mici se prostesc, e

91 demonstrat științific", spunea cineva la televizor. La fel si tatii.
* »

Am dat în lucru și jurnalul meu din ultimii ani. De el, măcar, nu mă-ndoiesc nici o clipă.

Ce paradoxală e relația mea cu singurătatea. O vreau cu nebunie și-o detest la fel. Mi-e groază de închiderea din ultimii ani a vieții mele: închidere la propriu, între patru pereți (ai minții mele îngenuncheate, mereu ruminatoare). Nu mai am prieteni - chiar nu mai am: nu pot vorbi sincer despre mine *nimănui-,* în plus, nu ne mai vedem, superficial și la propriu, cu nimeni -, îmi lipsesc petrecerile, dezordinea, disponibilitatea, nebuniile, chiar aventurile. Mă simt privat de libertate, mă chinuie monotonia și mediocritatea, *previzibilul* vieții mele. Nu e noapte-n care, înainte s-adorm, să nu mă gândesc mirat: de fapt, n-am trăit ziua asta. De fapt, n-am de ce să adorm, n-am *după ce* să cad în somn, într-un fel, sunt cel mai singur om de pe pământ. Dar dacă m-ar întreba Domnul, ca pe Solomon, ce mi-aș dori mai mult pe lume, i-aș răspunde: „Doamne, nu vreau nici averi, nici glorie, nici măcar înțelepciune. Dă-mi, Doamne, o mare și înghețată singurătate. O singurătate soră cu moartea." Sau așa ceva. Oricum, n-aș cere decât singurătate.

1 dec. Posibil motto pentru jurnalul meu (adică pentru al doilea volum, pregătit pentru primăvară): „Ce greu e să comunici cu oamenii. Circulă tot felul de imagini și idei despre tine însuți. Nu știi de unde vin, cum au luat naștere, pe ce se sprijină. Nici măcar nu le cunoști. Și între timp viața ta adevărată e ca o insulă." De la sfârșitul jurnalului lui Sebastian, prin care-am trecut în ultimele trei zile (și nopți, mai ales, până către unu). Azi, incredibil, am lenevit toată dimineața, într-un confort și-o liniște pe care nu

speram să le mai trăiesc. Foarte timid, gândul că poate tot ce-a fost s-ar putea reîntoarce.

92

Sebastian - cred că am fi fost prieteni apropiați. E genul de om, rarisim altfel, cu care poate că aș fi putut să mă văd uneori. Dar sunt atât de sălbatic, că poate nu l-aș fi căutat, cu lunile, nici pe el. Și-n orice caz, nu cred c-aș fi împărtășit fidelitatea lui aproape canină pentru Eliade sau Camil. Nici gusturile lui literare. Soarta i-a dăruit o moarte oportună, i-a ferit imaginea de previzibile adeziuni sau de încă mai plauzibile martiraje. Cel mai plauzibil: de o sinucidere. în jurnalul lui rămâne un om minunat.

De asemenea, „Insula, sau *lobul insulei,* zonă corticală cunoscută și sub denumirea de *Insula Reil,* se află ascunsă în profunzimea scizurii Sylvius, fiind acoperită de circum- voluția temporală superioară și de operculul rolandic" ...

Prima zi normală a mea după ere, epoci, yugas și kalpas (sau cum s-o zice), de isterie și suflet la gură. Primele ore de lectură liniștită, otioasă, în care creierul meu scufundat în Coca-Cola a tors ca un irbis în zăpadă. în câteva luni trăite așa, aș redeveni eu însumi. Dar să nu-mi fac prea mari iluzii. Viața nu face daruri inocente. Nu-ți redă nici adolescența și nici măcar maturitatea fără să-ți răpească tocmai adevărul lor, care e trăirea lor la momentul potrivit.

După 4 săptămâni (care ar fi putut la fel de bine fi patru ani sau patru mii de ani), adică pe 28

Un simplu breviar al lunii ăsteia mi-ar termina caietul. De-asta, nici măcar un breviar al breviarului n-o să fac. Sunt insule de azur între nori, e un fel de primăvară scăldată, ce se va-ntoarce-n vifor. E târziu,

aproape patru după-masă, adică aproape seară. N-am mai scris nimic, aici sau aiurea, toată luna. E tare bine, într-un fel, să respiri și altceva decât literatură.

Luna asta m-am apropiat mult mai mult de Gabriel, care crește frumos, se înalță din toate punctele de vedere, vrea să fie „maie", cocoțat pe bibliotecă și pe birou. La claviatura

93 computerului scrie „aticoie". E dulce la pipăit, cârlionțat la cefiță, sfios cu străinii, prieten bun cu toți. Când suntem amândoi, mi-e atât de clar acum că nu trăiesc în povestea mea, ci într-a lui, că sunt doar un biet capitol de introducere în povestea vieții lui Gabriel. Acum e încă fiul meu, dar curând voi fi doar tatăl lui, o treaptă de navă lăsată-n urmă, rotindu-se-n spațiul vid. Deja comunicăm bine, conlucrăm, suntem un tandem, o diadă.

Am fost în Danemarca și-n Germania, de unde m-am întors frânt de oboseală, scârbit de decolări, aterizări, camere de hotel și vorbiri în public. Dar apoi am avut una dintre cele mai senine perioade. Secretul? Renunțarea totală până și la ideea de a scrie ceva. Când nu scriu și nu mă gândesc la scris, toată lumea e mulțumită. Și când toți sunt atât de fericiți, cum să nu fiu și eu? Așa că „m-am bucurat de viață".

A ieșit *De ce iubim...*, despre care nu se poate spune decât că se vinde bine. Nici criticii n-au spus mai mult (n-au spus nici măcar asta). Am dat sute de autografe, am fost la nu știu câte televiziuni, sunt acum un fel de suspectă „vedetă", adică paiață publică, fie ea și din amărâta zonă culturală. Nu e zi să nu se tragă de mine pentru „declarații" și „interviuri", îmi place asta? E ăsta felul de viață pe care mi l-am dorit? Simplu: nu. De fapt, noua mea popularitate, mult mai gogonată decât cea pur literară, e pe cât de bizară, pe atât de neașteptată. Se

leagă de politică și de articolele mele din *J.N.,* care, prin efecte-biliard dintre cele mai curioase, au dus la apariția mea cât se poate de vizibilă în spațiul public. Lucrurile ar sta cam așa: 1. La un show TV, Băsescu (pe atunci doar șef de partid și de primărie) recunoaște că n-a auzit de mine. 2. Mediile îi reproșează incultura. 3. Băsescu citește Cărtă- rescu. 4. Vine „seara președinților" la TV, când Băsescu spune că as fi un bun ministru al culturii. 5. In aceeași seară se dă > »
un videoclip cu mine zicând ceva - vreo 20 de secunde -

94 despre candidatura lui. Cum eram la Berlin sau la Stuttgart, n-am asistat la nimic din toată aiureala asta, care-mi e adânc indiferentă, dacă nu repulsivă. Așa că au fost zile în care amicii - câți mai am - m-au tot tachinat cu ministeriabi- litatea mea. Dar o să mă opresc aici, ca nu cumva criticilor să-nceapă să le placă jurnalu-ăsta (se știe că le plac doar cancanurile concrete, cu date și nume).

în ultima *Românie literară* pe anu-ăsta s-a făcut un top cu „cei mai buni poeți români din toate timpurile". Ar fi multe de spus, dar o să spun doar că am ieșit al șaptelea.

Am ajuns să visez căcăniu, cel mult sepia. Mintea mea își dă duhul, iar eu, la capul ei, îmi frâng mâinile neputincios.

Am început *Orbirea* lui Canetti. Nu e ce-mi trebuie, dar ce-mi trebuie?

30 dec. Cinci și jumătate dimineața. Zgomotul ploii pe geamuri. O cafea pe măsuță, lângă mine. Scriu fără să deslușesc de fapt literele, căci penibilele mele proteze pentru ochi sunt undeva în adâncul casei întunecate. E o conspirație, tot mai concretă, mai grotescă împotriva nu a scrisului meu în sensul

săpării unei lumi în hârtie, ci a desenării mecanice a buclelor. Dar, în sfârșit, am și ochelarii. Ciudat, ploaia n-a încetat de când mi i-am pus. Și mintea nu mi s-a trezit. Căci trăiesc expulzat din mintea și scrisul meu, pradă realității. Tot ce am făcut în ultimul timp a fost să descriu zidul exterior al literaturii, apărat de o sabie rotitoare.

Am un picior amputat și dureri fantomă înfiorătoare în ciotul pe care mi-1 tot pipăi cu degetele. Și nu-ndrăznesc să mă plâng, fiindcă dacă o fac, până și cei mai apropiați dintre semenii mei îmi spun că ar trebui să mă bucur de celălalt picior, fericit în sănătatea lui desăvârșită. în definitiv, un picior sănătos ar trebui să fie idealul oricui în viață, și să ceri mai mult e un hybris. Pe deasupra am și un cap sănătos, o

95 inimă, niște rinichi și-un colon care-și fac datoria… E de neînțeles frământarea mea, când mi s-a dat mai mult decât aș fi putut să sper vreodată. N-am nici un drept să scâncesc, nicicum să gem sau să mă răsucesc în așternut, căci, în afara amănuntului cu piciorul, sunt un exemplu de prosperitate.

„După ani de gazetărie, orice te-apuci să scrii, până la urmă tot un articol iese..." (Cristi). Panta e foarte scurtă până acolo. Deja țin racheta ca pe o paletă de ping-pong.

Am recitit pagini din caietu-ăsta trist și unele dintre ele chiar mi-au plăcut. Domnul e domn și-n șanț, cum se vede. Cum vezi tu, care citești, după un miliard de ani, rândurile astea. Care aparții altei civilizații, altei specii, poate, și care cauți în dicționare expresii obscure ca „am recitit pagini", „un miliard de ani", „și care" ... Ție vreau să-ți spun că, acum un miliard de ani, într-o galaxie îndepărtată, ploua, și un bărbat încă tânăr scria-ntr-un caiet că...

viața sa avea să treacă-ntr-o clipă și că... miliardul de ani de până la tine avea să se consume încă și mai repede... că moartea sa va dura multe mii de miliarde de ani... că nu va mai gândi niciodată, nu va mai vedea niciodată... că gustul cafelei, care acum îi îmbracă palatul și limba, va dispărea până și din mintea bunului și lucidului Dumnezeu, proiectantul și concasorul vieților noastre...

Să fi scris, să fii scris... Mă-ntorc la o adolescență fără scuza vârstei tinere. Puțoisme și sterilitate. Gombrowiczism fără noblețe aristo. Dar numai prin creier se poate scrie, cum doar prin sticlă se poate vedea. Pe masa mea e un briceag elvețian, greu și plin de lame. Mai sunt o rolă de scoci, trei bilete boțite de autobuz, un telefon mobil, o ceașcă murdară de cafea, cu desene aurite și miniate. încerc disperat să ating pielea realității.

Scrisul cere exclusivitate. Dumnezeul literaturii e unul gelos. Nu poți și să alergi pe hipodrom, și să tragi la căruță. Dar eu asta fac de ani de zile.

2005

5 ian. 2005 Cunoaștere cerebrală *vs* cunoaștere testiculară (sau gonadală, pentru political correctness...).

Țeasta e un uter dur și constrângător. Creierul e-nghesuit în poziție fetală, iar nașterea e iminentă. Prin fontanelă, au bănuit misticii. Hawking, *Universul într-o coajă de nucă,* o carte frumoasă și puțin frivolă, total nefolositoare pentru cei ce vor să-nțeleagă ceva din ce se-ntâmplă. Din Smolin cel fără poze am

înțeles de zece ori mai mult. Acum sunt iar în ceață. Totuși: capitolul final din *Orbitor* 2 e o intuiție mai limpede și mai poetică - pe deasupra, neproptită matematic - a branelor lui Hawking. Proptită însă de o scriitură curbată-n sine și multidimensională, pierdută de-atunci, pentru că absorbită cu totul acolo.

Mi-am amintit aseară un vis vechi de câteva luni, în care scriam o continuare a *Levantului.* Versurile erau o combinație de recitare, viziune a paginii scrise și desene fabuloase: bătălii cu turcii, uragane, cai, pe o hârtie îngălbenită ca a caietelor lui Da Vinci. Cred că am „compus" (le citeam, de fapt, din acea scriere-vorbire-desenare ciudată) sute de versuri din care - unlike Coleridge - nu-mi mai amintesc nimic. Și altădată, nu știu dac-am mai scris aici, găsisem un caiet cu povestiri vechi, din care voiam să fac un volum. Atunci mi-am reamintit, în vis, fiecare povestire în parte, împrejurările scrierii ei, trama și personajele... Parcurgeam

97 din nou rândurile scrise de mână, mirându-mă cât de talentat fusesem odată...

Mi-a ieșit *Travesti* în Ungaria. Trebuie să-mi sosească zilele astea. Zilahy: „It is beautiful", referindu-se la aspect. Din *De ce iubim...* s-a epuizat primul tiraj și se trage altul.

6 ian., poate 1 noaptea. Nu știu dacă memoria sau ochii mi se duc de râpă mai repede. O miopie cerebrală vertiginos accentuată e ce mi se-ntâmplă, o neputință de a mai fixa, de a mai focaliza pe un petic de neuroni împletiți. Nu sunt, acum, faimosul ghem de neuroni al lui Crick, ci un ghem de neuroni năuci, netezițí bine și rămânând așa până noaptea

următoare.

„Ai sforăit!" îmi spune Ioana, triumfătoare, azi-dimineață. „Dormeai culcat pe spate și sforăiai." Ar fi prima dată când mi se-ntâmplă. Dar atâtea mizerii mi se-ntâmplă „prima dată" de câțiva ani... Am dormit pe spate, într-adevăr, și m-am apropiat de un coșmar. Ieșisem sub stele. Cerul era plin de stele și nori, un cer bălțat și amenințător. Nu mă puteam urni, deși știam că trebuie să fug înăuntru, că avea să se-ntâmple ceva monstruos. Și atunci m-am trezit. în ultimul timp mă trezesc cu o clipă-nainte. Apoi teroarea îmi dă târcoale și un fel de aură de flăcări îmi arde creștetul capului. înainte urma criza, în vis, în toată hipernebunia toiului ei. Mintea mea știe acum un truc, presimte criza și se trezește.

Zi total carbonizată, de parc-ar fi lipsit nu doar din biografia mea, ci din cosmografia lumii de-a dreptul. Dimineața: niște inse de prin cele străinătățuri. După-amiaza, într-un palat, o alteță regală. Acum, noaptea, nu vreau să dorm. Nu, nu sunt santinela lui Kafka, ci un amărât de somnambul. Nu veghez somnul celorlalți, ci dorm o dată cu ei și mult mai vinovat, căci pare că sunt treaz. Nu reușesc să spun nimic din ce se adună în mine.

98

Ce stranii sunt generațiile, încălecate ca niște solzi, tatăl peste bunic, fiul peste tată, fiecare prunc strălucitor înne- grindu-se ca argintul, devenind tată, apoi bunic... Și șarpele, -n timpu-ăsta, înaintează hotărât, zornăindu-și solzii, spre ochiul rotund al păsării.

7 ian. Frustrări din cele vechi, pe care le credeam trecute și uitate. Nu sunt nimic în lumea culturală

etc. Trebuie să mă obișnuiesc (iar și iar) cu gândul că voi însemna de-acum tot mai puțin. Că așa trebuie, că așa e bine. Nu mă voi obișnui însă, și fiecare nedreptate o resimt ca pe o durere difuză.

Dar am trăit și o mare - deși derizorie - bucurie în dimineața asta: după luni de zile mi-am amintit mici bucăți de vise, dintre care câteva foarte vii și colorate. Nimic „oniric", nimic deformat în ele, dar faptul că memoria mea nu le-a mai lăsat să se dizolve în pulbere albăstruie e un câștig uriaș, ca și când, orb fiind, aș fi avut câteva fulgurații de peisaje colorate. Și sunt, cu adevărat, orb, orb prin Gaza, orb la vise de atâția ani - nu întâmplător exact atâția de când sunt infirm și neputincios literar. Eram pe o stradă emoțională, orașul licărea în depărtare. îl întâlnesc pe C.T. Un val de afecțiune pentru el mă cuprinde. „Nu vrei să mergem să bem o votcă?" îl întreb, dar nu pot scoate nici un sunet. Fraza răsună doar în țeasta mea. Intrăm la un magazin de electrocasnice. Aparate de metal în carcase de plexiglas transparent erau răspândite prin magazin. „Sunt radio-CD-uri pentru grădină", îmi spune el. „Am deja unul acasă, în curte." Stau la o coadă și, când ajung la casă, mi se face o chitanță și casiera-mi spune: „Nu puteți plăti. Aveți un credit ilegal de 1,9 milioane." Mi-am amintit atunci de încurcătura de la bancă. „Nu, nu, e o greșeală de computer, nici pomeneală de vreun credit." Dar n-aveam cu cine discuta. Am ieșit apăsat de problema contului, care trebuia rezolvată. în altă zonă a visului eram

99 într-o autoservire. Aici s-a petrecut acea neașteptată invazie de culori, căci înaintam de-a lungul unui șir nesfârșit de lăzi cu cireșe proaspete și ude, șir dublat de o coadă uriașă, pe mai multe rânduri, de inși care voiau să le cumpere. Apoi mă-ndreptam spre casă, gândindu-mă că aveam să-i duc Ioanei trei vești proaste.

Fiecare prostie de felu-ăsta, relicvă din vremea-n care mintea mea era mai mare și mai puternică decât mine, mă face fericit asemenea celui care, după ce-a prefirat tot Amazonul, găsește un firișor de aur în sita plină de nămol.

E doar 11 dimineața, dar am simțit impulsul (așa începe? nu, n-am să fiu niciodată alcoolic) să-mi pun un păhăruț de Sheridan's, iar acum îl privesc cum se separă pe straturi, ca nesul de altădată, ca primele mele nesuri, cele care aveau încă efect. N-am să-1 beau până nu va fi limpede separat: cortexul deasupra, cu cele șase straturi ale lui, și substanța alb-sidefie de dedesubt. Cablajul.

8 ian. Măcar două minute de liniște în haosul și deruta vieții mele, măcar astea două minute cât sunt singur în casă și liniștea e mai frumoasă decât orice lucru de pe pământ. Scriu aici rândurile astea ca pe un ritual, ca pe o datorie sacră. Sunt fericit când e liniște și singurătate. Mi-e sete de acest alt nume pentru mine însumi: singurătate. Ies acum în urletul însorit al lumii, dar nimeni nu-mi va lua vreodată cele două minute cât am scris aici, deodată tranchilizat, aceste rânduri.

14 ian. Ceață udă, șiroind pe geamuri. Un ianuarie bătând spre toamnă, de parcă timpul - ce se curbează o dată cu spațiul, după o veche intuiție a mea - ar recula, după ce și-a tras glonțul fierbinte spre viitor.

E poate doar iluzia după care planetele au o fază recesivă pe cer. Mi-am pregătit o zi manuscrisul jurnalului pentru dactilografiat. Mai bine de

100 șase sute de pagini de viață. Sau de umbră a vieții, mai întortocheată ca viața, pe hârtie. Va urma cândva, spre vară, etapa a doua, corecturile, eliziunile și predarea la tipar, iar în toamnă, poate, volumul al doilea al acestei cărți a cărților mele. N-am putut - și n-am vrut - să recitesc prea mult din textul acela înghesuit și puchinos. Mi s-a părut doar că de patru ani sunt același, eu așa cum (nu) mă (mai) percep acum, și că înainte eram o entitate diferită, un pește față de animalul terestru actual, de care-1 desparte o scurtă, remodelantă fază de amfibian.

Lulu în maghiară, la Gondolat. Copertă neagră, supra- copertă la fel, cu un desen de ziduri și umbre. O fotografie, de fapt. Elegantă, pătrățoasă, aspect de volum de versuri. Anu-ăsta, spre toamnă, vor mai ieși *O_2* la Denoel, *Nostalgia* la New Directions și în Slovenia, de asemenea, O_2 în bulgărește. Scriu mizerabil, cum vezi, nu doar de la somnolența zilei cețoase și de la o jumătate de bere. Scrisul mi se destramă, poticnit, ca visele de noapte și ca somnul de moarte.

19 ian. Demersuri pentru Viena, acte pierdute, haos. Drumuri foarte lungi cu mașina prin oraș, printr-o iarnă cețoasă și insipidă, fără un fulg de zăpadă. Fotografiile de la revelion arată doar oameni triști. Oglinzile în care mă privesc, de asemenea.

Am fost propus „oficial" (de PEN Clubul românesc, din care încă nu știu - honest! - dacă fac sau nu parte) pentru premiul Nobel, bineînțeles după eternul Norman Manea, dar înaintea Blandianei. Dă-mi voie să fac un pariu cu tine, cititorule care vei da, peste vreo șapte ani („dacă vom trăi, eu și tu"), peste

pasaju-ăsta din al treilea volum al jurnalului meu, dezamăgit, firește, de datele seci cu care-ți rănesc gingiile: încă n-a primit nici un autor român Nobelul până în acea clipă. Și nu-1 va primi încă șapte ani, cel puțin, de-atunci încolo.

101

în viața ce nu se visează, ci se viețuiește, sunt împins către mine însumi din ce în ce mai mult de către semenii mei care fac punte la izbândă. Nătărăii mă-ntrec, spre mai marea mea bucurie. Rămân ce-am fost: un om singur și neinstituționa- lizat, un om în afara rotițelor dințate. îmi ajunge malaxorul din casă. Măcar îmi dă pace cel din casa mai mare a Patriei.

în ultimele nopți am ales ceva din zdrențele onirice tot mai subțiri, mai tăiate, bătute în zeama nocturnă. Andrei, un prieten drag, revenise din moarte. Stăteam față-n față, în pragul unei uși deschise. Afară era zăpadă și ceață. Mi-a spus că acolo îi știe pe toți, pe absolut toți. Că memoria lui nu mai are limite. Că sunt toți acolo, toți care-au trăit cândva. Că acolo e bine. îmi răspundea liniștit, liniștit la-ntrebări. Când ne-am despărțit, ca să se-ntoarcă în acel peisaj înzăpezit, l-am îmbrățișat și am plâns. în altă țandără de vis mă vedeam pe mine însumi printre alți oameni tineri. Căci și eu aveam, poate, șaisprezece, șaptesprezece ani. Eram cel mai mic - unora le veneam pân-la brâu - și mai negricios dintre ei, ca în oglinda spălătorului din Voila, care m-a uimit și șocat atât de mult când, în pijamaua mea cu elefanți, m-am zărit cândva, deodată, în grupul de copii: mărunt, slăbuț, tuciuriu, insignifiant. Iar azi-noapte făceam iarăși hârtiuțele și cutioarele de pe o masă să salte-n galop către mine doar privindu-le concentrat.

Aștept să mă adun. Nu știu dac-aș putea-o face

chiar și-n condiții optime, dar așa e peste puterile mele. De dincolo vâjâie un robot de bucătărie. Parcă toată viața mea e turnată-n bolul lui, ca o carne tocată, și ciopârțită acolo-n vârtej de un cuțit rotitor. Tot corpul meu de carne, oase și sânge.

Se vând mai departe mii de bucăți din *Femei.* E de parcă toți ar fi așteptat de la mine exact cartea asta, delușoru-ăsta pubian și-nsorit, păsărică asta cheală, după ce-nainte avuseseră de străbătut Alpii. Și Circus Maximus de pe Lună.

Naiba să-i ia pe toți. Asta vor: plăcere mediocră, dar imediată, satisfacție acum și fără efort. Nu Kama-Sutra, ci o lină și inofensivă ipsațiune în care cel masat ușurel e giganticul clitoris de sub țeastă. Mama voastră, în *Orbitor* n-ați trecut de pagina 30, dar în colecția asta din minciunile fraților Grimm „ați înghițit paginile", regretând doar că sunt așa de puține.

Nabokov, mai departe, strălucitor și inept. Nu postmo- dernismul (uluitoare, ultraestetice, fals-îndrăznețe - căci tigrii de pe ecran nu năvălesc niciodată în sală și-n creier, rămân acolo în falsa lor carne pixelizată - peisaje desenate antimimetic pe osul interior al craniului) e drumul. Poate că nici literatura însăși nu e drumul, dar în orice caz nu genul ăsta meraviglios de literatură. Pe care-1 refuz din start, chiar dacă mă amuză, chiar dacă uneori mă face să-njur admirativ.

27 *ian.* Scriu seara, deja obosit - fără să fi făcut ceva de care să-mi amintesc -, într-o stare de frică și disperare liniștite, aceleași de ani de zile. în calmul meu e ceva nebunesc, ca-n odaia lui Bacovia, cea cu

brâie negre zugrăvită. Și-n pacea acestei foi, zugrăvită și ea cu brâie negre, e nebunie, aceeași poate. Privesc prin două găuri ale unui zid de carne. Trag aer rece de iarnă prin alte găuri ale lui. Mi-e din ce în ce mai frică de ataraxia mea, de pacea mea interioară. Sănătatea mea mintală îmi dă brânci în schizofrenie. îmi ies din minți, din cele mai senine minți cu putință. Corpul meu e ca o piele-ntinsă la uscat, cu găuri simetrice împușcate din loc în loc. Doar întâmplător privesc prin ochi și ascult prin timpane. Aș putea asculta prin nări și privi prin anus și uretră. M-aș putea așeza invers în sicriul ăsta de carne. Sau aș putea curge tot, ca sperma sau ca sângele printr-o singură spărtură a lui. („Ah, ce departe sunt toate și *fumate* de mult... “)

103

Las totul pe altădată. Prima lună a anului e kaput. Nici un rând, nici un gând. Multă fușereală pe internet, multă „auto-gestionare obsesivă a propriilor succese". Suntîntr-un tunel foarte îngust. Cineva o să-nceapă să umble pentru mine cu căldărușa. Șanse? Mai mici decât la orice loterie. Dar, mai ales: nu merit. Nu merit nu doar *asta,* ci absolut nimic. Sau dacă merit ceva e să stau gol pe-un morman de gunoi și să-mi scarpin bubele cu un ciob. Nu-i merit (și nu-i am, și nici n-o să-i am vreodată) nici pe cei trei prieteni din jurul lui, care-i spun „Blesteamă-1 pe Dumnezeu și mori". Lângă mine sunt doar *Behemoth* si *Leviathan.* Si ce mă chinuie

I 1

cel mai tare e că serul neputinței mele alunecă de-a lungul foii în loc s-o găurească asemenea unui acid (ca să privesc prin ea pagina dinainte, scrisă tot de mine și uitată apoi instantaneu).

O lună până plec la Viena, unde n-am să pot scrie nimic. Căci alți trei oameni vor călări pe mine ca niște cornaci impasibili. O s-aștept să treacă și lunile-alea, să vină vara, apoi toamna. O să tac, fiindcă oricum nu mă ascultă nimeni. O să mă destructurez mai departe, ca mașinăriile lui Tinguely. Diferența e că mintea mea a fost odată un ingenios și foarte exact ceasornic. Nu aștept absolut nimic de la Viena. Nici nu știu de ce merg acolo, de vreme ce-mi transport acolo imposibila mea situație.

Dac-aș fi altcineva, mi-ar fi foarte antipatic M.C. De fapt, cred că mi-ar fi imposibil să-1 înțeleg. Ieri, la un magazin de îmbrăcăminte, stăteam între trei mari oglinzi care mă arătau din unghiuri niciodată accesibile mie: din profil, din spate, dintr-un ciudat trois-quarts umăr-spate. Omul acela cu mișcări deja înțepenite, cu fața întunecat-sceptică, cu părul nefiresc de negru și vălurind până-ntre umeri, insu-ăla desprins total nu de realitate, ci de putința de a-1 defini, de a spune ceva despre el, mi-a dat o impresie de insert artificial

104 pe o planetă multicoloră. Am avut oroare de mine însumi, cum cred că - mai mare încă și mai contrariată - au toți ceilalți. De-aici vine, cred, repulsia celorlalți pentru mine: răceala lui, retractilitatea lui, însingurarea lui, monstruozitatea lui afabilă și liniștită. Aș vrea să vă asigur că le simt eu primul. Și că noaptea, când în sfârșit mă hotărăsc, tot mai greu, să intru-n pat (știind că n-am făcut nimic toată ziua și că nu voi visa nimic toată noaptea), închid ochii și-atunci dispar - pentru totdeauna - de pe fața pământului.

Gabriel scrie. Furios, cu pixul ținut ca un pumnal, pe stofa sofalei, pe fotolii, pe cărți, pe pereți și chiar și pe foile jurnalului meu. Pune față-n față foile mele și brațele lui de fotoliu, pereții lui, foile lui: orb să fii

ca să nu vezi diferența de forță. E mare și greu, cu o privire de erou din vechime. Părul doar inele sclipește de lumină deasupra cefei. E curajos și greoi la vorbă, irascibil și totuși cumpănit. E homerian.

28 ian. Fedon. Ce este-această lume, Otilia, să-mi spui... Când mă tem atât de tare că Hippias a nimerit-o și că sufletul e-ntr-adevăr o armonie ce se stinge când lira-i sfărâmată ... Când trăim pe brane n-dimensionale. Când timpul se curbează și se-ncolăcește pe spațiul cilindric ca vița pe arac. Când stingerea, mântuirea, viața alături de Zeul înțelept, toate zariștile de aur... „Când mahii, când mahii, mantrele și profețiile deșarte..."

Brumă pe acoperișul de vizavi. Altfel - soare puternic, alb, de iarnă. Ceruri palide, pur bucureștene. Voi avea o garsonieră cu o masă, un scaun și (eventual; oricum, deloc necesar) un pat. Un loc de retragere, undeva, în preajmă. Dar după întoarcerea de la Viena. Altă soluție nu văd, căci no solitude, no dazzling light.

Cascadă de vise. în visele însele sunt mirat de cât de mult visez. Viespi, enorm de mari - 17-18 cm. Până la vârful cozii

105 ca de scorpion. Apoi, perechi de efemeride, la fel de mari, fluturând una-n jurul celeilalte. Senzație de reamintire iminentă a-ntregului scenariu, deocamdată refuzat. De când citesc ceva mai mult, mi s-au întors culorile în vise (cum spui: doar o săptămână a respirat aer de munte, și i s-au și întors culorile în obraji).

Cronici foarte bune la *Femei,* spre mirarea mea. Azi, Tania, absolut mișto. Dar, ce ciudat: viziunile cerebrale si viscerale din *N* sau din O i s-au părut - și-am mai auzit de câteva ori asta - ca văzute prin sticlă, ca niște minuni dintr-o vitrină. Pe când în *Femei* ele

au părut să irupă în viață. Pentru mine e exact invers, dar asta, poate, fiindcă eu însumi sunt dincoace de vitrină, *în* vitrină, *in vitro.* Și fiindcă, evident, Gina e cea adevărată, iar D.F. - produsul ei secundar. Doar că nu sunt inteligent și nu spun lucrurile astea cum trebuie spuse. Dovadă faptul că mă-nțelegi și că nu te interesează.

29 ian. Zăpadă orbitoare pe pământ și - parcă - și pe cer, acel alb desăvârșit, acea desăvârșire care numai secundar e albă. Liniștea în care ninge. Zăpada învârtejită în curtea interioară. O casă foarte veche, foarte îndepărtată, acoperin- du-se-n seara roz-întunecat de zăpadă. Un copil înaintând prin zăpada până la brâu, cu ochii sticlindu-i în seara gal-ben-murdară. Pe un dâmb întunecat, lângă un săniuș pustiu, un fel de conac se-acoperă de noapte și de zăpadă. Trece un tramvai din cele vechi, din cele retrase din circulație. E aproape un morman mișcător de zăpadă. în urma lui, șinele se-aco- peră iar de fulgi, se șterg pe nesimțite. Pe-acolo nu trece nici un tramvai. O școală veche sub zăpadă. Seara e albastru-vânătă. Aproape că nu se mai vede. Trei copii uzi până la piele trudesc pe un nămete uriaș. Ridică acolo un perete de zăpadă umedă. Au încastrat în el o bucată de geam, pe care-1 șterg cu mănușile fleașcă. Prin el se vede cum ninge, cum școala cea veche se destramă...

în timp ce scriam, în bucătărie, rândurile astea de nicăieri, pe geamul meu ningea rapid și haotic, mai dens ca dimineață, în Cișmigiu. Cât de frumoasă e lumea! Cât de adevărat e totul. Și cât de puțin poți spune despre acea seară de iarnă îngropată-n mintea

ta, despre fereastra luminată a casei vechi pe lângă care-ai trecut *atunci,* aproape doborât de rafale, cu fața udă de la grăunții de gheață. Doar că totul era roz, roz-închis, roz-sumbru, și că sunetele se-auzeau parcă de foarte departe.

Vis prea kinky ca să-l notez aici. Ajunge atât. Un om murea. Era teribil de bătrân și locuia într-un bloc încă și mai vechi ca el... Eu îl ajutam să moară. Stăteam în pat cu el, în spatele lui, ținându-1 în brațe. Așa că i-am simțit, între cearșafurile mirosind a hoit, ultimele zvâcnete. Și în clipa când și-a dat sufletul, fața bătrânului s-a surpat în ea însăși și i-a rămas doar scheletul, oasele faciale, turnate din aur. Din scobiturile feței au căzut pietre prețioase, boabe străvezii multicolore, pe care le-am adunat în podul palmei. Le-am dat o foarte stranie utilizare.

19 feb. Răcit, abia respirând, scriu însă cu un pix frumos de la ABN-AMRO BANK și tot e ceva. Azi am refuzat un premiu ce m-ar fi răstignit între preafericiții Teoctist și Simion. Mi-a ajuns cea între Botezatu și Hara de luna trecută. Să fiu foarte atent și mai departe. Nu trebuie să mă dau în călușei, la bâlci, nici pe cal, nici în trăsurică.

Săr peste fușereala, deja normală, a vieții gabrielești și a dependințelor ei. Totul s-a complicat cu ingineria plecării noastre în Osterreich, cu zeci și sute de acte de făcut, legalizat, apostilat și depus, o hărmălaie în care nu-ți mai poți auzi nici trupul, darmite sufletul. în paralel cu ce-am avut de făcut în paralel cu toate astea, tot soiul de texte și textu- lețe, anchete, interviuri, prefețe și postfețe, înregistrări și alte

107 imposturi. Un audiobook cu vocea mea recitând foarte neconvins (de fapt, foarte convins că nu era cazul) din vechi poezii fezandate de cei 25 de ani câți au crescut peste ele. Un fragment trucat din *Jurnal* pentru *Lettre.* Un drum la Galați cu „Siegfried" (BMW-ul lui Liiceanu) și uimirea că librăria de acolo era pavoazată cu versuri din *Levantul,* care-și răsfirau Courier-ul chiar și pe măsuțele de cafea. Apoi back to Bucharest prin noapte și decizia de a ne tutui - Gabriel & I - după 14 ani de afaceri comune. Un foarte straniu dineu la Ambasada Suediei, cu mine rămas flămând, pentru că peste avocados și rulade de carne și prăjituri, și cafea am fost supus unui tir susținut de întrebări, din trei locuri deodată, la care a trebuit să fac față-n engleza mea precară. Ambasadorul lua notițe, cu pixul, într-un caiețel, o expertă în nu știu ce lua și ea notițe, un tip mare și jovial, fratele nu știu cui, lua și el notițe. Se făceau poze. De ce, oameni buni? No answer. A doua zi, un SMS (!) de la expertă: am ceva împotrivă să se trimită un raport cu discuția noastră la ministerul de externe suedez? N-am avut.

Că tot suntem la Suedia, dar într-un paragraf nou, căci astea, de-acum înainte, chiar *sunt* good news, să spun aici - nu ca să mă laud, cum îți imaginezi și-o mai și scrii, că, adică, „îmi contabilizez succesele", ci fiindcă paginile astea sunt însăși memoria mea vie, în care turpitudinea și triumful sunt coplanare: nici neuronii, nici celuloza nu disting între ele - că Albert Bonniers va publica și volumul al doilea din *Orbitor,* ceea ce e o nebunie total nesperată. Apoi: voi merge-n Italia pentru un premio Acerbi, pe care-ar trebui să-1 iau în lipsa mașinațiunilor și malversațiunilor lui Mincu, jurnalist al lui Dracula. Voi merge și-n Slovenia prin mai, când Ales îmi scoate cartea, și la Parij prin octombrie, tot de-aia (sigur, alt om și altă carte), și poate-n cele Americi, deși sunt mai peste mână. Dar știrea cea mai nouă și cea mai tare e că, după

108 stagiul vienez, din septembrie sau de la-nceputul lui 2006, vom merge la Schloss Solitude pentru un an. încă un an de Germanie, încă o șansă pentru fluturele meu utopic. Bani puțini, rupere de bătaia peștelui din iubita țărișoară (unde iar o să ne uite boborul), dar timp lat, catifelat, cu pliuri și cute, timp din belșug, ceea ce nu cumperi cu tot aurul din lume. Timp de cea mai bună calitate.

I'm not in my right minds. în legătură cu asta (deși la mine e o chestie doar de guturai), m-am păcălit cu o carte, chipurile, de neurochirurgie a sentimentelor, numită *Eroarea lui Descartes* de un tip Damasio, cred. Nothing special about it: ștearsă, imprecisă, previzibilă de la un capăt la altul. Creierul și trupul sunt una (dar helvul și helvolul?). Să fie la el acolo.

în rest, ceruri cenușii, ude și grele. Absența oricărui sine. El a fost, el a rezolvat, el a primit, el a scris. Ca în cazul copiilor și primitivilor. Nopți nedormite, respirație grea și chinuitoare.

27 *feb.* La Viena, cu mintea obscured by clouds.

Un vis îmi revine, dar parcă mai fluid și mai albastru (stins albastru, strict albastrul-stins de unde n-am fost niciodată - nordul îndepărtat) ca altădată. E o mică lume de insule-nzăpezite. între ele o apă intensă și adâncă, parcă nu apă, de fapt, ci un lichid mult mai tandru și mai nostalgic, un amnios. E târziu, lumea e-ntunecată. în locul luminii sunt triste (dar dulci) și albastre raze de frig, străluminând din mare, dar mai cu seamă de pe insulele de zăpadă, de pe sloiurile plutitoare. Sunt fericit acolo, dar și mirat. Nu pot străbate până la celelalte insule. Nu e nici un zgomot, nici un sunet. Nici n-ar putea fi. Nu e, de asemenea, nici un orizont. Ape triste și-ntunecate, amurg de iarnă peste banchiză, în nord.

E un pod vast și alb, bine amenajat, casă de arhitect. Toată viața mea am fost un om fără

identitate, aruncat dintr-un

109 loc într-altul. N-am avut de fapt o viață, ci un amestec de vieți, cele mai multe de doi bani. Ca un oraș fără stil, crescut cum s-a nimerit, pe maidane. Ce minune să fii arhitect și să-ți faci o casă în care detaliul să oglindească mereu întregul. Stăm aici, de ieri, patru persoane (că nu le pot numi altfel) agitate și încă neadaptate. A fost criminal de greu. E din ce în ce mai greu, mai chinuitor și mai apăsător. Dar sper mult, totuși, într-o destindere. Spațiul e aici stenic și pe ferestrele tăiate oblic în acoperiș e zăpadă umedă, în topire. Dacă nu mi-ar urla mintea, așa cum o face. Dac-aș putea redeveni M.C., dac-aș mai ști cine și unde sunt.

Un Sachs mult mai palid decât îl știam. îl urmează pe Luria „ca o traducere franceză dintr-un poet rus“ (Pound sau Nabokov? Tema e la amândoi). Nici o poveste cu adevărat povestită bine. Poate doar a femeii ce nu mai avea jumătatea stângă a lumii. Toate sindroame de emisferă dreaptă, de configurare și simțire a realității. Să fie cu adevărat ceva divin acolo? Sau doar un Dasein cam nespălat?

Sunt foarte, foarte uzat. Meseria mea, de săptămâni bune, e cea de bocitoare la coborârea-n mormânt a creierului meu. Și el coboară și coboară și coboară după deal, dând raze tot mai sângerii.

Nu mi-e destul de frică pentru ca să scriu de frică, și nu iau destui pumni ca să mă trezesc din pumni.

în biblioteca lui Horia e un *Ulysses* în original. Sper să pot citi câteva pagini. Am, apoi, Hrabal.

2 *mar.* Mansarda goală, podeaua (dușumeaua ar fi un cuvânt mai intens) încinsă de razele groase de soare. Un prospect de la Spar, pe masă, arde orbitor, la fel ca și câteva portocale brobonate într-un bol umbros. Lumina taie coaja lor în unghiuri de trigonometrie sferică și se adâncește în zonele moi, în

pori și zbârcituri, formând o hartă de lacuri

110 și marecages sclipitoare. Ceva mai retras în umbră sunt eu, cu ochelarii aurii pe nas, un om fără istorie și față. Pe fereastră zăpada rezistă în câteva straturi groase - acolo, pe terasă -, tot mai umflate de boabe de apă. „Un mare autor descriptiv", imitând, evident („definitely"), un alt mare autor descriptiv, căci „ineluctabila modalitate a vizibilului" poate fi uneori la fel de gratuită ca și de ineluctabilă. Sunt la Viena, singur în podul de pe Mariengasse, ca și când aș fi fost adus urgent, cu mațele adunate din țărână și puse-napoi provizoriu în ciudat de curata cavitate abdominală (tivită cu pieliță sidefie) de pe un câmp de luptă și întins pe o albă, stenică, răcoroasă masă de operație (sau de morgă, „pentru mine e totuna") într-un spital aflat însă atât de aproape de linia frontului, că soldații se luptă la baionetă chiar în saloanele bolnavilor, printre paturile de fier. Mulți vor trece (și trec mereu; clipa asta de calm mi-e dată prin grație divină și va ține numai o clipă) chiar peste masa mea, tăind gâtul doctorilor, violând surorile și încercând să-mi scoată dinții de aur. Dar tot e mai bine ca în tranșee. Mai ales când în sânge îți intră, din săculeții străvezii de pe instalația de perfuzie, cafea limpede, de cea mai bună calitate.

Voi sta aici patru luni, voi scrie aici, la masa asta plină de hărți și de portocale. Voi fi (ce altceva mai pot să sper?) asemenea pacientei lui Sachs, fetei voinice și voluntare care-a visat într-o noapte că nu mai are corp și așa și era. Mă voi controla și eu prin privire. Voi substitui proprioceptivitatea mea (ineluctabilă) prin alte canale, conducte și traiecturi ale voinței. Prin alte tracturi și trasee, încâlcite ca hărțile Vienei rotite în fața mea. Voi mima zâmbetul și mersul drept, naturalețea apucării ceștii de ceai și nonșalanța compunerii unei - iată - pagini de jurnal. Nu, nu voi mima, voi substitui, mă voi substitui mie, celui ce odată, cu ochii-nchisi, doar cu cohleele holbate, știam dacă sunt așezat sau culcat și în ce

punct cardinal din spațiul fără întindere al minții mele se află Silistra

111 sau Floreasca, nu spre nord sau spre est, ci *fiind* ele însele nordul sau estul. îmi voi tăia lungimi de nerv din zone mai puțin importante ale imperiului meu (riscând să las în afara serviciului poștal vreun Dorf sau Berg de zgârci hialin) și le voi altoi pe traseul - acum întrerupt - între neuronii de sub osul frunții mele și cei încolăciți ciudat pe paginile din fața mea. Ca literele să se inerveze, să se ilumineze deodată ca rețeaua de beculețe atârnată la geam de Crăciun. Și moșul să-mi aducă ocytocină lăptoasă în sticle de Coca-Cola.

în *Minunea noastră cea de toate zilele,* Hrabal e din cale-afară de hasekian. Mai încolo se va-nălța la poezia unui Mărquez. Căci singurii mari scriitori suprarealiști sunt cei ce-au folosit sculele lor fără să dea doi bani pe lădița de scule.

Ar trebui aici să încep un lung raport despre starea națiunii M.C. și perspectivele ei. Și ratingul ei. *I’m rattening here, in the ass of the planet,* îmi scria Enrique din Argentina lui. Toți suntem însă, absolut toți, „în curul planetei", mai mult, în curul acestei lumi, pe fața ei greșită. Așa că - the fuck with the prospects. Să făptuiești, să scrii, atât rămâne. „Asta e tot și nimic altceva."

3 martie în 3-4 dec. 1922 au izbucnit tulburări studențești antisemite la Universitatea din Cluj. Mediciniștii au pretins studenților evrei să-și aducă propriile cadavre pentru disecții, de la comunitate. Dar cultul ebraic interzicea disecția cadavrelor. Din *Istoria Gărzii de Fier* de Francisco Veiga. Codreanu, singurul român (dacă nu mă-nșel) menționat în *Ulysses* (sau *Finnegan’s Wake'?')* de Joyce...

8 mar. Lipsa lui de personalitate era copleșitoare.

Zăpadă pe geamurile oblice, din acoperiș, ale casei vie- neze. Frig dat la maximum, noi învârtejiți la orice rafală de vânt, fularele fluturând în urma noastră. Viena e pentru noi,

112 mai departe, înfășurată într-un cocon de cenușiu și îngheț din care nu străbate nimic. N-am văzut nimic, nu știm nimic. Senzația aceea de umilință și neadecvare într-o lume în care nu vorbești limba și nu arăți ca toți ceilalți, unde bancnotele îți sunt controlate la băcănie și pașapoartele-ți sunt studiate la vamă ca niște exotice opere de artă. Ești universitar și scriitor, te apropii de 50 de ani, dar ai rămas în ochii tăi și-ai tuturor un puști, un metec, un vaut-rien. Un neisprăvit, vorba moronului șeluia. Dar nu merită vorbit despre asta.

Drum în Italia, pentru un premiuleț literar pe care-1 va lua altul, cum vor fi luate toate. Și pe drept cuvânt, fiindcă în valea oaselor vieții mele nu merit nimic, decât să rămân aici, dezarticulat. Cu furnici daliniene circulându-mi mandibula. Călătorie stendhaliană pe lângă Parma, Brescia, Mantua, pe deasupra Alpilor orbitori și totuși diminuați, căci Alpii trebuie văzuți de jos în sus. Escală pe mizerul aeroport din Bratislava. Femei grase și obtuze servind la bar. Coroane slovace scoase din fundul pisicii, sau al lor propriu. Apoi Castel Goffredo, într-o regiune de castele butaforice și perspective chiricolești. Câteva străzi, câțiva oameni (între care mulți japonezi și clujeni) și-un turn cu ceas la mijloc. Un bar cu bătrâni jucând cărți. Eu sorindu-mă la un colț de stradă, așteptându-1 pe Brunot. Fantasma noastră nobelită și iobă- gească (la litteratura della cioccia...).

Isteria mea violentă de luna trecută a virat încet în resemnare. Nu pot începe O_p și nu din lipsă de timp,

de condiții sau din cauza lui Gabriel. Cred acum că și dac-aș sta singur un an întreg, n-aș putea începe cartea, pentru că ea nu există-n mintea mea. Nu trag din cutioara de bijuterii a lui Wittgenstein o perlă și-nc-o perlă din colierul care există fizic acolo, încolăcit în întuneric, ci, pur și simplu, cioplesc fiecare perlă din sideful compact al cutiei (o cărămidă de sidef), o fabric, câte una, disperat că nu văd colierul și că nu

113 știu dacă voi fi-n stare să leg într-un colier boabele finisate și lustruite maniacal. *Orbitor* n-a fost nici o clipă-n mintea mea: a fost însăși mintea mea, pe care-am scobit-o-n interior, până n-a mai rămas decât coaja. Atât mi-a rămas pentru *O_3,* o coajă rigidă, posacă, lipsită de scânteieri. Deocamdată refuz (ceva refuză în mine) s-o traforez cu acele dansuri ale lui Shiva și acele bolgii, acele badroulbadurade.

Acum două nopți. O sinistră subterană cu pereții vopsiți în ulei verzui. Culoare cu podea de mozaic, uși dând spre alte culoare. Spații luminate (de unde?) și spații intrând în întuneric. Deodată Ioana, într-o zonă de lumină, încremenită cu un genunchi pe pământ, cu trupul și chipul drepte, cu privirea goală. O rană cenușie pe un obraz, prelungin- du-i-se pe gât. Statuie vie, deposedată de putința mișcării. Eu sunt acorporal, doar înaintare vidă pe culoarele pustii. Și deodată Gabriel, gol, cu tălpițele ușor lățite pe dalele înghețate, strigând doar o dată, un țipăt ca de pasăre, un țipăt hipotalamic: „Mami!“ Groază fără limite și trezire bruscă în camera dungată de lumina filtrată prin zăpada grea de pe geamuri.

Iar noaptea trecută eram încolonați, pe Aleea Circului - care apărea ca-n toate visele mele: cu misterioase odăi subterane, puternic luminate, prin geamurile cărora se zărea o inexplicabilă activitate -, toți colegii mei de la facultate, vreo sută și mai bine

de profesori care hotărâseră să se sinucidă. Făceam cu toții coadă la o tarabă cu sticluțe mici, îngroșate, cu otravă. Ce bine era că ni se oferise mijlocul ăsta de-a pune capăt fără durere vieților noastre! Pe când alții erau rupți în bucăți, trași pe roată și excoriați de cancer și de angină. Dar eu m-am desprins din rând, renunțând la miracolul acestei binefaceri, iar când toți m-au întrebat uimiți de ce-am făcut asta, le-am răspuns simplu, fără nici o emfază: „Am un copil de crescut."

114

Dac-ar înceta, numai, urletul minții mele (în care moara Dâmbovița nu s-a dărâmat niciodată) și-aș putea, privind adânc în carnea ei transparentă, să văd orașul scufundat. Ca-n Hrabal, sub bancuri de moruni și de lostrițe și de somni mustăcioși.

Trebuie mult mai intens, și nu se poate fără acele granule. Dar simt neliniștea, o simt cu adevărat, și ceva s-ar putea urni. 20 de pagini în care să am încredere, un cap de pod din diamant irecuzabil. Un duet flexibil, organic, secession. O lume aruncând raze din coșul pieptului meu.

10 martie Câteva zile de odihnă intensă și deja simt efectul în neuroni, flexibili acum și senzitivi ca niște mustăți de pisică. Rămâne un lest, o greutate-n viscere, încă nu zbor, dar e desigur mai bine. Mai ales că peste clopotnițele Vienei s-a așezat coviltirul de azur al... well, catolicismului, probabil. Și chiar când voiam să scriu „soare intens", soarele a intrat într-un nor, alb ca laptele, ce-i drept, și-a rămas doar intensitatea (indelebilă a) clipei. Voi începe să scriu curând în alt caiet, nu, nu *Orbitor,* altceva, nici vorbă să fie *Orbitor-,* adrenalină, retrage-te din artere, iar

tu, inima mea, poto- lește-ți bătaia. Căci nu va fi eternitatea, nici mântuirea, nici paradisul, iar norilor copacii nu le vor urzi brocarte. Va fi ceva mult mai neînsemnat, niște bucle de fum și de vid. Fantoma celui care fusei, pe când iaream.

Mă și îngraș, am trecut de mult de cele 70 de kile la care, spre care priveam altădată ca spre minunile tehnologice ale anului 2000, cu tot atâta neîncredere. Mi-am umplut forma, forma asta măruntă și ștearsă, căpătată pe cimentul din Silistra, sculptată giacomettian de subnutriție cronică, de amigdale smulse, de lapte infestat cu bacili, de prejudecăți și ignoranță. Forma care-ar fi putut să dispară - cum a dispărut Victor, fratele meu iubit, ca un nor călător - în creșele

115 lor criminale. A trebuit să aștept până la de șapte ori șapte ani ca sfârleaza făcută din sfârleze, făcute tot din sfârleze până la limita Plank („ce atâta vorbă, sunt numai broaște țestoase până jos") să-nceapă să se rotească ușor, la suflul auriu al vieții. M-am împlinit la față, s-a dus ascuțimea aceea trasată-n linii dure de cărbune (dar Mircea din carte o va păstra ca pe un bun de preț), hainele nu mă mai încap prea bine... Iar eu nu-mi mai încap în piele... Poate că totul se va întoarce, poate se va întoarce spre înainte, poate că voi începe să-mi amintesc viitorul (ceea ce înseamnă reintrarea-n firesc). Am deja amintiri fulgurante din $O_{\}}$, ca și din cărțile inimaginabile (dar de pe-acum memorabile) ce-i vor urma, ce i-au urmat deja... în schimb (of course, my dada) mi-e foarte greu să-mi imaginez ce va conține $O_{;}$ sau O_2, iar viitorul îndepărtat al *Nostalgiei,* al *Levantului,* sau al poemelor amoroase e dincolo de puterile mele de prospectare. Cu lobii frontali ne amintim viitorul. Cu ei câștigăm la cursele de a doua zi (căci știm de pe-acum numele calului învingător: soarele).

Citesc o ediție (citesc, am scris? ce tâmpenie) din *Finnegan 's Wake* prescurtată, explicată și adnotată

de Anthony Burgess. Mă laud degeaba, ca și cel cu curcubeul gravitației, că scriu o carte ilizibilă. Cărțile noastre-s file de abecedar cu „Ana are mure". Aici să vezi măreție, curaj, aici e pariul, singur posibil, al iepocii noastre: „totul și nimic" (cât despre „sau", el nu ni s-a îngăduit niciodată: subiectele noastre nu s-au dat la alegere). Riverrun. Vreau să mă impregnez de singurul autor care-a-ncercat (și doar el știe cât a reușit) să gândească muindu-și mintea în mintea din altă dimensiune a speciei.

6 apr. Câteva cărți, câteva dâre mnezice. Stelian Tănase despre perioada Dej, judicios și școlăresc, o cărțulie despre Florența Medicilor, o balbuție foucaultiană (pardon, derri- diană) despre Joyce - he war -, tot *Tunelul* lui Sabato

116 într-o noapte (incomprehensibilă ca un puzzle din care lipsește piesa cu fața personajului), un exhilarant Carageali, prim și aproape ultim, cu Lefter Poppesco și Cănuță și lanulea, dar fără mireasma de sărătură incorectă politic... Mă rog, ce-am găsit și eu într-o bibliotecă eteroclită. In rest, muncă pe brânci la *Jurnal* - adevăratul motiv pentru care n-am mai scris aici, și nu fiindcă filtrarea sutelor de pagini prin fanoane est-etice mi-ar fi luat tot timpul, ci pentru că sushi-ul rămas m-a îngrețoșat definitiv -, lenevească, odihnă tulbure, nopți detestate, zile fluide... Nici un gând la scris sau la mine, slavă Domnului. Zile cu Ioana și cu băiețelul pe care-1 creștem. Paranteză vieneză, benignă, viață legată lejer și gracil ca lujerii secesioniști din vremea când mai credeau în artă. Cartierul nostru miroase-a cacao ca-n Mărquez, ceea ce („mă-ncânt de-această locomoțiune minunată") mă transportă, madlenian, în Magdalenianul vieții mele, când îmi beam cana grosolană de cacao cu lapte lângă fusta mamei, desigur din pânză de corabie.

Pic de la Mirandola. Când s-a născut, deasupra capului său a putut fi văzută o sferă de foc, ce a durat

câteva minute și-apoi s-a stins.

Trăiesc după pofta inimii mele. Citesc, umblu prin casa asta largă și tăcută, ronțăi tot ce găsesc, nu am obligații, nici sarcini, nici varice, nici boli rușinoase. Sunt, cumva, fericit la modul prostesc, cum eram când nu știam că aveam să am viitor, ci doar că n-aș fi vrut să fi avut.

Voi scrie 15-18 pagini despre ruine. Pentru Suhrkamp, care-mi aruncă firimituri de la festinul altora.

Mă limpezesc, mă curăț ca printr-o îndelungă postire.

11 apr. Să fii ceva, să vii de undeva, să însemni ceva. De asta eu n-am avut parte. Să lucrezi cu mâinile și să te dizolvi în pământul acoperit cu iarbă. N-am să fiu nimic niciodată.

N-am să pot niciodată răspunde la întrebarea „cine ești?“. Nu știu ce-a fost cu mine pe lume. M-am pomenit invi- diindu-1 pe Vasile Nandriș ce prindea pește la copcă și din barcă dincolo de cercul polar și-am plâns isteric citind o biată monografie a comunei Putna, cu țărani hirsuți și femei îmbrobodite. Cu învățători și cârciumari și poze de la 1920. Aș fi vrut să apar și eu, în cioarici și cămeșă, în pozele alea, privind tâmp spre aparat și neștiind că sunt deja mort de decenii.

Prin urmare-am citit scrierea Aniței Nandriș, *20 de ani în Siberia,* care m-a mișcat adânc, cât mă mai poate mișca pe mine ceva, și care mi-a declanșat iarăși panica asta, deja veche, în privința rostului și destinului meu. Om fără poveste, personaj absent din toate cărțile. Ce nu va fi găsit în Carte, ce va fi omis

din numărătoarea pentru rai sau pentru iad.

Mă apropii de 50 de ani și-mi dau tot mai mult seama că am trăit degeaba și că nu am ieșire din lumea asta fără drumuri. Altădată aveam scrisul, acum îl mai zăresc ca pe o vale plină de căsuțe unde cândva am trăit. Dar pentru ce pot vedea lumea? Pentru ce și pentru cine gândesc? *Ce* sunt? Cum am să descopăr cine sunt, dacă nu mai pot crede că poți fi ceva? A fost apoi cartea lui Culianu, *Călătorii în lumea de dincolo* sau așa ceva, în mod ciudat neinteresantă, deși prefața promitea revelații. Factologic, name-dropping, ironie din vârful buzelor (ce mi-a amintit de... zi-i pe nume), ghematrii și hierofanii și jocuri ale minții care pe mine nu mă interesează absolut deloc. Da, Lucian Boia.

Sunt trist, nostalgic, involuat „în toate sensurile", cum aud din grosimea timpului. După un vis cu lănțișoare de aur (lăsate să se-ncurce într-o cutie de bijuterii?) nu-mi pot reveni, nici nu mai încerc măcar.

Ce fericit trebuie să fie Mărquez cu Caraibele lui. Ce minune să primești Caraibele la naștere. Sau o genealogie stufoasă ca o coadă de păun. Sau niște cioarici și-o cămeșă.

Sau o mână de stele aruncată pe cer. Am trăit toată viața în blocuri muncitorești, în vremuri cenușii asemenea scoarței mele cerebrale, cu care s-au confundat definitiv. Biata mea minte: un nor aruncat ca o cârpă peste-un bloc din prefabricate. Am încercat și eu să bricolez ceva din ce-am avut. Am crezut o clipă că sunt privit, ca un copil care face un cozonac de nisip la malul mării, și deodată-și înalță capul și, profilat pe mare și pe cer, vede un gigantic adult uitându-se la el de la-nălțimea lui de

campanelă.

Derrida, *Diseminarea.* Freaka-da-disc. Scriitura și textul și logosul spermatic și ceva Hegel presărat deasupra, ca pudra de cacao pe cappuccino.

Nu-i pentru mine latexul ăsta, dar îl mai urmez o clipă (pentru mine, acum totul e anata, anika).

Din Coulianou, chiar nici o revelație. Dar, dacă o să vreau să fiu prețios (vezi faimoasele mele: cenotaf, criselefantin și boustrophedon), am să descriu o femeie ca fiind - de la Ioan Petru citire - steatopygică. Fat bottomed girls. Ceva interesant totuși în predoslovie, pe lângă hinturi de decodare a stărilor extatice ca „experiențe în afara corpului", „stări modificate de conștiință" sau „experiențe în preajma morții"; Hinton, cel obsedat de a patra dimensiune, pe urmele lui Abbot din *Flatland.* Haios tipul: bigam - una din fete (achtung!) fiica lui Boole - inventator derizoriu, vagabond... A scris *A New Era of Thought,* însoțită de 81 de cuburi colorate, cu care putea fi vizualizată a patra dimensiune. Borges și Einstein, influențați de el.

în cap. final din *Orbitor* mi-am adus și eu modesta contribuție.

13 apr. ARCO. *Distrugerea și resurecția mamei mele.* Pentru uzul zurcampiștilor.

Povestea lui Orbis Tertius a fost găsită scrisă pe-o foaie de hârtie și strecurată într-o carte de Hinton.

Am citit și eseuri, articole, recenzii etc. ale lui Orwell, o minte sclipitoare, extrem de lucidă. Superb sinopsis al unei națiuni: *The Lion and the Unicom.* Nu există (și nu e de conceput) așa ceva pentru români. De câte ori mai adevărată decât *Sentimentul*

românesc al ființei? Sigur, stângismul îi alterează privirea, așa cum naționalismul îl bloca sistematic pe Eliade. Marile monomanii. Cronicile lui, inclusiv cele literare, se-ntorc mereu către ideologic, dar nu asta e caracteristica lor cea mai evidentă. Straniu pentru noi, cei de tradiție franceză, e că recenzia nu discută cartea ca să-i dea în final un calificativ, ci o ia ca punct de plecare pentru expunerea ideilor proprii („cum aș fi scris *eu* cartea asta"). Lucrul m-a șocat prima oară, ca practică obișnuită, în *The New York Review of Books.* Cronicarul nu e un specialist în critică literară, ci, ca în domeniile științifice, un specialist în *arta* respectivă, cu idei convergente, divergente sau (mai ales) paralele cu cele ale autorului discutat. Mai remarc la Orwell ceea ce se vede bine și în *1984:* distanța stupefiantă între ideația - și bună parte din materialul prozastic - al cărții și, pe de altă parte, naivitatea sentimentală înmărmuritoare a unor zone ce amintesc de secolul al XlX-lea, organe atavice ale scriiturii. Unul dintre cele mai frumoase și mai lucide texte, cel despre războiul din Spania, e stricat la sfârșit tocmai de ceea ce trebuia să-1 înalțe-n sublim: chipul „cinstit" și fără de pată al unui militant oarecare, un soi de Guevara in spe. Numai privindu-i fața (ca a muncitorilor „hotărâri" din tablourile proletcultiste), autorul înțelege că soldatul lupta pentru o cauză justă... Doar că acești oameni hotărâri din filmele sovietice sunt autorii - și victimele - carnagiu- lui stalinist.

Și încă un detaliu izbitor din culegerea eseurilor lui Orwell (pe lângă nenumărate altele: începutul din *Leul și Unicornul,* de pildă, unul dintre cele mai puternice scrise vreodată:

„As I write, highly civilized human beings are flying overhead, trying to kill me“; sau imaginea, mereu reluată, a lui Hitler: o față demnă, îndurerată și ofensată, o figură, la urma urmelor, simpatică, fiindcă drumul spre iad...): un întreg grup de scriitori, între cei mai rafinați ai momentului (1940), își exprimau explicit, în ziare, dorința ca Anglia să fie invadată și învinsă de Hitler pentru ca literatura engleză să poată renaște (căci englezii au cântat numai dezastrele, pe când victoriile au fost uitate). Populația britanică, de altfel, nu-i ura pe germani (Hitler era doar un subiect de glume mai curând obscene: era reprezentat în caricaturi ca având fundul foarte proeminent - vezi și Dali), ci pe americanii care, fiind de cinci ori mai bine plătiți ca soldați, le luau femeile militarilor englezi. Americanii apăreau ca nesociabili, inculți, disprețuitori față de englezi. N-am crezut niciodată că anti- americanismul e atât de vechi și de bine articulat în Europa. Dar ar fi trebuit să știu, măcar din James. Englezul tipic pentru Orwell? Față blândă, dinți stricați, politețe maniacală. Importanța pentru el a micii libertăți: hobby-uri, cârciumă, lejeritate a vieții.

Altceva, ce știam, dar nu credeam, din Huxley: fascismul britanic, se pare redutabil în timpul războiului. Apoi, pacifismul (tot din Huxley), cu care Orwell e în conflict deschis, și unde el de fapt triumfă: dreptatea e de partea celor care cer înarmarea. Cu tot umanitarismul lor, pacifiștii erau (cum au fost întotdeauna, în timpul războiului din Vietnam și-al celui din Afganistan și Irak) aliații dușmanului și luptau contra propriei lor civilizații, care-i făcuse posibili. Faptul că de partea cealaltă (între nemți, ruși sau arabi) nu existau proteste și

pacifiști nu părea să-i tulbure.

Ultimul fapt. Alianța Germaniei cu Rusia în ’40 (pactul Ribbentrop-Molotov), despre care eu am aflat extrem de târziu, căci istoria fusese rescrisă, a avut, pentru întregul

121 câmp ideologic al momentului - și mai ales pentru stânga liberă europeană, construită pe o utopie - un efect devastator și năucitor. E ca și când un șahist ar observa că-n toiul unei partide pasionante (în care joacă, firește, cu albele, „on the good side of the force") toate piesele de pe eșichier devin cenușii, iar pătratele se transformă în hexagoane și triunghiuri. Dar Orwell înțelege identitatea esențială a celor două tabere: nu luptau între ele și nu se aliau două arhetipuri (stânga și dreapta, să zicem), ci unul singur: totalitarismul, în două ipostaze aflate în concurență. Sistemele sociale construite pe putere au pierdut în fața celor construite pe slăbiciune. Și așa va fi mereu.

Am luat o hotărâre pe care nu știu dacă o voi putea respecta, ca fumătorul înrăit: să nu mă mai plâng în jurnal. Să-i dau o orientare pozitivă. Cel puțin pentru o vreme, pentru variație, în definitiv „for the heck of it". Stilul plângăreț o fi avut sensul lui terapeutic, dar efectele secundare s-au arătat după o terapie de ani de zile: îmbătrânire, oboseală, abulie, greață. Mai bine lipsă.

14 apr. Am trac. Știu cât de greu e-nceputul, cât de copleșitor decisiv. Nu am, de asemenea, destulă izolare, destulă singurătate. Totuși (ca să nu aflu că deja mă plâng), stau bine cu întoarcerea asupra mea însumi, cu îmbrățișarea mea de către mine. Cu conștiința, car’va’s’zică. Un mistic explica - mistic să explice? da, căci, explicând, misticul nu se folosește de puterile lui, ceea ce oricum îi este oprit, ci de puterea celui căruia-i explică, în așa fel încât devine

adevărat că orice explicație e o tautologie: ți se expune ceea ce știi tu însuți și, în ultimă instanță, îți ești expus ție însuți - felul în care a ajuns să existe ca mistic: industriașul oarecare, fără voia lui și fără nici un fel de interes pentru ceea ce banii nu pot cumpăra, a simțit „într-o bună zi" că iese din propriul trup

122 și se răsucește „cu 180°“, așa-ncât se vede, sub el însuși, pe sine însuși. Dar propriul său trup i se pare ciudat într-un mod nedefinit, până își dă seama că sub mâna lui stângă se afla mâna stângă a trupului său, iar sub mâna dreaptă - dreapta. Prin urmare, „sufletul" său era nu imaginea trupului rotită peste acesta, ci imaginea sa în oglindă, rotită (cu neputință altfel) printr-o dimensiune suplimentară, a patra. Așa cum un omuleț de hârtie nu poate fi întors și suprapus peste altul decât ridicându-1 de pe foaie și scăldându-1, o clipă, într-un spațiu cu trei dimensiuni. Apoi industriașul - sau sufletul său - a putut călători ca vântul și ca gândul în orice loc al lumii și chiar prin lumi paralele. Și iat-o și pe Anița Nandriș, pe care înclin s-o cred mai mult (dac-o cred eu mai mult și decât pe Derrida...): zace două săptămâni de tifos, în totală inconștiență, iar înainte de-a se trezi are un fel de vis: „înainte de a mă trezi, parcă mi-a spus cineva: tu vrai așa de tare să te duci la copii. Noi te lăsăm, ia-ți trupul și du-te. Parcă trupul îmi era despărțit de mine. Atunci eu mă gândesc: când mi-a zis ia-ți trupul și du-te, da cum am să-1 cunosc eu care trup e al meu, căci erau mai multe trupuri și toate erau la fel. Și parcă îndată mi-a dat în minte că ușor pot să-1 cunosc care e al meu, căci în acești ani cât am trăit la «sever», din pricina că am lucrat greu sau din frig, mi-a ieșit la mâna stângă o gotcă. Era acuma cât un ou de găină de mare. Și în momentul ista, când mi-a spus că dacă plâng și îmi pare rău așa tare să-mi iau trupul și să mă-ntorc la ei, eu cu bucurie că mi-a dat în gând cum să-mi cunosc trupul și să mă-ntorc la copii, m-am trezit și am văzut că mă aflu în spital. Tare mult timp nu mi-a eșit visul acesta din minte." Nu că oamenii simpli n-ar fi-n stare de parascovenii, ba sunt cu vârf și-ndesat; ce mă face să-i dau crezare, în ambele sensuri - sau pe ambele planuri: psihologic și, vorba lui Culianu, „epistemologic" - e simpla frază „noi te lăsăm", acest „noi". Nu e Isus, nu e Dumnezeu. E „noi", cum se și cade să fie.

123

Răsucirea „sufletului" în mine o simt și eu uneori,

am și scris asta. Mă-ntorc asupra mea, „prin oglindă", și-mi așez ochiul stâng pe cel stâng și mâna dreaptă pe cea dreaptă. Dar dacă, răsucită în a patra dimensiune, masculinitatea mea devine feminitate? Am răspuns deja la asta și am făcut-o infinit mai bine. Ce straniu e regresul, versantul al doilea al lui Algernon. înaintezi în vârstă, după climaxul taboric al vieții tale, și știi tot mai puțin, până nu doar că nu mai știi nimic, ci, mult mai tragic, până mai știi doar că nu știi nimic.

23 *apr.* Am făcut o baie, mi-am uscat părul - sub stratul încă întunecat-compact de deasupra sclipesc, la tâmple, firele argintii -, m-am sucit și m-am învârtit prin casă în căutarea pixului și-a ochelarilor (deloc mai simplă decât cea a Graalului din vechime și, măcar în cazul ochelarilor, la fel de tânjitoare), mi-a trecut prin cap fraza cu care trebuia să încep - „în ultima vreme m-am relaxat extraordinar de tare, atât cât te poți relaxa fără să fii deja mort" - și pe care-o sacrific aici izolând-o între două hyphens, și-n cele din urmă, după ce-am ronțăit și băut deodată trei (!) bomboane Pocket Coffee cu espresso în lipsa nesului de care protestantismul Ioanei mă lipsește (ca și de băutură, jocuri și orice ar putea face viața cât de cât suportabilă), și după ce mi-am tăiat - mint: îmi voi tăia - unghiile - imediat cum termin frumusețea asta de frază la care mă uit cum aș privi o șopârlă sclipitoare pe care-aș avea-o-n palmă - pentru că mă-mpiedică să țin pixul (acum cititorul să nu creadă că semăn cu yoghinii aceia ale căror gheare cornoase cresc, răsucindu-se, de zeci de centimetri lungime), uite că încep să scriu în caietu-ăsta albastru, cu pagini late ca niște femei rubensiene - dar aici încep să sar peste cal - numai că aici e *singurul* loc unde-mi

permit, slavă Domnului, să mai săr și eu un pic, măcar peste ponei - și cu un frumos, ca și șopârla de-anțărț, semn de

124 carte din mătase ultramarină. Sunt nescris, evident - dar mă duc să-mi tai, totuși, unghiile, fiindcă lunula celei a degetului mare de la dreapta se-nfige, dureros, peste cilindrul pixului, în pulpița deja roșie și martirizată a primei falange (sau ultimei? cea cu unghia, în orice caz) a arătătorului. Degetele mele sunt oricum martire. Practic toate încheieturile le sunt șubrede, luxate, dureroase. Răsucitul unei chei în broască, legatul unor șireturi, scrisul cu pixul îmi dau dureri săgetătoare prin degete.

I did it, cu un clește de unghii incredibil de grosolan, de pe vremea lui Mao, a lui Cian Kai Și sau poate chiar a lui Lao-Tze. Dar și eficient și necruțător ca un aparat de tortură. E mult mai bine acum, în orice caz, căci, vorba citatului Mao, „Ei, și dacă vor muri 3 000 de oameni înseamnă că fluviul Yan Tze n-o să mai curgă?" Ce-i pasă unei lumi întregi de unghiile mele?

Levitez ca-n adolescență. Bat mingea cu Gabriel, umblu năuc prin oraș... Nici un gând la scris sau măcar la citit, de parcă mi-aș fi reluat destinul după o inexplicabilă paranteză de treizeci și ceva de ani. Corpul meu n-a fost niciodată mai fericit, și mintea mea respiră liber. Pe terasă, în costum de plajă, Ioana scrie și ea-n jurnalul ei. Bucuria simplă de a-i avea: Ioana, Gabriel. Măcar o vreme, măcar pentru o vreme, mintea mea se-ncălzeste la soare. Țeasta mi s-a deschis ca o cupolă de radiotelescop și voluptatea grea a verii care vine, și ciripitul păsărilor, și bolta albastră mi-au învelit direct creierul. E prima dată când nu mai primesc doar fotoni, vibrații și molecule chimice prin geamurile zăbrelite ale temniței mele, ci *lucrul în sine,* în sine, în sine. Sunt primul om care

cunoaște lumea în sine.

Dar azi-noapte (da, tot ca-n adolescență), ba nu, noaptea trecută, am deschis ochii și-am știut că e cineva, înspăimântător, în camera unde dormeam singur. M-a cuprins acel

125 tremurat groaznic al întregului corp. Cu un efort chinuitor, am îndrăznit să mă-ntorc și să privesc în jur. Tremuratul, care nu era al meu ci al animalului în care trăiesc, a continuat însă până când, mângâindu-1 pe gât, șoptindu-i în ureche, liniștindu-1, animalul și-a rărit bătăile inimii și-n cele din urmă a adormit.

Visez. O atmosferă întunecată. Urcuș pe munți extrem de înalți. Absurde războaie. Nimic decisiv, nimic memorabil, care să însemne ceva.

Cei care trăiesc într-o lume cu o dimensiune-n plus față de-o alta (bunăoară cei dintr-a patra dimensiune față de noi, sau noi față de cei bidimensionali) pot privi în interiorul corpurilor și minților celor de „de sub ei“, pot coexista cu ei lăsându-și afară, ca pe o gigantică umbră, dimensiunea în plus, pot apărea deodată, ca Isus, în încăperi cu ușile încuiate, pot dispărea brusc: sunt zei, sunt însăși definiția zeului.

Sonetele lui Eminescu. Nu l-am meritat niciodată. Un biet geniu rătăcit în anomalia, în anomia acestei nații de paiantă.

If you don’t feel like, you don’t have to do it.

Am recitit corespondența lui Mateiu. Mare huligan, mare pontagiu. S-a dat acestui avorton snob și constipat un talent la rândul său monstruos. Geniul lui literar (dar cuvântu-ăsta apare de două ori pe pagina de față: ce m-o fi apucat, sau cine? Gustave Moreau, poate? Mateiu însuși?) e ceva de felul puterii fenomenale de calcul a unor oligofreni. Cu atât mai demn de înfricoșată venerație. Dacă Gorică Pirgu ar fi scris *Divina Comedie,* n-ar fi fost mai surprinzător

decât scrierea *Crailor* sau a *Corespondenței cu Boicescu* de către Mateiu, ultimul fals boier slavo-valaho-bizantin.

24 apr., mi separe Poanta o fi răsuflată, dar pentru mine a fost destul de proaspătă ca s-o pun aici ca pe un panou de advertisment, cum și era. într-un magazin, nu mai știu

126 care, Marks & Spencer sau C&A sau altul, chiar la intrare, un panou considerabil ca dimensiuni, arătând faimoasa succesiune de oameni care se trag din maimuță ridicându-se tot mai drept și mai imberb, dar în ordine inversă. Astfel că maimuța finală, aflată față-n față cu alt panou, din care o țipă superbă, sumarissim dezbrăcată, îi făcea cu mâna plină de brățări, părea extrem de fericită, *eliberată* de fapt. O muzică techno, care scula morții, adăuga nițel juice la metafora asta.

26 *apr.* Un fel de mailuri care-mi plac la nebunie: „Nu ies decât noaptea la 11 când apar la Capsa unde toisez pe toți belferii. Am și eu un monoclu sclipitor. Pe Cecile Pignatelli, Brandi Bratasahano de Tzukalas-Soparlitza am văzut-o (pictată de lățosul Voinilă) cu niște flori de sorcovă în cap și cu sânii goi. *V2* jumătate București se masturbau la vitrină privind pe cea din urmă principesă de Brandi, pe castelana de Soparlitza."

Accese de teroare, nopțile, înainte de-a adormi: se apropie clipa când voi dispărea pentru a nu mai fi niciodată.

10 mai Jurnalul se târăște, gâfâie, aproape sucombă. Eu nu mai sunt în literatură. Complet deconectat. A-nceput cu un clic, se termină cu un declic și asta-i tot (dar pixu-ăsta e imposibil). De când

n-am mai scris s-au petrecut lucruri. Am avut un vis, pe care de vreo zece zile am tot căutat să-1 notez. Dar visele-mi sunt tot mai mult inexprimabile. Era o casă cu pereții de var vopsiți azuriu. Sau mai bine zis acel albăstrui livid ieșit din amestecul varului cu sineala, culoarea aceea pe care, dac-o vezi la o casă, poți fi sigur că visezi. Culoare care plutește deasupra pereților, tremurătoare. Casa era pe colț, mai mult, era construită pe o înălțime de iarbă plină de lalele-nflorite. Avea prin urmare o formă triunghiulară, de provă. La etaj era un restaurant și locuia un cântăreț

faimos. La parter erau mai multe apartamente, dintre care unul, cel cu geamurile în partea cea mai îngustă a triunghiului, tocmai îl cumpăraserăm noi. Am găsit intrarea, pe la jumătatea navei, și-am pătruns într-un hol rece. Mai multe culoare cu mozaic pe jos se intersectau acolo. Pe fiecare erau câteva uși de metal, supradimensionate. Eram extrem de emoționați să locuim într-o clădire atât de specială, atât de nostalgică... Abia așteptam să intrăm pentru prima dată în apartamentul nostru. Pe culoare erau câțiva oameni necu- noscuți și stranii, o portăreasă, poate. Am întrebat unde e locuința recent vândută. Ni s-a arătat o usă foarte înaltă. > 5
Cu inima bătând tare, am descuiat-o și am privit înăuntru. Era o hală subterană. Foarte întinsă, slab luminată, cu pământ pe jos și pereții de chirpici, aparent foarte șubrezi. Un astfel de perete trecea și prin mijlocul vastului spațiu umbrit, împărțindu-1 în două. înaintam de-a lungul zidului despărțitor, pe podeaua moale, simțind miros de pământ proaspăt. Ce-aveam să facem acolo? Am ieșit, triști și cu inima strânsă, și-am privit iar casa triunghiulară, în plin

soare. Era de o frumusețe uluitoare. Pe drumul care ducea spre orizont veneau părinții mei, alături, diminuați de vârstă. Știam că va trebui să le arăt locuința și știam că n-au să-nțeleagă. Am ieșit în întâmpinarea lor și-am început să le explic: „E un loc minunat. Aici o să stăm ani de zile, poate pentru totdeauna. Vor trebui făcute modificări, e adevărat, trebuie consolidați pereții, dar în general... “ Părinții mei ascultau distrați. „Să mergem înăuntru", a zis tata, cum mă temeam. Atunci am observat că norii alergau mult prea repede peste casa azurie.

După Paști am avut, Ioana și cu mine, catastrofale căderi de vitalitate. Ficatul, bila, inima, stomacul... Eu am fost convins ca am făcut un preinfarct și-am lăsat brusc baltă toate viiciile reale sau închipuite. Nu mai beau cafea, de exemplu, și nu mai mănânc ciocolată. Au fost cu adevărat

momente foarte rele, slăbiciune și frică amestecate, hrănin- du-se una din alta. Mă simt însă mai bine de vreo două zile, așa că sunt mai optimist. Dacă n-aș avea permanent disprețul ăsta pentru parazitul în care m-am transformat, aș spune că viața nu mi-e insuportabilă.

Am găsit editor în Austria pentru *Orbitor:* Zsolnay din grupul Hanser. Se pare, o alegere foarte bună. Așa încât voi avea anu-ăsta patru traduceri în străinătate (Slovenia, Bulgaria, Franța și America), iar în 2006 - (probabil) trei: Italia, Austria, Suedia. Unele s-ar putea vărsa în 2007, dar ar putea și apărea altele noi *{De ce iubim...* va trebui și ea vârâtă-n circuit). Demnitatea, și chiar simpla mea realitate depind însă de reluarea lucrului la *Orbitor,* în afara căruia nu sunt nimic.

12 mai Beau suc de portocale și mănânc pișcoturi, ca un convalescent, când mi-ar trebui acum o cafea limpezitoare. Dar *sunt* un convalescent, încă un bolnav poate, speriat de neașteptatele probleme cu inima (palpitații, ritm accelerat) pe care le-am avut și le am chiar în momentele astea. Sub mine, jazzmanul cubanez vorbește la nesfârșit ca Fidel, pe terasă, tulburându-mi și rudimentele de gânduri care mi-au rămas. Totuși, azi sunt parcă mai adunat decât în ultimele săptămâni, luni, ani - care-i diferența? în ultimul timp n-am mai făcut chiar nimic, am citit puțin și la întâmplare (am reluat Sebastian, amuzat că și el îi vorbește mereu cititorului imaginar, el însuși după ani, ca și-n cazul meu), am rupt aproape toate legăturile sociale care-mi mai rămăseseră - în afara lanțurilor de flori știute - și m-am scufundat, nici măcar cu voluptate, în neant. Nu știu dac-o să mă mai scoată ceva de-aici.

Probabil că e-n ritmul destinului meu. După 30 de ani de scris ne-ntrerupt - un hiatus trist, dar poate necesar.

Dacă n-ar fi nevoia absolută, intra- și extraliterară, de-a termina trilogia, pauza asta nici nu m-ar îngrijora prea tare. De fapt (eu, încercând să mă îmbrobodesc pe mine însumi), dacă acum șase luni am publicat o carte de mare succes, acum îmi ies jurnalele... Cei din afară nici nu observă, probabil, criza. Da, dar pentru mine ea e un fapt grav, poate cel mai grav din viața mea de până acum, pentru că sunt în pericol de a pierde nu o carte, ci sensul însuși al literaturii, adică, literalmente, de a mă pierde pe mine însumi. Cum ai scrie: se pierdu pe drumurile

acestui ținut înverzit... Nu țin să fiu un Sadoveanu, cu milioane de volume, dar tare mi-ar plăcea să ajung un Mircea Cărtărescu. Autorul unei unice trilogii. *Terminate.* Asta m-ar distinge de Bănulescu, autorul unei unice tetralogii, neterminate.

19 mai Introlocat, visător, în baletul familial. Și-n strania, incredibila mea viață nocturnă. Viena curge domol, de-o parte și de alta a insulei care sunt. Da, eu stau pe loc și ea curge, cum au trecut pe lângă mine, făcând turbioane, și apele Amsterdamului, Berlinului, Budapestei, Romei. Privind adânc în undele lor, uneori cred - dar ce iluzie optică! -, uneori mi se pare că eu călătoresc, pe când orașele stau pe loc. Mă simt foarte, neverosimil de tânăr. Simt că voi fi mereu așa, că nu s-a terminat, că nu se va termina niciodată. Că geaca de piele a corpului meu se va scoroji și se va roade pe un tors de adolescent. Și dacă-n cele din urmă, precum cămașa lui Nessus, îl va ucide, măcar va ucide un adolescent, și nu un bătrân.

Ce frumos, în Kafka: „Impresia pe care mi-o produc mâinile ei n-o pot reda decât spunând că n-am mai văzut mâini ca ale ei, la care fiecare deget să fie atât de distinct în raport cu celelalte..."

îmi lipsește stimulentul mental al cafelei. Nu mă mai trezesc. Nu-mi mai găsesc mintea, deși o caut și unde n-ar avea ce să caute. Orbecăi prin viața mea, unde deodată s-a stins lumina. Aștept mereu, patologic, vești, dar veștile, fie și grozave, nu reușesc să mă bucure. Am ajuns să-mi verific mailul la fiecare jumătate de oră.

30 mai Șase și ceva dimineața. Beau coca-cola dintr-un pahar de Duvel (!) și-ncerc să mă trezesc la irealitate. E soare puternic, o să fie caniculă peste zi. Suntem într-un București placat cu jeg, mirosind a cornier ruginit. O să mai stăm aici, în fermecătorul mic Paris, încă vreo săptămână, timp în care vom împlini 49, respectiv 31, vom lansa câte-o carte la târg și mai ales vom alerga după potcoave de cai morți. Ne zbatem deja de câtva timp în ceea ce, în sud-estul Europei, poartă numele de viață. Adică alergătură din zori în noapte după absolut nimic. Cât sunt aici, nici măcar caietu-ăsta nu mă mai excită: fie că nu mai emite feromoni, fie că sunt eu insensibil la ei. Aș face orice în loc să scriu orice și oriunde. Poate că e doar normal: mi-au ieșit de curând, în două volume cuminte-elegante, vreo 900 de pagini de jurnal, ceea ce nu mai e o logodnă, ci o nuntă de platină. Paginile astea, pe care scriu acum, nu mai au frăgezimea crinului sau a feselor de vergină, ci sunt pline de pete, alunițe și vergeturi sexagenare. O, voi, sexagenare, sexul i-o exagerare...

E foarte plăcut în mica bucătărie. Liniștea unei dimineți de vară (de fapt, numai în București e cu adevărat vară; spațiul germanic, în care-o să mai hălăduim vreun an jumate de-acum, nu cunoaște culoarea asta. Și între cele două Viene, și în lunga, lunga, lunga solitudine de la Schloss, vor fi câte-o hole in the flag în dreptul verii, de neconceput în afara latinității noastre târzii), lumina caldă, filtrată portocaliu, respirația egală, inaudibilă, ca pălăvrăgeala liliecilor și-a balenelor,

131 totuși prezentă în mintea mea, a celor două ființe dragi de dincolo. De fapt, de dincoace. Dar e de-ajuns să mișc capul doar zece centimetri spre stânga, și o lumină dură, crudă, violentă îmi distruge fața și ochii. Nici nu pot privi pătratul spoit în lumina asta de pe ușa opusă ferestrei. Orbitor… orbitor…

Mi-au ieșit, deci, cele două calupuri de jurnal. Am recitit în câteva partide promiscue (câte una mică, în picioare, din când în când) din volumul al doilea. Cum consătenii noștri sunt obișnuiți să înfulece hulpav, ca pe mămăligă, sute de pagini deodată (le-a plăcut *De ce iubim…:* dă-i și-nghite!), o să li se aplece repede de chintalul ăsta de trufe, foie gras si icre roșii, de-alea cât cireasa. Ar fi trebuit să atașez la fiecare volum câte-o minusculă linguriță de argint, argint nobil și gălbui. E poezie, nu e nimic altceva decât poezie. Dacă e căptușeala vieții mele, e căptușeala de mătase creponat-în- florată a unei haine de Chariot. Zdrențe-n afară, haute-cou- ture înăuntru, ghici ce e? Ciuperca, bine-nțeles.

Pântecosul pahar de Duvel nu mai are decât un deget de Coke înghețat pe fund. Și-n sus, pe pereții de sticlă, broboane vălurite. îmi măsor și eu viața comparând diferite stadii ale ruinei universale. Ceasurile se ruinează mergând, secundarul e tot mai oxidat la fiecare înaintare pe cadran. Iar fluturii-mbătrânesc la fiecare bătaie din aripi. La fiecare emisie de spermă rămân mai bătrân și mai trist. Și la fiecare ejaculare de creier ce murdărește cearșaful paginii albe. Niciodată n-am să redevin copil sub un soare mergând invers pe cer.

De când am intrat, prin Cărei, în țară, mobilul a început să sune și-am fost luat în primire. Bunul tuturor, bun public. Cereri de articole și interviuri, de emisiuni radio și TV. Declarații (de avere, inclusiv), bârfe, șmenuri, șușanele. în România, pur și simplu,

nu mai sunt lăsat în pace, așa cum

Marlon Brando din banc nu mai putea intra într-un closet public fiindcă toți tipii se-ntorceau deodată spre el, pișân- du-1 din cap până-n picioare: „Uite-1 pe Marlon Brando!" Totuși, dintre sute de catarge, unul nu e chiar atât de strâmb: băieții de la *Ev. zilei* îmi oferă postul de Senior editor și ceva parale ca să-mi mut taraba de la *Jurnalul* la ei. Mai am două zile timp de gândire și meditație. Sau *medicație,* cum mi-a apărut (îngrozitoare eroare de tipar!) în *Jurnal.* Și ca să epuizez lăudăroșenia într-un paragraf relativ scurt: *De ce iubim...*, am aflat la editură, a ieșit pân-acum în 55 de mii de exemplare, din care s-au vândut deja 45 de mii, și catin- dează prin urmare la premiul „Succesul anului". Pe care-ar trebui să-1 și ia, ținând seama că următoarea carte din concurs a ajuns pe la numai 3500 de bucăți...

Nu m-am mișcat eu zece centimetri, dar muntele a venit deja la Mahomed și i-a azvârlit o zestre de aur în față. Recte, uzina termonucleară ce plutește miraculos în văzduhuri mă bombardează cu fotoni în clocot, desfigurându-mi buzele și pleoapele. Sau, mai bine încă, soarele îmi bate acum drept în ochi, tânăr și necruțător, fapt pentru care las baltă și bucătăria, și foaia, ca să mă mut în locuri mai iubite de șobolani și păianjeni, „în umbră deasă, desfăcută".

Franșois de Nomme. Pleacă din Metz în 1602, pe la 9 ani, stă 8 ani la Roma, apoi pleacă la Neapole în 1610. Elevul unui Baldassare, lângă castelul San Angelo. Se căsăt. în 1613. Soția, Isabelle Croys, fiica pictorului flamand Lays Croys. Atelier lângă biserica Spirito Santo. Familie numeroasă. Moare în 1623 (la treizeci de ani).

Didier Barra. Născut la Metz în 1589. Pleacă în 1614. Pictor de vedute la Napoli. Se căsăt. cu Antonia Tedesca. Trăiește până prin 1647.

Nu e nici cea mai mică urmă de îndoială că, în cel mai înmărmuritor vis al meu, am văzut priveliștea orașului Napoli

pictată de Franțois de Nomme. Uriașa înserare (la mine, împodobită cu nouă lune sângerii), golful, ciorchinele de castele, corăbiile cu drapele roșii - ele mai ales -, totul a fost acolo, în acel vis care stă-n viața mea ca sâmburele în cireașă.

14 iun. Definiția gazetăriei: arta de-a scrie din ce în ce mai prost pe din ce în ce mai mulți bani. N-am plecat de la *J.N.,* dar definiția îmi vine ca o mănușă. Scriu pe o masă care tremură la fiecare mișcare a pixului, de parc-aș scrie chiar pe balonul de cauciuc, cu meridiane și paralele, cu care Einstein vizualiza teoria spațiului curb. Aș scrie pe pielița de lumină a universului, pe ecranul Beckenstein din jurul lui. Aș scrie *Orbitor,* tot mai îndepărtat și mai fantomatic.

De fapt, *trebuie* să încep. Nu mai am loc de-ntors, ca un făt în luna a noua. *Trebuie* să vin pe lume, chiar dac-aș sfârteca burta paginii ce mă conține (căci tu vezi aici doar burta plată, albă ca laptele, fără să poți avea vreo intuiție a insului care, gol până la brâu, masiv și obtuz, se apleacă peste ea, ținând-o-ntre mâini ca pe o pradă sau ca pe șoldurile unei femei, privind-o maniacal, și fără să vezi în jurul bărbatului mansarda vieneză pe largile ferestre ale căreia intră lumina intensă a verii, curgând groasă ca mierea și dizolvând în ea câteva case cu acoperișuri de țiglă. Nu am mai multă realitate decât ai tu pentru mine.

Suntem la vorbitor, față-n față dincolo de geamul securizat, și e cumplit de greu de spus cine e-n închisoare și cine se vântură-n lumea largă.

în țară n-am făcut decât să alergăm. A fost o perioadă tehnică, extenuantă, în care-am șurubărit în mecanismul absurd al vieții noastre de adulți. Am umblat prin ploi violente, pe sub ceruri apăsătoare, serile ne-am trântit îmbră- cați în pat ca vagabonzii ca s-o luăm de la capăt a doua zi. Am fost la Târgul de carte, ne-am luat, obidiți, porția de onoruri, am băut bere cu prieteni cețoși și-ndepărtați, am

134 reîntâlnit oameni pe care-aș nega cu îndârjire că-i cunosc. Și-apoi ne-am întors la Viena, unde, pur și simplu, vremea nu mai vremuiește. Singuri în casa asta uriașă, ne-ntâlnim și ne despărțim prin cotloanele ei ca într-o filmare accelerată, burlescă. Deodată e prea liniște, prea mult spațiu în jur, pe cerul de noapte căscat deasupra trec prea multe avioane, steluțe mișcătoare printre stele. Ioana nu e-n apele ei, eu nu-s în nici un fel de ape (deși am visat oceane învolburate, pline de alge roșii, în care, fetiță de vreo zece ani, înotam curajos), eu nu mai sunt M.C., așa cum C., în toiul crizelor ei depresive, îmi spunea cu ochi nici măcar disperați: „eu nu mai sunt femeie". Nici în ochii mei n-ai vedea vreo disperare. Nu mai e-n mine nimic, „except the will that tells to you «go on»". Da, numai voința, numai ambiția de a merge mai departe îmi mai țin mintea-mpreună, ca un tendon subțire, sidefiu, întins într-o carne tranșată brutal. *Orbitor 3,* pohta ce-am pohtit. Până în 2007 va fi, chiar de-ar fi cea mai falsă și mai sfruntată făcătură care-a fost dată vreodată drept roman. Nu se mai poate, mă simt cu gâtul și mâinile-n butuci, nu pot merge mai departe, nu mă pot recupera de unde m-am rătăcit. Trebuie să mă-ntorc la răspântie, să regăsesc poezia (ruginită) și inspirația (însângerată), să-mi caut și să-mi regăsesc fratele mort. Altfel am să mor și eu, ștearsa lui umbră pe pământ, cum mi-o spun în fiecare noapte.

Citesc *Crimă și pedeapsă.* Mi-a apărut *Nostalgia*

slovenă cu o copertă marmorată elegant. Nici că-mi mai pasă. Voi reciti ultima parte din O_2 și va trebui, va trebui, va trebui. Altfel am să dispar înfășurat în lene și-n slănina care mi s-a pus pe șale. Am 70 de kile și-n ’97 aveam 52. Când scriam primul *Orbitor.* Și nu aduceam deloc cu tata, la vorbă și la port. Am scris tot ce-am scris pe când eram slăbănog ca mama, am ținut pixul mereu cu o mână numai piele și os, am scris de fapt numai în odăița cu ciment pe jos din Silistra,

135 doar acolo, pe masa cu un ibric de cositor și un fier de călcat cu cărbuni așezat în picioare, acolo, în aburii oalelor de pe mașina de gătit. Tot ce-am scris a fost luminat de ochii căprui ai mamei, tânără sub capotul ei de diftină, înflorat. Tot ce-am scris, am scris de fapt în uterul mamei, înainte de a ieși pe lumea asta în care nu s-a inventat alfabetul.

Am, mai departe, palpitații. Doar aici, la Viena. Aer mai uscat? Prea multă mâncare? Sau deteriorarea pompei care-m- pinge sângele-n tije de crin? Am repulsie să merg la medic. Nopțile un urlet continuu în urechi, ca al fostei mori din spatele blocului. Probabil tensiunea. Mi-au ieșit și alunițe cât bobul de linte pe gât și umeri, pete pe pielea subțiată din jurul nasului și de pe frunte. Am simțit după 45 de ani lucrul ăsta inconcevabil și pe care nu vreau să-1 recunosc nici măcar în sinea mea. Și, alt gen de pete, umanitatea a-ntinerit brusc și refuză să-mi vorbească „per tu". „Domnule profesor", domnule Cărtărescu, uneori „maestre". Nopțile mi-e îngrozitor de frică de moarte. Noapte de noapte mă-ntreb cât oi mai avea de trăit. Și sudoare și gâfâit și sărit brusc în sus și refuz, din toată ființa mea, al gândului că voi dispărea pentru totdeauna. Teroare nemărginită la gândul că sunt în partea finală a vieții, că acum sau peste 25 de ani voi dispărea ca și când n-aș fi fost.

75 *iun.* Nu-mi aud gândurile din cauza urletului din urechi. Sunt ca scafandrul care trebuie să aștepte cuminte adaptarea la altă presiune, ca nu cumva azotul să-i facă spumă-n încheieturi. Stau pe palierul meu singuratic, în spitalul din vis. Aștept pe scaunul meu de mușama adaptarea la bătrânețe. Pe toate ușile sunt mai departe lacătele alea vii, scabroase ca niște scroturi. Iar eu nu mai am nici un chef să intru în camere interzise. Am vizitat sute și sute, pe zeci de paliere: e la fel în sus și-n jos. în fiecare sunt eu însumi, așteptând pe un scaun de mușama.

136

Știu, trece zi după zi și nu încep romanul. E așa: trebuie să treci oceanul înot. Cum să te-arunci în el? De la-nceput, chiar de lângă mal, e de o adâncime insondabilă, infinită, de fapt. Cum îți poți imagina să înoți fie și o sută de metri spre larg în apele astea ce se ridică și coboară spărgându-se și refăcându-se după o mecanică letală? Știu că nu e așa însă, și că nu e asta. E greu de explicat, nu fiindcă ar fi un lucru pe care eu însumi nu-1 conștientizez, ci pentru că e greu să vorbești despre lucruri rușinoase și dezonorante. Mintea mea a trăit eroic timp de 25 de ani, în pustie, ca anahoreții, halu- cinând și fiind servită de fiare și îngeri. Acum s-a-ntors secătuită între oameni, cu singurul mesaj că „lumea e ca o fântână*'. De fapt, cu o ridicare din umeri. Mintea mea e acum fericită și umilită și a uitat aventura printre dune și straturi fantomatice de apă vie. încerc s-o gonesc înapoi și refuză să se mai întoarcă. înțeleptul și-a deschis o prăvălie de suveniruri și lenevește pe un covor, în odaia din dos. A acceptat de mult, zâmbitor, că lumea nu poate fi o fântână. Ascetul își cumpără acum zorzoane și iese îmbrăcat

fastuos în piață, unde târgoveții îi fac plecăciuni. Vizionarul, vizionarul lui pește, se-ndoapă acum cu migdale și scoici și-și bate joc de sfertul de secol de viziuni în pustie.

Asta e, aici suntem. Mereu am găsit puterea să forțez în momente de disperare, dar acele momente se-nălțau peste sol ca pinioanele unei roți dințate și-mi puteam sprijini talpa de ele. Acum disperările mele însele sunt tocite până la pământ și talpa-mi alunecă peste ele. Dați-mi o disperare adevărată - fuga șchiopului și bătaia orbului - și-am să clintesc pământul.

Am o vară lungă-nainte. Vor fi drumuri lungi, schimbări dese de diorame. Arad, Sângeorz Băi, marea, poate și Bușteni, ca să nu mai vorbesc de Bucureștiul ce mi-e acum la fel de străin ca toate locurile astea. Poate ne vom cununa religios. Vom pierde și câștiga mult timp cu Gabriel, despre care n-am

137 mai scris de mult, dar care e dragostea mea de atâta vreme, băiatul meu voinic și intrepid. Vom relua acel balet al vieții ce se viețuiește. în toamnă plecăm iar la Viena, încă 4 luni de... nu știu de ce, tot de-un fel de viață, probabil, în altă casă însă, din alt cartier, unde poate nu va mai mirosi a cacao, și de-aici, în noiembrie, un lung drum prin Franța, fără Ioana, deci fără suflet și importanță. Căci lucrurile nu ies în relief decât privite de noi doi, în unghiuri ușor convergente. Da, un concetto gen John Donne: suntem împreună un diascop prin care viața se vede în relief. Și scânteietoare, ca printr-o *camera lucida.* De la Viena mergem în aprilie la Stuttgart pentru un an, și de fapt asta-i marea mea speranță pentru volumul 3. Pe care-o să-1 închei la sfârșitul lui ’07 sau nu merit să mai trăiesc. Voi citi între timp, voi rezista presiunii tot mai puternice-a vremurilor peste vremuri, voi răspunde cu o presiune egală din adâncul microcipului meu de pielițe și tubușoare.

își simt mâinile foarte ciudat: vizualizez până la ultimul detaliu anatomic oasele lor de cristal, înconjurate de o carne gazoasă, un fel de ceață de lumină. Le simt extrem de ușoare, dacă le las libere, se ridică. Venele de pe dosul palmelor aduc dinspre cot un sânge ca un gel transparent, care se colorează de-a lungul carpienelor cu o boare de roșu, pentru ca nuanța să se intensifice-n falangele degetelor, până când, sub unghii, se formează pungi negru-stacojii de sân- ge-ngroșat. Doar protuberanțele-astea-ntunecate, ca papilele din vârful degetelor de broască, mai aderă la suprafața mesei de scris. Doar bănuții-ăștia grei de sânge mă-mpiedică să mă predau și poate chiar să mă-nalț, lânced, către tavan.

25 *iun.* Nu știu dacă sunt un om pierdut, dar un autor pierdut sunt în orice caz. Am încercat ieri un fel de poem despre ruină, ruine, ruinare. Dar, ca unui școlar puturos,

138 nu mi-era mintea acolo. Mintea mea e dusă cu sorcova, iar eu însumi sunt dus cu pluta. N-a ieșit decât o foaie murdară. Aș face orice, doar să nu scriu. Aș zăcea, în canicula asta, din zori până-n noapte. Aș vedea filme porno. Aș pierde ore, zile, săptămâni cu jocurile pe computer. Doar să nu mi se mai amintească si să nu mai știu că sunt M.C. si că trebuie să scriu > » >
cărți. Crezusem că nu scriu din lipsă de condiții. Făceam crize de isterie că n-am spațiu, timp, că nu-mi ajung trei dimensiuni și o săgeată țintind spre viitor. De aproape o lună am câte dimensiuni vreau, și nu fac nimic.

Am umblat prin Viena (fericiți și lejeri, e drept, asigurați material și acoperiți de glorie), am jefuit magazinele (îmi voi schimba inițialele în C&A), am băut cafeaua pe terasă, în căldură cu vălurele, ca la mare. Am fost de fapt într-o mare vacanță. Am trăit pe timp împrumutat, fără vreun gând pentru mâine. Nu doar că n-am putut începe *O_3,* dar n-am putut racorda măcar două vorbe, de parcă vidul plin de lumină și miros de tei mi-ar fi rupt deodată și corpul, și mintea-n miliarde de stropi și de zgârciuri. Cum să le pui la un loc? Cum să aduni creierul însângerat de pe pereți și podea și să-1 pui să gândească din nou? Visez, am ajuns și acolo, în culori întunecate până la indistincție, ca-ntr-un mohorât crepuscul. Și cu imaginile limitate de-un fel de ochelari de cal. Fără orizont, doar amănunte terne și fără haz.

în țară, imaginea mea „ca un balon se umflă din reclamă". Am fost curtat de două cotidiene, ceea ce-a făcut ca onorariul să-mi crească brusc de patru ori. Am solicitări de colaborare de la *Reader’s Digest* și de la... Volvo... Chiar așa, de la firma de mașini, care vrea să-și asocieze, în România, imaginea mea. Am spus cuiva că mă gândesc la oferta asta cum s-ar

gândi o femeie artistă dacă să pozeze goală în *Playboy.* Dacă e OK. Dacă se poate găsi o justificare. Dacă se va mai putea uita în ochii prietenilor. Mă simt într-un

139 exquisite malaxor, unde voi sucomba paradoxal, de prea bine, ca autorul Kama Sutrei închis în celulă cu patru curtezane super-senzuale. Ala a rezistat patru ani. Nu știu ce-o să fie cu mine. Dac-aș putea scrie, m-ar durea-n același loc de toate. Cum nu scriu, las fantasmele astea - căci realitatea-i singura și adevărata scenă a fantomelor - să-mi populeze obida și rușinea.

Drum la Grinzig, sătucul kitschului austriac, cu hanuri „frumoase", „pitorești", cu blutwurst și bețivi pântecoși ahtiați să-și cânte tirolezele. Cu japoneze bătrâne și japoneze tinere. Cu chinezi în pantaloni scurți. Cu grămezi de slănină scumpă și un taraf cu violoncel și viță-de-vie parcă desenată pe ziduri. Cu pereți de tirbușoane străvechi, ruginite, de cele mai fantastice forme și mărimi, unele având mânerul ornat cu doi care fac 69, ea sugându-i monstruosul ștoi, altele arătând doar un copil gol, de aramă coclită, din puța căruia iese spirala de scos dopuri. Cu căruțe pline de flori. Cu po- ze-ngălbenite de cântăreți din anii ’60. Cu vin greu, care-ți rămâne în mațe 36 de ore. Cu o lună de cabaret lunecând ușor pe cer, spre clopotnița din colț. Și totuși seară dulce și tristă, sporovăind cu prieteni, apoi drumuri nesfârșite cu autobuzele de noapte. De ce scriu toate astea, lungit pe pat și adormit pe jumătate? Just for the Fat Lady.

6 iulie La București deja. Dar, de fapt, nicăieri. Nici în propria mea viață (care devine fantastică, fiindcă singura aventură fantastică permisă nouă e cultivarea grădinii), nici în vreo stare de bardo. Scriu,

ca un program de mașină de spălat, un articol pe săptămână. La zece zile scriu și aici, în caiet. Programul meu nu merge mai departe, are doar astea două butoane. în rest, tablă albă, cu magneți în formă de banane lipiți pe ea. în jur, bucătăria mică și uscată, neprivită de nimeni. Pe fereastra ei, un petic aglomerat de București,

140 ca modelul de pe o carpetă naivă: vile, biserici, pomi, iar deasupra cerul special secretat de ele, cu nori mult mai stabili decât noi înșine. O vrabie se oprește scurt la geam, sucește capul nervos. E hirsută, e o vrabie-boschetar. In ochiul ei rotund îmi văd fața nebărbierită.

Au fost ploi sufocante, ruperi de nori, apoi soare și caniculă. A fost vocea lui Liiceanu (în prezent: Gabriel) la telefon. Au fost si alte voci. Au fost drumuri cu mașina, seri de dra- goste cu Ioana, certuri stupide cu părinții. Joacă la nesfârșit cu un băiețel deodată mai înalt, mai matur, dar mai ales mult mai frumos, tot mai ruptă bucățică din Ioana. Guriță conturată mult mai puternic decât la noi, caucazienii de rând. Ochi cu arcade coborâte, codați ca ai Giocondei, dar mai pierduți în a patra dimensiune. Gropițe-n obraji și mai ales în bărbie, și cârlionții de un blond-cenușiu-luminos-căprui, deschiși și închiși de soare. Un zâmbet aproape continuu pe fețișoara lui în sfârșit stenică și mulțumită. Vorbește tot mai corect și mai neclar, atât de corect, că nu-nțelegi nimic din ce spune. Abia așteptăm să adopte limba greșită și con- fuză-a adulților. Pentru sine însuși încă este „el, Gabriel". Cuvântul cel mai fabulos din lume, „eu", îi e încă străin. El, Gabriel, își enumeră proprietățile, durerile, își catologhează senzațiile. E mai departe pragmatic, manipulativ, mâinile îi sunt mai inteligente ca mintea.

Desface și reface obiecte complexe în doi timpi și trei mișcări. în schimb, poeziile și cântecelele îl cam emerdează.

Eu (îmi) sunt tot mai nedeterminat psihologic, de parcă s-ar fi scris „Ulrich, omul cu/fără însușiri". Sau „cu (fără) însușiri". „But if you talk about destruction/Don’t you know that you can count me in (out)?" Habar n-am. Plutesc deasupra apelor minții mele. îmi văd umbra minusculă, foarte jos, alergând pe valuri. Apele-astea sunt fără sfârșit, insule nu sunt, doar câte-un vas de sânge, ca un cablu

141 transoceanic, pulsează, abia vizibil, în adâncuri. Mă străduiesc, cu disperare, să interacționez încă, fie și prin umbră, cu suprafața aceea frământată, să nu pierd contactul. Și să nu pierd, acum, imaginea: o mică umbră-n formă de cruce alergând pe ape, dar deasupra nici un avion. Umbră pură fugind peste valuri scânteietoare, neproiectată de nimic.

Trivialia. Premio Acerbi: adjudecat. Ce-nseamnă asta? Niente. Un orășel pictat pre-giottesc, cu un turn gros și rotund în centru iar în jur magazine de electronice, dă un premiu literar unui rumeno (bulgaro? sloveno? moldavo?) Grazie tante, yet. Nu e nici măcar Herder, nici Booker, nici ăla al lui Manea, i-am uitat numele. Nu e nimic, și totuși e... L-a luat de fapt mai mult Bruno, care-ar putea fi agentul meu ideal. Due: mi-a ieșit *Orbitor 2* în bulgară (plecăciune, Ivan!). Se pregătesc *Nostalgia* americană și *Orbitor* 2 franțuzesc. Iarăși un an bun, drăguțul de el. Dar cu asta contractele antamate se cam termină și altele n-au apărut. La anul rămân doar Suedia, poate Austria și poate Spania.

Jurnalul ultim are cronici amestecate (ție, fată dragă, n-o să-ți dau satisfacția să te vezi aici nici măcar în rol negativ). Numai că nu prea le mai citesc. Cât timp nu scriu, e vai de capul meu. Nici măcar

orgoliul nu-mi mai e permis.

Am înghițit o carte mai indeterminată până și decât mine, una dintre cărțile necinstite care se ocupă de cei care se înșală în mod cinstit. O forfotă de nebuni, vizionari, spiri- tiști, escroci - mai ales -, ofițeri CIA și industriași, zăticniți de câteva fapte, zbierând că vine Apocalipsa (că doar alinierea piramidelor în Gizeh și a artefactelor în Cydonia asta spun, limpede ca noapte bună), iar deasupra tuturora doi ziariști înțelepți făcându-le cu degetul la obraz și trăgând concluzia că nu se pot trage concluzii. Am cumpărat însă, și mă apuc de ea, *Voyage-ul* lui Celine, ca și o carte umoristică scrisă de un șarpe britanic cu ochelari, ceva de genul *Marea aspirație.*

Și - ca să vezi ce era să uit: s-ar putea să ajung pe la Caracas (ați citit bine, nu Caracal) la sfârșitul lunii. E acolo un festival de poezie care nu prea mă ademenește (căci o mie de dolari nu mai sunt un argument destul de tare pentru mine ca să fac 12 ore cu avionul dus și 12 întors). Mă tulbură un pic însă gândul la Caraibe. Nu știu acum ce-o să fac.

Nu mi se mai dă nici o atenție, ca unei femei care s-a lăbărțat.

8 iul. Când disperi, spun pușcăriașii, e bine să te tai cu cuțitul, pe mână sau pe piept, să vezi cum curge sângele. Deși sunt disperat, mi-ar fi greu să spun ce e disperarea. Dar simt și eu că ar trebui acum - când mi se năzare cel mai trist cinema din lume, cel de pe vechea Cale a Moșilor - să-mi fac răni adânci pe fața albă a antebrațului. Când umblam prin praf și case galbene cu Michi, și ea s-a oprit în fața la acel cinema cu poze îngălbenite și - cum am să uit

vreodată străduțele alea cu oleandri, cu geamuri înfundate cu hârtie albastră, cu o tencuială mâncată și plină de păianjeni? Și Michi stând, foarte înaltă, pe scările de ciment ale cinemaului încuiat, singura caldă, Michi de piele caldă... Asta a fost - și poate-aici e disperarea: un simplu efect tehnic - acum treizeci și doi de ani. Treizeci și două de tăieturi însângerate pe patul puștii.

Firește, Istodor, *Viețașii de pe Rahova.* Un Istodor lucrativ. Cartea n-a reușit să mă intereseze.

Volvo kaput, Digestia cititorului kaput. Refuz totul, refuz orice.

10 iul. Totuși: un pușcăriaș înștiințează conducerea închisorii că i-au fătat două șoricioaice și are nevoie de talaș. „Ce să fac, să mai toc din Bibliile alea?" Și o scrisoare de dragoste de la o mesevistă cu chiloți gigantici: „să-ți ling oușele etc.“.

Câteva povești, mai spre sfârșit - cusute cu ață istodorească. Deloc „mai tare *ca Amintiri din casa marților",* cum spunea ieri cineva. Peste tot se omoară *casually,* ca-n Handke. No probleme.

Pascal Bruckner: „Am cerut un nume de scriitor român care merită să fie cunoscut în Franța. Mi s-a spus de peste tot un nume care sună ca Mick Jagger...“ What’s in a name?

Am corpul plin de whisky. Mai ales sinusurile, nările, coastele, brațele. Fiole pline de ambră. Am băut ieri enorm, la un party, dar nu mi-a folosit la nimic.

12 iul. Ploaie apocaliptică, o casă întunecată, în care nu se poate scrie, o minte uscată ca o muscă

între geamuri - un diagnostic pus de mult și inutil de reluat. S-a terminat viața, cel puțin o anume viață. Jelesc după ea, sunt plin de jalea asta. Nu pot să nu scriu doar despre oboseală și nefericire. Chiar dacă mi-am interzis-o. Căci altfel paginile astea rămân albe.

Copilul umple toată casa, o răstoarnă, în clipa asta țipetele lui se mixează cu muzica lui: „miau-miau-miau, sunt o pisi-pisicuță..." Aș fi înnebunit dacă nu erau cele trei săptămâni fără copil, la Viena, când n-am scris nimic în condiții optime pentru scris. Nu copilul, știu acum, e problema. Nu mai e nimic în mine. Nu e nimic de spus sau de făcut (dar răcnetele de după ușă ar trezi morții). Nimic de spus, scris, făcut, trăit. Problema sunt eu, schimbarea firii mele, intrarea mea într-o lume de jucării pe care mi le-am putut permite, de „succese" și mediatizare. Uitarea tehnicii mele de concentrare, a lecturilor si-a vieții în literatură. Problema e interne- tul cu valul lui de căutări sterile și cu tentația obscenității, și cu o compulsie a e-mailului tot mai maniacală. E izolarea mea, vidul meu afectiv, goliciunea minții mele. E faptul că mi-am terfelit stilul scriind articole tâmpite. Dar mai ales

144 problema e că n-am mai fost inseminat de o putere mai mare, cea care scria pe creierul meu ceea ce eu transcriam pe hârtie. Aici nu e nimic de făcut. Nu cunosc numele acelei puteri ca s-o pot invoca sau conjura sau persuada. A venit, a plecat. Ca femeia sedusă și părăsită din *Strada mare,* stau acum cu ochii goi, cu fruntea lipită de geamul șiroind de ploaie.

Vise în lumină albastră, mereu cu filtrele astea întunecate. Rare spoturi de culoare reală, portocaliul de carnaval al unor buze, de pildă. Mă trezesc în toiul nopții cu ceva footage recuperat. Dezlânat, indecis,

dar totuși acolo. Adorm la loc, și dimineața nu-mi mai aduc aminte chiar nimic. De ce mintea mea nu mai fabulează? Nu e de-ajuns că eu nu mai scriu? De ce umilința trebuie să fie totală? Unde e paharul de vin cu păianjenul înecat pe fund? Unde sunt fetițele, *ce* este 7?em-ul? Consolează-te, nenorocitule, ți se zice acum „marele scriitor", câștigi de zece ori mai mult decât când Egor clipea din ochii lui livizi, ai acum aparatură digitală de lux. Ești acum o vită înțolită de la Peek și Cloppenburg, ai „adidași Puma". Dar Egor e acum o gară îndepărtată.

16 aug. Unde-ai fost în toată vremea asta? în viața care se viețuiește. Mi-am întors către soare capul rotund și orb, cu mandibule negre. Dar n-am fost doar eu: erau miliarde de capete rotunde și oarbe, pe gâturi grase de omizi. Soare al nostru, pierdut în pulbere de sori...

A fost o-nmormântare. O familie-n haine negre agitân- du-se ca să-mplinească toate: acte, cumpărături, mâncare, pe când moarta era-mbălsămată într-o sală rece de morgă. Atmosferă de cine-verite italian, fără urmă de înfiorare adevărată, chin și alergătură pentru un ritual absurd. Ce trebuie pentru colivă? Câte prosoape? Câte lumânări? Cât să fie vinul pentru gropari? Câte batiste? Câți metri de panglică neagră? Femeile în negru, ritul ortodox mergând în gol, popular și

145 năuc, ca o pictură kitsch: popa cu patrafirul și litania, moarta pe catafalc, cu mâini livide și falcă voluntară, lumânările aprinse picurând, moi, între degetele tale reci, pogribania întinzându-se ca un elastic („când vă rugați, nu o faceți cu vorbe multe și repetări fără sens, ca păgânii"...), apoi sicriul pus pe cărucior și dus în pădurea de cruci albe, de generali și colonei. între timp, rudele pierdute-n controverse lingvistice: când s-a scris limba română prima dată cu alfabet latin? Ce să faci ca să nu chelești? (îți dai cu sare pe creștet și te lași lins de vacă...) Are you my angel?

Acasă, sobor de stăncuțe. Familie siciliană: ochi încercănați, broboade negre, sâni moi sub bluze austere. Vine alt popă, e sfințită coliva (și ca-ntr-un joc de copii pui mâna pe umărul celui din față), apoi cănile cu vin și cu câte-o lumânare aprinsă în ele. Totul e sfințit, nimic nu e sfânt. Clanul s-a răspândit prin camere. Mănâncă de post pe genunchi și vorbește: imobiliare, construcții, calculatoare. Dacă există sau nu ceva după moarte. „Nu-mi place că-1 tot lingușim pe Dumnezeu." „Și popii ăștia... simpli prestatori de servicii..." O cafea la ibric, foarte fierbinte, pupături pe fețe nefardate - acum se vede cât le-a stors viața pe toate femeile astea în negru - și acasă. No one was saved.

Zgrunțuri sticloși de vise. Nu mai mult de doi-trei glonți, ca-n bolul de faianță al constipatului. Dar și zilele-mi sunt la fel de-mbucătățite: mereu corpusculi, niciodată unde.

Am făcut un fel de eseu pentru Suhrkamp și-un fel de *tecst* pentru Andrei. Și alte lucruri în lipsa scrisului real. Am citit câte ceva: Raymond Carver, *La ce ne gândim când ne gândim la iubire* (neconcludentă, ca tot Carverul pe care l-am citit pân-acum: OK, dar ceva îți scapă), Kurt Vonnegut, *Leagănul pisicii* (K.V. jr. mă distrează în continuare:

inepuizabil ca Woody Allen, american ca el, neserios-apocaliptic ca el) și, de-un număr respectabil de milenii, *Călătorie la*

146 *capătul nopții* a lui Celine, din ce în ce mai bună pe parcurs, ca orice carte născută, iar nu făcută. O traducere palidă și șovăielnică însă. Compară: „toate târfulițele astea-și țineau câte-un plan de fericire în curișor, cum țin ocnașii banii" (amintirea mea din prima ediție) cu „toate fetele astea își țin câte-un proiect de fericire în perineu..." (Dumnezeule!) în cea actuală. Erau probabil trase-n țeapă de propriul proiect de fericire.

Sincer, nu știu ce mai e cu mine. Nu știu ce ți-aș mai putea spune. E un august mort, cu mâini livide și falcă voluntară. Au dispărut și umbrele cu care cândva mai schimbam câte-o vorbă. Suntem noi trei, singuri ca pe-o barcă de salvare, învâr- tindu-ne năuci prin casă. Aș vrea să fi scris *Orbitor 3,* dar îmi dau seama că, dacă l-aș avea acum în mâini și sub ochi, ar dispărea brusc trei sferturi din motivele mele de a trăi mai departe. Lasă, mai bine să zac, recubans, la umbra mitului ăsta, să mint cu nerușinare că deja sunt pe la mijloc, să accept creditul, deja subțiat, care mi se mai acordă de câte unii.

17 aug. Sigur am mai scris-o, și cu mult mai bine încă: sunt în selva oscura. Poate că pentru omul de azi, il mezzo del cămin și-a-mpins cursorul mai la dreapta, către jumătatea de secol. Sunt rătăcit, într-adevăr, într-o pădure amazo- niană, fără sfârșit. Sex buimac, vise buimace, singurătate năucitoare. Mă-mpleticesc din luminiș în luminiș. Trec peste pâraie, încalec trunchiuri prăbușite. Nu mai am nici un control. Plouă deodată diluvian. Apoi nădușeală de etuvă. Apoi uscăciune. Cer albastru sau vânăt printre crengi. Zi și noapte, lună și soare.

Scriu acum peste niște mâzgăliturl ale lui Gabriel, străvechi, dinainte de a-ncepe jurnalul ăsta. De altfel, seismo- gramele astea furioase apar și pe prima pagină. Caietu-ăsta albastru, început fără mari speranțe, s-a dovedit pân-la urmă

147 chiar asta: un recipient gol. Nu e nimic în el și nici în exteriorul lui. N-am scris nimic un an și opt luni, aici sau aiurea. N-am putut începe *Orbitor 3.* De patru ani n-am putut scrie o literă la el. Ceva mi-a frânt șira spinării, și totuși am vrut să mă așez în block-starturi, pentru sprintul vieții mele, așa, cu fractura asta care mi-a lăsat picioarele moi. M-am târât pe coate, cu trupul mișcându-se inert în praf. Acum m-am oprit: nu se poate. Nu poți merge mai departe când nu poți, simplu, merge. Nu știu cum m-aș putea - dacă nu printr-o manevră maglavitiană - împiciorongi iar. încerc: beau puțin nes, puțin alcool, mă izolez mai mult, citesc mai mult. Nuia, zăhărel, nuia, zăhărel. Dar jigodia minții mele doarme cu botul sub coadă. Deschide câte-un ochi și-1 închide la loc. Bâlciul pare a fi terminat.

în viața de zi cu zi, dusă-ntr-o totală singurătate, nu mai am nici curaj, nici tupeu. Nu mă mai simt, pur și simplu, Mircea Cărtărescu. La puținele întâlniri cu amicii m-am uitat pe deasupra lor, în frunziș sau la bărcile de pe apă. N-am vorbit aproape deloc. Cum să vorbești când nu știi cine vorbește în tine?

Gabriel s-a tuns, prima dată, la frizerie, și se poate spune că de ieri a crescut. E altul acum, fără zulufii cârlionțați de la ceafă și de peste urechi: un băiețel, care-ar putea avea trei sau patru ani. Prima-prima copilărie s-a dus. E ceva atât de straniu acum pe fețișoara lui gravă și melancolică. O nepotrivire de trăsături, un colaj prea evident între ochi și restul figurii. Ochii lui sunt din altă parte, cu orbitele lor turtite, migdalate, cu sprâncenele încă blonde, în contrast cu părul aspru și-ntunecat, cu tăietura pleoapelor total diferită de a mea și poate și de-a

Ioanei, prelungă și somnoroasă... Irișii lui sunt de cel mai frumos, mai cald și mai străveziu cafeniu imaginabil. De cele mai multe ori, expresia lor e tăios visătoare, deși nu știu cum e asta posibil. E mai departe liniștit, dominator, sigur pe sine ca un motănel, agresiv uneori,

148 dar de cele mai multe ori rezonabil și „bine-crescut". Dialogăm fără probleme, ne jucăm ore-n șir, acum se uită și la desenele animate de la noul nostru televizor cu ecran plat... Dacă azi m-ar întreba cineva care e pasiunea-pivot sau hobby-ul meu, sigur aș răspunde că e relația mea cu Gabriel. Rar am fost atât de implicat afectiv, atât de „topit" ... Sper că vom avea ani buni - următorii doi în benigne spații germane -, că, băiețelul crescând, vom avea mai mult răgaz și pentru noi, c-o să putem să ne reluăm, la un nivel rezonabil (ceea ce-n cazul meu nu poate însemna decât *extrem, total,* până la capăt și dincolo), scrisul. Dar nu-mi imaginez, propriu-zis, viitorul, acum, când chiar și trecutu-mi devine tot mai inaccesibil.

18 aug. în jumătate de oră și caietu-ăsta o să se adauge celorlalte, în compartimentul cu uși de sticlă al vechii biblioteci. Treizeci și doi de ani de jurnal. Vreo douăzeci de centimetri de celuloză compactă, vreo 4 000 de pagini murdare, mirosind chimic între coperți de plastic zdrențuit, de mucava sau de simplă hârtie. Am mai deschis uneori câte-un caiet vechi: vise total uitate-ntre timp, ca și când cineva mi-ar povesti niște vise, introspecție care nu vede nimic înăuntru, analiză care nu lizează pagina ca să-i scoată mațele diafane. Naivități de copil mare, sclipiri de copil mare. Și, this above all, eșecul stupefiant de a spune ceva, cât de cât, despre cel care-a respirat aer, a băut apă, a scris poezii și povestiri, a ejaculat căldări de spermă, a mers prin ploaie și prin arșiță, a acționat corzile laringelui ca să se facă ne-nțeles, a

râs soarelui deși nu e bălan, a privit norii compacți și concreți pe cerul realmente fără sfârșit - și asta timp de 32 de rotații ale pietrei noastre-n jurul unei bule de gaz incandescent. Am avut până și soții, până și copii, ca oamenii adevărați, dar ce n-am avut și n-o să am niciodată e *realitatea.* Asta n-am putut înțelege niciodată, cum nu-nțeleg calculul

149 diferențial sau homosexualitatea. *Nu sunt* real cum nu sunt femeie, cum nu sunt evreu, cum nu sunt un alt mamifer. N-am făcut nici o clipă parte din specia umană, dintre ființele astea bipede ce trăiesc pe-un fragment de spațiu, o fracțiune de timp. Ca gnosticii și ca drogații (și ca fetița mea, care spunea pe la patru ani „Tați, mie uneori mi se face dor de o țară îndepărtată..."), îmi caut patria. Voi avea 50 de ani, foarte, foarte curând. Nu știu în câte caiete-o să mai scriu că încerc din răsputeri să-nțeleg și că n-am destule date, că nu sunt destul de inteligent, că n-am credință nici cât un bob de muștar, că n-am ochi de văzut, nici urechi de auzit. Că mi-e inima împietrită și sufletul închis. Că nu sunt în stare să ies la liman.

Mai am câteva rânduri, câteva clipe. Dac-aș profita de ele și-aș scrie aici ceva esențial (ce-am înțeles în 32 de ani de viață), ai ști să citești, tu, cel venit de pe altă lume, din alt caiet sau din altă carte? Pentru că, iată, îți spun acum, numai ție, din învelișul meu de carne și piele. Iată ce-am înțeles în 32 de ani:..........

26 *aug.* Okay, încep cu Sebastian: „părul ăsta pe care acum între degete îl simte cât este de blond după asprime".

Desigur, citind câteva zile-n șir Salinger, chiar dacă-n românește (unde personajele lui se interpelează cu „ține-ți pliscul" și „se chiorăsc" unul la altul), i-am adoptat, în vorbire și scris, manierismele acelei lejerități inteligente și calde, ale acelui bavardaj auto-îngăduitor, singurul suport

adecvat pentru înțelepciune. Doar asta din urmă nu se-arată, nici în scris, nici în spuse, la mine.

Am avut vise care-n loc să mă-nspăimânte m-au fascinat, dezgustat și chiar, un pic, amuzat. în primul, țineam în mână o scoică rugoasă, spiralată, de mare melc subacvatic, cam cât o minge de rugby. Mă gândeam că e forma perfectă pentru

150 o navetă spațială. „Da, dar pentru asta“, îmi spuneam, „ar trebui curățată de franjurile astea de carne colorată..Și-am început să jupoi de pe scoică spirale de materie grăsuță. Și deodată țeasta mea o jupuiam, craniul meu îl țineam în mâini și-1 dezghiocam din învelișul lui de piele, apoi îl desfăceam și-ncepeam, să-i scot, cu degetele, creierul umed ca o carne râncedă (al cărei gust l-am și simțit pe limbă)... Al doilea vis a fost azi-noapte. O fată gingașă ca un bebeluș, complet goală, dar ne-erotică, cu pielea subțire și albă. Nu avea cap. Mai mult, gâtul și spatele îi erau escoriate până la mușchi și oase dezvelite. Capul, încă viu, era pe un alt trup, stând pe gâtul acestuia doar prin presiunea mecanică a gravitației. Eu urma, într-o singură noapte, să-1 transplantez pe trupul adevărat al iubitei mele. Dar îmi dădeam tot mai clar seama că nu voi fi în stare: „Să știi că n-o să-ți pot conecta toate venele, nervii, mușchii... e prea complicat", îi strigam capului care stătea liniștit pe trupul său provizoriu ca o statuie pe un piedestal.

Citesc *Femei* și *Dintr-un carnet regăsit* de Sebastian și mai am Buzzati, povestiri, Javier Marias, un tip pasămite bun, *Chipul tău, mâine* și mai ales Lorenz, *Așa-zisul rău.* Mai ales de istoriile astea cu șobolani și cufundaci abia aștept să mă apuc.

Lumina de toamnă m-a înviorat nițel, si sunt ceva mai pozitiv și mai optimist ca-n lunga lunga mea agonie din ultimii ani. Diminuat, dar iarăși întreg. Naiba știe, poate va fi caietul lui O_3 (da, ozon, nici un fel de izotop...). în orice caz, după ce iese acum, în sectembre, *Baroane!,* următoarea mea carte va fi O_3,

chiar dacă stau pe uscat cinci ani de acum încolo. Chiar nu se mai poate.

27 *sept.* Tot vechea poveste: n-am când și unde să scriu. Am abandonat până și ideea că aș putea să mă adun. Am nevoie de șase ore de singurătate pe zi și nu le voi avea, cel puțin

151 jumătate de an de-aici înainte. în tot timpu-ăsta am să fac doar ce fac de patru ani încoace: rezist, abandonez totul în afară de ce e mai important, preștiința, previziunea, presimțirea unor vremuri fertile. Voi termina *Orbitor* și voi mai scrie cărți la fel de bune, DVT.

între timp, construiesc căsuțe din lego multicolor cu Gabriel, mă uit la televizor la desene animate cu Gabriel, pierd hectare de timp, dantele de neuroni, pierd, pierd și pierd, ca la închisoare sau în sanatoriu. Mint că scriu deja la carte, că sunt un autor activ, mimez travaliul ca o isterică pseudo-gravidă. Dar nu e nici un fetus acolo, iar eu sunt cea mai tragică mamă din lume. Nu pot face nimic de jale, nu mă bucură nimic, abia mănânc și mă îmbrac.

Citesc puțin, câte un sfert de oră acum, o jumătate mai încolo, cărți pe care-ncep să le las sistematic la jumătate. Nu mi-a mai spus nimic Buzzati în povestiri: cele mai bune - evidente pastișe după Kafka (dar fără finețea kafkiană), iar celelalte, mult mai multe, eteroclite și mecanice, „deșelătoare ca un tobogan". Lorenz e ok, firește, dar să mă ia naiba dacă am cel mai mic interes pentru peștii și gâștele sălbatice în dosul cărora se tot uită ca să tragă concluzii benefice pentru umanitate. Nici cea mai mirobolantă revelație despre o gâscă (să aflu, de pildă, că e o ființă de origine extraterestră) nu mi-ar ridica nici măcar un fir de păr de pe braț. Cu mai mult interes și folos am citit *Femei* de Sebastian,

„roman" scris la 25 de ani cu un talent evident, dar insuficient. Povestirile sunt doar bune, nu excelente, cu atât mai puțin memorabile. Fiecare e bine scrisă, își realizează parțial mobilurile, dar e ca și când autorul nu se poate concentra să ridice o clădire, ci ridică ici un zid, face dincolo o statuie, pictează altundeva o frescă, toate interesante, dar ținând de case diferite. Sebastian trece pe lângă premise excelente cu o orbire nonșalantă, grațioasă uneori, ca un infirm cu baston alb care, printr-un al

152 nu știu câtulea simț, evită un chioșc de ziare, dar cade imediat într-un canal. Prima povestire e cea tipică pentru anii ’20, gen Holban, Camil etc. Un grup monden se găsește izolat într-o pensiune în munți, un june vânează femeile din grup, e o atmosferă emancipată, sexualizată și stângace totuși, în care femeile „cedează", „se dau", le găsești goale în patul tău... Singurul lucru interesant, faptul că un franco-algerian îi filmează pe tovarășii de vilegiatură (între care pe nevastă-sa în evidentă intimitate cu junele protagonist) și apoi proiectează filmul, e ratat din lipsă de imaginație (Bioy Casares n-a dat chix cu ceva asemănător în *Morel).* A doua poveste trece și mai flagrant pe lângă miezul virtual de interes din ea. Un „primitiv" român „o are" pe o slujnică semi-oligofrenă (semi-umană, de fapt) franțuzoaică. O falsă miză e bine înșfăcată - stereotipia cu „dacă era fată mare..." a țăranului -, pe când adevărata miză (strania amorțire sexuală a slujnicii, care asista impasibilă la scene de desfrâu erotic) e lăsată baltă cu proteste pentru caracterul „dezgustător" al scenelor. Sebastian e emancipat, dar cu surdină. Foarte neplăcut în povestea asta e prea marcatul dispreț al autorului pentru propriile personaje „primitive", pe care îl simți cât se poate de adevărat. Un scriitor matur ar fi știut cum să scoată o poveste puternică de aici. Povestea a treia e o lungă și cam ștearsă scrisoare, gen doamna T., în care o femeie vorbește despre o dragoste venită din greșeală și care nu mai vrea să plece. Un exercițiu pe o temă proustiană, cu câteva lucruri de interes: drumuri cu automobilul, un patefon cu doar două cântece etc. Realismul distilat al anilor nebuni. Ultima poveste e total diferită și extrem de promițătoare prin datele inițiale. Circul, cabaretul, lumea fluturilor de noapte ai Parisului, orgiile din Bois de Boulogne - și o femeie placidă, burgheză, fără imaginație, trăindu-și viața în grotesc-tragica feerie. Profesor Unrat care-și acceptă decăderea cu zâmbetul pe buze, care-o iubește fără pasiune pe femeia „fatală" atât de inofensivă în

153 aparență... O cădere până la totală pauperitate urmată de o neverosimilă ascensiune *deus ex machina* (circăreasa descoperă că are voce), și-n cele din urmă o despărțire calmă, schizoidă de-a dreptul. Studiul de caz subsidiar e OK (îți aduce aminte de văduva placidă din *Sub pecetea tainei),* dar câte oportunități de fantastic, de imaginar abisal, ratate! Și chiar de satiră grotescă. Michel Tournier (cât mi-ar fi de antipatic, mama lui de pedofil!) pleacă de la un story aproape identic în *Să-mi rămână bucuria,* dar acolo mașina merge și roțile se-mbină. La Sebastian dinții lor rămân la un deget distanță și se rotesc în gol. Singurul lucru cu adevărat impresionant îl realizează involuntar, ca acea stângăcie kafkiană care devine conștientă de sine. In miezul poveștii, fără nici o motivație, e inserată scena unei partuze nocturne la șosea. Mai multe mașini, semnalizând din faruri, gonesc în pădurea pariziană, unde urmau să oprească și să se producă schimbul de femei. In această atmosferă de *Eyes wide shut,* Sebastian își face iar jocul secund - femeia se dovedește conservatoare și pudică - lăsând doar într-un colț, ca într-o „deplasare" onirică, conținutul latent, premonitoriu: un tânăr e călcat de-un automobil... în totului tot, *Femei* e o carte mult mai bună decât credeam, și doar stângăcia și lipsa de experiență a omului foarte tânăr i-a retezat vârfurile. Ar fi putut fi, cu ceva mai multă viclenie narativă, egala *Ultimei nopți* și a *Ioanei.* Așa, stă pe undeva pe lângă *Jocurile Daniei,* două semi-eșecuri emoționante.

Am obosit, și rana din pulpă (actually, din vertebrele lombare) nu mă lasă. Vreau totuși să adaug aici un fapt, și mai mult decât un fapt, *an abomination.* O urâciune, traducem noi, mai plastic, textul biblic. Trebuie să fiu într-adevăr teribil de epuizat ca să recunosc și să accept, în cele din urmă, că în ultimul an corpul mi s-a modificat brusc și penibil, de parcă un arc ar fi rezistat comprimat zeci de ani și-apoi s-ar fi destins cu violență: am devenit masiv și greoi, cu

154 probleme reumatice sâcâitoare. Pielea mi s-a umplut de alunițe și, în general, păpușa mea de carne și seu pare să fi-mbătrânit cu 20 de ani într-unul singur.

6 sept. Zile de fior și râs, drumuri spre outskirts și chiar sub ele, vile, viloaie, vilișoare, terenuri și construcții pe sfert și pe jumătate sub grandioase ceruri de Bărăgan (și chiar un curcubeu intens ca dintr-un cartoon, martor al legământului meu de a-mi zburătăci viața). Prieteni, rubedenii, interioare, grătare și frigărui, pisici, planuri din cuțite și pahară. Să ne tragem și noi căsuță „ca și-n țerile-alelante". O să cumpărăm un teren la Mogoșoaia, pe malul lacului (aproximativ), cu un sacrificiu financiar colosal pentru statura noastră de pisoi jigăriți. L-am găsit la capătul unui nesfârșit colind prin praful și traficul greu din nordul orașului, flămânzi și rupți de oboseală, dar uluiți de panorama sutelor, miilor de case ridicate acolo, de la vila-tip cu buget redus la priveliștea demnă de Piranesi sau Monsu Desiderio a douăsprezece (sau poate mai multe) palate baroce identice, în șir, aliniate la riglă și cu o palmă de loc între ele, ceva halucinant. Case pentru fotbaliști. Apoi, palate și mai mari, portaluri și marchize surrea- liste, garduri de pe Sirius sau Jupiter (dacă or fi și pe- acolo garduri), feronerii și vitralii... Case ovale, prelungi, proiectate parcă de Le Corbusier, acoperite cu stuf... Am colindat prin locuri cu nume ce-mi sunau pân-acum tare mizer: Pipera, Tunari, Otopeni, mereu printre camioane de mare tonaj și depozite de materiale de construcție, am coborât din ma- șină-n plin câmp, pe arătură, doar cu coviltirele lui Dumnezeu deasupra, am trecut de ape băloase și de crânguri în care una-două te mănâncă lupii. Dar, oriunde te uitai, la orizont se zăreau aceleași vile mov, galbene, cărămiziii, cu acoperișuri de țiglă

(unele albastre ultramarin) noi-nouțe. Locul nostru, sireacul, e peste apă de palatul Mogoșoaia, unde prețul nu e așa mare. Cred și eu: trei kilometri de hârtoape de

155 la șosea, și apoi buruieni cât omul, cât vezi cu ochii. în depărtare, viloiul halaicului de câmp. Șir melancolic de stâlpi de telegraf, cruciformi și strâmbi ca-n *Călăuza.* Da, o adevărată zonă, pentru moment. Peste cinci ani va fi aici plin ciucure de vile, viloaie și vilișoare. Ce spun eu, peste doar 2 ani, când sper să avem și noi mai mult spațiu vital în jurul pijamalelor. Și-un acoperiș de țigle nemțești între noi și stele. Drumul pe care abia s-a-ncumetat mașina se numește romanțios Aleea Castanilor. Asta va fi adresa noastră peste 2-3 ani? Acolo va crește Gabriel? Anii trec ca apa.

Nu ne-am mai dezmeticit de vreo săptămână întreagă, ca alcoolicii ce pierd sensul timpului și-al propriei tigve de pe umeri. Nu ne-am mai întâlnit nici la masă, nici la cafea, nici măcar în pat. Nici n-a mai fost vorba de scris, de citit sau de - naiba știe, n-a mai fost vorba de nimic dincolo de vânzoleala asta, înșurubarea asta-n lumina brânzoasă din jur. N-am observat să fi venit toamna, dar n-am fi observat, cred, nici uraganul Katrina. încercăm s-o ducem pe picioare, să punem un picior înaintea celuilalt. S-a ales praful de tot ce iubisem așa mult înainte. Suntem în tunel, ne împinge vântul din spate, ne-nșurubăm scârțâind în ghinturile lui.

Visez iar, n-aș putea spune acum ce anume, important e că visez, că am iar insomnii și-o țâră de interioritate. Exist, rezist, în selva oscura. Cu lupoaica râioasă holbându-se după copac.

13 sept. Insomnii, nopți ciudate, pline de lecturi și fantasme. Oricând s-ar putea întoarce vremile d’aldat’. întrebarea e doar dacă le mai vreau înapoi.

Viața ni s-a aglomerat din nou, e concretă ca o cărămidă spartă, nu mai e viață de artist sau de mistic (deși rămâne mereu o șansă ca fabulosul absolut să fie chiar trăirea vieții). Viață dementă și descreierată totuși, descărcări de adrenalină, bruște, în oceanul de adrenalină din jur. Fântâni în mare.

156

Și-n neașezarea asta s-a găsit să-mi mai iasă o carte (dacă pot folosi cuvântul ăsta nobil pentru un teanc de articole), *Baroane.* M-am uitat la ea cu mai mult decât răceală, cu un fel de ură tăcută. Am scris *De ce iubim* și *Baroane* cum aș împleti flori de hârtie sau aș face mărțișoare ca să supraviețuiesc și să umplu cu ceva un timp oricum steril. Un fel de substitute de tăcere.

Mi-am dat drumul, în aval. Plutesc o dată cu moleculele de apă. Nu mai e nimic, nici un pai de care m-aș putea agăța. Nu mai am decât prezent: scărpinări, ejaculări, preocupări pentru vizuină, pândă și foame. Căscat de-mi troznesc fălcile, în centrul unui cosmos ce se dilată.

Eram pe malul Dunării, cu Ioana. înaintam încet pe lângă fluviul cu ape mâloase, vorbeam, era o atmosferă de iarnă, poate dimineața, totul părea cumva metalic... Și deodată m-a săgetat gândul că fusese și Gabriel cu noi. Uitasem de el! M-am întors și i-am văzut, departe, silueta de băiețel, într-o atmosferă aburoasă de Sankt-Petersburg. Stătea pe un ieșind al malului și privea-n apă. „Gabriel, nu te mișca, vin imediat!“ i-am strigat și-am luat-o la fugă, disperat, către el. Dar când am ajuns la câțiva pași, copilul și-a dat drumul în apă, senin și fără grabă. Fără nici un gând, nici o deliberare interioară, m-am aruncat după el. Pe când cădeam în valuri, mi-am dat seama că eram îmbrăcat în puloverul enorm și

țeapăn, de lână natur, pe care mi-1 făcuse Cristina, lung până la genunchi. Am pipăit prin apă și-am dat de corpul îngust și elastic al băiețelului, pe care l-am scos la mal.

Cumpărăm terenul din Mogoșoaia, iar la-ntoarcerea din Viena vom cumpăra probabil încă un teren, pe care-1 vom revinde anul următor ca să putem începe casa. Dumnezeu știe. Nu mai puteam rămâne pasivi, oricum, în cei 65 de metri pătrați ai noștri, inclusiv balcoane și dependințe. Aici, în Vasile Pârvan, n-am scris un rând. Va fi cochilia cea mai stearpă în care mi-am vârât vreodată pântecul năpârlit.

157

19 sau 20 oct. Soare strălucitor în enormul living de pe Mariengasse. Toată mansarda e străvezie ca marmura. Singurul opac în cascada asta de lumină-nghețată sunt eu, cel care, nebărbierit, cu ochelarii rupți și prinși cu scoci pe nas, în pijama și suferind de șale - simbol al coloanei mele vertebrale zdrobite anii ăștia cu desăvârșire - sunt caricatura, sau nici măcar, batjocorirea, spre deliciul atâtora, a numelui M.C. După mai bine de o lună de la ultima însemnare, ce să scriu mai întâi? Că-ntr-un vis brațul meu drept, jumătate din piept și jumătate din obraz deveniseră transparente total, ca făcute din cea mai curată gheață? Că-n alt vis priveam de aproape, halucinat, uluit, un colosal acvariu în care, într-o splendoare de culori cum n-am mai văzut niciodată, treceau pe lângă obrazul meu pești lungi de metri întregi, glisându-și pântecul moale, purpuriu aprins sau albastru-n- tunecat de-a lungul geamurilor până la tavan? Că-n clipele următoare eram total scufundat în acel acvariu, că respiram apă în canale ce mergeau adânc sub pământ? Că sunt aici, la Viena, într-o

pustietate aglomerată și tristă? Poate-ar trebui să-ncep cu evidența ieșirii mele totale din literatură, și nu cum scriam acum câtva timp, „ca dintr-o clădire", ci ca și când n-ar fi existat niciodată vreo clădire, ca și când mi-ar fi dispărut mie simțul pentru literatură, ca o cecitate psihică, în care nu mai știi ce-nseamnă să vezi și uiți că ai văzut vreodată. N-am mai citit, practic, nimic, n-am mai scris nimic și nici n-am intrat măcar în altă zonă, în cel mai rizibil și cel mai nenorocit dintre hobby-uri. Hobby-ul meu, unic, de azi e holbarea în gol, umblatul șontorog, în pijama, prin casă, nefericirea dincolo de orice putință de a o spune. Nu mai sunt eu și lumea asta nu mai e lumea mea. Iluzia că dac-aș avea un an liber - Schloss Solitude - aș putea începe măcar *Orbitor* mă face acum doar să zâmbesc. Cu cel mai strâmb dintre zâmbete. M.C. ar putea termina cartea într-un

158 an de singurătate. Dar eu sunt acum ca fratele merceolog al unui scriitor faimos: toți mă știu, toți șoptesc: „e fratele lui cutarechiar mă stimează pentru asta-ntr-un fel, deși în afara oricăruı merit, dar ce-are-a face faima *altcuiva* cu mine? A altcuiva care trăia altfel în alte vremuri...

E anul cel mai neverosimil al vieții mele. A căzut pur și simplu toamna peste mine. Dintr-un om tânăr și fără probleme, virtual nemuritor, m-am trezit, aproape peste noapte, îmbătrânit cu zece ani, fizic și-n toate felurile. Boli, fire albe, silueta modificată cum n-aș fi crezut să fie posibil, dureri lombare practic continue, o minte indolentă și boantă, incapabilă să simtă și să imagineze. Totul e atât de neașteptat și de incredibil, că tot aștept o infirmare, o renaștere a pielii și a sinapselor mele, așa cum nu te poți deprinde cu prezența unui imens popor care te-a cucerit și te stăpânește. Poate se vor retrage, poate

nici nu e adevărat...

Despre ființa sau personajul literar pe care încă îl întrupez în ochii câtorva nici nu merită să vorbesc. Ultimele două cărți mi-au fost interpretate exact cum am presimțit (și cum poate e și cazul). Și mai ales oamenii tineri cred asta. Cei cu care tu nu poți comunica, nu poți polemiza și nici fraterniza, căci tu ești prizonierul altui palier în adâncul vremii. E o grabă de a fi prohodit, un zel de a-ți anunța plafonarea și sfârșitul, cu care nu se poate lupta. Sau se poate doar scriind mai bine. Cărțile mele ce răzbesc în afară nu sunt nici ele mai bine primite. Nici n-a ieșit oficial pe piață, și *Nostalgia* americană are deja două cronichete condescendente și acre. Nu mai aștept nimic bun. Nu știu cum e traducerea, dar o bănuiesc mai degrabă lipsită de firesc și inteligență. Iar *Orbitor* cel din Franța pare-a fi tot o ciudățenie. Nu scrie nicăieri că e al doilea volum al unei cărți, se numește altfel decât primul *(L ’(Eil en feu)* și se va înfățișa prin urmare avidului public franțuzesc ca o enigmă nesplicată printre nouri de eres. Nu

159 mai cred în destinul cărților ăstora, în „scânteia" pe care-o așteptam, naiv, de-atâta vreme. Nu-i pasă nimănui. Nu e nimeni acolo. Merg acum la Belles forangeres - nu mai vorbesc la Castel Goffredo - fără cel mai mic chef, ca la o corvoadă inutilă. „Doi cu doi, vreo zece șchiopi", vom păși și noi afară din mitocul național ca să-i spăriem pe franțuji cu deșteptăciunile noastre. Am să citesc *Taraza* elevilor de la liceul agronomic dintr-o localitate franceză necunoscută și posibil inexistentă. Uneori mi se pare că mi se deschide undeva, în osul infinit care ne-nconjoară din toate părțile, un ochi care încearcă să-mi vadă viața (cavernă minusculă, por inexplicabil în substanța osoasă) și n-o vede, dar o simte dureros ca pe o musculiță pătrunsă sub pleoapă. Viața a trecut, lumea va trece, focul s-a stins. A rămas numai încăpățânarea mea de a fi aici, încă viu.

Acum câteva zile, în tramvaiul 43 ce mă ducea, printre reclame, clădiri și vitrine vieneze, la facultate, m-am gândit să-mi scriu biografia. Vreo oră-ntreagă m-am jucat serios cu gându-ăsta. Mi-am luat o cafea de la automatul din hol și am continuat să-nvârtesc ideea ca pe un cub Rubik. Și deodată toate cubulețele cele atât de lucios colorate s-au risipit ca niște boabe de strugure de pe ciorchine. „Dar ce dracu'", mi-am spus rămânând deodată cu ochii-n gol, „ăsta-i un gând de om cu viitorul în spate." M-am uitat pe geam (alte birouri, alte computere, alte siluete) și m-am gândit că o să am 50 de ani si că mi-a trecut tinerețea. *t* *t*

Am semnat și cu Zsolnay, pentru 15 ani, ceea ce e mai rezonabil decât cei 20 inițiali. Dar tot Gerhardt mă traduce, ceea ce-nseamnă o nesiguranță totală, și cu zece contracte semnate. Nu voi crede în *Orbitorul* nemțesc decât când o să am cartea în mâini. Și-atunci o să cred doar că volumul există ca obiect fizic. în mintea cărui neamț se va deschide însă floarea? în a Katharinei nu s-a deschis decât ciulinele

Ada-Kaleh, de-a înlăcrimat-o toată. Mărgăritarele și icoanele nu i-au spus nimic. Vorba recenzentului de la *Publishers Review* (sau așa ceva): „Scrisă compact, fără momente de respiro, cartea are puține șanse la publicul american. “ Să n-aibă nici una, atâta pagubă.

Sunt foarte deprimat (da, în pofida succeselor mele și-a „drumului deschis către Premiul Nobel“ din mintea vreunui scribbler local). Nu mă mai pot respecta, nu mai cred în mine. Măcar fraza asta n-ai mai citit-o aici până-acum...

29 *oct. 4* dimineața. N-am dormit nici o clipă. De o săptămână nopțile îmi sunt complet lucide, ca niște lentile de cuarț. Nu dorm, și nu-mi pare rău că nu dorm. Cred că n-am mai avut probleme cu somnul, atât de persistente, din adolescență. Iar când ațipesc, spre dimineață, nu visez, ci mă adâncesc într-o vorbărie fără noimă. Cel mai adesea am stat, nopțile astea, cu ochii-n tavan, deslușind câte-o stea prin ferestrele de mansardă, tăiate-n acoperiș. Și negândindu-mă la nimic, de parcă m-aș fi dizolvat deja (ca bietul Nino) în Nirvana. în jurul meu, o Vienă difuză, nefocalizată, lipsită de orice prezență. Nu mai reușesc să dau contur lumii prin care mă mișc. Aș putea fi foarte bine la București sau la Berlin. Patru ani pierduți din viața mea cea rătăcită în selva oscura. Singura mea speranță rămâne Schloss Solitude, un loc în care știu că am să scriu. Am să termin cartea în ciuda mea însumi si a oricui. Chiar dacă voi avea creierul terci si viata varză. > * * Pot să treacă și cinci ani, dar n-am să mai public nici o carte până la *Orbitor* voi. 3.

Mandelbrot despre fractal!, o carte deloc spectaculoasă, repulsivă prin tehnicism. Un cuvânt: omotetie. Am gândit întotdeauna fractalic. Lumea

mea e un fractal. *Orbitor* e tocmai scufundarea amețitoare în omotetia lumii mele. Stelele și galaxiile „presărate" ca o pulbere haotică. Fiorduri cu

161 lungime infinită a țărmului. Mașinării de generat haos. „Doamne Dumnezeule, coif al puterii, stâlp al înțelepciunii..."

Am semnat cu polonezii (Czarne) și urmează niște finlandezi. On and on.

30 nov. (!) Foarte lungă călătorie în Italia și Franța, lungă și cu totul indiferentă, memorabilă doar prin oboseala din oase, dacă oasele au memorie, și au. *Lolita* citită în trenuri care aleargă prin câmpii umede, gri, fără realitate. Medicamente înghițite unele după altele, crize de tuse în miez de noapte. Fețe apropiindu-se de a mea, camere de hotel mereu similare. Parisul nins și Parisul cu lună plină. Pirineii în zare, peste olane mediteraneene. Gioconda cu mustăți și barbișon într-o expoziție DADA: „Elle a chaud au cui comme des ciseaux ouvertes." Legătura cu PCF nu foarte clară. Mircea, unde ești, unde mă-ta mai ești? Scriu aici, la Viena, pe masa mea de brad și la fiecare literă se cutremură toată masa ca de-o profeție. Am fost un scriitor de duzină, căci am avut 11 colegi care n-au cucerit Franța, ci doar au punctat-o, ca furnicile, cu dâre odorifice, în lung și-n lat. Fotografii mult mai reale ca fețele din ele. Orice, orice pe lume mai real decât amărâta mea de realitate. Și fantomele, și fantasmele, și aburul, și vântul. Valize împachetate și despachetate zilnic. Dușuri răuvoitoare în săli de baie străine. Orașe - colonii de termite umane pe fața albăstruie a unei sfere. Mereu identice, până-n cele mai mici detalii. Eu, fața mea asimetrică, în vitrina lucioasă a câte unei librării, alături de fața asimetrică a soarelui. Pe

fond de cărți, *Orbitor* și *L 'CEil en feu,* masive, urâte și necitite de nimeni. Recepții de care mi-e frică, unde nu ajung niciodată să mănânc ceva. însoțitoare binevoitoare și absente, înciudate că nu sunt un om drăguț. Franțuzoaice cu ochii reci ai lui Rimbaud, imposibil de-nțeles de ce trăiesc, de ce mi s-au arătat în acest vis.

162

Tristețe devastatoare în Parisu-nghețat, prin care trec cu fesul meu de rapper îndesat pân-la sprâncene. Case de schimb și bănci care-mi refuză cecurile. Sunt român, am pașaport românesc, nou, țeapăn, mirosind a clei tipografic.

De ce Dumnezeu sunt român și nu tenie sau ocean? Microbuze albe - waiting for the van to come - unde îți pui centura chiar pe locurile din spate. A fost teribil de frig sub stelele din Aix, dar în mașină e și mai frig. Conversație franțuzească pe care n-o asculți. Cetăți pe care nu le vezi. Olării tradiționale în care nu intri. Pentru că deprimarea și tristețea și absența îți umplu ochii cu apă. Monsieur Not, plumpy, adus de șale și zâmbind ca-n filmele anilor '50, cu capul lui riguros rotund, de boxer: „Allez vous faire foutre" din „ma potterie": ce ziceți mai bine de-un Pernod la colț, pe zinc? Și cei trei fii și nepoți ai lui, în salopete crăpând pe ei. Din buzunarul jegos de argilă, căpșorul ițit, lucios, al telefonului mobil. Ah, și nesfârșite restaurante, braserii, ospătării și baruri, mai multe ca oriunde-n lume, făcute pentru oameni care mănâncă asa cum altii citesc sau fac sex. Foie gras liber alles. Role untoase, grăsoase, de ficat de gâscă pe un pat de salăți ale ursului. Un desen palid, cu zone mai grena și altele bătând spre oranj, deconspiră proveniența organică a ce savurați,

canibalilor. Vin apoi, vin în spume, pocale fumegătoare la orice masă, căzi pline cu vin roșu, closete pline cu vin roșu, stomacuri și stilouri și lingurițe și - se presupune - păsărici franțuzești mustind de vin roșu, pătând chiloții proaspeți, abia luați de pe calorifer. Vin roșu până iese pe ochi, până-ți izbucnește, ca dup-o ruptură de anevrism, în cei doi plămâni. It’s all too much, no need to say... Serile, schimbând trei canale pe secundă la televizor: o fața care vorbește, o altă fată care vorbește, multe fete care vorbesc, niște fotbaliști în fața porții, o scenă de film enigmatică (ar putea fi pe Jupiter sau la zece kilometri sub pământ), un

163 desen animat japonez, un scriitor - evident - român stând în pat și schimbând canalele în liniștea neliniștită a hotelului Royal (Boulevard Raspail, în zăpadă), niște lei moțăind, mâncați de muște, niște țipe slăbind pe o mașină de slăbit. Bideu în sala de baie-înghețată: robinete nichelate, țeavă direcționabilă. Și iarăși fețe, iarăși corpuri în stofe aspre și lână moale, ochi prin care se zăresc suflete. Dinți animalic strălucitori. Recepție triumfală în sala cailor din Palazzo Te: pereți pictați cu patrupede grase, cu fețe de om. în altă sală, erotismul famelic al Evului Mediu: un priap sculat, nimfe excizate, veselie cam tâmpă. Mâna se pune, nu se face nici o minune. Mulțumiri tuturor: notabilităților, primarului, până și cailor. îl înțeleg pe Mathew care mulțumea pereților și aleilor, în departele Bloomington.

Bruno cel brun, Ana cea blandiană. Tăvi de argint masiv pe care scrie „II vincitore". Plicuri șocant de subțiri, cu parai, în mașina prea mică pentru masiva șoferiță, rulăm prin orașul ciorapilor de damă. Clădire aproape la fel de masivă în față. Se trage lateral o poartă de fier nituit. Hei, dar clădirea are gratii la geamuri! Director mic și chel de închisoare psihiatrică de maximă securitate. Voi face o lectură

nebunilor criminali. Fo 15-16. Aproape numai femei. Fețe inteligibile, în fine. Politețe abolită, în fine. Nici un rânjet social nu-1 stimulează pe-al meu. Mușchii vomerilor se pot, aici, relaxa. Fețe „patibulare", ar spune H.P. Mulți sedați, puțini aleși. Alții - simple ilustrații la tratatul lui Lombroso. Un păr portocaliu cu firul de douăzeci de ori mai gros decât cel normal, o frunticulă coșoasă, ochii preaturburatei Pena Corcodușa. O băbuță uscată și cordială, elegantă-n felul băbuțelor elegante, ne-ndeamnă să mai luăm covrigei și pufuleți din castronașe. Și-a omorât ambii fii, ne șoptește șoferiță masivă. O fată tânără, rotund de grasă, cu ochi ciudat de limpezi, rupe scaunul în fundul sălii. Institutoarea care îi

164 are în grijă să tot aibă 50 de ani, dar are corp de top model, strâns în chingi de catifea. Picioarele ei lungi și bronzate se desprind de-a dreptul dintr-un cap zbârcit, vopsit proaspăt. Discut cu psihopatii și, un pic, irealitatea se rupe, cum spui „se rupe flegma". Trăncăneli în tren, cu băieți care-și închipuie că sunt rivalii tăi literari, care văd o față-n fața lor, Cărtărescu, da, care te-au construit din vorbe și fapte și care trebuie acum să te deconstruiască. Niciodată n-au să știe cu cine au stat față-n față, cum fetița vorbește vesel cu pedo- filul și cum între păianjen și coleoptera prinsă-n pânza aeriană pare-a se duce, o vreme, o destinsă conversație literară. Dar el e din altă specie, și dacă-i spui „literatură" privește alb, ca orbul dacă-i spui „albastru". Și nici măcar nu privește, așa cum nu te privesc statuile când te fixează cu ochii. Niciodată n-au să-nțeleagă distanța dintre tine și-un scriitor, unul ca ei, unul dintre ei. Și nume care-ar putea să fie pur și simplu invenții: Carcasonne, Castelnaudary - dotat cu cassoulet și traducător din Legiunea Străină -, chiar Le Hâvre sau Bordeaux. Gâscă prin apă trece temeinic, lăsând o dâră de cristale Swarovski, față de trecerea mea prin Italia, Franța, viața mea, epoca mea, lumea mea. Față de trecerea pixului meu pe foile astea.

8, cred, dec. Cine m-ar vedea cum scriu acum, la miezul nopții, pe genunchi, în unghiul făcut de două frigidere (singurul colț luminat din casa asta de 150 de metri pătrați) ar înțelege poate drama acestor patru ani în care n-am citit, n-am scris și n-am gândit, ci doar mi-am reprimat accesele de nebunie si mi-am amânat viata. Ce s-a ales din mintea > *
mea în anii ăștia, ce am fost silit să trăiesc anii ăștia, cu câtă nepăsare s-au jucat ațâți oameni dintre cei mai apropiați cu soarta mea, asta nu se poate spune. Iar dacă am fost distrus neuron cu neuron, nici măcar n-au făcut-o special, ci așa, în

165 trecere, casually, ca și când mi-ar fi venit în mod natural rândul să fiu anihilat artistic. Pe bune, cât Dumnezeu mai vreau să scriu? N-am scris destul pân-acum? Ce e cu isteria asta?

Am terminat *Lolita,* una dintre puținele scrieri din care, dacă vrei să dai un citat, trebuie neapărat să citezi toată cartea. Și n-am energie pentru asta în noaptea plină de stele în care îmi trece anotimpul. Și în care s-a pornit mârâitul frigiderului celui mai impozant.

De două zile citesc despre Lennon și Beatles pe un site. Ca-ntotdeauna, mi-a revenit cu ocazia asta nebunia poetică, dorința de a mă-ntoarce în literatură, acea neliniște din care-a ieșit tot ce-am scris vreodată. Am avut și nopți mai active emoțional, lungi insomnii în care m-am ascultat gândind, am avut și vise. Și mai ales mi-am reamintit vise vechi, străvechi, ancestrale, imemoriale. Coborârea aceea în subsolul rece, brun-obscur, al unei cripte de sub o bazilică, sala neașteptat de amplă, cavourile de marmură cu vine de minereu, sculpturile înghețate. Și frica abstractă, nu de morți, poate că nu era nimeni înmormântat acolo: frica de geometria-n-ghețată a capacelor de marmură, de lustrul îngerilor de alamă, de canelurile coloanelor de obsidian, sfărâmate. Și apoi, ieșind afară, în aerul trandafiriu al unei seri dintr-o străveche amintire, mă cațăr ca un copilaș pe soclul unei mari statui din fața unei construcții de ipsos vechi. Urc, zdrobindu-mi genunchii, până la indescriptibilul monument. Falduri de aramă, coapse de o amploare inumană, și seara cade, aerul se-ntunecă, devine vișiniu... Numai ghipsul galben al fron- toanelor clădirii mai luminează în noapte.

Vreau să exist din nou aici. Să-ntorc cumva

jalnicul meu Jurnal, reflectul unei minți sterpe, către ce-a fost odată. înainte să-mi revin eu însumi, ar trebui să-și revină imaginea mea din oglindă, așa-ncât s-o reproducă și aglomerarea mea cincuatenară de țesuturi și organe.

166

Oj ar putea să-nceapă cu un fulger care luminează întreaga lume, de la apus la răsărit. Căci despre a doua venire va fi (de asemenea) vorba. Și a treia, și a patra, și a bilioana venire. Fiecare, ca un sâmbure eristic în centrul unui univers nou-nouț.

în ultimele două zile mi-au venit în minte idei și formulări pe care-aș fi vrut să le notez, cum noaptea, de câte ori m-am trezit, am avut viu în minte - și uneori entuziasmam - o lungă scenă de vis. Dar atât produsele lucidității, cât și cele ale hiperlucidității au sfârșit în solventul mat al uitării (Lolita cea cu „matted eye-lashes“).

9 dec. „Mi-am făcut biserică în cer, biserică de mușama" (conu’ Rache).

10 dec. Zile mai bune, mai relaxate, ascult Brassens, din care am și tradus patru poezii, lumina a umplut toată ziua livingul nostru imens. Am făcut fotografii în gerul de pe terasă, eu îmbrăcat subțire și tremurând, Ioana în canadiană. Am scris mailuri. între care lui înger, care mi-a tradus aproape integral O_2. Mi-a trimis și coperta, năpădită de un tentacular Julia roșiatic. Fractal, car’va’s’zică... M-am gândit mult la lumea literară românească, la locul meu în ea, am avut câteva idei de cărți - chiar și una de poezie, ceea ce-nseamnă că... Tare-aș vrea să nu pierd momentum-ul ăsta, care m-a sorbit într-un trecut atât de opac pân-acum. Tare, tare mult vreau să redevin

eu însumi, să scriu din nou, să mă-ntorc acolo.

între timp, mănânc tot timpul, obsesiv, de parcă aș vrea să-mi încorporez lumea. îmi mănânc câmpul vizual, îmi diger papilele gustative. Sunt bulimic, sunt ahtiat după viață. Visez că înot într-o apă transparentă și-adâncă, și-mi amintesc din alt vis că pot respira apa, dar mă-nec imediat cum o trag în piept și mă sufoc, și mă trezesc în întunericul camerei, ridicat în capul oaselor și gâfâind înspăimântat.

167

Nu văd destul, văd doar câțiva decimetri, restul e mai îndepărtat decât stelele. Furnicile au un spațiu senzorial de patru centimetri în jurul lor. Al meu e de miliarde de ani-lu- mină. Perfect echivalent, prin urmare. Căci dincolo ar putea fi Cel ce trece liniștit pe lângă mușuroi.

Funny: nu avem nici un scriitor enigmatic, nici o legendă. Șoarici cărunți și cu gura strâmbă. Bătrâni cu fălci de ceară. Juni stăpâni pe adevăr. But no Kafka, no Pynchon. No nobody. Rien de rien. Those freaks were right: Mateiu. Cel mai aproape, „dar nu îndeajuns de aproape", vorba pictorului a cărui „mână gheară se făcu". Keratosis.

Am scris paragraful superior pentru tine.

15 dec. Fete goale, subțiri și gălbui, mi se arată - și doar atât - în vise banale ca și iarna asta. Acum două nopți, un cataclism uriaș, uragan și întunecime, a scufundat Irlanda. Ca niște firimituri dintr-o pâine, bucăți de teren cu case și arbori se prăbușeau în mare, totul se dizolva sub ceruri de fum și de păcură.

S-au vândut 80 000 de bucăți din *De ce iubim...* Voi avea mereu o carte necitită, dar citată, *Orbitor,* și

una citită de toți și necitată de nimeni, *De ce iubim femeile.* Dar în acest moment, când scriu întins pe pat, din cauza unei dureri lombare, imaginea mea ca autor mi-e cu totul neclară. De fapt, trebuie să termin O_3 (să-1 încep și să-1 termin, vreau să spun) ca să-mi dau seama cine sunt, cine, adică, sunt eu esențial. Până nu termin *Orbitor,* viața mea nu e lămurită. Dacă-1 termin, ea va sta întreagă în fața mea, voi putea spune: am făcut ce mi-ai cerut să fac. Dă-mi acum altceva de lucru. N-am și n-o să am liniște până nu termin *Orbitor.*

Am cronici la *L'CEil en feu,* confuze, dar elogioase, în *La Quinzaine, Lire, Le Monde, Le Figaro litt.,* și va fi și-n următorul *Magazine litt.* Nimic deocamdată în America.

Ciudat e că nici nu mă mai interesează. Nu-mi mai strâng cronicile, nu mai am decât o singură reacție în privința lor: neplăcerea de a găsi una negativă. Probabil o să treacă și asta.

Nu știu ce să fac cu articolele din/.N.Ele mi-au stricat mâna cât se poate de vizibil - uite, vezi asta chiar acum. Dar să renunț la ele înseamnă să-nceapă iar grijile materiale, și nu știu dacă le-as mai face fată. Trăiesc din articolele alea » » »
stupide, tot mai prost și mai fără chef scrise, și care mi-au anchilozat frazarea. Cândva am să le pun punct, când o să-mi ajungă cuțitul la os. Aproape sigur când încep O_{Jt} la Stuttgart.

Mi-e foarte frică, sunt mult diminuat. Nu știu unde să mă mai ascund.

„Once upon a time in America."

Scriu încă la aceeași dată, deși e aproape miezul nopții. Nefericitul meu jurnal. A ajuns să strângă atâtea dejecții, atâtea pagini nedemne de el și de

mine. Atâta bâlbâială și atâta frică. L-am deschis acum, noaptea, doar ca să scriu că în imaginea mea, cu fes de rapper pe cap, înfundat până la sprâncene, așa cum se reflecta în geamul tramvaiului cu care m-am întors, seara, acasă, l-am recunoscut, într-o intensă și năucitoare fracțiune de secundă, pe bunicul meu Badislav Dumitru: dârzenia sfioasă de pe fața lui, asemănarea izbitoare cu personajul din *Ghepardul* lui Visconti, totul într-o singură clipă care s-a aprins și-a trecut... Am fost literalmente, în acel subit moment, propriul meu bunic, iar când scriu „literalmente", e chiar așa: am văzut câmpul lui vizual, am simțit bara de nichel de care mă țineam cu palmele lui de țăran bătrân. în acea străluminate am fost invadat de conștiința și de ochii și de vocea lui. M-am speriat: eram ochi în ochi cu el, și el era străveziu, prin el se vedeau vitrinele și firmele Vienei, era înconjurat de alte fantome de călători. Iluzia a pierit aproape imediat. Bănuiesc că a declanșat-o cine știe ce gest sau grimasă infinitezimală, din cele percepute

169 doar de câini sau de caii socotitori de la circ pe fața stăpânilor. Poate chiar fesul meu mi-a evocat căciula de oaie pe care-o purta îndesată pe cap moș Babuc... sau cine știe ce altceva...

în fiecare noapte, înainte să adorm, mă rog: Doamne, iartă-mă pentru tot răul pe care l-am făcut. Ai milă de sufletul meu. Și apoi revăd, obsesiv, atâtea momente din viață în care am fost prost și rău, din nepăsare, din sadism, din greșeală. Plătesc acum, am plătit toți anii ăștia. Mi s-au luat gândurile, visele, scrisul, cărțile, ca unui pușcăriaș dezbrăcat la piele. De ani întregi sunt în celulă, uitat de toată lumea și atât de nefericit încât -

22 dec. Zile mai senine, orbitor de albe, în Viena

ninsă, în Viena peste care ninge ud și furios. Sunt masiv, îngreunat de prea multă mâncare și de prea mulți, de două ori mai mulți decât ar trebui - ani. Carnea este veselă, ura! Și n-am citit nici o carte. Scriu într-o poziție imposibilă - dacă m-ai vedea - și într-o situație așișderea. Dar mă simt ușurat, fiindcă în fine, de vreo zece zile, am simțit că m-am eliberat de literatură si că sunt liber. Ce scriu acum n-o să mai fie citit si > » de alții. Mi-am visat cărțile, dar ele-au rămas în urmă. Nu mai sunt acum nimeni (într-o reverie, renunțam la numele meu, mi-1 schimbam oficial în Ionescu și nu-mi mai recunoșteam nici o legătură cu acele cărți), și nimeni o să rămân, poate, încă un sfert de veac. Scrisul nu mi-a adus decât ruina minții și povara asta nesfârșită din inimă. Acum arborii vieții intră în toamnă.

Am să renunț la rubrica din *J.N.* și-am să-ncep să scriu doar pentru mine, izolat într-o casă singuratică, sub un soare altul decât al vostru. Care-o să-mi evapore literele și mai complicatele simboluri ale amintirii.

Au fost seri cu vin fiert, cu sporovăială molcomă, dimineți cu Lego (tati și Gabriel făcuți din micile cărămizi multi-

170 colore), zile de umblat printre casele cu frontoane anderseniene, luminate ca pentru ochii copiilor săraci, nopți de dragoste cu Ioana. Și o tentativă fără rezultat de meditație despre credință. Am stat aproape un an la Viena, unde n-am scris nimic, dar unde corpul meu a strâns poate energia din care-am să pot supraviețui mai departe. Tubul ăsta-ngroșat în care intră hrană și iese shit. Aparatu-ăsta care mută sfințenia în urâciune.

23 dec. Dimineață de iarnă. Scriu literalmente la lumina zăpezii. Am așteptat, de fapt, să se facă destulă lumină ca să pot vedea propriile mele mâini și propriile litere. Foile-mi sunt ciudat de spectrale. La

geamul meu, cu un cioc masiv și cenușiu, e un corb mare și zgribulit, care mă privește suspicios. De câteva ori, la mișcări mai ample ale mele, a dat să-și ia zborul, dar s-a răzgândit și-mi veghează mai departe creierul cenușiu. Pe măsură ce scriu, cerul se luminează, ca și când i-aș vorbi cuiva simplu, rar și fără emoție, și l-aș vedea cum se dumirește treptat. Casa e vraiște, cu toate unghiurile boțite, cu uși întredeschise, cu inaudibile respirații ale celor care dorm încă. Fiindcă-n casa mea dorm multe ființe cu pielea subțire și delicată. Atât de multe încât, ca-ntr-un adăpost din timpul războiului, trebuie să înaintezi spre fundul hrubei călcând peste trupurile întinse pe jos, crispate și cu ochii strânși.

Am nevoie de o cafea. Și de drogul mai puternic al singurătății. M-am trezit așa cum m-am culcat, cu povara asta, cu săgeata asta otrăvită în inimă. Cu gândul că sunt ignorat, uitat, urât, disprețuit, toate deodată, oricât de contrarii ar fi, că nu mai contez, în fine, pentru nimeni. Cu acel vechi sentiment că tot ce se face azi în zona literară se face fără mine și împotriva mea, că până și succesele mele sunt dovezi împotriva mea, că tăcerea mea mă condamnă ca și vorbirea mea, că s-au săturat cu toții de mine și că orice-aș face mai departe ar fi ca si când n-as mai face nimic, mai rău chiar. Gândurile astea sunt suficient de ulcerante când ești în plin scris, când

171 îți împingi proiectele spre lumină ca pe masa de naștere, dar când ești sterp ca un bulgăre de pământ uscat, când au trecut ani de când ai pus ultimul punct - totul devine o durere stabilizată și fără speranță de alinare, ca durerile muribunzilor. Anu-ăsta am basculat brusc spre versantul coborâtor, am 49 de ani și-o să am 50 și nu mai sunt speranța literaturii române. Nici măcar atât nu mai sunt.

Curtea interioară s-a luminat de tot, varul alb al clădirilor opuse și cerul cu dâre de roz și de gri sunt

străbătute din când în când de animale înaripate. Corbul s-a dus și el, și-n locul lui e acum o pată strălucitoare. Merg să-mi fac cafeaua și poate mai scriu.

M-am întors cu un cappuccino care n-o să-mi ajute la nimic. Mă amuză însă că tremură la fiecare literă pe care-o scriu cu pixul. Doktor Faustus și pilitura de fier. Suso. Da, îmi mai amintesc câte ceva. Azi-noapte, cum priveam cu ochii largi tavanul, îmi veneau în minte lucruri străvechi, cu aura aceea de ireal și de proaspăt totuși ca iarba de dimineață: numele unui coleg din clasele mici (a existat pe lume un Jumucă Adrian), scene surreale din Floreasca, zugravii aceia mergând pe scările lor ca pe catalige, și-apoi marea pată *stacojie* pe ușă... Mi se pare că stacojiul însemna ceva pentru mine pe-atunci... Dar și amintiri din vise, din cărțile mele și ale altora, coplanare, indistincte. Dac-ar mai fi vreodată totul prezent în mintea mea, dacă mi-aș mai folosi vreodată propriul creier ca marmură pentru-o sculptură glorioasă, translucidă, Bernini al imaginarului. Dac-aș mai găsi vreodată o carte, o femeie, o băutură, o briză de aer proaspăt care să-mi placă într-adevăr, care să-mi aducă un strop de dumnezeire. Dac-aș scrie *Or*

Recitesc povestea lui Gregor Samsa. Kafkiană la culme și nedemnă de Kafka. De parcă el ar fi binevoit să coboare-n mulțime ca să-i aducă un simbol popular, să-i dea o idee

172 simplissimă, dar nu inexactă despre ce înseamnă kafkianis- mul. Un Kafka la limita trădării de sine. E Gioconda lui, în același timp cea mai fidelă și cea mai vulgară icoană a scrisului său. O foarte frumoasă pagină descriptivă înfățișează ceea ce gândacul vede pe fereastră: marea clădire cenușie a spitalului de vizavi. Un perfect și preaenigmatic Chirico. In rest, prea multă literatură.

Un lucru bizar, mai bizar decât acceptarea cazuală a metamorfozei înseși, este uriașul sentiment al fragilității proprii. Gregor e obsedat de faptul că s-ar putea răni, că noul său trup e vulnerabil de parc-ar fi din cocă. îi e teamă de un ziar făcut sul, de o cădere din pat, iar un măr aruncat în spinarea sa i se înfige acolo, provocând o catastrofă fiziologică. E o poveste scrisă de cineva pentru care realitatea e mult mai misterioasă decât halucinațiile nocturne. Kafka nu » cunoaște greutatea lucrurilor, legile fizice, reacțiile omenești normale. De unde omogenizarea visului cu realitatea, adică efectul Kafka prin excelență. De curând am scos de pe internet câteva poze de-ale lui, fără-ndoială ale unui om care n-a putut fi de pe lumea asta, oricât deghizament ar fi-ncercat: ochi diabolici și luminoși, fălci late, zâmbet misterios. Trup înalt și deșelat, ca al vrăjitorului lui Mann. De fapt, zâmbet nu misterios, ci forțat, contra naturae, ca și când ai trage-n sus colțurile buzelor unui animal sălbatic. Zâmbetul unui asocial nu e zâmbet, prin definiție, ci un efort atroce și disperat de integrare, sortit să rămână mereu o aparență. Un zâmbet antropomorfizam, cum animalele pădurii stau în două labe și vorbesc în desenele animate. Grăuntele iudaic înflorind desăvârșit.

Vreau să citesc și cartea despre basm a lui Mureșan și, când ajung acasă, neapărat *Basme populare românești,* în coperta roșie din BPT. Prima carte pe care, întins pe lada de la studio și-având în

față panorama Bucureștiului întomnat, am

173 citit-o, aproape silabisind, pe la șase ani. Dacă O_3 va exista, o secțiune va fi de acolo.

S-a dus și cappuccino-ul, cel mai apos și mai prost pe care mi l-am făcut vreodată, e deja 8.30 și curând casa o să fiarbă de agitație, țipete, sporovăială, pregătiri de Crăciun. „Tați, hai să ne jucăm." „Miri, hai să vorbim." It’s allright, ma, it’s life and life only.

24 dec. Niște inși dărâmau un zid. Cerul se-nnegrise tot, dar pe pământ era lumină.

28 sau 29 dec. Albul de necrezut, „unearthly", al zăpezii mă face să mă gândesc mereu la versurile: „Ninge. Doamne, ai tu curajul / cât ești de mare, să calci pe zăpadă?" Am avut zile proaste în cel mai prost și mai sterp an al vieții mele. Anul în care, amânată cu decenii, îmbătrânirea biologică, afectivă, cerebrală mai ales, s-a năpustit peste mine cu toate puterile ei. Singurul lucru frumos și pozitiv în orgia entro- pică a lui ’05 a fost și ceea ce, fără vină, a cauzat-o: înălțarea lui Gabriel, ca zona magică din centrul furtunii. Ca o pată de aur mundofil, trupul lui voinic a sorbit tot ce e bun în lumea mea și-a lăsat totul carbonizat pe o rază de parseci-lumină. Pentru ca el să crească, a trebuit ca eu să scad, de parcă ar crește chiar din substanța mea (tot mai) cenușie.

Totuși, frigul și zăpada mi-au liniștit puțin rănile interioare. Acum casa e goală și, timid, respir. încep să mă gândesc că am rămas totuși M.C., în ciuda tuturor îndoielilor mele și ale celorlalți. Așa cum domnul e domn și-n șanț. Acum câteva zile am scris pentru *J.N.* două pagini care, prima dată după ani întregi, m-au satisfăcut, cel puțin pentru moment. Așa că am putut uita ura tuturor, jignirile repetate

din reviste (o carte a mea - vai, cea mai senină și mai nevinovată - a fost socotită printre cele mai periculoase din istoria lit. române;

174 tot ea a provocat, deși cea mai „feminină", un atac feminist demn de o cauză mai bună; altă carte figurează pe o listă cu cele mai proaste cărți ale anului), scăderea până la dispariție a imaginii mele în lumea literară, și m-am putut iar gândi la ce am de făcut. Iarăși, în nopți de insomnie (un semn de normalitate și-un câștig al ultimei luni) mi-am revăzut, neclar, e drept, proiectele, pitite pân-acum într-un viitor pipernicit: *O},* care se va face la Stuttgart, acea autobiografie care mi se tot plimbă prin cap și mai ales *Theodoros,* de care uitasem cu totul.

Pentru că, în definitiv, cum stau? Sunt M.C., diminuat, grotesc de bolnav - abia mai pot merge -, în pană de scris de aproape patru ani, incapabil să scape de povara unei vieți care i-a amputat singurătatea, intimitatea și timpul. O epavă eșuată pe țărmul vieții și-al scrisului. Asta sunt cu adevărat: un om care nu mai scrie, un impotent în sens artistic. Din afară - si-aici se însală toti, cei ce vor să se-nsele si cei ce se-nșală pur și simplu - lucrurile se văd altfel: M.C., un autor „de succes", arogant față de confrați („nu-i mai ajungi cu prăjina la nas"), trăind numai în străinătate, vânând burse, premii și onoruri. Râvnind premiul Nobel. Ce mai vrea, dom’le, ce mai vrea? îi apar traduceri după traduceri, și el se tot lamentează că-i merge rău. Ei, da, exact când o să iau premiul Nobel, dar exact în clipa aia, o să fiu cel mai nefericit, și dacă nu-nțelegi asta, n-ai să-nțelegi vreodată ceva din mintea mea și din scrisul meu. Ceea ce pentru tine nu-i, oricum, nici o pagubă. De la „P.M." și primul volum din *Jurnal* am simțit că se încheagă încet acel cordon sanitar inevitabil în jurul meu. Cutare: „Cărtărescu e ultimul lider comunist"

(„M-a instigatȚepeneag, bătrâne..."). Altul „s-a despărțit de Cărtărescu". Altul: „Cărtărescu n-a scris nici un roman..." Atunci au crezut că a sosit timpul să fiu exclus din confreria lor. A venit însă *O_2* care-a reașezat lucrurile:

175 s-a dovedit ceva mai greu să mi se facă vânt decât au crezut ei. Câțiva ani am putut respira mai bine. Acum au găsit iar un argument: Cărtărescu scrie pentru bani, „știe să se vândă". Câtă diferență față de un prozator serios precum Crăciun! A ieșit o generație tânără, care trebuie (obiectiv și subiectiv, ca să zic așa) să ocupe scena. Mobilele vechi și demodate trebuie cărate în basement - sau în attic. Să nu se mai împiedice nimeni de vechea perucă M.C. Care de altfel s-a și compromis cu *De ce iubim...* etc. etc. Cartea care „dă apă la moară capitalismului abject" (chiar așa s-a scris despre ea). Dar nu le va fi ușor nici de data asta. Și dacă voi fi întrebat, ca-n Scriptură: „Ai drac? Cine caută să te omoare?", am să răspund: voi! Vreți să mă ucideți în efigie. De douăzeci de ani mă hărțuiți. Am scris tot timpul pe un fundal de rânjete ironice și disprețuitoare. Tot timpul am simțit împotrivirea, neîncrederea, bârfa, invidia, ipocrizia voastră. Paginile astea, proaste și inutile, pe care le veți cita în cronicile voastre ca noi dovezi de imoralitate și paranoia adunate la dosar, n-au decât un sens: să las aici încărcătura de suferință, să pot merge mai departe eliberat de ura voastră și de frica mea de voi.

Sunt foarte singur, foarte obosit. Aștept să treacă și ultimele zile din an. Doar când privesc, pe larga fereastră, de la tavan până la parchet, a mansardei, Viena sculptată-n zăpadă pură, afânată, incredibilă, mă înseninez. O priveliște a clădirilor vieneze asemenea picturilor naive cu sate-nzăpe- zite se decupa pe unul dintre pereții muzeului Leopold, singurul pe care nu era atârnat nici un tablou cu ultracolorați iriși, cu flori ale soarelui arzând, cu bărbați goi patetici, cu tarlale stacojii, verzi-praz și

oranj. Intre atâtea ferestre dând spre creiere-nfierbântate, cea mai evanescentă, mai nostalgic-înserată, era cea plină de lumina pufoasă-a zăpezii care se deschidea spre creierul lui Dumnezeu. Căci ieri a fost o zi de zăpadă cu un miez de foc: impresioniștii, Klimt, Schiele

176

(cel din urmă foarte klimtian și anunțându-1 pe Klee; rosuri și negruri de neuitat; excitație sexuală și artistică aproape total contopite și de o forță rară; mort la 28 de ani de gripă spaniolă, la trei zile după moartea identică a iubitei sale însărcinate). Alături de câteva dintre cele mai mari orori pe care le-am văzut vreodată într-un muzeu (pictori austrieci de tot rahatul). Am și un album Van Gogh, masiv, din care am tot citit serile, si care mi-a influențat culoarea si textura viselor (uitate). între petele nervoase, verzi cu margini aurii, indigo cu dâre de galben, carton gol cu dâre de roz (într-un fermecător Monet înfățișând un hotel), o pictură cuminte, întunecată, din altă specie, mai impresionantă însă decât toate celelalte: *Angelus* de Millet.

Acum e altă zi, laptop-ul, lângă mine, merge în gol, spatele mă ucide, n-am nimic de citit, mi-e foame și vreau să ies în zăpadă. Măcar până la primul magazin. încerc să exist, mă lupt cu dinții ca să mai pot respira pe lume.

30 dec. Acum o pagină precum cea de ieri, despre ineluctabila lejeritate a injuriei literare, mi se pare timp și pastă de pix consumate degeaba. Putem fi tare stupizi (da’ mulți) câteodată. Iar eu mai mult ca oricine. Stupid, da’ puțin. Tot ce-ar trebui să mă preocupe de fapt e doar viața mea interioară. Nici

măcar trecutul și cărțile mele. Când am început să scriu nu aveam două rafturi de cărți și traduceri, și M.C. nu însemna nimic, decât poate doar pentru mama. Acolo ar trebui să revin, la potențialul liber de-atunci, la freamătul energetic al vidului.

„Da, ninge cum n-am mai văzut" ... Lângă podea am o ferestruică de cel mult treizeci de centimetri înălțime. Pornește chiar din podea, lângă pat, și nu pare-a servi la nimic, nici măcar nu se poate deschide. Dar prin ea privesc acum graba stângace a ninsorii, un fel de ejaculatio ante portas

177 pe fondul clădirii stacojii, cu ferestre albe, de vizavi. Partea de jos a geamului e aburită într-un fel de curbă asimptotică, iar pe micul pervaz sunt stropi de apă, pe care un pictor i-ar face albi, cu câte o mică semilună întunecată. Scriu întins de-a curmezișul patului, patu-ăsta mare, din nuiele-mple- tite, de la IKEA, fiindcă nu pot sta pe scaun de durere. Mă doare toată zona sacrală și aripa dreaptă (cea încă nescrisă) a fluturelui iliac. Revenge of the Butterfly. Ce mai vrei să știi despre mine, cel de acum? Dacă-mi trag părul lung într-o parte, lăsându-mi tâmpla liberă, sunt uimit de mulțimea de fire argintii ce sclipesc acolo. Fața mi-a devenit masivă (vreau să zic, în comparație cu lama de brici de altădată), ochii-mi sunt triști și încercănați. Un soi de gușuliță ciudată mi s-a adunat sub bărbie. Anu-ăsta de la Viena, de-aici au pornit toate. Sau aici s-au adunat. Cel puțin psihic sunt mai bine de câteva zile, după multă suferință. Nu-mi amintesc mai nimic din vise, în continuare, nu citesc mai nimic și nu lucrez. Scriu un articol pe săptămână și asta-i tot. Dar lucrurile se vor schimba cu totul când voi avea puțin timp liber. Fiindcă asta mi-a lipsit, nu puterea de-a scrie. N-am mai avut timp să citesc, să scriu și să fiu.

31 dec. Ca anul să se încheie apoteotic, să notez cea mai neașteptată și mai fantastică poznă a lui: mi-am pierdut aproape total simțul mirosului! Sunt orb la miresme: de-acum să-mi aduceți trandafirul cu

măcar o petală ștanțată în Braille. Cecitatea olfactivă mi-a vidat lumea și mă deprimă de nu pot să spun. Nu e nici o exagerare; de cam o lună (după ultima răceală dezastruoasă din Franța) am nările total uscate-n interior și, ca să simt chiar și cel mai puternic miros - de mango, să zicem - trebuie să apropii fructul, floarea sau gâtul sticlei de vin până la un centimetru de nări.

Sper ca din noaptea asta timpul să se dovedească - și inspirația, și visele, și îmbrățișarea de sine - reversibil.

2006

1 ian. Va fi anul în care-o să reiau lucrul la *Orbitor-,* sper ca până la sfârșitul lui să am 200 de pagini scrise. în ciuda hilarei beethovenizări a nărilor mele și (la vise) a creierului meu mic - cel mare, atât de mic încât concurează cu cerebelul ... Voi citi, voi scrie. Nimic altceva nu e acum pentru mine mai important.

Patru după-amiaza. Cea mai tristă lumină cu putință umple enorma cameră de zi, se reflectă-n parchetul ei laminat și așază diverse tonuri de gri pe suprafețele ei complicate, întunecare pâsloasă de iarnă. Ninge repede pe marea fereastră, mai vizibil în dreptul geamurilor întunecate de vizavi. Trist, pieziș, pomul nostru de Crăciun își poartă duzina de steluțe colorate. Mânjește și podeaua cu puțin portocaliu. Azi-noapte am pus masa de gală, cu pahare cu picior înalt, cu sarmale aburinde, dar masa a rămas încremenită câteva ore ca o natură moartă. Căci n-am

mai apucat să ne-atingem de nimic. Gabriel a căzut pe spate și-a lovit violent podeaua cu capul, a urlat neconsolabil o oră-ntreagă, cu ochii strânși și dureroși la culme, am luat un taxi și-am alergat la spitalul de copii, unde-am trecut pragul dintre ani într-un salon plin de turci și sârbi cu copii bolnavi. Acolo, speriați și pierduți, cu Gabriel în brațe, am rămas, ignorați de medici, până aproape de trei noaptea, când ne-am întors acasă cu cel mic adormit și ne-am culcat. în oglinda din hol eram alb ca varul.

Happily, cel mic - și gras de la tratațiile de Sărbători - nu mai avea nici pe naiba dimineața, când ne-a trezit în maniera obișnuită, sucindu-se ca o zvârlugă, lovindu-ne cu genunchii, coatele și capul prin tot felul de puncte vulnerabile - în ce mă privește, de preferință în cel mai vulnerabil, pe care, când mă joc cu juniorul, mi-1 apăr ca fotbaliștii când fac zid - și încălecându-ne fără milă.

Seara se prăbușește, pur și simplu, pe mine, abia mai văd scrisul pe pagină, dar mai fac efortul de-a ajunge până jos. Ce minunat e să scrii de mână, să migălești la litere, să le-n- câlcești și descâlcești ca pe niște foarte fine lănțuguri de aur... E arta pe care-o iubesc mai mult ca orice pe lume.

Acum câteva nopți, o noapte umedă, înainte să înceapă ninsorile de acum. Stăteam la colțul campusului, în stația lui 43. Clădirile, strada, mașinile erau negre și ude. Ioana-1 ținea pe Gabriel în brațe, eu, la câțiva metri, mă uitam în vitrina librăriei, când am perceput cu coada ochiului pe cineva care se apropia de noi. Era și firesc să-1 observ, fiindcă restul străzii era pustiu. M-am uitat spre insul slab luminat - mai ales intermitent luminat,

când de vitrinele prin dreptul cărora trecea, când de geamurile vreunui tramvai - și deodată m-am simțit într-un film. Tânărul înalt, bizar îmbrăcat - putea fi Jack the Ripper sau Mr. Hyde, dar într-o variantă mai absent-minded și-n orice caz mai intoxicated - te trimitea limpede la filmele englezești despre victorieni. Părul roșu, hainele fie demodate, fie arătând straniu pe un trup demodat, mersul halucinat, manierist cumva (un dandy? drogat, beat sau internet-addicted?), toate erau de-acolo. Tânărul se-apro- pie amenințător de mult de mine, m-am tras înapoi în fața bizarei lui înaintări, dar ținta nu eram eu, după cum mi-a fost evident imediat. M-a depășit șovăind și s-a oprit în fața Ioanei cu o bancnotă de 10 euro între degete - singura pată, dreptunghiular de albă, din întregul peisaj citadin. A spus

180 ceva pe nemțește, ușor de decodat: „pentru copil“. Ioana a șovăit câteva clipe bune, apoi a luat hârtia cu un „Danke“ ce-ar fi vrut să pară afabil („mi-a fost frică să-1 refuz", mi-a zis imediat după asta), iar junele s-a-ntors brusc și, cu aceleași mișcări evident dereglate, a trecut pe lângă mine și s-a-ndepărtat pe trotuar, de-a lungul nesfârșitei fațade a campusului, luminat și obscurizat pe rând de paraphernalia amintite, intrând tot mai mult în întunericul umed din care se și „întrupase". Ne-am privit, bouches-bees, pe deasupra copilului care, somnolent, privea alb în față. Apoi ne-am amintit ușurați: era noaptea Sfântului Niculaie. In tramvai ne-am tot gândit la întâmplarea asta, pe care până azi am avut și timp s-o uit aproape cu desăvârșire. Spun „aproape", fiindcă rămâne pagina asta.

4 ian. 2 și jumătate noaptea. Romulus spunea ceva despre o „remanentă" sau mai curând „retardistă", un fel de văduvă de militar („reminiscență"?) - îl visez des pe Romache -, când Gabriel a-nceput să plângă

rău, apoi a făcut un pipi fierbinte pe el și pe mine, cum îl țineam în brațe, și ne-am agitat cu toții-n jurul lui (iar Ioana, când îl purta prin cameră și coapsele lui albe se întindeau de-o parte și de alta a ei, era exact Madona cu pruncul cel nefiresc de lung a lui Parmigianino), așa că nu m-am mai culcat, ci am mers la bucătărie și am băut un suc de portocale, apoi la baie - fața mea bărboasă de trei zile era halucinant de palidă, cu sprâncenele zburlite și părul, nespălat și el, atârnând în lațe - esențial fața și alura mea de când mă știu, sau mai bine zis de prima dată când, în spălătorul băieților de la Voila, m-am văzut brusc în oglindă, la zece ani: cel mai mic și mai negricios dintre copii - și apoi mi-am schimbat pijamaua udă de pipi, mi-am tras un pulover și nu m-am mai culcat. Stau aici, în sufrageria mult prea mare pentru un om, ca un preot în niște

181 odăjdii înfoiate, ca Sei Șonagon în veșmintele ei cu aripi liliachii și șofranii, și scriu în caiet, pășesc pe zăpada udă și grea a paginii ăsteia. Merg pe acest câmp fără margini, spre un orizont cu o geană de lumină, pe când deasupra e doar întunecime. înfrunt, cu ochelarii mei aurii, cu durerile mele lombare, cu frica mea patologică de viitor - sunt omul de sticlă, cea mai fragilă ființă de pe pământ - anul în care voi împlini 50 de ani. De la un timp, aproape toți oamenii pe care-i întâlnesc sunt mai tineri decât mine. Și, de fapt, nu-i mai întâlnesc pe ei, ci deferența lor față de cineva nu doar mai în vârstă, ci aflat în altă căsuță taxinomică. Nu mai simt că suntem la fel, nici ei nu mai simt. Anul 2005 a fost cel în care tinerețea mea s-a sfârșit. Nu-ți vei imagina niciodată fiorul, tristețea, strângerea de inimă cu care scriu asta. Până anul trecut mi te imaginam ca pe-o posibilă iubită. Acum nu știu cine ești, mi-e groază că ești doar o ființă deferentă care citește (după ani, după decenii) paginile unui om în vârstă sau ale unui om care nu mai e pe pământ. Sunt derutat și tulburat adânc de dialogu-ăsta în care ne-am schimbat, de nerecunoscut, amândoi. Nu mai am ce să-ți spun, nu mai ai de ce să mă citești.

Alain îmi trimite o scrisoare cu un vis. E un document teribil și un strigăt de ajutor. O bătaie disperată, cu pumnii, în zidul care ne desparte, ca în *Tunelul* lui Săbato. „E un vis premonitoriu", îmi spune Ioana. La Paris, în preajma locuinței lui, vede un tunel pe care nu-1 cunoștea. Pătrunde în el, întâlnește câțiva inși ciudați, care dispar în pereții acestuia. Ajunge-ntr-o zonă cu coloane în altorelief, acolo doi inși în sutane îl invită să intre și el printr-o ușă deschisă-n perete. Pătrund într-o hală colosală, iar acolo cei doi îl trântesc și, apucându-1 de picioare și de mâini, încearcă să-1 ducă undeva. Atunci, el izbește violent din picioare și se trezește. Lovise în scrinul de la picioarele patului. Scrisoarea e sobră și

182 discretă, fără nici o mizanscenă, cu atât mai înmărmuritoare. E unul dintre puținele lucruri care într-adevăr mi se întâmplă. De câte ori nu m-am gândit că am trăit una dintre cele mai goale vieți cu putință ?

îmi fulgeră prin minte amintiri foarte vechi, cu aura lor de leșin emoțional. Dar mereu aceleași, cum, oricât de nesfâr- șite sunt combinațiile dintr-un caleidoscop (geometriile strălucitor colorate care se fac și se desfac în simetrii de cristale), cioburile colorate dintre oglinzi sunt puține și aceleași. Mereu dimineața în care-am plecat cu mama la fabrică, în aerul roșu ca focul, cealaltă dimineață în care mama mă ducea în brațe, prin zăpadă, pe un soare strălucitor, ziua în care, așezat pe pervazul geamului nostru, în vila din Floreasca, citeam dintr-o carte despre Saltan, seara când, lungit pe lada de la studio (deja în Ștefan cel Mare), am început să citesc din prima mea carte, o vizită la tanti nașa, în Maica Domnului... Apoi amintiri mai recente din viața cu Cristina, despre lonuța mică (astea chinuitoare, pline de remușcări)... amintirea viselor, interconectate ca o viață paralelă, mult mai strălucitoare ... Dar scrisul meu alunecă peste ele, cel mult le zgârie un pic suprafața, nu e ce trebuie, nu despică și nu pătrunde. Simt că nu e aici locul lor, că aici e doar un repertoar, un loc de trecere, o sală de exerciții ușoare și iresponsabile. Nu insist, îmi menajez mintea, ca și atunci când îi aleg cărțile și când o pun - tot mai rar - la lucru.

Cronici foarte pozitive, în locuri selecte, la *Nostalgia* americană. Mesaje surprinzătoare de anul nou (Bogdan, foarte cald). Puțină lectură, nu prea cu chef: *L'Amour toujours* de Okudjava, *Nașterea tabloului* a lui Stoichiță, din care am mai citit, pe sărite, în ultimul an.

6 *ian.* Dacă ar fi asta prima pagină din Oj?

Dacă aș fi mai vârstnic cu 2-3 ani (sau cu 5, sau cu zece) și-aș avea în mâini *O_3* tipărit, și l-aș deschide la prima pagină

183 și-aș citi: *„6 ian.* Dacă ar fi asta prima pagină din Știu că, într-un fel, așa va și fi, voi scrie fiecare rând ca și când el ar pre-exista, ca și când l-aș citi, ca și când aș scoate câte una din cutia de bijuterii perlele din șiragul ce deja e acolo întreg, încolăcit stereotaxic. Ce straniu e să gândesc că Oj e deja complet, acum, în mintea mea, cuvânt cu cuvânt, poate, sau într-o formă „deshidratată", germinală, virtuală, matricială... Actually, fiecare din cuvintele astea aparține unei teorii total diferite de celelalte. Ar fi mai bine să cred, totuși, că *O_3* nu e-n mintea mea, ci că e *chiar* mintea mea în realitatea ei procesuală, filmică, fantoma ei extinsă în timp. Sau că e o figură rezonantă în volumul cărții, formată prin interconectarea tuturor literelor cu ajutorul dendritelor și cârceilor ce răzbat prin porozitatea paginii. Sunt, oricum, în toată substanța mea corporală și funcțională, instrumentul cu care trebuie scris *O_3,* dar prezența instrumentului nu-i nici o garanție că obiectul final va fi produs. Căci esențială e mâna care va apuca, delicat și ferm, instrumentul și-1 va face să existe, să funcționeze. Aș putea fi o vioară cu care cineva sparge nuci. Sau o bucățică de cărămidă cu care cineva desenează pe asfalt o căsuță și un copil. Minunea se-ntâmplă când ești un stilou uman cu care o mână de scriitor desenează o literă după alta.

Un prieten: „La ultima ta lectură toți spuneau: nu se poate, arată de 30 de ani! Ba chiar am auzit din mai multe surse că ți-ai făcut lifting facial!" Asta dacă nu e o lingușeală banală (dar cine mi-a spus-o e dincolo de astfel de bănuieli) te mai poate ridica puțin de pe podeaua ringului, unde ești deja numărat, și numărătoarea a ajuns la multe miliarde.

Ies puțin din mohoreală. Ba chiar am vrut să notez

aici mai multe povești auzite de curând. Sentimentul de inutilitate a scrisului începe, parcă, să se dizolve, și un aer mai proaspăt îmi înfoaie acum paginile ăstui jurnal. Când am

184 să-mi regăsesc ironia și plăcerea joculatorie, am să fiu eu însumi din nou.

Proastele care țineau ulei sub limbă. Borcanele cu cristale tulburi. Șunca „Muntenia". Crevețíi coreeni expandați.

Ieri noapte, unul dintre acele vise în care mă aflu într-o cameră dincolo de care nu mai există literalmente nimic. De data asta, o cameră mică, prăfuită și demodată, de bloc din anii ’60. E propria mea cameră, pe care-o văd totuși parcă pentru prima oară. Ce aer veșted și trist! Nici o fereastră, nici o ușă. Doar un pat, deasupra căruia pare-a fi un fel de galerie. Pe ea a crescut în jos, atârnând ca niște franjuri, o vegetație mucegăită. Pe un perete e o oglindă cu un mare colț lipsă. Tot restul decrepit, irespirabil. „Doamne, cum am ajuns într-un așa hal de delăsare? în camera asta nu s-a mai făcut curat de ani de zile...“

7 *ian.* Cam în fiecare noapte visez acum. Eram în școala generală, supradimensionată, ca-n toate visele mele. Pereți albi monumentali, culoare de templu, și-n plus acea teamă care-ncepea să vuiască imediat ce te-ndepărtai de locurile știute. M-am teleportat și ziua în trecut, într-un soi de reverii, citind sau jucând Solitaire... O semi-adormire, semi-transă, și deodată, drept în plexul solar, fulgerul unei străvechi amintiri. Nici o distincție între amintirea unui vis de demult și cea a unui fragment de viață trăită. Ambele scufundate în torentul unanim al nostalgiei.

Dar spune ceva nou, ceva progresiv și interesant.

L'Amour... - fermecător românaș grotesc, poetic și

picaresc al cuiva mort în pustiul sovietic, fără recunoaștere, fără să fi aspirat cândva la premiul Nobel. Și totuși mai demn de el și de recunoaștere decât un milion de Pinter și Jelinek, pentru că el scrie literatură. E chiar literatură, grație și plutire liberă, literatură fără ideologie, fără ură, fără dorința de a înfrumuseța sau urâți lumea.

185

10 ian. Din păcate, *L'Amour* se termină rău, cu vreo 30 de pagini plictisite și o înălțare la cer necredibilă și fără noimă. Un alt viciu e inconsecvența autorului în viziunea despre personajul central: îl pornește aproape eroic și-1 încheie mic-burlesc, ca să zic așa. Delicioasă e partea centrală, unde cuplul derbedeilor - gen Vladimir și Estragon, ca și Ioan și Zadic din Agop, cu care Okudjava seamănă izbitor în cartea asta - inclusiv finalul cu ascensiunea - este irezistibil prin inconștiența și buimăceala decerebrată a celor doi.

Sunt bine (doar rana din pulpă nu mă lasă), în Viena e lumină, am și ieșit ieri pe acoperiș, la aer și priveliști proaspete - cam industriale însă. Mă lupt acum cu computerul cel nou, în care-a intrat un fel de Gregor Samsa electronic, așa că am ras discul și reinstalez totul. Ieri am primit de la Denoel un dosar de presă cu cronici excelente (Borges și Joyce al românilor, de...), totul își urmează drumul infinitezimal de încet, atât de încet, încât uneori te gândești că bara indicatoare a progresului s-a înțepenit, de fapt, cu mult timp în urmă. Scenariul e mereu același: cronici elogioase timp de o lună, după care - fâssss! Cartea nu se vinde, e uitată și totul s-a încheiat. Urmează alta cu aceeași soartă. Mereu o cupolă, alta mereu...

Acum două nopți am plâns în somn, fierbinte și disperat, la imaginea, văzută printr-un geam foarte îngust, pe verticală, a străzii Nada Florilor, cu un bloc muncitoresc înalt și o mașină albastră parcată sub un pom. Totul era foarte vechi și mi-a stârnit o emoție chinuitoare. E curioasă poziția imaginii: ea nu putea fi văzută decât printr-o fereastră a policlinicii de pe stradă, căci înfățișa partea de vizavi față de blocul unde am locuit (19 ani!), chiar în dreptul dispensarului. E deci o reamintire sau reconstrucție a unei seri în »
care-am stat la fereastră, la etajul acelei clădiri sinistre.

11 ian.

viața

trece

Uite un poem la-ndemâna oricui, scurt și cuprinzător. Totul și nimic, ca și viața însăși. E un poem pe care-1 gândește fiecare într-un anume punct al dezvoltării minții, gândirii, înțelepciunii lui. într-un anumit moment al continuei modificări a giganticei aglomerări de organe moi care ești. Nu trebuie să fii poet ca să gândești / rostești / scrii asta. Apare pur și simplu în tine, ca o revelație, singura poate, așa cum îți încărunțește părul. Sau cum îți slăbește vederea. Sigur, ai știut mereu, din copilărie, că viața trece. Dar nu pe pielea ta, și e o diferență absolută. într-un fel, viața ta începe să treacă din momentul în care-ai gândit (cu acea credință fără de îndoială care mută munții din loc) că viața - *ta,* căci e singura viață din universul *tău* - trece. Și că va veni clipa când viața ta, din miezul universului tău, va-nceta să mai treacă, pentru că a și trecut.

12 ian. Dimineață-nghețată. Cer luminos, dar sub linia orizontului case mohorâte, neprietenoase. Câte un mare zid, totuși, spălat în fluorescența matinală. De pe coșuri iese fum liliachiu, se pulverizează-n azur. Azul. Lapis-lazuli. Avioane cu reacție, punctiforme, lasă dâre albe, ca tăiate cu diamantul, pe emisfera ce ne acoperă, „și de ne apără, ne și măsoară".

Am văzut ieri, învinețiți de frig, casa Hundertwasser, combinație de palat din ARCO și cuvertură irokeză, un fel de pseudopod al visului într-o lume de case burgheze, frumos aliniate. Pereți ca de petale cusute unele de altele, culori ca-n Klimt, forme ca-n Gaudi și extruziunile minții ebreo-ruse: două cupole moscovite, una aurie, alta întunecată, pe turnulețele împestrițate de oglinzi și bucăți de faianță. Smalț pestriț, coloane purpurii, verzi și galbene de smalț, cu inele aurii și

187 argintii, enorm dimensionate accesorii de prins
în părul fetițelor. Și arbori urcați pe toate zidurile și
acoperișurile, vara năpădite de vegetație.

Lui Gabriel i-a curs aseară enorm de mult sânge din nas, nu se mai oprea, ne-am speriat groaznic. Când totul a trecut eram golit de puteri și de orice. Și uite-așa, în pâlpâirea păcănitoare a zilelor și nopților, ne ducem viața, ca o corabie în derivă, fără să mai avem în minte vreun port, vreo radă, sub un cer fără repere stelare. Inutil să mai scriu cât de puțină lume ne-a scris de anul nou, cât de uitați și de departe sun-tem de toți și de toate. Cât de puțin înseamnă tot ce am făcut vreodată în lumea fără memorie, fără dragoste și fără înțelegere în care nu auzi, clipă de clipă, decât „I, me, mine" și mai ales nemuritoarea replică harmsiană: „-Eu sunt savant. - Iar după mine ești un c...“. Asta sunt și eu pentru scriitorii noștri

dragi care-și împart feuda locală. După ei sunt un c..., și după ce voi fi avut toată recunoașterea lumii tot un c... voi rămâne.

75 *ian.* Unu și jumătate. Soare orbitor. Sunt rufos ca Mircea din primele pagini ale eternei lui cărți, dar cu 33 de ani mai în vârstă. Am răcit din nou, sunt ceva de speriat în iarna asta. Trăiesc într-un vid de evenimente și de relații care mă deprimă. Am plâns în somn de singurătate. Acum sunt iar singur în casă și-aș putea să scriu primele pagini din aripa ultimă. Aproape-n fiecare noapte, înainte să adorm, îmi închipui fericirea de a fi terminat cartea asta, sentimentul de eliberare de cea mai teribilă și mai minunată sarcină a vieții mele. Dar nu scriu nimic, și e mult mai bine. Am să-ncep abia peste trei luni, la Stuttgart, unde dacă n-o să scriu va fi rău.

Tăcerea e țiuitoare acum, și peste ea, ca-ntr-o poezie din adolescență (am pierdut sute dintre textele alea fără viitor),

188 se-aștern dungi groase de aur. Ce bine e să fii singur, chiar și câteva ore, să simți iar levitația asta, să-ți auzi iar mintea vuind. Da, plâng nopțile de singurătate, și totuși nu-mi doresc nimic mai mult decât răcoarea asta de piatră de râu.

10 noaptea. încă o zi care n-a existat niciodată, în care n-am citit și n-am scris. *Ce* am făcut? Am făcut umbră pământului. E drept, o umbră tot mai lată și mai densă. Acum nu sunt în stare să ajung în josul paginii. Sau în josul vieții mele. Acum sunt lungit pe pat și scriu literalmente ca să nu uit să fac literele, să rămân scriitor în sensul bazai al cuvântului. Gabriel a venit, în patru labe și cu părul ud, și s-a uitat curios în caiet. Apoi a-ncercat să-mi ia pixul din mână. Fraged și drăguț în pijămăluța lui de finet albastru.

Am scris ultimele rânduri ale paginii ăsteia goale în huruitul dulce al uscăto- rului de păr care-1 zburlea.

19 ian. Pe ultimii metri ai șederii la Viena, loc prin care-am trecut ca-n vis, cum trecem prin viață, în general, de câțiva ani încoace. Azi am avut o sclipire de luciditate, poate în urma unor ore de lectură. O carte modestă, din care culegi informație uneori fascinantă. Țările românești în secolul > * >
al XVIII-lea. Aflu, de pildă, că în „trusa" de spălat pe dinți a boierilor se aflau o perie, un praf negru rezultat din prăjirea unei coji de pâine și un mic cuțit de argint cu mânere de balenă pentru curățat (răzuit) limba... M-am edificat și-n privința structurii și „fiziologiei" unei narghilele. Am scris mailuri deprimate, prietenii mi-au răspuns așijderea, toată lumea pare bolnavă și-mbătrânită. în rest, același gol de trăire și informație, același abandon. Din când în când, câte-un plic cu o cronică franțuzească. No news, good news. Dar foamea intelectuală a minții mele a atins un fel de exasperare. îmi ghiorăie creierul de foame.

25 ian. Ger atât de puternic, încât îți îngheață hainele pe tine instantaneu, cum ieși pe poartă. Minus 15 grade în medie. Și totuși soare strălucitor, atmosferă de primăvară ciudată, aseptică, prin care-ți croiești drum cu ochii înlăcrimați și nările lipite de ger. Viena, în jur, țeapănă ca niște haine puse la uscat iarna, și la fel împufoșată de zăpadă. Nopțile secera lunii pare periculos de tăioasă, iar stelele sclipesc ascuțite ca niște ace. Dar tu stai ghemuit, complet acoperit de pledul gros, și încerci să adormi,

zbătându-te, așa cum, când ai un coșmar, încerci să te trezești. Am trăit cu voluptate zilele astea de frig strălucitor. M-am gândit intens la fiorduri, la o căsuță pe malul unui fiord adânc și neînchipuit de singur. Nevoia mea de singurătate atinge uneori un fel de paroxism epileptic, rupe pur și simplu realitatea, așa cum, disperat că nu poți exprima-n scris nici a mia parte din cât ai vrea, sfâșii pagina cu vârful pixului. Apoi iei caietul și dai cu el de pământ, îl calci în picioare...

Frazele mele sunt boțite șovăitor, ca hârtia de împachetat. A fost odată ceva-n ele, acum zac pe podea dezolate.

1 feb. Sunt din nou în România, care nu mă mai interesează, în Bucureștiul ajuns efectiv o ruină și un maidan (o ruină pe un maidan, sub un cer spoit superficial), într-o casă plină de mucegai, unde simt cum, efectiv, micelii băloase îmi cuceresc centimetru cu centimetru de fose nazale și de trahee. Mă uit la oameni: o specie pe care am uitat-o, străină ca niște algonkini, ca niște inuiți. Cu atât mai ciudați, cu cât vorbesc toți românește. Mă uit la trotuarele pline de scuipați și fecale. La câinii slabi ca umbrele, cu blana prinsă în noroi uscat, ce-au umplut iar străzile. Fiecare colțișor al acestei lumi e uscat, fărâmițat, fisurat, împălidat de praf și țărână. Cumpăr ziare, mă uit pe ele: nu înțeleg nimic, nu mă interesează nimic. îmi aduc aminte polemicile din gazetele literare: nu

190 mai sunt pentru mine decât texte în chirilice din ziare îngălbenite de acizii timpului.

Nu mai aparțin acestei lumi. Poate nu mai aparțin nici unei lumi; în nici un caz însă celei de-aici!

în astea două zile de când am ajuns în Vasile Pârvan am fost tot timpul stresat, nervos, am dat cu

lucrurile de pământ. Nu-mi găsesc locul. Casa e îngustă ca un cavou (luminos, e drept), plină de igrasie, n-am spațiu în jur, nu pot trăi decât cu mațele amestecate cu alte mațe, cu dinții ciocnindu-se de alți dinți. Cu ochii striviți de alți globi oculari, cum se strivesc țâțele femeii de pieptul bărbătesc. Sau mai curând ale lesbienelor, unele de altele. Am băut tone de coca-cola, am umblat cu frică prin orașu-ăsta care altădată era liniștitor ca apropierea mamei, mi-am văzut foste prietene îmbătrânite absurd. E deja februarie, cea mai sinistră lună a anului.

poate 11 feb. Citesc, iarăși, *Călătoria diletanților* de Okudjava, am mai citit delicata și Virginia Woolf-iana *In intimitatea sec. 19* a Ioanei (cu două capitole finale minunate), acum J.-F. Revel, *Obsesia anti-americană.* Mai am *Mașenka* a lui Nabokov și *Parfumul* lui Siiskind. Nu știu ce impuls mă trage și spre *Dr. Faustus.* Mintea mea însă - bruiată și de vocalizele dulcege de dincolo de pereții noștri de hârtie - refuză orice compromis cu inteligența. E acolo, în fundul vizuinii, ghemuită ca un păianjen. îmi devorează creierul paralizat.

E o jale în mine, un abandon, o frică fără spaimă, îmi vine permanent să plâng. Nu mai am curaj, acum chiar plâng, nu știu cum să ies de aici. A fost prea mult. Nu pot să mă gândesc la ce am de făcut. Un fapt emoționant, care nu m-a emoționat deloc: înger mi-a trimis un interviu cu un tânăr scriitor suedez, în care băiatul, posesor, în poză, al unei bărbi mătăsoase și al unor ochi candid-apoși, vorbea despre mine

191 ca despre singurul autor „în viață" care i-a influențat scrisul. Tot zilele astea trebuie să răspund la întrebarea „Cât bine și cât rău v-a făcut succesul?" și să mă duc la mai multe emisiuni TV. Trebuie să-mi și lansez o carte. Oamenii, pe stradă și-n localuri, întorc capul după mine, vin și-mi cer autografe. Cum se poate suporta diferența asta de temperatură (succesul exterior, umilința interioară) fără să-ți crape țeasta-n zigzag? Pictorii și decoratorii care-au lucrat cândva la Ermitage făceau focuri uriașe în sălile cu bolți încărcate de alegorii, ca să se usuce vopselele, iar apoi, de la arșița de infern din interior ieșeau în viforul nopților albe: cei mai mulți au murit în câteva luni. Doar că-n țeasta mea, superb pictată pe dinăuntru, e un frig de cavou, iar afară un dezmăț tropical ce nu-1 mai pot pricepe.

Iconița de carton (diptic) pe care-o țin de ani de zile, mai întâi în anvelopa de plastic a cârdului de identitate, alături de abonamentul RATB, apoi între paginile multor caiete succesive de jurnal, a devenit o relicvă irecognoscibilă: cele două foi s-au sudat, nu se mai pot desface ca să vezi imaginile tipărite ieftin din interior, iar „coperțile" exterioare s-au scămoșat până la aspectul tactil al unei blănițe palide, de fluture nocturn. Dacă privești mai îndeaproape, o celuloză fragedă, ca vata, iese printre solzii lucioși ai culorii tipografice de odinioară. Abia se mai zăresc, în chenar de licheni livizi, o cruce pe-o parte și un cerc cu însemnele lui lisus Hristos pe cealaltă.

Ioana e mereu uimită de culoarea cerului bucureștean, „pe care n-o mai vezi nicăieri în altă parte". De fapt, sunt ceruri prăfoase, șterse, ca o spoială diafană. Urâte, indiscutabil, potrivite cu clădirile de ipsos sfărâmicios de sub ele.

Doi bătrâni: „Pe vremea mea, și nostalgia era altfel..." lonuța îmi spune ceva despre „un babalâc de 50 de ani! Ah, pardon, tati... de 70 am vrut să zic... oricum, tu arăți mult mai tânăr..."

Cafeaua nu-mi aduce mai multă luciditate. Ce miraculos era nesul, la început! Numai aroma lui, ridicându-se din paharul transparent, cu picior înalt, în care-1 făceam atunci, îmi exploda ca un drog puternic mintea. Acum nu mai am speranță decât de la celălalt drog (care odinioară se plimba pe deasupra apelor). Scutură-te, trandafir paraclet, lasă-ți o petală de foc peste mine...

M-am gândit mult la flacăra de chibrit care-a fost viața mea, și care-acum se-apropie de celălalt capăt. Va arde degetele celui care tocmai și-a aprins țigara sau lumânarea, sau și-a dat foc. Cenușa cea mai fină, albă, va mai contura o vreme fostul chibrit, apoi, ca din temple și monumente „aere perenis", ca din țeste și din popoare - nu se va mai alege nici praful.

„Adevărata revoluție nu s-a produs în Cuba, ci în California."

Gabriel a crescut decisiv, aproape că nu mai e un „cocon", cum ar fi copiii până la 4 ani după clasificările fanariote. Poți avea acum un dialog inteligent cu el, îi poți spune povești. A fost azi prima dată la teatrul pentru copii *(Rățușca cea urâta).* Am lăsat faptul care „makes all the difference" la sfârșit: Gabi a intrat deja, la mai puțin de trei ani, în lumea virtuală! De vreo săptămână colorează pe computer tot soiul de peștișori exotici și papagali din două *Coloring books* pe care le-am luat de pe internet. E uimitor ce repede a învățat să mânuiască mouse-ul și cu câtă imperială ușurință o face. Nu mai vorbesc de faptul că se uită ore-n șir, cu mare plăcere, la desene animate, pe când acum 3-4 luni se plictisea în câteva minute. Nu știu cum îmi poate fi tot mai drag în fiecare zi: pot să-i privesc fețișoara sau să-i dau părul de pe frunte, trecându-mi degetele prin el, minute-n

șir, cu o dragoste pe care n-am simțit-o, în forma asta, pentru nimeni, niciodată. Am iubit mereu în alt fel, mai acid, mai nervos,

193 mai amuzat, mai prăpăstios, mai nerăbdător, dar această caldă și catifelată iubire, nevoia asta de a-i atinge și a-i proteja corpușorul... E ceva feminin, de corpuri lipite unul de altul, de ființă cu pui, pentru care puiul e capul ținut la suprafața apei, ca să respire aer, orice-ar fi, orice s-ar întâmpla cu trupul. De parcă el n-ar fi doar trup din trupul meu, ci partea cea mai bună și mai vulnerabilă a lui: lumina ochilor.

19 feb. întins pe pat - cu dureri de spate -, la ochi cu vechii ochelari lipiți cu bandă adezivă, deși mi-am făcut două perechi noi, cu părul foarte lung căzându-mi în ochi, având la activ trei luni și zece zile de extaz paradisiac (nu am încă 50 de ani! încă nu am 50 de ani!), la pasiv o frază care mi-a venit azi în minte („Viața mea a fost atât de cenușie încât numai o sinucidere o mai poate lumina") și la dubitativ o carte care nu se grăbește, căci după ea voi putea spune că opera și viața mea se pot socoti, în linii mari, încheiate, mă grăbesc eu, în schimb, să-ncep să scriu aici. Pentru asta o să-ncerc să mă-ntorc pe spate, totuși, fiindcă așa, cu cotul proptit în saltea și cu maxilarul în palma celeilalte mâini, fiecare literă suferă o dată cu fibrele musculare din antebrațul, brațul (mai ales) și degetele care-o frământă.

Uokei. Kind of feeling better. Folosesc în loc de planșa blecheriană ținută pe genunchi o cutie beige, catifelată, pe care scrie într-un cerc auriu GUERLAIN PARIS. E cel care-a numit parfumul „Voilâ pourquoi j'aimais Rosine". Totuși e și mai rău, sertarul cutiei alunecă-n jos spre organul meu cu cel mai livresc nume, „boașe", iconița jerpelită tot cade și ea dintre pagini, sentimentul meu de nefericire crește

(exponențial), așa că merg la bucătărie să scriu omenește.

It’s much much better. încep să scriu despre ce am vrut să scriu de mai bine de-o săptămână și n-am apucat, despre faptul că într-o zi mi-am dat seama că sunt complet singur

194 și că n-am de ce să aștept orice de la oricine, despre faptul că-n altă zi am înțeles că nu mai caut fericirea, nici cea din *Declarația drepturilor omului,* nici alta, de orice fel. în fine, mi-am amintit de plapuma de satin galben strălucitor (dar nu „strălucitor" e cuvântul, cum zborul păsărilor nu e „târâtor"), strălucitor ca un singur lucru pe lume și mirosind aproape la fel, a cacao cu lapte: poleielile de ciocolată întinse cu unghia și ținute, roșii, verzi, portocalii, troznitoare, între paginile cărților de aventuri. Și plăpumarul, lucrând în mirosul de zegras al dormezei, umplând plapuma cu lână de oaie și cusând-o apoi în romburi dolofane, portocalii-întunecat pe margini și galben-orbitoare sus, pe dealurile de sub soarele de wolfram din tavan. Plăpumarul cu mustață exact ca un smoc din acea lână în care se mai deslușeau fragmente de scaieți. în toamnă, din șifonierul în care plapuma stătuse rulată ca o mare clătită ieșiseră mii de fluturași, iar satinul era spart și ros ca o piele scorojită. Am lăsat moliile s-o mănânce toată, dacă tot începuseră, și curând zăceau prin casă ca niște pisici cu aripi, pe care le scărpinam între antenele penate. Torceau chiar, de zbârnâiau geamurile, făceau și ouă pe care le spărgeam dimineața, ciocnindu-le de marginea tigăii. Erau delicioase, mai ales prăjite ochi.

And so on and so forth. Sunt, firește, singur. Ca în cazul unei sonde în gheața Antarcticii, din frecvența entry-urilor din jurnalul meu îți poți da seama de ritmul vieții mele cu inele întunecate și inele luminoase. în rarele ocazii când sunt singur trebuie să scriu despre nevoia mea distrugătoare de singurătate din celelalte zile, când nu mă pot apropia

dincolo de o lungime de braț (sau de un lat de deget) de vreo carte, de vreun pix sau de jurnal. Scriu aici mai rar decât fac sex, mai rar decât zâmbesc și mult mai rar decât vorbesc cu cineva, deși toate astea le fac mai rar, ceva mai rar și mult mai rar ca acum câțiva ani. E vreo cinci seara, cerul se catifelează

195 și curând șoferii vor aprinde farurile mașinilor. Nu mai caut fericirea, dar uneori sunt totuși - ca acum - foarte aproape de ea, așa cum, trecând pe stradă, vezi un copil ascuns după o ladă de lemn. Mi-a fost toată ziua dor de poezie. Mi-am recitit traducerile din Cohen și-am mai citit și din Follain. Acum douăzeci de ani scriam „am înțeles (citindu-1 pe Ginsberg)/cât de important e să fii poet,/cât de (cum? uman?) e să fii poet...“ Nu e singura ființă de care - poezia - m-am despărțit net și fără priviri în urmă.

2 *martie* Reiau Biblia, într-o stare de marasm și descurajare din care numai cartea asta cu scoarțe negre mă mai poate scoate. Casa se umple de lume, numai pisica rabinului lipsește, nepăsarea din jurul meu devine totală - n-ai loc, n-ai condiții să scrii? Nu-i nimic, îți aducem alți oameni în casă, alte griji, alte probleme de rezolvat. Viața îmi trece cu un urlet de turbine și eu stau aici, legat de mâini și de picioare, așteptând să mă duc, cu șuvoiul, pe canal.

Mi-au trecut prin minte amintiri străvechi, de amurg întunecat, imagini sfâșietoare dintr-un trecut atât de vechi, încât e imposibil să fie (doar) al meu. Dar acum nu mă pot concentra, cineva la doar un metru bate-n clapele unui computer. Nimic de făcut, dacă nu, cum de atâtea ori spunea mama, „să-ți iei lumea-n cap“.

Vila din Floreasca, am aflat într-o reverie hipnagogică, avea o scară ce ducea-n jos și una ce

ducea la palierul superior. Jos era un palier identic cu cel la care locuiam noi, sus tot unul identic. Mai sus și mai jos, la nesfârșit, împrejurul unui gol dintre balustrade, se-ntindeau alte și alte paliere, de fapt alte lumi suprapuse, identice cu a mea, cu alte Bucureștiuri, alte ceruri, alte case, alte seri... Iar eu, băiețelul, coboram și urcam, schimbând lumile identice, întâlnindu-mi părinții în fiecare, camerele mele cu fiecare obiect la locul său...

196

Viața-și pierde contururile-n jurul meu. Un drum la Cluj în care mi-am jucat personajul cu un diletantism disperat, un polip cu 300 de fețe privindu-mi fața obosită, identică (ochi, nas, gură) cu a lor, o conferință încropită pe un pătrățel de hârtie într-o bucățică de timp, un vin de Recaș la o masă, alte fețe, alte voci, alte camere... Oribil, inuman de chinuit.

O lume nouă, cu oameni noi, care-mi scapă din vedere. No connection cu vreun trend cultural, ideologic, literar. Stau deoparte, „feresc în lături". Rămân M.C., departe de toți și de toate. Acel singur obiect prin care se onorează neantul.

Spirala asimptotică. Puterea colosală a exponentului. După câte plieri grosimea unei foi de hârtie ajunge până la lună? Cât grâu a câștigat inventatorul jocului de șah? Cum poți ridica infinitul la puterea infinit când ai un creier de gelatină cenușiu-cafenie? Care, pus pe o masă de marmură, se turtește și se rupe de propria lui greutate?

„Superioritatea mea constă în faptul că nu am inimă." Pasămite, Rimbaud. O alianță între creier si sex cu exclu- derea inimii (împotriva ei, de fapt) este esența artei în ultima sută de ani. Orice puțoi de azi se grăbește să demonstreze, cât mai devreme cu

putință, fie că e un cerebral, fie un pornograf, fie amândouă, doar să nu fie cumva luat drept un sentimental. Who cares anyway?

Voi face, poate, cu Baudoin, *Travesti* ca roman grafic. *Travesti* - o carte care crește, cu timpul, în ochii mei și-ai Akashei.

Nimic din ce-am scris aici în ultima vreme nu mai e în regulă. Fiecare notație e doar un racursiu, o anamorfoză a unor gânduri ce altădată ieșeau fotografic în pielea paginii. Scriu oblic despre ceea ce altădată cădea perpendicular, ca o lumină de amiază, pe foaie. Altădată scrisul meu n-avea umbre, spectralitatea lui era exhaustivă și totală. Acum de fiecare frază se agață fâșii negre, flamuri ale anarhiei. Fiindcă

197 nu mai notez nimic spontan, simultan, ci târziu, când găsesc, la o săptămână, timp de scris, fie și pe un colț de pat, ca acum, și cu altcineva clămpănind la computer lângă mine. Tot ce apuc să scriu e deja pe jumătate uitat, pe trei sferturi deja indiferent. Scriu doar, am ajuns să scriu doar, ca să-mi dovedesc că nu sunt mort.

21 mar. Biblia, cu pasiune și mult câștig; e chiar o carte care se pliază mereu altfel, care-și arată mereu altă față interioară. 38 de ani în pustie sunt, practic, ani goi, fără *entries* în jurnalul lui Moise. Ce s-a petrecut acolo? Cum au murit toți acei oameni ale căror haine și-ncălțări nu se învechiseră? Și de ce generația tânără n-a fost circumcisă, cum cerea legea, la 8 zile, ci la maturitate, după ieșirea din pustie? E ca și când cei 38 de ani s-ar fi scurs ca într-un fel de vis colectiv (dacă s-au scurs cu adevărat). Un alt lucru care mi-e limpede e oroarea față de fier a civilizației YHVH. Nici peste pietrele altarului, nici peste pletele nazirenilor lor fierul nu poate trece.

Vestitorii sunt bărbați care pot trece drept „oarecare", deși uneori arată „ciudat", „neobișnuit". Uneori mănâncă din hrana oamenilor, alteori nu. Câteodată par numai imagini ce apar și dispar instantaneu. Chivotul emană energie, uneori ca „binecuvântare", alteori ca „blestem". Funcționează și ca „aparat de comunicare" cu *ei.* Are și alte funcții. Urim și Tummim sunt stații de recepție mobile, prinse în efod. Dumnezeu „se luptă" cu dușmanii evreilor, de cele mai multe ori provocând confuzie în rândul lor. Practic, filistenii, moabiții, iebusiții etc. nu luptă, sunt total anihilați psihic. Multe dintre „minunile" ce se petrec țin de o tehnologie de influențare psihică, de iluzii și halucinații provocate. Preoții sunt „unși" și „sterilizați" ca să se poată apropia de El. Regulile de „conviețuire" sunt extrem de rigide și de neiertătoare. Cei „dați în mâinile evreilor" sunt în

198 prealabil „blestemați": nimic de pe teritoriul lor (vite, unelte, arme, haine) nu poate fi folosit, totul trebuie distrus. E o civilizație de neînțeles pentru noi pentru că avem mărturia ei prin ochii unui popor care n-o înțelegea. Trebuie reconstruită, recalibrată, „tradusă" în termeni actuali ca să avem o idee despre ea. Dacă tot n-o înțelegem e pentru că ne depășește tehnologic și pe noi, și mai ales pentru că se deosebește mult psihologic. Ce să crezi despre o ființă care cere să nu iei, deodată, puii și mama puilor dintr-un cuib, dar care-ți cere și să distrugi în întregime popoare întregi? Care dă legi impresionant de umane în favoarea văduvei, orfanului și străinului, dar care, în același corpus, propagă legea talionului și îngăduie pedepsirea cu moartea pentru adunat surcele într-o zi de Sabbat? Ce poți crede despre zecile de mii de evrei carbonizați în diverse împrejurări de focul ieșit de la Domnul? De faptul că niciodată nu există un dialog real între civilizații, ci un permanent dictat? Totul trebuie citit și recitit, trebuie restaurat migălos. Trebuie înțeleasă, de pildă, legătura dintre David cel bălai și cu ochi frumoși (albaștri?), Isus și, poate, Leonardo (căruia „o mare pasăre" i-a deschis gura cu coada la vârsta de 2 ani).

Cât despre mine - nu știu dacă e ceva de zis, decât că zilele și nopțile mă spală cum trec valurile peste un cadavru de pe țărm. Am trăit, m-am mișcat de ici-colo, am citit ceva mai mult ca de obicei (Wittgenstein, *Cercetările,* duse pân-la capăt fără cine știe ce plăcere), am ieșit în oraș și-am bifat de pe liste. Am pălăvrăgit despre mine într-un milion de milioane de interviuri, plate, suficiente și mincinoase. Am scris articole, atât de multe, că mintea și scrisul meu s-au crucificat pe simplisimul lor descurajam, dezarmant. M-am bucurat nițel, har Domnului, de primăvară - care de două zile e palpabilă și futeșă rău -, de viața ca viețuire. în ultimul timp se scrie bine despre mine, nu știu ce le-a venit, totul

199 e mai destins si mai stenic. Nu mai știu să scriu, însă, nu știu dacă-am să mă pot apuca de scris la atât de așteptatul Schloss Solitude. Nu mai am stăpânire asupra minții mele; sau stăpânire am, dar n-am asupra cui să mai stăpânesc. Visez bucăți verde-ntunecat de lume. O sabie neagră, zimțată, lamă neagră într-o teacă tot neagră, curbă, plină de semne asemenea literelor. Mă simt părăsit, ajuns o carcasă ruinată de vânturi și ploi.

Am fost decorat: o cruce mare, cu smalțuri albastre. Cotro- cenii, în incinta lor, par un loc din alt oraș și poate din altă realitate. Curte interioară cu chilii ca de mânăstire-mpre- jur, renovată total și perfect, cu auriul și turcoazul sclipind, cu atmosfera patriarhală parcă renovată și ea, cu șambelani și maeștri de ceremonii (și garderobiere) făcuți din materialul pufos al ursuleților de jucărie.

Și-am mai fost într-o casă din Primăverii care ne-a cam scos fumurile din cap. Ce vilișoară? Ce Mogoșoaia? Ce mai e de făcut? Un om simpatic, scund, în cămașă albă, ne spunea ceva peste blocul de foie gras. Niște inși, cu decenii în urmă, întinseseră pe suprafețe de pânză de in paste colorate. Acum dreptunghiurile astea, în rame de lemn aurit, își fluturau fantomele spre noi: femei goale, case de țară, pomi înfloriți, arlechini. Și ne treceam unul altuia oțetiera de argint.

23 mar. Ineluctabilă (thanks, Jeems!) plăcere a vieții. Sunt 21°, se poate ieși în tricou, totul e lejer și expansiv, seva vieții lovește - și fisurează - digurile din pori, din sex, din salivă. Am intrat subit în vară, când pielea-ți crapă cleioasă ca mugurii. Because the sky is blue it makes me cry. Mintea mea e atât de vidă cum n-a fost vreodată a unui iluminat. Am șofat ieri în soarele ce scorojea capotele, am condus

printre mașini în flăcări, genele îmi luaseră foc și ele. Am simțit fericirea sfârâitoare de parcă m-aș fi schimbat în șampanie brută. Pe holul blocului răsună voci, ca-n copilărie.

200

O să plecăm la Stuttgart în zece zile, și vor urma 365 de dimineți liniștite. Da, va fi tara verii si-a dimineților liniștite. O să stăm într-un castel, în mijlocul unor pajiști de la marginea unei păduri. Vor fi tavane înalte, ferestre înalte, cărți senzuale, gata de împerechere orgiastică, de orgasm lent și teribil cu mințile noastre. Sper să renaștem după atâția ani de tortură și nefericire. Voi relua O; și 2, voi încerca să-ncep *Oy*

Gogol, *Revizorul.* Nu mi-a spus nimic. O farsă destul de grosieră, cu doar două momente care mi-au mai dezmorțit mintea: cel care își toarnă concetățenii și finalul oarecum neliniștitor, tablou vivant menit să dureze „un minut și jumătate". De altfel, nici din *Suflete moarte* nu-mi mai amintesc decât că mi-a plăcut, dar așa cum îți place un lucru clasic: cu deferență, fără entuziasm. Unii pot iubi mobilierul aurit cu picioare curbe. Eu îl respect, un pic mefient.

In dimineața asta, prima dată după mai mulți ani, simt că timpul s-a elasticizat, iarăși, că-1 pot întinde, că mă pot lungi eu însumi în el ca-ntr-un hamac. Că pot să mă întind, în fine, cât mi-e plapuma. Sfârâie ceva în mine. De fapt e cam așa: trupul mi s-a golit brusc de carne, oase, mațe, fecale, spermă, sânge și alte scârboșenii, rămânând doar piele-n picioare, argintată ca un termos pe dinăuntru. Iar mintea a umplut-o ca un lichid hiper-ușor, într-un fel de fierbere răcoroasă. Mă umflu, plutesc, nu-mi mai încap în piele...

„Ești sentimental când acorzi lucrurilor mai multă grație decât le-a acordat-o Dumnezeu." Alături de o mie de alte clipe de grație din Salinger. Ieri am deschis *Raise high...* la trei pagini diferite și-am citit la întâmplare. De fiecare dată am dat peste câte-o observație minunată, entuziasmantă în totala sa ne-literaritate. Micul surdomut apare de la toaletă cu părul pieptănat desăvârșit, „aproape ai fi zis că și proaspăt tuns", de parcă-ar fi găsit o micuță frizerie în spatele camerei

201 de toaletă. Am simțit brusc, citind, nu mirosul de frizerie, ci mirosul - de zece ori mai intens - pe care-1 aveau frizeriile când eram copil.

Am pe masă (la bucătăria din casa-n care n-am scris nimic) două portocale. Sunt cele mai urâte portocale din lume. Buboase, jupuite, pipernicite. De un portocaliu închis spre maro și cu ciupituri de vărsat pe obrajii cu prea mult sebum. Dar au si ele ceva frumos: coditele. Mici si uscate, mai păstrează ceva din verdele portocalului d'antan. E-atât de liniște-n jurul lor (pe câteva sute de metri), că te gândești că ar trebui să auzi turturelele.

11 apr. în cel din urmă vis, din zori, Tolstoi (combinat, mi se pare, într-o măsură, cu Kant) spunea ceva de felul „în partea a doua a vieții mele am avut uluitoare *orgasme craniene,* scriam din revelații pure"... Iar eu, în semitrezie, mă gândeam că și eu am avut asemenea trăiri, fără să deslușesc sensul vieții în ele.

Sunt la Schloss Solitude, în biroul meu de la parter. Nu scriu *Orbitor 3,* ci rândurile astea obosite, în fâșâitul - hissing - computerului virusat de pe marea planșă care mi-e masă. Măcar e liniște, măcar boabele mele de hidrargir, fiecare reflectându-mi /

inventându-mi o față minusculă (expresia echivocă a tatălui meu, un soi de stoicism fals, de actor bătrân cu mintea vidă), încep, mi se pare, să vibreze abia sesizabil, să simtă între ele o forță de coeziune... Vor șiroi poate una spre alta, vor începe să se unească, tremurând, câte două, apoi câte patru, până se vor topi în marea sferă inițială, cu brava mea mutră oscilând pe fața ei intolerant-lichidă, și M.C. se va ridica atunci, ca-n *Terminator,* recăpătându-și integritatea, claritatea și consonanța. Deocamdată, bobițele mărunte de oglindă topită, curse din termometru, gândesc mic, trăiesc mic și se exprimă inaudibil, și asta-i imaginea PGP-ului meu actual.

202

La Solitude e un castel baroc de pe la 1760, curat desenat, cu volute și balustrade generoase, fără vergeturi, odinioară înconjurat de grădini delirant-riguroase, de o simetrie complicată. Ții minte cum împătureai de multe ori hârtia și-apoi tăiai semilune, dreptunghiuri și curbe în pătratul rămas? Desfăcut, el putea fi o astfel de grădină. Labirinturile verzi nu mai sunt, reduse acum la o pajiște întinsă și o pădure adâncă, veche, desfoiată și ruginită încă, acum, la-nceput de primăvară. E un loc izolat, cristalin, abstras din viață. E ce îmi trebuie acum. Aș trăi aici, singurissim, viața spectrală a astronautului din 2001, m-aș petrece din priviri către patul morții, în lumea asta de linii, unghiuri și sticlă.

Am venit aici cu speranța să termin *Orbitor.* Peste 360 de zile voi scrie, poate: „Am încheiat *Orbitor.* “ E o speranță aproape de schizofrenie, așa cum ai spera să poți avea toate femeile care-ți plac, în clipa când le vrei. Totuși, nu sunt nimic fără speranța asta. Ea, și nu eu, poartă acum numele M.C. Am să-mi fac un program zilnic de citit și de scris, adică am să aduc

aici, în biroul meu, sofaua pentru Rașelica. Dar pe ea nu pot s-o aduc pe sofa, și nu poate nimeni, căci „elementul mistic nu se arată în lume, el constă în faptul că lumea există".

Pe degetul meu mijlociu, după ce-am scris măcar o pagină, apare o șa înroșită, chinuită fără durere, locul acela în care se odihnește curbura pixului de metal. Cândva, locu-ăsta era tare ca lemnul, era o bătătură care-mi trăda profesia, precum cele de pe degetele arcașilor și chitariștilor. Acum, șaua e moale și iritabilă ca pielea sugarilor. Nu-n mintea mea, nici în ochii mei, ci pe degetul meu mijlociu se vede cel mai bine că nu mai sunt în literatură.

De ce iubim femeile a apărut în Spania. Mi-au trimis și un articol, pe care nici măcar n-am fost curios să-1 citesc.

Mă simt bine fizic, de asemenea, mi-a dispărut total panica avansării în vârstă de acum câtva timp. Totul ar fi optim în

203 viața mea dacă Ioana n-ar avea problemele ei (tot mai grave - sunt cu adevărat speriat) și dacă Gabriel n-ar trece printr-o fază negativistă și rebelă, foarte greu de îndreptat. Alergând pe pajiște și suindu-mă-n pădure pe buturugile putrede, am simțit că harta vieții mele a făcut o cută și că patruzeci de ani au dispărut, i-a înghițit pământul cu apartamentele lor de bloc cu tot. Am simțit că sunt iar la Voila, în miezul pădurii, că beau iar apă din pârâiașe, că simt iar mirosul ierbos al măcrișului, că am iar nouă ani și privesc mirat coaja copacilor, scorburile, iarba complicată de sub picioare, sub giganticul cer al altor primăveri. Aerul e aici gustos și frust, îl simți cum îți umple traheea ca un șuvoi de apă ușoară și vie. Tufele de nuiele - liliac, poate - au muguri umflați, cu solzi tot mai depărtați, iar câțiva arbori sunt plini de mâțișori pudrați cu polen. Natura, clișeizata și compromisa natură... Am nouă ani și sunt parte din ea, clișeizat, compromis și fericit, zăcând pe iarbă și privind cerul prin labirintul crengilor.

Sper foarte mult să scriu aici, să revină ceea ce odată sufla peste literele de pastă chimică și le dădea o viață de râme și scolopendre încolăcite. Sper să-mi reintru în formă, să-mi reintru în mână, la propriu, așa cum reintri, treptat, în mâna ta paralizată de mult stat într-o poziție greșită. Cred, de fapt, că asta-i diferența între cel ce se află-n literatură (cum am fost eu însumi treizeci de ani) și cel ce nu mai e acolo. Primul spune „Voi scrie“, celălalt: „Sper să scriu". Așa cum privesc acum cheia de pe masă, mă concentrez cu toată ființa asupra ei și-mi spun: sper să se miște, s-o văd cum vine zornăind către mine. Dar când miști un deget nu-ți spui „Sper să se miște", căci *știi* că se va mișca o dată cu dorința ta.

12 apr. Solomon.

Citesc, la vreo 25 de ani după prima lectură, *Amurgul Evului Mediu* a lui Huizinga - scrisă, greu de crezut, imediat

204 după primul război mondial. într-un mixaj destul de kinky cu *Prolegomenele* lui Kant. Sunt ca un înecat care se-agață ici de o scândurică și colo de o lădiță, pe când marea corabie, burduhoasă, e deja pe trei sferturi sub apă. Am să-ncep să citesc și ceva literatură, deși nu mă-ndeamnă nici inima și nici, vorba ăluia, intelectul pur ce judecă apriori în propoziții analitice și sintetice. Intelectul meu judecă acum în nonsensuri și connerii.

Marea poveste a lui Solomon.

17 apr. N-am nici urmă de greutate. Palmele-mi alunecă pe lucruri. Pielea-mi strălucește. Cred că am murit, că trupul meu biodegradabil mi s-a dus de pe suflet ca noroiul sub un jet de apă. Am înțeles că nu gândeam cu creierul și că nu ejaculam cu sexul. Că nu vorbeam cu laringele. Am murit și aici e paradisul.

Suntem de două săptămâni la Solitude, unde mi-am realizat literalmente toate dorințele, de fapt îmi realizez, clipă de clipă, dorințele fiecărei provincii a corpului meu, a minții mele. Dorințe negre și dorințe orbitoare. Respir, privesc iarba, mă bucur de putregaiurile pădurii. Hălăduiesc prin casa asta cu o mare spirală la mijloc și prin computerul meu deodată adânc ca un infern, în stare de levitație și bucurie. Bucurie sângeroasă și bucurie cristalină, toate topite într-o stare pe care n-am mai avut-o niciodată. Când fac dragoste delirez, ard cearșafurile, aproape că-mi pierd mințile de nefericire - că nu pot fi încă și mai lipit de ea, frământat cu ea ca plastilina de două culori. Când ies la joacă cu Gabriel, pe pajiște, sub cerul lăptos, alergăm ca nebunii, explorăm pădurea cu trunchiuri pline de ciuperci parazite, mirosind a sucuri verzi, diluate. Adunăm cochilii de melci, ușoare ca hârtia, rupem nuiele și scoatem frunzele moarte din bălți, apoi mergem de mânuță pe drumuri de pământ, în miezul de rugină și

umbră al lumii noastre.

205

E o meta-viață, e viața pe care-aș fi trăit-o dacă n-aș fi citit cărți și dacă n-aș fi mers la școală. Mă las pe vine și mă uit la pietrele albe de pe alee. Fiecare are pete de noroi, muchii sparte. Sub ele sunt mici adâncituri umede și-ntunecate. Cerul se-ntunecă și el, ploaia e foarte rece, vine dintr-o parte, cu izbucnirile de vânt. Intrăm în casă, mâncăm, ne jucăm, facem curat... Așez fiecare lucru la locul lui. Punem muzică și filme. O palmă de lumină pufoasă, imponderabilă, e mereu deasupra noastră. O cască de lumină înconjoară capul lui Gabriel, asemenea celor de plastic purtate de copiii pe role. Căci nimbul proteja craniul sfinților de căzături. N-avem obligații și nici praguri, și nici frontiere, și nici poverile care te-mpiedică să trăiești. Trăim într-un Pontormo fluturător și calm. Ne-nlănțuim gesturile, printre corp și brațele noastre subțiri curg curenți albaștri de aer.

Citesc câte puțin *Prolegomenele* lui Kant, deloc atât de aride cum se zice, merg mai departe cu cartea lui Huizinga... încă nu mă tentează să citesc - și să scriu - literatură, dar am câteva cărți, zen, Saramago, Hasek, Mishima, de care-o să mă apuc foarte curând. Mai am amintiri pe care le răsfoiesc, muindu-mi degetul în salivă, mai am vise: înotam ușor și cu mare plăcere într-o apă mâloasă, dar în cele din urmă ea s-a schimbat în bazinul din sala verde și aburită, cel pe care-1 visez adesea cu mereu prezentul sentiment de enigmă și vechime. E seară, sala e luminată doar de-un bec chior, sunt foarte mulți oameni doar în chiloți de baie, apa e ciudată, sulfuroasă, ies din ea aburi de parc-ar fi fierbinte, pe pereți sunt țevi vopsite-n ulei... Oamenii-s mult mai înalți decât mine, sunt singur, rătăcit. Ajung la un

ghișeu cu sticlă, pun în palma unei femei o monedă de fier strălucitor. Unde sunt? Ce e afară? Se înnoptează, oamenii pleacă, rămân singur în fața bazinului gol, spectral. Abia atunci intru-n apă. înot singur în apa verde-palidă, cu senzația că sunt ultimul om rămas pe lume.

206

Iar acum două seri am sărit din pat, literalmente-n picioare: după luni de zile mi-a eviscerat iarăși mintea gândul că voi muri și nu voi mai exista niciodată.

19 apr. M. e arestat la-nceputul primăverii lui 1989. Manuscrisul, găsit la Herman, e confiscat de securitate. M. e interogat, are o criză epileptică, e dus la un spital psihiatric, i se face testul Rorschach. Hermann Rorschach. Herman e arestat și el. Volumul III are ca timp obiectiv primele zile din 1990. Amândoi sunt eliberați la revoluție. între 22 dec. și 31 dec. Teroriștii. Victor e printre ei. Marea întâlnire, care e anihilarea lumilor. Diegeza iese din tipare, timpul scriiturii se-mpletește multidimensional cu cel al trăirii, dincolo de logica narativă. Casa Poporului ca realizare obiectivă a planului oniric și halucinant al bolților și arhitravelor. Dar ce s-a-ntâmplat cu cele două obiecte mistice, manuscrisul și tabloul? Poate așa: Ionel și nevastă-sa devin revoluționari. Ionel îi readuce manuscrisul lui M. Când? Cum pot împiedica textul să devină un simplu jurnal? Căci atotîngăduitorul imperfect trebuie înlocuit cu prezentul cel neiertător. Există de fapt două obiecte distincte și comunicante: manuscrisul și scriitura care urzește povestea. Ele nu sunt congruente, deși sunt identice, ca triunghiurile sferice ale lui Kant. Nu e altă ieșire. Deci să nu-mi bat prea mult capul cu

asta. Pentru M., a trăi înseamnă a scrie. Punct. Period. Manuscrisul lui nu este *Orbitor. Orbitor* e comerțul dintre manuscrisul lui și al meu, tensiunea dintre ele, holograma spectrală de la intersecția lor. M. scrie, chiar și în absența manuscrisului. Scrie, într-un fel, de când s-a născut, poate chiar de când există universul. în cadru-ăsta obiectiv minim (și necesar, ca să nu se dizolve povestea în gelatină pură), și mai importante decât el, trebuie să existe poveștile pe care (nu) le rumi- nez de patru ani încoace: Floreasca, Tikitan, Montevideo,

Costel, Victor (infernul). Unde? Care-o să fie împărțirea lor în cele trei sertare? Ar fi ciudat și trist s-o știu de-acum. Fluturii, Știutorii în contrapunct. Fractalii iiber alles. Let them be, let them bleed. Partea a doua va fi Herman? Pe treptele blocului? Partea I Floreasca? Aproape sigur. Flo- reasca și țara Tikitan, iar în interludiu Costel cu povestea lui polonă. Herman apoi și, retroactiv, arestarea, interog. și spitalul (iar în miezul cărții planșa a V-a, „teribila"; de fapt, un poem în zece părți, fiecare fiind o „interpretare" a unei planșe Rorschach). Și abia a treia parte cu revoluția, casa poporului, întâlnirea cu Victor într-o sală dominată de tabloul lui Desiderio Monsu. Ca inserturi, povestea din Montevideo și revelația sectei Știutorilor. Așa s-ar închide cele mai multe piste. Și, presărate, aluzii la Tântava și rudele mamei. Nautilul ar fi întreg, ilogic și fascinant ca un cub Rubyk cu fețele sucite la-ntâmplare: tot mecanismul și toate piesele date, funcționale: fă șase fețe de șase culori! Iubite cetitoriule.

Găsesc alte teme în computer: Felicia, Florea, templul grec, terasa (aici Herman, partea a Il-a). Tata

și Ionel. Fulca- nelli. Monohidroclorida de piperidină - PCP - anestezic veterinar, comă insulinică, curara și electroșocuri. Tumoarea cerebrală a lui Herman (ultraimportant, uitasem). Statuile. OR - BIT - OR. „Un ventriloc, pe undeva..." Dar piticul din autobuz? Dar frații Mario? Necropola (visul meu cu coborârea între sicrie și moaște). Ad infinitum. *Lupus.*

Am întâlnit peste tot posibilitatea *Voitei.* Dar acum mi-e clar că *Voita* o să fie altă carte. Nu mai pot lărgi cadrul, care o fi el elastic, dar nu până la subțirimea balonului de săpun.

Am hotărât, de azi, să termin cu prostiile. De două săptămâni am trăit într-un *Satyricon* umed, în care mintea a-nceput să-mi miroasă urât, a transpirație inghinală. Sper ca măcar o săptămână s-o purific total.

208

20 apr. Mi-am numit degetele mâinii drepte (am și scris pe ele, strâmb și greu de citit, cu mâna stângă, cea care nu scrie pe hârtie, dar este indispensabilă pentru scrisul pe degetele mâinii care scrie) Isus, Mahomed, Moise, Buddha și Lao Tze. Sprijin pixul, cu toată greutatea lui, pe Moise, îl apăs acolo cu primele două degete ce se-mping și se rănesc unul pe altul (unghia primului pătrunde-n pulpa celui de-al doilea), mă-ncred în Buddha, care, încovoiat, modest, li se supune (el se supune tuturor, ca apa și aerul) și apăs pe pagină, iau contact cu ea prin ultimul, degetul mic, a cărui unghiuță unde se vede noblețea îmi atinge, în adâncul palmei, linia sorții.

Am început O_r Să dea Domnul să-1 pot încheia.

2 *mai* Lucrez; deocamdată totul e păstos, n-am pic de inspirație. E un fel de onirism răsuflat, care n-are

decât șansa unui contrapunct cu părți extrem de concrete și de realiste. Și, ca în cazul tuturor textelor fără Dumnezeu, în cel mai simplu sens al cuvântului, șansa unei reluări în momente mai lucide.

Citesc Biblia și foarte puțin altceva, mă ocup de computer, facem lungi plimbări prin lumea rilkeano-edenică în care, cu mare gingășie, am fost lăsați dintr-o palmă miloasă... Dorm singur și mi-e teamă de întuneric, tresar și mă trezesc de câteva ori pe noapte. Visez sfârșitul lumii, valuri furioase lovind în balustrada balconului nostru din Ștefan cel Mare (da, la etajul 5!), un OZN apărut deasupra morii, lățindu-se pe cerul gol, ca-n atâtea alte vise străvechi. Am fost parcă despărțit de viața mea și scufundat într-o lume virtuală: un castel de piatră cu câmpuri înverzite-mprejur, cu păduri și crescătorii de cai, totul limpede-limpede și de aceea ireal ca-ntr-o *camera lucida.* N-aș mai pleca de-aici niciodată, și de fapt anul e-atât de lung înaintea mea, chiar dacă și-a

209 pierdut o lună pe drum, că pare chiar fără sfârșit. Avem o vară lungă-nainte, „și-o toamnă, să mi se coacă poemul". Parcelor, fiți încă o dată-ngăduitoare și cu amărășteanul din Solitude, cu scribul care vă tot sâcâie de-atâta amar de vreme.

Renaștem aici ca niște șerpi care năpârlesc, ieșim vulnerabili și moi din coaja noastră bucureșteană. Avem șansa să fim fericiți aici, și dragostea noastră, mințile noastre, simțurile noastre să-și revină după atâtea picioare și roți care le-au strivit în ultimii ani. Aici tufele de liliac au deja ciorchini de muguri violet pe nuielele lor galbene, iarba a crescut și s-a umplut de flori, pe cer s-au răsfirat norii de vară, cei din copilărie, de peste lacul din parcul Circului. Scriem, citim, facem dragoste, ne luptăm drăgăstos cu copilașul, care-i acum un bărbat în miniatură. Deși

mintea mea e plină de demoni, îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru șansa pe care, în bunătatea lui nemeritată, ne-a dat-o.

Am o jucărie nouă, un mp3 player pe care l-am burdușit cu muzica pe care vreau s-o ascult. Voi reînvăța și muzica, așa cum am totul de luat de la capăt. Azi, cântecele care aproape mă ucideau „softly" doar acum zece ani, nu-mi mai spun nimic, de parc-aș fi devenit propria mea statuie. Vreau să fac gimnastică de recuperare, să trag de fiare și să arunc mingea medicinală, ca să-mi dezmorțesc o dată carnea minții și gheața inimii, să înțeleg din nou un poem, un cântec și un gând.

4 ma,i Dar de necazuri nu se scapă nici în paradis, așa că azi suntem toți deprimați și dezorientați. Timpul, lucrul prețios cumpărat de noi aici, s-ar putea să se altereze deodată, neașteptat, deși era previzibil. Nu mai știm ce să facem, acum, cu păpădiile și cerurile albastre. Ne uităm abătuți în noi înșine. Pe masa de lucru, chiar și pe ecranul computerului, umblă năuce furnici negre, cu umbre și mai negre.

Totuși, lucrul meu, pentru care ar fi trebuit să fiu singur, nu o să sufere. Nu atât cât mine.

8 mai Recluziunea mea e din nou subminată de vechea și irepresibila poveste. De ani de zile caut o soluție. Mi-e silă de mine, de partea viscerală a sufletului meu. De mațele putrede din intelectul meu.

Am citit Mishima, *Confesiunile unei măști,* cu doar vreo două ciuliri ale urechilor. Ca și-n cazul atâtor altori autori homosexuali, dincolo de fantasticul și grotescul și sumbrul în sine al invertirii ai surpriza

neplăcută să găsești o sensibilitate mediocră.

Acum două nopți voiam să fac baie, dar cada, oricum murdară și ruginită, avea și o mare bucată dreptunghiulară din conturul ei curb decupată în partea din față, sub robinete. Am încercat degeaba să acopăr spărtura cu un prosop împăturit: s-a udat numaidecât, și apa curgea prin el de parcă nici n-ar fi fost. Frustrat și furios, am ieșit, gol, din cadă și m-am așezat pe marginea patului. Atunci am văzut că din piciorul meu drept, dedesubtul gleznei, îmi ieșeau viermi! Viermi mari ca niște râme, albaștri, violeți și grena, mi se arătau sub piele, apoi își făceau loc prin ea, fără s-o rupă și fără să mă doară, și curgeau, câte șapte-opt deodată, pe pământ. Fluxul ăsta continuu de viermi a durat mult, vreo zece minute, timp în care, golit de gânduri, am stat și-am privit viermii umezi, unduitori, ce-mi tot ieșeau din piciorul foarte palid.

Iar noaptea trecută, imediat după ce-am ațipit în urma unei lungi insomnii, am simțit că e ceva în cameră și imediat am deschis ochii. Un bărbat cu barbă, într-un veșmânt alb și-ncrețit, mă privea din întuneric. Avea ochi căprui luminoși și părea în vârstă de cel mult patruzeci de ani. A persistat câteva secunde bune, profilat pe peretele întunecat de sub

211 fereastră, și apoi a dispărut brusc. Mi s-a făcut deodată groază și-am ascuns capul sub pled. Dar curând adormeam din nou.

Chiar dacă e încă foarte subțire, gheața pare să-nceapă să țină. Mai ales că doar umbra tălpilor mele în levitație trebuie s-o atingă. Don’t need no sword to cut through flowers. Don’t need a weather man to tell me when the wind blows. N-am nevoie decât de Tine.

O carte de 50 de pagini despre. O șansă s-o scriu, că tot era de la o vreme în mintea mea. Despre ce?

Despre mine, firește. Cuvântul „despre" nu se poate referi, prin definiție, decât la mine (așa cum Wittgenstein putea spune: „Tot ce e văzut, e văzut de mine"). Cum tonul face muzica, n-am decât să caut tonul.

Incredibil, trebuie să mă opresc acum din scris pentru că, la fel ca altădată, foarte demult, degetele mâinii drepte au pete roșii violent și mă dor îngrozitor. Nu mai pot, literalmente, ține pixul cu ele. Dacă mai fac ceva azi, va fi bătut la mașină.

Totuși să duc pagina până la capăt și să scriu că niciodată n-am avut condiții mai bune de lucru: un birou al meu, total izolat si dimineți libere, liniște desăvârșită, tiuitoare. Numai eu de-aș renaște, dac-aș redeveni M.C...

11 mai „Dacă și cu parcă/Se suie-ntr-o barcă." în țara Tikitan Wittgenstein e contrazis pas cu pas. Conectorii logici sunt aici obiecte. Un copil spune că știe ce culoare are un „și" sau a ce miroase un „fiindcă".

16 mai Singurătate și frică. Frică bestială-n fiecare noapte. Mă culc frânt de oboseală, după doar cinci ore de somn în noaptea precedentă, ca să deschid ochii după zece secunde, în întuneric și liniște deplină, și să văd cum se mișcă valuri de penumbră străvezie în alcătuirea fantasmatică și strâmbă

212 a camerei. Mă zvârcolesc ore-n șir, sar în sus la orice troznet de mobilă, mă simt amenințat, vânat, vulnerabil, lipsit de simțuri esențiale. Am citit lucruri care m-au adus în starea asta. Am crezut, dincolo de orice-ndoială, în ele. Nu le pot pune acum în cuvinte; știu doar că de câțiva ani mi se dau de citit pagini și de văzut lucruri care arată cât de puerilă și de mărginită e construcția artificială pe care-o numim „lumea". Cum tot ce e important, tot ce ne va copleși în curând ne e deocamdată ascuns ca unor imbecili, ca unor copii incapabili să priceapă. Intru (nu cred că am de ales) pe un drum pentru care nu sunt deloc pregătit, dar pentru care sunt poate menit. Din fericire, mintea mea rămâne cel mai fiabil organ al meu. Nu m-a lăsat niciodată și mă va-nsoți si acum, oricât de hidos ar fi drumul. Nu știu cum rezist fizic șirului ăstuia de nopți trăite-n teroare, în care somnul a venit doar spre zori, ca să aducă vise cu fugi și urmăriri, cu arestări și ascunderi, cu mari aparate ce se apropie și-ți trimit, de pe cerul înnorat, un șuvoi de stele aurii în ceafă.

Altfel, bucuria de a trăi în natură, de a asculta ploaia, cântecul păsărilor, de a umbla prin iarba literalmente până la brâu, plină de flori galbene și păpădii, de flori violete și de umbrele albe, în evantai, de a-mi face, cu Gabriel, cuiburi în iarba bătătorită și, culcați pe spate, a privi cerurile cu norișori destrămați, e tot mai intensă. Corpurile noastre se-mplinesc și radiază, cum nu ne dăm seama că suntem parte din minune? Am făcut nenumărate fotografii, dar mai ales am fotografiat totul cu emulsia sensibilă de pe palmele, buzele și retina mea; am strivit sub mine tulpinele străvezii de iarbă, graminee, am privit adânc între petalele aurii, unde luceau stropi de nectar, am urmărit gângăniile mărunte pentru care iarba e o junglă deasă. N-am mai făcut-o de la Voila (și dacă o să scriu ceva de acolo, o să fie despre putregaiul și iasca pădurilor, despre rodul-pământului și trunchiurile doborâte,

213 roase de carii, despre măcriș și clopoței violeți, despre lucrul pe care modernitatea l-a uitat când s-a despărțit de romantism: simțul naturii, al faptului că paradisul e de crengi, de nori și de iarbă).

Nu prea citesc. Dimineața scriu, iar după-amiază Gabriel acaparează cu desăvârșire timpul nostru. Căci nici vorbă să stea la grădiniță până la 5, cum speraseam. La 12 jumătate îl dau afară, fiindcă nu știe limba și-i încurcă pe ceilalți. Așa că la 1 e acasă, frustrându-ne de 4 ore care-ar fi fost ore de citit. Totuși am dus la capăt, mai câștigat ca altădată, grandiosul *Tractatus,* al cărui ton are o autoritate profetică și care, dacă n-ar fi pe alocuri prea vârât în polemici cu Frege sau Russel, ar fi putut deveni (ceea ce-a și devenit, dar cu greu și pentru puțini) cea mai lucidă, mai stoică, mai gravă și mai adevărată aproximație a „tot ce se-ntâmplă“. Ultimele pagini au autoritatea și măreția simplă a Evangheliilor. Am mai trecut și prin prolegomenele lui Kant, fără să mă opresc și să gândesc cu adevărat pasajele dificile. Un lucru mă miră tot mai mult: nimic nu mă mai îndeamnă să citesc literatură.

17 mai Să reziști tentației de-a spune totul deodată. Mai greu: să reziști tentației de-a spune totul. Cel mai greu: să reziști tentației de-a spune. Prima e pentru prozatori, a doua pentru poeți, a treia pentru iluminați.

22 *mai* Am vreo 110 pagini, care sunt pân-acum o ciulama onirică groasă, cu ciozvârte de pui năclăite prin ea. Habar n-am. Nu recitesc, nu corectez. Probabil, adevărata scriere o să fie rescrierea, căci leul, taurul și vulturul nu mă mai ajută. Și nici creierul, al patrulea animal evanghelic. Scris gazetăresc, fără grație, străvezime și flexibilitate. Mă

interesează câteodată, totuși, dezvoltări pe care nu le-aș fi bănuit,

214 care vin unele după altele, chemate, cred, chiar de sârma de aur a străvechiului clopoțel (ce va trebui regăsit și el în desimea cărții). Ciudat cum O(; 2 se sprijină pe el însuși, așa cum subtilități mecanice ca pre-programarea sau intronii în genetică anulează întrebarea despre cine-a fost mai întâi, oul sau găina. E și el un aparat moale care se autogenerează cățărându-se permanent pe sine însuși, servindu-și drept hrană, adăpost și simbol. După estimările mele, totul îmi va-ncăpea în vreo 600 de pagini, care intrate la apă, la tipărire, vor ajunge vreo 450. Dar croiala e foarte departe, deocamdată îmi iese doar mătasea din filiere, brută și lipicioasă.

Trăiesc în vid, un vid cu vegetație multicoloră, ceruri incredibil de picturale și delicioase filme erotice. Dar cu umanitatea redusă la minimum, de parcă deja m-aș afla, mântuit, pe un pământ nou, sub un cer nou. O lună și jumătate s-a dus. Jumătate de veac, de asemenea. Sunt senin, senil, senior. Am pierdut contactul cu lumea și cu mine însumi. Nu mai trăiesc în grupuri de primate care să-mi alimenteze ambițiile. Nu mai sunt masculul A al literelor românești. Nu » , mai sunt Mircea Cărtărescu (la Solitude numele ăsta nu înseamnă nimic). Dar îmi port cu o satisfacție liniștită noua bătătură de pe degetul mijlociu ca pe un ghiul cu o gemă de preț.

M-am îmblânzit, m-am liniștit, s-a deschis deodată-nain- tea mea triunghiul larg al apelor calme, de parcă, după un traseu plin de vârtejuri, cascade și cataracte, te-ai vedea navigând, deodată, pe ochiul căprui al lui Dumnezeu. Am înțeles cât de neînsemnată e literatura, cât de accidentală e viața, câtă iluzie, ca o reacție chimică mistuitoare, ne alcătuiește foițele pielii și ale minții. Da, sunt alte ape cele de-acum, și alte constelații deasupra. Am trecut printr-un nod creodic, ca-n Malpertuis, ba nu, ca-n

Biblia din Mainz. Și, din când în când, în odaia-n care dorm, se arată călugării de mare.

215

Sunt vânăt de lipsa lecturii, ca de o sufocare lentă. Nu am când să citesc. Ziua sunt călărit de Gabriel, seara sunt mort de oboseală. întreruperea silită a cititului, de trei ani încoace, rămâne marea mea problemă și marea diferență față de ce-a fost înainte.

„Nu mai există un proiect optzecist", scrie o îngrămădită care n-a avut un proiect în viața ei, să și-1 poarte în curișor, ca ocnașii banii, apud Celine. De parcă autorii ar fi insecte colective, zorind să clădească stupi și mușuroaie, să-și hrănească larvele în comun. Toți mestecă la nesfârșit cârpa de rufe a optzecismului: c-o fi, c-o păți, ba că-s buni, ba că-s răi, ba că nu mai sunt deloc, lucru care arată doar sărăcia fără margini a așa-zisei literaturi române de azi (și de 50 de ani încoace). A fost Cărtărescu un optzecist adevărat? Dar a fost bunica fată vreodată? Sau s-a născut cu nepoți și cu andrelele-n mâini? Printre junii critici dă bine să vorbești elogios despre Agopian sau Cosașu, și e de prost-gust să te mai referi la cărți prăfuite ca *Levantul* sau *Nostalgia,* la eșecuri ca *Orbitor.* Mai citesc kestii de-astea pe internet (alternativă la sinuciderea de plictiseală) și „râd de câte-ascult/ ca de dureri străine...". Ei, da, și continuarea: „Parc-am murit de mult.". Eminescu a murit de mult. Și Arghezi a murit, și Nichita. Infinitezimal - cum vezi, în avion, pe monitor, înaintarea lentă a aparatului pe hartă - ne-ndreptăm, geniali sau impostori (și mai adesea amestecuri stranii din cele două), și noi către acel întuneric.

Azi-noapte eram într-o sală de curs în care, mi se pare, ținusem o conferință. Erau mai mulți studenți și

mai ales studente, pregătindu-se de plecare, trăgându-și hainele pe ei și ieșind, pe rând, din sală. Una mi-a cerut un autograf și i l-am dat pe o carte ferfenițită. Dar deodată era lângă mine și Paler, cu o foaie ca un formular oficial în mână. Și el voia un autograf. Am luat foaia și-am pus-o pe masă, dar acolo

216 era apă vărsată din vreun pahar, așa că foaia s-a muiat de tot și a devenit străvezie. „Imediat găsesc altă foaie", i-am zis stânjenit, și-am început să caut în vrafurile de manuscrise din jur. Căci atunci mi-am dat seama că peste tot în jur erau teancuri de foi scrise de mână, atât de-nghesuit, că nu era nici un colțișor liber unde să-mi pun semnătura. Erau și fișe de bibliotecă, și acte oficiale, și teze corectate, vrafuri peste vrafuri de foi mâzgălite, revărsându-se de pe mese și din sertarele cartotecilor, încât abia aveam loc să mă mișc. N-am găsit, până la urmă, nici un sfert de pagină neacoperită. Paler aștepta sumbru, ca un reproș mut, iar eu scotoceam mai departe prin mormanele de hârtie ce se tot prăbușeau pe podea.

5 *iun.* O_3 (vai de fundul lui) a ajuns la aproape 150 de pagini de caiet și nu vrea încă să dea cel mai mic semn de viață. Oglinda nu se aburește, rămâne vidă și strălucitoare ca nimicul însuși. Nu am nici idei, nici inspirație, nici personaje, nu știu ce să fac cu zecile de descrieri de un onirism autorepetitiv, fără magie și fără contact cu vreun mijloc rezonabil de-a face proză. Cartea e, de fapt, terminată de mult, probabil ca viața mea însăși. Răsuflată, fără nici un haz. Cinquantagenar. După vreo zece ani de speranță sunt iar terminat, sunt iar fără viitor. Sau focul, singurul meu viitor.

Nu mai am puterea de asociere care era marea mea forță înainte. Aduc lucrurile foarte aproape unul de altul și nu mi se dă puterea să le îmbin. Rămâne o

scremere neputincioasă în locul viziunilor de altădată. Va fi o aripă paralizată, cu polenul dus, care mai mult va-ngreuna marele și nefericitul fluture. Dar, orice-ar fi, merg înainte. Nu am altă șansă, căci alternativa e o carte rămasă în etern șantier. Ceea ce poate fi frumos și postmodern, dar *it's not like me.*

Am avut zile stranii și nopți pline de spaimă la Solitude. Oasele noastre deja au intrat în rezonanță, ca un diapazon,

217 cu golul și dezolarea castelului prea simetric ca să fie adevărat. Nici noi nu suntem, aici, adevărați. Privind în sus, n-am văzut, o lună de zile, decât nori de ploaie, adânci și vineți. Singurătatea noastră absurdă, totală, agitația noastră fără rost, culorile pestrițe ale tricicletei avansând spre inima pădurii, sexul nostru complezent și chinuit, lipsa frustrantă a timpului pentru lectură și meditație n-au fost parcă de ajuns să ne construiască deprimanta irealitate. A trebuit să intru și într-o poveste din care, poate, n-am să mai ies niciodată, căci ea se-mpletește cu toate presimțirile și clipele mele de iluminare, cu tot ce cred că știu deja, cu secretul din miezul acestei lumi în care n-am ajuns întâmplător, cum păianjenul nu se află întâmplător în mijlocul plasei sale. E vorba de multietajata, de ultra-împăturita enigmă a turnurilor gemene. Am citit enorm, pe multe site-uri, am văzut de mii de ori cele câteva filme și fotografii mereu iterate, am făcut legături fulgerătoare cu tot ce știam deja, într-un fel de hartă istorico-psihică multidimensională, dar mai ales m-am străduit să-nțeleg faptele. Nu mai am vreo îndoială, dincolo de orice concluzie în privința celor din spatele faptelor, că turnurile nu au căzut datorită impactului cu avioanele de pasageri, că nici un avion nu a lovit Pentagonul, că avionul prăbușit în Pennsylvania nu a căzut de la sine. Nu mă-ndoiesc că avioanele de intercepție au fost trimise în exerciții sau ținute la sol intenționat. Prin urmare, cred în grupul de teorii care susțin implicarea unor forțe secrete americane în evenimente, mai mult, cred în teoria punctuală a orchestrării de către hardliner-ii lui Bush a întregului eveniment. Rămân detaliile fantastice ale poveștii, care o-ntind cu mult mai mult decât orizontul ei de conspirație politică (crearea unui Pearl Harbour ca pretext al intrării-n război). Avioanele (sau *ce-orfi fost)* care-au lovit turnurile par fantome imateriale, s-a vorbit de uriașe holograme tridimen-

218 sionale care ar fi-nfășurat un avion militar mult mai mic sau o rachetă; clădirea 7 s-a prăbușit simetric, fără să fie lovită. Clădirea 6 are-n mijlocul ei un crater gigantic, ca de explozie nucleară (a explodat după căderea celui de-al doilea turn). Fotografii arată limpede obiecte ciudate dând târcoale turnurilor în flăcări: o pasăre-avion-heruvim, câteva sfere luminoase. Ce tehnologie s-a folosit acolo, de către cine? Și cu ce scop? De ce trebuiau să cadă clădirile astea? Nu s-au găsit urmele marelui avion de pasageri care-ar fi lovit Pentagonul. Nu s-au găsit cutiile negre, nici urmele avioanelor de la WTC. Toate probele au fost adunate-n grabă și distruse. Totul pare un eveniment meta-istoric, în prelungirea Bibliei, ale cărui date esențiale nu le putem înțelege. Probabil enorm de multă dezinformare e creată intenționat pe internet și în media. Dar faptele sunt mult prea catastrofice ca să fie vreodată uitate și, pe de altă parte, oamenii au mult prea multe posibilități de căutare individuală, ca adevărul să rămână îngropat.

înainte de povestea cu WTC, am văzut un film numit *Alien Interview,* în care, după un perete de sticlă unidirecțional, se putea zări un fel de mare rozătoare, cu ochi imenși, cu pielea gălbuie și țeastă specifică faimoșilor „grey“, în jurul căreia se mișcau oameni cu măști chirurgicale pe față. O flacără electrică pâlpâia ciudat în penumbră. Un anume Victor ar fi scos filmul, ilegal, dintr-o bază în care-ar fi deținuți „aliens", ocupanți ai unor UFO prăbușite și capturate. Deși probabil una dintre multele farse de felu-ăsta (din domeniul ăsta ultracompromis și totuși copleșitor de important, căci aici este răspunsul la marea întrebare din Pentateuc), filmulețul - și omulețul - au ceva înduioșător, foarte realist: arată un animal speriat, bolnav, îndurând chinuri istovitoare. Mi-am distrus nopțile următoare cu desăvârșire. Am fost silit să-mi părăsesc patul singuratic, de sub geamul înstelat - și

219 mai adesea înnorat - și să mă refugiez lângă Ioana și Gabriel, să le simt bătaia ocrotitoare a inimilor sub plapuma trasă peste cap. Nici așa n-am putut dormi vreo patru nopți în șir.

Schimbând vorba (dar nu se leagă totul cu totul în legea nebuniei universale? cu el am fotografiat acum câteva zile cerul, dintr-un impuls neașteptat: era spre seară, secera lunii abia se zărea, fantomatică, pe cerul încă albastru... Iar aseară, când am privit poza mărită, în computer, am avut înainte un disc întunecat, foarte clar genuin - nu vreun „zgomot" al imaginii - abia acoperit de un nor străveziu), mi-am cumpărat un Kodak cu 8 megapixel! cu care vreau să fac fotografie adevărată.

9 iunie Scriu înspăimântător de prost, cum aș scrie dacă aș fi complet decerebrat. Dar, cum n-am nici un fel de speranță că am să mai scriu vreodată bine, îmi fac programul ca un pilot automat, nu mă uit nici în dreapta, nici în stânga. Sper să mă țină nesimțirea asta până pun punct. E și firesc. N-am devenit în ultima vreme mai tânăr. Și nici mai liber sau mai liniștit. Am avut trei ani de paralizie, îndesat în plămânul artificial.

în rest, fac fotografii cu oarece pasiune, încerc să-mi învăț instrumentul, dar, în lipsa unui studiu serios, n-am prea multe șanse să-mi iasă ceva. Nu faci muzică bătând la-ntâmplare pe clapele unui pian.

Mi-a trecut cu totul febra conspiraționistă. Nu sunt un ins adictiv, dacă s-o spune așa. Dă-i în mă-sa cu turnurile lor cu tot. Aici sunt la Solitude și totul e bine. Până și poza cu OZN-ul de lângă cornul lunii am șters-o din computer, în biroul meu e cald și liniște, fereastra e-nsorită și vântul agită frunzele copacilor afară. Am 160 de pagini de caiet din *Oj,* adică, probabil cam 120 de pagini de carte. 30-40 de pagini până la sfârșitul părții I. Mă tem că țara Tikitan nu

încape aici.

220

E o nouă epocă în viața mea. Altfel de tristețe, altă textură a stranietății de a trăi. Anul ăsta voi scrie *Orbitor.* Dar de la anul în ce gaură de șarpe o să mă ascund? Liiceanu: „Te așteaptă cele mai productive două decenii din viața ta.“ La vie apres *Orbitor.* I-am răspuns ceva foarte sceptic. Eu nu sunt aici ca să produc, ci sperând că voi fi, în fine, produs, că mă voi produce pe scena cu zece mii de dimensiuni.

Când scriu inspirat, simt cum genele mi se depărtează unele de altele și iau foc. Iar imaginea dintre ele pălește brusc, supraexpusă. Așa-mi amintesc de acum ani de zile.

Dorm foarte prost, ațipesc și mă trezesc iar de sute de ori. Trec din insomnii în insomnii, halucinant, până spre dimineață, când vine somnul adevărat cu visele lui false.

13, cred, iunie Am palpitații, ca la Viena, și acum știu precis cauza: cafeaua. Citesc mai departe *întreabă praful.* îl întreb, dar el nu prea răspunde. Lucruri proaste și lucruri bune prin el. Frumoasă imaginea hotelului invers, ciudată povestea cu Vera, dar restul e tâmpit și sordid: un dobitoc iubește o proastă. Citesc și niscai memorii ale lui C.D. Aricescu, unul dintre penibilii de la ’48, și care scrie încă mai penibil decât ne imaginam cu toții că ar fi în stare. Povești încâlcite, din alt văleat, în care oamenii nu trăiau, ci foiau.

Am făcut drumuri lungi cu mașina, am văzut Freiburgul cu catedrala Munster în mijloc și cu tot ce trebuie să aibă un burg medieval (inclusiv un McDonald’s cu o reclamă scrisă direct pe o

impresionantă poartă veche), am ajuns și în Elveția, unde, nu înțeleg de ce, am crezut mereu că n-am s-ajung niciodată, și aproape că așa a și fost, fiindcă din Ziirich am văzut strict debarcaderul, iar apoi am făcut o croazieră cu vaporașul pe See-ul local de care nu s-a bucurat nimeni, fiindcă Gabriel a găsit cu cale să facă febră (dar în zare, mai albi ca zăpada, albi ca lumina, se conturau peste

221 lac Alpii), apoi ne-am îndreptat spre granița cu Germania și am ajuns la Schaffhausen, unde Rinul se sparge-n bilioane de cioburi albe și-nvolburate peste stânci găurite înțesate de turiști ce par naufragiați, par că strigă „Ajutor!" din mijlocul incredibilei cascade. In fine, ne-am întors cu câteva zeci de poze (acasă am văzut că ele urmau realitatea „cum urmează o traducere franțuzească originalul unui poem rusesc" - sau cam așa ceva), dar nu și cu moartea în suflet, căci vremea a fost - și este - cea mai generică și mai generoasă vreme de vară și, în afara incidentului cu febra lui Găbiță (care are și nopți agitate și stranii: nu dormim nici noi de continua lui psalmodie într-o limbă necunoscută, a țării Tikitan, poate), totul a fost exhilarating și f.f. mișto. Am tăiat spre casă prin Pădurea Neagră, am văzut Dunărea nu mai lată ca râul Colentina, am greșit drumul și ne-am întors cale de o oră, apoi, a doua zi, am plecat spre casă (adevărata casă, frumoasa Soledad, recte - hm! - Solitude) și am găsit o benzinărie pe autostradă exact în clipa în care *toată* benzina ni se dusese din rezervor, and I mean it, căci am mers peste 30 km cu indicatorul benzinei pe ducă aprins pe bord. în weekend mergem la Heidelberg.

15 iun. Am uitat să scriu că am primit, acum câteva zile, două exemplare din *De ce iubim...* în bulgară. N-arată rău, cu nudul lui Modigliani pe copertă. Cred că trebuie să mai iasă (curând, am înțeles) în turcă și-n poloneză. Dar toate astea-s departe de mine acum. Scriu ca un robot la ceea ce

refuză să fie și *Orbitor,* și orbitor. Scriu din vârful pixului, pe fața foii, ca un scriitor de jalbe și petiții. Nu am forță să intru dedesubt și să scriu, ca altădată, holografic, în volumul caietului.

Mi-e dor de București, de grădinile lui de vară, de agitația lui prăfoasă. Aș fi vrut să merg la târgul de carte, să-mi revăd

222 prietenii... Solitude e vid și trist în irealitatea sa, și corvoada zilnică a scrisului mă termină. Abia peste două luni vom putea pleca.

Vreau să citesc, să reintru acolo. Scriu degeaba dacă nu scriu dinăuntru, căci „cine nu adună cu mine risipește..."

Eminescu zace-ntr-un sicriu negru, lăcuit, așezat pe un piedestal foarte înalt. Urc pe o scară metalică până sus, ca să-i văd fața. Are peste chip, mulată pe el, o mască de sticlă. Un cioclu tot deschide și închide capacul ca o ușă batantă, gata să mă dea jos. Cei din sală intră în agitație: a-nceput să miroasă greu. Fundul încăperii n-are zid, se vede cerul înroșit, de amurg.

21 iun. Singurătate aproape fără fisură, dimineți de lucru (la recitirea pe sărite *O}* nu-mi mai pare atât de stângaci, dar deocamdată nu e nici la o treime din el; ca și celelalte, trăiește din aglomerarea de detalii poetice, unele chiar reușite), după-amieze cu Gabriel, aflat într-o fază cam mârâită, și cu o ladă de Lego, seri cu plimbări lungi, însoțit de Kodakul meu negru și solid ca de un Rottweiler în lesă. N-a prea mai rămas vreun lucru nefotografiat aici, în sihăstria asta monotonă și hipnotică, și tristă ca în Resnais. Mă simt foarte singur, dar n-am nevoie de nimeni lângă mine (căci Ioana și Gabriel sunt din mine, sunt eu însumi, ar trebui să scriu „ne simțim singu?‘...), e

doar sentimentul dureros, de urât și singurătate, pe care-1 savurez. Vor fi trei luni de când sunt aici și nu cunosc pe nimeni din cei 50 de artiști - cu 15 ani mai tineri, deci nefrecventabili și incomprehensibili cum sunt și eu pentru ei —, n-am socializat, „nunta n-am sărbătorit". Este CM de fotbal, dar n-am văzut nici un meci. E una din verile mele din adolescență, când agonizam de singurătate, când nu mai știam cui să dau telefon ca să mai văd și eu o față omenească. Nu știu cum m-au ajuns și aici, unde scriu,

223 singur în biroul meu, cu ușa deschisă spre lumină și pădure. De ce sunt atât de ermetic, de ce tânjesc după prieteni și totuși nu-i caut și, dacă sunt lângă mine, nu mă bucur de ei?

Am fost la Heidelberg, am pozat Neckarul plin de sclipirile valurilor, palatul „renovat anual ca ruină", drumul filozofilor. Dealul pe care vilele se suie cu greu, călcându-se pe picioare. Turnurile cilindrice, baroce, ale porții. Podul gemând de turiști. Teribilă înghesuială în jurul catedralei, nenumărate mici restaurante și magazine de suveniruri cu simboluri criptice ale orașului. Apoi garajele subterane oribile, cu care, vrând, nevrând, o să ne obișnuim, și apoi acasă, pe șoselele încâlcite, pe care ne rătăcim mereu în preajma Stuttgartului.

A mai rămas spațiu în josul paginii exact cât să „consemnez" (ăsta-i cuvântul, rece și fără participare) că mi-a apărut *O_2* în suedeză. Urmează *Travesti-ul* polon.

23 iun. Cu *O_3* sunt ca pe gheață, între încredere și deznădejde. Uneori simt sticlă groasă sub tălpi, alteori aud un troznet care o crapă instantaneu. De cele mai multe ori mi se pare că pășesc pe un strat subțire ca lama de cuțit, plin de bule de aer. Mă

apucă nebunia: în clipa următoare o să cad în apa-ngheţată, trecând ca un cascador prin geamul în ţăndări. Nu mă pot ridica din descripţiile nesfârşite, din reluări şi ruminaţii ce nu răzbesc odată spre poezie. Fiorul de pe şira spinării întârzie să apară.

Vise erotice, rarisime în ultima vreme: reminiscenţe de Crivaia, Ioana şi Doina T. amestecate într-un animal blond, gregar şi flămând, într-o continuă încârligare sexuală. Nu pot străbate, stânca e foarte dură, nu pot ajunge dincolo.

Pe cerul Heidelbergului, ca şi la Napoli, ca şi aici, la Solitude, un obiect rotund şi dens, la mare înălţime, revelat doar de blow-up-ul fotografic. Mai împrăştiaţi-vă, băieţi...

224

(Mircea e şi el urmărit permanent, dar în cazul lui totul e super-justificat.) Cum să scrii despre asta, fără să fii luat la grămadă cu toţi lunaticii? Şi măcar de-ai fi sigur, dacă n-ar fi nici un dubiu... Intr-un fel, în general, n-am dubii (Biblia nu-mi permite), dar în privinţa mea... Sunt oare celula care se va dezvolta într-un ochi, sau doar într-o papilă din intestinul gros? Nimic pe lume nu garantează alegerea, dacă nu ţi se vorbeşte, într-adevăr, faţă-n faţă, „faţă către faţă, cum vorbeşte un om cu prietenul său". Partea a doua din *O}* va comenta, sigurissim, Pentateucul. Romanul va-ncepe, de altfel, cu apariţia Slavei lui Iahweh, din viziunea lui lezechiel, deasupra Bucureştiului. Fuck the rest, I'm... no limits.

27 *iun.* No limits my ass. De fapt, sunt numai limite, impotent şi terminat. Nu pot exprima nimic, puterea mea de gândire s-a dus pe apa tuturor zilelor săptămânii. Se apropie scadenţa, a cărei regulă de

fier e: cu cât ai urcat mai sus, cu atât vei cădea mai catastrofal.

Araignee de matin... Un păianjen negru și gros, cu piese bucale supradimensionate, pândește într-un colț al camerei. Mi-e frică de el ca unui copil, de ferocitatea lui, până și de fuga lui. Mi-e frică și să-1 scap din ochi. Un fel de coincidențe: am citit în ultimul timp despre păianjeni pe Internet, am și fotografiat unul fără să vreau. Un fluture foarte mare, cu brun și roșu pe aripi, s-a oprit să bea dintr-un strop de apă de pe geamul meu.

Am pierdut multă vreme cu aparatul meu foto, de care sunt cumplit de dezamăgit. De fapt, nu de el, ci de mine, de tâmpenia pe care-am făcut-o când am cumpărat un lucru scump fără să știu pe ce arunc banii, fără nici o informare prealabilă, așa cum îți cade pur și simplu cu tronc o femeie. Aflu acum că-mi puteam cumpăra, cu 2-3 sute de euro în plus, un aparat dintr-o clasă cu mult superioară față de hibridul

225 pretențios cu care m-am ales, prea sofisticat pentru un point- and-shoot și prea greoi pentru un DSLR. Tot cu ocazia asta mi-am dat seama că n-am să fac niciodată fotografii adevărate, nici măcar cu o sculă bună, pentru că nici n-am talent pentru asta și nici vreo pasiune deosebită. De fapt, trăgând linie și adunând, am acum aparatul care mi se potrivește ca o mănușă, am fost publicul țintă perfect pentru el: ageamiul cu pretenții.

200 de pagini la O_y Naiba știe, naiba să mă ia. Nu pot pătrunde, nu pot spune. Nu mai am de unde să mă storc. O cronică elogioasă, în Suedia, mi-a strâns inima și mațele: am fost OK, cu doar 5 ani în urmă.

în țară se fac exerciții de dărâmare a idolilor. E cea mai bună metodă de confirmare a lor. E lumea postmodernă, cea în care adevărul și impostura

artistică, evoluate paralel până acum, s-au contopit indiscernabil. Dar să nu fiu mai conservator decât mă cred junii corupți.

Omotetia lumii mele. Am uitat cu totul.

30 iunie Am terminat partea I în aproximativ 70 de zile. Are 211 pagini și trebuie revizuită din greu. Nu mi-am permis nici o clipă să aștept inspirația, am scris, zi de zi, lăsând deoparte orice judecată și orice neliniște. Nimeni n-o să-mi mai dea alt Solitude vreodată. Sunt adânc recunoscător pentru cel de-acum, și ieri o spuneam cerurilor largi de deasupra, pădurii pline de urzici, trunchiurilor prăbușite și clopoțeilor. Doamne, fă să pot încheia *Orbitor* aici, la Solitude!

N-am putere să mă gândesc acum la ce urmează. Esențial, urmează 400 de pagini care-ar trebui să uimească: „I'd Iove to turn you on." Dar eu sunt foarte greu de uimit, și doar uimirea mea contează pentru mine, acum. Din 600 de pagini ar trebui să rămână 450 de carte. Dar unde-am să găsesc poezia, puterea de-a face imagini, flexibilitatea frazei, miracolul?

Deprimare neagră adâncă, de câteva zile. Lobo Antunes, din care citesc *Cuvânt către crocodili,* îmi arată, îmi vâră-n ochi ce-nseamnă să fii un scriitor mare. Nu pot, nu pot mai mult. Sunt ca un mecanism de mult defectat și pe care un copil îl învârte cu mâna.

Pe deasupra, stare fizică mizerabilă, palpitații, dureri de coloană, dar ce mai e fizic și ce psihic în ființa mea tulbure, care nu mai focalizează? Ce e

durerea de coloană față de urâtul și singurătatea de care nu mai scap?

3 iulie Tata dă foc, în chiuvetă, carnetului de partid.

Nu pot să mă apuc imediat de partea a doua. Acum, când am în minte o oarece desfășurare a lucrurilor, îmi dau seama cât de nebunesc de complicat e totul. îi lipsește părții I un raisonneur filozofic care să ridice puțin tonul cărții. Iar partea onirică e prea lentă, previzibilă și neconcludentă. Ce pot suporta la recitire e doar partea „vorbită", populară, singura originală, de fapt. Ea continuă într-un fel filonul din partea a Il-a a volumului trecut. Acum trebuie să fac povești și abia în partea a treia să reiau istoria revoluției (care trebuie doar punctată în a doua parte). Prin urmare: Witold, Știutorii, Tikitan, Desiderio Monsu, iar în centru Herman cu poveștile lui și cele zece planșe. Cam mult pentru 150 de pagini de carte, dar, dacă mi-aș regăsi stilul sintetic din partea I, n-ar fi cu neputință. La sfârșit copilul s-ar naște din țeastă. Unde mai încape aici și planul prezent, revoluția, teroriștii? Pentru că partea a treia va fi înfruntarea Mircea-Victor și Apocalipsa. Totul ar fi ușor dac-aș fi inspirat, dar deocamdată nu sunt.

Am trecut printr-o mare încercare. Sper c-am lăsat-o-n urmă.

5 iulie M-am reangajat în nebunie, am redefinit planurile, acum îmi trebuie lumi paralele, acțiune și personaje, altfel sunt cu desăvârșire mort. S-ar zice

că deprivarea senzorială produce depravarea ficțională, ca să mai fiu o dată calam- burghez. Aștept să vină, să se-ntâmple. Suntem fântâni în mare, ne scăldăm într-un ocean de subiecte, ce dracu’, don’ colonel... Păcatul capital, acum, e că nu sunt destul de detașat de lumea mea, că sunt cu nasu-ntre cărnurile ei baroce. Că descriu în loc să creez. Și n-am, mai departe, lejeritate și grație, adică sare și piper în mss-ul meu de miss literatură.

Vreo două vignete. Hălăduiam prin pădurea noastră atât de domestică, Gabriel pe bicicleta lui pestriță, eu cu aparatul foto de gât, Ioana în nădragi roșii și mișcând fundul ca o ardeleancă ce e, când, de pe o cărare, ne-a ieșit înainte un cărucior de invalid, din cele moderne, împins de un infirmier cu un rucsac galben în spate. N-am dat, câteva momente, atenție bolnavului, și din decență, dar și fiindcă îngrijitorul vorbea tot timpul, vesel și nepăsător, de parc-ar fi fost un puști ieșit la vânat broaște cu prietenul lui. Căruciorul ne-a luat-o înainte, și-atunci am auzit sughițurile sau gemetele alea groaznice, neliniștitoare, căci nu erau zgomote pe care le-ar face un om întreg. La câteva secunde, cel din cărucior (îi vedeam părul complet alb și pufos, și-apoi am observat punga de plastic, plină cu urină, atașată de scaun) scotea un fel de țipăt adânc, indescriptibil. împins vioi de la spate, căruciorul a avansat repede și a dispărut la o cotitură. Am continuat să mergem și noi, eu făcând poze la tot ce mișcă și mai ales ce nu mișcă (păianjeni imobili în plasele lor, plante cu boabe roșii, capetele pleznite ale trunchiurilor din stive, soarele scânteind printre crengi) și-apoi ne-am întors pe același drum, așa că ne-am încrucișat iar cu tristul grup statuar. L-am văzut acum din față pe tânărul-bătrân, cu mâi- nile-ncleștate pe rezemătorile

scaunului pe roți, acoperit cu

228 o pătură în ciuda caniculei și privind în față cu ochi total morti, indiferenti la noi si la trăncăneala veselă a infirmie- rului. Chiar când am fost la un pas de ei, am auzit târâitul bolborosit al urinei în punga de-acum aproape plină. I-am lăsat acum mult în urmă, căci Gabriel se luase la-ntrecere cu Ioana, el pe bicicletă, ea pe picioarele roșii ca de pasăre de baltă, dar până aproape de castel am tot auzit sughițul acela de nedescris, dar și de neuitat.

înainte să notez a doua vignetă - sau s-o desenez, fiindcă, în definitiv, în ultima vreme mai mult desenez și colorez decât scriu - vorba ălora, „un mare scriitor descriptiv" - să mai spun aici, cu împăunarea subînțeleasă, dar subminată printr-o cruntă autoironie, că scriu pe o pajiște, în fața unui castel, sub crengi de măr rugoase, pline de mere și licheni, asemenea doamnei în vârstă din *Valurile* sau bunicuțului (prieten al gâzelor mărunte și-al politicienilor venali), al lui Baruțu și Mitzura peremista. Scaune și masă albă de grădină, cântec de păsări, adieri care-mi răsfoiesc caietul, după-amia- ză cu nori îndepărtați... lasnaia Poliana nemțească, deprimată după pierderea meciului cu Italia...

E spre miezul verii și nu ne scrie nimeni, de fapt, cum am mai spus-o, cred că nu mai suntem pe pământ. Nu aștepta acum încă o pagină despre nu știu ce impresionant sau grațios. Pur și simplu nu mai am chef să scriu.

75 *iul.* Miezul verii, punctul ei central pe care pivotează ca un titirez, m-a prins într-o pasă de lenevie și-mprăștiere, de monomanie fotografică (sper să-mi treacă) și de priapism - asta sper să mă mai țină măcar vreo 15 ani... Am scris mult și în dorul lelii, cum se spune, dar, de bine, de rău, tabloul se

conturează. E cumplit de greu, de fapt. Ieri mă rugam în pat: „Doamne, dă să termin *Orbitor,* dă să mă țină starea asta de inconștiență până la capăt..." Căci, asemenea

229 lui Orfeu, ca să trec la stilul alegoric și ornamentat, n-am voie să mă uit nici o clipă în urmă. îmi ajunge că văd lăsată urma Lui printre boi, sau mi se pare c-o văd, ceea ce, în părerea vieții noastre, e până la urmă același lucru.

Am 250 de pagini pline la manuscris, care tipărite ar da cam 187 de pagini de carte. Prin urmare, am depășit de mult treimea. Sunt pe 21 decembrie 1989, noaptea, pe Calea Victoriei. S-a arătat Ionel, și-a spus poezia. Dar totul va fi lucrat în Photoshop. Va începe, alternativ, marea parte a lui Herman, care e incredibil de greu de făcut. Legătura străveche. Mircea are o străbunică evreică, aici e, esențial, canalul genetic. Aici se face joncțiunea cu contele, prințul sau ce aia mă-sii e. Witold, care ajunge-n Banat, își românizează numele (el sau fiul lui) și se-nsoară cu o evreică din neamul lui Levi. Aici textura ar trebui să fie foarte densă. Dar ce știu eu despre evrei? Cam tot cât despre țigani, altă zonă a cărții care n-a mai încăput (sau naiba știe) în tabloul general. Am ratat - deși nu de tot, conexiunea cu groapa din Flo- reasca. Problema mea va fi: în ce fel se vor rosti cuvintele lui Herman? Aici vor intra: simbolismul literei H (Rimbaud, tatăl lui Freud, cei trei cumpliți DADA, Hitler și acoliții săi - Horbiger între ei, dar și Himmler, *Hermann* Goring), simbolistica H-ului în *Levantul* - ar fi foarte frumos și de efect un racord, aici putând intra și povestea cu cenaclul, Cărtărescu care nu e Mircea (!) - ceva meditații despre literatură -, homosexualitate etc. Apoi: Biblia fiber alles, Mântuirea, sfârșitul lumii.

Obiecte (artefacte): ancilia, „calul" lui Gyges, giulgiul, vulturul lui Da Vinci, Cydonia. Telomeraza. Ceva gen Abatele Faria-Dantes. Fuck it. în paralel e revoluția: noaptea în care se trage în demonstranți (cum scapă Mircea? El nu poate-nfunda Jilava, pentru că trebuie să asiste la fuga lui Ceaușescu), arderea carnetului de partid... Apoi povestea cuprinde Crăciunul, Anul Nou, împușcarea

230 lui Ceașcă și nebunia cu teroriștii. La jumătate, fluturele Rorschach. Reglajul trebuie foarte fin făcut, pentru că povestea lui Witold va cădea exact între istoriile cu evrei (eugenia divină - foarte, foarte riscat, cotoioasă treabă) și arderea carnetului de partid. Toate nevoile astea diegetice îmi împiedică mult fantezia. Aici, în aripa dreaptă, nu mai sunt de capul meu. Pentru ca ultimul ochi de fluture al cărții (partea a treia) să dezlănțuie infernul. Urma scapă turma. Ar trebui să mă-ntorc la 35 de ani și să fiu din nou un mare scriitor, dracu' să mă ia. Să dăm, ceara mă-sii, un Eminescu. Va fi Casa Poporului, înfruntarea finală, Montevideo (ce-i acolo?) și Tikitan (unde?). Și tabloul lui Monsieur Monsu. Fata din Montevideo va fi a treia sacrificată (o orgie monstruoasă?) Fuck, fuck, fuck... Keine ahnung.

Iar în finalul finalului, lumina Dumnezeirii distrugând iluzia, tot ca-n Rimbaud, orbitor, orbitor, orbitor...

E o frescă inutilă-n grandoarea ei, asemenea unei Capele Sixtine-n mizerie. îmi picură mereu vopsea-n ochi, cum stau pe spate și lucrez, așa cum în liceu mi-au picurat atropină și-apoi am visat că zbor.

în partea a treia, de Ionel se leagă și insurecția statuilor.

23 *iul.* Războiul din Irak - pentru căutarea chivotului. Căderea turnurilor - umbra heruvimului pe fațadă. Scenă la ai mei acasă: ei sunt doi heruvimi,

masa e chivotul. Aur, mult aur și multă informație: Or - bit - or. The continuing story.

Să adaug, așa, *in jest,* sau cum zicem noi, la derută, faptul că azi mi s-a propus un târg din care-ar ieși (nu scriu cifra aici, că nu-i loc destul, abia pe rândul următor încape) 1 000 000 bucks! Că tot vorbirăm de aur. Cred că mă aflu în prelungirea visului de azi-noapte, primul pe care mi-1 amintesc după luni de zile, în care (printre altele) găseam

231 un aparat foto Canon EOS 350 D - chiar așa, cu toată titulatura - într-o mapă care mai avea, într-un buzunăraș separat, un carnet roșu ca cele (nu se poate evita cacofonia) de partid pe numele Moisi, de unde o dilemă morală: să-1 păstrez sau să-1 dau proprietarului înapoi, după care stăteam la o coadă, pe un trotuar foarte circulat, ca să cumpăr nu știu ce pateuri sau înghețată, ciudat fiind doar că eram gol-pușcă și toți se hlizeau, după care am traversat spre blocul părinților mei ca să-mi pun măcar niște chiloți pe mine, dar acolo m-am oprit la cutiile de scrisori și-am scotocit în câteva, în același timp cu o țipă foarte slabă și albinoasă, care se tot vâra sub mine, până a-nceput să-mi sărute șlițul de la pantaloni - eram deja complet și elegant îmbrăcat și-n cele din urmă m-a-ntrebat dacă nu vreau, și i-am răspuns răsunător ca o-mpușcătură: NU!, după care am ieșit pe alee și un buldog negru s-a repezit la mine și m-a mușcat de un deget până ce în urma mușcăturii a-nceput să se arate un strop de sânge. E drept că milionul nu prea intră în suita asta gen Mac Sennett... Cum n-o să intre nici în buzunarele mele, că nu e prost.

Fuck, fuck, fuck: mă apropii de 300 de pagini. Non mul- tum, sed multa.

25 *iulie* O femeie uriașă: Revoluția română. Dar azi, în dârdorile cumpărării Rebelului din vis, nu mai am putere să mai și scriu. Anyway: ea călăuzește masele de muncitori (ca la 23 August...) Hi, hi, hi, ho,

ho, ho, ha, ha, ha („I am the Walrus": Lennon sau Lenin?).

10 oct. (!!!) Scatologic și escatologic. Cred că scriu de fapt alt roman.

N-am mai scris aici de două luni și jumătate, în care legătura cu mine, cu soarta mea, cu lumea din preajmă s-a

232 prăbușit cum cade o linie telefonică. N-am mai avut știri de la mine. Am fost în perioada asta plecat timp de două luni în România, în Bucurestiul mai ostil mie si mai nelocuibil ca oricând. Nu doar că mă simt acum înstrăinat de el, dar parc-aș fi un soldat străin într-o țară care mă urăște. O țară ruinată și pustiită, despre care presimt că-mi va fi mormânt.

Am reușit în lunile astea să-mi pierd trei prieteni buni, în diverse ambuscade ale vieții, ca să continui metafora militară. L-am mai pierdut cu toții și pe Dănuț Goanță. în București am dat interviuri, am scris prefețe, m-am încărcat cu alte rubrici permanente în reviste, așa că dacă mă-ntreba cineva ce mai fac (dar nu m-a-ntrebat nimeni), aș fi răspuns ca Eminescu: „scriu, scrie-mi-ar numele pe mormânt..." Am și alergat, ca de obicei, după tot soiul de nebunii. Firește că n-am mai citit nimic, că doar sunt scriitor, nu cititor (totuși un Romain Gary, *Ai toată viața-nainte,* care-ar fi fost la nivelul lui Mârquez dacă n-avea un ușor damf sentimental. Rareori mi-a plăcut atât de mult un roman). Au fost, apoi, trei drumuri despre care n-am acum puterea să scriu, la Sângeorz-Băi, în Bulgaria și la târgul de carte din Gote- borg. Acum sunt iar la Solitude, cu pusee de tensiune, cu buimăceală existențială și cu-o toamnă care-ți incendiază retina. Fac fotografii, căci Rebelul din vis a devenit, în realitate, un Nikon 70S,

rătăcesc pe-alei încolo și-ncoace, spargem alune, facem planuri: case, cărți... Acum citesc basme, vechile mele basme românești din care-au ieșit *Zmeii,* dar nu regăsesc aici țara Tikitan. Mintea mea e-mbâcsită de gazetărie. Sucul poeziei s-a uscat și totul e acum fibră pedestră, fără nici un viitor. Visez în ultimele nopți, în tăcerea blândă din Solitude, la fel de uscat: frustrările de peste zi trec în scene întunecoase, prozaice ca niște dări de seamă. Nu mai pot atinge acele abisuri, pe care pescuitorul de perle le știa bine pe vremuri, le și desenase în hărți delirante. Un singur

233 vis m-a înmărmurit ca altădată. Nu era izolat, arhitectura lui prelungea zone din alte vise, construia încă o bucată din orașul interior pe care l-am explorat de când mă știu, orașul acela visceral în care fiecare obiect era-n același timp și o amintire, și o nostalgie, și o emoție sfâșietoare. Era o curte interioară în care știam că am trăit odată, cu niște încăperi ruinate, cu pereți albăstrui, crăpați, pe-o latură, și cu o altă construcție foarte înaltă și șubredă pe alta. Și era liftul ăsta, interior clădirii înalte și totuși cumva în afara ei, de parcă clădirea ar fi avut un zid dărâmat și s-ar fi văzut înăuntru. Casa liftului, nimic decât un cadru șubred de lemn si metal ruginit, se-nălța amețitor. Nu exista cabină, ci - ca-n atâtea vise - doar o platformă aruncată-n gol, atârnată de-un cablu, în vârf, o roată mare, ruginită și ea, trăgea liftul.

E indescriptibilă teama și amețeala cu care-am folosit clătinătorul mecanism, care se urnea, balansându-se, când apăsai un buton de ebonită. Nimic nu te apăra de hăul care ți se căsca la picioare. Ajungeai sus și n-aveai unde coborî: nu era nici un palier, doar traverse de metal peste care roata, cu cablul înfășurat pe ea, se-nțepenise, profilată pe cer. Totul se legăna peste locuri și clădiri atât de cunoscute, de intim și organic cunoscute, că doar

vederea lor îți stârnea hohote de plâns.

11 oct. N-am putut scrie nici un rând la următorul capitol, care trebuie să intre în nebunie. Și asta pentru că nu sunt nebun, nici măcar cât DaK. De fapt, sunt împuțit, mizerabil de sănătos. îmi vine să vărs câtă sanity încape în cenușia mea substanță. Am tulburări de erecție cerebrală, imaginarul meu e un pământ crăpat, tânjind după averse de hormoni andro- geni. Așa nu se poate merge mai departe.

în surdină, dar constant și ulcerant, am din nou rumi- nări paranoide, deliruri de prejudiciu ca acum câțiva ani:

234 sunt uitat, desconsiderat, despre mine se mai vorbește doar ironic. Sunt părăsit și trădat de prieteni, nu mă mai citește nimeni, nu mai dă nimeni doi bani pe scrisul meu. Știu că nu e (chiar) așa, dar faptul că nu înaintez, că nu se petrece nimic spectaculos cu percerperea mea, la noi și aiurea, că oricât scriu (și scriu absurd de mult în ultimul timp), asta se-ntoarce împotriva mea, toate astea mă umplu de o disperare neagră. Am devenit nervos, abrupt, imprevizibil și pentru mine însumi, am scris mailuri grosolane, pe care le-am regretat în clipa trimiterii lor (unele îmi pot face un rău catastrofal: și-acum evoluția mea se resimte după scrisoarea trimisă lui Pleșu). „Mă răsucesc, mă zbat, în gol, în glod" ... Nu știu cât temei au strângerile astea de inimă, dar în mod sigur soluția rămâne scrisul, din toate puterile pe care le mai am. Scrisul cu tot trupul, pe care l-am descris mult mai mult decât l-am practicat, dar care a dat câteodată pagini care nu sunt nici din literatura română, nici de pe pământ. In comparație cu el, alunec acum lama unui cuțit bont pe o coajă de nucă de cocos, tare și fibroasă. Necum s-o sparg ca să ajung la laptele zorilor (pe care-1 bem și-1 bem), nu pot lăsa decât vagi urme pe lemnul curb, încăpățânat.

„Bă, să n-am parte, vino să vezi ce mișto se vede revoluția la televizor!": N. Priceputu’.

12 oct. Am rupt o pagină din caiet, un sacrilegiu. N-am mai făcut asta, poate, de zece ani. într-atât sunt de disperat. Nu pot scrie, mintea mea nu mai e nici de poet, nici de prozator, ci de gazetar, și încă de gazetar de duzină, de tabloide. Frazele mele nu mai au ritm si nu mai știu unde e soarele, ca să se rotească după el. Nu știu să fi fost vreodată mai gol de idei, de viziune, de inspirație, mai incapabil să citesc textul de sub vârful pixului meu. E oribil să scrii dacă nu vezi deja literele pe pagină, prin hârtia de calc, căci marii scriitori sunt

235 copiști și caligrafi, iar cei proști sunt originalii. Scriu doar cu puterile mele, încercând să-mi amintesc cum scriam altădată, auto-pastișându-mă în loc să-1 pastișez pe Dumnezeu, cum o făceam atunci. Sunt perplex în fața neputinței mele de a scrie O_r Merg mai departe doar automat, precum soldații care dorm în marș. Dar, oricum ar fi, până plec de la Solitude am să scriu, pe ultima pagină, imposibilul, pentru mintea mea de acum, cuvânt SFÂRȘIT. Răbdare, asta e jumătate din soluție. Să nu trag fața de masă, cu tacâmuri și pahare, pe podea, irosind Minunea.

In ceva mai mult de o oră se dă un nou prix Nobel. Va ieși un nou militant pentru Dumnezeu știe ce cauză. Pe când eu nu mai fac parte nici din milițiile înarmate ale simplilor literatori. Zică toți ce au să zică, treacă-n lume cine-o trece.

Cât despre viața literară - am uitat-o, cred, în și mai mare măsură decât am fost uitat de ea. De-aici, de la Solitude, nu se-aude vuietul nici unui război. Nu mă mai interesează aproape nimic. Trăiesc o milisecundă pe-un fir de praf. Mai bine zis, am trăit. Nu-mi mai atrag nici o privire buzații, gușații, năsoșii și bubоșii din jurul feței mele, care poate nici nu e altfel decât a lor.

Baudoin mi-a trimis vreo 30 de pagini de benzi desenate, expresioniste și tragice. Și aici, în ilustrațiile la *Travesti,* el e un poet al singurătății. îi aștept vizita la castel, peste vreo două săptămâni.

Dubii mari în privința traducerilor din *De ce iubim.* Edițiile israeliană, turcă și maghiară sunt în aer, din diverse motive. Rămân cea polonă, cea portugheză și, poate, cea germană, mai ferme. în Spania, cartea s-a vândut și urmează o a doua ediție. E prima dată când se-ntâmplă asta cu o carte de-a mea. Mai e, da, și ediția poloneză pe drum, pentru anul viitor. Celelalte cărți? Mai sunt câteva în marșul triumfal spre nicăieri: *Orbitor 1* în Austria, *Nostalgia* în Bulgaria,

Travesti în Polonia... De altele nu-mi aduc aminte. Mai e, uitam, *Orbitor 1* în Italia, unde Bruno e omul meu providențial. Am mai avut și cronici, unele entuziaste, altele doar laudative, mai cu seamă în Suedia (încă n-am putere să scriu despre Goteborg), dar și în Franța și Bulgaria. în ultima a fost o dezbatere în presa culturală: „De ce n-avem un Cărtărescu?"

încă un lucru inimaginabil de trist: nu mai cred în nici una dintre tăcănelile mele, asa ridicole cum erau, dar care-mi dădeau un fel de certitudine cretinoidă că există o salvare, o ieșire din tragedia ireală-n care locuim. Mă prefac încă, dar în adâncul inimii nu mai cred decât că voi fi pulbere și că eonii de dinainte de a mă naște se vor îmbrățișa, peste hilara mea viață, cu cei de după. Nu mai am forța să protestez: mi s-a lipit de plasa de păianjen și aripa care încă se mai zbătea.

20 oct. Din Ghica - povestea cu bulevardul pavat

cu zahăr, pe vremea lui Napoleon. Mi-ar trebui scrisoarea respectivă, „Băltărețu", mi se pare. Dar cum arăta Parisul la 1800? Nu văd capitolul cu Witold, nici măcar localizarea, nici amănuntele istorice. Și el vine aproape imediat, căci am intrat în partea lui Costel. Fabulosul și surrealismul trebuie să reapară în cartea asta.

Nu mai am putere să scriu aici, după zecile de pagini din fiecare săptămână: romanul, cele trei rubrici din ziare, ce se mai ivește, inevitabil... în viata mea n-am scris mai mult, și asta-mi distruge stilul și imaginația.

25 *oct.*

ontologic / oncologic

scatologic / escatologic

28 oct. Mă trezește o bătaie în ușă. Nu-mi dau seama prea bine, în primul moment, unde mă aflu. Camera e-ntunecată și sunt singur. Da, sunt acasă. E o oră târzie din noapte, spre dimineață. Cine poate fi? Ciudat, am o singură cameră, sunt ca la un hotel. Ușa e de sticlă și văd prin ea o siluetă tăcută. Mă ridic și deschid, deși mi-e jenă, sunt în pijama. E N., care aproape că-mi cade în brațe. Are fața ca de cretă, părul complet cărunt, și aduce cu ea umezeala de-afară. E înfă- șurată-ntr-o rochie palidă. Pare beată, se sprijină, se lipește de mine. îi pun o mână pe fund, deși știu că e-n vârstă, că e o bătrână. Are chiloți și un fel de ciorapi de mătase lividă. Carnea ei se simte ca de cârpă. Umblă puțin, clătinându-se, prin cameră și deodată se lasă moale pe pat. E ca o statuie de pe-

un sarcofag. Camera are ceva ciudat, simt acum, e un fel de lumină de lună, în dungi groase, o gradare de albastru și cenușiu. Dar e altceva, nedefinit, care mă-nfioară. N. pare c-a adormit, dar brusc din nări începe să-i izvorască un sânge negru, abundent, care-i udă toată buza de sus și i se prelinge pe gură, pe bărbie, pe gât. îi țin capul, dar, când o privesc de-aproape, observ că are fruntea crăpată, vertical. Și din ea supurează sângele. Ce-i de făcut acum?

Un tânăr se dă cu patinele cu rotile pe enorma suprafață convexă a unei cupole ca de dom sau de bazilică, din aramă-nnegrită. E la mare înălțime, și ține-n spate un băiețel foarte blond, cu perișorul lung și-nspicat. Domul e spălat de o lumină chihlimbarie, de după-amiază spre seară, și se detașează pe cerul nesfârșit și pe fațadele unui oraș vechi. Tânărul coboară vijelios până la marginea cupolei, apoi urcă, din inerție, spre vârf. E ca pe un sân colosal. în tot acest timp, face zeci de giumbușlucuri cu copilașul, îl pune pe umeri, îl azvârle ca pe-o balerină ca să-1 prindă la loc. Și iar coboară huruind, amețitor, iar urcă, în cercuri mereu imprevizibile, pe când cel mic țipă când de spaimă, când de bucurie...

238

Două vise clare într-o noapte de insomnie. De fapt, visez iar, „enorm, colorat în demență".

E o toamnă scufundată în miere, aur și glorie, cu drumuri prin pădurea galbenă, roșie, albastră, prin miros de lemn uscat și de vânt. „Frunza când moare, se face floare." Scriu în fiecare zi, foi moarte și uscate, sperând că sunt flori, că le va lua cineva drept flori. A fost pe-aici Baudoin, un om în vârstă și-nțelept, care-ar fi putut ieși dintr-o scorbură, pe când umblam prin pădure, risipind frunzele uscate. Poveș-

tile lui: cineva, la o sindrofie, i-1 prezintă pe Cioran. îi lasă singuri. Nici unul n-a auzit vreodată de celălalt. Moment stânjenitor, amândoi tac, până când Baudoin își ia inima-n dinți: „Cu ce vă ocupați?" Cioran îl privește o clipă-n ochi, ezită, apoi îi spune: „încerc să scriu poezie." Tace o vreme, apoi adaugă: „Dar e foarte greu."

îl cunoaște pe Giacometti. în timp ce conversează, la o măsuță, sculptorul modelează permanent, din miez de pâine, unul din omuleții lui care pășesc. Și mormăie tot timpul: „II ne marche pas." Până la urmă, Baudoin își pierde răbdarea și-l întreabă: „Dar dacă-ntr-o zi începe să meargă?" Giacometti îl privește uimit o clipă, apoi răspunde resemnat: „S’il marche, je m’arrete..."

Face o carte cu abatele Pierre. La un anume ceas al zilei, preotul începe să se roage. Baudoin, un socialist ateu, nu- nțelege. Totuși, îl roagă pe abate să-i explice ce simte când se roagă. Și el îi răspunde zâmbind: ai privit vreodată în ochii unei femei care te iubește? Ai privit în ochii unui copil? Ai privit marea? Ce-ai simțit atunci e echivalentul rugăciunii. Baudoin, care are figura unui actor ambulant medieval, le spune însă, ajutându-se de mâini și de ridurile feței, cu mult mai bine, căci foaia asta pe care scriu n-are riduri.

Spargem nuci și le gustăm amărăciunea. Les noix de la solitude.

Aș vrea mult să mă pot întoarce.

30 oct. Chiar nu știu pentru ce mai scriu. N. Manea a luat premiul Medicis. Eu sunt mai departe un necunoscut, cum îmi stătea bine la 30 de ani, dar la 50 e „ecoeurant", ca să păstrez tonalitatea. E ca o stâncă de care nu poți trece. Te-ai născut dincoace

sau dincolo de ea. El o să ia toate premiile, cu mișcări ușoare de șahist. Eu n-o să iau nici unul, nici dac-aș vorbi limbi îngerești. Căci sunt vase pentru slavă și vase pentru rușine.

Romanul meu s-a înfundat, vorba lui Kafka, într-o vale rușinoasă a literaturii. Din strălucitorul peisaj al adevăratului pământ, clădit pe nori, al lui Platon, am ajuns înfundat până-n gât în cloaca fetidă a istoriei. Nu mă mai pot trezi din coșmar. Pan m-a trântit și-acum mă-mpunge. Nu e nimic de făcut, decât să-ți repeți, zi de zi: merg mai departe. Mâine am să citesc mai mult și-am să scriu mai bine. Sunt într-o vale a vieții, dorm între flori de mac fumegând otrăvit.

350 de pagini la Babelul ăsta de mizerie și cristal, mizerie cristalină. Mizerie de frază și de viață.

3 nov. Lumină orbitoare, zi limpede de toamnă târzie. Am dormit bine, am mâncat bine, mașinăria de mațe și zgâr- ciuri pare în bună stare. Doar că sunt copleșit de tristețe, doar că aș sta toată ziua trântit pe pat, cu genunchii la gură, dizolvat în acizii ăștia tari ai tristeții mele. Nu mai știu ce-i cu mine, nu mă mai regăsesc. Sunt străin, sunt departe de orice zgomot, fie el de bătălii, de tors de păianjen, de țiuit în propriile mele urechi. Nu doar că nu mai înțeleg formele din fața ochilor mei, dar nu mai simt nici netezimea dulce, nici vibrația zgrunțuroasă a lucrurilor pe care le ating. Totul trece în indiferență, sori se aprind și se sting, totul plutește haotic într-o rază groasă de lumină, ca în cuptorul de lut de la Tântava. Nu mai pot fixa nimic, nu mai pot zice măcar „Clipă, rămâi!", pentru că, sferice și identice una cu alta ca electronii, clipele îmi scapă printre degetele îmbătrânite.

Nu-i de mirare că lucrurile-n jurul meu se strică și se prăbușesc. Așa se zicea, că-n preajma femeilor la ciclu laptele se acrește și florile se usucă. Sunt un centru de tristețe al lumii, un centru de nedeterminare și haos.

Citesc câte puțin, cu lingurița, s-ar zice. îmi alunecă ochii pe pagini, mă-ncurc în cuvintele mai lungi, pe care le-nțeleg altfel, în bizare legături subterane cu starea mea. Dac-aș putea cere ceva, dac-aș putea crede că deja am și primit ceea ce cer, ar fi o a doua viață a minții mele, o nouă motivație, o nouă temelie. Nu mai pot rezista mult în ceața și anomia asta. Aș cere să pot înțelege iarăși poezia cărților și a cuvintelor și a lumii.

Din nou *Dicționarul de cerebrologie,* cu detalii interesante de microbiologic celulară; Doctorow cu *Cartea lui Daniel',* de ce nu *Midnight’s Children* a lui Rushdie, cu cele 750 de pagini ale ei. Ce câștigi din ele? Cum intri în rezonanță? Sunt ca un ins lovit de o ruptură de vas intracranian: trebuie să reînvăț vorbitul, cititul, grimasele, ochiadele...

Brusc, am avut un fel de... un fel de iluminare interioară. Am înțeles că trebuie să depășesc, că voi depăși, de fapt că deja am depășit criza asta. Și că anul care vine va fi anul meu. Că voi începe iar să trăiesc în aerul nebunesc al literaturii. Poate-ar trebui să mă rog pentru asta, eu, cel care nu mai știe cum arăți. > >

10 nov. Vase pentru cinste și vase pentru rușine. Dar atunci cei buni dăruiesc ceva lui Dumnezeu, iar cei răi primesc ceva de la El, chiar dacă sunt dejecții...

13 nov. De fapt, în ultimul timp am abandonat jurnalul, trebuie să mi-o recunosc mie însumi, așa cum, „de fapt“, am abandonat și cititul, și, în ciuda tonelor de text pe care le produc, însuși scrisul. Niciodată n-am trăit un „ventru“

241 existențial și artistic atât de îndelungat. Când mă așez la masa de lemn de la parterul apartamentului, parc-aș sta pe-un scaun înroșit în foc: totul în mine refuză scrisul, totul strigă: n-am inspirație, nu-mi conduce nimeni mâna, n-are nici un sens! Și totul îmi întărește gândul că au dreptate cei ce cred că am ajuns un impostor, că mimez scrisul creativ, că sunt terminat de zece (cincisprezece?) ani încoace. Că nu mai găsesc nimic în mine care să merite spus. Și totuși nu doar (căci și aici trebuie spus adevărul) intenții nedemne mă readuc în tăcerea cu tavan înalt a odăii mele (pe sub ușa căreia suflă acum vântul, căci e toamnă târzie, cu incredibili nori galbeni-cafenii, ca pe Jupiter). Nu scriu doar pentru că volumul 3 trebuie cu orice preț terminat (și trebuie, chiar cu orice preț, chiar cu prețul reluatului dispreț public), ci și pentru că sper, candid, sincer cu mine însumi, să mai pot scrie o dată pagini adevărate, să redevin, altfel (în sensul de: într-un mod diferit, așa cum Isus le spune apostolilor în Biblie: de-acum nu voi mai bea vin până ce îl voi bea, altfel, în casa Tatălui meu), artistul care am fost. Acum nu pot străpunge, nu pot depăși imaginația aglomerată și mecanică, dar păstrez măcar forma, coaja în care, în cine știe ce fericite condiții, s-ar putea insinua iarăși stropul de nepământesc, xipehuzii literari pe care-i momesc de-atâta vreme cu momeala creierului meu. Scriu zilnic nu din frică, felonie, ipocrizie, vanitate, nu fiindcă aspir la premiul Nobel și la o vilă în Cotroceni și la pupături în fund de la toți, ci cu dor, cu speranță, cu loialitate curată pentru literatură. Rătăcesc acum, dar cine nu e pus la-ncercare? E-adevărat că nu mai știu să scriu, dar asta e pentru că timp de peste trei ani n-am mai putut lucra, și asta mi-a fracturat lumea interioară. Și pentru că sunt silit să fac gazetărie. Și pentru că m-am străbătut cu piciorul în toate direcțiile, am secat toate filoanele, iar acum am luat de la capăt culoarele-ntortocheate, sterpe de

242 flori de mină, geme și pepite. Sunt tot acolo, în intestinele minții mele, dar după-atâția ani de foamete (mă tem că vor fi cei șapte ani ai lui Iosif și că sunt doar la jumătatea lor) ele sunt goale și uscate, inutilizabile, acum.

Urlă vântul cum nu l-am mai auzit niciodată. Aici, la Solitude, suntem pe o culme, deasupra orașului Gerlingen, în bătaia maselor de aer din toate direcțiile. Aerul în cameră e cenușiu, și pe geamuri se văd tornade de frunze uscate smulse din arbori, mari, ruginite și friabile, așternute pe jos în mormane. Nopțile, cel mic a tușit mult, m-a trezit des, de unde și o avalanșă de vise, la fel de lipsite de noimă ca și zilele monotone de-aici. Doar că mai colorate și mai fără-nțe- les. Singurul lucru nou psihologic pe care-1 trăiesc acum e conștiința acută că viața se apropie de sfârșit, impulsul de a-mi număra anii la care mai pot spera. Nu e noapte în care să nu mă trezesc cu gândul că două treimi din viață - în cel mai bun caz - mi s-au scurs, și că mi-a rămas un capăt care se micșorează ineluctabil. Că trec ani după ani, tot mai repede, tot mai anonimi, că mai curând decât *sunt,* ar trebui să zic de-acuma „am fost“. Sau „n-am fost niciodată". Nici măcar nu sunt înspăimântat, ca altădată, de faptul că într-o zi voi dispărea ca să nu mai exist *niciodată,* eoni după eoni după eoni. Nu mă mai zbat, asemenea cobaiului care-nțelege că se va-neca într-o experiență absurdă, care-i ignoră conștiința și sentimentele. Nu voi fi eu excepția legendară din discursul judecătorului, n-a fost nici Kafka acea excepție. Aș vrea doar să mai pot scrie, să mai pot da pixului meu puterea de a sfâșia pagina cu bila lui din vârf, ce se tăvălește în sânge.

Recitesc, cu pasiunea pe care doar *foarte* puține cărți mi-o mai stârnesc, *Jurnalul* lui Kafka, din care totul e citabil, ca și când autorul însuși ar fi fost nu un om viu, ci un citat în marele colaj al lumii. De-aici

poți reînvăța ce înseamnă să scrii profund, să simți mirosul cuvintelor, să cobori cu ascensorul unei fraze în fundul tăcut al minei.

243

Eu mi-am pierdut toată savoarea și adâncimea.

50 de pagini de jurnal de când sunt la Solitude. Jalnic, de fapt nu se mai poate spune nimic. Iar în privința conținutului, cred că n-am scris mai bine decât cu douăzeci de ani în urmă, când jurnalul meu habar n-avea că există, încă.

Cum spuneam, visez mult, colorat, încă tulbure, dar cu vârfuri senzoriale care parcă sfârtecă visul și ies pe recto-ul existenței. Sunt însă doar accente, ca stropii de aur de pe o platoșă rembrandtiană. De pildă, cineva îmi arată, în palme mari și grosolane, un pește, un crap spintecat, a cărui duhoare de putred și de mâl am simțit-o-n același timp în oasele nasului și-n gură, ca și când aș fi fost silit să mestec carnea aia stricată. Corpu-ăla cu solzi lucioși, bălos și plin de sânge, mi-a făcut o scârbă nesfârșită, pe care o simt și-acum. în alt vis eram în camera din față, în Ștefan cel Mare, când mi-a venit în vizită I. M-am mirat întâi de purtarea lui onctuoasă, aproape umilă, căci știam cât mă urăște. E drept, cu 25 de ani în urmă era și el slugarnic, nu doar cu mine. Scena era foarte realistă, lumina lustrei era chioară și se răsfrângea în ferestre, lada de la studio și patul erau la locul lor... După câteva fraze insinuante, I. s-a apropiat de mine și-a-ncercat să mă-mbrățișeze. Deci era gay? M-am ferit de el energic, fără să-1 jignesc sau să-1 lovesc însă. Până la urmă s-a suit în pat și-a luat poziția musulmanilor în rugăciune, privindu-mă cu ochii umezi și rugători ai pisicilor în călduri. Am ieșit din cameră, lăsându-1 acolo, în poziția aia jenantă.

Sufăr de un fel de sănătate generalizată care pentru minte e damnare, căci puterea ei în slăbiciune se desăvârșește (spune Pavel).

„însă întrebările care nu-și răspund singure prin însăși formularea lor nu vor primi niciodată răspuns." Din *Jurnalul* lui Kafka. Am avut și eu câțiva ani acces la adâncimea și puritatea asta. Pe aceeași pagină unul dintre portretele de

244 oameni minunați în urâțenia lor, pe care nu le observi la prima lectură, dar care ți se impun apoi: „Murdar și pur - ca orice om care gândește intens. Se scarpină la rădăcina bărbii, își suflă nasul cu degetele pe dușumea, își bagă mâinile în mâncare - când însă își lasă puțin mâna pe masă, se vede cât îi e de albă pielea, îți vine să crezi că n-ai mai văzut o asemenea albeață decât în închipuirile copilăriei. Pe atunci, oricum, și părinții erau puri.“ Geniul descrierii stă mai ales în această ultimă frază, fracturată de restul blocului, dar legată insondabil de el. Cititorul normal nu poate reconstrui legătura subterană, căci pentru asta trebuie să-1 știi pe Kafka în sistemul său, și alunecă neglijent peste crevasă. Pasajul a fost despre „rabinul făcător de minuni" și suntem pe 15 noiembrie.

17 nov. Am terminat azi caietul de 400 de pagini, cu coperți de plastic albastru, în care am început volumul 3 din *Orbitor.* Am scris ca-n transă, nu doar cu gândurile, ci cu toată ființa mea-n altă parte (sau în nici o parte), lăsând din nou cartea să se facă singură, așa cum copilul se formează-n burtă pe când mama-și vede de viața ei. Știu că doar așa o pot termina și că n-am voie să mă gândesc la efortul cu adevărat supra-uman (și-n orice caz, acum, supra-cărtărescian, dacă mai sunt cumva, altfel decât cu numele, Cărtărescu) de a o încheia, cum n-ai voie să te uiți în jos când treci puntea îngustă de peste o

prăpastie. Să dea Dumnezeu să meargă mai departe. Și urma să scape turma, ca și-n O_2, începută slab și dusă, cum ar fi zis Kafka, spre cele mai depărtate fruntarii ale omenescului.

M-a bucurat mult un articol cvasi-elogios al unui june poet despre străvechea mea poezie. Deci ceva rămâne, se pare. M-a amuzat, de asemenea, altul care spunea într-un interviu: „Am vrut în adolescență să fiu Cărtărescu" ... Faptul că mi-am propus acum vreo două săptămâni să mă destind,

245 să nu mă mai plâng, să fiu pozitiv în privința situației mele pare de asemenea să fi ajutat (și mai e o veste, ambiguă în vulgaritatea „gloriei" pe care mi-o promite, dar despre asta mi-e scârbă să vorbesc), așa că acum mă simt mai liniștit, mai aproape de vasta construcție a scrisului, chiar dacă ea mi-e totuși încă inaccesibilă și străină. Căci o cetate lângă zidurile căreia ești, pe care o poți pipăi cu mâna - dar care are porțile încuiate -, e de fapt mai departe de tine decât alta ce abia se zărește-n depărtare, dar care are poarta deschisă.

Am scris lunile astea „ca înecatul". Să te ferească Dumnezeu de fuga șchiopului, bătaia orbului și scrisul celui părăsit de inspirație.

E o toamnă târzie, tristă, uscată, alternând zile cu cer albastru și arbori galbeni, puternic luminați, cu zile de cenușă și vânt. Trăim aici, lângă castelul ăsta cu umbră de ornic solar, închiși în camerele în care singurul zgomot e al mișcării bilei de pix pe hârtie. Nu pot scrie cu adevărat dacă nu cred (cu adevărat) că bila din vârful pixului e de cristal și că pasta e sânge, limfă, spermă, izvorâte din însuși trupul meu.

Caut traducător de engleză pentru *De ce iubim...*. La anul o să-mi apară o mulțime de traduceri, în compensație față de sărăcia din anu-ăsta.

20 nov. Scriu ceva mai cursiv, dar mereu, încercând să merg în profunzime - lucru atât de firesc pentru mine cândva - dau de un zid de sticlă dincolo de care văd limpede, dar de care nu pot trece. Mă opresc, mereu, acolo unde-ncepeau, în volumele dinainte, focurile de artificii ale „scrisului perpendicular pe foaie", săpat în adâncul ei sau înălțat în aerul de deasupra. Nu mai pot fixa sarcopții ce sapă canale în grosimea paginii.

Dintr-o scrisoare către Milena. Viața unei cărți începe doar la un timp după moartea autorului, când el nu și-o mai poate

246 apăra, când rămâne singură cu bătaia ei de inimă. Cu toate astea, ce știm despre autor, căci nu găsim cărțile suspendate-n vid, ci înfipte în lume, și chiar ce nu știm despre el influențează decisiv lectura. Povestea lui Kafka („sistemul", sau mai curând „sistema", Kafka) e aerul în care trăiesc cărțile lui, aer mai consistent uneori decât ele însele și-n afara căruia ele sunt simple ciudățenii, mai mult sau mai puțin neinteligibile, sau inteligibile greșit. Tocmai ce știm despre viața lui le dă credibilitate și forță. Dacă citesc *Procesul* fără imensa așteptare produsă de „sistema Kafka" am multe șanse s-o abandonez înainte de final, să cred că aș putea să-mi folosesc timpul mai bine decât urmărind aventurile unui personaj prin poduri neaerisite.

22 nov. M-am trezit trist și înspăimântat după un vis care mi s-a repetat de două ori în cursul nopții. De fapt, îmi amintesc doar fragmentele astea dintr-o succesiune mult mai amplă, așa cum într-un portret în clarobscur lucește doar un nasture, un lanț de ceas și-un ochi cu o mică fereastră desenată, curb, pe iris. De două ori am mers în oraș, să mă-ntâl- nesc cu cineva, și de fiecare dată, în exact același colț, după ce-am traversat aceeași stradă către niște vitrine

însorite și afișe colorate, m-am întâlnit cu mine însumi. Mă înfior si acum. Nu m-am mai văzut niciodată, nici în vis, nici în oglindă, nici în filme sau fotografii, atât de realist: eram chiar eu. Nu-mi venea să cred. Nu știam ce să fac. Nu-mi mai aduc aminte cum am reacționat în primul dintre vise, dar în al doilea mai eram cu cineva când s-a întâmplat. M-am văzut deodată pe celălalt trotuar, așteptând și privind într-o parte. Eram eu, concret, în realitatea cea mai reală. Aveam părul lung, ca înainte să mă tund, și purtam tricoul meu cu dungi verzi și roz. Doar că în vis dungile roz erau negre. Atunci, înfiorat și neliniștit, i-am spus celui de lângă mine: „Cred

247 că încep să mă țicnesc." M-am îndreptat spre „mine" și i-am spus: „Hei, ce se-ntâmplă?“ Apoi l-am împins ușor. Mi-a trecut însă prin minte că s-ar putea ca el să fie un ins oarecare, pe care eu, în nebunia mea, îl văd cu chipul meu. Și așa a și fost. Am făcut câțiva pași umăr la umăr, am și vorbit puțin (avea vocea mea, nu așa cum mi-o aud eu în urechi, ci cum sună înregistrată), când deodată și-a schimbat înfăți-șarea și era acum un ins cu fața rotundă, lucioasă și cu părul de un portocaliu spălăcit. A dispărut repede după un colț, lăsându-mă într-o confuzie dureroasă, cu care m-am și trezit.

Visele astea „cu autoscopie" nu prevestesc niciodată ceva bun. Sunt semne de fisură interioară, de conflict interior. Din câte mi-aduc aminte, am avut unul singur asemănător, acum mai bine de zece ani: mergeam, pe platforma de la Teiul Doamnei, la un metru în spatele meu. Cel din fața mea eram chiar eu, în jacka mea de piele, cu părul negru revărsat peste gulerul ei. Dar atunci m-am văzut doar din spate, pe când acum m-am putut privi bine, minute-n șir: eu însumi, total independent de mine, cu trăsăturile mele, vocea mea, gesturile și chiar zâmbetul meu timid, abia schițat.

La visu-ăsta a contribuit, fără-ndoială, și jocul *Dark seed,* un „mind game" la propriu, sinistru și cu o anume măreție funerară, a desenelor lui Giger. Câteva nopți am fost rătăcit în peisajele lui schizofrene, populate de prunci și estropiați.

23 nov. în stânca masivă a zilei mi se deschide doar o fereastră, între nouă și douăsprezece dimineața. După douăsprezece, pagina nu mă mai atrage, de parcă feromonii ei s-ar fi epuizat. Fanta se închide și-mi regăsesc cunoscuta impotență, cotidiana prostrație. Și chiar și atunci, în acele ore fertile, mi-e tot mai greu să mă adun, să mă dezinhib, să ajung la lucrul pe care vreau cu adevărat să-1 smulg din mine.

De câteva zile am o stare de depresie aproape continuă, simt aerul din plămâni fierbinte și o tânjire apăsătoare. Nu

248 mă pot bucura de absolut nimic, nu mai aștept nimic, aș vrea doar să mă ascund undeva unde să nu mai dau de mine. Nu-mi mai controlez viața. Sunt în starea în care cei mai multi oameni încep să bea ca să-și ușureze suferința. Nu mai găsesc ceva cu adevărat nou, entuziasmant, în mine. Scriu zilnic de parcă mi-aș ispăși o pedeapsă. Literatură pe viață. Scriu de parcă în ziua-n care nu aș scrie n-aș căpăta de mâncare, sau mi s-ar închide conducta cu aer. Nu din bucuria inimii, ci de frica pedepsei. Așa nu poate ieși decât ceva ce miroase a rânced, a silit, a făcătură. Dar altceva nu pot să fac, alternativa (mulți ar spune mai bună, și eu în cor cu ei) e tăcerea.

Totuși azi nu scriu nimic la roman. O să am remușcări toată ziua, dar cui îi pasă? Remușcările o să fie câțiva stropi de sânge pe-o pânză roșie, de lacrimi într-o mare de substanță P.

Sunt atât de trist, că nici nu pot plânge.

Patru poche-uri sosite ieri cu poșta. Nici nu le-am

deschis. Cărțile subțiri și ieftine în care-am spart *Nostalgia.* Și a patra - *Levantul.* Iar azi un clip pentru „Realitatea TV“. Gone with the wind.

24 nov. Deci, exista un film și cu mine când eram copil. Eram emoționat și fericit să-1 privesc. Se derula pe un ecran foarte mare. Era curtea unei mari clădiri ce nu se vedea, dar pe care mi-o aminteam: o casă boierească străveche, cu fațada de stuc îngălbenit, ciucure de ornamente. Eu mă vedeam din spate, înaintând dinspre casă spre capătul curții, într-un peisaj de înserare de toamnă, pe un covor de frunze ruginite. Deci așa arătam pe atunci: un copilaș de trei-patru ani, subțire, cu un cap micuț, mergând prin frunze și vântu- rându-le cu o nuia. îl priveam cu o tandrețe și o iubire fără margini, mi se părea că-mi amintesc bine scena, că știu unde eram și ce făceam atunci. Purtam un tricou chihlimbariu în

249 penumbra serii și pantaloni scurți. Unele gesturi ale lui îmi erau foarte familiare. Ce ciudat că băiețelul ăla eram eu, mă gândeam.

Prin urmare, la două zile distanță, alt vis autoscopic. începe să fie cam prea mult. Dar măcar ăsta a fost un vis cu adevărat fericit.

29 nov. Show-ul continuă. Acum câteva zile scriam cum prințul Witold își scutură din păr un fluture de mătase. Astăzi Ioana a intrat în studioul meu, de afară, pe când eu scriam la roman, și din părul ei s-a desprins un fluture, care acum, după ce a dat mai multe roate și mi s-a așezat pe pantaloni, chiar între picioare, mă privește liniștit de pe un perete. La sfârșitul lui noiembrie, chiar dacă unul neobișnuit de blând, e greu să-ți închipui fluturi zburând prin ceață și burniță. Totuși, iată-1, mare și cafeniu, cu un

frumos desen pe aripi, lăsând umbre micuțe pe granulația tencuielii. îi fac și o poză pentru „imortalitate" ...

De zeci de ori pe zi îmi spun aceeași frază, care-mi vine spontan în minte: „Sunt foarte nefericit." Și e chiar așa, nu-mi iese nimic, nici nu știu pentru ce mai trăiesc. Totul mă rănește, mă sperie și mă întristează. Când ies, merg cu capu-n pământ, nu văd decât iarba udă și pietrele de pe alee. De parcă mi s-ar fi blocat vertebrele gâtului și nu-mi mai pot întoarce capul spre cer. Nu mă mai simt bine în mine însumi, e ceva strâmb și greșit cu mine. Măcar de-aș ști ce, ca să mă pot acuza, să mă pot face de doi bani.

30 dec. Strâns împachetat în Dumnezeu.

2007

23 ian. Am scris atât de maladiv de mult în ultimul timp, că ideea de a mai scrie și aici - deși doar aici scriu cu adevărat - mi-a fost insuportabilă toată perioada asta. Acum, că am terminat partea a doua și nu-ndrăznesc să încep nebunia finală (ploaie de sânge, statuile își fac singure templul pe care-au să-1 orneze - mai zi, mai zi, speak, memory!), mă așez timid cu craniul meu de om de cincizeci de ani deasupra acestor foi, ca să scriu din nou nu despre Herman și Yahveh și Witold și alte nebunii plicticoase, ci despre nimicul meu de toate zilele și nopțile. Sunt din nou la Solitude, în biroul meu din care ies pe pajiște și-n pădure, într-o iarnă în care n-a nins. Am trecut pe lângă București și prietenii mei de acolo, pe lângă micul apartament din Vasile Pârvan

(unde n-am scris, de patru ani și jumătate, nici o literă) și pe lângă noaptea integrării europene, cu laserele lui J.-M. Jarre și visele mele de la 1 noaptea încolo de parcă aș fi văzut un film nu prea interesant la televizor, schimbând din când în când canalele (și pe toate cele peste un miliard de canale găsind doar zgomot alb).

Au trecut zile și nopți. Am scris 500 de pagini de caiet, în plus, nenumărate articole. S-au întâmplat lucruri pentru care mi-aș fi dat și pielea altădată: acum le uit a doua zi. Am citit puțin și fără plăcere. Mintea mea nu-și mai revine din uimire: e adevărat, e chiar așa cum citeam. Copiii cresc, au

251 la rândul lor copii, generațiile se intersectează un timp pe pământ, apoi ajungi un bătrân, apoi mori, apoi copiii tăi ajung bătrâni, mor și ei... Cântăreții sunt uitați, serialele dispar din memorie, fotbaliștii sunt mereu alții, străzile capătă alte nume, casele cad la cutremure, praful își erodează granulele, pe care trăiesc popoare de acarieni. Povestea-i adevărată și nu-i o poveste. Privești fotografii vechi retușate în computer. Ai avut cândva acel corp micuț, în haine sărace. Au încăput cândva picioarele tale în săndăluțele cu barete de mușama. Râdeai către un soare tânăr, către un aparat foto vechi. Mama era tânără și strălucitoare, acum e o bătrână. Are pete în locul luminii de-atunci. Plânge mereu că s-a terminat viața. Cândva am coborât cu toții de pe Horeb, cu fețe strălucitoare. Apoi ne-am lăsat oasele în pustie.

îmi bate inima puternic, îmi aduc aminte, mă copleșesc valuri de dragoste și de nostalgie. Gabriel, Ioana. Lumea mea restrânsă, singurătatea noastră în trei. Diminețile cobor în birou ca într-o criptă cenușie, deschid caietul și scriu. După-amiezele fac căsuțe și mașini zburătoare din Lego împreună cu Gabriel. N-am iubit niciodată mai mult pe cineva, deși am iubit la fel de mult, dar altfel, femei și copii, și

copii deveniți femei. îi privesc la nesfârșit fața grăsuță, ochii lenevoși, mai tot timpul ascunși, gurița și bărbia de la Ioana. Mă identific cu o parte din el, și iubesc partea cealaltă, care mi-e străină. Mai mult pentru el îmi doresc cele trei decenii la care mai pot spera. Aș vrea să nu-1 părăsesc, să nu vă părăsesc prea devreme.

Am din nou insomnii lungi, ca-n adolescență, și un neastâmpăr steril, o nevoie și-o neputință deopotrivă de mari de a lucra, de a sta de vorbă în tihnă cu oameni dragi, de a asculta cum șuieră vântul pe sub pragul ușii de sticlă. Urc și cobor mereu scara-n spirală, mă apuc și mă las de cărți citite altădată cu pasiune, acum blazat, caut steagul după care să

252 alerg, în gloata căldiceilor, și toate steagurile mi se par la fel. Cerca, trova... S-a-nchis un uriaș cerc al vieții mele, început acum 30 de ani, se va închide de fapt în curând, cu ultima literă a *Orbitorului.* Nu știu dacă îl voi sfârși în glorie sau în rușine, în greață sau moarte. Cu *Orbitor* terminat și tipărit, misiunea mea pe pământ - nu mai însemnată decât a animalului ce se reproduce - va fi-n linii mari încheiată. Pentru restul voi mulțumi aceluiași Dumnezeu.

Voi avea un an ciudat, de tranziție. In mai ne-ntoarcem în București, unde am vrea să ne așezăm mai bine după atâta pribegie. Dar nu vom putea, deocamdată, să ne facem o casă adevărată, „pentru totdeauna". Situația mea în lumea fizică e extrem de instabilă, ar putea urca enorm în anii care vin (a și urcat, dar încă nu s-a petrecut acel „breakthrough" pe care-1 aștept de 10 ani) sau ar putea stagna. Aproape sigur vom mai sta vreo doi ani în casa în care n-am scris nici un rând, renunțând și la ultimul birou ca să-i facem cameră lui Găbiță. Am evitat capcana de a-mi tipări, ca o carte-adver- tising, episodul Witold. Nu de un succes editorial am nevoie

acum, ci de cărămida tâmpită și necesară a lui *O}*. Dacă termin primul draft aici, la Solitude, am să-1 revăd peste vară, și-1 pot scoate în septembrie, cum ar fi optim. Și nimic altceva anul ăsta, preferabil nici la anul, ca *O}* să poată respira. Voi avea, apoi, cam zece traduceri: *Nostalgia* în bulgară (poate și-n germană), *Orbitor* în italiană și germană, *Travesti* în polonă, *De ce iubim femeile* în franceză, polonă, germană (poate, la Suhrkamp), maghiară și portugheză, niște eseuri în germană aici, la Solitude; *Travesti,* de asemenea, ca roman grafic de Baudoin, în franceză. Și ce s-o mai ivi. Drumurile le-am limitat la strictul necesar (sau la inevitabil): Luxembourg, Stockholm, Varșovia, poate Budapesta, Paris, Viena. Oricum sunt multe și obositoare (încă un drum la Marburg, aici). Din 2008 voi fi mult mai stabil și-mi voi gândi mai

253 lucid mutările pe acest eșichier cu căsuțe de forme și mărimi diferite și cu o singură piesă cioplită grosolan în lemn: eu însumi.

Domus Aurea și versul lui Nero. Din Cisek.

Citesc cu plăcere Cortâzar, care, ca toți sud-americanii de primă mână (și el a inventat însăși mâna) nu se tocesc niciodată. Am recitit și *Orbirea* lui Canetti, în continuare inclasabilă, după atâta vreme, doar dacă nu vrei să definești, oțios, doar genul proxim, expresionismul, și să arunci câteva nume cu rezonanță de zar (aurit) în cutia de tablă: Otto Dix, Grosz, poartă-n casă. Totuși, de data asta am văzut bine ața albă care ține părțile, ca pe un manechin de croitorie. Dar ce manechin, ce stofă și chiar și ce ață! Mult mai puțin mi-a spus la recitire Bruno Schulz, sentimental și verbios, un miez surrealist pur și dur îmbrăcat într-o sensibilitate simbolistă.

Beau multă cafea slabă, care mă amețește ca

berea, îmi înlătură inhibițiile, dar nu mă inspiră. Nesul de altădată îmi modela neuronii în sculpturi de pe Sagrada Familia. Pișoarca de-acum mă trezește și mă lasă treaz și impotent, singur cu mine însumi. Ții în brațe cea mai frumoasă femeie din lume, desfăcută toată sub tine, și ai între pulpe, pentru ea, doar o râmă fleșcăită.

25 *ian.* „Priviți această rață: și împușcată zboară."

Omul cu două mame, omul cu capul pe umeri, omul uns cu toate alifiile... Parada „revoluționarilor". Gelu Voican, Dan Iosif, care mai erau...

26 *ian.* Dunga de sânge, pandant al sângelui de pe tocul ușilor la evrei - de reluat si în vorbele lui Herman. Tara > 1 >
Tikitan, pare-se inevitabil. La fel și Montevideo (fata, seara violetă, luna). Violarea Revoluției. Victor tot nu vrea să iasă la rampă.

29 ian. „Nu mai citi! Încet-încet fața ta (...) Privește-te-n oglinda paginii!"

Am scris primele pagini. Fulgul de zăpadă. Statuile. Dar sunt spații ne-euclidiene și ne-laodiceene ahead.

30 ian. A murit George Crăciun, nu pot să cred. Suntem o generație distrusă mult înainte de vreme. S-a dus un om bun, un scriitor cinstit si un intelectual adevărat. N-am comu- nicat prea mult, dar - rarisim - n-am avut niciodată vreun reproș, cel puțin public, unul față de altul. E noapte, sunt frânt de oboseală, dar încă pot ține pixul în mână. Și-o să-1 țin, ca și George, „as long as I can see the light".

Aș vrea să fie mântuit, dacă asta e cu putință.

31 feb. Cere și ți se va da; caută și vei găsi; bate și ți se va deschide. E o gradație ascunsă aici.

Sfârșitul lumii nu înseamnă distrugerea ei, ci capătul ei (așa cum polul Nord e capătul pământului și așa cum sfârșitul unei cărți nu înseamnă distrugerea, ci împlinirea cărții). Lumile încep cu geneza și se încheie cu apocalipsul. Fără aceste două puncte extreme (coperțile lumii), ele nu sunt întregi. Căci lumea nu e starea ei de fiecare clipă, ci profilul ei alungit în timp, obiectul în patru dimensiuni dintre geneză și apocalips.

32 feb. Deocamdată, însă, sunt pamfletar și cam fără umor. Romanul (devenit deodată *prea* roman) zboară jos, cu o aripă dreaptă ciuruită de alice - din puștile teroriștilor, probabil. Rezist însă spiritului critic și merg orbește mai departe, fiindcă, așa cum am tot spus-o, alternativa e tăcerea. Respir gâfâit, iau aer pentru scufundarea care urmează.

Am făcut un drum, ă contre-coeur și fără nici o noimă, la Luxembourg. Am văzut orașul pe ploaie, când toate orașele

255 arată la fel. Totuși, foarte spectaculoasă faleza zidită pe care e-nălțat. Privit de jos, de la abație, Luxembourgul arată ca un transatlantic de zidărie medievală pe care-s cățărate căsuțe de ceramică. Am șofat ore-n șir pe șosele, în zloată și ninsoare.

Acum sunt înapoi „acasă", mult mai acasă ca la București, de trei ori mai acasă, de fapt, fiindcă aici scriu, pe când în Vasile Pârvan n-am scris nimic, fiindcă de acolo ne vom muta oricum foarte repede, și fiindcă sunt cu Ioana și Gabriel, de atâta vreme, pe drumuri, în țări străine unde ne-a mers cu mult mai bine.

încerc să fac față șocului vârstei, al trecerii în altă

zonă și-n alt rol, cum juna-primă de altădată e acum doica, încerc să țin la un loc, în ochii mei (de-ai celorlalți nu-mi pasă prea tare), o imagine cât de cât coerentă a lui M.C. Nu mi-e foarte greu, și ăsta e cel mai rău lucru. Iau totul prea ușor, mai sunt, de fapt, prea puțin eu însumi, fără să știu în ce m-am schimbat, dacă m-am schimbat cumva și nu am dispărut pur și simplu. S-a schimbat și lumea din jur, și literatura ei. Bloguri și pagini web, edituri cu promovări agresive, limitele șterse între literatura nobilă și cea plebee. Mărunțire și nivelare, mii de istorii mărunte ce nu apucă să se unească într-una mare. O fierbere în care nu se mai nasc universuri, ca bulele din apă. Dar mai ales e indiferența mea la tot și la toate, starea mea pe care o numesc când reverie, când sclerozare, după dispoziție. Ambiția, singurul lucru în mine ce nu s-a tocit și care scânteiază, din tălpile până-n creștetul meu, ca o sabie, nu mai are ce despica. Stă acolo liniștită, în teaca pielii mele, ca singura coloană ce-o ține-n picioare. Pe când odată pielea-mi crăpa de presiunea copleșitoare a viziunii. Căci adevăratul motor al literaturii, care-i credința, s-a-nțe- penit parcă total.

Am fost și mult prea izolați aici. Ne-am împins pseudo- podele-n internet și-n virtual, dar nu e de-ajuns. Ne-au lipsit

prietenii, viața care se viețuiește. Ne-au lipsit și cărțile. Monotonia vieții noastre, ca a pușcăriașilor, te poate face să-ți uiți valorile și chiar conectorii logici, să-l încurci pe „și" cu „sau“ și cu „nici“, pe „dacă" și pe „parcă"... Anahoreții-1 vedeau pe Dumnezeu în deprivarea lor senzorială; noi vedem castele și nori, de parcă spațiul nesfârșit ar fi umplut,

ca un tapet repetitiv, doar cu ele.

20 feb. Nopți fără somn și fără vise, viață monotonă pe care o suport placid, ca-n pușcărie, cu gândul că mai sunt doar două luni... Drumuri, acum Marburg, târg de-amurg din țara șvabă. Lecturi fără chef și fără finalitate. Apoi dimineți de lucru, cu mințile-mprăștiate, stând la masa de scris ca un sculer-matrițer la bancul lui de lucru, scriind repede trei-patru pagini doar ca să scap, să bifez și ziua asta, ca și când mi-aș reteza remușcările din când în când, ca să nu crească prea mari. Așa mă amăgesc că lucrez, că am rămas același, că merit castelul și alte întâmplări blonde ale vieții mele. Sunt pe ultima sută de pagini cu *Orbitor,* și mă împleticesc ca un maratonist ajuns la capătul puterilor. Am pătruns deja de mult pe stadion, mă așteptam la urale și încurajări, dar în ticăloasa meserie de scriitor stadionul e-ntotdeauna gol sub cerul vast, și prăbușirea ta pe zgura aspră, după linia de sosire, n-are decât martorul vreunei vrăbii rătăcite, ce-ți privește cu un singur ochi agonia. Romanul meu va trebui, în final, să zboare, dar trupul meu e greu ca de plumb. Va trebui să sar din el când se desprinde de pământ, să-l las să se-nalțe singur. Șmecheria asta o știu doar cei mai mari piloți. Mie, astăzi, mi-e inaccesibilă, căci de fapt ce pilotez eu nu e un avion, ci propriul meu trup de carne și sânge, la care am atașat aripi.

Dacă pân-acum nu aveam editor în Germania, acum se (și mă) calcă pe picioare. A trebuit să aleg între Suhrkamp,

Zsolnay și Mathez & Seitz pentru... întreaga mea

operă. în cele din urmă am mers spre Suhrkamp (fiindcă e Suhrkamp), care-mi va scoate, până-n 2009, *De ce iubim..., Nostalgia* și *Travesti.* Urmând ca Zsolnay să scoată *Orbitor* (dacă îi mai tentează, căci n-am încă răspunsul lor). Nu e rău, dar iarăși am ani buni de așteptat.

Nu știam dacă am scris: a apărut *Orbitor* în Italia. Dar parcă totul se rostogolește acum fără sens, într-o cacofonie pe care doar un fantastic acord final o mai poate salva.

Soarele a acoperit deodată masa cu fantoma unei ferestre arzătoare. Pagina mă orbește ca o oglindă, și, în dreapta, umbra cu pix de umbră a mâinii mele e de un negru violent, ca și colțurile ridicate ale umbrei paginilor.

După ce termin romanul, timp de un an de zile n-o să fac decât să (re)citesc. Cărțile adevărate care m-au făcut om. Aș vrea să și renunț la cafea pentru un an. Ar fi un an de regenerare, de ridicare de la pământ a tulpinii călcate-n picioare. De câteva luni n-am mai citit, de fapt, nimic (iar ce-am citit m-am prefăcut doar că citesc), și nu se mai poate. A dispărut seva paginii, poezia.

23 *feb.* Parcă-parcă o briză de inspirație. Nu am făcut cine știe ce cu ea, dar parc-am simțit, prima dată după vreo lună, pământ mai ferm sub picioare. Va fi și țara Tikitan, la care aproape că renunțasem, și care, poate - căci detalii încă nu am, nici frazele în care să le pun -, va fi unul din cei doi nudei talamici planificați aici: Raikov și Adkov, ca-n *Travesti* maybe. Toată partea la care scriu acum e un mess și nu o messă, o să trebuiască retușată la greu, sau chiar extirpată. Dar nu am zăcut cu picioarele pe pereți.

Februarie amestecă, anticipat cu două luni,

amintirile și dorințele. Șiroiesc de emoție. Dorm mult și adânc, pierd visele printre degete. îmi amintesc, e drept, nu locuri și fețe,

258 ci amintiri, dar simt că mă-ndrept spre ceva. O mare banchiză de vată. Mai ales, în clipe de pură contemplație, îmi vin în minte scene din vise vechi, aceleași cinci-șase pe care s-a construit viața și cartea mea. Visele esențiale, cum ai spune „lecturile esențiale". Lucrul cel mai enigmatic pentru mine (enigma însăși, cumva) e că nu mi-am amintit niciodată în detaliu - nici măcar în detalii grosolane - viața mea la vila din Floreasca, în afara unor fulgurări avute cândva, acum osificate în imagini obiective, imposibil de spus cât de adevărate. Dar cum stăteam la masă, cum mă jucam, ce făceam în zilele lungi de vară, în ce pat dormeam, cum arătau pe-atunci mama și tata (da, e noapte, sunt la solarul din spatele vilei, m-am ascuns de frică fiindcă i-am dat brânci unui copil, și deodată un bărbat foarte tânăr, foarte înalt, foarte brun mă ia cu blândețe de mână: „Hai acasă"), cum simțeam lumea aceea pe care n-am putut-o construi în O_3 tocmai pentru că nu mi-o mai amintesc, asta nu știu, și poate n-am să revin acolo niciodată.

îmi bate inima puternic, sunt exaltat, afară e primăvară în toată puterea norilor. în clipe din astea pierd deodată un sfert de veac de singurătate.

3 martie Deja primăvară, vânt luminos vuind printre crengi, sentiment de-nceput de lume, de terciuire-ntre degete a luminilor, umbrelor și cărnii propriului tău corp. Am slăbit puțin, am trăit zile fericite cu Ioana și Gabriel (un băiețel sălbatic și rușinos cu ochi râzăreți), am făcut drumuri prin pădure, înnoroindu-mă până-n gât. Am avut iar sentimentul acela că sunt în lasnaia Poliana, că miroase-a cal, a fân și a nori nesfârșiți, că am o sută de copii care se joacă pe pajiști. Dar peste mai puțin de două luni vom părăsi paradisul de la Solitude, cu

jalea cu care-am părăsit, odată, Voila.

Evident, nu mai știu să scriu. *Orbitor* s-a schimbat într-o lume pustie, fără personaje și adâncime. Mă mir însă că e

259 și așa, că merge totuși mai departe. Sunt asemenea celor ce se-mpleticesc după o cursă de fond, riscând să se prăbușească definitiv cu zece metri înaintea sosirii. Dar tot ca acolo, nu contează dacă voi trece de linie în picioare, în genunchi sau târându-mă pe burtă: important e să trec.

A stat două zile cu noi dna Raabe de la Suhrkamp. Am fost calm, stăpân pe mine și mai elocvent ca de obicei. M-a ajutat mult și Ioana. S-ar putea ca înțelegerea noastră de la Solitude să însemne o schimbare dramatică a „destinului meu literar" în anii care vin. Pentru că Suhrkamp mă va reprezenta și ca agent, lucru de care aveam nevoie ca de aer. Dar, cum mi se întâmplă mereu, de la o vreme, chiar când ar trebui să mă bucur de o reușită, încep să am cele mai mari îndoieli. De două zile am impresia că n-am scris nimic adevărat, că nu merit să fiu luat de Suhrkamp, că odată își vor da seama... Sunt teribil de decăzut și de descurajat. Am ajuns, asemenea scribălăilor bețivi, să povestesc subiectul cărților mele viitoare, să-mi ajungă circu-ăsta într-un grup de gură-cască. Să nu mai vorbesc de chinul și frământarea pe care *De ce iubim femeile* mi le provoacă mai departe. De o tot mai nasoală uneasi-ness în privința scrisului de articole, mai ales la *J.N.* (dar din ce altceva să trăiesc?), de neplăcerea de a mă-ntoarce la facultate, între studenții care-și vor da seama de nulitatea mea, de pietrificarea creierului meu. Anul de lectură e singurul remediu la care mă pot gândi. O sută de cărți, alese dintre cele care odată m-au umplut de oroare sacră si de exaltare, si

care să-mi remodeleze acum, ca niște mingi medicinale, mușchii anchilozați ai imaginarului.

Am trecut deja dincolo de borna de un an de la începerea *Orbitorului.* Pe-atunci, nu aveam decât o extrem de vagă idee despre ce-avea să cuprindă. Totuși, mult mai mult decât am știut înainte să-ncep volumul doi, și mai ales volumul unu, când n-am avut în minte (e drept, ocupându-mi-o cu totul)

260 decât un singur cuvânt, „orbitor". Sunt acum foarte aproape de final, dar așa cum ești aproape de cineva pe care-1 vezi printr-un perete gros de sticlă. Va trebui să-1 sparg cu pumnii însângerați, cu creierul însângerat? Sper că am să găsesc totuși acel mic punct nevralgic pe care-1 au geamurile securi-zate, și să-1 fac țăndări doar cu un bobârnac. Pentru asta-mi va trebui o a doua vedere.

7 *martie* Am greșit în însemnarea de pe pagina dinainte: nu am încă un an de când scriu la *O_3,* ci doar zece luni și jumătate. O să fac un an pe 20 aprilie, când sper să și termin, sau să fiu măcar foarte aproape. Dar cartea asta e de o tristețe sfâșietoare, pentru că ea arată (da, arată, nu spune) tragedia minții mele. N-am mai putut fi la-nălțimea mea, oricât am încercat, oricât m-am zbătut. E ca și cu trupul meu, greu și înțepenit acum, ca și cu întreaga mea viață.

Russell despre Wittgenstein: „era poate cel mai desăvârșit exemplu al geniului așa cum era el conceput tradițional: adânc, încordat si dominator". Dar oameni ca Leonardo, Kafka sau el (al căror prototip este însuși Isus) nu pot exista în realitate. Mai curând ei sunt semne că trăim într-un soi de operă artistică în care ei sunt personajele centrale iar noi vocile din fundal.

Porumbița care-și clocea ouăle în colțul unui

parking subteran, la doar jumătate de metru de mașina cea mai apropiată. La fiecare trântire de portieră deschidea ochii, apoi ridica iar pleoapa peste ei. Umflată-n pene pe cuibușorul ei de crenguțe și paie.

9 martie Pe cele patru intrări ale Casei Poporului pătrund simultan Herman, statuile (dinspre est și vest), Mircea și Victor (nord și sud). Un fel de joc simetric, un „Nu te supăra, frate!" cu pioni divers colorați. Sau vor fi mai întâi Herman

261 și statuile și apoi scena Mircea-Victor? Mircea are viziunea paradisului (centrul plăcerii, emisfera dreaptă), Victor a infernului (centrul durerii, emisf. stg.).

Da, ar putea fi așa: cap. 7 - Casa Poporului ca Domus Aurea. Cap. 8 - Herman naște în mijlocul statuilor. Slava lui Dumnezeu coboară, Bucureștiul se transfigurează, oamenii renasc la vârsta de 30 de ani. Judecata de Apoi, cei buni și cei răi. Polenizarea universului. Capitolul 9: Mircea, visul cu platanii etc. Țara Tikitan. Fluturii. Rorschach. Capitolul 10. Victor, leg. străină, infernul. Cap. 11. întâlnirea lor în Casa Poporului, anihilarea în fața tabloului Des. Monsu, distrugerea galaxiei, ruina. în toate părțile astea, citate din Biblie, halucinație, poezie.

Cât s-ar mai putea-ntinde? Ar fi și un epilog, nu știu cât de inspirată ar fi ideea... Dar nu mai pot stăpâni toate temele, sunt neputincios în fața cărții ăsteia topitoare... Să mai fie vreo 50 de pagini? 70? Obiectiv sunt cam la pag. 460, ceea ce înseamnă că am depășit deja masa volumului 2. Urma trebuie să scape și aici turma. Va fi fabulos sau nu va fi. Grotescul trebuie să se resoarbă, cu încetul, în sublim. Wo *ich* war, soli *es* werden... Că tot stă Hegel cu capu-n jos, să mai stea și Freud...

Sunt deja excedat de cartea asta. O săptămână de pauză, pe vremea asta de primăvară fremătătoare, ar fi tot ce mi-aș dori, dar nu mi-o permit. Mai am de stat la Solitude vreo 45 de zile, adică exact o lună și jumătate. Scriind șase zile pe săptămână câte 3 pag. pe zi, ar fi o sută unsprezece pagini, ceea ce-nseamnă 84 de pagini, adică exact câte-ar putea fi. Vara asta însă va fi a mea.

Țara Tikitan, din basmele românești. Acolo găsește Mircea porumbița, năframa și cuțitul. în paralel, Victor le găsește în infern. Are jumătatea de fotografie. Când le reunesc vine sfârșitul cel orbitor. Vor fi deci mai multe finaluri. Doamne, ai milă de mine, păcătosul...

262

12 mar. încă sunt viu. îmi dau seama după faptul că încă pot forma litere cu pixul. Adică pot - într-un mod infam, ar zice dadaiștii - lăsa încă urme ale trecerii mele pe pământ. Am intrat în zona escatologică a cărții, tivul ei de lumină tare ca sârma, și, din nefericire, lucrurile merg după plan. Nu mai e artă, e inginerie, căci becul nu se va aprinde dacă aranjezi firele artistic. Trebuie băgat în priză, și asta înseamnă să urmezi un plan.

Acum câteva seri, când urcam lunga scară-n spirală, s-a stins brusc lumina de la automat și m-am trezit în întuneric total. Am continuat să urc pe pipăite, și-atunci am văzut, în beznă, două tălpi albe urcând scările-n fața mea, la două trepte distanță. Halucinația asta extrem de realistă a durat mai multe secunde bune, pân-am ajuns la ușa apartamentului de sus. în definitiv, clădirea unde stăm are 250 de ani vechime și a văzut multe.

E o vreme de primăvară atât de însuflețitoare, că resimt munca zilnică la roman ca pe o mare

corvoadă. Aș sta numai afară, pe pajiște, aș umbla de dimineață până seara prin păduri. Mă simt ca la 30 de ani, cu poftă de viață, de evenimente, de evadări și nebunii, cu dor de prieteni... Dar întoarcerea în București, peste ceva mai mult de-o lună (adică peste opt pagini scrise aici), mă sperie îngrozitor și mă inhibă.

Am scris prefața la *Submarinul* lui Andrei și-al Ruxan- drei, și mai am prefața, pe care nu mi-o pot imagina încă, la propriul meu volum(aș) de eseuri în germană. Slavă Domnului, nu-mi amintesc să mai am și altceva de făcut, în afară de articolul săptămânal, pe care nu-ndrăznesc încă să-1 abandonez.

Lumea literară s-a schimbat cu totul, optzeciștii au rămas în urmă, ca niște bătrânei pe care-i saluți fiindcă așa e politicos. Sunt nume noi, reviste noi, obiceiuri noi, cum e și firesc. Ce contrariat am fost cândva, când un antologator a băgat

263 oameni de 50 de ani (ca Nichita) în *Antologia poeziei tinere.* Oamenii sunt bunici la 50 de ani, iar lumea aparține nepoților. Am nepoți frumoși printre poeții de azi? Nu, eu nu am nepoți, fiindcă îmi sunt propriul nepot. E motivul pentru care lumea literară de azi s-a structurat în afara mea. Dar e ultima mea preocupare.

Un lift dintr-o maternitate a decapitat o mamă de 16 ani, care era iarăși însărcinată. Lifturile ucigașe, Săbato, strada Corăbiei, maternitatea. De fapt, sunt trenuri ce merg vertical.

Multe, multe motive vor rămâne pe dinafară. Nu mai e loc pentru ele. Mi-e ciudă pentru fiecare. Simt că aș putea începe acum să rescriu *Orbitor,* cel adevărat, cel ce era numai memorie și minune. Poate că e efectul-tunel spre cărțile următoare. Oricum, sunt multe de făcut cu O_y O țesălare atentă, cu țesală de zirconiu, gata să netezească, să scoată căpușele și

balega uscată, să facă blana lucioasă ca oglinda.

19 martie Zăpada mieilor, când toți credeam că vine vara. S-a și depus puțin peste iarbă, peste florile pomilor, peste mâțișorii deja desfăcuți. „Ascultași la vorba mea prefăcută? Ea glumea...“

Azi până la ora zece jumate terminasem cu centrul plăcerii din tegumenul ventral. Am scris trei pagini în câte-un sfert de oră fiecare. Nu intru destul de profund în transă, de trei luni nu mai pot spune exact ce e de spus. Parcă vorbesc într-o limbă pe care n-o știu bine, sau pe care-am uitat-o după un atac cerebral: sunt afazic la poezie. înainte fantazam exasperant fiindcă nu știam să construiesc. Acum construiesc bont și monoton din disperarea de a nu mai putea fantaza. Adâncul meu tace, visele mi se retrag dimineața ca niște cornițe de melc... îmi petrec zilele într-un fel de bucurie egală și tălâmbă care-ar fi idealul a nouăzeci la sută dintre oameni. Sunt foarte fericit, naiba să mă ia, ăsta e adevărul: Gabriel

264 și Ioana îmi umplu fiecare minut al vieții ăsteia afrodisiac- paradisiace de la Solitude. Mintea mea e o scoică fericită, fără așchia dureroasă care produce perla.

Urmează povestea lui Victor, legiunea străină și infernul. Va fi foarte greu de făcut, dar o jucărie față de ce va urma: primul final cu pruncul și statuile, apocalipsa și a doua venire, apoi al doilea final, Mircea și Victor, în fine, dacă va fi. epilogul. No limits, „deși profund limitat". Cum să ieși prin coperta cărții? Rămân lucruri fundamentale pe care n-am găsit unde să le spun: testul Rorschach în primul rând. Nu se poate fără el. Apoi, măcar un paragraf cu Herman și litera H. Mecanismele-mi sunt blocate, camele și clichetul sunt neunse, balansiera a

ruginit și s-a deformat. Și cu scula asta veche și delabrată montează, Mircea, minunea lumii, dacă poți și te țin curelele. Dar minunea lumii trebuie să existe, chit că o fac cu mâinile goale.

20 martie Un jurnal e făcut ca să-ți poți spune lucruri pe care tu însuți nu le știi. Altfel nu e decât un plictis uriaș. Iar eu, în ultimul timp, am impresia că știu mult mai multe decât îmi pot spune scriind în jurnal. De-asta nu mă-ndemn să mai scriu cine știe cât pentru că am, la fiecare rând și frază, un sentiment de dejă-vu. Nu pentru că aș ști mereu lucrurile pe care vreau să mi le comunic, ci pentru că știu forma discursului în care-mi vor fi turnate. Ori forma discursului ar trebui să fie - și este - singura surpriză posibilă, restul e accidental. Nu mă mai surprind, nici în roman, nici în jurnal, pe mine însumi. Sunt plictisit și exasperat de frazarea mea, de clișeele mele, de scleroza adâncă a minții mele și-a imaginii mele de sine. Citesc din nou *Ai toată viața înainte* de Gary și-am recitit și din O_2 (fantastica, intangibila parte a treia). Ce scriu acum seamănă cu ele doar fiindcă scriu tot cu litere și cuvinte. Cum păduchele și omul sunt tot din substanță organică.

2 *aprilie* Am intrat și-n luna plecării noastre spre casă. A trecut un an de când am sosit la Solitude, o spun cu o strângere de inimă dureroasă: ieri, parcă, rătăceam cu mașina prin împrejurimi, incapabili să nimerim la castel... Și-au trecut, la Solitude, într-o singurătate aurie, primăvara, vara, toamna și iarna acestui an desprins total din viața comună, de parc-ar fi fost o atingere cu altă zonă a lumii. Un an părea o eternitate în fața noastră. Și uite că a trecut, cum spunem cu uimire la bătrânețe: a trecut viața...

Alt lucru uimitor, ininteligibil pentru mine, e că mă-ndrept spre finalul „acestei cărți ilizibile". Că, poate, mai sunt de scris 25-30 de pagini, adică zece zile de lucru. L-am început acum 14 ani și iată că e, practic, gata. Mintea mea e acum goală de parc-am născut copilul din creier, ca Herman. Nu pot evalua acum ce-nseamnă *Orbitor* pentru mine. Dar știu că terminarea lui a fost un triumf al voinței singure, nesusținute aproape de nimic altceva. Un miracol nu mai puțin uimitor și inexplicabil ca levitația; am zburat doar prin voința mea încordată, m-am sprijinit prin voință, în echilibru, timp de un an, pe un vârf de pix. Nu știu dacă aripa dreaptă e la fel de bună ca restul cărții, dar sunt fericit că există.

10 apr. E o lumină lăptoasă de revărsat de ziuă. Sunt jos, în biroul meu, și scriu la roman. Deodată, ceva mă face să privesc către ușă. Cineva venea de pe alee, îndreptându-se direct către mine. 11 recunosc imediat prin ochiurile de geam. E George Crăciun, cărunt și-n costum de blugi. Se apro- pie-ncet, se oprește în dreptul ușii și privește cu ochii mijiți, ca și când ar încerca să vadă prin geam în încăpere. Atunci mă trezesc, și în dormitor e aceeași lumină de zori. Trebuie să fie șase dimineața.

Sunt adânc în ultimul capitol. Am să termin chiar săptămâna asta. Nu mă-ntreba nimic, nu știu nimic. Știu doar că o să termin.

14 apr. Realitatea nu e datul cel mai simplu, ci constructul cel mai complex al minții.

17 apr. Azi, la ora 12, am terminat trilogia *Orbitor.* îi mulțumesc lui Dumnezeu. Ultimele pagini le-am scris plângând în hohote. Nu mai vedeam

literele de lacrimi. Nu-mi vine să cred că am fost în stare să termin cartea asta imposibilă și imensă, care-o să rămână justificarea mea pe pământ. Azi se-ncheie o uriașă etapă în viața mea. Nu știu ce-o să urmeze, sper doar că nu voi fi lepădat cu totul, că mi se vor mai da clipe fericite ca asta de acum.

Cu *Orbitor* am suit pe vârful muntelui de sticlă. Am văzut de-acolo priveliștea uriașă dimprejur. Cine-o poate privi, nu mai rămâne același. Nici eu nu mai sunt același. Să ocrotească Dumnezeu soarta acestei cărți, scrise pentru mai marea Lui glorie.

Am vise ciudat de corporale în ultimul timp. O lume 3D, ca sculptată în piatră translucidă. Personaje masive, mai reale ca realitatea. Dar sensul întâmplărilor haotice, mai curând banale, rămâne obscur. Sunt oameni pe care-i cunosc, din acea viață din jurul meu care, prin definiție, nu face obiectul acestui jurnal. Nu văd de ce pătrund în visele mele, ce caută acolo.

Marele meu retablu din Gând e gata. Ultima parte trebuie doar lăsată să se usuce, apoi corectată cu tușe cât mai transparente. Asta o să fie distracția mea la vară, în iulie și, probabil, în august. Ceva documentație, ceva ștersături, dar nu multe, căci am știut destul de bine ce fac și-am acoperit mai toate zonele. N-a încăput Montevideo, dar cine o să observe? Ceva decizii de luat în zona mundană a cărții - revoluțiunea.

Apoi, prin septembrie (dacă nu se poate în august), sper să apară cartea, și-apoi să-și aibă soarta ei.

29 apr. Unui voluntar i se lipesc pe craniu electrozi care generează un câmp electromagnetic în

creier. Pacientul are o senzație insuportabilă: „E o durere imensă. Simt că am să mor.“ Experiența e întreruptă, și mai târziu el avea să-și descrie trăirea prin senzația că era prins într-o capcană, că suferea fără speranță. „Era ca în iad." Concluzia era că multe halucinații, viziuni și trăiri stranii sunt provocate de anomalii electromagnetice produse de furtuni, cutremure sau, pur și simplu, rezidente în anumite puncte ale pământului (locuri rele). Faimoasele „abductions" s-ar explica astfel. E posibil, dar la fel de posibile sunt cauzele endogene, mecanica, biologia și chimismul creierului. în cazul meu au putut exista astfel de locuri rele (unul a fost sigur oribilul spațiu de după ușă, unde dormeam pe sofa în *Nada Florilor).* Pe Ștefan cel Mare am avut primele reacții epileptoide (lumina galbenă orbitoare și sunetul sirenei), de asemenea, înspăimântătoarea smulgere din așternut, ca și paralizia de somn din dimineața aceea orbitoare, de pe la 25 de ani - am să-mi recitesc sistematic jurnalele. Dar vizitatorii mi-au apărut peste tot, la mare mai întâi, apoi, mai mult de zece, până anul trecut, cred. Iar la Tescani, nu știu nici acum ce a fost. Vreau să scriu despre „anomaliile mele", poate chiar vara asta. Un „account", o dare de seamă. Apoi, cine știe, poate *Theodoros.* Am chef de scris, mă mănâncă degetele.

Suntem în București după o călătorie grea. Găsesc orașul poate încă mai trist, mai ruinat, mai murdar, mai poluat și mai prăfuit decât înainte. Cerul de deasupra lui n-are sclipire, nici adâncime. Casele își arată scheletul de fier-beton ca niște cașaloți sfâșiați de calmari. Oamenii sunt ciudați, neîngrijiți, mișună bețivii și boschetarii. Foarte rar vezi persoane decen-te - ce par și mai stranii pe străzile indecente ale urbei. Nu-mi place să trăiesc aici, nu mă mai leagă

nimic de lumea asta pe care-am distrus-o de curând atât de deplin, de definitiv

(îmi asum pleonasmul). Nu mi-am revenit, sunt total confuz, e o lume a cărei hartă mi s-a distrus și ea în minte. Nu înțeleg ce caut aici, de ce nu sunt la Solitude mai departe.

Am o mare dorință de lucru. Nu voi putea fi însă eu însumi în mai, căci urmează drumurile în Suedia, Italia și Polonia. Din iunie sper să lucrez intens la *Travesti* (lapsus calami de neînțeles: voiam, firește, să zic la *Orbitor),* ca să-1 scot, până-n 1 august, pe linia de plutire. Cartea o să apară-n octombrie, probabil, într-o serie de trei volume, ca și separat. Aș vrea enorm de mult să am condiții de lucru.

30 apr. Seară bucureșteană, aripi de porumbel zbătân- du-se-n amurgul galben, casa pustie. Scriu pe genunchi, urechile-mi țiuie, nu știu de ce mai juxtapun frazele astea. Ieri, în Cișmigiu, praful aproape că ne-a orbit. Mă simt coborât în romanul meu, mai ales că azi ne-au vizitat doi inși ca din filme care probabil ne-au pus un microfon în priza telefonului. N-am destul spațiu în jur ca să văd ceva. Situația politică e oribilă, am o măsea umflată, e afurisit de rău.

Viața e cu totul în altă parte. în alte orașe și alte cărți. în care poate ne vom așeza vreodată. Nu mă gândesc că vom fi mai fericiți acolo, dar poate mai dezmeticiți, mai dumiriți. Sunt total detașat, de toată mascarada realității, de iluziile juneții, de fricile vârstei mature. Ca un cameleon, iau culoarea amurgului.

Am fost la Suhrkamp, editura arată ca o

policlinică, pe pereții ei sunt numai fețe de oameni, ca într-un test psihologic. Almanahul din Gotha al spiritului uman. Absolut toți aveau doi ochi, un nas și-o gură. Sunt condus prin birouri - și acolo sunt oameni, dar încă vii. Sunt și foarte multe cărți, într-o încăpere „legendară" se deschid două sticle negre și butucănoase de șampanie. Se umplu pahare cu picior și ciocnim. Toți se uită la mine. Patroana e foarte brunetă și se

269 cheamă Ulla Berkewicz. Vorbesc cu mințile aiurea, toți tac și mă privesc, nu-i interesează ce spun, ci altceva, nu-mi pot da seama ce. Un interes taxinomic, de ihtiolog. Ieșim apoi la un restaurant italian, totul e iute, nu mănânc mai nimic. Toți caută cu disperare un subiect „românesc" (căci pe lăptar tocmai laptele trebuie că-1 fascinează): Cioran, Eliade, Celan. După ce le epuizăm, mânuim furculițele cu capu-n jos. Ne reîntoarcem (ah, și o redactoare mai în vârstă, dar cu pulpe de fată sportivă, își pune și-și scoate zâmbetul ca pe-o proteză) și ne luăm rămas-bun. Mi se arată și o clădire construită „în întregime pe banii din cărțile Isabelei Allende". Apoi, cu Gerhardt, punem țara la cale într-un părcușor.

înotam pe sub apă, cu mare viteză. Undeva în Herăstrău, parcă.

11 mai Drum în Suedia, discuții în public, lecturi din *Orbitor.* Stockholm, Malmo. Dar n-am văzut mai nimic din ele. Brațe de apă pline de ambarcațiuni albe. Pe cheiuri, clădiri masive ca niște fortărețe, multe cu simulacre de copastii și catarge pe terasele de deasupra. Vorbesc ca în transă, cu 300 de oameni în sală. Sunt sincer, le arăt în palme o inimă care zvâcnește. Nu, e un creier. La sfârșit sunt epuizat. Mergem prin restaurante, dar nu pot mânca. Am o falcă (puțin) umflată, care nu impresionează totuși

prea tare hârtia fotografică. Dau patru interviuri și pozez tot pentru patru fotografi. Aud de la românii din sală, după program: „Să v-ajute Dumnezeu să-1 luați, pentru noi toți." *Ce* să iau? Plutește ca o pâclă în jurul meu, o dată cu o mare și de neînvins oboseală. Ajung să nu mai știu ce-nseamnă să citești, să scrii, să mângâi în trecere un mâțișor dintre frunze.

Acasă e pustiu, Bucureștiul e plin de oameni pe care nu-i cunosc. Nu știu de ce am fost izolat atât. Exil interior - nu e doar o frază, doar o deșteptăciune. Trăiesc un dublu, triplu

270 exil interior între pereți concentrici: lumea mea, pielea mea, creierul meu. Nu mai înțeleg nimic din lumea românească, nu-mi mai aparține și nu-i mai aparțin. Faptul că sunt încă aici nu e decât o anomalie, o curiozitate. Sunt mai ciudat decât un neamț în Bulgaria și un pravoslavnic la canibali. Cărtă- rescu în București - ce paradox...

8 iunie în bucătărie, căci unde altundeva?

Nu mai am obișnuința scrierii în jurnal, nici a cititului. Nu mă mai îndeamnă inima. Trăiesc într-o baltă mâloasă, fantomatic ca monstrul din Loch Ness. Bucureștiul e călduț și ruinat. Plin de table ruginite care merg bară la bară. Am fost în ultimul timp printr-o Italie șocant de murdară (turneu ambiguu, inutil, aproape că aș scrie „înjositor": mi s-au cumpărat, de pildă, cele mai ieftine bilete de avion posibil. Consecința? M-am întors cu 24 de ore mai târziu) și printr-o Polonie care, dimpotrivă, seamănă tot mai mult cu Germania. De vreo zece zile sunt iar „acasă", adică în căsuța mea de păpuși în care abia-abia ne-nghesuim toți trei. Inutil să mai scriu că orașu-ăsta isteric a pus iar laba pe noi, cu listele lui nesfârșite, cu cheltuielile lui nebunești, cu absurdul

total al situațiilor. *De ce* să mai trăim aici? Nu ne mai leagă nimic de lumea asta lumpenizată.

Mi-am revăzut, în doar 3-4 zile, *Orbitor 3.* Sper că nu mi-a luat Dumnezeu puterea de discernământ, dar cred că e un text la vârf, cum n-am mai scris de multă vreme. Cred că de la *Rem* încoace e cartea mea cel mai bine construită. Mai cred că și partea poetico-metafizică a ieșit cum aș fi vrut, cum am vrut. Aproape că n-a fost nimic de schimbat. Ieri am predat la editură romanul complet. Sper să iasă cât mai repede, în iulie, poate. N-o să fie ușor de-nghițit. E o carte pur și simplu inadecvată dimensiunii lucrurilor de-aici: „prima din lume ca volum, a doua ca suprafață (după Pentagon)...“

271

Am să scriu câte ceva despre Ioana și despre Gabriel când o să mă mai obișnuiesc puțin cu scrisul. Deocamdată n-aș face decât să ratez portretele lor, căci scrisul meu e distorsionat de efortul din O_r Aș mai scrie și despre ce se mai întâmplă cu mine. Imaginea mea-n România e, surprinzător (sau pare să fie), în creștere, deși am lipsit din țară și n-am mai publicat nimic. I found it brick, I left it marble. Oamenii se joacă de-a cele sfinte, fără să bănuiască, evident, că se joacă cu focul. Se chibițează enorm în țara asta marginală și caricată. Nu mai e ins cu care mă întâlnesc care să nu-mi zâmbească uleios și să mă blagoslovească, iar, iar, iar, iar și iar cu aceeași vocabulă obsedantă, ca și când zâmbetul lor ar fi în stare să mă-mpingă, cu piciorușele lui de furnică, spre încununarea supremă a mea și-a românilor de pretutindeni. în Coreea de Sud există un bătrân poet național care e propus an de an, de toate instituțiile statului, și an de an 50 de milioane de coreeni trăiesc

jalea și indignarea că poetul a mai fost amânat o dată la Stockholm.

Deocamdată îmi văd de-ale mele și aștept să mă liniștesc un pic. Nu știu ce-o să mai fie. în toamnă o să fac un lung, prea lung turneu în Austria și Germania, cu *Die Wissenden,* carte care nu poate avea cine știe ce succes. A mai ieșit *De ce iubim...* în maghiară (dar n-am văzut-o încă), *Orbitor 1* în ivrit (cu ea nu e însă lucru curat, s-a tradus doar în vreo 3 luni, ceea ce e de necrezut) și zilele astea iese și *Nostalgia* în bulgară.

Vară bucuresteană, nori învolburati si miros de tei. în curtea interioară, uguit de porumbel. Peste tot țigle încinse, cărămidă aparentă, fațade neîngrijite ca fețele unor femei abia trezite din somn. Zgomote ale vieții cotidiene. E ca în altă viață, în diminețile din Ștefan cel Mare.

11 iunie Torpoare, caniculă, vară duduitoare ca o sobă, imposibil de făcut altceva decât să te ridici ca salamandrele în două labe în mijlocul flăcărilor. Valuri de morți (bietul Pintea) și de sinucideri. Târgul de carte cu j’ de mii de fețe, cu lansări și autografe pe *Anatomia omului, Terra, această necunoscută* și tot felul de caiețele și hârtiuțe. Și eu, cu noua mea înfățișare masivă și greoaie - cine-ar fi crezut? - umblând din loc în loc, salutând și zâmbind de parcă aș fi cu adevărat M.C. Bald killer! bald killer! bald killer!

Am luat premiul Nobel - mă rog, al ziarului *Cotidianul,* dar tot e ceva - așa că acum vor sta, sper, liniștiți o vreme. „De ce nu avem un Nobel", „Un

român pentru un Nobel". „Să dea Dumnezeu să-1 luați, pentru binele nostru al tuturor!" - ne-au zăpăcit cu muzica asta disonantă. Iar când o să apară romanul meu romanesc-prea-romanesc, tot ei o să fie teribil de „dezamăgiți", precum țăranii de popa lor bețiv și curvar. „Asta aspiră la premiul suprem? Cu jegul ăsta de carte?" Dar nu aspir, oameni buni, alții mă aspiră.

Sunt foarte diminuat și nu mai sunt în stare să fiu sincer. De fapt, sunt schimbat până la nemairecunoaștere. Mi-e foarte greu să trăiesc cu siamezu-ăsta lipit cap în cap cu mine.

Nu-mi mai amintesc, de când mă scol la 7 dimineața, nici un vis. Eraser head. Nu mai citesc nici o carte. Sunt un om de lume nouă: stau pe laptop ca pe ouă. Pierd ore-n șir cu modele de telefoane Nokia și Sony Ericsson. Mă pierd în adorație în fața iPhone-ului, pe care tare mi-1 doresc. De două luni am plecat de la *J.N.* și n-am mai câștigat *absolut nimic.* Nici un ban.

Nu sunt în fluxul banilor, ploaia de aur țârâie undeva, în camera îndeplinirii dorințelor, dar nu peste creștetul meu uscat. Ce poți dori? Firește, fericire pentru toată lumea. Sau, vorba lui Liiceanu, să ajungi sincer să vezi în C.V. Tudor si Doina Cornea omul comun si identic, seamănul. Dar si

273 un telefon iPhone, ce dracu, don’ Nicanor. E un mare „haloimăs" în viața lumii și-n viața mea.

12 iun. Incredibil până și pentru mine: am început *Orbitor* pe 7 dec. 1992 (am jurnalul vechi în fața ochilor). Acum paisprezece ani și jumătate! Deci l-am scris între această dată și 17 aprilie 2007, totul a durat adică 14 ani, cinci luni și câteva zile, dac-am socotit corect. Iată prima însemnare, aproape

profetică, dacă excludem perioada mult prea scurtă pe care o prevedea pentru scrierea cărții: „Am dat drumul poveștii. Nu sunt în toate mințile. Victor e geamănul fantasmatic. El are partitura miraculoasă, el e sub semnul fluturelui, povestea lui se-mpletește cu cea a lui Mircea pe cele șapte segmente, o străpunge în vise și-n delir, se hrănește din ea și o hrănește. Deci, întâi, Bucureștiul fabulos: fereastra panoramică, amurgul, zăpada, furtuna. Dar mai ales amurgul foj- găind de infinitate. Apoi, on verra. Am la dispoziție doi ani și jumătate, cât pentru un jurnal normal, ca să termin cele 400 de pagini. Am început prea rapid, totul trebuie scris maniacal de lent. îmi cunosc materia, acum, destul ca să încep. De deschis cât se poate de multe piste la început, căci se vor închide de la sine cât timp rămân în coerență. Dacă folosesc cronologia directă sau spiralată rămâne de văzut. Dar e atâta substanță, o junglă de emoție, amintire și demență. Mi se rupe dacă va fi lizibil sau nu. Am și tabelul cu chakrele care mi-ar putea servi la ceva, dar mai curând orientativ. Ar trebui să am de lucru, să LUCREZ doi-trei ani din viață. Ajută-mi, Doamne!" După câteva pagini, citesc că mă gândeam să scriu o autobiografie, o și numisem codificat AB. Mi se infirmă deci ideea că am pornit de la cuvântul *Orbitor,* ca și cea că aș fi vrut să scriu 1000 de pagini. Ideea de trilogie e mult ulterioară.

274

13 iun. Caniculă, lâncezeală, totală silă de-a face orice. Zac prin casă, orbecăi prin computer, mă-nvârt fără rost. îmi recitesc din carte fragmente pe care deja le știu cuvânt cu cuvânt. încerc să citesc ceva și

din câțiva fizicieni pe care tocmai i-am luat, Weinberg, Feynman, Gamow, dar fără apetit real. Pe Smolin, cel mai interesant, nu-1 mai găsesc prin bibliotecă.

De fapt, începusem să mă gândesc și să schițez planuri vagi pentru *O* cu vreo jumătate de an înainte, de când voi- sem să scriu o povestire despre Herman. Iată alt cuvânt primordial. Fusese și acea „Săritură a leului turbat", alt prototext. Era perioada de tranziție către *Orbitor,* deruta completă de-atunci. Ratasem în poezie prin *Nimic* și semi- ratasem prin *Travesti* (cum credeam pe atunci). în plus, începusem 3-4 povestiri și le abandonasem pe toate. De fapt, acum îmi dau seama, începusem chiar și un roman numit *Orbitor,* fără nici o legătură cu cel actual. Era o magmă total informă și exasperantă. N-aveam un ton, nu găseam un fir. Mi se-nvârteau în minte Victor, Herman, Mircea, dar ce era de făcut cu ei? Aveam și multe teme punctuale: cum aveau să se întrețească? Cartea s-a făcut singură, cu un efort de gândire epuizant în vol. I (scris în bună parte, cred, la Amsterdam, din mai multe bucăți cu lungi intervale de tăcere și criză între ele). Trebuie să-mi revăd jurnalul ca să-mi dau seama când l-am terminat. Știu că l-am recitit cu sentimentul catastrofei. L-am dat și Simonei P., care nu mi-a spus nimic, lucru care m-a deprimat și mai tare. A ieșit în 1996 și a avut, spre uimirea mea, un succes real. Cred că am început voi. 2 la Berlin, ba nu, la București, în criza din ’97-’98, dar l-am scris practic integral la Berlin. Nu știu cât de citit a fost *Corpul,* dar el a consolidat încrederea mea în *Orbitor.* A ieșit în 2002. Au urmat aproape patru ani în care n-am putut scrie nici un rând. De fapt, a fost o tentativă

275 ratată de a începe, vreo 20 de pagini onirice lăsate baltă. Am început și am terminat al treilea volum, deși cel mai masiv, în doar un an (2006-2007). E scris în întregime la Solitude. O să aibă 600 de pagini și apare în jur de 1 iulie. Poate merită scrisă mai detailat povestea acestei cărți care mi-a ocupat mintea și timpul vreme de 15 ani.

Vor urma, cred, vreo doi ani de tranziție în siajul cărții, care încheie, prin forța lucrurilor, a doua mare etapă a scrisului meu. Sper să urmeze și a treia. Voi încerca, „oricum", și acest cerc.

27 *iun.* De fapt, pe canicula asta nu se poate face nimic. Am corectat de mai multe ori *O},* am căutat soluții de copertă, am încercat să găsim o locuință și ne-am dat seama că deocamdată n-are sens, căci „nema putirință", prețurile sunt exorbitante și, chiar dacă găsești un apartament convenabil, imobilul e pe o stradă ruinată (tentative pe Polonă și Toamnei), l-am dus pe Gabriel la o grădiniță mișto și ultra-scumpă (de când am venit am scos din bancă vreo 4 000 de euro), m-am înhămat iar la robia babiloniană - de data asta la *Ev. Zilei* și la 7 *seri,* am acceptat să scriu o povestire erotică pentru o mie (a zecea muză, vorba ăluia), am trăit, adică, așa cum se trăiește în București, printre hârtoapele vieții și ale drumurilor, ba chiar și ale cerurilor (aici până și norii sunt ruinați)... Nici nu m-am gândit să mai fac vreun lucru demn. Trăim o singurătate deprimantă pe deasupra: parc-am fi în alt oraș, pe alt continent față de prietenii noștri, câți bruma mai sunt. Mă simt într-adevăr foarte singur, cu mintea închisă, de parc-aș merge pe stradă cu ochii-nchiși. Pentru că nu e nimic de făcut, rezolv lucruri, adică fac - facem - zilnic drumuri lungi, cu mașina, ca să obținem hârtiile și mezelurile, chitanțele și sucurile necesare vieții.

Când deschidem portierele, în mașină e cuptor. Afară nu poți sta

276 nici zece secunde în soare: sunt 40 de grade, ți se afundă tălpile în asfalt, aerul tremură ca la gura eșapamentului.

Cei cărora le-am dat să citească *Orbitor* nu mi-au zis pân-acum nimic. Dar e o carte mare, e nevoie de timp „to do it right, child!". E imprevizibil ce va fi cu cartea asta. Probabil că o să aibă nevoie de cel puțin jumătate de an ca să fie cât de cât observată, apoi de 2-3 ani ca să se asimileze. Dar măcar s-o văd apărută.

8 iulie Stare de neliniște, tristețe și nostalgie.

Orașul e încremenit într-un fel de caniculă metafizică. Norii apar pe sfert după calcanele caselor străvechi. E una dintre acele veri care, zice-se, se întorc. Ceva s-a schimbat în viața mea pentru totdeauna, de parcă însăși viața mea s-ar fi terminat. E un gol, un pustiu, o lipsă de sens a orice ai putea face. Toți sunt plecați, iar când te vezi cu ei îți dai seama doar cât de străini ți-au devenit. Când tu însuți ai ajuns un străin. Dacă visez, sunt coșmaruri identice celor din adolescență (mi-am recitit jurnalele vechi). Dacă ies la o grădină, oamenii mi se par ornamente inutile. Aș sta singur la o masă, cu o sticlă de bere în față. Dacă scriu, o fac din vârful degetelor. Dacă citesc - abia ating literele cu privirea. M-am întors în timp cu treizeci de ani, la anomaliile mele, la anomalia care sunt.

Cartea mi-a apărut de două zile și m-a-ntristat și mai tare, încă o carte. Un obiect pasiv, multifoliat. Un foietaj cu brânză și stafide. Dacă n-ar fi, nimeni nu i-ar simți lipsa. Am încercat să recitesc din ea și n-am putut. Mi-e interzisă ca unui analfabet, sau ca vorbitorului altei limbi. Sau ca unuia care nu are

ochelarii la el. Nu-nţeleg ce scrie acolo. Cu atât mai puţin au să-nţeleagă alţii. Ca obiect, arată bine, e una dintre cărţile mele cele mai frumoase. Doi îngeri de ipsos, mas- cul-femelă, o ocrotesc, „şi de o apără, o şi măsoară".

277

Dar cum o să scriu mai departe când am sentimentul ăsta de ruină a lucrurilor? Când simt că, după *Levantul,* care mi-a îngropat poezia, *Orbitor 3* îmi îngroapă întregul scris? De ce n-am prorocit acolo ce am să scriu mai departe? Simplu: fiindcă trecutul e totul şi viitorul nimic. Cel puţin până-n toamnă (a vieţii) n-am de ce să-mi bat capul cu asta. Voi lâncezi, nostalgic, trist şi inutil, singur mai ales ca nimeni altcineva pe pământ, până-n septembrie, la munte, la mare şi-n orice-mprejurare.

Sunt în bucătărie, nu suport decât un slip pe mine, e ora 12, dar, fiind treaz de la 7, ca-n fiecare zi (uriaşe zile), am impresia că e după-amiaza târziu. Sunt singur în casă, aş putea scrie poeme şi alte întâmplări. în locul lor, notez doar micile fapte ale măruntei mele vieţi. încercarea noastră de a ne muta într-o casă mai mare, fireşte din nou eşuată, căci cărţile se adună, dar banii nu. întâlniri cu toţi prietenii la rând. Apariţia *Nostalgiei* în bulgară şi-a *Orbitorului 1* în ivrit - ciudat talmud de citit de-a-ndoaselea. Interviuri şi campanii de presă pentru O_p inutile până la contraproductive. Plimbări printre casele negustoreşti de pe Sfinţii Voievozi, dorindu-ni-le cu ardoare pe câteva dintre ele. Veşnicul Cişmigiu, invadat de gloate.

Şi deloc literatură (3-4 cărţi citite oţios, iar acum, mai interesat, *Cartea despre Tao}.* Peste vreo zece zile plecăm la mare, apoi aproape imediat la

Sângeorz, unde nu știu cum vom trăi. Apoi vremea se va răci și o nouă viață are să-nceapă.

Nu mai sunt singur în casă, la timp ca să pun punct.

13 iul. Cinci dimineața. Zori lăptoși, o dungă groasă portocalie la orizont, cu câteva clădiri în construcție, negre ca firele de smoală, conturate pe ea. Rece și singuratic. De câteva nopți dorm foarte puțin, și de câteva luni nu mai visez deloc. De altfel, nici ziua nu mai trăiesc. Sunt ușor si uscat ca un ' > »

278 balon lipit de tavan, scăpat din mânuță de vreun copil. Am fost purtat zilele astea încolo și-ncoace, dar nu-mi amintesc să fi trăit. Sunt într-un bardo, într-un limb, în indeterminate. Nu mă mai pot cuprinde și înțelege. S-a întâmplat ceva cu mine în ultimii ani, cu imaginea mea în propriii mei ochi și ai celorlalți. Mi-e tot mai greu să rămân cel care-am fost mereu, să păstrez unitatea lui Mircea, căci nu mă mai recunosc în fotografii și nici în textele pe care le scriu.

Orbitor, fantomaticul și-ndepărtatul *O_3* de altădată, a-nce- put să existe, duduind, pentru mii de oameni. Se citește, în zilele astea, cu o intensitate atât de mare, încât aerul s-a încins de la frecarea paginilor date dinspre dreapta spre stânga, și curând va lua foc. Și eu am citit din el ieri, toată ziua, ca un ins care n-a avut nimic de-a face cu cartea asta („c’est le pigeon" ...) *Orbitor* 2, cine știe de ce, n-a fost citit. *O_3* va fi o compensație, o reparație chiar. Va fi prea citit, over- read, în j’ de mii de chei de ceară împletite și turtite unele-n altele. Urmează o perioadă interesantă căci, dacă nu mă-nșel, la toamnă se va dezlănțui iadul.

Vargas Llosa, ascultând, cu un mic zâmbet politicos, elogiile lui Liiceanu și răspunzând la fiecare dintre ele: „Mais je suis si vieux, Gabriel"... E drept ca Vargas Llosa să-mbă- trânească? E o lume dreaptă cea în care un om ca el e lăsat să îmbătrânească?

Nu știu de ce să mă mai apuc. Las să se zvânte de pe mine sudoarea *Orbitorului.* Proiectul ăsta mi-a prelungit viața cu cincisprezece ani, iar acum „mă socot ca iedera deodată/ Rămasă-n legănare și-n pustiu". Au trecut treizeci de ani de la poemul zero, „Căderea". Sper doar că voi scrie odată „au trecut cincizeci de ani" de atunci. Căci ce poți spera mai mult? *Orbitor* m-a reconstruit, mi-a schimbat chipul și sensul. După clătinarea de acum trei ani, cu *De ce iubim...,* m-a reașezat pe linia fermă, pe terra firma. Alaltăieri, la lansare, au fost sute de oameni și am scris autografe timp de

279 două ore. Dar știu acești oameni ce au primit? Cu ce au plecat acasă?

S-au trezit păsările, azi am fost mai harnic ca ele. Zboară, negre, pe dunga devenită acum galbenă intens, căci s-a revărsat de ziuă. îmi beau cu orbire cafeaua (când am scris versul ăsta?). Ieri am citit, dintr-o revistă, un grupaj despre Mazi- lescu. Mi-1 amintesc ca pe un om violent și batjocoritor. Acum, evocarea lui m-a emoționat. A murit la 42 de ani, ceea ce e strigător la cer în sine. Ultimii lui ani au fost un labirint de votcă și dragoste sfâșietoare. Fragilitatea și delicatețea și spaimele alcoolicului, dinspre care răzbate spre noi, de obicei, doar masca obscenă de satir. Doar când alcoolicul scrie poezie, ca Trakl și ca Mazilescu, auzi strigătul disperat al ființei neajutorate închise ermetic în pielea lui. Și acolo unde noi am văzut o îngrămădire de bețivi și ratați, la Restaurantul Uniunii, dominat de doamna Miți cea tutelară, nu erau, poate, la mesele atât de deșănțat animate, decât niște bieți oameni cu ochi triști, incapabili să înfrunte lumea enormă. Albi de spaimă în fața lumii enorme. Căci Dostoievski l-a privit pe Marmeladov cu privirea cu care doar Isus a

mai privit-o pe cea surprinsă în adulter. „Atunci nici eu nu te condamn."

în câteva zile plecăm la mare, apoi la Sângeorz. Nu știu cât am să pot rezista acolo. O lună-ncheiată mi se pare mai mult, acolo, ca un an. Și-apoi, neverosimil, ca-ntotdeauna, ne vom trezi în toamnă.

17 iul. Trafic zero pe autostrăzile mele onirice.

Totuși, o clipă de vis în plină realitate. Ieșim din lift, veseli, pălăvrăgind, cel mic cu trotineta de aluminiu strălucitor, înaintăm pe culoarul întunecat și observ deodată că ușa vecinei s-a schimbat: avea acum o fereastră ovală, cu un mic vitraliu în partea de sus. „Ce chestie", îmi spun, „și-a

280 schimbat usa...“ Dar văd imediat, cu un soc real de data asta, că nici ușa apartamentului nostru nu mai e aceeași. Ce naiba, îmi zic, și rămân perplex. Timp de câteva secunde bune mintea mea a fost total în levitație, neputincioasă să regăsească lumea. Senzație de vis în toată puterea ei. Până când Ioana mi-a zis „Am greșit etajul", și vraja s-a topit. Clipele alea au fost nespus, incredibil de stranii.

O_3 e un triumf, dar un triumf într-o lume care nu mai știe ce să facă cu triumfurile. Un triumf derizoriu, temporar, îngropat într-o masă viermuitoare de „evenimente". Se citește intens, mai departe, dar după uriașa surpriză și euforie va cădea probabil în banal pentru că oamenilor le va fi rușine tocmai de bucuria lor inițială. Căci nu trebuie să te miri de »
nimic, nu e cool. Cool e să faci surfing peste bune și rele, înghițind în fiecare zi altceva și uitând a doua zi ce-ai înghițit ieri. Pentru că epoca prețuiește demitizarea, firește că nu mai poate fi admis nimic care depășește nivelul umanității middle class. Cărțile nu pot depăși un „mișto" dincolo de care e absurd să mai cauți ceva.

Să mă bucur deci de ce-mi aduce clipa, de uluitoarea „mediatizare" a cărții, de miile de inși care-au citit-o deja sau o citesc acum, de epuizarea primului tiraj în câteva zile, de controversele înfierbântate de pe bloguri, de cronicile care fac și ele saltul scatologic-escatologic. Pagini de analiză excelentă în câteva dintre ele, semn că nu e totul pierdut, în afara acestei plăceri - mașinăria, comedia, se mișcă! -, viață de pisică trântită la umbră, cu cearșafuri în geam și aerul condiționat huruind, pe când afară limbi de flăcări lichefiază asfaltul. Nu mai am nici un plan de viitor, nici o dorință de citit sau de scris, nici o memorie a vieții mele, cu etapele ei moi și fără sens. Sunt relaxat ca o plantă, ca un nevertebrat pe care nu-1 doare nimic.

Serile ieșim cu Gabriel în Cișmigiu, umblăm pe sub cerurile roșii, vorbim încet, privind cum copilul aleargă-n fața

281 noastră cu trotineta, ne luăm câteodată de mână... Viața mare și străvezie din jurul nostru ne-mpinge-ntr-o parte și-n alta, iar noi nu-i opunem nici o rezistență. Nu-mi imaginez cum am putut scrie atâtea cărți, n-am nici o idee dacă am să mai scriu vreodată. Să mai scrii după *Orbitor?* Ce anume? Simplu: altceva, cu totul altceva. Căci s-a mai scris după fiecare carte scrisă vreodată, s-a mai scris - nerușinarea absolută - după Biblie.

6 august Meri încărcări, lanuri de porumb, o culme împădurită ca un fototapet de-a lungul orizontului - suntem de zece zile la Sângeorz. Mai fac parte din peisaj nopțile incredibil și neliniștitor înstelate, closetul din curte acoperit de crengile unui nuc, păianjenii de fânețe grași și prosperi, lăcustele care sar din fața pașilor tăi cu sutele, lătrăturile câinilor până în zori. Respirăm un aer mai curat și ne spălăm

în lighean. Zilele sunt aici foarte lungi, nopțile te trezești să faci pipi sub stele, clanul Ioanei duce o viață după tipare baltagiene. Noi suntem doar semi-primitivi, căci ne-am luat amândouă laptop-urile cu noi ca să lucrăm, plus câteva cărți de citit. Mi s-a părut, zilele trecute, că scrierea lui Wittgenstein despre certitudine se potrivește cu masa de lemn de sub măr pe care-am recitit-o, acoperit de cerul înnorat.

Câini albi tolăniți, mâțe sfioase cu ochi parșivi, vocile ascuțite, dialectale, ale femeilor, imposibila mea voce corectă literar... Un fel de paradis ciudat în care toți au treabă în afară de tine, care li te-ncurci printre picioare și nu-ți găsești locul. După două zile nu mai vezi magnifica priveliște. Ești undeva pe pământ, într-un loc unde oamenii muncesc ca să poată trăi.

Dar tot nu trăiesc veșnic, oricât ar trudi cu palma și cu spinarea (cineva și-a făcut o casă „din pălmi“, adică numai din munca proprie). Bunicul Ioanei a murit după o scurtă

282 și senină agonie, deși firește nu se poate spune așa. L-am cunoscut și eu anul trecut: un moș cu căciulă ascuțită de oaie, cu trup lung și picioare scurte, care ne-a arătat câteva poze străvechi și pline de pete: nevastă-sa, moartă de decenii, câteva rubedenii... Se afla în putere acum vreo două săptămâni, când a-nceput să nu mai mănânce. Nu-i mai era foame, într-o săptămână a rămas pe jumătate de ușor, dar nu se plângea de nimic. L-au găsit căzut pe podele, l-au urcat în pat și de-atunci nu s-a mai dat jos. A-nceput să le spună că „a primit poruncă" să nu-și mai ia medicamentele obișnuite, căci avea să pribegească de pe lumea aceasta. De la un timp nici n-a mai băut apă. Neamurile s-au adunat în jurul lui, și femeile vorbeau despre moartea sa ca și când el n-ar fi fost de față. Era numai piele și os, și rămânea senin. își pierdea cunoștința, apoi și-o regăsea. Atunci le spunea că „și-a văzut copacul tăiat" și că în două zile se va călători. în noaptea dinaintea morții i s-a părut că trece printr-un tunel lung și că la capăt îl așteptau îngerii, pe care i-a văzut cu mare claritate și cu sufletul plin de bucurie. A-nceput să le spună pe ce „laiță" să-1 așeze, apoi unde și cum să-1 îngroape. Și-a cerut iertare de la câteva rude pe care le năpăstuise. Afară ploua, iar femeile, fiica lui care-1 îngrijea și vecinele, stăteau pe o bancă, sub șopron. Mama Ioanei rămăsese singură cu el în odaie. Bătrânul nu mai avea durerile lui obișnuite de oase și respira ușor. I-a spus femeii: „Ană, du-te și tu la celelalte." Ei i s-a părut curios s-o trimită afară, căci pân-atunci o ținuse doar pe lângă el. Totuși, s-a dus la vecine și la sora ei, cu inima strânsă. Ele au înțeles că nu-i lucru curat, și-au fugit, pierzându-și papucii în iarba udă, în odaie, unde l-au găsit pe bătrân mort, cu o privire senină.

Rubedeniile și-au scos din cufere hainele negre și-au plecat la Măgura, să-1 ducă la „țântirim" pe „bunelul". Și-au dus și copiii mici și s-au pozat toți în jurul mortului, cum

283 se obișnuiește aici. Cimitirul fiind pe vârful unui deal, cei bolnavi de inimă s-au oprit pe parcurs. Sus n-au fost nici cruci, nici lumânări, toată adunarea fiind frați penticostali. Rudele din Spania, mai numeroase decât cele rămase acasă, n-au venit. Apoi oamenii s-au întors pe la casele lor, mergând mai departe la coasă sau la scos „pârșoși", iar femeile, rămase acasă cu „bâiții" (copiii de ambele sexe), au mustrat, între ele, pe cele ce veniseră la priveghi cu mânecă scurtă la bluza neagră. Lumea se strica, Domnul Isus degeaba trecea prin cetate, că nu-1 mai vedea nimeni, până și frații nu mai erau cei de pe vremuri.

Okay, nici scrisul meu nu mai e cel d'anțărț. Mergem zilnic la muzeu să ne verificăm mailul și să citim ziarele pe Internet, ne-am împrietenit cu câțiva poeți locali, am avut o-ntâlnire cu cititori la care-au venit și scriitori și critici din Bistrița...

Gabriel e-n elementul lui, nu s-ar mai da dus de aici. A crescut, e neobișnuit de mare și voinic pentru nici patru ani și jumătate, și caracterul lui pare destul de stabilizat (sau trebuia să scriu „temperamentul"?): e cât se poate de orientat către viața practică, meșterește cu mare dexteritate, nu-1 atrag poeziile sau limbile străine, n-are cine știe ce interes pentru litere. E orgolios, violent la frustrare, retractil și necooperant cu străinii (totuși nu ca la trei ani), dar foarte iubitor cu noi. în general, nu face nefăcute, ascultă de noi, chiar dacă după unele rezistențe, și are uneori mici sclipiri de luciditate dincolo de vârsta lui (ca toți copiii). Suntem buni prieteni, are încredere în noi, ne caută tovărășia, dar nu suferă dacă plecăm și-1 lăsăm, chiar și cu necunoscuți (ca la IK.EA, de pildă). Ne iubim toți trei mult, și ne-o arătăm tot timpul.

Altfel, cred că *Orbitori* a limpezit mult lucrurile în privința imaginii mele în lumea autohtonă. încep să-

mi pierd adversarii pe drum, aproape că încep să le simt lipsa. Dar

284 nu cred că pentru multă vreme. Scriu deja și în presa politică, la *Evenimentul,* mă țin și de bagatelele din 7 *seri.* Normal, deocamdată nici nu mă gândesc să mai scriu și altceva. N-am să mai public nici o carte cel puțin un an de zile (doi ar fi foarte bine), căci O_3 are nevoie de spațiu de respirație.

Ah, firește că înainte de Sângeorz am fost și la mare câteva zile, unde-am stat într-un hotel cu o piscină albastră ca safirul, sub ceruri la fel de albastre, în apele căreia, mai adânci ca un stat de om, Gabriel a-notat curajos, cu colacul în jurul trupușorului său atât de puternic. Am lansat *Orbitorul* la Vama Veche și la Mangalia, ore-n șir de dat autografe, i-am făcut Ioanei poze în care arată ca o divă, am făcut plajă la țărmul unei mări calme între inși vorbind moldoveneste, am gonit pe autostrăzi periculoase și prost îngrijite. Patru zile caniculare de albăstrime fără sfârșit (până și crema de plajă ne-a fost albastră, făcându-ne să arătăm ca niște spectre) ne-au ajuns din plin, așa că renunțăm, în septembrie, la Bulgaria.

Mi-a mai apărut, în ivrit, *De ce iubim....* Arată exact ca *Orbitor* și s-a tradus încă și mai (suspect de) repede. Naiba știe, un Speedy Gonzales ca acest domn Yotam n-am mai întâlnit.

Vise mai limpezi aici, la țară, dar pe de-o parte extrem de scurte, de parcă memoria mea n-ar fi capabilă să rețină mai mult de clipuri de zece secunde, pe de alta, nu îndeajuns de semnificative ca să mă pună pe gânduri. Poate-ar trebui să iau lecitină, ginseng, naiba știe.

Am mai departe mari probleme cu coloana vertebrală, nu pot căra nimic și totuși sunt silit s-o fac zilnic, căci n-o pot lăsa doar pe Ioana. E fără soluție.

De multe ori pășesc țeapăn și greoi, e penibil.

285

7 *aug.* Sunt cu Eminescu la scăldat! E o apă mâloasă, destul de largă, într-o parte e un mal înalt, râpos, ne înconjoară nenumărați copii care se bălăcesc și ei. Eminescu e negricios, tuns scurt, foarte comun la înfățișare, cu mustată. Suntem, ca și copiii, doar în chiloți de baie. Cerul e noros, totul e-ntr-o variație de sepia. Sunt uluit că am ocazia să-l văd pe marele poet. Ii spun: „Iți dai seama că toți copiii ăștia îți știu poeziile pe de rost? *Luceafărul* e un poem extraordinar, care-o să rămână întotdeauna..." îl priveam cu venerație, când, deodată, poetul, care stătuse pân-atunci pe o ridicătură de lut din malul cel înalt și scobit, se aruncă brusc în apă, scufundându-se cu capu-n jos, ca să iasă iar la suprafață după o răsucire a trupului ce a lăsat pe apă două vârtejuri adânci.

Sunt într-un tramvai care trece printr-un oraș vechi, cu clădiri somptuoase și complet necunoscute. Totuși e Bucu- reștiul, dar așa cum arătase-n trecut, căci pe scaunele din fata mea stă un bătrân deșirat, ciolănos, cu fata lucioasă, cu un aer cultivat și demn, care-mi vorbește despre orașul tinereții lui. îmi arată plăci memoriale așezate deasupra intrării clădirilor uriașe, îmi deslușește detalii arhitectonice legate de detalii istorice obscure, îmi arată hârtii și poze îngălbenite. Sunt plictisit, abia aștept să cobor (mă așteaptă o femeie într-un alcov de mătase trandafirie, nu în altă zonă a orașului, ci în altă dimensiune a minții), dar bătrânul se-ntoarce deodată spre mine cu un caiet mare în brațe, în care, pe zeci de pagini, are planificarea următoarelor noastre excursii prin orașul

necunoscut.

Fulgurații ale nopții, între zeci de alte întâmplări neîntâmplate, uitate poate pentru totdeauna. Văzute tulbure, ca prin lentila lipită cu scotch a ochelarilor mei.

9 aug. Moștenirea lui Ame de Siegfried Lenz: o fotografie focalizată greșit: personajele sunt șterse, niște umbre alburii pe un peisaj puternic și pronunțat în toate detaliile lui.

Atmosfera portului hanseatic trăiește la modul acela nemțesc, meticulos, care place unora, în schimb nimic nu salvează povestea de schematism, ticăială, previzibilitate și simbolizare forțată. Un exercițiu prozastic de senectute al unui bun profesionist, în pană de subiect și de reală inspirație. Pe rând, sunt ratate sau neduse până la capăt firavele virtualități ale poveștii. Copilul prodigios, descris ca „un sfânt", cineva cu alte valori decât ceilalți, e banal până la exasperare, iar ceilalți doar niște funcții impersonale.

Mai departe vise limpezi, strălucitoare, dar încă nu îndeajuns de semnificative ca să merite memorarea: le dau drumul să se dizolve în lumina tulbure a dimineții cum aruncă pescarii peștișorii prea mici ca să le-ajungă măcar pe-o măsea. Din nou scrisesem un volum de versuri absolut proaspăt și minunat, și-i citeam sumarul scris de mână, reminiscență a unui vis vechi și recurent în diverse variante. Apoi, aveam în față un mare bazin cu o apă scânteietoare, care de fapt era un fel de gelatină ce se-ntărea rapid. Băgăm în ea obiecte de cristal, ca să rămână-ncrustate acolo când bazinul avea să devină un singur enorm diamant.

Scriu afară, pe masa de brad de sub merii încărcați de fructe abia pârguite, având în față culmea ascuțită numită Pleșa și celelalte coame verde-ntunecate, plușate de cetina brazilor. Și masa, și foile caietului, și mâinile mele sunt bălțate de umbre și soare, pete măturate de vânt încoace și-ncolo.

Gabriel a venit la mine, s-a răsturnat pe masă și nu mă mai lasă să continuu. Mergem să ne jucăm cu mingea. în jurul pixului, oricum, îmi bâzâia o viespe.

Cred că vreo 12 aug. Au trecut două săptămâni de Sângeorz și vor mai fi vreo 12 zile, adică, în condițiile de acum (closetul de țară, în curte, asediul câinilor noaptea, spălatul în lighean, cu un strop de apă - mai prețioasă aici

287 ca-n Sahara -, muște plimbându-se peste tot), suficient. Au fost furtuni năpraznice, cu dealurile iluminate brusc ca ziua de câte-un trăznet ramificat ca-n fotografiile din *National Geographic,* cu ruperi de nori, casa zgâlțâită de rafale de ploaie și vânt, au fost ceruri înstelate ca niște demonstrații de geometrie, au fost nori baroci înfoiați peste sate și dealuri și fânețe pline de clăi. Cum se vede și din frazele-astea, am fost total decerebrat, deconectat de la propria mea existență. Am trăit ca la patru ani, când umblam uimit prin curtea și livada de la Tântava, copleșit de mărimea butoaielor din hambar și de înălțimea gardurilor de tulpini de porumb. Am visat mult nopțile, nimic însă cu adevărat memorabil. Prin urmare - am viețuit, răbdător, respirând un aer pur, plin de cosași și de fluturi. Am plănuit, firește, o căsuță aici, cu Piesa în fată, între meri si nuci, am si ales locul...

Sunt cineva, deja, în orășelul balnear („printre barbari, de-acuma, am nume de poet“), încep să cunosc notabilitățile, intrigile politice, mi se cer autografe - fetițe de liceu, împietrite de spaimă,

ițindu-și capetele pe deasupra gardului. Nimeni nu știe că mie mi-e mai teamă, că sunt mai stânjenit decât ei. Când spun și eu ceva, lumea tace deferent. Am 51 de ani și sunt M.C. Ar trebui să-mi amintesc câteodată adevărurile astea jenante.

Mă gândesc să scriu, să încep să exist din nou, dar O_3 ocupă mai departe tot orizontul. într-o lună s-au vândut patru tiraje, adică douăzeci de mii de copii. Sper să se vândă încă pe-atât până la sfârșitul anului, ceea ce mi-ar aduce a little fortune și ne-ar mai apropia de o sumă de la care-am putea începe să ne gândim viitorul, în țară sau aiurea. Dac-aș începe să scriu ar fi, poate, *Theodoros.* Sau *Levantul* prozastic, sau cartea de „anomalii". Acum n-am nici o idee. Aș putea și aștepta 2-3 ani un subiect la care nici nu mă pot gândi acum. Sau aș face Voila sau armata. După *Orbitor,*

însă, parcă nimic nu mai merită scris. Răbdare, metodă, liniște interioară, și poate va mai răsări ceva, vreodată, din pământul secătuit de minerale din care-a crescut *Orbitor.* Deocamdată însă, nu mă gândesc serios la lucru. Nu e în mine nimic care să mă-ndemne spre asta. Iluzia democritică (sau leucipică) e acum aproape perfectă: suntem îmbinări de atomi ce cad la-ntâmplare prin spațiul gol.

Cu decenii în urmă, Radu Petrescu a fost profesor în două sate de-aici (Prundul Bârgăului? Și mai care?). Nu l-am cunoscut și, la drept vorbind, nici nu l-am citit, în afară de vreo două-trei texte. Felul lui de a trăi-n literatură mi-e total străin. Unii însă îl sanctifică aproape. *Matei Iliescu* e descris ca o capodoperă, fapt deloc exclus, și, în seceta noastră, ar fi minunat să fie așa (câte capodopere avem după

război?). Mă tem însă să nu fie doar o splendidă „spârcâială lingvistică", după cum ar spune Franny.

Da, poate (scriu asta după recitirea unor pagini de jurnal de acum câteva luni) ar trebui să scriu povestea romanului, câteva zeci de pagini obiective despre cum l-am scris, unde l-am scris etc. N-ar fi greu, și-ar fi poate de mare folos pentru „who may be concerned".

Aproape patru luni de când am terminat *Orbitor.*

25 aug. N-am mai reușit să scriu nici un rând, dar în câteva nopți, ultimele de aici, am privit din nou stelele, amin- tindu-mi o pagină din *Travesti.* Azi împachetăm și mâine plecăm spre București. Rămâne în urmă încă o lume sferică asemenea unei vieți întregi. Dar Sângeorzul e atât de incongruent cu celelalte lumi-vieți ale mele, încât aproape că nu pot spune nimic despre el. Nu am nici cuvinte, nici cititori pentru ce a fost aici: trifoi, albine, greieri, stele. Nu se mai scrie literatură cu semnele astea din limba asta moartă. Și totuși, ca toate limbile moarte, ca toate speciile dispărute,

289 ca vremurile dinaintea istoriei, când au trăit oameni al căror nume nu-1 știm, și lumea asta e de o mie de ori mai adevărată decât ce trăim azi, când nu mai știm ce-nseamnă a trăi. Scriu acum în curte, pe masa de lemn, și departe se aud drujbele. Un vecin bate coasa (în realitate, nu într-o novelă din popor). Pe masă e o vază murdară cu flori galbene aduse de Ion Mureșan.

Am citit foarte puțin aici, Hrabal cu poveștile lui în care Hasek se răsucește într-a patra dimensiune (poezia), și aproape nimic altceva. Problemele mele, firește, nu m-au lăsat nici aici: cine mai sunt? cine-am devenit? Probleme tâmpite de imagine de sine (socrul meu, cu coasa pe umăr și brâu lat, înflorat, de piele

înnegrită îmi dă bineţe) care mă vor băga literalmente în mormânt. O cronică brutală, scrisă de un om vestit prin laşitate şi care, de-aceea, ia poze de luptător de circ ca să-şi dovedească independenţa şi curajul, chiar şi împotriva prietenilor şi celor cărora le datorează destul, nu m-a lăsat să dorm două nopţi. îţi datorez, dragă P., două nopţi de tristeţe şi suferinţă, repet, ţi le datorez şi-ţi mulţumesc pentru ele, căci suferinţa e întotdeauna un filon care se deschide la suprafaţă.

Merii din curtea casei şi de pe coastă sunt împovăraţi de fructe roşii şi galbene, încât crengile au trebuit proptite cu pari groşi de lemn necojit. Pe jos e covor de mere putrede, cele încă nestricate cu totul sunt adunate, curăţate şi folosite. Nu ştiu dacă într-un an sau doi vom sta aici, în casa noastră, bună parte din timp, fiindcă nu ştiu, în general, ce va mai fi şi cu noi. Suntem între două ape, între două stări sociale, şi totul se poate schimba imprevizibil şi radical în doar câţiva ani. E o uriaşă distanţă, acum, între notorietatea mea, aşa cum se vede ea obiectiv în toate zonele şi mediile, şi viaţa noastră modestă, la etajul 7 al unui bloc, în 64 de metri pătraţi de beton. Slavă Domnului pentru ele, nu-mi doresc mai mult,

290 am cât poate avea un om. „You got all you can carry/and still feel somehow empty.“ Poate doar atât ar mai fi de dorit: un loc fără ură, fără mizerie morală, fără ticăloşie. Dar în România nu ştiu dacă mâna lor lungă nu ne va ajunge oriunde ne-am adăposti. Visăm acum să ne stabilim la Viena (sau Frankfurt) şi să ducem o viaţă liniştită, cu pendulări, din când în când, la Sângeorz. De Bucureşti nu ne mai leagă prea multe lucruri, în afară de amintirea unor traume mai vechi şi mai noi.

Ofertă pentru *O}* în Suedia pentru toamna viitoare (uimitor de repede, adică). Voi mai scrie şi un eseu

pentru *NZZ. Oj* va apărea în Norvegia, am deja contract, și tot „între fjorduri" va ieși și un volum de eseuri. De fapt, în ultima săptămână am avut propuneri și oferte aproape în fiecare zi.

A venit Gabriel, care-a tras de florile aduse de Mureșan pân-a răsturnat vaza. Semn că am scris, azi, destul.

30 oct. Sunt teribil de obosit, doar câteva zile de București ne-au mâncat toată liniștea acumulată la Sângeorz... Orașu-ăsta mă face paranoic și nefericit, lumea de-aici, căldura de-aici, poluarea, singurătatea, asaltul mediilor. Totuși vreau să scriu măcar două rânduri. Azi-dimineață am plâns în somn în hohote, sfâșiat pur și simplu de disperare. Nu-mi vedeam nici un viitor, nu știam ce-aveam să mai scriu vreodată, încercam să imaginez trama vreunui roman (cu o seară-n urmă citisem sinopsisul *Annei Karenina* făcut de Nabokov), mă gândeam la cupluri reale pe care le cunoșteam, imaginam voci care să-și spună povestea alternativ, apoi îmi dădeam seama c-a făcut-o Virginia Woolf în *Valurile*... Iar azi m-a terminat un interviu uriaș, pentru *NZZ-,* trei ore de vorbit în engleză, până la dispariția fizică a vocii. Nu mi-a venit nici o idee nouă, dar mi-am reamintit unele străvechi și tot e ceva.

Scriu articole, merg la emisiuni (trei sferturi le refuz), mă plimb cu Ioana și Gabriel, asta e viața mea. Câte-o cronică sau doar câte-o aluzie mă dau peste cap pentru zile-ntregi. Sunt iar vulnerabil, din nou cu fiecare carte publicată. N-am nici o-ndoială cu O_3, nici prin cap nu-mi trece că diverșii strâmbători din nas au dreptate - *știu* că n-au, știu și ei asta, toți știu

și totuși se complac în jocu-ăsta ca niște copii care rup pe rând picioarele lăcustelor. Și totuși sufăr ca un tâmpit, mai ales când totul vine de la cineva la care țin. Motivațiile sunt transparente, dar cruzimea e mată și tăioasă. Dar ce să mai vorbesc despre mine? Știu inși care-1 contestă fără nici un fel de remușcări pe Nichita Stănescu, și nu există vreun poet mai evident mare. Un prieten îl numește pe Rilke „un poet șters, fără talent", altul mi-a spus odată că gloria lui Proust e o conspirație evreiască. Mârquez nu-i place unuia, Thomas Mann altuia. Aseară n-am stat să mă-ntreb din ce motive se grăbește Nabokov atât de tare să-1 „demitizeze" pe Dostoievski. Nabokov e un uimitor stilist și, dacă literatura ar consta doar din fraze, ar fi cel mai mare scriitor. Dar Dostoievski, așa cum a fost el, nevrotic, cartofor, violator poate, extremist rusofil, desigur nefrecventabil ca om, desigur mult mai puțin expert în efecte literare, e un geniu, adică un om care-a exprimat, prin pagini bune și proaste, dimensiunea inomabilă a destinului uman, care nu poate fi prinsă când faci doar literatură (sclipitoare chiar). Nabokov e un strălucit artizan, Dostoievski e un artist în glorie și-n turpitudine. Cea mai proastă, mai „fără gust", mai „sentimentală" pagină a lui face mai mult decât *Lolita,* pentru că e o pagină din sistemul operei lui Dostoievski.

Dacă Dostoievski, deci, poate fi făcut literalmente țăndări, în 3-4 pagini care sunt o rușine, ce să mai zic de bietele mele cărțulii? Ajunge să nu le deschizi, sau să le deschizi cu ură și dispreț, cu invidie, cu sentimentul că-ți fac concurență

292 ca să ți se pară proaste și să scrii asta despre ele. Sportul scuipatului pe icoane e mai caracteristic ca oină pentru etosul românesc. O să-1 propunem curând ca sport olimpic.

1 sept. Ieri era un soare de toamnă, rotund, fluid ca mierea, închis în cercul său și fără putere-n afară. Asemenea lunii pline, era traversat de nori subțiri. Am fost prin locuri vechi, distruse de vreme, ca să arăt unui jurnalist german unde erau Scara Unu, tronul Mendebilului, Groapa. Toate sunt încă acolo, în mizeria lor, în fărâmițarea lor cangrenată. Am suit și pe terasă ca să vedem de-acolo un oraș prăfos ca un cimitir de mașini. Iar azi-noapte am visat că spuneam cuiva: „Am văzut toate marile panorame ale lumii, dar pentru mine cea a Bucureștiului văzut din camera mea de pe Ștefan cel Mare a rămas mereu cel mai minunat peisaj din lume." Și-n vis vedeam din nou orașul revărsat până la marginea privirii, noaptea, iluminat feeric, clădirile amestecându-se cu stelele. Am plâns iar, pentru ca, în câteva minute, să am o nouă criză de plâns, pe când mergeam prin noapte alături de Ioana: „nu vreau să ne despărțim, vreau să îmbătrânim împreună"... Accesele astea de nefericire mi se-ntâmplă mereu la-nceputul toamnei, când lumina se schimbă și gândul că vara a trecut devine insuportabil.

Primesc mereu telefoane, scrisori și mailuri în care mi se spune cât de copleșiți au fost de *Orbitor 3* cei care l-au citit. De fiecare dată mă simt brusc mai bine, măcar pentru zece minute, asemenea celui cu dureri atroce după o injecție cu analgezic. In ultimul timp mi-au scris cu generozitate despre cartea mea Cristi Teodorescu, Gabriela Adameș- teanu, Gabriela Melinescu, Adriana Babeți, Gabi Koszta. Cronicile s-au întins pe tot aspectul, de la entuziasm, prin

scăldare, spre negare vehementă. Deocamdată mult mai multe la primul pol, dar așa se întâmplă întotdeauna. Simt

293 că marile demolări abia acum se pregătesc. Și mi-e teamă de ele ca de niște scorpioni: ok, sunt primitivi, dar înțeapă rău...

O reverie hipnagogică: intrăm într-un magazin de discuri, traversând un parc întomnat. Aerul e cenușiu, fiecare detaliu e la locul lui. Mi-e însă imposibil să-mi dau seama dacă e o amintire veche sau o imagine dintr-un vis, căci totul e enigmatic și crepuscular. Compact-discuri, în anvelopele lor, etalate-n vitrină, dar, ciudat, toate sunt la fel, negru cu roșu, ceea ce dă micului magazin un aer trist, funerar aproape. Ne amestecăm cu aerul cenușiu, cineva intră, ceilalți stăm afară și totul e vechi, nedeterminat, totul plutește în semi- real. E ca și imaginea acelui restaurant în amurg la care beau, împreună cu altcineva, un lichid purpuriu dintr-un pahar de cristal.

3 sept. Stare mizerabilă, după ce am șofat câteva ore prin ploaie în tristețea de sfârșit de lume a Bucureștiului. Nu mai înțeleg cum am putut trăi aici jumătate de secol, nici de ce mă complac să rămân aici. Oamenii jegoși interior, locurile jegoase, totul mă respinge cu forță, doar eu mă-ncăpățânez, încă mă-mping în călcâie de parc-aici ar trebui să-mi sfârșesc zilele. Și dacă-n câțiva ani (până fac 55, să zicem) nu mă smulg din lumea asta care mi-a distrus viața, n-am să mai găsesc puterea s-o fac vreodată.

De când m-am întors sunt de-o nefericire continuă și intensă ca o durere de dinți. Mă simt hăituit, hărțuit, înstrăinat de parc-aș fi nu în țara mea, printre ai mei, ci rătăcit printre oameni care mă urăsc și de care mi-e frică. Apariția cărții mele s-a

transformat, în 2-3 luni, dintr-o sărbătoare într-un prohod sinistru. Doi-trei prieteni s-au bucurat sincer de ieșirea ei, de faptul că am dus la bun sfârșit cartea asta. E însă de necrezut câtă frustrare și-nverșunare a produs printre ceilalți. Cronici negatoare și disprețuitoare continuă să curgă.

294

Am primit prin poștă *Die Wissenden:* uimitor de frumoasă și de vreo 550 de pagini, aproape dublu cât are în românește. »

7 *sept.* Momente afurisit de neplăcute, ca niște drumuri la dentist, dar pe care, de asemenea, trebuie să le înduri cu stoicism, căci nu e nimic de făcut. Vreau să zic că ieri eram în librăria Kretzulescu și am văzut *Obs. cultural* cu „dosarul *Orbitor*". I-am spus lui Joscha: „îl iau, deși o să regret." L-am deschis, am aruncat o privire și l-am închis repede la loc, ca pe o cutie cu păianjeni veninoși. Dar nu înainte ca unul să mă fi mușcat de deget. Am avut ieri o stare febrilă, care spre seară m-a lăsat. Ura, brutalitatea, cretinismul lor mi s-au scurs încet din rana tumefiată. Azi sunt iarăși pe picioare și decis să-nfrunt mai departe cutiile Pandorei ce se tot deschid, tot mai multe, în preajma mea. E total inutil să-mi pun întrebări sau să-mi fac probleme. De câte ori am să scot o carte, haita se va-ngroșa indiferent dacă-am să-mi arăt sau nu nedumerirea, indignarea, tristețea. Eu voi rămâne cu cărțile mele, ei cu ura și disprețul lor. Tare mă-ntreb ce urmează, fiindcă încă nu s-au „pronunțat" (fără-ndoială obiectiv și fără păreri preconcepute) seniorii războiului subteran contra cărților mele. De fapt, nu mă-ntreb, știu. De fapt ei sunt mesagerii unei lumi care a fost odată a mea și care mi s-a întors (căci așa e arhetipul) împotrivă. O

lume în care eu nu mai vreau să trăiesc.

9 sept. Miezul nopții. Mănânc ceva, beau niște bere. încă mă gândesc la cei care mi-au batjocorit cartea, deși știu că n-are sens. E în subconștient. N-am dormit nopțile astea, m-am tot gândit. E inuman să suferi atât. De parcă fiica mea ar fi fost violată. De parc-aș fi musulman și-aș deschide ziarul la caricaturile care arată chipul schimonosit al profetului meu. Dar cartea mea - ca și viața - merge mai departe.

295

Clar de femeie. „Nu e cam siropoasă, Mircione?" (un amic căruia i-am recomandat-o). Ba da. E prost construită și prost condusă, și siropoasă, și toate personajele vorbesc la fel. Dar nimeni n-a vorbit vreodată despre dragoste și disperare ca Gary, aici, în cartea asta care nici nu mai contează dacă-i bună sau rea. Melodramă, dar ca *La Strada.* Greșită, dar ca *Seymour. An Introduction.* Verbioasă și cu atât de mult adevăr în ea. Paradoxuri demne de Wilde și exaltare poetică demnă de John Donne. Sentimentul de catastrofă și abandon e atât de copleșitor, că înțelegi ce a distrus cu desăvârșire construcția, logica, noima romanului. Așa trebuia să fie, un discurs de Marmeladov, o vomă îndrăgostită, beckettiană. Gary (despre care lumea știe doar că s-a sinucis - la vreo doi-trei ani după cartea asta) a scris *Clair de femme* la puțin timp după *Ai toată viața înainte* și sub alt nume, dar numai dacă ești orb nu-ți dai seama că e același autor. Doar că aici i-a înghețat zâmbetul pe buze. Nu e o carte de dragoste, firește, ci un roman existențialist de o fioroasă sfâșiere de sine, o carte despre estropiați, avortoni, sfârtecați de

vii, pe care cel ce n-a cunoscut the cold turkey n-o înțelege. Coboară mult cartea un soi de izmeneală franțuzească, dar pagini mai ardente despre fervoarea viețuirii în țara-femeie nu cunosc de la *Cântarea cântărilor* încoace.

Acum citesc primul roman al lui Mârquez, *Vijelia,* bine scris de la-nceput, dar imitând înduioșător *As I Lay Dying.* Desprinderea Macondo-ului de Yoknapatawpha - din care provine, și aici e veriga lipsă - s-a întâmplat ceva mai târziu.

Bloggerii mă iubesc, cu excepția celor care nu mă iubesc. Am cunoscut câțiva la un protest gen flower power (book power) la TVR. La ei în bârloguri-blogguri e ca la carnaval în Veneția: porți mască - nickname - ca să iubești sau ca să înfigi pumnalul. M-am gândit azi să-mi deschid și eu o astfel de prăvălie online. Dar trebuie să fie o limită de vârstă.

Și de condiție metafizică: asemenea elfilor, bloggerii sunt nemuritori. Eu, încep să cred, nu prea.

10 sept., o dată frumoasă, nu știu de ce mi se pare așa Splendide zile de toamnă, abia desfăcute din torpoarea verii și totuși cu totul altceva, altcineva aproape. Cerul nu mai are prăfoșenia verii, răcoarea l-a limpezit cum speli un pahar, iar norii sunt și ei total distincți de cei dinainte. încremeniți și orbitor de albi deasupra, sunt mai denși, mai întunecați și mai plăți dedesubt, ca niște tălpi de fiare de călcat cu care toamna ne netezește.

Dacă Mărquez seamănă (dar nu răsare!) la începuturile lui cu Fănuș sau D.R. Popescu, e din cauza substratului lor comun faulknerian. Dar ai noștri au rămas aici, în pitoresc și floral, pe când

„țiganul de geniu“, cum îi zicea un amic, a virat deodată într-una dintre culminările poeziei lumii. Aici a ajutat surrealismul absorbit de el - via Cortazar - din Parij-ul în care s-a schimbat din omidă în fluture. Și în *Vijelia* se vede o mână de maestru în fiecare detaliu. Și-n plus, Macondo și colonelul Buendia sunt ca niște umbre lăsate-n trecut (luminat de un soare din viitor) de marele bloc de gheață al *Veacului.*

Sunt cu mult mai senin. Mă-ntorc, încet, la oile mele, că nu gura lumii e treaba mea. Insectele ne sunt infinit inferioare, dar asta nu-nseamnă că n-au venin și că înțepătura lor nu te doare. Să le las acum în galeriile lor unde se-ntâl- nesc unele cu altele și pun lumea la cale, și să mă gândesc la ce mi se-ntâmplă. Căci de zece ani încoace nu oamenii, ci masiva, multistratificata, incontrolabila schimbare a lumii - și a mea o dată cu ea - e problema. E indecidabil momentul când junele-prim ajunge să-1 joace pe bătrânul rege (trecând printr-un șir de intriganți și sfătuitori), când tânăra fată

297 devine doica. Dar momentu-ăsta vine, în viața oricui, în a electricianului și-a scriitorului deopotrivă. lată-mă, acum, în fața declinului care este inevitabil. îmi privesc fața și silueta-n oglindă. S-au petrecut mari schimbări, pe care nu le mai pot nega. Părul lung și încă foarte întunecat îmi ascunde golfurile tâmplelor, dar ochii nu mai sunt de om tânăr. De la o vârstă-ncolo ochii cer înțelegere și milă. Sunt abătuți și obidiți. „Nu e vina mea că arăt astfel, eu mă simt de 27 de ani, dar fața mea are pete și mersul mi-a devenit greoi. Te rog, crede că sunt de vârsta ta, nu mă izola după gardul politeții tale ușor amuzate...“ Nu sunt pregătit să devin un bătrân, dar am să fiu așa, în zece ani, și toți prietenii mei au să fie bătrâni. Ca și când ne-ar pune cineva niște măști oribile.

Iar lumea, dimpotrivă, întinerește cu o viteză înspăimântătoare. Deodată au izbucnit copii și

adolescenți de peste tot. Smulși complet din rădăcinile vechii noastre culturi, plutind liber, ca o infuzie umană, într-o viață ce li se pare gigantică, practic infinită. Sporii unei umanități care se pregătește să lase-n urmă lumea noastră cu mult mai radical decât a uitat modernitatea de antichitate. Măcar noi am păstrat memoria celor vechi și ne-am străduit să-i depășim „prin științe și arte“. Ei nu vor mai păstra memoria noastră.

Firește că e inutil să scrii, când îmbătrânești și lumea se face tot mai tânără. Să scrii literatură. Nici măcar noțiunea nu mai e înțeleasă. Tinerii care discută cărți pe bloguri (ceea ce e un paradox) n-o fac „cum se face“, o fac altfel, după modelul chat-ului și-al colportajului. Iau alte lucruri din cărți decât aș lua eu. Eu nu vorbeam doar cu cei de față: mereu dialogam în subteran cu cei vechi și morți de mult. Ei au renunțat la superstiții, dar și la viitor. Lumea e acum, cartea e aici, mintea mea e aici. Iată ce zic despre carte, căci judecata se naște literalmente în gură. E inutil, dar am să scriu mai departe fiindcă furnicăturile prin degete nu pot fi suportate multă vreme.

298

Vor fi curând 6 luni de la ultima pagină din O_y Și n-am nici un proiect, nimic de început. Măcar să profit de golul ăsta pentru puțin manageriat. Mailuri, scrisori, întâlniri. Aștept să înceapă și facultatea, cu sălile de tineri cărora n-am să le spun nimic. N-aș vrea decât să-i privesc. Să mă confund cu ei, să fiu iar în facultate ca student, cu o lume minusculă și fără speranță în jur. Când nu publicasem nici o carte, dar le citeam pe-ale celor care pentru mine nu erau oameni, căci ideea că-ntr-o zi aveam să stau de vorbă cu Llosa era echivalentă cu o posibilă întâlnire, pe

stradă, cu arhanghelul Gavriil. Ce lume sclipitoare aveam în jur, atunci, la 19 ani, când într-o toamnă identică am mers prima oară la facultate! Și cât de înspăimântător, de disperat de singur eram! Facultatea îmi ridicase singurătatea la cub, căci era o lume în care eu, deși intrasem, nu puteam pătrunde de fapt, fiindcă facultatea era lumea fetelor minunat îmbrăcate și-a cărților necitite, a banilor pe care nu-i aveam și-a Bucureștiului care pe-atunci mi se părea orbitor, triumfal, bine mirositor, cel mai frumos oraș din lume. Dar, prin contrast, eu nu mai ceream decât un trăznet din senin care să mă lase carbonizat lângă ceas, la intrarea de la Geologie.

Mai citesc *Strigătul* de Laurent Graff, până acum o carte mai curând de diletant care știe ceva despre Bacon și Kafka.

11 sept. Nevoie de libertate, de ieșire din viața îmbâcsită de-acum. Aș ieși prin oraș pe lumina asta rece, fantastică. Aș regresa prodigios în timp, până înainte de vârsta de 30 de ani, ca să-mi recuperez tinerețea distrusă. O săptămână de singurătate totală în uriașul București, de toamnă - iată ce-mi doresc cu ardoare, dar nu în situația de-acum, căci în viața mea așa cum s-a sucit ea ca o cochilie ar fi o spărtură insuportabilă. Nu, aș vrea să se fi produs cândva o deviere în timp, un punct de pe linia ferată în care, regresând, aș

299 putea-o lua și la dreapta sau la stânga. Pe una din deviațiile astea aș vrea o săptămână total liberă, dar știu de-acum că ar fi niște zile singure și chinuitoare, cum au fost cele de dinainte de femeile din viața mea.

Scriu pe genunchi în camera mea minusculă din micul și deja cam învechitul nostru apartament „în

care încă n-am scris nici o carte", deși am scris *De ce iubim femeile...* Planurile noastre de mutare au eșuat, și ne găsim în același provizorat haotic. Nu pot câștiga destul ca să sărim pe treapta următoare. Doar trăim relativ OK pe asta de-acum. Scriu articole, „scrie-mi-ar numele" ... Asta-mi face un rău cert, dar nu se poate altfel. E ca o slujbă tâmpită: trebuie să trăiești din ceva, căci până și tu, „autor de succes", nu poți supraviețui din scrisul tău. Am început marșul triumfal pe panta coborâtoare, unde anii trec mai repede pentru că înclinația drumului te silește să alergi, hurducându-ți încheieturile.

Dar aș fi putut avea acum - și voi avea (sau nu) - „optzeci de ani și nici un viitor".

14 sept. Probleme neplăcute cu gâtul. Abia mai pot vorbi. Dar să merg la medic mă sperie, deși cred că va trebui în cele din urmă. Așa se-ntâmplă aici: ne ducem să „ne căutăm" doar când nu se mai poate.

Sunt obosit, foarte trist, nu-i nimic de făcut. Doar să aștepți. In țara asta ai prea mulți dușmani, nu le poți face față la toți deodată: praful, mizeria, poluarea, lipsa civilizației bazale a oamenilor. Știu că trebuie să scăpăm de-aici, totul ne-mpinge spre evadare, dar aici, în mizerie, suntem de fapt adaptați cât de cât. Dincolo, aerul proaspăt ne-ar durea, ca pe niște pești care-ar nimeri din mare în apa dulce a fluviilor. Lipsa banilor ne blochează în starea de provizorat în care trăim acum. Nu știu cum va fi viața noastră în doi sau trei ani. N-o s-o știe nici caietu-ăsta, care mai are de trăit doar câteva pagini.

A ieșit și *Travesti-u*l grafic, o carte extraordinar făcută de Baudoin. Va urma varianta în limba

română, poate în primăvară. Cu *Orbitor* rămâne cum am stabilit: se trage în ea din toate pozițiile la adăpostul curajului critic și-al libertății de exprimare. E camuflajul ideal care acoperă râci de toate felurile. Doar că *O_3* este asemenea „slavei lui Dumnezeu" coborâte din cer: impenetrabilă, incasabilă. Spre deosebire de biata mea piele și biata mea minte, ciuruite rău de data asta.

Scriu în bucătărie, din curtea interioară vin zgomote hodorogite. Deasupra clădirii de vizavi staționează nori puri, cei mai picturali pe care i-am văzut vreodată...

Sunt obosit la limită, stors.

Sunt de 2-3 ani un maniac al mailului, messengerului etc., cum au devenit toți oamenii singuri. Cum odată-mi era groază de duminică, fiindcă nu știam cum să umplu uriașa zi în care nu mergeam la școală, acum urăsc weekendurile: începând de vineri și până spre luni după masă nu-mi scrie nimeni, e o tăcere oribilă pe internet. Nici în timpul săptămânii nu mă simt bine: n-am un proiect de viață, mi se pare că trăiesc nejustificat, că fac doar umbră pământului. Aș vrea să-mi găsesc un drum nou prin acidul ăsta care-mi arde viața.

20 sept, (cred) Câteva zile mai calme, în care i-am oploșit la noi pe Joscha, apoi pe Brumam, câteva întâlniri și cu alți prieteni. Un articol al lui Alex. Matei despre Horia Patapie- vici m-a luminat, în ambele sensuri ale cuvântului, în privința a ceea ce se petrece. Mi-e limpede acum că sunt perceput de cei mai tineri drept „establishment", drept „Putere" (da, cu P mare) culturală, împotriva căreia e legitim să te situezi, e chiar o datorie. Cele mai multe reacții negative n-au avut propriu-zis legătură cu cartea, ci

cu perceperea ei drept „literatură înaltă", „mainstream", datorită statutului meu de

301 scriitor (prea) consacrat. De-aici sentimentul de „carte arogantă" pe care l-a avut Elena V., de pildă, de-aici enervarea de tip: „m-am săturat de Cărtărescu", de-aici subiectivismul acesta de la-nceput ostil. Dacă este așa, atunci situația trebuie asumată, căci împotriva ei nu poți lupta, cum, orice-ai face, nu poți lupta împotriva înaintării în vârstă. Articolul, deși detestabil, m-a înveselit deodată, căci pentru mine e un semn, care-mi era atât de necesar, că nu cartea mea e greșită, ci perceperea ei și a mea de către cei care-au învățat de la mine ce este postmodernismul și-1 aplică aiurea.

Citesc opera completă a lui Rimbaud. Nu-mi pot face o idee despre poezia propriu-zisă, dar poemele în proză arată clar de unde provin „satanismul" modern, ciudata doctrină suprarealistă, despuierea de creștinismul civilizator și regresul spre „copiii soarelui". Transformarea chimică a omului în zeu. Nu știusem că vagabondajul, care era modul lui firesc de viață, l-a dus nu doar în Anglia și-n Africa neagră, ci și-n Suedia, Norvegia, Olanda și Germania (am fost colegi la Stuttgart, decalați doar în timp). La fel, n-am știut că s-a-nrolat în marina americană și-n armata olandeză, că a călătorit în Egipt... Ce ciudat că Victor are cartea lui în raniță, pătată de sânge și spermă și înfășurată în mama.

De doar câteva luni am scris paginile alea, și parcă nu doar că au trecut de-atunci milenii, dar parcă le-a scris altcineva... Și chiar așa e: Sunt acum cenușa celui carbonizat de *Orbitor* (But still alive, yet).

Vise în avalanșă, terne, de neretinut.

21 sept. Patru napolitane prăfoase pe o farfuriuță, aerul cafeniu din bucătărie, umbra pixului pe pagină.

Depresie sâcâitoare, continuă. Lumea scrierilor mele rămâne-n urmă ca niște clădiri care se tot micșorează. N-am mai scris, n-am mai citit, curenții reci ai vieții m-au înscris pe-o traiectorie

302 curbă, strânsă-si mai strânsă, din care nu văd nici o ieșire. Un scriitor adevărat s-ar gândi acum la următoarea carte. Eu nu știu cum să-mi agonisesc următoarea gură de aer. Sunt mai departe, în forme diferite, ce-am fost întotdeauna: cel mai singur om care-a trăit vreodată. Căci oamenii care n-au pe nimeni alături se au măcar pe sine, pe când eu - când mă uit în oglindă, nu văd pe nimeni.

Imagine extrem de limpede azi-noapte: un fel de scenă rotundă, sub reflectoare, în mijlocul unui bar. Pe scenă, mii de șerpi micuți, cafenii sau livizi, sticloși, mișunând printre pâlcuri de suricate ridicate-n poziția de veghe. „Ia te uită, nu le-am văzut niciodată-n realitate", spune cineva. Șerpii veninoși le tot mușcau, tot mai puține dintre animalele expresive și simpatice rămâneau drepte, veghind mai departe.

Și zile, și nopți înecate în aceeași disperare uscată. Nu știu de ce trăiesc, nu văd paiul de care să mă agăț. „S-a terminat", îmi spun tot timpul, dar până și asta mă irită și mă plictisește.

„Are nevastă frumoasă, are copil, are glorie, are tot ce vrea. De ce pizda mă-sii se tot plânge tot timpul?"

Ai lumea toată, de ce mă-ta te plângi că ți-ai pierdut sufletul? Și, la urma urmei, cu ce te plângi, când instrumentul plângerii ți-a fost spart sub călcâi? Mă plâng tocmai cu țăndărite instrumentului ăstuia, spart.

Am primit de la Victor *Against the Day,* ultimul Pynchon, uriaș, firește. Apoi *Leviathan* de Paul A., *The Hours, A Confederacy of Dunces, Travesty*... Un Malaparte, *Pielea,* l-a luat Ioana. Cred că voi reciti,

însă *Absalom, Absalom* a lui Faulkner. Care mi-a lăsat acele dâre mnezice fluorescente în creier, de când aveam 18 ani și cititul era viața întreagă.

25 sept. Nici un pas înainte. Să citești *Pielea* lui Malaparte nu mă interesează. Too much monkey business. Să scrii pe ziduri. Adevărul e că n-am când, n-am cum să citesc. Nu mi-o permite nimeni. Câteodată cred că, de fapt, toți așteaptă un singur eveniment cosmic în următoarele miliarde de ani: dispariția mea, cu totul și cu totul, cu universul mototolit în buzunar.

27 *sept. Scriitură și scriptură.* Un eseu despre scris, despre ce (nu) mai poate fi scris? Pentru cine sau pentru ce? La cine, la ce? Despre cine sau despre ce? Și, mai ales, cui? Gâtul mi-e inflamat, sunt singur în casă, citesc despre niște negri și niște albi și niște probleme uitate și absurde *(August Light),* n-am nici strop de ființă în continuare. Doar dacă nefericirea concentrată, închegată, pietrificată poate fi numită ființă. Te uiți în oglindă și vezi acolo, în firida ei, statuia ta sculptată-ntr-o nefericire ușor străvezie.

Nu visez nimic, n-am planuri de viitor.

11 oct. Nu știu ce sens mai are să scriu aici, în afara încăpățânării de-a mai termina un caiet, încă un caiet fără sens, care se va fărâmița în suflul termodinamic al timpului. Aș putea însă să-mi satisfac obstinația asta completând paginile rămase cu o alternanță de cuvinte izolate: tristețe, singurătate, nefericire, uneori subliniate, alteori scrise cu

majuscule, uneori ilizibil de mărunte, alteori cu litere cât o pagină-ntreagă. Sunt iar la fundul sacului fără fund al depresiei mele. Disperare, accese de plâns, un fel de isterie a continuei nefericiri, cu o mie de rădăcini si nici una. Nu mai cred în mine si-n » » viața mea care înainte era scrisul, nu mai cred că am scris ceva adevărat vreodată. Ceva s-a zdruncinat săptămânile astea-n mine, s-a prăbușit un pod sau un viaduct. Mi-am dat seama cât de fals și uscat am devenit în anii din urmă,

304 cât de mult am pierdut legătura cu viața vie, care viețuiește fără să încerce să atingă cerul.

Am fost la Sibiu, unde-am fost umilit, deposedat de vechea mea poezie, silit s-o citesc plângându-mi de milă alături de poeți tineri, încrezători și activi, fericiți pentru fiecare cuvânt din poemele scrise așa cum respiri. Tot ce-am scris vreodată îmi sună acum fals ca o ghicitoare al cărei răspuns e cunoscut de toată lumea. Știu că acum 25 de ani nimeni nu știa răspunsul, știu că de-atunci îl știu toți de la mine, și totuși nu mai e ce-a fost. La Sibiu m-am simțit depășit de toată lumea, rămas ca o curiozitate literară într-un raft foarte jos al literaturii.

Citesc puțin, particip și mai puțin. Haioase scrisorile lui Brumam, cu pasiune de școlar în dotarea gagicilor dosto- ievskiene cu „pizdoaie" și „cururi" baroce, ca din Beardsley. Doar că acumularea (eu vorbesc?) obosește în cele din urmă, căci dezvăluie suavul mecanism, fragedul mecanism - cum ar scrie el - al „futaiului" textual.

Merg mai departe, cât mi-o lasă timpul, și cu Faulkner, și cu Mărquez, dar timpul nu prea mi-o lasă. Și mai ales oboseala asta de câine bătut. Am slăbit din nou, slănina stutt- gartiană mi-a scăzut pe șale până la un strat cât foaia de hârtie, și cred că tot

atât de gros (cât să scriu aici) mi-a rămas și cortexul cerebral.

Doris Lessing, 88, tocmai a luat Nobelu'. Acum poate închide ochii. Ei, putem și noi, o dată cu ea. 37 de ani zboară ca vântul.

Va trebui să ies din groapa asta, și singura metodă pe care o știu e să-mi impun să fiu pozitiv. Să nu mă mai plâng timp de 6 luni, până la 11 aprilie 2008, dacă am socotit bine. Să-ncerc să citesc, poate chiar să scriu. Să mă forțez să visez - la propriu. Să mă screm să visez. Să-mi mulg visele din creier. Să nu cedez, cum n-am cedat niciodată, nici la ironii, nici la dispreț, nici la ură. Să merg mai departe uitând ce

305 vârstă am, cine sunt, cum arăt în ochii celorlalți.
A song, a song! The rest is dross, „precum știi"...

12 oct. învălmășite de imagini și sentimente, nopți nedormite, dar nici treze, într-un fel „nopți vorbite" de la un capăt la celălalt. Sunt singur cu Gabriel de două zile și mă descurc bine. Noaptea trecută a fost însă agitată: mai întâi i-a curs sânge din nas, de și-a pătat pijămăluța și perna, apoi i-a fost frică, așa că l-am luat cu mine-n pat. De-aici, spre zori, a-nceput altă poveste. S-a dezvelit, i-a fost frig, a făcut pipi pe el, așa încât am pus azi toate așternuturile la spălat. Acum sunt agățate prin casă, de tocul ușilor, ca niște stafii. Scriu toate astea fiindcă vreau să fiu mai pozitiv, în contul celor 180 de zile de grație. O să adaug mai departe alte câteva fapte pozitive. Prima e că, după o întâlnire cu membrele clubului de lectură *Elle,* niște fete cu dinți frumoși, am cunoscut-o pe Lucia T.

Era seară pe fosta Ana Ipătescu și am stat la o cafenea, afară, pe trotuar, pe scaune de nuiele-mpletite, cu Ioana și cu Lucia T. și sora ei probabil pe

jumătate japoneză. A fost oniric, magic. Pentru noi, Lucia T. (pe care o cheamă de fapt Alina) era o mare enigmă. în spatele ei e o fată foarte simpatică, având un aer timid provincial - ardeleancă? da, după felul de a vorbi -, una dintre acele femei pe care le poți iubi ca pe niște surori. Nici acum nu sunt sigur că n-am visat scena (de ce să aibă luciat o soră japoneză? de ce totul s-a-ntâmplat la cafeneaua unde beam bere la halbă și înfulecam floricele, cu ani în urmă, cu Mihaela Miroiu și Cristina?), dar înseamnă că Ioana si cu mine am avut atunci, în seara aia cafenie si totuși luminoasă, de culoarea gazului lampant, același vis. A fost una dintre puținele seri entuziaste din ultimii ani, una din serile care, zice-se, se întorc.

Alt lucru frumos e că, la un concurs de dorințe (!) organizat de firma de publicitate Leo Burnett pentru angajații

306 ei - 10 000 de euro pentru realizarea celei mai frumoase dorințe un ins a trimis o scrisoare în care își arăta foarte puțin costisitoarea dorință să bea o cafea cu mine. O să bem deci o cafea împreună pe 1 noiembrie, eu mai timorat decât el, pentru că el e autentic, pe când eu îmi târăsc impostura ca osândiții din nu știu ce bolgie veșmintele de plumb. Se numește Narcis, e grafician pe computer și - n-are față, deocamdată.

Foarte frumos e și Gabriel, care deja râde-n hohote la Lolek și Bolek, vrea să-i citim serile și e mult mai tolerant la frustrare ca înainte. Sfiala maladivă față de străini nu l-a părăsit încă. Ieri, pe când îi trăgeam fermoarul de la pantaloni: „Tați, vezi că mi-ai prins totoșica cu degetele și m-a durut...“ E și uimitor de frumos când fac dragoste cu Ioana, poate cele mai pline și mai exasperante momente din viețile noastre. Ne-am mânca de vii și tot nu ne-ar ajunge.

Un om în vârstă, Pop Simion, scrie o notiță în *R.L.*,

unde spune că Stephen Hawking și cu mine suntem revelațiile vieții lui. Oricât de absurd e lucru-ăsta, îi sunt recunoscător - ca să scriu mai departe ceva bun și cald despre tot soiul de oameni.

E ceva de genul frazelor pe care ți le recomandă psihanaliștii și taumaturgii ca să le spui zilnic, mantre ale fericirii: *Everyday, in every way, it's getting better and better.* Până te-mpușcă un nebun la intrarea blocului tău.

Port o cămașă neagră, scriu în bucătărie, cerul e orbitor și lăptos pe fereastră, cer de octombrie.

16 oct. M-am gândit să reîncep să scriu poezie - dar, vorba lui Cioran, „e foarte greu". Citesc, tot mai des, din volumele de versuri stivuite (cu un stivuitor smucit și strâmb) în rafturile din sufragerie. Scot câte unul, îl deschid și încerc deodată o senzație curioasă, neliniștitoare. Mai întâi, mi se pare că nu văd textul, de parcă n-aș avea ochelari, apoi văd deodată cuvintele, le și înțeleg, dar... de ce vin așa, unul

307 după altul, fiecare cu încărcătura lui cețoasă, ca un tren cu cisterne, vagoane de marfă, de călători, vagoane cu automobile noi, vagoane cu porci ce scot râturile printre scânduri? Nu pricep rostul lor, ca un alexie, fiindcă sunt ieșit din poezie și mi-e teribil de greu să mă-ntorc din nou, sărind gardul, acolo. Regăsesc în cărți o poezie umedă, care nu mai sare în aer. Căci se umezește, naiba știe, de la lacrimile și saliva mea. Sunt ca Meaulnes, și poate că ăsta-i sensul vieții mele de-acum încolo: să caut cărarea pierdută.

Sunt mult mai umil în ultimul timp, mai coborât pe pământ. M-am obișnuit deja să fiu nimeni din nou, în asemenea măsură încât ieri, în Carrefour, am tresărit când un necunoscut a venit cu mâna-ntinsă la mine. Știu acum că n-am să mă mai regăsesc până nu tocesc un toiag de fier și nu știu câte milioane de

încălțări. De-acum, e așteptarea umilă a prilejului de a mă-nșfăca brusc, cu enormele labe din față, pline de ghimpi, și a mă devora, începând cu ceafa, a mă mânca de viu din nou, cum am făcut-o de când mă știu.

E în mine ceva din vechea exasperare, cum în sugar există întreagă voința viitorului adult, dar fără carnea ascultătoare care s-o slujească. După atâta distrugere, a rămas în mine ceva viu: nevoia de a scrie, nevoia asta centrală a corpului meu.

Puțin Kafka ieri, ceva Urmuz și Harms azi, cum homeo- pații diluau de patruzeci de ori o poțiune, până când nici o moleculă din substanța activă nu mai rămânea în pahar (dar apa, firește, îi păstra amprenta...). Consum amprente de literatură, ling foaia pe care literatura (Kafka, Urmuz...) a semnat cu degetul.

începe să se scrie despre *Die Wissenden.* A ieșit și volumul de eseuri de la Stuttgart.

28 oct. Dimineața devreme, acoperișurile negre și ude, ceață, deja toamnă adâncă. N-am mai citit și n-am mai scris de nu țin minte când. Doar puțin Caragiale și cartea despre

John. Am ținut conferințe și „ateliere", am început și treaba la facultate. Ca urmare a exaltării pe care-o simt mereu când mă gândesc la Lennon (deși între noi sunt numai diferențe în afara marii și adevăratei nebunii artistice), am mai avut câteva idei de cărți - non-fiction, dar nu-i acum vremea scrisului.

Ciudat e că am o stare stenică, în ciuda insomniilor și a stresului de toate originile. Am slăbit, ca de obicei în București (de fapt, mai bine zis, mă

îngraș în străinătate), și-mi regăsesc parcă figura de acum câțiva ani de zile, cea „beat- nikă“, cea atât de asemănătoare cu a lui Harrison. Am fost mai degajat, m-am bucurat de momente de liniște - ieri cu părinții -, am mai ieșit din tensiune.

Câteva vești bune și de-afară: voi avea, poate, traduceri în Slovacia și Grecia. Iar la noi o să iasă în mai puțin de-o lună un cărțoi cu toate trei volumele *Orbitorului* într-unul singur, pe hârtie chamois, cu cotorul de 8 cm și costând vreo 40 de euro!

Dar am uitat cu totul cartea asta ilizibil-invizibilă.

Lucrul cel mai fantastic e că ne vom muta probabil în aprilie sau mai viitor într-o casă la Băneasa. încă n-am făcut contractul, dar 90% îl vom face. Efortul financiar este absolut dement, cu credite la bancă, riscuri serioase etc., dar cred că de data asta merită, căci vom pleca din București fără să plecăm totuși, vom fi înconjurați de pădure - aerul e ca la munte - și vom avea în sfârșit spațiu destul într-o căsuță pe trei nivele, cu o mansardă minunată. La 52 de ani poate că merit și eu... Zilele astea de la-nceputul săptămânii se va lămuri totul.

Nu mi-e deloc jenă să trăiesc obișnuit, cu gânduri triviale - case, bani, mașini. E datul nostru pe pământ. Simt că-mi face bine să scot un pic nasul din „visul meu literar" - care s-a dus, ca toate visele. Un copil, o familie, o casă -

309 întrebați-1 pe Kafka, întrebați de fapt pe oricine. Viața liberă, liberă până și de vocația, și de ambițiile tale. Mai am poate un sfert de secol de trăit. Poate mi se va dărui un strop de bucurie. Am scris destul, poate prea mult. în nici un caz nu voi mai putea scrie - sau dori să scriu - ca până acum. Am împlinit trei cercuri, fiecare mai larg decât cel dinainte. Biletul e plătit cu vârf și-ndesat. Now, a break. At least for the moment.

Câteva vise, ce să zic... onirice... Vise onirice, chiar oniriste. Alerg după trenuri, trag după mine un cearșaf furat dintr-o curte interioară. Dar e ca în emisiunile TV despre mistere, fantome, OZN-uri: niciodată nu e lămurit nimic. Rămâi mereu în ceață. Am avut zilioane de vise, câteva memorabile, două sau trei uluitoare. Dar nu mai cred că pot spera să-nțeleg ce șoptesc și șușotesc ele. Ce este, este și ce nu este, nu este. Nu există, într-adevăr, nici o altă filozofie valabilă în trista noastră vale.

Cel puțin încă vreo 6 luni nici nu mă gândesc să încep ceva. Ca să rămână chiar așa: casa din Vasile Pârvan în care n-am scris nimic (de asemenea la Viena n-am scris nimic). Și că să pot începe ceva la Băneasa, nu neapărat din vară. Dac-o să fie vreo Băneasă.

Mă așteaptă zile de alergătură epuizantă, și apoi mă vor lua nemții de odihnit. Mă-ntreb cum o să fie turneul prin Austria, Elveția și Germania, cât o să apuc să văd, cât de inspirat și de lucid o să fiu. Va fi, oricum, extenuant: 11 zile de trambalare prin hoteluri, aeroporturi și gări, cu serile în săli în care au venit necunoscuți să te asculte citind și vorbind. Sper c-o să iasă bine, as usual.

29 oct. Și ultimele două pagini față-n față, lăptoase ca vremea de-afară, dar nu atât de umede.

Azi deci, viața caietului ăstuia, care-a văzut zilele aripii drepte, se va închide,

310 așa cum ne-nchidem și noi, după ce-am fost scriși, între coperțile nașterii și morții noastre - identice. Au fost doi ani și două luni din viața mea, Viena și Stuttgart și câteva luni bucureștene. într-un fel, s-ar putea să fie ultimul meu jurnal literar, cel puțin după bucuria și sentimentul libertății pe care le am acum. Mă pregătesc să ies din literatură ca dintr-o pușcărie. Mă așteaptă viața mult mai largă decât coala A4, viața reluată după treizeci de ani de literatură silnică. Nu vreau să ispășesc pe viață crima de a fi iubit cărțile mai mult decât oamenii. Cred că am ispășit destul. Cred că am plătit destul, și din ce în ce mai greu. Acum am deraiat de pe șinele gloriei. Mă retrag nu pentru că am obosit sau fiindcă sunt dezamăgit sau dezgustat. Ci, pur și simplu, fiindcă zilele astea am simțit din nou bucuria. Am simțit că viața, câtă mai e, cere și altceva de la mine decât încă o carte. Că se poate trăi și fără *an eye on the House of Fame.* Cu câțiva prieteni, fără ambiții și fără nebunia concurenței, care mi-au mâncat zilele și nopțile. Dac-o să mai scriu, o să fie ca la 17 ani, de dragul scrisului pur, din fericirea de a mă simți ins-pirat, de a inspira deodată cocaina tare a minunii ce ne-ncon- joară. Vreau să-mi decongestionez mintea, să-mi deparazitez creierii, să scap de eftimihalachisme. Să ies la larg, să trăiesc liniștit ultima pagină din jurnalul vieții mele, lipită pe coperta tare. Voi merge oricum până-n josul paginii, fără s-o sfâșii cu pixul și fără să străpung coperta. Iar de mâine schimb foaia, ba chiar și caietul.

Sunt singur în casă, scriu în bucătărie. Pe hol se aud voci de femei în vârstă. Cerul de toamnă sclipește perlat pe geam. Nu-ți poți dori mai mult de la viață. Mă închipui în noua casă din Băneasa, departe de zgomotul tembel al lumii literare, de grotescul și nebunia și scălâmbăielile de-acolo (ale mele și-ale tuturor). Mă imaginez înconjurat de vaste arii de timp, timp pur și proaspăt, în întregime al

meu. E visul meu

311 familiar, așa cum l-am avut acum 25 de ani: un sanatoriu în mijlocul unei păduri. îmi doresc o renaștere, sau măcar o convalescență. Da, o convalescență în liniște și singurătate.

Aici ajuns, la zece rânduri distanță de final, mă gândeam înainte să scriu ceva memorabil, ca un tiv care să-mpiedice pânza să se destrame. Și ca să tragă o frontieră netă între text și viață, arătând cât a furat textul din spațiul (meu) vital. Acum însă, la nici cinci rânduri de marginea de jos, care se-apropie inexorabil, mă gândesc s-o las cum a căzut. Să se destrame naibii, „eu sunt mai important decât ea“. Sper să trăim mai departe viața asta densă și bună, Ioana, Gabriel și cu mine, fără iluziile și vanitățile de pân-acum. Și să ne iubim la fel de mult.

10 dec. De aproape o lună și jumătate n-am mai vorbit cu mine, iar acum, când am venit din nou la vorbitor, voi fi silit să-mi ascund multe. Fiindcă de douăzeci de ani nu mi-am mai putut permite să fiu sincer cu mine însumi. E ca în schema lui Kafka: A vorbește cu B despre C... și în rest toată șurubăria freudiană. Pentru un om deprins să spună și laptele supt de la maică-sa (ce bine spun englezii: to speak one’s mind), să ai ceva esențial, dramatic, catastrofal, de o noutate strălucitoare de spus și să nu poți spune nici celui mai apropiat om și nici măcar ție însuți e sufocant, aproape mai sufocant și mai înmărmuritor ca faptul însuși pe care-1 ascunzi. Ceea ce nu se poate spune (vai, un fleac, până la urmă, cum e orice cutremur de gradul 9 dacă-1 privești din altă galaxie) va fi, poate, multe luni de zile de acum încolo - deschiderea acelui portal, presimțirea acelei noi vieți și a acelei noi fericiri -, asemenea undelor

gravitaționale ce se propagă din brană-n brană, din pieliță-n pieliță, din pagină-n pagină, pornind de la aglomerararea unei mase întunecate, invizibile.

312

Căci viața mea continuă, pe un milion de planuri deodată. Nu am trecut și nu pot trece de șocul celor 50 de ani, n-am reușit să accept și să mă remodelez. Nu m-am putut restrânge. Ca să merg înainte, asta-nsemnând în direcția mea, oriunde ar duce asta, trebuie să uit, zi de zi, că vara, care părea nesfârșită, s-a terminat și că am încetat, de fapt, să fiu în miezul lumii mele.

La fel, șocul terminării cărții care m-a ținut viu de 15 ani încoace m-a lăsat să mă rotesc în gol. Sincer nu mai știu ce să numesc „jos“ și „sus“ și spre ce ar trebui să mă-ndrept. Poate singurul reflex care mi-a rămas, la fel de primitiv ca suptul degetului sau reflexul de apucare, este lectura. Știu că trebuie să mă-ntorc la cărți, după câțiva ani de aproape exclusivă rătăcire prin pădurea obscură a internetului. Fiindcă „la diritta via“ e smarită de tot, fuck it! Am reînceput să citesc, neatent, cu mințile aiurea, totuși am fost în stare să duc pân-la capăt câteva mici povești, *Novecento* sau *Bartleby.* Dar cum să citești când nu scrii? Căci n-am citit niciodată decât în siajul scrisului meu. De ce să citesc, pentru ce, în vederea a ce? Nu sunt consumator de literatură, de filme și de muzică, dimpotrivă, sunt trăitor în ele. Așa că nu pot citi când nu mai știu cine sunt și către ce se-ndreaptă, inconștient, mânat de instincte bazale (respiră! înghite! filtrează sângele, urinează! scrie!), animalul moale și străveziu care mișcă acum pixul pe hârtie.

Mi-e milă de mine. Simt că am trăit destul și că,

dacă voi mai străbate și ultimele 2-3 decenii, va fi înspăimântător de amar. Și mă simt, pe acest drum final, atât de singur, încât mă-ntreb dacă nu sunt unicul om creat, pe când ceilalți sunt plăsmuiți din substanța visului. Am văzut destul, am cunoscut destul, am avut destul.

Poate pe la jumătatea caietului ăstuia o s-ajung să scriu cât de cât lizibil. Deocamdată nu fac decât să-mi amintesc

313 cum e să scrii, ca un ins care învață din nou limbajul după un accident cerebral. De unde-o să-mi mai iau cuvintele, imaginile, personajele, când nu mai visez nimic, nu mai citesc nimic și când am spus totul, pentru a zecea și-a suta oară, în *Orbitor?* Există literatură după *Orbitor?* Dar viață după moarte? Vreau să mă-ntorc la scris, voi avea, poate, și condiții, acolo, la Băneasa, în biroul meu de la mansardă. Dar ce va mai însemna ceva, cât de cât, după *Orbitor?*

Poate va £i *Bright Eyes.* Dacă totul e de vânzare. Un roman al unei pasiuni devastatoare, asemenea celei pentru heroină. Profesorul Unrat - apropo, de citit. Și, pe altă dimensiune, Swan. Dar știu eu să fac așa ceva? Oricum, e singurul proiect care-a mijit în mintea mea de când am terminat Minunea. Și nu așa cum spui „i-a mijit mustața", ci cum spui „a mijit ochii". Poate fi o nuvelă extinsă, adânc săpată în viața mea din ultimii ani. Cât despre *Theodoros,* e mult mai fezabil, poate facil. Totuși, nici pentru el n-am destul exercițiu acum. De recitit Ghica, și nu doar nuvela („scrisoarea") respectivă.

Cum trăiesc concret, M.C. cel viu și real, dincolo de stra- nietatea vieții lui secrete? Am 51 de ani și o poziție echivocă în toate zonele și-n toate ierarhiile. Sunt, din partea mea, însingurat, și din partea celorlalți, izolat. Nu se știe ce trebuie făcut cu mine. Nici nu interesează prea tare. Acum, o carte a mea s-

a tradus în germană și m-a redebutat în spațiul austro-elveto-nemțesc. Cronici, vânzări, lecturi. Un turneu care m-a extenuat, cu șase lecturi în șase orașe, cu interviuri și ședințe de fotografie. N-am făcut încă saltul, sunt la jumătatea lui, pe panta lui ascendentă. Acel „breakthrough" care trebuia să mi se-ntâmple la 30 de ani. Va mai lua poate un deceniu până să ajung la zenit. Cu infinită răbdare și mult noroc. Dar va fi atât de târziu: *Mais je suis si vieux, Gabriel...* Ciudat e că mișcarea asta ascendentă pare să se petreacă acum în Germania, unde părăsisem orice speranță. în 5-6 ani voi

314 avea aici trilogia și încă trei cărți publicate. Dar cât de valoros sunt în absolut? Cât de apt să ajung între cei cu adevărat mari? Asta nu-mi pot da seama. Cert e că am abandonat cu totul ideea de a mai însemna ceva în spațiul românesc - unde cultura e oglinda fidelă a ce se petrece în adâncul jegoaselor noastre suflete - și mă-ndrept cu toate puterile mele (care nu sunt mari: fidelitate, civilitate, afabilitate) către Occident. Unde poate ne va fi și popasul final, în câțiva ani. Căci în țară e deja un mediu prea toxic pentru mine.

în cinci ani, DVT, vom fi, prin urmare, pașnici locuitori ai Vienei, probabil, eu un scriitor în stare să trăiască din cărțile lui, Gabriel un școlar germanizat, Ioana - sora mea dragă dintotdeauna. Dacă voi trăi și dacă ne va ajuta Dumnezeu. Dar după cele trăite în ultima vreme, totul e posibil, de la dezastru la împlinire.

Orbitor a ieșit într-un volum de 1500 de pagini (se va vorbi iar de „aroganță", de prăjină și de nas), eu scriu zilnic, articole, anchete, interviuri, lupt cu depresia, încerc să nu pierd lupta. „Dar e atât de greu."

Câte ceva din Sebastian (un om care la 25 de ani

arăta de 40 și la 29 de 50): „Eu nu vreau să fiu un «luptător social», ci numai un om care gândește - și poate un scriitor." Altundeva: „Profesiunea de critic nu e obligatorie. Cine nu are suficientă tărie de suflet și destul curaj intelectual n-are decât să frecventeze ocupații neutre. Că sunt destule. Dar a înșela de bunăvoie naivitatea unui public fără discernământ, a strâmba capricios o scară de valori - și așa destul de șubredă - e un fapt care se integrează comod în anumite capitole ale codului penal." Ca limbaj intelectual, Camil și Sebastian (și foarte puțini alții din interbelic) sunt perfect moderni și ar putea scrie aproape la fel și azi. Mai inteligent și mai flexibil decât 90 la sută dintre contemporanii mei. Lui Sebastian nu-i înțeleg prea bine temele și obsesiile, dar îi înțeleg limbajul.

315

De aceea el e mai modem acolo unde nu există teme și obsesii literare, ci doar o limbă sensibilă: în *Jurnal.*

Recitesc și *Modernitatea vieneză și crizele identității* a lui Le Rider. Modernitate, criză, identitate - aproape trei sinonime, care-au ajuns să mai însemne prea puțin pentru că au fost încărcate abuziv de sens în ultimele decenii.

Room escape games. Imbecila, obsesiva mea (lipsă de) ocupație de două săptămâni încoace. Plus cele săvârșite „in my secret life".

La Weininger (despre care voi afla mai multe) ideea de geniu se leagă de cea de memorie, sau mai curând de prezență simultană a vieții lui în fiecare clipă a ei: „în concepția lui W. geniul este omnireminiscență, amintindu-și propriul trecut mai bine decât majoritatea muritorilor de rând și capabil să-și scrie în mod exhaustiv autobiografia". Firește,

nu o memorie gen Funes, ci una vie, dinamică, holistică: „geniul este un microcosmos viu. Este *totul*". (Să găsesc și foarte frumoasa definire a lui Wittgenstein ca geniu din Russell.)

E acum târziu în noapte, sunt răcit și extenuat. Am fost toată ziua de o deprimare al cărei apogeu o să-1 ating totuși mâine, deși mi-e totul, până la urmă, atât de indiferent... Vreau să mai scriu două vorbe aici, mai întâi din bucuria că am iarăși jurnal, apoi fiindc-am avut nopți agitate, cu insomnie și, în fine, cu câteva fragmente mai închegate de vise. Cu două nopți în urmă vorbeam în public - când m-am trezit știam precis contextul, dar am uitat între timp -, și fața mea, mușchii buzelor, în primul rând, se îngroșau grotesc, cuvintele-mi ieșeau cu eforturi enorme, gura mea întreagă devenise un bot ce se sforța să articuleze, ajunsesem un fel de figurină patetică dintr-o animație cu modele din plastilină cafenie. Azi-noapte, ceva îmi picurase pe piele, pe dosul palmei, ceva ca un filament verzui, niște firișoare abia vizibile, străvezii, lipite parcă de piele cu minuscule ventuze. Am

316 început să mi le smulg, și mi-am dat atunci seama ce adânc pătrunseseră în pielea mea: trăgeam de ele cu putere, și-mi ieșeau din piele vezicule verzi, cu câte-un nucleu întunecat, organic, lipite în țesuturile mele. Efortul era dureros, pielița brațului se desprindea și ea, ca un strat cleios, veziculele ieșeau câte 2-3 deodată, ca niște rădăcini, ca niște paraziți solidari cu carnea gazdei... în fine, un vis epic, o rătăcire pe culoarele unui hotel, o poveste cu lifturi și bagaje. Sunt cu Ea (foarte tânără, poate Cristina), care, pe holul larg de la ultimul etaj, se apucă deodată, spre surpriza mea, să danseze printre numeroșii clienți, „ca să facă rost de bani". Totul mi se părea de un penibil total, acum se avânta, făcea piruete, cu acel curaj ostentativ al timidului, agitând o cârpă multicoloră, un fel de eșarfă, și rotindu-se dizgrațios. După o vreme s-a-ntors înciudată la mine: „Măcar un bănuț, un bănuț de aramă să-mi fi dat"... Dar visul a fost mult mai amplu și, orice s-ar fi-ntâmplat în el, nu simțeam decât plăcerea adâncă de a visa, deliciul părăsirii de sine și scufundării în epicul pur, în decoruri, în cuvinte împletite și despletite fascinant, gratuit, ai fi vrut la nesfârșit.

îmi urlă urechile, trebuie să dorm, mă-ndrept cu tot corpul către dizolvarea finală.

Fata care se droga și care-i spunea doctorului: cât timp am luat cocaină nu m-am mai simțit singură, era de parc-aș fi avut un iubit alături de mine. Despre dragoste ca drog, ca stabilizare prin drog, despre erotopatie. Firește, pentru *Bright Eyes.* Dac-o să fie vreodată. Golirea stupefiantă a lumii de sens și valoare ca sindrom de retragere/sevraj. Room escape games, site-uri porno, în general o lume în care biblioteca a fost substituită (criminal, înjositor) de computer. O lume gata dizolvată ca substitut pentru dizolvarea insuportabilă a lumii exterioare. Și cealaltă latură, bărbatul ce înaintează în vârstă și nu poate accepta asta. Care, ca un ucigaș

317 în serie, face victime în avalanșă și apoi își trage ultimul glonț în cap. Ce sens au toate astea? Din nou Gary, cărțile de dragoste catastrofală și sufocantă, Haia Sanis, între altele. Adolescenții ce se sinucid din amor.

Absolut straniu că a spus-o Stendhal (am spus-o și eu, ca reminiscență îndepărtată și în cu totul alt context și însemnând altceva): „Frumosul este promisiunea fericirii."

12 dec. De generații sunt sarea pământului — Otto Gross, un soi de beatnik de pe la 1910. Ei sunt rezerva alternativă a evoluției biologice și culturale. Și la el asocierea droguri - sexualitate - artă - nebunie. „Poeții, îndrăgostirii și nebunii" la Shakespeare. îndrăgostiți! în *Elegiile duineze.*

Conflictul cu un tată paranoic, ultraconservator, la președintele Schreber și la Otto Gross. în cazul primului duce la psihoză, la al doilea produce psihopatie.

Sunt total amețit, cu zgomote puternice în urechi și - no surprise - descurajare, dezorientare de fond. Am citit dimineața, câteva ore, în loc de orice altceva, și cred că e prima dată după ani de zile. Singur în casa luminată electric - fiindcă afară e de luni de zile cerul acoperit, mi-am luat o vacanță minusculă și sfidătoare, cu prețul acumulării a ceea ce am de scris: articole, prefețe, interviuri de toate felurile, pâinea mea amară ca orice pâine. Infestată de cornul secarei. „Nici măcar Cărtărescu nu poate trăi din scris" zicea Mano- lescu deunăzi. Deși eu trăiesc cu adevărat din scrisul meu, în alt sens al vorbelor ăstora. Atât de mult, încât acum nu-mi mai doresc decât ca douăzeci și doi de ani să se surpe brusc și să mă regăsesc în camera mea din Ștefan cel Mare, scriind *Rem.* De fapt, nu să mă regăsesc, ci să mă

găsesc acolo, asemenea fetiței care bagă capul pe ușă și-l zărește deodată pe bărbatul care a născut-o.

318

22 *dec.* Cum se poate ca lumina care-a strălucit cândva atât de tare să lucească acum asa de stins? E chiar ca în cân-
»
tecul lui Simon & Garfunkel: *Bright Eyes* m-au părăsit aproape de tot, s-au diminuat, au pălit. Chiar și ca posibilă literatură. Trăiesc din nou viața mea, obișnuită, liniștitoare ca basmana pe care-o mestecă unii nevrotici ca să le scadă angoasa. Din nou o viață aculturală, necruțătoare față de mine și de puterile mele. Sunt iarăși calul de curse înhămat la căruță. Nici nu știu cum (și de ce) îmi trec zilele: copilul, cumpărăturile, grijile bănești, casa cea nouă, articolele... și da capo, zi de zi mereu la fel. Drumuri prin oraș cu mașina. Petreceri nereușite, în care vechi prieteni se insultă și se despart. Frica în fața lumii, tot mai intensă. Lansări de cărți, emisiuni TV, eterne interviuri, tot mai multe pe măsură ce am tot mai puțin de spus. Și întâmplări care altădată m-ar fi făcut fericit, pe când azi doar mă eliberează pe moment de frică. M-am relaxat mult când *Orbitor* a ajuns cartea anului. Nichi a spus, cu o căldură față de mine pe care aproape o uitasem: „M.C. e cel mai important scriitor român de după război." Iar între patru ochi, după aceea: „Te-am recitit integral pentru *Istoria* mea și sunt cutremurat. Orice-ai scrie de-acum înainte, nu-mi mai schimb părerea." Pe Nichi îl cred, cred în discernământul lui mai mult decât în al oricui altcuiva. Totuși, i-am spus: „O ziceți pe răspunderea dumneavoastră ..." Aș vrea mult să scriu

mai departe, dar n-am condiții, ca de-atâția ani aici, în București, unde toți trag de mine. Unde sunt orele libere de dimineață, în care să scriu? Când o să am timp seara să citesc? Nimeni nu pare să se gândească la mintea mea tot mai atrofiată de nefolosire. Poate abia din vara viitoare să am, în casa cea nouă, loc și timp pentru mine. Iar cea din Vasile Pârvan, istoric (pre-istoric, cum a completat cineva, cu marker negru, pe tăblița cu numele străzii), va rămâne casa în care n-am scris nimic. Firește, în

319 afară de texte în serial, adunate apoi în cărți: *De ce iubim, Pixelii* si *Baroanei.* Urmează *Antrax,* din aceeași serie. Foile- toane în care-mi folosesc a suta parte din puteri.

Die Wissenden merge foarte bine în spațiul german, fără să fie acel „breakthrough" așteptat. Dar mi-a pus numele (cum spui: mi-a pus sângele) în circulație, mi-a înviorat puțin cariera. Am publicat și articole în *NZZ,* voi continua cu ele... La anul o să am *De ce iubim* în Franța, Polonia și Germania, si *Orbitor 3* în Suedia. Am refuzat o ofertă americană, si sunt foarte mândru de asta. Plus ce mai apare: eseuri în Norvegia, poezii în Suedia, poate ceva și-n Italia...

2008

5 *ian.* Merge televizorul, cel mic mă strigă din două-n două minute, viața mea e mai confuză și mai scăpată de sub control ca a unui boschetar, literatura e total uitată, scrisul înseamnă scris de articole, și-n timpu-ăsta viața trece ca un tramvai pe vreme de iarnă, seara adânc, spre depou. Mi-am pierdut grav direcția anii-ăștia din urmă, iar în lunile din urmă mi-am pierdut grav ingenuitatea și sinceritatea față de mine însumi, în lipsa căreia jurnalu-ăsta devine criptografie, cum el n-a fost niciodată. *Selva oscura,* acum, la 50 și ceva de ani, când nu mai pot spera să scriu o *Commedia,* poate doar mărunte comedii (în fond).

A nins, am venit cu trenul o noapte-ntreagă printr-un halucinant peisaj înzăpezit, dimineața era iarnă ca-n desenele din copilărie, am stat ore-n șir în halta de la Chitila. La Sângeorz a fost minunat, o noapte de revelion cum n-am mai avut de milenii, cu dans și băutură, cu o atmosferă de ani nebuni, cu prieteni dragi și deschiși. Acolo sus avem și noi peticul nostru de paradis terestru.

Nu mai știu să mă folosesc de cuvinte. Nu se mai deschid porți în ziduri. Azi-noapte am avut următorul vis (spre dimineață), urmare a unei discuții din seara trecută. Eram într-un fel de hotel, probabil eram mai mulți scriitori cazați acolo, într-un oraș străin. Nu

știu cum am ajuns la etaj, în camera poetei C., care, firește, nu arăta ca-n realitate, ci era o masivă

321 și pufoasă roșcată cu trăsături timide. îmi spune: „E frig aici. Uite, doi dintre colegii noștri s-au hotărât să doarmă-n același pat, ca să se-ncălzească. Nu vrei să dormim și noi la fel?“ Simțeam tensiunea erotică dintre noi, dar încercam disperat să rezist: „Nu știu. Nu cred c-aș putea. Știi, sunt un bărbat foarte senzual/' O doream îngrozitor. Lupta interioară n-a durat mult. Am luat-o-n brațe, i-am prins în palme fundul rotund... „Stai să fac un duș“, mi-a spus. Am așteptat-o-n pat. Erau paturi suprapuse, sau poate picioarele patului erau neobișnuit de înalte. Simțeam, în același timp, extrem de puternice, dorința, anticiparea plăcerii și remușcarea. S-a-ntors goală până la brâu, înfășurată doar într-un prosop de baie alb-trandafiriu. Am coborât din pat, am luat-o iarăși în brațe, prosopul i-a căzut și i-am privit pântecele. Am rămas uimit și descumpănit. De una dintre pulpe (acum avea coapsele foarte lungi și bronzate) era atașată o pungă de plastic transparentă, medicinală, în care se vedea, roșu intens și parcă strivit, un sex bărbătesc: penis și testicule, din care ieșeau câteva fire de plastic care se pierdeau undeva după pulpele femeii. Nu părea să existe o conexiune reală între organul hidos, escoriat parcă, și trupul ei. „Ei, ce e?“ îmi spune. „Nu știai? O am din naștere. Asta e. Dacă-ți place, bine, dacă nu, nu.“ „Dar... e vie?“ „Da, e vie.“ „Și a fost vreodată funcțională?" „Nu prea s-a sculat dumneaei, nu vrea de fapt decât să-i fie bine..." îmi pierise orice chef. Va să zică C. era hermafrodită. Am pretextat ceva și am plecat. Am coborât un etaj și m-am găsit într-o cameră în care mai erau B. și încă vreo doi inși pe care nu mi-i aduc aminte, toți suiți în paturile foarte înalte. Eram chiar sub tavan. M-am apucat să citesc un ziar străvechi, galben, plin de fotografii cu mulțimi de oameni. Eram mulțumit că, totuși, nu-mi înșelasem soția.

Visătorie tâmpă, siropoasă. Afacerea *Bright Eyes,* mai mult întreținută artificial. O poză cu o arăpoaică urâtă,

322 posacă, semănând cu Dana M. *Bright Eyes* my ass. Neseriozitate totală.

Mă uit pe geam. Acoperișul casei de vizavi încărcat de zăpadă. Cer lăptos, frig pătrunzător. N-aș vrea decât liniște, zile-ntregi de scris și de citit. Ce bine era cu spatele lipit de sobă.

Am respins oferta pentru *Orbitor* a unui agent american, newyorkez chiar. De asemenea, am refuzat două drumuri, în Anglia și Polonia. Nu știu dacă voi merge și la Viena. N-aș vrea decât o lungă hibernare fericită, într-o cameră plină de cărți. Singur singur singur singur.

Sunt ca o casă nelocuită, care se părăginește încet.

„Am nevoie, pentru scris, de izolare, nu «ca un pustnic», asta n-ar fi de-ajuns, ci ca un mort", Kafka, din scrisorile către Felice. Care sunt un fel de zăcământ aurifer în care pepitele sunt una la multe tone de zgură ininteligibilă, nu în sensul că nu poate fi înțeleasă rând cu rând, ci că nu poți înțelege de ce omul ăsta cu atât de slabe puteri face un asemenea gigantic efort total în afara literaturii, adică a însăși vieții lui. E un fel de muncă de birou benevolă, zilnică si silnică. O căsnicie mai constrângătoare nici nu se poate imagina. De fapt, Kafka a fost însurat, virtual, întreaga lui viață. Condamnat la corespondență silnică.

8 ian. Citesc mai departe, din politețe, scrisorile către Felice, cu cât inferioare celor către Milena, în care strigoiul se arăta ca și-n scrierile adevărate. Aici el e în curs de auto- descoperire, căci Kafka scrie doar *America* și n-a evadat cu totul, încă, din limitele gândirii omenești. Doar le întrezărește, tulburi, în depărtare: „Deseori m-am gândit că cel mai bun mod

de a-mi trăi viața ar fi pentru mine să mă regăsesc, cu toate instrumentele de scris și cu o lampă, în cămara cea mai lăuntrică a unei pivnițe zăvorâte, întinzându-se mult

323 sub pământ. Mi s-ar aduce mâncare, mi s-ar lăsa jos totdeauna departe de cămara mea, departe, dincolo de ușa cea mai exterioară a pivniței. Drumul în halat spre mâncarea lăsată acolo, prin toate cămările boltite ale pivniței, ar fi singura mea plimbare. Apoi m-aș întoarce la masa mea, aș mânca încet, îngândurat, și aș începe de îndată să scriu. Și ce-aș mai scrie atunci! Din ce profunzimi mi-aș smulge atunci scrisul!"

Recitesc câte ceva și pentru seminar: C. Fântâneru.

Lui Kafka îi place Werfel, dar îi detestă pe Else Lasker- Schiiler și pe Schnitzler (toți sunt de origine evreiască, la fel ca mai toate referințele lui contemporane). Ultimii nu-i plac, se pare, din motive etice mai curând.

23 *ian.* Nopți agitate, cu lumină crepusculară, ca la poli, cu vise din ce în ce mai sinistre, dar pe care le trăiesc senin, poate doar ușor înfiorat, ca și când sensibilitatea mi-ar fi amorțită - și e -, iar mintea ușor drogată cu un aer vrăjit. Ai mei erau canibali, ucideau oameni ca să-i fiarbă și să-i mănânce. Era parcă-n Floreasca. Mama mă cheamă la masă și-mi dă niște ciorbă. Culorile sunt neobișnuit de străluci-toare, ca-ntr-o camera lucida. în ciorbă plutește un ficat întreg de om și alte organe. Tata stă pe celălalt scaun. 11 întreb cu estompată oroare: „Dar ce faceți voi? Mâncați carne de om? Nu vă dați seama ce-nseamnă asta?" Tata ridică din umeri: ce să facem? asta e. Mă gândeam nu la oroarea din farfurie, ci la consecințele etice (chiar așa, cuvântul îmi era-n minte pe moment) ale faptului. „încălcări niște

tabuuri puternice", i-am zis. Mi-a răspuns: „Carnea e carne. Taci și mănâncă!" Și deodată scena a devenit de o uluitoare frumusețe. Vedeam toată sufrageria pastelată pe nuanțe de roz ca-ntr-un tablou impresionist. Peste masă se deschidea o fereastră largă, prin care se vedea un peisaj - Floreasca - și un cer albastru înnebunitor de nostalgic. Mireasma de salcâm și primăvară invadă brusc odaia.

324

După câteva nopți eram pe o stradă într-un orășel îndepărtat. Una dintre acele străzi comerciale și de promenadă, lungi, cu case pitorești și reclame la tot pasul. Una dintre case, galbenă în aerul după-amiezei, avea la etaj portretul lui Florin Mugur pictat chiar pe fereastră, într-un fel de donjon. Emoționat, am urcat scările acestei case, despre care mi-am amintit că, într-adevăr, acolo trăise Mugur, și am ajuns la etaj. Era o cameră de mansardă, plină de mobile vechi, în contraste violente de umbră și lumină. De fapt, lumina venea, puternică, de culoarea mierii, de pe o singură fereastră acoperită cu un voal gălbui, foarte străveziu. De câte ori mă gândeam la Mugur, voalul se umfla ca de-o briză și-nainta către mine. Mă gândeam că Mugur mă cheamă, dar nu mi-era teamă, ci eram cumva curios și mișcat: ținusem atât de mult la el... Și deodată prezența lui în cameră a devenit foarte puternică. Voalul s-a umflat până mi-a atins (mi-a cuprins) fața, de parcă o mână diafană mi-ar fi pipăit trăsăturile.

Altădată săpam o groapă-n pământ, ca pentru un mort. Groapa era perfect paralelipipedică și-mi ajungea, cum stăteam în ea, până la piept. Pământul mirosea a reavăn și putred, dar deloc neplăcut, ca în pădure la vreme umedă de primăvară.

Mă simt tot mai des teribil de nefericit, până la gândul acela kitsch și morbid. Nu îmi pot asimila vârsta, nu pot să cred că mi-am trăit viața. Nu pot intra-n rol, ca un om tânăr obligat deodată să poarte rasă de călugăr și să-și lase barbă pân-la brâu. Cum adică: nu mai sunt tânăr? Ce-nseamnă prostia și coșmaru-ăsta? Și fiindcă nu pot intra în noul rol, șovăi în toate, sunt fals în fiecare cuvânt și-n fiecare împrejurare. „Ca un câine“ - ce târziu înțelegi unele fraze. Da, așa e: „de parcă rușinea ar fi trebuit să-i supraviețuiască".

Viețuiesc, deci, mai departe, legat de mâini și de picioare, printr-o lume care trece, ea trece și nu eu, dar senzația de

325 înaintare e irepresibilă. Eu doar sunt zdrelit, jupuit, strivit de trecerea ei pe lângă carnea și pielea mea. Iar asta se numește îmbătrânire. De ce rabdă bătrânii să fie bătrâni? De ce nu se revoltă, de ce nu pichetează cimitirele și crematoriile? Alte vorbe pe care le înțelegi târziu: *Rage, rage against the dying of the light...*

Am recitit *Franny și Zooey* în engleză, cartea asta minunat imperfectă, uluitor ratată. Cea mai splendidă și mai adevărată ratare din câte cunosc.

Am fost la Viena pe o vreme de lumină puternică, „primăvară în ianuarie". Ne-am propus iar să ne mutăm acolo „în doi-trei ani" (eu adăugând: „ca să-mi trăiesc cele 2-3 decenii la care mai pot spera într-o lume frumoasă"). Cartea mea merge bine mai departe, se și vinde - a treia ediție în 3 luni - și va ieși curând în paperback la DTV. Cea de la Suhrkamp stă și ea să iasă, poate în 2 luni.

Gabriel, despre care n-am mai scris de mult, deși sunt cu el aproape tot timpul, s-a făcut un băiat frumos, aventuros dar și maladiv de timid cu

necunoscuții. Vocea sa capătă uneori inflexiuni dulci de fetiță, și-a-nceput să pună-ntrebări năstrușnice: cine-a inventat apa? și cine-a inventat copacii? Ieri ne-a spus că-și dorește cel mai mult „o hăinuță cu nasturi de aur". E greu să descriu aici dragostea și empatia speciale pe care le am pentru el, gradul în care mă identific cu fețișoara lui rotundă, în care buzele și bărbia și sculptura osoasă sunt ale Ioanei, iar ochii și sprâncenele sunt ale mele. Niciodată n-am fost mai emoționat de mâinile unei femei, oricât de iubite, decât de mânuța lui când mi-o dă ca să trecem strada. E curat interior realmente la modul angelic, nu știe încă să mintă și nici să-și ascundă vreun gând. îi plac florile, omuleții de Lego și mașinuțele, care au depășit cu mult suta.

Nu mă gândesc la scris. Am încă o mulțime de comenzi de eseuri și articole, prefețe și interviuri. Anu-ăsta o să merg

326 asa, căci va fi anul consolidării situației mele abroad, cu călă- torii, evenimente editoriale etc. pe care vreau să le tratez serios. Roman, cred, abia din 2009. Sau, cel mai devreme, din sept, anu-ăsta.

Voi fi juror pentru literatură la Schloss Solitude. Eu însumi caut o bursă în spațiul german, poate din nou DAAD. Ca tranziție spre mutarea „definitivă". Dar e deocamdată doar un gând.

Griji cu casa și cu terenul, deocamdată subînțelese, fără stridentă si dramatism.

24 ian. Aer de primăvară, cer prăfos, bucureștean, totuși strălucitor. N-aș vrea totuși să am 18 ani și să mai trec prin ce-am trecut. Aș vrea doar să fiu liniștit, să am dimineți libere și să scriu în caiete ca ăsta. La nesfârșit, ca o singură dimineață uriașă. Poate în casa cea nouă, la mansardă (o voi vedea mâine?) să

găsesc acel nou pact cu mine însumi. Sau dacă totul va continua în Germania, cine știe? Viitorul pare acum mai deschis, mai emoționant ca oricând. Ca să vezi cum totul depinde de un val de fotoni pe obrazul și genele tale.

Ieri, la GDS, l-am văzut pe Șora, care a depășit 90 de ani. Nu mai e atât de proaspăt ca altădată, dar ochii îi are limpezi: cel din interiorul trupului îmbătrânit n-are vârstă. Sub pielea pătată și îngroșată e un mare cristal care se arată în ochi.

Am de scris acum articole și eseuri. N-o să ies niciodată din servitutile astea. M-am săturat, dar în starea de-acum (de sinceră și reală fericire) nu mă mai pot gândi la asta. Aș vrea să umblu pe străzi, în azur, ca altădată, să privesc casele vechi și bălțile tăiate de șinele de tramvai. Și vântul să-mi împingă părul în turbioanele de aer, ca într-un tunel aerodinamic. Nu mai știu cine sunt, nu mai am coerentă, m-am pierdut pe drum.

Povestea cea cu ochi strălucitori e definitiv uitată. I thank God. Vreau acum să citesc și să scriu (adică să reînvăț să

327 scriu, cu mâna asta deformată de cel mai opus lucru față de scris: scrisul de articole).

25 *ian. Evanghelia lui Toma,* probabil tradusă neglijent după o traducere neglijentă a unui manuscris care nota neglijent spusele lui Isus. Nu „neglijent" în sensul imputabil moral, ci cu carențe, goluri, interpretări greșite, alegeri false inerente trecerii multifiltrate a unui fapt de oralitate într-unul scriptural. Ca o haină spălată de sute de ori, cu fire trase, nasturi sparți și culorile duse. Un singur exemplu de torsionare a unor cuvinte până ajung la sensuri foarte îndepărtate e transcrierea cuvintelor lui Isus despre Ioan Botezătorul. în evangheliile

canonice, textul suna cam așa (n-am cum să găsesc originalul pe loc): „Dintre toți cei născuți din femeie, nu e nici unul mai mare ca loan. Dar cel mai mic din împărăția Cerurilor e mai mare ca el." în Toma, cuvintele lui Isus sună așa: „De la Adam până la Ioan Botezătorul, dintre toți câți sunt născuți din femeie, nimeni nu-1 întrece pe Ioan Botezătorul, pentru că ochii lui nu sunt învăluiri. Dar eu vă spun: cel care dintre voi va deveni mic va cunoaște împărăția și va întrece pe loan." Cuvintele esențiale sunt aceleași, dar înțelesul lor e altul.

Am mai ales câteva cărți pentru citit în zilele următoare, căci m-am decis să-nlocuiesc câteva dependențe penibile (datorate nu viciului, ci plictisului) cu vechea mea dependență de citit, care măcar se poate mărturisi. Sunt foarte, foarte jos. „Those freaks were right when they said I was dead." Nu știu de când n-am mai scris un petic de text care să sune bine, să fie adevărat.

într-o cronică provincială, cineva reproșa *Orbitorului* că „provoacă iritarea etalării a prea multă frumusețe deodată". Astăzi, noi n-am mai îngrămădi, ca barochiștii de altădată, minuni peste minuni. OK, o fac tocmai fiindcă n-o mai face nimeni.

328

C. P. făcuse o obsesie ciudată. Pe când privea cu binoclul pe fereastră, prin geam și printr-o încrengătură de viță sălbatică, deodată a văzut că dintre frunze se iveau aripile unei insecte mari, un fel de călugăriță, dar cu mari și înfoiate aripi de fluture. Extrem de surescitat, a ieșit fuga din cameră - și eu în urma lui - ca să capturăm marea insectă. Casa era largă și labirintică. Fără să ieșim din ea, am trecut în goană prin mari depozite de cherestea, scufundate-n

întuneric și pline de păianjeni. Din când în când, călugărița cu aripi de fluture sticlea-n zbor, în acea umbră groasă, prin fața noastră. Când aripile-i erau total desfăcute, se vedea clar desenul de pe ele: era un castel galben, pictat naiv, cu metereze și frontoane triunghiulare, cu coloane și ferestre rotunde, ca dintr-un joc de construcții pentru copii. N-am reușit să-1 ajungem, căci visul s-a schimbat și ne-am găsit deodată la mare înălțime, pe un balcon de piatră străvezie, albastră, poate chiar în castelul de pe aripile insectei.

Ar fi: O *singurătate prea zgomotoasă* de Hrabal, *Pe de rost* de Burroughs (poate că nu în *Naked Lunch,* ci în alte cărți e Burroughs atât de interesant cât se spune/se aude, mai știi păcatul? mă sâcâie că deocamdată nu găsesc mai nimic în el, ca și-n Kerouac), *Valurile* Virginiei Woolf, pe care de mult vreau să le recitesc, și romanele lui Cohen, din care am luat acum *Joaca preferată.*

Nu am unitate interioară, mă „sparg în figuri" ca boabele de argint-viu ce nu se mai unesc în gheata Terminatorului.

26 ian. Un lucru pe care-1 urăsc: semnele de carte. Orice carte dotată natural cu așa ceva (de hârtie sau din panglică de mătase) îmi devine suspectă și repulsivă. îndoitul colțului la pagină e singura metodă „mnemotehnică" pe care-o folosesc. Nu coupe-papierul între file, nu bucățele de hârtie, nu cartea-ntoarsă cu foile-n jos. Poate că repulsia mea vine din

329 clasele mici, când ne puneau să facem semne de carte împletite din fâșii de hârtie lucioasă, roșie, lipite cu pelicanol. în mod sigur, niciodată, nici un semn de carte ieșit atunci din mâinile noastre încă semitransparente, neotenice, n-a fost așezat între foile unei cărți. Nici n-avea cum: arătau ca niște șerpi jupuiți de vii.

Două capitole din *Hrabal-.* frazele puțin obosite și sentimentul de dejă-vu te-mpiedică la-nceput să îți dorești să citești mai mult, dar dacă te oprești, nici nu știi ce pierzi, în discursu-ăsta gros ca o pastă hialină apar din loc în loc gadgeturi poetice de o frumusețe și-o puritate incredibile, sau de o forță crudă și scatologică. Greu de înțeles cum putea inventa acest om atâtea obiecte și situații iluminate de fericire artistică. Bătrânul copleșit de cărți, de hârtie mucedă și-ngăl- benită, e ca dintr-o gravură. Totul levitează, totul are grație, chiar și fata care, la horă, și-a muiat cozile împanglicate în fecale. Hrabal nu mai poate fi clintit dintre marii mei scriitori.

în schimb, Burroughs nu vrea, în ruptul capului, să in- tre-n charts. Nici măcar pe locul 100. Spre sfârșitul vieții a fost primit în toate academiile posibile, a fost acoperit de toate onorurile. Cred că-i ajunge. Nu mai e cazul să-1 onorez și eu.

Frumoase, poetice - la modul ușor livresc și prețios cunoscut - primele pagini din Cohen. Nu scria deloc rău (de fapt în ultimul timp, de când mă simt ultimul răcan al literaturii, aproape orice text scris mă uimește). Cum se vede, am început toate cărțile puse deoparte deodată, cu un fel de înfrigurare dezordonată ă la lucia t. Toate-n afară de *Valurile,* de care n-am „guts“ să mă apuc încă.

Am văzut *Sclava iubirii* de Mihalkov. Am căscat tot timpul. Trasch (sic!). Fals ideologic și fabricat artistic. Câteva ecrane umplute cu un cap (expresiv,

dar asta e o tautologie) de rusoaică nu salvează teza pur și simplu neadevărată a filmului.

330

Am mai văzut și câteva orori regizate sau jucate de Tarantino.

Am ascultat muzică de „Bright Eyes" (!) Puștiul, deși cam plângăreț - gen, aș zice eu, Julian Lennon -, mi-a plăcut. Un text sincer, cu un final puternic: „Cool, we can still be friends", sau cam așa. Adevăratul „Bright Eyes", aflu cam târziu, e Art Garfunkel, fără Simon. Și o surpriză: e de origine evreu român. Textul cântecului din 1978 (dacă țin bine minte) e enigmatic și întunecat: o coborâre pe râul morții, sub un cer crepuscular. Ochii care odată ardeau ca flacăra acum pălesc și dau greș. Ce ardea odată puternic acum se stinge în tăcere. Este oare un vis? Trei mari poeți evrei care-au iluminat muzica americană: Dylan, Simon, Garfunkel. Și, firește, canadianul Cohen.

Mă simt mai bine în ultimele zile. Visez mai mult, citesc mai mult, încerc să mă trezesc din băltire.

28 ian. Așteptându-1 pe Joly. Viață complicată, aproape frenetică (cine era Phrene?) în singurătate. Nimeni nu mă atinge (no mail), eu în schimb mă vâr prin toate conductele și subteranele. Vin și eu de la poarta lacrimilor să-1 vând pe El-Zorab. Afară e o primăvară „daliniană", cum cică ar fi Mexico City în *Queer.* Tot ce e de spus e în țigănește: sanchi. Am terminat broșurică asta turistică pe dos - pe dosul lui Allerton si alte dosuri de băieți frumoși, cu dinții strâmbi, cu piepturile mirosind a vanilie. E vorba despre un tip care din când în când își împietrește fața până i se golește de orice expresie. Sunt și

peisaje. Trei sau patru pagini bune într-o chestie total neinteresantă: cele despre Ecuador plus vreo două rutine - poate de la rut sau de la Ruth, că n-are legătură cu accepția normală a cuvântului: petroliștii și înțelepciunea orientală. Până la „O operă majoră. Una dintre cele mai zguduitoare confesiuni scrise vreodată" (Ginsberg), la

„energia violentă și viziunea tulburătoare" *(N. Y. Times Review of Books),* la „o poveste de dragoste" *(Sunday Times)* și, ca încoronare, „singurul romancier american contemporan despre care se spune că are geniu" (Norman Mailer), asa cum scrie în blurb-urile de la sfârsit sunt eternități de 1 » » bătut cu piciorul, până ți se tocesc toiagul și ghetele de fier. Dar, până la urmă: „who am I to spit against the wind?" Dacă le place Carnavalul din Venetia cu variațiuni, să le fie de bine.

Visez, fără legătură cu Burroughs, ci cu mâncărimile alergice la ultimul șampon, păduchi și ouă de păduchi, ultimele mari ca niște boabe de caviar, prinse-n șuvițele mele unsuroase. Visez și alte lucruri, uitate, cu o plăcere animalică.

Deci, e o vreme luminoasă și-nghețată, o falsă primăvară cu nori văratici. Sunt amețit de un fel de bucurie sterilă de viață. Am 52 de ani, sunt căsătorit, am copii, îmi tot repet fără să mă pot convinge. Partea rebelă și-ntunecată din mine își trăiește tot mai intens viața secretă, cea pe care și-o mai șoptește la ureche, dar din ce în ce mai rar. Aș vrea să fiu singur, adolescent singur într-un oraș de calcar și lumină. Și o singură fată tânără în tot orașul uriaș, și absolut nimeni altcineva. Dar un oraș atât de vast, acoperind planeta și dând pe dinafară, încât să fie puține șanse s-o găsesc. M-aș bucura astfel de

triunghiul din care-au ieșit toate scrierile înnebunitoare ale lumii: adolescență, singurătate, nefericire. Sau, cu un singur cuvânt („aici o îngrozitoare eroare de tipar" în *Travesti),* frustrare. Frustrarea din care toți am ieșit și în care toți ne întoarcem.

După ce-am visat păduchi, m-am trezit și m-am gândit că o să mor și n-am să mai fiu niciodată... Sub pătură, corpul Ioanei zăcea greu, cu simțul auzului astupat de propriile ei voci dinăuntru. Apoi, tot ca de obicei, ca un ritual mereu și maniacal respectat, mi-am zis ca toți ceilalți semeni ai mei,

332 în număr de șase miliarde (cam câți animalicul! azvârli la o ejaculare): „Mai bine să nu mă mai gândesc la asta. Ce rost are?" What’s the use of anything?

Nu pot începe nimic. Probabil abia din toamnă. Măcar să adun, cum o fac de două luni, substanța asta grasă și struc- turat-destructurată, violent și dulce colorată emoțional, ca apele din Gordon Pym. Măcar să o arunc la șanț, să știu cu ce lături nu trebuie să-mi scriu cartea următoare.

29 ian. Mă simt din ce în ce (și din ce în ce) mai singur. Mă simt aproape la fel de singur ca la 20 de ani și sigur la fel de singur ca la 40. Mi-e greu să mai trăiesc, să mă mai gândesc la vreun motiv pentru care aș mai respira, aș mai gândi și-aș mai scrie. Viața mea se-nchide din nou, înconjurată de răceală și nepăsare. Total justificate, de altfel. Tot ce fac acum, de dimineață până seara, e să mă palpez cum își palpează o femeie înspăimântată sânii: mai sunt eu? N-au apărut în trupul meu, sub piele, alți bărbați îmbătrâniți și singuri?

îmi croiesc drum prin canalele web-ului, asemenea cățeilor pământului orbi, străvezii și imuni la durere. M-ating acolo de alți locuitori la fel de orbi, cu

sângele la fel de rece ca al meu. O lume oribilă se naște acolo, unde molia nu roade și rugina nu mănâncă. Iar un asteroid „cât două terenuri de fotbal" trece pe deasupra noastră ca o fantomă.

N-am fost nimic, n-am făcut nimic pe lumea asta.

Ca Gabriel să primească o lecție botanică, am pus o boabă de fasole pe tifon, pe jumătate într-un borcan cu apă. Dintre cotiledoane a apărut plăntuța înaripată. Acum firul crud și elastic are vreun metru lungime și, în borcan, se-ncolăcesc zeci de rădăcini fibroase. Dar creierul ce hrănește plăntuța s-a scofâlcit, și-n apă nu sunt substanțe nutritive. Fasolea noastră, aparent așa prosperă, n-are viitor. Curând cineva o s-o arunce, cu tot cu borcan și tifon, la gunoi. Unde e plânsul și scrâșnitul dinților.

333

E lumină de primăvară, iar eu stau în casă, „desperecheat". Cohen e grațios, un scriitor poet, neașteptat de inteligent. Cu toate astea, cartea lui e în registru minor, o „mașinărie pe alocuri sclipitoare", cum o descria chiar el. Pagini sensibile și crude despre feminitate, exasperare în fața tantalismu- lui dragostei. Rareori însă o adevărată desprindere vizionară de întâmplări și personaje care, evident, au existat. De-aici o impresie de aleator, de „ar fi putut să fie și altfel". O duc mai departe chiar cu plăcere, ceea ce nu mi se mai întâmplă des.

O dată la două zile ne-ntâlnim pe veșnicele plaiuri ale cearșafului. Seara și dimineața ca trenul. I-o plăcea cuiva rutina (Burroughs, calm down!) asta? Are asta vreo legătură cu „singurul mod de-a procrea întruna"?

30 ian. Lupt cu tot felul de dependențe, dar hidra regenerează repede. Cresc câte două capete în loc. Am de câtva timp o nouă preocupare: Levantul! Nu al meu, uitat în cărțulii poroase, ci adevăratul, însoritul, coasta Feniciei cea verde. Mi-am dorit pasional să fi fost de-acolo, poate chiar sunt de acolo. Visurile cu oceane și corăbii, cu enorma curbură a unor coaste de continent, ca și întâlniri cu (aici întrerupere în manuscris) îmi spun asta. Am fost cândva - sângele meu asiatic, unele trăsături ale feței, ochii mai ales - un creștin maronit pierdut în munții Libanului privindu-i litoralul cu patima cu care privești o femeie între pulpele desfăcute. De-aș reînvăța să scriu (și să cred în scris), de s-ar alege ceva din asta...

Am fost, zilele-astea, zăpăcit de emoții violente, contradictorii, de fulgerări de memorie... Se-ntâmplă ceva cu mine, într-o zonă total non-verbală, sub timp, sub mode, în emisfera dreaptă, orientală... Naiba s-o ia de rimă, a stricat tot.

„...dar nopțile-s de-un farmec sfânt/Ce nu-1 mai pot pricepe." Azi-noapte era noapte și-n visul meu de câteva

334 secunde, singurul pe care-1 recoltez: Mergeam cu Ioana și Gabriel printr-un cartier străin, de mahala poate. I-am spus atunci Ioanei: „Când vom pleca pentru totdeauna-n străinătate n-o să mai vreau să aud nimic despre țara asta nenorocită, am să trag o ușă impenetrabilă după noi.“ Apoi i-am privit și, în vis, ochii mi s-au umplut de lacrimi. „Nu-i deloc așa. Anii din România au fost anii noștri-mpreună, *anii celor trei.* N-o să-i uităm niciodată." Ce am subliniat a fost spus de o voce străină.

Nu ne mai sună nimeni, nu mai primim mailuri.

Nu știm dacă mai avem prieteni. Nici măcar nu mi se mai răspunde la mailuri, ceea ce e o noutate.

Deruta mea, din abulică, devine hiperactivă și

haotică. *Orbitor* abia se mai zărește, ca un vas îndepărtat pe mare, din barca în care-am fost abandonat cu o pâine și un burduf cu apă. Și nu se-arată nimic la orizont.

6 *feb. Evaristo Carriego,* care, firește, mi-a stârnit amintiri străvechi din prima copilărie - ca și primele secvențe din *Amarcord,* ca și primele vreo douăzeci de pagini din *Maidanul cu dragoste,* ca să citez cele mai eteroclite locuri în care *periferia,* fiindcă despre asta-i vorba, rezonează atât de puternic cu amintirile (mele) din copilărie, încât stai să te-ntrebi dacă nu cumva copilăria, prima copilărie a *tuturor* oamenilor s-a petrecut în cartierele mărginașe. Iar acum, pe când scriam fraza asta, mi-a fulgerat prin minte cea mai uimitoare, mai religios-barocă imagine pe care-am văzut-o vreodată într-un film (și poate-n întreaga realitate), păunul care-și înfoaie deodată penele din coadă într-o piață italiană acoperită de zăpadă, pe când ninge abundent. Trebuie să fi fost tot din *Amarcord.* Citesc mai departe, prin urmare, dar sporadic și intenționat/încăpățânat, pentru că vremea lecturilor pasionate, ale viciului cititului în pat, în seri nesfârșite

335 de vară, până când te trezești deodată că citeai în întuneric aproape deplin, a trecut, și că o menții în viață artificial, obstinat, înfricoșat, așa cum se țin cu dinții bătrânii de vremurile străluminate, perfecte, ale tinereții lor. De fapt, îmi petrec trei sferturi din timp, ca toată lumea, în fața computerului, pe internet, așteptând mesaje, trimițând mesaje, rătăcind printre videoclipuri pe You Tube, citind presa, mergând pe câteva bloguri (cel negru cu litere albe prin care am făcut șanțuri ca sarcopții râiei, așteptând semne și minuni). Vechea rană nu s-a-nchis, iar când dă semne de cicatrizare, îi smulg crustele cu o cruzime voluptuoasă. Bright eyes, burning like fire.

Vârstele lui Lulu - pornografie 100%. Nimic de adăugat. Dar își face treaba. Cine trebuie, cu-o mână s-au frecat și cu cealaltă i-au dat premii literare și o glorie de toată jalea și jena. Masturbarea lejeră și surâzătoare a republicanilor literelor, azi.

Va fi în curând un an de când n-am mai scris nimic. Poate că după o carte de aproape 600 de pagini e normal. Dar sunt speriat, totuși. Ce va fi mai departe? Vorba Ioanei, în dimineața asta: unde vom fi peste zece ani? Nimeni nu poate bănui. Nu vedem în viitor, nici până la vârful nasului. Ce va fi peste o oră? ce va fi mâine? In privința asta n-am schimbat nimic din preistorie încoace. Ce cărți voi fi scris, ce cărți vor fi sub privirile și degetele mele peste zece ani, când am să fiu un om în vârstă? Poate că *Bright Eyes, Theodoros* și încă una sau două vor fi în bibliotecă, la fel de concrete ca *Nostalgia* și *Travesti.* Sau poate nu va fi nimic iar eu, pierdut cine știe unde în lume, voi fi uitat de toți. Sau poate amândouă deodată, în două faze cuantice ale particulei care e lumea.

Sunt nefericit, agitat, nu mai sunt în control.

Mă-ntâlnesc cu el la *Edgar's,* după ce mă sunase

insistent de vreo două săptămâni încoace. L-am văzut înainte să intru, prin ușa de sticlă: un cap cărunt, obraji supți, o bărbie

336 osoasă. M-am așezat și l-am privit mai bine: devastat de trecerea vremii, dar nu era doar asta. Nu era doar ruinarea unei fețe altădată simpatică și tineresc-obraznică. Nu era doar că-i lipseau acum aproape toți dinții. Purta un costum negru, destul de curat, dar demodat total, emanând o impresie de vechime și sărăcie decentă. Pe sub el - un pulovăr din cele foarte ieftine, țărănești, pe griuri și împletituri mai întunecate. Era totuși altceva diminuant, stânjenitor în bietul V.A., pe vremuri critic la *Scânteia tineretului,* băiat de treabă pe-atunci, vesel, mândru de oarece asemănare, mai ales la voce, cu Nichi Manolescu. Fustangiu obsedat și notoriu, dar fără noroc. Mă sunase ca să-mi ceară *Orbitori,* fiindcă, zicea, vrea să scrie despre ea. Vrea să revină în foiletonistica literară. „Și unde vrei să scrii?" „Păi... la *Cronica română,* la Dinu Săraru"... L-am amânat, nu i-am răspuns la telefon, dar pân-la urmă m-am gândit că nu mă costă nimic să mă văd o dată cu el. Iar acum aveam în față un om bătrân și cu privire tipică de ratat (nu era însă numai asta). Am comandat ceva, am schimbat câteva vorbe, dar totul a-nceput când l-am întrebat ce-a mai făcut el în tot timpul ăsta - cincisprezece, poate optsprezece ani în care nu s-a mai auzit nimic despre el. Totuși, înainte scrisese critică pasabilă, publicase și-o carte despre Preda, cred. Atunci nervozitatea lui evidentă a căpătat brusc direcție. Totul a deviat halucinant, ca-ntr-o scenă dostoievskiană. L-am lăsat să-și spună povestea, incoerent, cu întreruperi, reluări și reveniri, cu scotociri prin buzunare și produceri de hârtii vechi și aproape distruse - acte, certificate medicale, sentințe judecătorești - pe care mi le-mpingea, cu mâini tremurătoare, în față. Făcuse, după revoluție, o mare greșeală. O afacere cu o editură, un partener, un cec semnat în alb, o trădare, un faliment, datorii enorme. Pierderea catastrofală a casei. E pe drumuri, nu are ce mânca. Are o fată de 14 ani din a treia căsătorie. Mama ei e schizofrenică.

337

Pentru el, fata e lucrul cel mai prețios. Dar crește brambura, n-are condiții s-o întrețină. El doarme

unde apucă, pe la prieteni... I-au dat, un timp, la *Cotidianul,* un salariu de mizerie, fără să-i publice articolele. „Dar câte umilințe n-am suferit, eu, care mă credeam cândva mai deștept și mai talentat ca alții..." Povestea părea că nu se mai sfârșește, eu tăceam dând doar câteodată din cap, dar și-a întrerupt deodată o frază ca să mă-ntrebe: „Ce poți să faci pentru mine?“ Am scos toți banii pe care-i aveam la mine și i-am întins: „Uite, deocamdată, ia banii ăștia." Mă pregăteam să-i spun și la ce mă gândisem mai departe, dar el s-a luminat atât de fulgerător, ca un bec care se-aprinde când apeși pe comutatorul din perete, că mi-am dat seama că nu voia mai mult. „He- he, știam c-o să am noroc cu tine", zise bătrânelul din fața mea, rânjind cu gura fără dinți. I-am dat și cartea mea fără autograf, ca s-o poată vinde. Acum stătea ca pe ace. Am plătit și, afară, am luat-o în direcții diferite.

Jurnalul meu: pare destructurat, degenerat în ultima vreme, dar el e totuși esențial pentru că păstrează în viață corpul meu scriptural până când el - speranța există întotdeauna - se va remodela altfel, pe un palier nou, deasupra celui precedent, și va căpăta astfel acces într-un mediu nou, pe un pământ nou, sub un cer nou. în crisalidă, vechiul corp al omidei se dizolvă cu încetul până la o masă lăptoasă și aproape nediferențiată, dar își păstrează lumina interioară a vieții. Saliva aceea topită e tot vie, ca și omida, și cum va fi și fluturele. Din ea se va construi, cu încetul, noua schemă corporală: noii pereți despărțitori, noul sânge, noile nervuri, noua *filozofie* a noului animal. Jurnalul meu e, acum, acea salivă dezgustătoare și totuși sacră, căci ea transferă viața și speranța scrisului meu către virtualele cărți viitoare.

11 feb. (ar putea fi o dată mai anostă?) Scriu la bucătărie, umbrit din când în când de aripile uriașe ale pescărușilor care alunecă prin fața geamului. în viața mea nu se-ntâmplă nimic deosebit - ce să se-ntâmple în februarie? Mă-ntreb dacă o să mai trăiesc ceva vreodată. Citesc Borges, un flau- bertian cu rază scurtă de acțiune. Prima dată e uluitor. La recitire, colajul miroase amărui a pelicanol. Dar e mișto oricum, vorba bloggerilor. Formulări la limita grației artificiale - ca o casă la limita rezistenței materialelor, și foarte des depășind limita (miracol, casa rămâne-n picioare).

Scriu compuneri tautologice pentru târguri de carte și mari cotidiane. Din ele dau de mâncare câtorva oameni și mănânc și eu. Nu știu ce-o fi mâncat Doris Lessing în lunga si încununata ei viată, dar eu mănânc, mă-mbrac si mă adă- postesc în articole de ziar. în celuloza bună la toate.

„Sotades cel Obscen din Maronea“. Formidabil nume, care nu mai e din Borges, deși ar putea fi, ci dintr-o carte despre simetrie, *Ecuația care n-a putut fi rezolvată* de Mario Livio. Nea Sotades ăsta, spurcatul la gură, a inventat cică palin- dromurile. în Maronea lui căcănie, în secolul al Ill-lea B.C.

13 feb. „Mir Bahadur Aii, după cum am văzut, este incapabil să evite cea mai grosolană dintre tentațiile artei: cea de a fi un geniu.“ Nu e mai puțin adevărat că, aici și aiurea, Jorge Luis Borges se dovedește incapabil să evite cea mai grosolană dintre tentațiile stilului: paradoxul...

Am avut vreo zece secunde de fericire pură, calmă, fără exaltare. Mi-am zis atunci: bucuria asta nu trebuie pusă-n pericol. E bunul cel mai prețios.

Dar: „e lichidă" (Salinger) și, chiar dacă i se dă cât cuprinde, „omul tot va trânti el o ticăloșie până la urmă" (Dostoievski, care parcă spunea ceva și mai colorat, gen „chiar dacă va primi atâta fericire cât să-i țâșnească și prin urechi, omul..."). Oricum, cele zece

339 secunde de levitație m-au asigurat că totul e bine, că strania lumină de la orizont a trecut și că pot merge mai departe. Or is it a dream?

Citind Borges, îți vine să strigi câteodată, ca la cinematografele de mahala: „Fute-o, bă!“ Dar e totuși ciudat că nu poți scrie decât ca el după ce-1 citești mai mult timp. Chiar când îl critici. Fiindcă el e fundamental, naiba știe cum, cu toată izmeneala lui, cu infiniturile și labirinturile lui crețe ca fustele țigăncilor.

14 feb. Cumetrii lui Borges, cu cuțitele și chitările lor, dar în mod ciudat și scriitorii sud-americani pe care-i evocă - mai ales cei din sec. XIX - mi se par la fel de străini în gândire ca incașii sau japonezii. Borges însuși - dar Mârquez însuși - are în frazare, în argumentație, în dialectica stilistică și erotică un algoritm care lipsește din mintea noastră și care ne pare de multe ori o greșeală de traducere.

Cei mai mulți critici literari, astăzi, și-ar putea lua ca deviză cuvintele profetului: „Orice vale va fi înălțată și orice munte va fi coborât."

18 feb. Sunt teribil de deprimat, cum ar fi un mare amator de tatuaje care și-a acoperit tot corpul, milimetru cu milimetru, cu spirale și inscripții, inclusiv pe țeasta rasă, pe testicule, pe buze și chiar pe cerul gurii. Iar acum? Mai are decenii de trăit și nici un loc de pus vârful acului de tatuaj. La fel e mintea mea, la fel sunt caietele și cărțile mele. „Ce-o să mai scrie după *Orbitor?*,* se-ntreba deja imbecilu-

ăla. De parcă *Orbitor* ar fi o carte după care urmează o altă carte și-apoi alta... No probleme. Oricine poate scrie orice, după care scrie altceva, că doar de-aia e scriitor. însoțit mereu și mereu, și tot mai înghesuit, de corul înjurătorilor și scuipătorilor. Ca să nu uite că trăiește pe pământ, nu în Castalia, cum crezuse odată.

340

Visez că am dinții din față transparenți, cu vagi vine lăptoase. Mă trezesc nopțile cu senzația că... nu mai sunt în trupul meu, nici măcar în trupul mai larg al lumii mele. Așa trebuie să se simtă cei înviați din morți, când se ridică și privesc buimăciți în jur.

Am citit *Banda lui Mobius* de Clifford A. Pickover, un soi de almanah topologic cu câteva lucruri interesante prin el, puse cam cu furca. Speculații despre a patra, a cincea, a n-a dimensiune. Cineva din dimensiunea imediat superioară vede interiorul corpului tău și poate scoate un obiect din orice seif încuiat. Da Vinci cu entrelac-urile lui sau Borges cu speculațiile lui nu apar în cartea asta superficială, dar distractivă.

Caietul meu e fierbinte acum de la computer.

Trăim mai departe într-un fel de limb, un fericit și azuriu clopot de sticlă ne protejează depresiile. Dincolo de peretele lui transparent sunt monstruozitățile vieții: Kosovo, Afganistan, asasinii, violatorii, accidentele de pe șosele. Poate că asta-nseamnă să crezi: să te-ncrezi în palmele lui Dumnezeu, care te ocrotesc din toate părțile, cum ocrotești lumânarea când te-ntorci de la biserică, de Paști, pe o noapte vântoasă. Cancerul, ruina și-n cele din urmă abisul, grozăvia fără margini a dispariției eului - ele nu ți se pot întâmpla, pentru că ai un

Dumnezeu născut din pura și simpla ta credință. Ne mișcăm prin casă, trecând unul pe lângă altul ca peștii dintr-un acvariu, nopțile facem dragoste, diminețile citim, mai și scriem uneori. Ne vedem cu tot mai puținii noștri prieteni, primim tot mai puține vești. Găsim tot mai puține lucruri de spus. Vorbim mult despre noua casă - în care încă nu credem, deși e plătită nouăzeci la sută și ridicată cam în același procent. Dar nu ne putem imagina zilele în care-o s-o mobilăm și cele în care o să stăm acolo, în odăile ei multe și generoase, pe cele trei nivele înalte și gracile ale ei. Nu știm cum va fi, în izolarea aceea, în lumea aceea din pădure,

341 dintre două aeroporturi. Va fi peste trei-patru luni, și probabil ne va ocupa o bună parte din vară. Urmând ca abia din septembrie să încerc să mă apuc de ceva. Dar ce mai merită scris, Dumnezeule? De unde o nouă piele pentru un nou tatuaj?

Gloria ca neînțelegere în Pierre Menard. Exercițiul absurd ca singurul fructuos (de-aici confuzia puțoilor literari din toate timpurile): P. Menard scriind *Don Quijote* sau Seymour Glass traducând *Tao Te King* în greaca veche. Așa scrie și Nana milioanele ei de „nu“-uri.

Fragmentul pe care l-am citat atât de des, cel cu inutilitatea cărților lungi, e chiar în prologul volumului *Ficțiuni.*

Tot Cortazar vine din Borges, care pare-a veni din Flaubert. Realiștii magici vin din Cortazar.

20 feb. Ce ești tu, în definitiv? Care-ți sunt fidelitățile? în oglindă, am ochii celor de la Tântava, ochi amărâți de țăran.

22 feb. Vise cu păianjeni, mulți și oribili, în plase dese. Unul dintre ei, uriaș, seamănă cu un fel de

ploșniță a cerealelor, nu i se văd picioarele. Mă trezesc înspăimântat. Dac-aș fi spion și m-ar prinde, n-ar trebui să mă tortureze fizic. Doar amenințarea că îmi vor băga mâna într-o pânză de păianjen m-ar face să spun tot ce știu.

Alain Păruit e foarte bolnav și nu va mai traduce și *Oy* Am vorbit cu Laure Hinckel pentru asta. Am avertizat-o că va fi teribil de greu. Ea a făcut *De ce iubim,* care iese în mai. Varianta germană ar trebui să apară chiar mai devreme, luna viitoare, poate chiar pentru Leipzig. Cea poloneză mi-a venit ieri: nu putea avea o copertă mai urâtă, un Chirico transformat fraudulos în ceva stacojiu, cu fabrici. Nu-mi fac iluzii: dacă nu i-a convins *Nostalgia,* nici *Orbitor,* n-o să-i convingă *De ce iubim.* Drumul e mult mai lung, poate fără capăt. Ieri, Gerhardt: „Dacă erai american sau francez, te-ar

342 fi primit în Germania ca pe-o revelație." Totuși, fraze uimitoare în marile ziare germane, elvețiene și austriece. E fastidios să le notez aici.

încerc, totuși, să merg mai departe, ca-ntotdeauna, fără să mă las intimidat de viermuiala urii, a geloziei literare și-a dispreţului din jurul meu. Nu răspund, ce să răspund? Cineva scrie, pe coperta IV a altcuiva, că autorul e un tip serios, nu ca alții, care nu strălucesc chiar dacă vând zeci de mii de cărți. Altcineva mă numește (căci acum au debușeul ăsta) „un scriitor de succes" în sensu-ăla de Coelho sau pe-acolo. Un critic mă compară cu mine însumi de altădată ca să lovească în cărțile mele recente. Mereu alții sunt mai buni, mereu același discurs, repetat neobosit, de douăzeci de ani încoace. Până și eu am fost mai bun decât mine. Toți sunt mai buni. E „inadmisibil", „stupefiant" cât de jos am ajuns. *De ce iubim femeile* e o carte „fără nici o valoare literară".

Orbitor 3 e o „cădere". Dacă e așa, de ce o tot repetă, pe toate vocile? Ajungea o tăcere disprețuitoare sau un singur verdict. Un critic și-a reluat „stupefierea" în trei cronici succesive, din trei ziare. Nu era de ajuns una? Nu era. Pentru că *Orbitor 3* continuă să existe, masiv și impasibil la critica lor. Și pentru că, în imensă măsură, nu cartea, ci imaginea mea de autor, ideile mele, absența mea din lumea literară, adversitățile extrem de diverse sunt cele care contează pentru oamenii ăștia. Pe măsură ce merg mai departe, adversitățile astea se-ndesesc, devin mai obositoare, ca înaintarea printr-un noroi din ce în ce mai gros, un noroi de fețe deformate de ură, dispreț, snobism, lașitate. Când în aceeași săptămână îl lauzi pe Buzura și mă umpli pe mine de expectorațiile tale, cum să te creadă cineva? Cum să te dai drept altceva decât ce ești cu adevărat, un Simion al doilea, mai prost?

Știu, sunt primitivi ca scorpionii, dar la fel de insistenți în supraviețuire. Și veninul lor, când se simt deranjați, e venin pe bune, nu glumă.

343

2 *martie* Nu sunt paranoic - decât în crize scurte, o dată la câțiva ani, și-atunci doar pe teme literare. Totuși a fost neliniștitor și ciudat. Așteptam să traversez bulevardul, în dreptul liceului Lazăr. Ioana și Gabriel așteptau vizavi, făcân- du-și de lucru cu trotineta metalică. Era multă lume oprită la semafor, puști și puștoaice îmbrăcați neobișnuit de lejer pentru - totuși - februarie... Lumină puternică, praf, clădiri dezolante vizavi. Când mașinile s-au oprit și-am început să pășim pe zebră, deodată am simțit că sunt privit din spate. Să adaug că tocmai scosesem bani dintr-un bancomat și eram, deci, puțin sensibilizat la ce se-ntâmplă în jur. Știam că unii

fuseseră urmăriți și jefuiți în împrejurări similare. Dar am simțit limpede, în spatele meu, un câmp de conștiință care mă îngloba. Mi s-a părut ridicol să mă-ntorc pentru o fandacsie, așa că am mai făcut doi pași. Atunci am auzit sunetele. Au fost două clinchete puternice, la o secundă unul după altul. Semănau cu zgomotul făcut de stațiile de emisie-recepție când intră-n funcțiune, sau cele de deschidere a unei imagini pe ecran într-un joc video. Atunci m-am întors. Cel ce mersese în spatele meu și, evident, mă privise, mă studiase, mă urmase cu intensitate era acum puțin la stânga mea și-și încheia geanta de umăr. îmi aruncă o privire lungă, apoi o luă înainte, foarte grăbit, către Cișmigiu. L-am văzut intrând în parc și-apoi pierzându-se pe-o alee. Era un bărbat înalt, de vreo 40 de ani, cu părul foarte negru, lins, legat într-o coadă lungă la spate. Cred că avea totuși o șuviță albă în partea dreaptă. Purta barbă și mustață, tunse scurt, de curând, și haine negre. Geanta de umăr, de pânză neagră, avea ca ornament un fel de semilună metalică. Părea și el un personaj dintr-un joc pe computer. Plastifiat, parcă.

Apoi mi s-a năzărit că simt dureri în coloană.

Ieri, fără să vreau, am scris „singur" în cartușul de căutare Google. Mă simțisem deodată teribil de singur și voiam,

344 poate, să știu ce spune Wikipedia despre asta. Am aflat cu ocazia asta că Singur e un oraș în Bengalul de vest. Poate-ar trebui să merg acolo, să-mi trăiesc restul vieții în orașul Singur.

Am terminat foarte slaba, deformanta traducere a lui Seymour. îmi lipsește mult originalul, pe care nu l-am mai găsit în bibliotecă. Mașinăria Tinguely Salinger a produs cea mai disperată scriere din lume. Cea mai jenantă. Ome- nesc-prea-omenescul ca

justificare a dragostei n-a ieșit aici, și nici n-avea cum să iasă. Holden e bun, Seymour nu e bun și *asta-i tot.* îl iubesc mai mult pe J.D., dar n-am să-i recitesc povestirea (prea mult recitită deja).

Dicționarul ideilor de-a gata al lui Flaubert. N-am putut citi *Educația sentimentală.* îmi amintesc *Salammbo,* dar fără entuziasm. *Doamna Bovary* e OK. Ceea ce nu e bine pentru o carte care-mbătrânește. *Trei povestiri* e mai mult decât OK. *Sf. Anton, Bouvard* și celelalte? Cărți de criză, mai curând eșecuri ele însele, dar care i-au îndreptățit pe Joyce & Co. pe drumul lor. „He lacks testicularity“ „What?“ „Virility...“ „I heard what you said first"...

Manuscrisul lui Voynich. *Viața mea nocturnă? Anomaliile mele?*

3 martie Mi-am pierdut aseară câteva ore citind despre manuscrisul Voynich, despre care până ieri nici nu auzisem. Dar povestea asta nu poate ține mai mult, e un caz fără speranță, o fundătură.

Recitesc cartea Ioanei, am scos din bibliotecă un Moliere - ca să vezi -, dar și ceva cu adevărat pe placul inimii mele, *Voyage chez Ies fourmis.*

Ceruri uimitor de frumoase peste București: nori fusiformi, orbitor de albi, doar cu partea inferioară (carena, era să spun) întunecat-vineție. Sunt norii de pe cerurile copilăriei mele, nu asemănători, nici identici, ci aceiași. Totul e schimbat, dar ei au rămas.

Mi-a ieșit prima carte la Suhrkamp, *De ce iubim femeile.*

O carte n-ar trebui să fie ca o mâncare delicioasă, de un fel nou, descoperită la un restaurant unde n-ai mai fost niciodată. Ar trebui să-ți fie necesară ca aerul și ca apa. In locul întrebării „Care sunt cărțile

pe care le-ai lua cu tine pe-o insulă pustie?" ar trebui să-ntrebăm „Care sunt cărțile fără de care n-ai putea trăi?". Ce cărți, din câte s-au scris, sunt integrate metabolismului tău, chimismului minții tale?

5 *martie* Gabriel are azi cinci ani, poate vârsta la care ești cel mai frumos din întreaga ta viață. E sufletul nostru. Mai mult nu se cade scris. îmi amintesc cuvintele brahmane: un copil nu îți aparține. El e un oaspete în casa ta. Se cade să-1 tratezi cu cinste și cu seriozitate, ca pe un străin călător.

în cea mai mare parte a timpului sunt obosit și deprimat. Am acum cursuri care-mi blochează două zile pe săptămână, în alte două zile scriu articole. Alte două zile-mi sunt perturbate de copilul care nu merge la grădiniță. Zilnic apar lucruri care trebuie rezolvate pe loc. Viața mea secretă - tot mai comprimată din toate părțile - viața mea atât de secretă încât e o indiscreție până și să recunosc că (mai) există - îmi consumă și timpul care mai rămâne. Mintea mea secretează în fiecare clipă șiroaie de endorfine ca să pot rămâne calm, să nu mă revolt, să accept că am 51 de ani, că nu mă mai recunosc în oglindă, că am dureri lombare permanente, că mă simt singur, nefericit și captiv în fiecare zi a vieții mele, că am complexe îngrozitoare față de toți oamenii tineri, că totul va merge spre rău și ruină, că sunt pe versantul coborâtor si coborârea nu va-nceta niciodată, orice-as face, oricât m-as zbate, ca-n nisipurile mișcătoare. Nu-i adevărat că-ncepi să mori din clipa când te-ai născut; momentul adevărat e când îți dai seama că nu mai ești tânăr. în cazul meu, s-a-ntâmplat la 49 de ani. De-acum 2 ani nu doar că m-am schimbat eu

346 însumi (practic, cum ai răsuci un comutator și s-ar stinge lumina), dar s-a schimbat și atitudinea celorlalți față de mine. Din cauza schimbării imaginii mele în ochii celorlalți, de fapt, nu pot ignora schimbările din mine însumi. Sunt obligat, moment cu moment, să le văd, să le fac față, de parcă cineva m-ar apuca brutal de fălci și mi-ar întoarce capul forțat spre un șir de imagini oribile.

Chiar și la propriu. M-am trezit în miez de noapte, ca de multe ori anu-ăsta, cu un sentiment apăsător de dereali- zare și spaimă abstractă. Ioana, lângă mine, avea o față palidă, de nerecunoscut. Fata si brațele îi luceau alburiu în întu- > > >
neric, ca ale unei statui culcate pe-un sarcofag. în camera cealaltă, Gabriel se foia-n somn. Aveam sentimentul că suntem trei ființe oarbe dormind ghemuite în fundul unui canal subteran. Urechile îmi urlau, creștetul îl simțeam fierbinte, usturător, acolo, în dreptul acelei zone cât o monedă pe care, dacă-mi pun degetul și apăs puțin, aproape că îmi ating creierul. Visasem ceva îngrozitor, un băiat de vreo 14 ani sărise de la trambulină într-un bazin, dar nimerise alături de el, pe ciment. Căzuse direct în cap, se ridicase în capul oaselor, plin de sânge, gemând disperat, își trăsese apoi pielea capului, însângerată, ca pe-un scalp, de pe țeastă... Nu-nțeleg ce-i cu șiru-ăsta nesfârșit de vise cu bazine de înot, de obicei în săli întunecate, verzui, lugubre, vise care de vreo zece ani încoace încearcă să scoată la suprafață ceva prezent în memoria mea, ceva străvechi și tabuizat. Pare o amintire din primii ani, dar n-am nici când, nici unde s-o localizez. Piscine în care înot, cu mare dexteritate și viteză, în ape negre sau roșie- tice. Săli total pustii uneori, altădată înțesate de oameni...

10 martie Plouă, am capul greu, lupt cu depresia și

cu somnul. Scriu în bucătărie, în urletul, șiroitul și hârâitul mașinii de spălat. Antenele Connex de pe bloc îmi martelează

347 și ele bruma de substanță cenușie de sub țeastă.
Sunt singur în casă, o termită singură într-o
cămăruță din construcția de lut și var.

Iau câte-o carte la-ntâmplare din bibliotecă, o răsfoiesc, citesc câteva pagini... Limba moartă și indescifrabilă, voyni- cheză, rongorongo, a literaturii. Insist - e singura mea șansă, într-o zi, poate, miraculos, literele și semnele străine îmi vor redeveni inteligibile.

20 mar. Azi-noapte scriam în jurnal, sau poate altundeva, dar nu puteam forma literele cu pixul, greșeam mereu, și de altfel și gândurile îmi erau la fel de confuze. Dar visu- ăsta mi-1 amintesc ca prin vis. Acum două sau trei nopți scriam un roman. Pornisem de la povestea cu cele două plăci infinit de întinse între care trăiește cineva, care va fi-n cele din urmă strivit de ele. Dezvoltam, într-o stare hipnagogică, nucleu-ăsta parabolic, îi dădeam corporalitate narativă, conturam o lume întreagă în jurul personajului meu, îmi imaginam sfârșitul atroce al acelei lumi, zdrobite cu încetul până la atomi, sparți și ei până la structura ultimă a spațiului și-a timpului. Adormind total în cele din urmă, narațiunea s-a prelungit, s-a ramificat, mi-a cuprins tot spațiul intracranian. Omuleți sferici mișunau într-un fel de termitieră-n ruine. Era chiar romanul meu, nu pierdusem nici o clipă sentimentul că tocmai îl scriu, literă cu literă.

Citesc din nou, poate după douăzeci de ani, *Valurile.* Primele pagini m-au emoționat adânc, dar ce nu mă emoționează zilele astea, când substanța

mea interioară se dizolvă brusc la câte-o amintire, un flash, un cuvânt auzit în troleu? îmi amintesc uimirea cu care citisem cartea asta atât de artificială, dar și de poetică. Ce vorbesc eu de 20 de ani? Nu cred că aveam 18 când am citit-o prima dată. Când citeam prima dată cărțile mele: Mann, Hesse, Joyce, Kafka. *Orbirea.* Și

348 când notam, ca acum, câte ceva în jurnalul meu (același, chiar dacă au trecut 35 de ani și caietul e altul), fără să am vreo idee despre cum aveau să fie viața și scrisul meu. Autorii, măcar atât știu cu siguranță, nu erau pentru mine ființe omenești. Ca și femeile, chiar dacă pare ciudată apropierea, ei nu aveau nici chip, nici corporalitate. Nu îmi puteam, de aceea, imagina că aveam să fiu vreodată ca ei, să fiu unul dintre ei, cum nu-mi închipuiam că o să am vreo iubită, că o fată goală va intra vreodată în patul meu.

21 mar. Am fost la Leipzig, mi-am văzut poza pe un panou cu autorii Suhrkamp, cartea în rafturi, mi-am văzut și știutorii la Hanser-Zsolnay, în apropiere. Dar la lecturi parcă mi s-a prăbușit ceru-n cap. Compunerea mea școlărească despre violența urbană a fost citită de o țipă cu ten și voce de pui de găină (total jumulit), cât despre *Știutorii*- impresia a fost ratată de alegerea proastă a fragmentului, de rumoarea din sală, de lipsa mea de inspirație în discursul - fragmentat, chinuit, handicapat de un traducător prost - pe care, disperat de fiascoul lecturii, l-am ținut dup-aceea, încercând să mai repar câte ceva. Și erau în sală directorii de la DTV și de la Zsolnay (bietul Herbert care se aștepta la un triumf...). Mi-a fost teribil de rușine.

Cu lectura din oraș a fost mult mai bine, *Irish Cream* și-a făcut onest datoria, dar acolo nu era nici o miză. Acolo sunt încă în grupa mică. Și-am mai avut ceva la standul *Der Spiegel,* un fel de interviu public

care-a oprit câțiva gură-cască de pe orbitele lor. în general, am avut un sentiment de ina- decvare, dar nu și o surpriză, asta nu. Surpriza e că încă trăiesc, încă pot respira și câteodată chiar zâmbi.

S-a ivit posibilitatea unei burse de-un an la Graz. Adică exact ce ne trebuia, dacă nu și *când* ne trebuia. Nu știu dacă vom merge, dar formularele le completez. Poate asta e șansa noastră pentru „marele salt înainte".

349

29 mar. Dacă-nchid ochii, în orice clipă, văd numai o hartă pestriță încărcată de turnuri din zaruri puse unul peste altul, adică imaginea unui joc strategic de care am abuzat, din plictis și exasperare, în ultimele zile. Am și visat acum vreo săptămână un turn. Era noapte, cu un cer albastru intens, la marginea unui oraș necunoscut. Mă plimbam pe străduțele lui - casele erau roșietice și tăcute - până am ieșit deodată la larg, sub cerul enorm, încărcat de stele. Era o pustietate grandioasă, până la orizont nu se vedea nimic în afara acelui turn galben, cu baza pătrată, înalt cam cât un bloc cu cinci etaje. Era de un galben murdar, de parcă s-ar fi reflectat în el casele de la marginea orașului, și părea cumva iluminat pe dinăuntru. M-am îndreptat spre turn, curios, am străbătut vreo 200 de metri până-n apropierea lui, și deodată am încremenit. Mi-am dat seama că era imposibil ca turnul să nu fi fost un obiectiv strategic, bine păzit. Din clipă-n clipă urma să fiu anihilat, eu, un străin suspect, care se apropia nonșalant de înalta clădire. Atunci, înspăimântat, mi-am ridicat ochii spre cerul adânc și uriaș de deasupra: cum bănuiam, amenințarea de acolo venea. Cerul forfotea, mișuna, fojgăia, colcăia de nave: avioane, rachete, sateliți,

elicoptere, navete spațiale, încât stelele aproape că nu se mai vedeau între aripile și fuselajele lor puțin mai deschise la culoare decât noaptea de deasupra. M-am oprit din mers și am ridicat mâinile-n semn de predare, exagerat de sus. Am rămas așa, răstignit, minuscul, așteptând să fiu trăznit din clipă-n clipă de o rază ucigașă din ceruri.

Acum două zile eram în balconul meu din Nada Florilor, între blocuri, tot într-un fel de-nserare. Nu mai știu de ce am escaladat balustrada și, cu mare efort și spaimă, am reușit să trec pe geamul de alături și, de-acolo, pe balconul vecinilor. Atunci mi-a venit ideea să dau un fel de spectacol: să cobor până jos pe fațada de beton armat a blocului,

350 agățându-mă de fiare, scobituri, pervazuri și balcoane. Am mers în curtea din spate, unde responsabilul blocului deja avea o gheretă: vindea bilete la spectacolul meu. Se adunase mulțimea: sute, mii de inși, între care călugărițe catolice și arabi. Administratorul mi-a făcut o socoteală cu cât aveam eu de încasat: erau multe cifre, și totuși am luat pixul și am mai adăugat trei zerouri. A acceptat imediat. Mă apropiasem de zid ca să-1 studiez, căci acum știam că n-o să cobor, ci o să urc până la balconul meu de la șapte pe suprafața blocului, când am văzut că, de la etajul patru, alți doi inși, în cămăși negre, încercau să coboare. îmi furaseră ideea! „Nu, cu ăștia-i altceva", îmi zice administratorul: „Sunt evadați, încearcă să scape din pușcărie". Blocul, cum observam, era în construcție. Pe fațada lui erau încă schele și un fel de plase de metal ruginite. Pe una din ele au încercat să coboare cei doi, dar plasa nu i-a ținut și s-au prăbușit la pământ. Au încercat să se ridice, cu capetele zdrobite și pline de sânge, dar au căzut la loc. „Ia te uită", mi-am zis, „și eu tot de plasele alea mă gândisem să mă țin." Mă bucuram că eram în viață.

Fiecare bucățică de-astea de vis îmi e acum extrem de prețioasă, pentru că visez atât de puțin și

de confuz... Visele-mi reamintesc cine sunt, ce lume „prodigioasă" am încă în cap. Căci în afară am rămas doar o coajă (a)socială, sau nici măcar atât, o ființă fără chip, ca Rhoda. A trecut un an de când am pus punct *Orbitorului.* N-am mai făcut nimic de-atunci. A fost un an de manageriat al scrisului propriu (ieri: „Dacă nici Cărtărescu, cel mai cunoscut scriitor român, n-are agent...“ Ba are, de 15 ani sunt propriul meu agent, un agent păgubos, dar ordonat, neputincios, dar onest etc. etc.) și de sterilă ruminație despre ce va fi mai departe. *Voila, Theodoros, Bright Eyes* și încă vreo două proiecte așteaptă să se ridice, asemenea lui (cui? am uitat Biblia) din țărână și să profețească.

351

Dar ce să spună despre singurul subiect care (mă) interesează? Ce am eu de spus despre alții, despre lumile din afara acestei cutii de os în care stau ghemuit ca un pagur... Cum să mă strecor eu, M.C., în pielea tatuată a lui Theodoros sau în pielea întunecată a libanezei, a maronitei? Cum să fac ca să nu aibă, mai departe, dreptate cei ce văd în ultimele mele cărți „produse" ambalate lucios ca să fie vândute? Sigur, dac-aș publica azi *Levantul* sau *Nostalgia,* ei ar vedea tot „produse" în ele. Dac-aș scrie *Divina Commedia* și *Hamlet* și *Frații Karakatzov,* tot un nenorocit de autor comercial aș fi pentru ei, căci nimic nu deformează mai tare ca ura. Dar nu despre ei e vorba, ci despre mine. Cum într-o lună jumate, două ne mutăm în noua casă din Băneasa, și cum, poate, de la anul vom sta și la Graz un an, poate că voi avea *banii, timpul* și *intimitatea* de care vorbea Ginny, și fără de care scrisul e un chin și-o utopie mai largi ca viața însăși. Vreau mult

să ies din țoalele de femeie, să arunc furca și fusul și s-o iau iarăși pe drumul Nemeei. Vreau să mă pot dezmetici, să mă pot regăsi. Am nevoie de drogul care-mi lichefia cândva mintea, așa-ncât vedeam în adâncul ei aripile-ntinse ale osului sfenoid.

Vom plăti integral casa în câteva zile. Rămânem cu enormul împrumut de la bancă. Sunt socoteli necesare, dar care nu valorează nimic. Bogatul din parabolă își face calcule toată noaptea, și spre zori îngerul morții îi cere sufletul îndărăt.

Ne-am însingurat. Nimeni nu ne sună și nu ne scrie mailuri decât pentru treburi. Nimeni nu ne spune: „Dar voi, copii, ce mai faceți, ce mai e cu voi?" Nici noi nu ne zbatem să ieșim din singurătate. Dimpotrivă, ce-nseamnă casa asta din pădure, la kilometri de oraș? Și de ce am cerut bursa din Graz? Nu sunt două metafore ale nevoii mele patologice de izolare? Nu vreau să plec pentru totdeauna din locu-ăsta care-n ultimul deceniu m-a făcut atât de mult să sufăr?

31 martie N-as vrea să scriu alte cărți, ci să scriu din nou *Nostalgia* și *Orbitor.* Să nu le fi scris, și să le-ncep acum. Am tot timpul amintiri de o violentă emoție și magie din cei mai îndepărtați ani. Ce nu mai am e limbajul, țesătura semantică din *Rem* și fraza uimitor fractalică din *Aripa stângă.*

Am, în schimb, dureri puternice de coloană. Mă trezesc, în schimb, în fiecare noapte, cu un urlet puternic în țeastă, un huruit adânc din miezul creierului amestecat cu un țiuit isteric în urechi. Am, poate, tensiune, deși nu beau decât o singură cafea, benign socială, dimineața.

Am terminat iar, luându-1 pur și simplu din

bibliotecă, *The Catcher in the Rye,* și, a zecea oară, mi s-a părut fără fisură. Nici măcar finalul cu călușeii, singurul care-ar putea părea convențional și „o încheiere căutată", nu e altfel decât la locul lui, acolo unde trebuia să fie: paltonașul albastru al lui Phoebe nu putea fi roșu sau verde. Și nu se putea să nu plouă torențial pe când fetița se-nvârtea-n călușei. Mintea mi-e cu totul secătuită. Citesc mai departe, împotmolit, *Valurile* și mă gândesc c-o să mai trăiesc 25 de ani exact ca ziua de-acum, sterpi și idioți. Think of suicidal just like Dylan’s Mr. Jones. Chiar mai mult.

Sunt îngrozitor, teribil de nefericit. Mor aici, acum, pe pagina asta.

Lumea teribil de lentă a Virginicăi. Sau mai curând combinația dintre lumea ei meticuloasă și lumea împrăștiată a minții mele de-acum, care nu mai poate urmări pagina, nu mai aderă la cuvinte, ca una din ventuzele-alea cu plasticul vechi, vălurit, ce nu se mai lipește de oglindă. Groaznic de lent, de nedecisiv, de nevertebrat textul *Valurilor.* De zece ori pe pagină mă surprind gândindu-mă la altceva. Sau îmi dau seama că am citit cu ochii, pe când eu eram întors cu spatele. Mult pastel, mult impresionism, culori delicate și descripții gingașe, melancolie pentru destinul inexorabil al

353 omului si-al florii de cireș - dar tocmai Percival e absent, » » ‘ cu brutalitatea lui interesantă. Joyce, țapul necioplit, a rămas plin de vigoare. Ginny a pălit și s-a scuturat ca o floare delicată. El e animal, ea e vegetală. Totuși - firește, firește - ar trebui s-o citesc după ce am mai progresat în gimnastica mea recuperatorie. Cred că e prea devreme.

„...focul care în clipa aceea are o soliditate arhitecturală". Nabokov ar fi spus-o mai bine? Când citesc fraze ca asta, mă simt tulburat nu pentru ele,

ci pentru că se petrec un fel de străpungeri prin stratul gros de timp și mă-ntorc la momentele când, acum 20 sau 30 de ani, citeam *Valurile* (și poate notam aceeași frază) sau nici măcar nu citeam, ci stăteam, ca acum, în camera mea, în singurătate, privind norii ce curg, peste clădiri interbelice, pe fereastră.

A-nceput brusc să plouă, geamul mi s-a pătat de dungi oblice de apă, cu stropi din loc în loc, ca pânzele de păianjen. E-așa de mișto să-nceapă ploaia pe când citești. Și când îți poți aminti lucruri trăite cu 50 de ani în urmă.

8 apr. Pare ridicol, dar nu e decât literal adevărat: n-am o suprafață plană pe care să scriu în toată casa. Am încercat pe sofa și n-a mers, așa că scriu acum lungit pe covor ca un motan sastisit. Am avut câteva zile mai luminoase, chiar dacă a plouat, cu drumuri în Herăstrău și Cișmigiu, cu un Gabriel când drăguț, când insurgent după noi, acum tuns, cu o îndu-ioșătoare cefiță goală. Am jucat fotbal împreună, cum îmi doresc de ani de zile, am stat de vorbă. Am dezvoltat instituții stabile și inabrogabile ca „povestea de seară, de la cerealele cu lapte". Afară mirosea intens a vegetație umedă. Ne-ntorceam la scăpătat, prin piața Kogălniceanu, într-un păienjeniș de raze aurii. Orașu-ăsta murdar și necivilizat devine frumos în astfel de zile, atât de frumos că te supără și mai tare.

Am citit iar istoria modernă a lui Paul Johnson, ororile secolului în care m-am născut, expuse fără iluzii în privința naturii umane. Treizeci de ani de nebunie pură și exterminatoare între 1916 și 1946,

prelungiți cu alde Pol Pot și Mao către 50 de ani. Paginile despre exterminarea evreilor mi-au făcut rău fizic, ca-ntotdeauna. Dar genocidul există în Biblie și-a existat de când există și specia, de când există mamiferele, de când există lumea vie. Superegoul uman a fost mereu slab în fața tentațiilor sexuale și ucigașe, strâns înrudite-ntre ele. Mereu am cedat alianței dintre eu și sine. Cedarea catastrofală din sec. XX a fost „relativismul moral" al unei umanități fără zei, care s-a văzut în situația din *împăratul muștelor-,* un imperiu al copiilor fără părinți, cel mai crud de pe lume, autodevorator.

Suntem strânsi cu usa financiar mai rău ca oricând, deși nu suntem în pericol iminent. N-am putut vinde terenul, în care ne sunt blocați banii de care avem nevoie acum. Alți bani ar fi trebuit să vină de mult și n-au venit. Ne frământăm cu asta zi de zi. Trebuie să plătim casa integral luna asta. Trebuie să facem față cheltuielilor ulterioare, care-ar putea fi foarte mari. Trebuie să plătim ratele sufocante ale băncii. Până la sfârțitul lunii ar trebui să avem totul limpede (și nu vom avea). Iar până la sfârșitul anului nu mai trebuie să avem nici o datorie, nicăieri, dimpotrivă, să ne rămână o rezervă după vânzarea apartamentului și-a terenului. îmi vine amețeală de la perindarea zilnică a cifrelor în mintea mea.

Dorm puțin, am „acufene" permanente de 10-12 zile: țiuituri acute-n urechi, dublate de un huruit adânc. Nu știu dacă e tensiunea sau altceva. Deocamdată nu mă deranjează propriu-zis.

Jokerman. Am făcut o cerere pentru o bursă de un an la Graz, „ca să scriu *Theodoros“,* am motivat. Dar cred eu însumi în asta? Nici măcar nu recitesc scrisoarea lui Ghica -

355 sau altceva legat de subiectu-ăsta, cărțile populare, de pildă. Alixăndria. Școler puturos ce sunt. Dania mâne-mii. A lu’ tătânu-meu de fapt.

Jokerman dancing to the nightingale tune.

17 apr. La fel de singur ca oricând. M-am întors după un mini-turneu la Sibiu, Timișoara și Arad. Mi-e teamă de fiecare om cu care mă întâlnesc. M-aștept în fiecare clipă să mi se arunce în față „adevărul despre mine". Rănile din ultimii ani nu s-au închis, pleznesc aproape zilnic, căci trăiesc în aceeași lume plină de ură. „Nu arunca mărgăritare porcilor, nici cele sfinte câinilor, ca să nu se-ntoarcă împotriva ta și să te sfâșie." Nu pot deschide azi o revistă literară fără să mai aflu ceva despre impostura uriașă a scrisului și-a vieții mele. Zilnic îmi spun: nu risca să ajungi paranoic. Ai o tendință spre asta, nu ți-o zgândări singur. Știu că ar trebui să fiu impasibil, să scriu mai departe netulburat, dar... „faptul că ești paranoic nu-nseamnă că nu vor toți să-ți ia gâtul". Până și-un paranoic poate cădea pradă unei conspirații. Și atunci te-nfunzi în meta-paranoia care-i viața noastră de zi cu zi. (Ieri n-am apucat să deschid bine internetul, că mi-a sărit în față o acuzație de misoginie. Din partea unei inse care m-a bombardat cu mailuri tot anul trecut, doar-doar o să-i citesc textele.) Am suferit mult ieri și azi. Cine va răscumpăra vreodată această suferință, care m-a însoțit de când am debutat? Aceste permanente strâmbări din nas și reproșuri colerice la adresa fiecăreia dintre cărțile mele? Nimeni, normal. Să plec de aici, cu orice preț și cât mai repede este de 2-3 ani gândul meu cel mai constant. Aș pleca oricând, cu orice ocazie. I-aș lăsa să-și stăpânească sănătoși lumea asta tristă.

Mergeam cu mașina printr-un peisaj nocturn, îngrozitor de ruinat. Era poate Colentina anilor ’80. Nu eram conștient,

356 stând pe bancheta din spate, de vreun șofer. Doar când am văzut-o, din profil, pe scaunul din stânga, în fața mașinii, mi-am dat seama că, totuși, ea nu sofa, că mașina înainta singură. Ea pur și simplu stătea, masivă și blândă, pe scaunul din față, stânga, cu volanul atingându-i ușor rochia. Fața îi era într-o lumină de noapte, puternică și palidă, care-i reliefa toți porii. Știam că murise (dar cine era? în vis o știam foarte bine, i-am spus și numele, dar acum nu mi-1 mai amintesc), totuși m-am bucurat mult s-o văd. „Spune-mi“, i-am zis, „e așa cum se zice? Există lumea de dincolo de moarte?" „Sigur", mi-a răspuns. „Și există paradisul și infernul?" „Da, dar e cam același lucru..." „Nici nu știi cât mă bucur că am acum certitudinea asta. Ce bine că nu mă mai pot îndoi!" Stătea acolo, în contrastul violent de lumină și întuneric, cu fața ei concretă, palidă, plină de pori, cu părul ei portocaliu, tuns în șuvițe. De-o parte și de alta a șoselei erau blocurile cenușii, întunecate, păreau să nu se mai sfârșească.

Lebăda neagră, de la Nemoianu. A unui tip Taleb și nu știu mai cum, un ins plin de sine și tâmpit cum rareori am întâlnit. Lălăială lungă și redundantă despre evenimentele neașteptate și catastrofale a căror „explicație" e căutată post- factum. 11 septembrie, dispariția URSS, dar și mica surpriză pe care-o are curcanul când, după un an de hrănire iubitoare, se vede cu cuțitul la gât. Pentru Taleb, explicația succesului este norocul. Oamenii de stiintă sunt o adunătură de cretini.

» »

Europenii (și mai ales francezii: i-o fi luat vreun franțuz iubita) sunt, literalmente, „snotty" (mucoși). El singur e deștept, fiindcă are școala vieții. Am încercat timp de zece ore, pe drumul cu trenul

dinspre Arad spre București, să ignor uluitoarea nesimțire a tonului (când era tânăr și insurgent, în Liban, Taleb ăsta a spart capul unui polițist cu o cărămidă, fapt plin de curaj, mai ales că taică-su - al lui Taleb - era ministru de interne... în timpul marii crize financiare, când

357 la Londra cei ruinați se aruncau pe ferestre, numai Taleb jubila: era singurul care o prevăzuse... Când o doamnă de lângă el, în avion, încearcă o conversație decentă, Taleb îi trântește o mojicie și e mândru că i-a închis gura filistinei. Taleb se laudă că face cele mai amuzante „pranks": strecoară șoarici sau cuburi de gheață după gulerul oamenilor și le observă reacția; mă opresc, că l-am făcut deja simpatic unora) ca să culeg cele câteva idei care țin de lumile stocastice, de teoria jocurilor și de activitățile scalabile, care m-au interesat. Lumea e mai turbionară și mai randomizată decât credem, puterea noastră de a o înțelege - și inteligibilitatea ei, în general - e mai limitată. Teoriile statistice, fizica cuantică, modelele matematice non-lineare (teoria haosului, a catastrofelor și cea fractalică) dau o mai bună descriere, fără s-o „elucideze". Există două zone ale aleatoriului: Medio- cristan, unde apele sunt mai calme și pașii mai mărunți, aici lebedele negre sunt rarisime sau, statistic, imposibile. Și Extremistan, unde avem o mare ocurență de lebede negre, ceea ce creează uriașe inegalități: the winner takes it all. Lumea afacerilor, a vedetelor, a fotbaliștilor, scriitorilor, a tuturor celor ce pot ajunge bogați și celebri peste noapte. Totul ar putea fi decent și interesant, dar poate că atunci Taleb n-ar mai fi un autor de best-sellers, ci un om de știință obscur. Băiatul a ales în deplină cunoștință de cauză. E drept că-n loc de-o lebădă neagră a produs un cioroi îngâmfat, dar oamenii s-au îngrămădit să i-1 cumpere și omul și-a atins țelul.

Să dispar zece ani, sau douăzeci, să nu mai știu de locu-ăsta nenorocit, să stau într-un orășel austriac sau german și să-mi scriu cărțile, să-mi trăiesc viața

(Nemoianu despre Matei: „își gândise așa de frumos sfârșitul de viață...").

Plimbându-mă prin parc, pe o vreme de primăvară tulburătoare, cu felii alternante de auriu intens și cenușiu, mi-au venit iar în minte - ce primitiv e limbajul - acele amintiri

358 *ce* nu sunt amintiri, ci suferință, zece feluri de suferință amestecate în ambra interioară, acea senzație că am trăit lucruri care nu sunt din viața mea, că știu construcții vechi, străvechi și orașe-ntregi ce trăiesc doar în creierul meu sau și mai adânc, în bulbul meu rahidian, în măduva spinării mele. Mi-am amintit și străfulgerări de vise cu peisaje citadine străvechi, și ele, ca scufundate sub o apă limpede, roșiatică. Peisaje pe care sigur nu le-am întâlnit niciodată în viața reală, și pe care visul, dacă nu e atavism sau magie, *nu putea* să le inventeze în toate detaliile lor, mai mișcătoare pentru mine ca orice am trăit cândva. De parc-aș avea amintiri din faza embrionară.

Acum e o seară tristă de aprilie, sunt singur în toată casa, aud un țiuit continuu și stresant, îmi urlă urechile de singurătate. M.C., în bucătărie, scriind. Același de 30 de ani, de 40 poate. Cel dintotdeauna. Gabriel se uită la mine cu ochii mei de copil, îi țin minte din oglinzi. N-am iubit niciodată mai mult pe cineva. Este omul căruia îi țin locul cald. Omul care va rămâne după mine pe lume. A construit de curând, din cuburi, un lung și complicat (și ciudat de estetic) culoar pentru alunecarea unei bile. Reală operă de arhitect micuț. E afară acum, cu Ioana. Viața noastră-mpreună e bătută de toate vânturile, și mai cu seamă de vântul negru al mizantropiei mele, al fricii mele în fața celorlalți.

21 apr. mi separe Am plătit casa și, prima dată după mulți ani, cunosc dezolarea și spaima de a fi

ajuns la fundul sacului. Nu știu cum vom face față mai departe, căci minunile n-au obiceiul să vină când le chemi. Nu mai am nici o sursă. C’est de la boue.

îmi urlă urechile mai departe. Urlă și liftul undeva, în groapa lui, în puțul lui vertical din piramida blocului.

Sunt teribil de trist. Și de singur, și de prins în capcană. Alunec în josul toboganului. Mă duc pe ghenă. *If just for*

359 *one day I could feel not sad and lonely.* Tu știai, George, poate toți știu. Sau toți află într-un moment sau altul.

Ieri am reusit să opresc/amân depresia fiindcă primăvara bucuresteană e înduioșătoare ca mica cerșetoare a lui Baude- > > 1
laire: prin rochia vegetală i se văd „la pauvrete et la beaute". Am mers în parcul Circului, unde mă simt ca-n Zona lui Tarkovski: totul e viu și trăiește în mine, văd fiecare detaliu cu ochii mei de la nouă ani, când totul îmi părea infinit mai vast și mai enigmatic. Am stat pe o bancă, uitându-mă la Gabriel cum sapă-n nisip, la rădăcina unui salcâm, încercând să-l doboare. „Uită-te la crengile lui“, îi striga Ioana, „la fel de mari sunt și rădăcinile în pământ. Nu poți să-1 dărâmi." Băiatul săpa însă îndârjit mai departe. Cam așa stăpânim și noi natura.

Am început *Șotronul* lui Cortăzar - carte din 1963, ceea ce până și pentru mine înseamnă din mezozoic - cu mari așteptări. Avusesem acum nu știu câți ani o versiune franceză din care n-am înțeles mare lucru - ce ciudat că am citit Fuentes, Pynchon și Cortazar mai întâi în franceză - și, oricum, n-am terminat-o. După câteva zeci de pagini mi se pare un poem puțin condus, dar pasionat și puternic. El i-a precedat, într-adevăr, pe toți, fiecare îi datorează câte ceva. Chiar și Sâbato, care - singurul - n-o recunoaște.

Mă simt epuizat, decăzut. Mi-am recitit - și am citit și altora, în Sibiu etc., pagini din primul *Orbitor.* Cartea asta n-ar fi trebuit să existe. Ea a trecut singură, enormă și feroce, dar și blândă, prin planul existenței, act de gratuitate pură. Cine va mai veni? Deocamdată sexul mi-e închis ca al celei salvate din infern. Sper să nu fiu privit de mine însumi, să nu mă uit înapoi spre mine însumi vreodată. Sper să... de fapt, asta e: sper să plec atât de departe, încât să nu mi se mai audă vreodată de nume.

360

24 *apr.* Plouă, am ascultat mult timp zgomotul ploii pe geam și pervaz. Aș vrea să-mi trăiesc restul vieții foarte departe de oameni. Am vorbit azi cu Ioana despre un proiect alternativ de viață, în izolare și liniște, rupți cu totul de lume. Ni s-a părut ușor de realizat. Oricum suntem mai singuri ca oricând, uneori e terifiant, alteori însă ni se pare o binecuvântare.

Citesc *Șotronul,* cred că nu prea bine tradusă. Verbiaj aglutinant, care adună din cioburi un Paris proaspăt, adolescentin. începutul trimite direct la *Nadja* și la lumea suprarealistă: aleatoriul, coincidența, întâlnirile fortuite. Rolul indeterminării în literatură, se spune undeva. Maga e sora mai mică, de fapt, a lui Nadja într-o familie cu foarte multe femei tinere, cu toate, probabil. Alejandra face și ea parte din club, și-n general *Rayuela* seamănă indecent de mult în primele capitole (căsuțe de șotron) cu *Sobre heroes.* Detalii concrete risipite ca niște firimituri peste tot (la ce se uita Maga într-o vitrină? La o maimuță împăiată. Ce adună Oliveira de pe jos? Capete de sfoară), o frazare flexibilă și mereu

alertă - *rabdomanția* căutării lor reciproce prin cartiere pariziene, nume de străzi care dau fermitate desenului: rue de Buci - o pălăvrăgeală culturalistă pe care-o preia și Carpentier (în *Sărbătoarea primăverii,* de exemplu), promisiunea unor enigme: Traveler, Maga, grosimea însăși a cărții, toate te-mping înainte, dinspre Iad spre Cer.

Urlet și huruit în urechi întreaga noapte. Am stat treaz vreo două ore, spre zori, fascinat de huruitul ăla adânc, de cutremur, și de greutatea ciudată a capului meu pe pernă. Parcă era făcut din cu totul altceva decât restul corpului meu.

Am avut, acum câțiva ani, o perioadă uluitoare în scris. Tot ce scriam era iluminat. Frazele trăiau și se desfăceau singure pe pagină ca niște cocoloașe de celofan. Gazetăria și grijile (unul și-același lucru) mi-au distrus frazarea. Mâna

361 s-a retras din păpușa mânuită, care-a rămas inertă, cu fața-n jos. Singura mea șansă e s-o iau de la capăt, să refac lumea scrisului meu de-acum un sfert de veac, când scriam numai și numai pentru mine. Scriam ca să am ce citi.

Despre alien abductions pe internet. Cazul Villas Boas, cazul Hill. Nunta morganatică a cerului cu pământul.

Când citeam o carte, primul nostru gând era s-o situăm undeva în edificiul neterminat și totuși mereu complet al literaturii. Când cei de azi citesc o carte, se uită la ea ca la o cărămidă izolată, sub care și peste care nu e nimic. O privesc perplecși un sfert de oră și apoi ridică, aproape aleator, degetul mare sau îl lasă în jos. S-a dat verdictul.

25 *apr.* Caietul e fierbinte: a stat toată noaptea pe router. Dar acum m-am mutat în bucătărie, unde

capul meu urlător nu se poate feri de soarele puternic de pe fereastră. Acum, când scriu, văd cu coada ochiului o aureolă de fire de păr aurii jur-împrejurul ciudatei mele țeste. Sunt poate anomalii de circulație a sângelui, pentru că-mi simt craniul altfel, de parcă n-ar fi al meu, cum ți l-ai putea simți într-un vis. Curburile lui sunt ca de plastic sau de carton. E un obiect din lumea înconjurătoare, iar eu mă termin undeva-n dreptul urechilor.

Ieri n-am mai băut cafea, dar nu mi-e mai bine, deși azi-noapte nu m-am mai trezit. încerc o lună fără cofeină, inclusiv din ciocolată etc. Cum n-am, oricum, vreo preocupare intelectuală, îmi permit mahmureala previzibilă pe viitor. Pe de altă parte, cafeaua nu mai avea nici ea vreun efect în afara unei ușoare grețe. Așa că - ducă-se.

Nu mă pot concentra pe nimic. Am vagi proiecte, s-au adunat vreo trei-patru, dar nici unul în care să vreau să mă arunc încoifat și-mplătoșat, ca în noul proiect al unei noi vieți. Rămân într-o stare visătoare și bovarică. De fapt, am

362 alte priorități. Viața noastră trebuie să se așeze. N-o putem duce la nesfârșit în ezitarea asta. De 2-3 ani ne gândim să plecăm, „când condițiile o să fie coapte". Dar ele nu arată niciodată așa. Mereu apare întrebarea: din ce-o să trăim? Până acum am câștigat neglijabil din cărțile mele traduse, sursele au fost în țară. Nu vorbesc bine limbi străine, iar germană deloc, așa încât nici de lucru la vreo facultate nu sunt bun. Nu mai scriu nimic aici, o cruntă durere de cap nu mă lasă să mai formez literele. Poate că Dumnezeu ne va ajuta, deși eu nu merit nimic.

Cortazar mă pierde cu fiecare pagină, dar am încăpățânarea să merg înainte. Meditațiile lui nu sunt destul de puternice sau profunde, e mai mult un verbiaj culturalist. Sigur că efectul e prin diluare și

acumulare, iar finalul ar putea fi grandios. între marile cărți care nu mi-au plăcut ale unor autori cu adevărat extraordinari sunt *Război și pace, Frații Karamazov, Gravity’s Rainbow, Anii.* Toate sunt variante diluate ale scrierilor anterioare, construcții atât de vaste încât intensitatea poetică pe fiecare pagină devine neimportantă față de efectul general. Dar ca să ajungi la acest efect de copleșitoare globalitate trebuie să parcurgi spații mult mai aride ca-n scrierile mici și dense. Scriitorii care ajung la maturitate *trebuie* să scrie asemenea cărți antipatice, vaste, extinse pe orizontală, pentru că poezia și concentrarea, inima inimii literaturii, nu le mai sunt suficiente. Ei vor și trebuie să înghită lumea, lată și insipidă, în care miza e departe de-a fi numai estetică. Ei *trebuie* să iasă din autismul poetic și să „eșueze" în proza care, privită anamorfotic, de la sfârșitul cărții, e cel mai fabulos poem, spirala genetică din centrul lumii. Dar câți ajung la acel punct de fugă final? Toate cărțile de acest tip te enervează și te fac de zeci de ori să le arunci, dar, dacă reziști, rămâi cu impresia unei mari scrieri, unui mare suflu, unui mare scriitor. E motivul pentru care, deși

363 nu-mi place în prima lui sută de pagini, merg mai departe cu *Rayuela.* Cortâzar, autor de povestiri-poeme, pare să nu se descurce pe spații ample, dar poate doar pare.

Lecturi bizare, alien abductions, EBE etc., dar fără nimic din strângerea de inimă de altădată. Acum știu, urmează doar să aflu detalii. „Aberațiile (sau Anomaliile) mele“. It happened to me, but there’s nothing about it, it happened to many people. Mă gândesc de multă vreme să-mi reiau sistematic la citit jurnalele, de la 17 ani și până azi.

Zile destinse, perfect mediocre (citește: fericite), cu ceruri uriașe, pline de nori văratici. O ploaie cu soare și un delicat, întunecat curcubeu, ieri după-masă, în parcul Izvor. Alergăm toți trei, jucăm fotbal împreună, ne risipim într-o bucurie a trăirii și atingerilor, țesem împreună o insulă trecătoare de azur și aur stins, în lumea tragică, în lumea înspăimântătoare care ne-nconjoară în spațiu și mai ales în timp. Voi avea 52 de ani, gându-ăsta e ca un fundal întunecat pe care zilele fericite sclipesc mai tare, dar și mai insuportabil de trist, cum sclipesc numai lacrimile.

Eternul soț, citit iarăși pe nerăsuflate. Evident, micul roman nu trăiește prin Pavel Pavlovici, deși e și el interesant ca personaj secundar adus în prim-plan (amorezul bătrân și ridicol din commedia dell’arte), ci prin extraordinarul portret al lui Velceaninov, omul melancolic, aflat într-o eclipsă a vieții și suferind de obscure complexe de vinovăție. El e atât de complex și puternic, încât tot ce e-n jur pare doar desenat pe fundal, ca de multe ori în cărțile lui Dostoievski. Liza e fetița moartă care bântuie prin toate scrierile sale.

Am vreo săptămână de când nu mai beau cafea. M-a durut capul destul, acufenele n-au încetat, ieri am avut o stare de greață și confuzie. Mă simt diminuat, umilit de propria mea impotență stilistică și existențială.

4 iun. Lumea s-a schimbat uimitor în ultimii 2-3 ani. Toți o știu, toti suferă din motivu-ăsta - e o nemulțumire generală - și totuși toți împing din răsputeri, sinucigaș, lumea în direcția asta catastrofală și perdantă a abandonării etaloanelor de umanitate și-a viețuirii în haosul mediilor, în

nivelarea care „pregătește căile Domnului". Literatura, ca orice efort uman în direcția gravității și-a construcției (de sine) se duce și ea la fund sub valul de „democrație pentru adolescenți" a lumii virtual-hedoniste în care, veseli și apocaliptici - etc. etc. Se scrie pentru un sezon, istorii literare nu mai există, criticii nu mai au independență și putere. Și schimbarea asta de paradigmă culturală mi-a împins către margine scrisul și imaginea. Nu mai e nevoie de scriitori „cu operă", cu un proiect artistic, ci doar de cărți mișto, pe care le uiți citind alte cărți mișto. Iar eu trăiesc din scrisul si , 1 > > imaginea mea. Marginalizarea mă condamnă din nou la o viață în sărăcie. Nu e doar o problemă de orgoliu pentru mine. Sunt confuz, îndurerat de izolarea în care-am fost împins (ieri, la o masă cu prieteni vechi, nu m-a-ntrebat nimeni ce mai fac, cum îmi mai merge, dacă mai scriu ceva), și tulburat de multipla, aglomerata, aglutinata nedreptate a înaintării în vârstă, a trădărilor de tot felul, a întoarcerii lumii către un curs imatur și malign, a gloriei dubioase de a vorbi într-un pustiu. O scrisoare de la o fată tânără, primită săptămâna trecută, m-a înviorat/înfiorat puțin, căci ea spune altceva, altă poveste.

13 iun. „Nu cumva ai îmbătrânit?", și râsul prietenului căruia „îți deschidea! sufletul". Ca să știu și să nu mai fac. Dar când sunt împreună cu alții trebuie să spun și eu câte ceva, și n-am chef să discut dacă plouă sau ninge. Incomu- nicarea mi se părea odată doar o altă temă intelectuală.

Mi-a fost totuși mai bine zilele astea, de când e soare și ceruri adânc albastre. Chiar și în București, când copacii

365 formează tuneluri deasupra aleilor și când nu e nimic de făcut decât de privit norii, viața începe să poată fi suportată. Am fost din nou în Băneasa, am urcat iar scările cu balustrade de inox ale casei noastre; diminețile, la cafea - azi am băut-o pe prima după o lungă înfrânare - ne-am făcut planuri de mobilare, de viață chiar... Dar e o pâlpâire continuă a dispoziției mele, o alternare, o striere de depresie și bliss, doar lățimea benzilor variază. De cinci-șase ori pe zi simt pur și simplu că trebuie să dispar, că mă dizolv în suferință, de parcă țesuturile mele mentale ar fi sfâșiate de vii. Sunt victima conspirației vârstei și-a propriului meu trup, și-a lumii ce-1 învelește. Nu mai simt cuvintele, nu mai pot face fraze. Tinerețea era o frază uriașă, prelungită atât de mult, încât părea interminabilă. Sunt acum silit să părăsesc zona. Cineva-mi smulge gradele de pe umeri și-mi frânge spada pe genunchi.

Ieșim, în fiecare zi, cu Gabriel, în parcuri, vorbim pe o mie de subiecte. Am simțit ieri o voluptate copleșitoare la gândul că ni se deschid în față patru luni uriașe de vară, aproape fără obligații, ultimele și cele mai frumoase, poate, din lunga mea abstinență de după *Orbitor.* Vreau să le trăiesc halucinant, cu toate simțurile deschise ca niște petale spre soare și vegetație. O să mergem la Sângeorz cel puțin o lună, poate și la mare, iar toamna va fi a călătoriilor peste granițe, în Italia, Suedia, Germania și... și... Portocalia.

Scrisul îmi lipsește atât de mult, încât fără el mă simt un mare mutilat sau un comatos care-și menține doar funcțiile bazale. Cât nu scriu sunt mort cerebral, un caz fără speranță.

M-am umplut de alunițe, pe față și pe gât. Pielea mea e o ruină. Mi-o închipui scoasă de pe oasele și mușchii feței, ca o mască însângerată, și dată la curățat.

Mi-a apărut, chiar azi, *De ce iubim...* în franceză.

Se pare că arată bine. Dar fără sprijin de nici un fel nu va prinde,

366 cum nu a prins nicăieri cu adevărat. E nevoie de un Herbert care să-mpingă o asemenea carte spre charts. Și nu-1 va găsi. Mă gândesc că *Nostalgia* iese la anu-n Germania în atmosfera placidă de la Suhrkamp.

Iarăși un vis cu Mugur. Mergeam amândoi, la o oră crepusculară cu ceruri galbene, printr-un cartier îndepărtat. Am luat-o printre blocuri. Eu aveam pe umăr o geantă ușoară și mă mișcăm dezinvolt (aveam încheieturile de la 24 de ani, de când începuse prietenia mea cu Mugur). Deodată, am observat că el, care oricum șchiopăta, nu mai avea obișnuita expresie de extaz în suferință, de veselie paradoxală, pe care-o știam atât de bine - fața lui de evreu cărunt și-nțelept; mergea teribil de greu, cărând parcă o povară zdrobitoare. Mi-am dat seama că mersesem atât de mult alături de el fără să îmi treacă prin cap să-i iau geanta din mână. Mi-am cerut iertare și am luat-o: era înspăimântător de grea. Eliberat de povară, Mugur a luat-o-nainte ușor ca făcut din hârtie.

14 iun. „Lui Oliveira îi era perfect egal dacă se afla la Buenos Aires sau la București...“ înaintez greu prin *Rayuela,* cartea se urnește, are atmosfera marilor romane ale anilor ’60, dar mi se pare mai departe subțire ca putere de gândire, nimic nu e-mpins cu adevărat pân-la capăt. La pagina 262 nu am sentimentul capodoperei, dar mai e timp, sunt nici la jumătate. Doar admirația pentru Cortăzar mă-mpinge mai departe. Prea multe nume, prea multe aluviuni culturale, prea puțin sens. „Sfârșitul jocului" spune de cinci ori mai mult. E, de fapt, o povestire și cartea

asta, dar îngrășată monstruos, ca o căpușă umflată cu fapte de cultură. O căpușă cu filigrane sofisticate pe pielea pântecului sferic și străveziu.

Apropo de farmaceutică, Traveler susținea că e vorba despre denumirea unei națiuni merovingiene (...), „hoardele farmaceutice invadau Catalonia, semănând groaza, piperina

367 și eleborul" (pasajul continuă). M.H.S. pur. Oare chiar temele și procedeele „plutesc în aer“ în fiecare epocă? Ar fi tare descurajant. By the way, Traveler ăsta și Oliveira ăsta miros intens a Stencil și Profane. Que diable?

Nu trebuie să te-ntrebi nici o clipă: „e semnificativ?", ci doar „e mișto?". Asta am uitat eu of late. Dar granița dintre mișto și nasol e mult mai parșivă decât cea dintre semnificativ și nesemnificativ.

Jocuri surrealiste: de-a cimitirul; conversația tipică din Buenos Aires: păi le găsim și la Săbato: frații Karakatzov. Par să vină fie din Rabelais, fie din Ionescu. De fapt, nu-i nici o contradicție. N-am chef de citit, merge greu. Mă-ntreb (și-mi răspund sincer: nu cine știe ce) dacă mă mai interesează romanele. Oricum, *Rayuela* e ca bătaia orbului și fuga șchiopului, adică o carte bună.

15 iun. S-ar putea crede că literatura este explorarea lumii, a societății, a tropismelor umane. în realitate, ea este explorarea creierului, a marelui portal. Iar asta nu-nseamnă gratuitate și ludic, dacă nu cumva ludicul e cea mai importantă activitate cerebrală. Dacă nu cumva baletul zeităților îmbrățișate, binevoitoare sau înspăimântătoare, din *Bardo Thodol* este în același timp un joc *și* o eliberare înspre clara lumină. Trecând prin portalul cerebral

împodobit cu basoreliefuri ce reprezintă organele noastre interne, ele însele tatuate cu imagini ale lumii. Căci trupul e un apendice al minții, iar lumea o extensie a trupului. în rest - „hope for delivering from the darkness that surrounds us“.

21 iulie Mai bine de două luni absente, și nu doar din caietu-ăsta, ci din memoria universală, dacă nu cumva e chiar același lucru. Iar azi numai întâmplător am reluat scrisul: internarea tatii pentru angiografie și operație s-a amânat cu

368 o zi. Am rămas cu o mică lespede de timp în care n-am de alergat, rezolvat, plătit, aranjat, îngrijit. Adică pe această mică grefă de timp - 2-3 ore în dimineața asta - aș putea să nu-mi pierd sufletul și să-mi vând pielea atât de ușor, atât de nebunește ca de obicei. Să mă detașez din încleștarea neiertătoare și total inutilă a „vieții care se viețuiește". Firește că n-am însă nici o șansă. Wittgenstein dezvăluie clar absurdul celor ce țin jurnal. îmi spun mie că simt o durere. De ce mi-o spun, de vreme ce oricum o simt? Cum e posibil acest limbaj privat care e jurnalul? Ce, cui comunic? Ce pun în comun, cu cine?

Să aleg câte ceva din vârtejul (și nu al dragostei) înnebunitor în care, îmbrățișați, ca o echipă și nu ca talienii-ăia ce și-au îngemănat buzele citind, ca o echipă de tâmplari în care unul cere: „poloboc!", iar celălalt i-1 pune-n palmă; „bolțuri!", „poftim"...; „rașchetă!", „na!" - Ioana și cu mine ne-am înșurubat cu un cuplu (și nu ca un cuplu) de forțe imposibil de desfăcut. Am fost aproape zilnic la noua casă, am cumpărat, adus și montat - rupându-ne încheieturile degetelor - tone de mobilă, am dus și adus copilul la grădiniță, am semnat tone de acte notariale, am coordonat ineficient echipe buimace de muncitori patibulari (că altfel cum?), am scris kilometri pătrați

de articole tautologice - în cel mai bun caz - am încercat să astupăm, să afumăm și să incendiem cuiburi de viespi, am montat și demontat chiuvete și căzi, am fiert în sudoarea proprie în parseci de drumuri cu mașina, am cumpărat o mașină aproape prezidențială, am fost în Norvegia și-n Suedia, am văzut nopțile albe, am mâncat inimă de ren, am fost vreo două zile și la mare ca să facem o singură baie într-o singură piscină... Am făcut plângere la poliție contra unui nebun care mi i-a blestemat „pe cei dragi". Am suferit consecințele blestemului: Gabriel a căzut si si-a rănit fata teribil, tata a făcut un atac cerebral si are

369 acum afazie Broca, mama e depresivă și mai are și probleme cu rinichii, așa că am alergat, de la începutul lunii, între spitale... Am luat două premii, al USR și-al Ministerului Culturii (din ultimul mi-am luat mașina), am vândut cu mare caznă, dar bine până la urmă, terenul din Mogoșoaia, am venit, am plecat, am ieșit, am intrat („sunt tânăr, nu știu să intru și să ies“), am dormit pe apucate, trântit pe pat ca lovit cu măciuca, am mâncat doar pe la fast-fooduri, m-am tuns scurt ca un școlar, așa că nu m-a mai recunoscut nimeni... N-am mai citit, n-am mai scris, n-am mai visat, am slăbit ca un ogar, încât după zece ani pot iarăși să-mi văd ceva din colivia toracică prin piele, și chiar, uneori, pasărea tristă de pe micul trapez, n-am mai fost nici om, nici scriitor, nici M.C., nici măcar nimeni. Ce ironie frazele de acum doar două pagini, dar scrise cu trei luni în urmă, cele care-ncep cu: „Mi se deschid în față patru luni uriașe de vară, aproape fără obligații..." Iulie a fost un coșmar cum n-am trăit poate niciodată, una din gropile cele mai adânci ale vieții și conștiinței mele. Nu-nțeleg cum mai sunt încă pe picioare. Am văzut abisul revoltător al bătrâneții și neputinței, ai mei deodată doborâți, pământii, nonagenari în spirit, incapabili să mai trăiască. Am ajuns aici, de unde începe lumea lui Beckett și-a coropișnițelor. Iar eu am 52 de ani și macazul deja a cotit pe acel drum. Douăzeci de ani de luciditate, la mai mult nu prea mai am dreptul să sper. Deși n-am, nu avem nici un drept. Decât cel de-a ne ruga pentru milă.

Tata va face mâine o operație, nu foarte complicată. De rezultatul ei va depinde și viitorul nostru apropiat (cum spui: Orientul Apropiat; căci Japonia viitorului nostru e ascunsă de curbura pământului): vom mai putea pleca în vacanță? Ne vom putea descâlci un pic din schizofrenia asta?

O să ne mutăm, probabil, cu totul abia în septembrie. Am făcut un efort grotesc de mare (dar la timp) ca să cumpărăm

370 o casă spațioasă, e drept, dar atât de economic (ca să nu zic meschin și sărăcăcios) finisată, că mai totul trebuie schimbat. Vor trece luni, un an sau doi poate, până ne vom așeza bine în ea și-n cartier. Până când ea va ajunge ce-ar trebui să fie: un loc izolat și spațios, unde să poți scrie ca-ntr-o vilă de vacanță. Nici nu știu dac-o să fie vreodată așa ceva. Căci multe, prea multe sunt lanțurile de aur cu care suntem priponiți.

în clipa asta, însă, nu sunt nici nefericit, nici depresiv. Mă simt bine și limpede, în stare să târăsc totul după mine. Ioana e extenuată de lunile astea de eforturi și nesomn. Am pentru ea o admirație mereu reînnoită: de fapt, ea e motorul vieții noastre, ea decide, ea inițiază, ea memorează. Dar cu un cost care uneori o copleșește. O știu lângă mine, în pat, în mașină, în magazine, pe stradă, clipă de clipă, e sursa mea de curaj, adică de un fel de resemnare activă.

O să mă aflu, în toamnă, când totul se va potoli (sau nu), față-n față cu mine, în centrul labirintului din centrul lumii. Căci acolo e mereu o foaie albă de hârtie/oglindă. Toate întortocherile sterile de până atunci vor fi deja uitate și șterse. Nu știu, atunci, pe unde-o să scot cămașa. Ce-o să mă fac. Dac-o să fie bine să-mi amintesc că am scris cândva *Orbitor* sau nu. Dac-o să mai pot scrie ceva în sus-numiții 20 de ani ce-ar trebui să urmeze. Sau dacă viața mea nu va lua un curs nou și tulburător.

12 sept. De câțiva ani îmi tot ies din buric bucăți înnegrite de sfoară de împachetat. Cu asta mi l-au legat atunci, cine știe unde și când. Bucățelele astea negre, putrede, vechi cât mine.

Locuim de vreo zece zile în sihăstria din Băneasa. Casa e o mașină de trăit aproape cu totul pusă la

punct acum, suntem mândri de ea ca de o investiție miraculoasă. A înghițit mai multă muncă si bani decât ne credeam în stare să-i punem înainte, dar iată că funcționează, că ne plimbă ușurel

371

în sus și-n jos pe cele trei niveluri ale ei, că ne scoate-n grădinile minuscule, că ne mulge din sânii grei ai creierelor noastre o serotonină limpede, scânteietoare. E mulțumirea noastră si aducerea noastră de mulțumiri. încă nu știm bine s-o folo- 1
» »
sim, nu ieșim pe balcoane și pe terasă cu destulă convingere, nu ne-am întins niciodată în căzile cu apă albastră, aproape că n-am pășit pe iarba ce-ncepe să se vălurească în devălmășie. Ne sfiim, ne e teamă să nu ne supărăm căsuța cu ceva. Serile, de pe terasa din spate, privim cerul cu jumătate de lună și cu glisarea de insecte țicnite a elicopterelor. Totuși suntem atât de copleșiți de viață, că nu ne putem bucura îndelung și stabil de nimic. E mereu ceva ars, tragic, adânc nefericit în mintea noastră.

Dar am o casă, prima mea casă pe pământ, cu primii mei arbori, primul meu gard, primele mele cuiburi de viespi. Am un birou ca la Viena și la Stuttgart, chiar mai frumos, cu ferestre Velux din care se materializează coloane groase de lumină. Am până și mașină de tuns iarba. La peste cincizeci de ani am ajuns la nivelul mic-burghezului american care trăiește modest, dar în largul lui. Și peste care se deschide cerul larg, plin de stele, care-n orașe nu se văd niciodată. Prima oară-n viața mea am și eu propria mea bucățică de cer înstelat.

în august i-am lăsat pe-ai mei oarecum stabilizați, dar atât de atinși de oboseală, bătrânețe și boală, cum n-au fost, nici pe departe, în ultimii ani. Doar cu

câteva luni în urmă erau un cuplu de oameni încă ageri și autonomi, izolați total de viață, e drept, legați ombilical de televizoare, fiecare-n camera lui, dar încă vii, vii cu adevărat. Vara asta i-a lovit cu o forță teribilă. Tata a trecut halucinat și inocent prin ce i s-a întâmplat, blând ca un copil încărunțit. N-a înțeles, nu înțelege. Pare că nu mai locuiește nimeni în el. Se lasă purtat încolo si-ncoace, dar nu mai știe cine e si cu cine vorbește. Uneori mintea lui funcționează ciudat de bine, dar e ca un

372 avion trecut pe pilotaj automat. Mama a trăit o psihodramă distrugătoare, care a băgat-o-n spital și era s-o omoare cu zile. Totul a fost psihosomatic, șocul i-a produs secreții cerebrale care i-au ulcerat carnea, i-au ars organele interne. A rămas o fantomă a femeii care-a fost odată. E resemnată, nu mai luptă. Amândoi s-au desprins aproape total de viață și glisează încet spre dincolo. Nu mai poți vedea în ochii mamei vreun interes adevărat pentru orice, doar un efort, ultimul, de a părea că mai e aici, măcar pentru copiii ei. Mintea ei, odinioară atât de puternică și lucidă, minte de munteancă bine așezată în mica ei lume, greșește acum tot mai des. Uită, încurcă lucrurile, are stări de vis pătruns în realitate. Doar după ce s-au mai întremat puțin am îndrăznit și noi să plecăm, în fine, la Sângeorz, unde n-a mai fost ca-n anii trecuți. Am găsit niște prieteni blazați și o panoramă tautologic para- disiacă, așa cum devine, probabil, grădina raiului când ai stat în ea două-trei eternități. Sâcâiala drumurilor proaste, a spălatului în lighean și-a closetului în curte au ieșit cu atât mai mult în evidență. Și munca, meschinăria, primitivismul acelei lumi de furnici oarbe, acelei civilizații a fânului și-a lui Iehova impermeabile la orice altceva în afara marii noutăți de anu-ăsta: cositoarele mecanice, care au înlocuit coasa și pe cosaș. Acum, plaiurile în pante dulci, cu pâlcuri de mesteceni din loc în loc, au înfățișarea carelată a terenurilor englezești de fotbal. Am stat la Sângeorz două săptămâni și totul s-a terminat apoteotic cu o nuntă penticostală la Timișoara: zece ore, ziua până la-nnoptat, la o masă fără alcool, ascultând într-o atmosferă elegantă și sobră numai cântece despre Domnul Isus pe melodii de muzică ușoară din anii ’70. Amuzant a fost că Toyota mea a fost mașina mirilor, împodobită cu ghirlande de flori și cu M.C. drept șofer... Am ajuns, iată, s-o trăiesc și pe-asta: să furnizez un transport de miri la restaurant...

373

Iar de la 1 sept, suntem din nou acasă, în noua casă și, în definitiv, în noua viață, căci o casă, ca și o femeie, e un climat care te scaldă în toate

dimensiunile tale. De-acum, de azi, am să-ncerc să reiau scrisul, mai întâi aici, în caietu-ăsta involuat atât de tare față de cele dinainte. Gazetăria, și poate și blazarea vârstei, mi-au distrus scrisul. De cinci ani de zile scriu articole ca să pot trăi, și articolele astea m-au omorât de fapt mai mult decât sărăcia de altădată. Au mâncat viața fantastă a minții mele. Ca o furnică înaripată, după nuntă („o, select intelect...“) mi-am smuls singur lungile membrane și m-am vârât la salahoria de sub pământ. Căci, fiindc-am început cu versurile, „Durerea noastră-aduce cald și bine/Celor hrăniți cu jertfele din noi“. Ioana și Gabriel trebuie să aibă tot ce vor, chiar dacă eu n-am să mai pot scrie ceva adevărat vreodată.

Nu mai visez și aproape că nu mai citesc. Am lăsat la jumătate un roman al lui Paul Auster, *Leviathan,* unde singurele lucruri notabile sunt câteva influențe din Pynchon, și acum înaintez greu prin *A Portrait...* al lui Joyce, încă nu destul de joycean pentru gustul meu. Chiar dacă nu mai străpunge furios coaja oului cu lingurița, o face acum cu o langoare de pisică-n călduri, cu ochii uzi și rugători.

Am fost și la Mantova lui Vergii și-a lui Sordello, înghesuite urbană cu câțiva monștri arhitectonici colosali în centru, palate de iibermensch pentru inși tarați ereditar, cu bărbi strâmbe și pulpe goale. Singurul meu vis din ultimul timp a fost unul treaz, pe străzile amurgite ale Mantovei, la căderea nopții. Am străbătut atunci străzile medievale, cu case scorojite, cu obloane obsedante, până am ajuns într-un fel de piață lungă dreptunghiulară, având pe mijloc un șir de arbori negri, foarte înalți, austeri, în formă de candelabre. Cum frunzele se pierdeau în cerul incendiat, nu mi-am putut da seama ce fel de arbori erau. Iar pe latura lungă a pieței, paralelă cu

șirul copacilor, era o casă enormă, barocă, întinsă

374 pe toată lungimea pieței, sclipind demențial din toate ferestrele deodată, de parcă fiecare ar fi fost o gură de cuptor vărsând flăcări. între marile ferestre se aflau figuri alegorice de bazalt: oameni de piatră, împlătoșați, cu câte-un cap mai mic de divinitate la picioare. E de neimaginat melancolia asta de lume străveche care te-nsoțește peste tot în Italia, țâșnind când nu te-aștepți din clădirile construite parcă din cuburi, din simetria sinistră a crenelurilor și donjoanelor, din ornamentele de piatră rece, ca niște camee gigantice lipite pe fațade. Așa cum linia orizontului extrem de joasă nu e o invenție metafizică a lui Ruysdael sau Vermeer, ci e specifică landurilor olandeze, metafizicul lui Chirico e și el unul „natural", vădit în marmura și porticurile urbelor italiene.

Despre cine mai sunt nu mi-e la fel de ușor să scriu. Tocmai fiindcă n-am mai scris nimic de un an și jumătate, nu mai știu cine sunt. Voi afla când voi reîncepe să scriu. Am slăbit mult, silueta mi-e acum mult mai acceptabilă decât la Stuttgart și, cum sunt și scurt tuns, am momente în care nimeni nu mi-ar da mai mult de 35 de ani. După criza și șocul din vară, când m-am simțit brusc bătrân și invadat de primele semne-ale distrugerii și neantului, acum sunt mult mai bine. Mă simt în stare să încep ceva, cred că luna asta chiar o să-ncep ceva. Nu știu dacă va fi *Theodoros, Anomaliile* sau *Bright Eyes.* O să dau poate cu banul. N-am mai scris de mult ceva literar si bineînțeles, bineînțeles că mi-e teamă. Chiar foarte. Voi citi înainte, voi încerca să-nvârt cheia-n contact. Dar totul va veni când va vrea acea putere care-a vrut odată *Nostalgia, Levantul* și *Orbitor.*

îmi tot vine-n minte visul acela înspăimântător, hidos, cu „mama" pe mușamaua aceea întinsă pe pat. Nu, de fapt corpul acelei ființe era acoperit cu un fel

de mușama cenușie, îmi vine-n minte rânjetul acela lubric de pe fața ei, starea mea de confuzie, îndemnurile ei de a o fecunda. Și apoi - același

375 rânjet, în alt vis, pe fața indescriptibilă a altei ființe mărunte și cenușii, la picioarele patului meu, tot acolo, în Ștefan cel Mare, unde s-a petrecut totul.

Inger a terminat traducerea *Aripii drepte* și cartea o să iasă probabil într-o lună sau două. Nu mai trebuie să scriu aici cât de important e lucrul ăsta. Va fi prima traducere, și de-a dreptu-n Suedia. O să iasă primul volum și-n Olanda, lucrurile sunt pe calea cea bună.

13 sept. Sâmbătă seara, deja toamnă, frunză-mprăștiată.

Ne-mpărțim între televizoarele casei, la diferite etaje, și ascultăm ploaia. Nici măcar nu știm ce vedem, încercăm doar să respirăm mai departe. Sunt îngrozitor de trist, viața mea secretă e monotonă, bipolară, e o rotire continuă între două singurătăți. Orașul Singur, în Bengalul de Vest. Aproape 20 000 de locuitori. Singurland Blogspot.com. Singur Tata.

Nu știu ce să fac, spre ce să mă-ndrept. Am fost împins cu brutalitate afară din literatură. E o generație nouă, care nu l-a cunoscut pe Moise și n-a văzut cu ochii săi Minunile. Ce mai poate face un om ca mine, care-a făcut deja totul? Tot ce i s-a dat. Mă gândesc la bietul M.H.S., la bieții septuagenari. Vom ajunge cu toții acolo, dacă lucrurile merg bine, dar n-am știut asta până acum 2-3 ani. Am fost tânăr, cu adevărat tânăr, o tinerețe extinsă neotenic, până la 50 de ani. Nu-nțeleg cum am fost împins afară din tinerețe și din literatură, cum voi fi dat afară din viață pe un dric de aur, pe un nenorocit de dric de aur curat.

Gabriel a venit și mi-a confiscat computerul. Desenează acum pe Paint. Desene abstracte, colorate ca niște vitralii. Ce față ciudată are. Nu seamănă nici cu Ioana, nici cu mine, e doar el însuși. Modelat din nimic. Poate cel mai bine aduce cu unii dintre frații Ioanei. Imaginează-ți ochii și sprâncenele mele pe o față sculpturală de celt, de velș, de gal, de galat,

376 de gealat. Nasul meu drept și onest deasupra gurii cărnoase a Ioanei. Gropița din bărbie e tot a ei. Dar nici o trăsătură nu e decisiv dintr-o parte sau din alta. Corpul său mare, voinic, are grația delicios dizgrațioasă a copiilor de vârsta lui (în China, un copil trebuie să se uite cruciș ca să fie considerat „dulce"; gândește-te și la umflații cherubi renascen-tiști). îl iubesc și mă-nfurie, nu sunt eu însumi la vârsta lui. Are mâini mari și puternice, făcute să strângă șuruburi: nu le recunosc în ele pe-ale mele. Dar iubesc cu atât mai mult ce nu-mi seamănă, străinul si autonomul si diferitul din el. Sufletul venit din altă parte decât din spermă și ovul.

16 sept. Ploi torențiale, frig, singurătate cumva de secol trecut, dacă nu atavic-preistorică. într-un vis de acum două nopți eram cu Ioana prin oraș, noaptea târziu. Așteptam într-o stație de tramvai. Tramvaiul a venit, în fine, și era neobișnuit de mare, cu spațiul dintre pământ și podeaua sa aproape de nesuit. în noapte, interiorul lui lumina puternic și era înțesat de lume. O lume populară, țărănesc-mahalagie, cu figuri ca din vechi tablouri de gen: fălci late și nerase, ochi umili, ochi speriați, umeri lăți în surtucuri de stofă aspră, femei îmbrobodite, cu sprâncene groase... Ne-am îngrămădit către ușă, ne-am apucat de bară, ne-am săltat cu chiu, cu vai în vagon, proptiți din toate părțile de aceiași oameni de nicicând și nicăieri... „Hai în spate, e mai mult loc", zice Ioana, care-o și ia către partea dinapoi a vagonului. Un bărbat foarte

înalt, foarte voinic, ajungând cu capul până la tavan, se-ntoarce brusc și-o privește: era negru, era un negru cu o ciudată boală de piele: fața-i era ca tivită cu zgrunțuri alburii, iar ochii îi erau plini de vinișoare roșii. Se uita la Ioana cu voluptate, era gata să-și pună mâinile pe trupul ei. Abia am apucat să simt un fior de gelozie, când brusc n-am mai văzut-o. M-am dus și eu, îngrijorat, spre fundul vagonului

377 și, prin zidul de călători, am zărit-o iar: stătea jos, pe ultimul rând de scaune, în mare înghesuială, și ținea-n brațe o țigăn- cușă de vreo doi ani. O alinta și-o giugiulea pe când maică-sa, o țigancă tânără, de nici șaisprezece ani, se tot apleca asupra lor, cu părul negru-oglindă ieșindu-i de sub broboada înflorată. Lumina era ca de lumânare, galben-pământie și pâlpâindă, așa că doar ochii și pomeții i se vedeau bine. „Uite, micuța, are păduchi..." Ioana dăduse la o parte părul fetiței ca să ivească o rețea de înțepături fine, albăstrii, ca un tatuaj primitiv. Fir-ar să fie, mă gândeam, o să luăm păduchi cu toții...

Nu-mi mai folosesc deloc telefonul, nu-mi mai scrie nimeni. Ne-am văzut însă cu câțiva prieteni dragi, care ne-au umplut casa cu plante sădite special (avem acum și noi o aloe vera, cum mama a tot crescut, toată viața ei, pe masa din camera din față), cuțite Solingen, cutii metalice cu sticle de whisky, jucării și eșarfe uitate - câțiva dintre foarte, foarte puținii prieteni care ne-au rămas. Cu câteva zile înainte venise pe la noi și Ioana P. Ceilalți, niciodată prea mulți, s-au depărtat de noi în ultimii ani ca de niște ciumați, ca de o gașcă de leproși dormind sub trandafiri. O să mai adunăm curând doi-trei singuratici, doi-trei ciudați și lumea noastră socială o să fie completă: Buena Vista Social Club. Dacă n-o să fie și ei pân-atunci luați de valul resentimentului și-al urii generale. „De ce vă urăște atât lumea, domnule

Cărtărescu?" „Am vorbit cu mulți inși din lumea literară și, să știți, opinia generală nu vă e favorabilă." „Pân-acum cinci ani toată lumea vă iubea. Acum, pe oricine întrebi, zice «mai dă-1 în mă-sa și pe Cărtărescu»". „M-am săturat de Cărtărescu", „s-a mane- lizat în ultimul timp." „Hei, îmi spunea un critic tânăr, nu fi trist, că e tot un omagiu, doar că pe dos. Oamenii nu mai știu să omagieze direct, căci asta li se pare o lingușeală umilitoare. Te omagiază acum distanțându-se de tine și lovindu-te în punctele dureroase. Dac-ai fi trăit pe vremea lui Nichita,

378 te-ar fi adulat. Dacă Nichita ar trăi acum, l-ar acoperi de bale..." Nici măcar nu cred asta și nici măcar nu-mi pasă.

Azi am avut prima dată o dimineață enormă, liberă și liniștită, ca la Stuttgart, ca altădată la Amsterdam sau la Berlin. Cu casa asta ne-am construit, de fapt, o mică străinătate, o republică în pădure, unde dacă nu vom scrie n-o să mai putem da vina pe nimeni.

17 sept. Azi-noapte a sunat ceasul deșteptător, fără să-1 seteze nimeni, la trei, ne-am sculat cu ciozvârte de vise-n noi, l-am oprit, ne-am culcat la loc, am apucat să-ncropim alte cimilituri oniric, iar la patru a sunat telefonul. Nu era nimeni la celălalt capăt. După câteva minute a sunat iar, de pe același număr. Iarăși n-a răspuns nimeni. într-o casă mare, nouă și găunoasă, plină de grămezi de-ntuneric de diferite calități - dar și de neașteptat de violente țâșniri de lumină -, într-o căsoaie în care oricum ne e cam frică nopțile, astfel de apeluri din lumea celor care nu cuvântă sunt ca niște de- gete-nghețate pe șira spinării. La Berlin, când cu Croh, și la Budapesta, după G&E, am avut noaptea aceeași stare de contact, moale și umed ca pielița unui balon de

săpun, cu cel mai piloerector au-delă.

Ghici unde scriu acum, în caietu-ăsta cu copertă bălțată, legată cu elastic fluorescent? Numai dacă ești specialist în cărtărescologie ai să poți bănui: ei da, în casa asta de două ori și jumătate cât precedenta, cu trei niveluri și șapte camere, scriu tot la bucătărie, la masa mea de brad, tot lângă aragaz și mașina de spălat, tot cu poema chiuvetei în coastă. Tot cu un pix ordinar, tot într-un caiet de doi bani. Tot cu o minte golită și de propria ei formă, căci, în cazul meu, faimosul adagiu „în afară de intelectul însuși" n-are nici o îndreptățire. Nu mai scriu cu creierul, gândirea mea se naște acum mult mai jos, cam pe la genunchiul broaștei.

379

Și se lasă seara dincoace de pădurea Băneasa, în romanticul huruit de basculantă. Și iar n-am făcut nimic toată ziua. Nu pot începe o carte nouă, nu mă pot hotărî să încep. Zilnic fac curățenie anancastă prin casă, apoi citesc puțin, apoi o aștept pe Ioana, îmi văd mailul, mă uit pe geam să văd dac-a mai crescut iarba. Și totuși trăiesc pe-aceeași planetă pe care-a trăit Frida Kahlo. Și Neagu Djuvara, și best-vivi- ever. Fac orice, doar să nu cumva să trăiesc sau să scriu (ceea ce-i unul și-același lucru). Și Rimbaud, bineînțeles, căruia i-o trăgea-n dos, mi-1 pâra cineva de curând, în afară de Verlaine, cine vrea și cine nu vrea. Dar mă opresc aici, căci refuz subiectul de olimpiadă „Dați un nou final romanului *Rayuela* de J.D. Teodoreanu".

Noul meu program de lecturi a-nceput patetic cu *Originea omului,* un pseudostudiu al unui tip din clanul Leakey, scris parcă de însăși faimoasa Lucy cu singurul ei picior rămas aproape întreg. Primitivii de

acum o sută de mii de ani, afli acolo, erau exact ca noi, doar că nu aveau iPod-uri de gât. In rest, oameni și ei, mititeii. Pictau peșteri, băteau din palme fericiți, le creșteau creierele ca ciupercile după ploaie. Sper să am mai mult noroc cu cartea următoare, mai substanțială dacă e cu putință.

Cât de mult mi-ar plăcea să scriu: „Mama mă-sii, am 24 de ani și încă n-am făcut nimic pân-acum!“

Acum 35 000 de ani omul modern s-a născut din țeasta lui Zeus, încoifat și-mplătoșat. După ce 2 000 000 de ani a cioplit la silex și la australopiteci.

22 *sept.* Foarte sumbre perspective financiare, pe fond cronicizat de oboseală și stres. Mai binele pare să fi fost și pentru noi dușmanul binelui. Am sărit brusc pe o treaptă mult superioară a standingului, și asta o să ne coste scump, încerc însă onest să fac față nu doar problemelor zilnice,

380 ci și dorinței mele de a reintra, de a mă
reîntoarce în literatură, pe poarta largă a cititului sau
pe cea strâmtă a scrisului. Mă gândesc la asta-n
fiecare zi, și câteodată mi se pare că vine ceva din
adânc, e tensiunea cea veche, e ceva care apasă
acolo tot mai greu, cu spinarea sa translucidă de
embrion sau meduză.

Mi-am amintit lucruri vechi, dar nu ca un scriitor, ci ca un bătrân. Neverbal, nici măcar imagistic. Doar brusca desfacere a amintirii ca proces emoțional, amintirea pură. Când, înainte de a avea vreo imagine, îți spui rupt în bucăți de suferința amintirii: da, așa era, așa a fost... Căci până la urmă din asta ești făcut.

Ne sălbăticim aici. Am putea foarte bine să fim în Germania sau în America. Avem, de fapt, o bursă în propria noastră casă. Nici la Stuttgart n-am fost atât de departe. Și când ies prin oraș persistă senzația de înstrăinare, de singurătate antarctică: după un vârf

în mediatizarea mea anul trecut, am revenit în anonimatul originar. Sunt nimeni, nimeni, ca la 17 ani, lumea se reface altfel în jurul meu. Nu e rău. E coconul necesar de înstrăinare.

O să merg în 2 zile la Goteborg. Și ei m-au uitat. într-o lună va ieși *Aripa dreaptă.* Habar n-am ce urmări vor fi. Va avea cred vreo 600 de pagini în suedeză, dar va fi citită? Căci în România mi se pare că n-a citit-o nimeni. Oricum, nici *Orbitor,* nici sluga dv. nu mai suntem repere, am fost împinși spre obsolescență cu o brutalitate darwiniană. Tant pis for them.

Mă apuc de *Alixăndria.* Apoi de scrisorile lui Ghica. Măcar ca să-mi scot niște fumuri din cap (că aș fi romancier, de pildă).

24 sept. Zile foarte proaste, conflicte și indispoziții, crize neurotice și isteroide de când stăm aici, în Port Royal-ul de la Băneasa. Nefericire generalizată. în loc să se liniștească

(fiindcă ăsta a fost scopul nebuniei noastre), viața noastră a luat-o razna și nici unul dintre noi n-o mai controlăm. Ioana vine acasă după ore de stat în ambuteiaje, în plus nu doarme destul nopțile. A căpătat duritatea aceea pe care-o știu atât de bine (ca și resentimentul față de bărbați subsidiar: bărbatul e un parazit care se-nsoară ca să fie slugărit de nevastă). Nu mai e fata calmă și blândă pe care-o știam. Eu sunt înnebunit, la rândul meu, că nu pot lucra, nu înaintez, nu mai exist pentru nimeni. Iar Gabriel vine de la grădiniță și sare imediat pe mine: hai să ne jucăm. Cred că ne trebuie faimoasa pisică a rabinului. Nu-nțeleg: în atâta spațiu suntem mai chinuiți și mai nefericiți ca-nainte. De ce-am făcut atunci

asta, de ce-am cumpărat casa asta, epuizându-ne total, de ce-am cheltuit mult peste puterile noastre? Ca să ruinăm afecțiunea și căldura familiei, să ducem totul de râpă? Și care e soluția? Să vindem tot si să ne ascundem în vreun orășel din munți? Să plecăm în străinătate? Primul lucru e simplu de făcut, la fel de simplu ca orice sinucidere. De fapt, e tautologic: te-n- gropi cu 20 de ani mai devreme. Cât despre expatriere, e soluția nobilă, căci nobil e a muri de foame cu demnitate.

Beau dintr-o cană uriașă de cafea (pe ea scrie „Bună dimineața, Mircione, te iubim!"; și eu vă iubesc, chiar vă iubesc, Delia, Tudorele) și-ncerc să respir mai departe, aici, la al treilea etaj al casei ăsteia pe care n-o merităm. în biroul meu minimalist, alb cu negru, cercuri și pătrate, impersonal ca toate locurile în care-am scris vreodată. Zgomotele șantie-rului, venind de la utilaje galbene, pline de noroi, contrastează violent, cumva extatic, cu tăcerea absolută (shantih shantih shantih) a baloanelor pastelate de săpun de pe ecranul laptopului meu. Mare, din ce în ce mai mare singurătate. Aștept the Thing, îl aștept în inima Antarcticii. îmi vine să plâng, chiar plâng, fără lacrimi.

Citesc în paralel două cărți pe care, borgesian, le atribui aceluiași autor: *Psihiatrie clinică* și *Alexandria.* Din prima

382 îmi reamintesc cuvinte frumoase ca (le-am mai pus cândva pe hârtie) agalmatoremafobie - teama ca statuile să nu vorbească aurorafobie - teama de zorii zilei cacotenofobie - teama de a nu trage vânturi în public (bășina lui Hassan) cheirofobie - teama de a scrie eremofobie - teama de locuri pustii faimoasa fobofobie - teama de teamă homilofobie - teama de jurăminte levofobie - teama de lucruri aflate la stânga (!) oicofobie - teama de propria casă siderachomofobie - teama de trenuri și căi ferate stigiofobie - teama de infern tocofobie (una dintre cele mai mișto) - teama de a asista la nașteri uranofobie - teama de cerul înstelat urofobie - teama de a nu fi văzut când faci pipi. Din povestea lui Alixandru Machedon - cunoscutele anacronisme, aplatizarea și localizarea istorică, traducerile literale cu efectele lor delicios teratogene, țărănismele și anacoluturile. Olimpiada e îndepărtată de la tron fiindcă „e curvă“, Darie împărat are o masă „de safir piatră". Aristo- tel îl învață pe Alexandru psalmii și psaltichia. Legătura cu Theodoros ar fi puternică și de la sine-nțeleasă. Dar nu mai citesc ca al’dat, nu mai prind algoritmul (ritmul durerii? durere pulsatilă?).

Ciudat vis azi-noapte: Olga Tokarczuk îmi spune că ea e, de fapt, Carlos Fuentes, că ea i-a scris cărțile sub acest pseudonim. „Da, *Terra Nostra* m-a uimit când am citit-o, la 29 de ani. Chiar tu ai scris-o?“ Și Olga, foarte serioasă (fața ei copilăroasă combinată cu a unei actrițe din filmul franțuzesc văzut ieri): „Da, eu“. Am vrut să-i spun că ultimul Fuentes pe care l-am citit a fost un rahat sentimental, dar m-am stăpânit. Eram siderat de noua descoperire.

E 11 și jumătate ziua, mă simt în sfârșit mai bine. Din păcate, trebuie să scriu unul dintre articolele care-mi mănâncă viata si mintea. Am renunțat la cele din 7 *seri* si mai am doar » > J 1 unul, săptămânal, cel de pe urma căruia trăim. O să-ncep

383 și facultatea, unde fac față din ce în ce mai greu. N-am ce spune nimănui în momentu-ăsta. Nici măcar mie, aici, mie, aici.

Alexandru „iese din lume și intră-n pustie". Găsește acolo femei sălbatice, care-i atacă cu pietre și cu lemne: „Și erau păroase ca porcii și cu ochii ca stelele."

30 sept. Am sărit din ce în ce mai multe pagini din *Paradisul de după colț* a lui Vargas Llosa, carte construită în sensul tâmplăresc, zidăresc și tinichigeresc (?!) al cuvântului, bine făcută, dar fără arhitectură, bine gândită fără ideologie, bine scrisă fără stil. Corectă, cinstită și neinteresantă pentru mine, cum nu m-a interesat cândva *Generalul în labirintul său* al lui Marquez, și el un roman scris după ce scriitorul a terminat șiragul de perle care se afla (sau nu se afla, apud Wittgenstein) în cutia neagră a minții lui. Căci acești mari scriitori au întâlnit în amurgul vieții lor Sfinxul, care le-a pus o singură întrebare: Ce mai e de făcut după ce ai făcut totul? Gauguin nu trăiește în paradisu-ăsta de hârtie, cum n-a trăit nici în Tahiti în vreun paradis: și-aici, și-acolo, a făcut diverse fapte: a pictat, a sodomizat fete de 13 ani și s-a lăsat sodomizat de băieți de 15, a făcut gălăgie în presa catolică, și-a îngrijit sifilisul, i-a scris nevestei cu 5 copii din Copenhaga. Dar cine este Gauguin nu ni se spune. Și mai rău e cu Flora, bunică-sa. Se tot întâlnește cu aceiași muncitori, în aceleași orașe, timp de n-șpe capitole, timp în care o dor ovarele și-și amintește din trecut. E, bineînțeles, lesbiană, ceea ce-mi mai dă unele speranțe: încă n-am ajuns la scenele în care, prin Olympia (a lui Manet? Mai știi păcatul?), descoperă plăcerile carnale. Poate că ele sunt de ceva interes.

Am notat, ici-colo, câte ceva. Mai întâi că Gauguin își căra pretutindeni cu el colecția de stampe pornografice - credeți bla-bla-ul lui cu părăsirea Europei burgheze pentru libertatea și beția de culori a Oceaniei? Aiurea, era pur și

simplu turism sexual! - la fel cum avea s-o facă și John Lennon. Apoi: „O dată rezolvată problema coitului și a igienei, și putând să mă consacru lucrului cu o libertate totală, viața mea este aranjată." Van Gogh îl încurajează să picteze „cu penisul" (nu știu dacă, în toate citatele astea, Van Gogh, Vargas Llosa sau traducătoarea sunt pudibond-penibili).

Am fost la Goteborg, a fost bine. în 3 zile n-am ieșit niciodată din incinta hotel/târg. Am fost tot timpul într-un fel de dârdori. La WALTIC, mi se spune, am fost cel mai citat în presă dintre cei 1000 de scriitori prezenți. Aici, ministra culturii, directoarea târgului, Carl Otto și Eva, ca și o mulțime de autori m-au recunoscut și-au intrat în vorbă, foarte zâmbitori, cu mine. Joi se dă filmul din volieră, din flutu- relniță, mai bine zis. E bine. Sunt bine așezat în Scandinavia. Sper ca O_3 să nu ruineze totul. Românii, aleși de Dan pe sprânceană, au fost inteligenți și plini de talent la Goteborg, am fost mândru de ei.

12, poate, oct. în bucătărie, în noua casă. Foarte singur, foarte departe de mine. Folosesc în ultimul timp cuvântul „vital" doar pentru un singur lucru: scrisul aici. Cât nu scriu în jurnal nu exist, și nu metaforic, ci în cel mai strict sens al cuvântului. Sunt jurnalul meu. Nu mă identific nici cu carnea și pielea mea, nici cu amintirile mele, nici cu imaginea mea în oglindă, nici cu numele meu atât de total cum mă

identific cu paginile astea, caietele astea. Ele sunt carnea și sângele meu asemeni ostiei și paharului cu vin. E toamnă aurie și o singurătate cumplită, de exil. N-am mai fost de ani de zile în propria mea viață. Fac eforturi disperate să mă-ntorc acolo, și uneori reușesc, dar când reajung în preajma poeziei, a literaturii, nu văd decât un peisaj în ruine. A trecut timpul și a distrus tot, sau poate că așa se vede totul cu un creier distrus. Chiar și ochii mei fizici, jalnicii globi de carne, sânge

385 și gelatină, au acum încețoșarea ochilor mamei mele. Sunt ochi de țăran, duși în fundul orbitelor și apoși, îmbătrâniți, resemnați, ochi de slugă fără stăpân, căci „it might be the devil and it might be the Lord, *I* But you got to have to serve somebody".

E vremea cea mai bună ca să-ncepi o carte nouă, dar n-am reușit să-ncep. Mă gândesc tot timpul la cele trei cărți care-ar putea să fie, și care se conturează în mintea mea, deși n-au depășit încă densitatea ceței. Ceața prinde însă o geană de culoare, cum se-ntâmplă când cineva se-apropie fără sunet de tine prin pâcla lăptoasă și mai multe nuanțe de cafeniu prind consistență. Ceea ce mă conduce la o stranie (pentru alții) și foarte obișnuită totuși (pentru mine) idee: că fiecare carte a mea a existat undeva, întreagă, de la-nceput, și a venit spre mine prin mediul opac, distorsionat, al minții care citește, ca un școlar din primele clase, dar totuși citește, viitorul.

Am terminat *Alixăndria,* care mi-a deschis apetitul pentru alte „cărți populare" sapiențiale. Distorsiunile, anacronismele, imaginarul foarte banal văzut din interiorul tradiției, dar uluitor privit din afară (ca recuzita oricărei culturi înde- părtate-n spațiu și/sau timp) sunt tăietoare de respirație. Mare bucurie a lecturii, din care ar putea ieși un *Levant* prozastic

fascinant dac-aș mai putea să-mi exercit asupra mea fascinația. Și dac-aș mai crede că merită să mai scrii măcar și o singură literă. Uneori cred că ăsta e semnul celor aleși: tăcerea, ratarea, intrarea blândă în acea noapte bună. Noi, cei care turbăm împotriva morții luminii, suntem probabil ridicoli și obsceni în ochii celor de deasupra noastră.

M-am întors de la Bochum și Koln, unde a fost OK, dar unde nu m-am putut desfășura din eternele motive. In câteva zile merg la Stuttgart, unde va fi la fel. Alergi pe loc, pe un stadion în care toți spectatorii stau cu spatele. Vor urma Graz și Viena luna următoare. Drumuri lungi care, ca niște ițe, îmi împletesc viața.

386

Cărțile pierdute: cea de poeme (aici și uluitorul vis cu poemele lui Nichita) și cea de povestiri, scrisă de mână într-un caiet cu coperți tari. Nu mai visez, de fapt visez, dar visele mi se șterg instantaneu dimineața. Și sunt ca niște culoare cafenii, cu plafonul prea jos.

Să fii ceea ce scrii, să nu fii nimic în afară de asta, să fii literatură, așa cum era Kafka. Dar un Kafka român e o absurditate. Nimeni nu l-ar fi scos la suprafață, aici, din anonimatul său „fericit în nefericire".

Din *Alixăndria,* dar tot atât de bine ar putea fi și din *Star Trek:* „Goți, magoți, agar, axos, divis, xotin, xanarte, xasan, climand, taanii, xeanii, martatin, hohonii, agramantii, amflig, psoglov, faracii, iarații, sisochia, nichienii și lescrătinii. Și așa se spunea, că vor ieși acele limbi în zilele lui Antihrist și se vor închina lui, și vor fi mâncători de creștini cu ovreii și cu țiganii cei păgâni, și vor mânca copiii oamenilor, și părinții se vor uita cu ochii lor cum îi frig și-i

mănâncă."

16 oct. Acum sunt viu, am cincizeci si doi de ani si nici ' > »

un viitor, dar sunt viu, viu ca și tine, prin literele astea curge sânge, paginile astea sunt fotosensibile. Iar pentru tine, care te-ai născut abia azi, sau te vei naște peste cincizeci de ani, las mărturia asta că am fost viu, cum rămâne cochilia după ce melcul s-a sleit de mult. Mințile celor din jurul meu explodează ca niște baloane împunse cu acul. întâi tata, ajuns (i-am făcut poze) inexpresiv și blând ca o piatră de râu rotunjită de ape, acum Mioara, verișoara mea, cea mai calmă ființă pe care-am întâlnit-o vreodată, cu creierul inundat de spargerea unui vas. In comă de zece zile, abia ieri „a deschis ochii". Iar mie îmi urlă urechile continuu, de aproape un an. Boli, morți fulgerătoare, înmormântări, catastrofe, trădări, ofense care-ți lasă cicatrice, tristețe neagră - iată fața cealaltă a vieții noastre, emisferă de umbră ce te așteaptă după apexul

387 vieții, după il mezzo del cămin. Jurnalul tău devine saturnin, jurnalul lui Pontormo.

E trei și jumătate noaptea, n-am putut dormi o clipă. Anotimpul trece, singur veghez. Sunt santinela, cel ce veghează somnul celorlalți, de care scria Kafka. Scriu aici, dar nici cu a zecea parte din puterea mea de altădată. M-am obișnuit, din ticăloasa nevoie de a supraviețui, să scriu repede, ușor, la suprafață, să scriu, să descriu. Am uitat cine sunt și ce trebuie să fac pe acest fund de mare. Am fost într-un fel părăsit, lăsat de capul meu.

Azi am răbufnit cu o violență care m-a surprins și pe mine. Pentru că am dispărut de peste tot, pentru că nimănui nu-i mai pasă de mine. Cineva mi-a trimis un filmuleț pe You Tube cu o farsă: într-un lavoar, la

toaleta femeilor, oglinda e înlocuită de un geam ce dă spre o sală identică. Două gemene stau față-n față, dând iluzia reflectării. Femeile care intră sunt siderate: nu-și văd chipul în oglindă! Așa sunt și eu. Mă vedeam înainte în ceilalți. Acum am dispărut. Ei se-mpiedică de mine ca de-un templu ruinat în junglă. Nu trăiesc o criză de personalitate, căci personalitate n-am avut niciodată, nici nu am o problemă de imagine, ci problema mea e că *nu mai am* imagine, în ochii mei și-ai altora. Și-așa o să merg până când imaginea și personalitatea mea vor fi construite de o nouă carte. Spuneam odată că eu nu știu ce cred despre un lucru până nu scriu despre el. E adevărat, și asta mă include și pe mine însumi. Eu sunt cărțile mele. Privește-n urmă la șirul de cărți adunat de 30 de ani încoace: sunt vertebrele *> •>* spinării mele. In rest - sunt amărâtul animal moale care locuiește casa-n spirală.

Manierele, stilurile, tropismele literare mor, ca tot ce e doar literar. Ce rămâne mereu uimitor, mereu proaspăt e puterea de gândire. Puterea de gândire îi distinge pe cei mari și adevărați de simplii bijutieri, autori de brățări și pandantive ce se demodează.

388

Prim și ultim Erofeev: citesc *poemul* lui Venedikt cu uimirea pe care-o am pentru tot ce n-aș putea face eu în scris. E nemaipomenit, e dat dracului. Nu știu ce înseamnă sufletul rus, dar aici e mai abundent ca oriunde. Erofeev e Burroughs al Rusiei, cartea asta e *Naked Lunch-vX* rusesc. E aceeași știință rimbaldiană a dereglării simțurilor, aceeași experimentare cu otrăvuri tari, și anume cu *toate* disponibile. Se bea votcă, vermut, parfum, ojă de unghii, „denaturat", șampon, loțiune pentru transpirația picioarelor, câte una sau în cocteiluri numite „lacrima comsomolistei", „sărutul mătușii nu știu cum", „licoarea Canaanului" etc. Se sughițe, se bo- rășțe, se povestește, se

visează, se vorbește cu îngerii. Totul pe fundul unui ocean de votcă, de fapt ca în clipul lui Pavel Stratan. Băutura e în gena rusului, e vitală și definitorie pentru el ca limba si locul de baștină. Cică în nu știu ce roman al > » *
lui Remarque (mi se pare) se bea la fiecare pagină. Ceva Calvados, ceva dubonnet. Păi ăsta e prunc în fașă față de Erofeev, care face o galerie pitorească de fetuși teratologici conservați în borcane de spirt. Foarte tare, și spirtul, și cartea. Otto Gross intuise perfect: degenerații sunt sarea pământului.

17 oct. Pentru mine, ca penitență, din rimbaldian-dos- toievskian - harmsian - borroughs ian - kaf kianul *Moscova - Petușki* (o scriere majoră): „pe cântarul *acela* (al Judecății de Apoi - n.m.) oftatul și lacrima vor trage mai greu decât calculul și premeditarea..." Știu, știu. Știu de ce se uită atâția cu silă la mine, deși am cunoscut si cunosc si eu oftatul si lacrima. Știu de ce chiar și la mormântul meu o să aud, filtrat prin pământ și râme, același „mai dă-1 în mă-sa“. Și în mintea tuturor școlarilor care-or să se chinuie cu „sodomizarea fluturelui" și cu chiuveta postmodemă - o fac deja - tot „dă-1 în mă-sa“ se-aude. Asta o să fie epitaful meu, și pe bună dreptate. încă unul care și-a pierdut viața „par delicatesse". Dar

389 oare măcar câteva pagini din *Orbitor* nu sunt tatuate direct pe pielea mea, nu-mi sunt scrijelite cu tăieturi de lamă pe limbă? Oare nu pot și eu să înghit un crocodil? Ba chiar în ultimul timp am trecut cu bine și ordalia cea mai revoltătoare: am suportat ideea ratării și-a anonimatului, care mi-a făcut bășici pe creier.

Cu toate astea, una-i una și alta, alta. Erofeev e cel de pe urmă care-a ajuns cel dintâi. Eu - cu mine va fi în cel mai bun caz invers. In cel mai rău o să dispar

cu totul.

De prisos să scriu că nu există și nici n-ar putea exista o carte ca asta scrisă de-un român, oricât de alcoolic sau genial ar fi el. Pe alocuri, Nichita, în ultimele lui poeme, are măreția Marelui Păcătos. Dar în jurul nostru nu e Rusia, și n-avem în peisaj înălțimile marii proze ruse, fundate pe o înțelegere specială a Scripturilor. Cum nu-1 avem pe Marmeladov, n-am putea să-1 avem nici pe Venea. Nu există ceva ca „icoana lui Hristos" în inima noastră cu sistole și diasistole gen deal-vale, nu suntem, nici în viață, nici în literatură, izvoare de apă vie. E drama cioraniană a autorului român, care trebuie să-și inventeze o cultură individuală și niște mituri personale, în loc să se-nalțe o dată cu munții pe cultura și miturile deja existente, iar asta îi cere atâta energie, încât e o minune dacă-i mai ajunge și pentru o scriere cât de cât originală. E motivul pentru care cei cu adevărat mari au scris atât de puțin: Mateiu, Blecher, Urmuz, și pentru care din ceilalți, care-au scris mult, rămâne tot atât de puțin până la urmă.

Zilele trec înspăimântător de repede. E parcă un salt, o strângere de inimă, și deodată s-a făcut noapte, și iar n-ai făcut absolut nimic, n-ai citit și n-ai scris un rând. Și-atunci nu-ți vine să te culci, stai până adânc în noapte, speri că, în ultima clipă, cineva o să-ți trimită o frază, orice ar putea da conținut zilei epuizante. Și uneori, ca alaltăieri, nu dormi până dimineața.

Cititul e cheia. Am o *Istorie a corpului,* de la Renaștere la Secolul Luminilor. De mers în răspăr cu toți și cu toate.

29 *oct.* Tatăl lui Blecher era entomolog amator, aflu dintr-o carte înduioșătoare, *Serenada zadarnică,* a Măriei Ghiolu, cea din *Jurnalul* lui Sebastian. Nu aflu prea multe alte lucruri. E o carte cu copertă naivă, apărută în 1970 la editura Eminescu. Maria e cea care mă umple de tandrețe. Are 26 de ani în carte, când îl cunoaște pe Minu - Blecher. Când o publică, are 60. Azi ar avea peste 90. Era o fată pentru care totul era pe același plan, iubirile, copacii, rudele și câinii, desenate toate cu o gingășie pointillistă. O fată de pension, o Adela mult mai imatură, în care orice instinct sexual e cu desăvârșire inhibat, cel puțin în expresia lui scrisă. Rămâne un fel de frumusețe interioară vagă și neatașată, foarte feminină. Femeie a anilor ’30, dar nu Doamna T. Cu educație și lecturi, nu însă prea mult împinse în modernitate. De care sigur te poți îndrăgosti - de fapt *trebuie* să te îndrăgostești -, dar nu te poți gândi la ce are între picioare (probabil că nimic). Firește, dacă nu ești Brumaru, ca să visezi la „pizdoiul" din chiloții Annei Karenina... Ce zadarnică serenadă a timpului și-a nostalgiei, într-adevăr: Maria povestește dublul ei amor - sau dubla compasiune, mai curând, la 35 de ani după ce s-a petrecut, iar eu o citesc la 38 de ani după ce-a publicat cartea asta necitită și nerecenzată de nimeni. Iar poate că tu citești rândurile astea la patruzeci de ani după ce-au fost scrise, după ce eu, în fine, voi fi aflat.

Am citit și *Istoria corpului,* în întregime, în două zboruri cu avionul spre și dinspre Stuttgart. M-a frapat doar limba mumificată a unui sfânt, păstrată-ntr-un relicvariu și sărutată de mii de credincioși. Altfel, pastișă cuminte după Foucault.

Citesc biografii, Poe, Arghezi, Baudelaire. încerc să-i înțeleg, eșuez.

în metrou, ieri: un scriitor e ca un criminal: nu trebuie să omori în fiecare zi pe cineva ca să fii criminal: dac-ai omorât o singură dată ești criminal pentru totdeauna. La fel, dac-ai scris o singură pagină adevărată, ești scriitor și demnitatea asta nu ți-o poate lua nimeni. Dar, reversul: dac-ai avut zeci de tentative de omor si n-ai făcut decât să-ti rănești >
» 1
victimele, nu ești un ucigaș, după cum nu e scriitor cel ce-a ratat oricât de multe cărți. Legat de asta, Ivan: „G. Gospodinov e un scriitor foarte bun, dar nu moare după fiecare carte. Eu asta aștept de la un autor: să moară la sfârșitul cărții lui, ca să mor și eu cu el“.

Poe și-a trăit tinerețea în vila părinților săi adoptivi, numită Moldavia! Ce-ar fi făcut Pynchon din asta (și din miliarde de astfel de detalii)?

Scriu cu mare împotrivire interioară ceva despre Marea Neagră, Ovidiu, Medeea... Nu mă mai îndeamnă nimic către scris, sunt dezabuzat și confuz. Balansoarul a basculat brusc și nu-mi mai aflu nici lumea, nici locul. Ieri seară, la o ceainărie, cu Ioana P. Vorbim numai despre morți. Am văzut deja ducându-se o generație întreagă. Iar cei care-au supraviețuit au fost degradați fără vină, ca Dreyfus: li s-au smuls galoanele și epoleții, li s-a frânt spada pe genunchi. Ne-am degradat brusc, năucitor, nu mai găsim cadența într-o lume nouă, care nu mai are ce face cu noi. Ne beam ceaiul și ne priveam cu spaima noastră recentă în ochi. Intrau în ceainărie fete tinere, unele uimitor de vii și de frumoase, care nu mai erau pentru mine.

Sunt iarăși la etajul școlii 41, mă-ndrept iar cu groază, prin aerul oliv, către o sală de clasă. Holul e

pustiu, din spatele ușilor se aude rumoarea copiilor, am întârziat, am plecat ultimul din cancelarie, cu catalogul sub braț. E cea mai rea clasă a mea, în care intru cu mare strângere de inimă. Deschid ușa și mă-ndrept spre catedră. Copiii pufnesc în râs, totul

392 e-ntunecat, abia se văd capetele lor hirsute, pline de păduchi. Nu-mi amintesc ce lecție au, deschid manualul, încerc să citesc, nu-nțeleg nimic. Sunt poze fără noimă, povești pe care nu le pot localiza. Dau foaie după foaie, tot mai nervos. Copiii se frământă, se-ntorc la bancă, se ridică-n picioare, se-ncaieră. Eu dau paginile până la boțesc, nu găsesc lecția, pe geam cerul e tot mai întunecat.

30 oct. „Inspăimântătoarea mea poveste". Căci jocul este tragedia Om etc. etc. Doar că nu am deocamdată concepte și cuvinte pentru tragedia asta. Nu am decât vreun metru pătrat de piele pe care s-o simt, ca în *Colonia penitenciară.*

Ieri a apărut *O}* în Suedia. Ii doresc o soartă bună.

Până la urmă, doamnă Ghiolu, ai fost fascinant de neinteresantă. Nu se vede că i-ai citit pe Proust, Gide, Sebastian și Blecher. Nu se vede nici măcar că l-ai iubit pe ultimul, deși l-ai iubit. Ai scos dintr-o cutie artizanală, cu scoici lipite pe nisip, niște poze vechi interșanj abile, poze de căței, pisici, palazzo-uri florentine, amanți bătrânei, copăcei, Minou, alți bătrânei, alți copăcei, alte mătuși. Iar când l-ai cunoscut pe Blecher erai măritată, bogată, te durea-n fund. Iar pe Sebastian îl descrii ca pe-un pitic care-ți face silă. Ce viață oribilă trebuie că ai avut. Cum trebuie să-ți fi amintit, bătrână, că i-ai cunoscut. Mă gândesc uneori la Michi, cu sensibilitatea ei inutilă, farmecul ei intens, sexualitatea ei, cu cât mai discretă, cu atât mai feroce. Dar atât de inteligentă încât să înțeleagă vidul fantastic în care trăiește, deja

a trăit. Și totuși nu există femei mai minunate, „la picioarele cărora ai vrea să mori". Pentru că misterul lor e tocmai ăsta: cum poți fi atât de frumoasă și-atât de goală interior? Căci frumusețea, pentru noi, e în sine intelectuală, în sine izvor de viață. Misterul e acel vid radios despre care vorbesc misiticii și inițiații.

Când m-am trezit era ceață în cartier. M-am trezit cu gândul că am patru ani lungi la dispoziție pentru o nouă carte.

393

Că n-am de ce să mă grăbesc. Că pot prospecta în voie. Rămâne însă gândul că aș putea să nu găsesc nici un filon cu adevărat nou și să intru tot mai mult în panică, pe măsură ce ăștia patru ani se scurg. „O să fie tot mai greu pentru tine", îmi spunea cineva.

O carte de fragmente, de amintiri punctuale, un mozaic al minții mele, al clipelor trecute fără consemnare, dar care acum... Și singurul criteriu: interesantul. Să nu știu ce vreau să fac, să fiu eu însumi surprins de „outcome".

Refuz să mă așez în noua mea vârstă, în noua situație. N-am ales-o eu, mi-a fost impusă, așa cum îngerii care cad primesc un nou trup, cu solzi, gheare și colți și sunt lăsați să se descurce cum pot. Și cum să rămâi bun și celest când ai un sex erect care sfâșie ca un vârf de lance? Cum să ignori că ți-au crescut spini din vertebre? Cât n-am însă decât muguri de spin, ignor, ignor, ignor.

Merg la facultate cu mașina, până la metrou, la Aviatorilor, apoi trei stații subpământene. Ies în pasajul apocaliptic de la Universitate: doar pereți goi de ciment, adevărat buncăr prin care se scurge o umanitate anonimă. Nu mă mai recunoaște nimeni,

nu se mai întoarce nimeni după mine. Intelectualii nu mai apar la televizor, au devenit invizibili social. Nici măcar în holul facultății, renovat, cu frumoase lămpi noi în tavan, cârdurile de studente nu par să știe cine sunt. Acum mi se par fetițe de liceu. Țin cursuri, vorbesc inspirat despre Arghezi, modernism, literatură, dar după ce ies din amfiteatru și mă-nfund în noaptea plină de reclame și faruri, e de parcă nici n-aș fi fost acolo. E ca o poveste fantastică, e ca un vis. îmi mișc picioarele, îmi întorc capul, dar sunt desprins de lume ca o retină dezlipită de ochi. Miroase a toamnă, farurile mă orbesc, intru iar la metrou, în coloana de oameni, toți cu mult mai tineri ca mine, fără-ndoială produse ale minții mele.

394

31 oct. Nu există surpriză destul de mare când umbli în neștire pe internet. Afli, de pildă, că *Orbitor 1,* 2, *3* și chiar *4* sunt sculpturi din anii ’80 ai unui oarecare Canneto, artist din Columbus, Ohio... Cum arată? Ei, așa, gen Irimescu: alamă foarte lustruită. Căci nimic nu e nou sub soare, și ce-a mai fost va mai fi, și peste o mie de ani atomii corpului meu vor fi-n nori, în oceane, în girafe, în insecte, dar mai ales în noroi.

32 nov. Scriu cu un efort penibil un penibil text despre Ovidiu, Medeea, Tomis etc. De fapt, cuvântul repetat de două ori aici e cel mai potrivit pentru tot ce-am făcut în ultimul timp. E ca un coșmar din care nu mă pot trezi. Mă simt ca Johnny al lui Cortazar, trecând din odaie-n odaie cu plafoanele joase, fără să știu cum și de ce și ce se petrece cu mine, scufundat doar în umori și emoții animalice, pe care nu le mai pot nici înțelege, nici controla. Alaltăieri un fel de

„discurs" într-o engleză jalnică, în fața unui auditoriu consternat. „M-am făcut de râs“, i-am spus apoi Ioanei, dar n-a fost așa, cred că impresia a fost mai curând una tristă și jalnică. Cred că am fost compătimit ca un ins altădată înfloritor și care s-a prăbușit brusc, în urma unei boli neașteptate. Apoi i-am spus lui Bruno: am ajuns în acea situație în care unui autor nu i se mai deschid decât câteva drumuri: alcoolul, sinuciderea sau rușinea permanentă de a nu fi avut curajul să alegi unul din primele două. Va trebui deci să mă obișnuiesc, să schimb metabolismul mândriei cu unul al umilinței. Lumea s-a schimbat în jurul meu, cea în care mă simțeam în centru a dispărut, iar eu m-am schimbat mai tare ca lumea însăși. Nu mai știu să scriu, nu mai am intuiția frazelor, trișez, jonglez stângaci cu cuvintele ca să-i mai impresionez pe câțiva naivi, dar nu mai e nimic adevărat, căci nici o putere nu mă mai ajută - dacă m-a ajutat vreodată. Cel mai bine

395 ar fi de-acum să tac, și-n orice caz, chiar dacă-mi mai vorbesc mie însumi, să tac față de ceilalți. Bine fac Agop sau Florin. Măcar își păstrează demnitatea. N-am nimic mai bun decât tăcerea în clipa asta.

De două zile fac eforturi mari să uit mizeria cu „discursul", așa cum, cu câțiva ani în urmă, m-a chinuit episodul cu Păunescu, și cu un deceniu și jumătate înainte, cel cu tradiția, la cercul lui Simion. Cele mai penibile momente din viața mea. De fiecare dată n-am mai știut unde să mă ascund de rușine.

Slăbesc îngrijorător, azi-dimineață aveam 68 de kilograme. Slăbesc, deci, cam un kilogram pe lună, de cel puțin trei luni încoace. Poate din suferința asta interioară permanentă. Sunt acum puțin sub greutatea normală la înălțimea mea, mă simt de fapt bine așa cum sunt, dar mă tem ca tendința asta să nu

continue.

Nu știu ce mai fac în afară de faptul că sufăr, sufăr intens. Citesc jurnalul Virginiei mai departe, am citit nițel pe internet despre Vita Sackville West (Ginny s-a dat la ea, și nu invers), m-am distrat cu *Roșul ușor* al lui Foarță... Nu mă pot încă apuca de nimic. în starea asta ar fi o prostie.

Criticii nu fac niciodată disecție, ci doar vivisecție. (Trebuie scris altfel.) Vreau să spun că, din punctul de vedere al autorului, critica lor e vivisecție pe propriile lui organe.

18 nov. M-am întors de la Graz și Viena cu vreo 200 de poze și cu o stare de depresie „care nu-mi e neobișnuită". Mi-am luat cu mine *Numele trandafirului,* din care n-am citit nici un cuvânt. Dar cu o zi înainte să plec, am trecut prin vreo 50 de pagini din Hrabal, *L-am servit pe regele Angliei,* dicteu automat, cum scrie chiar el în prefață, de o frumusețe înmărmuritoare. Recunoști imediat un autor mare, care n-are treabă cu nimeni (am încercat vreo patru pixuri,

396 și nici unul nu merge ca lumea). Mi s-a părut aici că atinge (sau „se atinge de“) subtilitatea erotică a lui Brumaru. Supra- realismul a dat inflorescențe ciudate, diferențiate de pământul pe care a căzut sămânța: opalescența Caraibelor la Marquez, flamboyantul Pragăi de Aur la Hrabal, levantinismul târziu la... naiba știe mai cine. Am să merg mai departe cu Hrabal, zilele astea, în ciuda nebuniei cu târgul etc.

în toate pozele pe care, în ciuda protestelor mele, mi le-a făcut Ioana, am ochii teribil, înspăimântător de triști, cu cearcăne gălbui-cafenii sub ei, cu asimetria feței mai vizibilă ca oricând. în cel mai propriu sens al expresiei, nu mă mai recunosc în ele.

Cum nu mă mai recunosc în oglindă, ca în acel poem în care se vorbește despre iazul care e fiecare oglindă: „Am înecat în el o fată tânără și, drept pedeapsă, în fiecare zi se ridică, acum, din adânc, o bătrână hidoasă", sau așa ceva.

La Viena, într-una dintre stațiile de metrou, am văzut un ins cu sindromul Tourette. A fost ca un citat din *Malte Laurids Brigge.* Era bine îmbrăcat, într-un costum beige impecabil. Mergea total dezarticulat: într-o clipă puteai crede că are chorea, în clipa următoare parkinson, apoi că se joacă pășind ca uriașii și ca piticii, asemenea copiilor. Făcea cu capul mișcări ca ale păsărilor, când se uită la cer când cu un ochi, când cu celălalt sau când, după ce-au sorbit din hârbul cu apă, dau capul pe spate ca să se ducă apa pe gât. Fața i se-ncrețea și descrețea în rânjete ironice sau doar cretine, în încruntări meditative, în expresii de uimire exagerată, ca a bonelor care citesc din cărți copilașilor. După ce făcea vreo zece metri pe peronul pustiu, profilat pe albastrul peretelui ca pe un ecran albastru dintr-un studio de filmare, se-ntorcea brusc și, cu aceeași perindare de gesturi și mutre, ca o păpușă dezarticulată, o lua în direcția inversă. Sachs scrie că, măcar unii dintre ei, pacienți cu sindrom Tourette, sunt

397 oameni foarte fericiți, și că multi, după vindecare, își amintesc cu nostalgie de libertatea de altădată a mușchilor perior- biculari, a fibrelor gâtului, a sforilor neurale care, ca-n Rilke, trag marioneta în sus, ca să contrabalanseze îngerul.

In Suedia, *Orbitor* are o primire, în fine, demnă de el. Ar fi puțin fastidios să citez aici din atât de multele cronici entuziaste, ajunge să spun că mai toate o consideră o carte demnă de faimosul lor premiu. Nu era nevoie de succesul ăsta ca să-mi

confirme credința în *O}*. Ea nu mi-a fost nici un moment zdruncinată, pentru că eu, mai bine ca oricine, știu ce e acolo. Mai știu însă că n-am putut spune acolo nici a zecea parte din ce e-n mintea mea, și asta-mi dă speranță pentru viitor.

O halucinație în zori, într-o perioadă cu multe și chinuitoare vise, de care prefer să nu-mi amintesc. Sunt într-un puț adânc, sau mai curând într-o clopotniță uriașă, goală pe dinăuntru. De foarte sus, atârnă spre mine nenumărate sfori, de la unele subțiri ca firul de păianjen, până la adevărate odgoane, groase ca pe mână. Dacă trag de oricare dintre sutele de frânghii și ațe, foarte sus sună un clopoțel, un clopot de aramă sau un enorm clopot de catedrală. Dar nu asta e-n mintea mea. Trebuie să evadez din acel puț jegos și sinistru. Nu e nici o altă cale decât cea care duce-n sus, spre invizibilul cer de deasupra, plin de clopote invizibile. Așa că-ncep, ca un păianjen neîndemânatic, să mă cațăr pe sfori în sus, stârnind o cacofonie îngrozitoare de clinchete și tălăngi. Cu timpul, observ că urc mai eficient dacă apuc, în ordine, anumite frânghii. încep să fac game și arpegii, apoi mici melodii repetitive. Când ajung să compun piese mai complicate, aproape că zbor în sus. Ajung, după ani sau decenii de cățăr- rare, la o muzică supremă. Acum mă-nalț cu o viteză fantastică, asemenea unui glonte de aur topit printr-o țeavă de armă. Sunetele se aplatizează, devin materie. Construiesc, acolo,

398 sus, o tipsie de lumină pură, de fotoni înghețați,
duri ca diamantul, de care mă izbesc, împroșcând cu
sânge și creier, cu urină și dinți zdrobiți, minunea.

O să am, la târg, și până la sfârșitul lunii, o perioadă foarte, foarte grea. îi lansez, unul după altul, pe Manolescu, Liiceanu și Volodea, plus nu știu

ce colecții și antologii, apoi jurizez la festivalul DaKino. Vor fi și mondenități de toate felurile. Și-n tot timpul ăsta sunt singur cu Gabriel în București. Nu știu ce o să fac, cum o să mă descurc. Abia aștept să vină decembrie și să ieșim puțin la larg.

Sunt total adormit, deși e aproape 12, urechile îmi țiuie, îmi simt trupul ca o tulpină goală pe dinăuntru. La Viena mi-a trecut prin minte că viața mea, de fapt, s-a încheiat, și că mă aflu acum într-un fel de sală de așteptare pentru ce-o să urmeze.

în public vorbesc prost, neinspirat, și nu e de mirare, căci sunt iar într-o perioadă de destructurare totală. Repet lucruri spuse altădată mult mai bine, fac gafe și greșeli de situare în context. Da, ar trebui să tac, în cel mai adânc fund de pădure. Ar trebui doar să citesc, timp de un an de zile, câte șase ore pe zi, ca altădată.

25 nov. Ieri, la comemorarea Cenaclului de luni. Nimeni n-a părut să observe că mi-am trimis în sala aia tristă sosia. Poate fiindcă toți și le-au trimis pe-ale lor. Nimeni n-a comunicat cu adevărat cu nimeni. Exact ca pe vremuri, bătrâne. Apoi, în subterană, unde, în fum și-nghesuială de fete tinere, s-a lansat *Rubik.* Nici aici n-am comunicat, o, select intelect.

Mă gândesc tot timpul la ce-ar fi de făcut. Au trecut doi ani de când am pus ultimul punct. Mi se pare limpede că n-aș putea scrie nimic acum. E un fel de ușurare pentru mine. Nu doar că n-aș putea scrie, că n-am despre ce să mai scriu, că m-am golit de toată substanța amintirilor mele - fiindcă

399 nu vreau să fiu romancier dar nu mai sunt în literatură, nu mai sunt autor. Și, cu cât mă gândesc mai mult la asta, cu atât *devin* asta, nu pot ieși din cercurile mele.

Istoria lui Nichi, imensă si crudă. Cum m-as fi simtit dac-aș fi fost trecut, ca atâția, la „autori de dicționar", menționați doar cu numele? Cineva-mi spune o anecdotă: la un cenaclu din provincie, un bătrânel vine la el și-i zice: „Eu sunt poetul cutare, prezent în *Istoria* lui G. Călinescu." Intrigat, merge acasă, ia *Istoria* și caută la index numele bătrânelului. Consternat, îl găsește. Se duce la pagina respectivă și dă de pasajul: „Tot de aceeași perioadă țin și: cutare, cutare, cutare, cutare (vreo treizeci de nume, între care și al poetului în vârstă), toți lipsiți de orice valoare..."

Dar am capul greu, vâjâitor, și o ciudată stare de greață și slăbiciune. Și sentimentul că propriul meu craniu nu-mi aparține.

Ioana: „Nu scrie roman istoric acum, după *Zilele regelui.* Ideea ta e minunată, dar toți vor zice că..." îi spun: „Dar ar fi cu totul altceva." „Știu. Totuși..." Da, totuși. N-am să mai scriu nimic, pentru că toți se vor adăuga la lista celor ce au spus că.

Aseară, la 10, când m-am întors, eram impregnat de fum de țigară. Cearșafurile, când am făcut patul, puțeau și ele. Și acum pielea mea miroase. De-aceea, azi-noapte, am visat trabucuri, din cele de lux, în cutii de lemn parfumat.

în ultima săptămână am luat câte-o linguriță, de ici-colo, din supa vieții. Fețe, cuvinte, reviste, cărți - care nu mai reușesc să însemne nimic. Noua casă nu pare prielnică nici vieții, nici scrisului. Ioana e tot mai stresată, eu tot mai absent. Cam ca-n paginile despre cupluri din *Scrisorile* lui Gabriel. Nu știu ce

ne-ar putea zdruncina ca să ne venim o dată-n fire.

400

8 dec. A fost o săptămână pierdută cu festivalul DaKino, o aiureală fără nici un sens, apoi încă una risipită într-un dolce farniente, umblând pe internet pentru mobilul Omnia cu care m-am ales (un computer de câțiva centimetri cubi), văzându-mă cu prietenii, trăind pur și simplu la larg, mai la larg ca oricând. Tot ce ține de vechea mea viață, de vechile mele obsesii și temeri are străvezimea ireală a amintirilor din adolescență, meduzele când plimbă sub clopotele verzi. Am trăit voluptuos în densitatea cea mai densă a vieții care se viețuiește, așa cum n-am mai simțit-o de 35 de ani încoace, de parcă acești ani pur literari, trăiți în transa scrierii de cărți și-a eternei competiții cu mine și cu ceilalți ar fi fost doar o uriașă paranteză de aur în viața mea, un sâmbure de aur topit, care însă acum, când trăiesc cărnița moale și gelatinoasă din jur, mă înfioară: cât de mult m-a chinuit, decenii în șir, visu- ăsta literar, ca o vezică plină cu metal topit aflată în pântecul meu. Slavă Domnului, criza s-a sfârșit, febra viață s-a dus, în sfârșit, vorba drogatului cu gaz lampant din Boston.

Faptul că de când am terminat *Orbitor* n-am mai scris, ba chiar m-am îndepărtat cu totul de literatură e una dintre operele mele cele mai inspirate. Dacă m-aș fi apucat imediat de-o carte nouă n-aș fi fost altceva decât un scriitor de rând, iar azi aș fi fost plin de remușcări. Am lăsat un interval în viața și-n scrisul meu, pe unde să circule aerul proaspăt. Aerul de decembrie, cu miros de zăpadă și arome de eșapament. N-am să regret niciodată pauza asta,

chiar dacă s-ar dovedi că nu e pauză, ci totală epuizare, și dac-ar dura până la sfârșitul sfârșitului. Am scris mai bine de treizeci de ani fără nici o relaxare, fără nici o-ntrerupere, țintind disperat spre ceea ce n-a țintit nimeni, niciodată. Am cărat în spinare adversitatea tuturor. „Nu sunt un Isus Cristos al literaturii", scria Joyce, care, incidental, chiar era. Cu atât mai puțin eu. Respir, mă odihnesc, îmi cultiv grădina. Mi-au ajuns ambițiile,

401 nefericirea și ura. Neînțelegerile, cititul până la împăien- jenirea ochilor, scrisul până la bătături (cât se poate de concrete) pe degete. Presiunea tuturor: mii de tone pe centimetru pătrat de viață. Mă adun din miile de bobițe de mercur în care m-am risipit, fiecare dintre ele un mărgăritar înaintea porcilor. Le văd: moi și tremurătoare, alergând una spre alta, unindu-se câte două și câte trei, refăcând marele glob de oglindă în care să mă pot, în fine, vedea, ca în oglinda larger than life a lui Parmigiannino, de la Albertina.

O viziune, acum câteva nopți: deschid ochii în întuneric și văd un bust de femeie, capul și umerii, modelate din lavă roșu-străvezie, incandescentă până aproape de curgere, totuși cristalină încă. Iar de jur împrejurul capului, păr de flacără portocalie, fluturând asemenea coroanei solare. Plutea în fața mea, luminând misterios, ca buștenii incandescenti dintr-un cămin, până ce s-a stins cu încetul. „How can a light that burned so brightly suddenly burn so pale? Bright eyes" ... Ochi strălucitori în adâncul camerei și-al minții mele. Iar cu două nopți în urmă am auzit-o pe Ioana chemându-mă. Una dintre acele șoapte care-ți răsună limpede în ureche, căci e o creație a urechii în lipsa oricărei vibrații, timbru pur al unei voci prezente în toată carnalitatea ei. M-am trezit știind că a fost o iluzie auditivă și, cu ochii

deschiși în noapte, m-am gândit la Ioana, care dormea lângă mine, cu o dragoste adâncă și totală, cum nu simți de fapt aproape niciodată. Și deodată Ioana s-a-ntors spre mine și m-a sărutat pe umăr. A fost o comunicare subliminală a corpurilor și minților noastre, într-o transă pe care doar stările de „încântec sau descântec" nocturne o fac posibilă.

Plouă peste iarba noastră, peste iedera noastră, peste olanele noastre. Peste arbustul nostru cu bobițe roșii. în biroul meu e cald și liniște aproape totală (o aud doar pe Ioana, cu două etaje mai jos, formând numere de telefon). O să ningă

402 în câteva zile, o să stăm mult în trafic, pe drumuri înzăpezite... Poate-o să mergem de sărbători la Sângeorz. N-am simțit încă iarna, dar ea o să vină și anu-ăsta, cu vin roșu și cu voluptatea viețuirii în încăperi bine încălzite. Va trece 1 ianuarie, vom fi în 2009 și, în ciuda ataraxiei mele de-acum, totul va reîncepe să strige: un cântec! un cântec! ca-n Ezra Pound. Iar 2009 va fi poate începutul unei perioade noi în scrisul meu, adică în viața mea.

O sută de pagini de jurnal în caietu-ăsta, incluzând fila pe care o-ncep acum, și care, până pe 10, când se face exact un an, n-o să scape de maculare (căci așa suntem scriși cu toții, tatuați de acul înveninat al vieții de sus până jos). Am avut tot timpul senzația că în ultimul an n-am scris aici mai deloc, totuși iată că s-au adunat ceva pagini, cam numărul mediu din ultimii zece ani. Diferența stă în calitatea scrisului, în forța lui, în miza lui. M-am relaxat, e drept, dar marele pericol a fost abandonul. Oricât de mediocru am scris aici, am menținut o tensiune în lipsa căreia aș fi ajuns la cașexia celor cu poliomielită. Sunt exact la jumătatea caietului. Să dea Domnul („cine ești tu, cel care ești, / și cum de ești, când nimic nu este?“) ca pe 8 decembrie 2009 să pot scrie că sunt la

jumătate - sau măcar la prima pagină - cu o carte nouă, despre care acum nu știu nimic și care totuși deja există, pentru că eu exist. „Mă rog să fii, de mine însumi mă rog să fii.“

9 dec. Cartea de fragmente, alternativă la roman. Ieri mă gândeam că am fost și eu vreo 20 de ani un scriitor adevărat, adică un om care-a trăit numai pentru literatură, care și-a subordonat toate funcțiile vitale, valorile, secundele și anii literaturii. Am fost unul dintre cei prin care s-a scris, un medium pentru o putere care pentru mine e reală ca orice lucru real din lume. Cel puțin vreo două decenii n-am trișat și n-am făcut compromisuri. Ultimii cinci ani au fost însă

403 triști, deși în *O}* n-am făcut, de asemenea, nici un compromis. Dar n-am mai fost, cum se zicea despre vechii regi iudei, „cu toată inima pentru Iehova“. Am jertfit și Baalilor, și Astarteelor. Firește, toți ceilalți o fac, ba chiar jertfesc numai lor, dar mie nu mi se permite. Va trebui să nu mi-o mai permit nici eu însumi. Căci o carte nouă, demnă de mine, și un nou copil (ieri, discuție cu Ioana despre asta: va fi probabil la anul, în august sau septembrie) e tot ce aștept pentru deceniul care urmează, dacă va mai urma un deceniu.

Statie subterană de metrou. Oamenii urcă în șiruri nesfâr- șite pe scara rulantă. Metroul pleacă din stație cu vuiet, împingând aerul înainte în tunelul înghețat. Deodată, din susul scării se aud țipete sfâșietoare, urlete ca de infern. Treptele scării se dau peste cap, începând de sus, prinzând gleznele oamenilor, sfărâmându-le oasele. Cei de mai jos nu înțeleg ce se petrece, dar văd cum ceva atroce și înspăimântător se apropie de ei cu viteză atât de mare, încât nu mai au timp de reacție. Sunt cosiți și ei, transformați într-un ghem uman însângerat.

Labele picioarelor, încălțate-n pantofi, sunt retezate și cad în spațiul de sub scări. Scara duce-n sus trupuri ce se zbat în urină și sânge. în fine, cei din capătul de jos se dezmeticesc și sar, înnebuniți, peste balustradă. Un miros îngrozitor, feromonii durerii insuportabile, ai groazei fără Emite, ai adrenaEnei și-ai dejecțiilor și-ai tragediei umane, umplu spațiul subteran. E oprit brusc curentul și se face beznă. E infernul, plin de țipetele celor osândiți.

Nein. Totuși halucinația asta o am de câte ori urc o scară rulantă.

12 dec. Viata liniștită si mulțumită a celui care si-a
termi- » » > » 1
nat misiunea pe pământ. Un elicopter trece pe deasupra, foarte jos, cu un zgomot ce devine deodată insuportabil, apoi se-ndepărtează. Singur în camera tăcută și caldă, pregătit

404 să-mi ascult vocile interioare. Dar ele tac,
cântecul s-a terminat, poate va începe altul. Ar fi un
bonus, o-ntoarcere la visare.

Am visat mult și oribil, de nepovestit. Poate pentru că ieri ne-am făcut analizele, ni s-a luat sânge. Visele mele dintot- deauna, cu doctori și dentiști, cu diagnosticuri groaznice. Am pierdut vremea pe internet până acum, când e 11:55. Nu am nimic de făcut înainte. Aceste hours of idleness, neprețuite, sunt tot ce poate spera un om, nu există nimic mai mult dincolo de ele. O să citesc ceva, sau o să trec dintr-o reverie-ntr-alta. Vin vremuri stranii, va urma unul dintre cei mai neobișnuiți ani, se simte, pot simți asta. O să avem un copil, o fetiță poate, după ce la vară, cu Ioana însărcinată, și cu Gabriel după noi, o să stăm o săptămână la Gotland, în largul mării Baltice, ținutul zeilor și-al lui Bergman. Până atunci

vom ști cu certitudine dacă purtăm pe acel tărâm, în acel ostrov, un băiețel sau o fetiță nouă. Iar o carte nouă va crește poate și-n pântecul meu cerebral. Și mai înainte de Gotland o să stăm două săptămâni la Graz, în primăvară, când vom lua trenulețul vertical ca să urcăm în cetate.

Fiindc-am vorbit de Gotland: în Suedia au epuizat prima ediție din O_3 și-o pregătesc pe-a doua. Cartea e de câteva săptămâni pe locul doi în topuri. (Nu îmi „contabilizez succesele" în jurnal, cum scria cineva. îl folosesc însă și ca pe un aide-memoire, notez toate astea ca să nu uit.)

Cel care-mi citește jurnalul nu intră în viața mea, și nu (doar) pentru că orice text scris mistifică viața. Dar pentru că sensul jurnalului meu nu e de a-mi dezbrăca inima-n fundul gol, ca la doctor. Adevărata mea viață nu e accesibilă cuvintelor. Cochilia nu este și nici nu reprezintă viața melcului. Dacă este o proiecție a acesteia, regulile acestei proiecții sunt imens, ininteligibil complicate. Doar regulile, ele, seamănă cu viața, nu și proiecția. De fapt, cochilia are rolul să protejeze viața, cât timp ea zvâcnește încă, băloasă,

405 în interiorul ei. Când viața dispare, abia atunci poți duce jurnalu-ăsta la ureche ca să auzi în el vuietul mării.

15 dec. Luni, ora 5 dimineața. întunericul special al dimineților de iarnă seacă, fără zăpadă. De săptămâni întregi aerul miroase a zăpadă, dar nu ninge, iar noi, ca în snoave, ne hrănim cu mirosul. E liniște și întuneric umed, câinii vagabonzi, slăbănogi și tremurând, se ghemuiesc acum unii-n alții pe la ușile caselor. Acolo unde, în vremea lui Andersen, mamele sărace-și lăsau, lăcrimând, coșulețele cu

copilași adormiți. Scriu jos, pe masa din living, sub marea tombateră a lustrei. Merele, vreo două pere lunguiețe și câteva mandarine pe care nu le vrea nimeni dorm și ele în coșulețul lor. Duc, de luni de zile, o viață tihnită și mediocră, aurea mediocritas. Nu mai știu drumul slăbitelor fețe, nici plânsul apos din eter. Sunt impersonal, uituc, învăț din mers („prind" după ureche) the art of dying. Nu e greu să mori când ești deja mort. Când tu, cadavre exquis, trăiești deja moartea-nstelată, moartea fermecătoare a vieții liniștite într-un colț de lume. Când nu mai știi (honest!) ce este ficțiunea, nici ce-nseamnă expresivitatea. Căci, vorba ăluia, „and when they said *repent,* I wonder what they meant" ...

Nu mai citesc nimic, nu mai știu nimic. Nici măcar nu mă mai hrănesc din amintiri. Care amintiri? Eu n-am avut niciodată. Tocmai ca să-mi fabric și eu amintiri cum are toată lumea am scris ce-am scris. îmi spune ceva tragedia mamei mele, care va face 80 de ani, în afara poveștii neasemuite a Măriei, fluturița? A existat undeva pe lume Mircișor, dacă nu-n cartea mea, în paginile alea uitate și ele (o să mi le amintesc doar când o să scriu despre ele)?

Nu știu. Mă mărginesc să respir, să-mi filtrez sângele prin rinichi, să aștept. îmi economisesc energia, nu fac nici cea mai mică mișcare. Cerbul pe care l-am înghițit, cu coarne

406 și copite cu tot, trebuie să-mi ajungă doi-trei ani, până se arată alt cerb. Deocamdată e 15 decembrie și n-am absolut nimic de făcut până la sfârșitul anului. Nu-mi amintesc vreo perspectivă asemănătoare, vreodată: să urmeze două săptămâni în care să n-ai nimic de făcut decât să trăiești. Ca un țăran, ca un călugăr, ca un licean. Ca un pre-scriitor, spun eu, post-scriitorul, acum. O să mănânc, o să fac dragoste, o să mă-nfurii, o să mă-nduioșez, o să mă văd cu prietenii, o să-nconjur bradul din curte cu 16 metri de tub luminos de culoare roșie, o să citesc cartea Ceciliei, o să-1 lansez pe Marin, o să merg poate la Sângeorz (doar dacă va ninge), o să cumpăr scaune pentru mama, o s-o văd pe lonuța, o să-mi amintesc câteva foste iubite, o să visez la cel mai nenorocos roman din lume, *Bright Eyes,* care n-o să fie scris niciodată, căci e imposibil să scrii despre o imposibilitate atât de zdrobitoare („sfâșietoare" e prea uzat), o să merg noaptea să-1 învelesc pe Gabriel, o să mă joc cu Samsungul meu Omnia, o să-mi facă o plăcere apropiată de lubric să conduc Toyota mea Avensis pe drumuri cenușii și-nghețate, o să fac shopping, o să răspund la mailuri și la anchete literare, o să strâng șuruburile, deja slăbite un pic, ale mobilelor din casă. O să urc și-o să cobor de zeci de ori pe zi scările casei mele, în căutarea ochelarilor, a pixurilor, a pieptenilor... Viața care se respiră, cât încă mai poți respira.

Azi îl predau pe Sadoveanu. Ce să spui despre Sado- veanu? Cine a fost Sadoveanu? Păi, cel care-a scris cutare și cutare carte. Da, dar *cine-z* fost el? Și ce ți-ar spune figura lui Camil Petrescu dacă te-ai întâlni acum cu el? De fapt, nu știm niciodată despre cine vorbim și, vorba Ioanei, nici „despre ce vorbim". Sadoveanu, ăla cu Hanu-Ancuței. împăratul avea o grădină mare și-un măr în fund.

S-a făcut aproape șapte și încă nu s-a luminat. Dimpotrivă, parcă e și mai întuneric. îmi pun a doua cafea și mai

407 pălăvrăgesc puțin. Fiindcă-mi face plăcere. Fiindcă nu mi-am permis-o atâta amar de vreme. E-atâta liniște acum, că-mi aud mai tare ca oricând urletele și țiuiturile din urechi. Mai aud și bătaia ceasului, ca-n casele bătrânești. Foarte curând o să aud deșteptătorul care-o scoală pe Ioana, apoi mișcare tot mai insistentă în casă, uși care scârțâie, veceul, apoi protestele celui mic, apoi se vor arăta cu toții pe-aici, încă adormiți, apoi vor pleca înfofoliți. Mașina are pe geamuri o crustă de brumă, nu se vede nimic înăuntru, unde aerul e mai înghețat ca afară. Iar eu o să rămân iarăși singur.

2009

1 ian. Zile de o lejeritate pe care-aș fi numit-o altădată crimă și inconștiență, dar care-acum e pentru mine felul natural de viață liberă, ieșită la larg din vechii ani de literatură. După o plimbare prin pădurea luminată, dintre arbori, de un soare licăritor, ne-am întors acasă aducând miros de zăpadă în camerele încălzite. După-amiezele de iarnă, nostalgice și totuși atât de fericite sunt o invenție foarte recentă în viața mea, a noastră. Am trecut, plimbându-ne și vorbind, pe lângă un drum-fantomă, apărut peste noapte, pe care nu-1 mai observasem niciodată. Drum larg, prin pădurea galbenă de amurg, cu vechi bucăți dintr-un gard de beton pe margine și cu tăblițe străvechi țintuite pe copaci: atenție poligon. Pericol de împușcare. Acasă, înghețați, ne-am risipit pe la diferite etaje, așa-ncât de peste două ore e, în casă și-afară, tăcere totală. De o lună e aceeași liniște și-aceeași destindere la noi. Nici o carte, nici un gând la lumea literară, care m-a chinuit atât de mult. Hobby-uri și gadgeturi, drumuri cu mașina prin orașul ciudat și ostil, o lumină-n declin, tristețe neagră și accese bruște de emoție. Total anonim, mușcând din fructul vieții, al cărui gust, ca al dudelor de la Tântava, nici nu-1 mai țineam minte. Cu două zile-n urmă am fost la P&H, unde-am băut, unul după altul, patru pahare de

whisky. N-am simțit nici un efect pân-am ajuns acasă, unde, abia intrat pe ușă, m-am dus drept la CD player, am pus

409 un film cu Scully și Mulder și în zece minute dormeam dus. M-am trezit seara, pe întuneric, fără să știu cât am dormit. Iar peste câteva ore, când m-am culcat din nou, am rămas uimit de ce se-ntâmpla în ochiul meu interior: aveam viziuni, clare ca-n realitate, strălucitor colorate, ale unor încăperi necunoscute. Puteam umbla prin ele, pătrundeam mereu în alte spații prin uși ce se deschideau în fața mea, le puteam modifica și mobila cum voiam, visul acesta încă neadâncit asculta deplin de voința mea. îmi vedeam visul pe dinăuntru, fascinat de veridicul lui, mă bucuram copilărește de culorile lui intense și fragede ca de flori ce se deschid dimineața.

N-am nici chef, nici destulă putere ca să mă gândesc la anul care-a trecut. Chiar dacă mă bucur de fiecare secundă si de fiecare senzație, o conștiință vinovată încă mă urmă- rește și-mi dublează fiecare gând cu o căptușeală întunecată. A fost un an în care n-am scris nimic și în care m-am îndepărtat poate fără întoarcere de ceea ce-a fost viața mea atâția ani: lumea cărților, a ficțiunii, nebunia mea literară. Enorm de multe lucruri care mi se păreau cruciale altădată nu mai înseamnă acum nimic pentru mine, între ele scrisul poemelor și al romanelor. De fapt, sunt ca unul dintre acei credincioși budiști care la o vârstă anume se retrag din lume ca să se stingă în singurătate. Iar lumea mea a fost literatura. Tot anul trecut s-a centrat pe lucruri din altă parte: din suflul vieții reale și perisabile, singura ce te poate face să simți fiecare atingere și clipă în beatitudinea lor. Avem o casă, o familie, o viață-m- preună într-un loc izolat. Trăim lejer, cu o singură sursă de stres: conștiința vinovată de care scriam și care se adân- cește-n noi la infinit, căci am, pe lângă ea, și

conștiința vinovată că am această conștiință vinovată, si tot asa. Vara a trecut cu boala părinților, toamna nu se mai știe cu ce - drumuri în multe locuri, nu prea fructuoase - pentru ca iarna asta stearpă să ne găsească în camere și habitacluri de

410 mașină calde, stenice, încât am simțit uneori plăcerea felină de a trăi chiar și-n ambuteiaje. A fost un an mut, o panto- mimă fericit-nefericită, un an de oameni obișnuiți, fără autoreflecție și glas propriu. Un an anonim după vârful de notorietate din anii trecuți. Poate că de acum am să mă sting în liniște, poate mi se vor da încă 20 de ani la fel de muți, la fel de sterili și, până la urmă, de ușurători ca 2008.

4 *ian.* O *Istorie secretă a lumii,* de un păgânism hilar. *Roma* de Fellini, satiră nostalgică și ensoriană cu trei-patru scene de geniu: ospățul pe terasă, între tramvaie, cabaretul, bordelul și incredibila paradă a modei ecleziastice. *Loose change* - o bâjbâială după adevăr, dar adevărul e prea mare pentru un război atât de mic. E OK, îți arată, ca un index ațintit, direcția. Dar nici un deget întins spre ceva nu se lungește ca să atingă ținta. Pe 9/11 nu a fost lucru curat. Și nici cea mai inimaginabilă murdărie nu poate arăta *ce* a fost atunci și care a fost sensul acelei zile nebunești, poate cea mai mare zi de pe pământ din vremurile biblice încoace. Și totuși să vorbești de escatologic, de bine și de rău într-o în- fruntare milenară este la fel de penibil ca și minciuna oficială, căci, la fel ca acolo, și aici „cine știe nu spune și cine spune nu știe“. De aceea, n-o să spun mai mult, tocmai pentru că, pe jumătate, știu. *Contact,* cu Jodie Foster (asta ca sintagmă de tipul „boala lui Pick“, căci Pick nu suferea de boala asta), un filmuleț naiv, un loc curat și bine luminat, puțin ciordit după *Solaris.* Ceva *Numele trandafirului,* o

chestie cu călugări și schituri vechi, mega-ciordeală după *Biblioteca Babei.* în cazul lui Eco (de altfel, o minte frumoasă), Borges avea dreptate să scrie că o carte de 500 de pagini e o nerozie și-o pierdere de vreme, dacă tot o poți rezuma în câteva paragrafe.

Mi se năzărise ieri că nu mai vreau să scriu literatură, adică romane pe care să le citească toți gugușțiucii care a

411 doua zi (în cazul celor sârguincioși) citesc alt roman și-a treia zi altul, cu voluptatea placidă cu care gurmanzii despoaie oasele de friptura înconjurătoare. Cărți ce se-ngrămădesc la nesfârșit, în grămezi de cadavre, ca să fie măturate apoi din memorie ca să-ncapă altele. M-am gândit că e nedemn pentru mine, un căutător al adevărului, să fac peripeții și personaje, să mă-nfund în lumi gratuite și grațioase și grețoase la culme, ca mai toate scrierile de azi, lăudate pentru „stilul îngrijit". Uităm că o frază minunată plutește deasupra paginii, strălucitoare și magică, și că mintea omenească nu poate concepe un adevăr mai mare decât frumusețea. O frază flexibilă și perfectă ca o adolescentă, ca oasele străvezii ale unui schelet de pește - nu așa erau cele zece porunci scrise „cu degetul lui Dumnezeu" și care pluteau la o mică distanță de tablele legii, după tradiția talmudică? Și te-ntrebi, de asemenea, ce-a vrut să spună scriitorul cel mai obsedat de adevăr, Kafka, prin auto-descrierea sa în chip de contorsionist (își petrece capul printre picioare și se-nalță drept, ca un nod uman viu - sau cum făcea mama scovergile, petrecându-le capătul prin tăietura din mijloc) dacă nu faptul că prin maniera extremă ajungi la adevărul extrem? Dacă arta e numai îndeletnicirea de a desena uși pe ziduri, ca o consolare pentru cei întem-nițați etern, nu e mai puțin adevărat că unele uși chiar se deschid, și anume cele desenate pe o tâmplă, pe o frunte. Căci, mai mult decât știința de a desena, iluzionist, uși și porți deschise, arta e știința de a descoperi singurele ziduri din lumea noastră pe care ușile desenate se și deschid cu adevărat, precum cele reale (care și ele sunt desene pe ziduri).

Așa încât am sentimente ceva mai bune, azi, în privința scrisului, și mă gândesc că poate voi mai fi folosit vreodată pentru o scriere adevărată (iaca dovadă de stil îngrijit...) La o ceașcă de cafea și, paramount, cu computerul închis - căci ăsta mi-a tăiat mie elanul, cum spunea eschimosul - mi-au

412 trecut repede prin minte subiecte posibile (de parcă subiectul și nu fraza ar fi baza literaturii), care de fapt nu sunt subiecte, ci sub-subiecte, subiectul fiind acum și pururea eu însumi, adică subiectul la propriu, și chiar etimologic: cel care zace dedesubt și pe care se clădește lumea: Purusha Cărtărescu, clasa a V-a C. Deci, subiectele mele sunt hălci din viața mea, încă ne (sau: nu prea) bătute în cărțile de pân-acum: *Voila* - dar încă o carte cu copii? ce naiba, *Nostalgia* mea a creat un big trend, să mă-nscriu și eu în el, ca școlarul matur din *Ferdydurke?* -, armata, „anomaliile". Și chiar *Bright Eyes.* Stau nedecis între ele, trebuie să-mi pun ochii pe una, căci nu poți alerga după prea mulți iepuri deodată. Oricum, într-o lună, două, tre' să mă decid, căci altfel e de rău.

Tușesc de câteva săptămâni, nu pot dormi nopțile pentru că nările-mi sunt înfundate, dar, deși dorm 4-5 ore pe noapte, rar m-am simțit mai bine fizic. Sunt refăcut până la ultima fibră, și fibra asta până la ultimele firișoare de proteină elastică, nu intru în amănunte.

Voiam să mai scriu, neapărat, ceva, dar știu că n-am puterea s-o exprim cum ar trebui: lonuța mi-a adus acum câteva zile un disc pe care era vocea ei de la un an și zece luni, de la trei ani, de la patru ani, ca și vocile noastre, a mea, a Cristinei, a rubedeniilor din viața mea anterioară. A fost mai mult decât pot eu suporta: o întoarcere nealterată a trecutului, o sinistră, tulburătoare și rău-prevestitoare întoarcere. O certitudine a dispariției și distrugerii noastre, căci nu poți înțelege cu adevărat - și de-asta adolescenții sunt nemuritori - ce ți se-ntâmplă până nu vezi cu ochii tăi o nouă generație ce se ridică, ce crește pe când tu scazi, până când nu trăiești halucinanta, aiuritoarea experiență de a discuta serios, a ciocni un pahar de vin, a te vizita, a da telefon unor oameni pe care ți-i amintești foarte bine în scutece, pe când tu erai de vârsta lor de azi, și până când nu vezi

îmbătrânind și pierind alți

413 oameni, care te-au spălat și ridicat în brațe pe când la rândul tău erai în scutece. Atunci ai revelația marii, încremenitoarei iluzii a vieții, de parcă deodată un personaj digital dintr-o secvență de film ar căpăta insight și s-ar întreba uimit: ce caut eu aici, în lumea asta cu două dimensiuni? Ascultam vocișoara lonuței spunându-1 pe *Zdreanță* acum nouăsprezece ani, vocea Cristinei când avea ea însăși puțin peste 20, vocea mea, propria mea voce reîntoarsă din adâncul vremii. Am început, firește, să plâng. Nu-nțelegeam pân-acum plânsul bătrânilor, mi se părea un act senil. Să vezi cum minunea trece, cum totul se distruge, cum lucrurile dragi din fiecare etapă a vieții tale sunt date afară și se tasează unele-n altele, cum prietenii tăi mor, cum copiii devin adulți și sunt alții, și tu trebuie să găsești mereu feluri noi de a face față acestor schimbări de decor care mereu te iau pe neașteptate. Totul trece, totul se distruge, totul se destramă, lonuța de-atunci a dispărut ca un dulap vechi și-n locul ei e acum alta, eu am dispărut și dispar cu fiecare clipă, și trebuie să mă reînvăț, în oglindă, în fiecare dimineață. Dar nu se poate spune. Dacă poți vorbi despre copilărie și adolescență cu talent, dacă e inutil să vorbești despre maturitate, descrierea bătrâneții cere geniu, și de aceea nu-i iese decât, foarte rar, câte unui scriitor tânăr, care dă-ntâmplător peste acel depozit de imensă, inexprimabilă jale, nu a părăsirii, ci a contemplării lumii în care trăim. Un scriitor care-a trăit jalea asta nu va putea niciodată s-o spună, ci doar s-o arate, căci ea e dincolo de cuvinte.

5 *ian.* Câteva fragmente de vise recuperate din ultimele nopți m-au întristat, căci toate au fost încărcate negativ, simbolic sau chiar direct. Cumpăr un apartament într-un bloc negru, ca o lamă de obsidian. Urc la etaj, rătăcesc pe culoare, găsesc în fine ușa. înăuntru, toți pereții au culoarea sângelui

414 proaspăt. 2. Gabriel se lasă pe spate, pe terasa unui bloc, și se prăbușește sub ochii mei în gol. 3. Mircea Nedelciu e în sufrageria mea, aici, în casa cea nouă. E-n fața bibliotecii care acoperă un perete întreg. Scoate cărți, le răsfoiește, caută altele... Se-ntoarce spre mine cu o figură extrem de nemulțumită.

Trag tone de filme și muzică de pe internet, deși știu că n-am timp să mă uit la ele și să le ascult. Așa, ca să fie. N-o să mai am prea curând o vacanță ca asta (care de azi s-a dus și ea).

Nu știu dacă să-mi public *Drumul foamei* (sau cum i-oi zice) sau nu. M-am gândit ieri că, pe lângă zmei și femei, ar putea fi parte a unei trilogii minore. Poate chiar s-ar putea vinde-mpreună, într-o casetă. Deocamdată a fost foarte important să am ăștia 2 ani goi după *Orbitor.* N-are nici un sens să-nghesui cărțile. Ezit însă - căci știu eu ce știu - să reiau firul cu o carte „nedemnă de M.C.“ în ochii atât de multor inși care mă apără de mine însumi cu gelozie. Dac-aș fi deja înșurubat în alt proiect serios, mi-ar fi mai ușor să decid. Așa, amân, o lălăi, cât se mai poate.

Dar las acum baltă scrisul aici, căci tre’ să-mi pregătesc cursurile. „Și citesc cum Nică pleacă la Socola“, ca să citez din clasici.

7 *ian.* 4,30 dimineața. Nici o fereastră aprinsă în vecinătate. Mașinile stau aliniate-n parcări, acoperite de un strat de brumă-nghețată. Sunt complet îmbrăcat, ceaiul e lângă mine, în ceainicul de porțelan (doar că sunt atât de răcit, că nu-i simt aroma exotică), iar aparatul de cafea sfârâie și bolborosește și el, pe limba lui. Parc-aș fi din nou, după 15 ani, în cămăruța mea din Amsterdam, de la Hanka, unde scriam la ceva indecidabil care se numea *Orbitor.* Doar că acum nu mai am inconștiența

de a mai începe ceva larger than life. Nevoia de somn mi s-a diminuat în ultimul timp până

415 aproape de dispariție. Vreo cinci ore îmi sunt acum suficiente. Pun zahăr în ceașca de ceai - oroare si blasfemie, căci e un ceai nobil african, mi s-a spus, pe numele lui Rooibos. Hotărât, n-o să fiu niciodată un snob.

M-am trezit gândindu-mă la cele mai vechi amintiri ale mele, neomologate de fapt ca amintiri, senzații și imagini fără nume, de fapt, ca și cum ai primi o informație în lipsa analizatorului pentru ea, o imagine dac-ai fi orb din naștere sau un sunet dac-ai fi surd, și totuși atingerea asta a lumii din jurul conștiinței tale (care stă-n mijlocul trupului ca păianjenu-n plasa lui) te-ar afecta într-un mod ciudat și tulburător, cum orbii simt poate căldura luminii, și surzii vibrația melodiei, ca și când ai traduce, ai decoda un mesaj altădată atât de limpede, într-o disperată-ncercare de a nu pierde chiar totul, de a salva viața marelui mutilat, de a-i înfășură bine cioturile în bandaje. Astfel, în cazul amintirilor străvechi, transformi întotdeauna o trădare simplă - a programului tău senzorial de-acum, altul decât cel din prima copilărie - într-o dublă trădare, cu speranța (dar ce alternativă ai?) că din două trădări ai să obții un adevăr, o fidelitate. De parcă ai putea înțelege un haiku japonez sau un artefact olmec. Sau senzația unei omizi când pică pe lungii ei peri un strop gros de rouă. Da, în loc să văd chipuri și peisaje, simt ciudata lor boare de căldură, haloul lor pe care nici măcar nu știu cu ce organ de simț îl percep. în loc s-aud mica frază muzicală, percep un pattern de vibrații, adică de mișcări ale pielii și de maree ale bietului meu creier de adult. Căci prospețimea scânteietoare a acelui violet și-a acelui verde al poleielilor de cioco-

lată, zgomotul clopoțelului tramvaielor în intersecțiile blocate de căruțe cu roți de camion, pe când viscolește și am fularul legat peste nas și gură, și orașul din jur e imens și spectral, bălțile și înnebunitoarea primăvară din mahalalele prin care treceam, pe Lacul Tei, cu mama de mânuță, în care fiecare

ochi de apă reflecta isteric cerul de azur de deasupra, și camerele alea care dădeau direct în stradă, unde mâneam clătite privind copii de un an-doi incredibil de jegoși (unde eram? cine erau?) și toate celelalte (ah, ziua cu care începe *Rem,* ziua în care m-a dus tata la Orășelul copiilor, poate prima zi reflectată în prima lentilă organică desfăcută-n conștiința mea) nu sunt nici senzații, nici culori, nici zgomote, nici altceva ce-ar ține de un regim senzorial - sunt emoții copleșitoare, strângeri de inimă, întunecări ale trupului ca-n iminența plânsului în hohote. Din așa ceva, din zaimful străveziu al acestor amintiri dintr-o viață anterioară e făcut *Orbitor,* cartea pe care-ai vrea s-o scrii mereu și mereu, așa cum n-ajunge că ai mâncat o dată sau ai făcut o dată dragoste: trebuie s-o repeți mereu și mereu, căci din vreme-n vreme dorința revine cu aceeași intensitate oarbă. Cred că nici Proust, nici Musil (cititor ipocrit, nu mă compar cu ei) n-au scris cărți nesfârșite ca să facă literatură - ele nu sunt romane ci ca să-si trăiască viata în climatul lor, cum viata ta se-mparte în perioadele cât ai stat cu-o femeie sau cu alta.

Citesc o carte care consună cumva cu străvechiul meu depozit de amintiri, căci reface o lume care - chiar dacă am fost un marginal și-un neinițiat al ei - îmi e familiară: lumea oarbă, imanentă, fără orizont

în care trăiau ai mei, în care-am trăit și eu pân-am descoperit cărțile, lumea în sensul de „lume, lume, lume“ și de „lume, soro lume“. E neașteptata confesiune a unui om de 65 de ani care-și scrie prima carte cu memoria monstruoasă a lui Joyce și cu amoralismul ușor amuzat al unui „juvete“ care se descurcă. *Confesiunile unui cafegiu,* a tatălui lui Vali. Suflul inițial, genealogiile încurcate în care brusc apare câte-un detaliu greu credibil în poezia sa - autorul se naște-ntr-o biserică, în timpul bombardamentelor, cutare e botezat în lapte, personaje celebre se amestecă-n istoria neamului, ca-n *Ragtime* sau în Pynchon -,

417 te sperie: dom-le, nu cumva suntem în fața unei capodopere căzute din cer, în afara lumii și istoriei literare? Alta nici nu se află la noi cu, poate, excepția amintirilor Aniței Nandriș. Din câte-mi dau seama, aflat pe la pagina 60, lucrurile se mai potolesc, dar urmează totuși încă patru sute și ceva de pagini. O carte care te aduce cu picioarele pe pământ, te face să vezi diferența între viața care se risipește-n bibliotecă și viața care se viețuiește. Și e așa de ciudat - și plăcut - că omul ăsta a ieșit la lumină din vecinătatea noastră, dinspre Teo și Vali, prietenii noștri apropiați. De mult timp n-am mai citit o carte cu așa o pasiune (pe care-n ultimul timp nu mi-o mai trezește în nici un fel ficțiunea).

11 ian. Poezie ilber alles. Ascult muzică rock și mă gândesc la străvechea, îngropata mea poezie. Mă gândesc la o excavație arheologică, la un volum ca un (sau o) flophouse pentru păduchioasele mele poeme uitate prin colțurile debaralei. Măcar ca să fac curat. O carte urâtă, ultra-modestă, pe hârtie de ambalaj. Ce mă-mpiedică, de zece ani, să fac asta e lenea de a transcrie în computer poemele alea, care nu mai există decât pe o hârtie galbenă, aproape dizolvată

(incendiată de sfârâitul timpului, aș fi spus cândva). O să scot din cutiile mele vechile texte - ce arhivă uluitoare: toate poemele mele chiar pe hârtia pe care-au apărut, manuscrisul integral al *Levantului,* zeci de poeme nepublicate niciodată ... N-am mai umblat în osuaru-ăsta de un deceniu și jumătate, azi o să scotocesc acolo, ca să-mi recuperez deșeu- rile, postumele, mâzgăliturile, și să le public, ca Musil, încă din timpul vieții. Dac-o să fie, căci de fapt n-am pentru ce și nici pentru cine. O carte-n 300 de exemplare, doar pentru amici. „Prietenii mei, nu există prieteni." „Prietenia, snobismul cel mai subtil."

Sunt nul cum n-am fost vreodată. Ca o piatră cu mușchi pe ea într-o pădure umedă. Nu mai e nimic aici. Nu mai

418 am nimic de arătat. Din două feluri de dispariție, îl aleg pe cel care deja m-a ales. „Mourir pour des idees: d’accord, mais de mort lente." Nu mai bateți la ușă, nu-i nimeni acasă. Când nu băteați, era.

Gabriel vine fericit în sufragerie: „Mami, să-ți arăt ceva frumos!" îi întinde Ioanei, pe palmă, un șoarice uscat, mumificat. „Uite ce lucru drăguț am găsit, să-1 păstrăm"... Ioana e, firește, îngrozită. Astă-vară îi făcusem căsuța lui Gabriel în curtea din spate, apoi am strâns-o și-am împachetat-o înapoi în cutie. Am prins acolo și un șoricel, care-a murit de foame, nemaireușind să iasă.

Apoi, episodul animalier a continuat. Am ieșit afară acum câteva dimineți, pe frig teribil și un soare care făcea zăpada luminoasă până la orbire, căci auzisem lătrături și schelă- lăituri și înjurături, un scandal întreg, în spatele casei. Nu ne-a venit să credem: câțiva muncitori cu lațuri de sârmă în mâini fugăreau un câine nenorocit, mort de frică, un maida- nez din cei cu botul negru, blana căcănie și ochi de

imigrant amărât. Erau o haită-ntreagă, cu cățelandri cu tot, prin vecinătate, total inofensivi, morți de foame în permanență, care te-nconjurau cum ieșeai din mașină, bățâind din cozi a bucurie și speranță. Trăgeau cu nesaț în piept aromele ce ieșeau din pungile noastre de la Carrefour. Le duceam mereu oase și resturi, pe care le-nfulecau asemenea peștilor piranha, aproape-nainte să atingă pământul. Puii se înghesuiau în spațiul îngust dintre perete și gard și ne intrau mereu în curte. Ii găseam dimineața dormind, câte trei-patru, pe preșul de la intrare, înghesuiți unu-n altul ca să nu le mai fie atât de frig. Iar acum îi adunau „ca să-i sterilizeze" (îmi spune un muncitor în salopetă roșie, transpirat de-atâta alergătură). Știu eu cum îi sterilizează: în saci și bătaie cu bâtele până la moarte. Metoda cea mai ieftină. Când eram copil, am văzut hingherii pe strada din Dudești-Cioplea a mătușii

419 mele. Veneau cu un vechi camion rusesc ce avea în spate cuști pline cu câini înnebuniți. Toți câinii din curți lătrau ca dementii, era un iad canin care pe mine, suit pe gard, mă fascina, cum m-au fascinat mereu cruzimea și răul (la țară priveam, la doar 7-8 ani, cum intră cuțitul în gâtul porcului trântit la pământ și ținut bine). Și aveau și de ce să urle: dacă nu era cineva acasă, hingherii intrau în curte și-i luau câinele, pentru răscumpărare. Lumea-i înjura pe la porți, dar ei treceau mândri, ca vechii conducători de care din Roma, pe scara mașinii, de-o parte și de alta, cu sbilțurile-n mâinile tatuate.

Dar în dimineața aceea de acum câteva zile muncitorii fugăriseră cel puțin o oră ultimul câine rămas în cartier. Animalul era extenuat, respira adânc și rapid, cu pielea aproape să-i plesnească pe coastele bine ieșite-n relief. Din botul căscat îi curgeau bale până la pământ. Era-nconjurat de aburii

propriei respirații sacadate. N-avea unde să mai fugă, îl încolțiseră-ntr-o curticică și degeaba încerca, disperat și chelălăind, să treacă pe sub gardul de plasă. Trei inși în salopete, cu lațurile-ntinse, erau în jurul lui, iar el nu mai avea altceva de făcut decât să latre jalnic, pițigăiat, și să-și ferească rapid capul de sârmele ce veneau tot mai aproape. Până la urmă, într-un climax al schelălăiturilor care-ți ridica părul pe brațe, l-au apucat, dar în mod ciudat, nu de gât, ci de șolduri, în spate, și i-au strâns lațul în jurul burții atât de slăbănoage, că era literalmente lipită de șira spinării. L-au legat de stâlpul gardului, și au plecat. Câinele a rămas acolo, cu ochii injectați, zvârcolinduse-n laț, încercând să rupă sârma cu dinții. Din când în când, gâfâind nebunește, se oprea și rămânea minute-ntregi încremenit, ca pentru a-și recăpăta puterile. Ce blană mizerabilă avea, cafenie tărcată cu gri, acel gri hidos al muștelor și-al vrăbiilor, al tuturor vagabonzilor din preajma omului. Doar că, la fel ca toți câinii, avea ochi omenești, acum ochii bolnavilor incurabili. Deodată, câinele

420 a zvâcnit din toate puterile și s-a răsucit cu tot corpul în laț. A căzut pe spate, în zăpadă, cu labele-n sus, și nu s-a mai putut întoarce. Chelălăia acolo, lipit de gard, cu sârma tăindu-i burta și șoldurile. A-ncremenit iar și, într-un nou efort suprem și disperat, a reușit din nou să se-ntoarcă. Apoi s-a așezat pe pământ și a culcat capul pe labele din față. Doar o ureche-i mai mișca din când în când. Am mers să-i caut pe muncitori, să le spun să-1 dezlege. Când m-am întors cu ei, câinele era mort, țeapăn. L-au luat așa, ca pe câinele de lavă de la Pompei, și l-au aruncat în mașină, peste câinii vii care lătrau și se mușcau unii pe alții.

12 ian. în vis, dragoste copleșitoare, topitoare pentru Gabriel. O plinătate interioară pe care n-o

simți decât în câteva clipe, despărțite de decenii, ale vieții adevărate - dacă ajungi să o simți. Mi-am amintit și alte zone ale marelui continent pe care-1 explorez în fiecare noapte. Zone sepia, cu orice informație de culoare resorbită ca în amurg. Rătă-cesc prin orașe necunoscute, nu mai știu să mă-ntorc la hotel, intru în restaurante și-n cofetării, oamenii au toți acea paloare a caselor, tapetelor, cerului - sunt cafenii-gălbui, cu ochi strălucitori, ca-n filmele vechi, pâlpâitoare.

Nu-mi trebuie un subiect, ci un stil, în sensul unui set de instrumente, el însuși în sensul unei puternice, obsesive necesități interioare (așa cum șurubelnița ar fi inutilă în lipsa șuruburilor), în sensul unei pre-științe, pre-moniții și autohip- noze care să-mi permită să colaborez cu enormul recif pe care conștiința mea, minusculă floare de carne, își întinde petalele. Căci șurubul presupune pre-știința înșurubării și premoniția deșurubării și autohipnoza celui care le intuiește într-o clipită.

M-am gândit intens și totuși relaxat, dezlânat, așa cum gândești-vorbești-imaginezi în starea dinaintea căderii în vis

(intens și dezlânat, yes, yes!) la „memoriile" mele. „Anomaliile ..." sau cum s-ar putea numi. Dar mă tem mult să nu cad în cea mai tristă (și mai comună) capcană: să-ncerc adică să fiu mai mult decât un autor de literatură. E faimoasa tendință de care vorbește Șestov în legătură cu Dostoievski: dintr-un scriitor devine un profet. Cum să deschizi literatura către realitate, păstrându-i mărcile și calitatea? Cum să faci ca paginile tale să fie (și) altceva decât echivalentul unor trufe belgiene cu șampanie? Cum

să faci ca o carte a ta să devină o cheie pentru codul meta-literar, meta-filozofic, meta-religios al realului? Cum s-o faci o bucată de creier în care e oglindită/codată/salvată o bucată de lume? Și nu ce e de obicei un roman: plăcuta și folositoarea zăbavă... Aici e miezul neînțelegerii lui Nabokov (bombonier de geniu) pentru Dostoievski, care era mai mult - și mai puțin, firește, căci nu poți fi mai mult fără să fii mai puțin - decât un cofetar. Dar imaginează-ți cel mai mare tort din lume, care reproduce lumea, milimetru cu milimetru, în zahăr, alune glasate și cremă de vanilie. Căci nu contează, se știe, din ce faci un computer: fișe perforate, came pe un cilindru, bețișoare sau siliciu, important e să funcționeze.

Copiez filme și muzică, sunt un om multimedia, curând o să uit scrisul ca pe o artă veche și inutilă. Fluturele extatic, multicolor, s-a închis în gogoașa lui din care-o să iasă omida, oarbă și lacomă. Am condiții bune de lucru dar încă nu lucrez, încă nu simt că am spatele asigurat în sensul lui Arghezi: „Căci Dumnezeu, pășind apropiat/ îi vezi lăsată umbra printre boi“. Nu văd încă nici o umbră. E-adevărat că nimeni nu-și lasă umbra pe pagina ta până nu pui tu întâi vârful pixului în susul ei.

Ce aștept de la 2009? De fapt, nu se prevede mare lucru. O să-mi reapară *Nostalgia* la Suhrkamp în martie, *Orbitor* iese în DTV la toamnă - de alte traduceri nu am știre. O să

facem drumuri la Stuttgart, Graz și Gotland, poate și altele. Habar n-am dacă o să-mi iasă ceva și la noi. Aș vrea însă »
1
să citesc mai mult și să reîncep să scriu. Mi-aș dori o primăvară și-o vară fericite, în care să simt minunea de a avea o stea foarte aproape, la doar 8 minute

distanță.

21 ian. Nu mai găsesc pixuri ca lumea. Cele mai multe se lipesc cu vârful de pagină de parcă mica lor bilă de iridiu ar fi acea navă interplanetară de o enormă greutate despre care-am citit în copilărie, când n-aveam încă noțiunea de Science fiction. Și, fiindcă scriu aici - și aiurea - de mână, și fiindc-am spus-o de n-șpe ori că asta-mi influențează decisiv stilul, e la fel de decisiv ca pasta chimică să curgă fluid, să nu mă opintesc și să nu zgârii epiderma liniată a paginii, îmi amintesc primul pix, transparent, octogonal în secțiune, cu vârful de plastic albastru, pe care l-am ținut în mână prin 1962, când ne-a dus tata la Pavilionul de mostre, abia construit, în aceeași zi am văzut colosul oniric al Casei Scânteii (oniric pentru mine fiindcă mi s-a arătat apoi, ieșind din pământ ca o măsea care rupe gingia, într-un vis memorabil), care mi s-a părut cea mai uriașă construcție de pe pământ. Din aceeași zi am una dintre puținele mele poze de până la 14 ani, cea în care tata e drept și frumos ca un actor de cinema, în jachetă albă, mama e slabă și muncită, cu paltonul stând pe ea ca pe cuier și cu Nicoleta, de doi ani, în brațe, iar eu, cu basc în cap și pulovăraș de lână, mă hlizesc, cu fața mea ascuțită, numai ochi, direct spre obiectivul fotografului ambulant. Amintire mult mai palidă decât orice vis, sau mai bine zis impresie chimică, pe azotat de argint, a cuiva care nu-și mai amintește că a fost acolo (doar pixul și Casa Scânteii au rămas în configurația sinapselor mele), încă o dovadă a prevalenței inanimatului față de animat, cum ar fi spus Benny Profane. Era epoca în care au apărut la noi ciorapii de nylon și pungile

423 de plastic și-n care, la prima memorabilă sărbătoare de Moș Gerilă, tata ne-a adus jucării dintr-un plastic șlefuit, în culori pure, atât de diferite de materia căcănie a celorlalte. îmi plăcea clinchetul acelor cuburi galbene, roșii, verzi și albastre când se ciocneau unele de altele ca niște cubulețe de gheață în paharul aburit de whisky.

M-am întors de la Stuttgart, unde n-am regăsit nici atmosfera, nici emoția de altădată (și de mai curând). Castelul rezistă încremenit trecerii anilor. Generațiile de artiști tineri și neliniștiți se izbesc de el ca valurile, în flux și reflux, ca să se disipeze asemenea lor. De parc-ai vedea un film accelerat în care castelul rămâne fix, iar norii și umbrele, amurgurile și răsăriturile, primăverile, toamnele și iernile se rotesc în jurul lui făcându-1 să pâlpâie spectral ca un far pe un dig indentat adânc în mare. Nici n-am avut timp pentru nostalgii și instrospecție. Am intrat, citind CV-uri și eșantioane, în viața și scrisul unor oameni tineri, cu 20 de ani mai tineri ca mine, cărora, neștiut, am să le influențez cariera, și nu numai. Am ales zece scriitori din 130 de aplicanți. în noiembrie am să am cu fiecare câte-o mică discuție. Vor fi deferenți și indiferenți. Căci lumea a trecut din mâinile mele-ntr-ale lor. E rândul lor să înnebunească la feromonii excitanți ai literaturii.

Gabriel ne-a îngrijorat și ne-a uimit la culme în toată vremea asta. Mai întâi nu mi-am dat seama ce se-ntâmplă. Auzeam vag și neatent conversații ciudate între el și Ioana. Era ceva cu liniile de pe o prăjitură. „Nu vrea s-o mănânce fiindcă liniile i se par frumoase", îmi zice Ioana, dar mi-a ieșit pe urechea cealaltă. Apoi i-am văzut eu însumi la masă, când Gabriel ținea o felie de pâine cu unt în mână și-ntreba, cu o expresie ciudată, visător-plângăreață, pe care nu o mai avusese vreodată: „Mami, dar există

lucruri exact la fel? Exact-exact la fel?" O întreba asta de o sută de ori, ca o

424 obsesie, impenetrabil la orice explicație. „Nu vrea să mănânce felia decât dacă știe că mai există măcar una la fel. E crazy“, îmi spune Ioana. Dar am devenit atent când a venit lângă mine, pe când mă uitam la un film la televizor. „Tați, tati“, a-nceput să strige deodată. „îmi plac atât de mult nenea și tanti ăștia! Desenează-mi-i, că altfel n-o să-i mai văd nici-odată!" Am luat o foaie și-am desenat „o tanti și-un nene", ceea ce l-a făcut fericit: „Mereu o să-i văd de acum înainte..." Apoi, la Stuttgart, totul a luat proporții aproape patologice și am intrat în panică. Umblam prin oraș pe o vreme ploioasă, totul era posac și neprietenos, așa că m-am gândit să-i fac o mică surpriză. Aveam în buzunar o cutiuță de bom-boane Milka, în formă de inimioară, plină cu inimioare de ciocolată. I-am dat o bomboană și deodată i-am văzut pe față aceeași expresie de melancolie și jale. O ținea-ntre degete și-o privea: „îmi place așa de mult!" „Bine, hai, bag-o-n guriță acum." „Nu, tati, că dac-o mănânc n-o s-o mai văd niciodată. Și e atât de frumoasă!" A scăpat-o pe jos, dar a ridicat-o și nu i-am putut-o lua din mână. I-am dat alta, dar n-a vrut s-o ia: „Nu, că nu e exact-exact la fel..." A ținut-o-n pumn până acasă și, firește, i s-a topit toată pe degete. La masă, la cafeteria, n-a mâncat nimic, pentru că toate lucrurile „îi plăceau atât de mult" și pentru că „dacă le mănâncă n-o să le mai vadă niciodată", fiindcă „alte mâncăruri nu sunt exact la fel..."

Cum aveam un aparat foto la mine, m-a rugat să fac o poză farfuriei cu mâncare, ca s-o vadă și după ce-o să mănânce. I-am făcut o poză, deși m-am temut că nu va mai putea mânca de-atunci încolo fără poze. Mă și vedeam cu un copil psihotic, imposibil de contactat, asemenea fetițelor cu anorexie mentală (căci poezia întregii situații fusese de mult depășită de panica mea), mai ales că Gabriel se uita mai departe la mâncare în loc s-o mănânce. „Tati, da-n

poză se

425 vede și partea din spate a șnițelului? Se vede și dintr-o parte? Că altfel n-o să pot să-1 mai am întreg după ce-o să-1 mănânc." Drace, îmi spun, în ciuda îngrijorării, sunt exact întrebările pe care și le-au pus cubiștii, la Estaque... O compasiune infinită pentru lumea trecătoare i se citea pe fățucă. N-ar fi vrut să renunțe la nici o bucățică din ea. Până la urmă, cu ochii strâns închiși, a luat câteva înghițituri minuscule.

Din fericie, a doua zi i-a trecut cu desăvârșire.

Stau în biroul meu și tot ce sună („dă zvon", cum ar spune traducătorii lui Rilke) în lume e fluxul de sânge în labirintul urechilor mele. Dorm foarte puțin în ultimul timp, mă trezesc nopțile, mă gândesc la toate și la nimic. *I'm just sitting here watching the weels go round and round.* E-așa de bine să nu mai fii pe căluțul de lemn. M-a deșelat de-atâtea decenii de călărit și alergat în cerc. Am o cană mare de cafea lângă mine. Nimeni nu mă caută, nimeni nu mai ține minte că exist. Chiar și eu mă sun tot mai rar.

27 *ian.* O idee venită între veghe și somn: o lume în care toți oamenii își cunosc data morții la fel de bine ca pe cea a nașterii. Consecințe? în nici un caz scripturale, că doar nu mă fac autor SF. E, de fapt, una dintre acele scăpări din subconștient care ți se par, în vis, geniale, ca să fii apoi dezamăgit la trezire.

N-am găsit, de câteva zile, timp să notez un vis. Dintre cele cu piscine, lacuri sau râuri cu ape negre, în săli sau sub ceruri întunecate. Un compartiment vast al imaginarului meu. Eram într-o sală cu aer verzui, indefinit de mare, umedă și mohorâtă. Aproape toată era ocupată de o piscină cu ape mâloase, care licăreau și sclipeau în rarele spoturi de lumină. Pescuiam, alături de o prezență feminină.

Undițele se curbau ușor către apa fremătătoare. Firele ni se încurcaseră unul cu altul, așa că a trebuit să le despărțim trecându-ne trestiile

426 undițelor una pe sub alta. Deodată am simțit că trage un pește mare. Când încercam să-1 scot din apă, auzeam un sunet teribil, amenințător, nu produs de ceva, ci ca un fel de coloană sonoră a unui film. Iar apele se umflau pe o suprafață mare, de parc-ar fi fost spinarea unui gigantic pește de nămol. „E uriaș", mi-am spus. Eram deodată singur în hala plină de apă, de apă adâncă, de care-mi era frică. Peștele nu se arăta, doar deplasa apa cu masa lui întunecată. Iar acel zgomot, un fel de strigăt înăbușit, apărea de câte ori peștele se apropia de suprafață. Mi-a venit ideea să golesc piscina de apă, și-ntr-adevăr apa a-nceput să scadă până ce, în cavitatea goală, neregulată și plină de noroi, a rămas un pește de o mărime nebunească, ocupând piscina-n diagonală, roșiatic și palpitând. „Cât să aibă“, mă-ntrebam încremenit de uimire: „Patru tone? Patruzeci de tone?"

Tulburări de vedere, forme aurii strălucitoare în câmpul vizual, însoțite de o senzație de vertij. Linii în zigzag, persistente, vizibile și cu ochiul drept, și cu cel stâng. Hotărât, azi nu m-am trezit prea bine. Nu pot citi nimic.

în zori era o ceață deasă peste toată zona. Copacii din pădure fumegau. Mașinile parcate erau acoperite de brumă.

2 feb. Cer total acoperit de mai bine de două săptămâni. Dispoziție în consecință. Nu facem absolut nimic, trecem morocănoși unii pe lângă alții în casa asta care, din fericire, e destul de largă ca să nu ne mai ciocnim unii de alții. Suntem asemenea unor călugări distrați, fiecare-n chilia lui, și care nu merg niciodată la slujbă. Când ieșim, cât mai rar cu putință, facem drumuri lungi și frustrante, într-un

trafic dement, până ce ni se-arată-n față, ocupând tot orizontul, termitiera cenușie, antiutopică, a orașului. Mai ruinat ca-n Wall-E. Acolo ne-nfundăm pe străduțe, parcăm în noroi, încălecând bordurile, și urcăm pe scări în spirală spre ultimul etaj al

427 vreunui bloc străvechi, ce stă să cadă pe noi. Sau intrăm în spații impersonale, pline de oameni încotoșmănați ca urșii, unde se plătește cablul sau factura la gaze. Ne vedem cu cei câțiva prieteni, ne sucim, ne-nvârtim în fluidul murdar care curge o dată cu noi. Visăm doar la o evadare, Viena sau Parisul, anywhere out of this world.

N-am nici un pic de continuitate, nici un strop de hotărâre. Parcă nu mai sunt nici în viața, nici în creierul meu. Cafeaua nu mă mai trezește, dimpotrivă. Nimic nu mă mai îndeamnă spre... spre aici, la masa asta pe care pun caietul și scriu. Totuși, am fost zilele astea ceva mai centrat pe ideea de a-ncepe *Theodoros* mai curând decât altceva. Chiar dacă n-o să fie, și el, decât un interludiu ca *Travesti* sau *De ce iubim femeile* între cărți mari și grele, după metoda Thomas Mann. Un fel de *Alteță regală,* într-adevăr. Un om ambițios în mod natural, care nu-si cunoaște limitele. Pentru care orice e prea puțin. Dar „ambițios" e greșit spus. Un om purtat pe o palmă de lumină, de la naștere până la împlinirea destinului său fantastic. Cum se potențează una pe alta, ambiția si destinul, într-un cerc măreț si strălucitor. Nu cunosc nici un detaliu, nu știu, acum, cine va fi *Theodoros.* Dar am intuiția că, dacă voi vrea să scriu cartea asta, va fi pentru că *Theodoros* sunt eu, căci ogni pittore depinge si. Va exista o legătură cu cărțile populare (de citit cât mai mult pe traseu-ăsta), cu *Alexăndria* mai ales, căci arhetipul va fi cel de acolo. Vor fi mereu referiri la *Bătălia lui Alexandru*

de Altdorfer (ce uluit am fost când am văzut prima dată reproducerea ei într-un album ieftin: aveam 16 ani, eram elev la Cantemir și intrasem în librăria micuță de pe colț, la Galați). Va fi, de asemenea, o puternică legătură (dar nu știu în ce fel) cu manuscrisul lui Voynich, indescifrabil ca însuși destinul. Căci *Theodoros* va fi simfonia destinului în mărginită mea ogradă, dac-o să fie vreodată. Pam-pam-pam-pam!

428

Azi am să recitesc povestea lui Ghica, pe care nu mi-o mai aduc aminte în carnația ei, ci doar într-o vagă proiecție ortogonală. Sigur că, mai mult decât subiectul și trama, crucial va fi stilul, căci din el, ca-n *Orbitor* (dar cât mai departe, formal, de acesta), se vor desprinde toate. Numai de-aș ajunge iar la acea transă, la hipo-hiper-luciditatea de atunci. Anii din urmă a trebuit să scriu lucruri care mi-au distrus mintea și mi-au sclerozat degetele - fiindcă din celelalte n-aș fi putut supraviețui, eu și ființele fragile care depind de mine. Nu-mi pare deloc rău, sunt chiar mândru că am fost în stare să câștig o pâine pe lumea asta - dar am plătit-o până la ultima firimitură.

Citesc mai departe, târâș-grăpiș, *Numele trandafirului,* un roman adevărat al unui fals romancier. Nu mă pasionează, dar recunosc că forța de-acolo, mult mai mult intelectuală decât artistică (dar atât de mare încât cognitivul sublimea- ză-n artistic din loc în loc, ca o transpirație uleioasă a unei figuri geometrice), nu-mi este în nici un fel accesibilă, acum sau oricând. Ce e ciudat e că abia acum înțeleg cartea, ca și cum cu 20 de ani în urmă, când am citit-o inițial, aș fi fost opac, oligofren sau „diferit", sau aș fi citit altă carte. în mintea mea nu mai persistau, din

zona cărții ăsteia, ca un ecou al lui Eco, decât două-trei imagini aurite și scăldate-n flăcări: călugări expresioniști proferând versete apocaliptice, portaluri cu împletituri monstruoase de bestii medievale. Dar nimic din raționalismul baconian al inchizitorului-detectiv, si nici din falsissima naivitate a învățăcelului care, în definitiv scrie cartea. De fapt, nu e nimic genial în cartea asta uscată și mult prea îndatorată lui Borges. Genial e faptul că Eco a scris-o. Că s-a ivit în mintea lui un thriller călugăresc, cea mai improbabilă formulă cu putință. Azi se vede că disprețul intelighenției pentru cartea asta și în general pentru Eco ca scriitor (dispreț reflex în cazul scriitorilor care dobândesc

429 prea mare notorietate și vând prea mult) este absolut nejustificat. *Numele trandafirului* a rezistat vremii și apare azi ca o scriere mult mai lizibilă decât multe opere cu pretenții ale momentului ’80.

Capul mi-e înfășurat, de luni întregi, într-o pâslă țiui- toare. Mă trezesc nopțile cu un urlet insuportabil în țeastă. De multe ori nu mă mai culc, merg în altă cameră și citesc... Trebuie rezolvat, nu se mai poate.

Față de ce scriam acum câtva timp, există și alte traduceri la orizont. Anul ăsta vor fi: *Nostalgia* la Suhrkamp în martie, *Orbitor 1* în Spania, *Orbitor 3* în Franța. Sunt în lucru și *De ce iubim femeile* în Italia pentru Voland, poate tot pentru anu-ăsta; în Norvegia, tot *De ce iubim femeile.* Mai e traducerea din *Orbitor* a lui Jan Willem pentru albinuța olandeză. Suhrkamp a mai făcut un contract pentru *De ce iubim femeile* cu o editură turcă. Și niște ruși vor să cumpere ceva, *Nostalgia,* poate. „Ad marginem" se numesc. Va apărea și *Orbitor* la DTV. La noi o să iasă O *seară la operă* (antologie a poeziilor mele) la Știința, în Chișinău și, să sperăm, în fine, *Travesti* în

bandes dessinees. Nu e nici mult, nici decisiv, dar e un bun tonus, o continuitate relaxată.

4 feb. Pierd vremea la un mod de-a dreptul imbecil. Parcă-mi spune cineva *{acel* cineva) din mine: mai lasă-mă un minut, o secundă, un an, un timp, un eon. Nu mă simt gata încă. Am probleme de înțelegere și situare a celor mai bazale întrebări: cum trebuie înțeles scrisul? Mai vreau să scriu literatură? Ce-ar trebui să fie literatura ca să merite să mai scrii, sau măcar s-o poți îndura „sans degout“? Adevărul e că nu pot și nu vreau să scriu romane. N-am scris, până azi, în zeci de forme, decât poeme și nu mă pot folosi altfel, cum nu poți bate cuie cu un telefon mobil (poți, dar distrugi și telefonul, și nici cuiul nu intră până la capăt). Mă

430 gândesc, dezlânat, în fiecare zi, la toate astea și la multe altele: de ce trăiesc, care-i legătura mea cu existența, ce răspuns se vrea de la mine, înconjurat cum sunt de uriașa întrebare a lumii? Nici un romancier nu pleacă de la bullshitul ăsta fără speranță, ci de la o mână de om sau de la un pumn de țărână sau de la o zgâtie de fată. Dar pe mine nu mă interesează vreun personaj dacă el nu sunt eu însumi într-o incomensurabil mai mare măsură decât era Emma Flaubert. Dacă nu are genele mele și numărul meu la pantof, dacă nu are aceeași mamă cu mine și aceleași poze vechi în album.

Dincolo de toate astea - e o mare destructurare în mine. Ca-ntr-un studio de filmare, se desfac și se cară-n depozit decorurile vechiului film și se aduc cele noi, pentru producția următoare. Starea de-acum a studioului, pentru oricine l-ar privi pe dinăuntru, e haosul. îndur tot mai greu desfacerea, dezasamblarea, dezmembrarea asta, smulgerea ștecke- relor din prize, sfâșierea pânzelor, dărâmarea

coloanelor, descleierea pereților de rigips. Parcă mi se smulg măruntaiele. Ce va fi cu mine în doi ani, în cinci ani? Cu ce inimă am să înfrunt marea, inevitabila tragedie?

Nu știu la ce impuls am scos din bibliotecă o carte a lui Cinghiz Aitmatov, ceva cu cântecul munților. Prima povestire era numită de cineva „cea mai frumoasă poveste de dragoste de la *Romeo și Julieta* încoace". Așa că m-am trântit pe canapea, sub veioză, pregătit să citesc o frumoasă poveste de dragoste, exotică asemenea tătăroaicei G. (naiba s-o ia, nu fac efortul să caut cartea și să-i scriu corect numele). Din ce în ce mai mirat, am dat pagină după pagină (incredibil de făinoase și-ngălbenite, cu scrisul aproape șters - cărțile noastre din anii ’70-’80) ca să citesc o idilă gen Birică și Polina, dar mult mai proastă, cu căruțași îndrăgostiți care cântă-n stepă, stele care pâlpâie, sorg care miroase, fete care se-mbrâncesc în râu și o eroină ce cară saci în spinare și mână

431 caii ca un g... (iarăși povestea cu cartea: ghilghil, ghilgaz - oricum, înseamnă bărbat viteaz, voinic). Numai că noua Polină e măritată cu un ostaș sovietic, care se-ntoarce rănit de pe front ca să găsească cuibul gol: nevastă-sa fugise cu Birică, voinicul cu ochi oblici. Iar băiatul de 15 ani care, voyeur înveterat, i-a tot urmărit pe cei doi în momentele lor intime, îi pictează pentru eternitate.

O să merg la doctor pentru țiuiturile mele.

5 *feb.* în fine, cer albastru, soare strălucitor, după mai bine de o lună de posomoreală. Am făcut un drum prin pădure, printre copacii uscați, în plină primăvară, sub nori pufoși, de un alb ușor luminos, înconjurați de hectare de azur, în doar câteva secunde pituitara mea s-a descleștat ca o floare

timpurie și a-nceput să-și trimită mesajul de bună vestire în tot trupul. Miroase puternic a reînnoire. Am umblat doar în cămașă pe sub crengile negre, de parc-ar fi arse, ale copacilor. Abia aștept să scriu, ca-n fiecare an, că am ajuns în „april, the crudest month". Aș citi poezie, aș scrie versuri, ca altădată, când nu trăiam decât în starea asta de răvășire interioară. Dar vremea poeziei și-a îndrăgostirii e adânc în trecut.

7 *feb.* Descurajare, sufocare, tristețe și - e cuvântul cel mai potrivit - obidă, da, cuvântu-ăsta care miroase-a obiele și narodnicism. Mă simt obidit, împins într-un ungher, cocoloșit acolo. Ca păpușa de cârpe a lui Mury de sub grămada de ghete vechi. Obidit - nedreptățit fără putința de a-mi striga nedreptățirea, fără putința de apărare, fără măcar dreptul de a mă plânge. Fără nimeni care să-mi poată arăta empatie sau simpatie. „Tu te plângi?" - asta aș auzi de la absolut oricine. Ba mi-o spun și singur. Obida mea e tocmai asta: că nu e nimeni care să creadă, să mă creadă, să-mi creadă. Că toți îmi neagă dreptul de a mă simți obidit. Dacă m-aș

432 apuca să strig: „Dar ce-am făcut? Cu ce merit pedeapsa asta? De ce trebuie să fac 53 de ani? Mă voi opune! Voi face apel! Voi apela la tribunalul de la Haga! De ce trebuie să înaintez în vârstă, să fiu dat deoparte, să fiu pensionat și-mpins în zona hașurată a unei clasicizări dubioase? De ce trebuie să intru-n categoria autorilor vârstnici? Dar nu vreau! Dar n-am greșit cu nimic! De ce fac pete pe piele? De ce-mi țiuie urechile? De ce, cu fiecare rând pe care-1 mai scriu, opțiunile viitoare mi se-ngustează?“-, dacă m-aș apuca să strig toate astea din rărunchi, și-atât de multe altele, aș fi asemenea condamnaților pe viață din celulele insonorizate, care urlă fără ca măcar să se audă pe ei înșiși: „Sunt nevinovat! Sunt aici dintr-o greșeală judiciară!" O să am, poate, două, trei decenii între pereții ăștia matlasați. Cum înțeleg acum melancolia lui Scardanelli - și până și numele lui: „Toată dulceața lumii acesteia m-a desfătat/ Al tinereții cer adânc, atât de-adânc, s-a scufundat,/ Aprilie și mai și iunie s-au dus - eu nu mai sunt/ Nimic. Fără plăcere trec pe-acest pământ."

Mă simt dat deoparte într-un moment când nu pot dovedi că nu merit asta. Simt că cineva profită josnic de mine, cum ai fura bănuții din fața orbului, dar nu pot nega că sunt orb. Fiindcă, dacă altădată levitam printre lucruri, azi mă lovesc de ele și cad grămadă. Sunt orb, impotent, paralizat, mintea mea a murit, nu mai am nici resurse, nici proiecte, nici vreo rațiune de a trăi. Odată voiam să-i concurez pe cei care-au scris Biblia. Azi cel mai prost poem al meu mă scuipă în ochi. De-asta nu mă pot supăra, ca altădată, fiindcă trebuie s-o accept cu nasu-n jos, fiindcă sunt în colțul penitenței, în genunchi, pe coji de nucă, și încă roșu la față de conștiința vinovăției mele. Fiindcă nu mai scriu, iar un scriitor e un om care scrie, nu altfel decât e un tâmplar un om care face tâmple într-un templu. M-ați văzut cândva senin și plin de o

433 forță liniștită. Mă vedeți acum jupuit de piele și de orgoliu. Pipăiți-mă și urlați că nu sunt.

Mă apropii de sfârșit cu Eco, iar azi, trecând pe lângă bibliotecă, am agățat din zbor, nu știu de ce, *Pornografia* lui Gombrowicz. Dar orice citesc parcă mestec hârtie veche. Gombrowicz e adânc în trecut, mai adânc decât Homer. Nu-nțeleg frumusețea convulsivă sau deloc.

11 feb. Am pierdut acum câteva zile tot ce aveam în computer. Nici măcar n-am clipit (oricum voi pierde cândva totul, mi-am spus). Liniștit, m-am uitat prin discurile mele și am găsit în cele din urmă un back-up de acum vreo nouă luni. Cu ocazia asta mi-am dat seama că de nouă luni n-am mai scris nimic. Dac-aș fi avut în computer vreun manuscris la jumătate, înnebuneam. Concluzia e că norocul maxim e să nu scrii. Scrisu-ți aduce numai necazuri, sau măcar mie mi-a adus din belșug: ură, invidie, griji, o presiune uneori de nesuportat. Frica de a nu-ți pierde frazele, textele, mințile. în asta stă puterea criticilor: ei au viclenia să nu scrie. Cine scrie intră în arenă. Cine nu, ridică doar degetul mare sau îl lasă-n jos, în tribună, la adăpost de lei și de retiari. Mi-am recopiat folderul în computer, aproape neschimbat de trecerea timpului (puteam face un copil în intervalu-ăsta; n-am făcut nici măcar un roman), și m-am apucat iar de mărunțișurile cu care-mi trec anii și clipele.

Naturalețea cu care scriam altădată că „nu-mi cunosc limitele" și că „mi se pare pierdere de vreme să scrii altceva decât capodopere" (o glumă, firește, dar era ceva acolo, sub țărâna superficială a paradoxului: mă simțeam pe atunci nu doar nemuritor, ci și infailibil, nu la modul tâmpit blasfe-

mator sau ca o infatuare fără limite, ci ca o condiție firească, pentru că scriam cum respiram și nu mi-ar trece prin minte să fiu mândru sau orgolios pentru că respir). Azi m-aș

434 mulțumi să scriu și platitudini, și imbecilități. M-aș mulțumi cu orice zgârci de la vechea masă sardanapalică. Orice citesc îmi taie răsuflarea: cum au putut, cum pot ei scrie atât de bine?

înainte nu-mi cunoșteam limitele, acum nu mi-au mai rămas decât ele. Trăiesc între granițe mult mai înguste decât mine însumi, ca un pește care-ar trăi într-un pește de sticlă ce i-ar îmbrăca strâns corpul, mulat pe fiecare solz și fiecare curbă a sa, și acela i-ar fi acvariul. Rigiditatea scrisului meu vine din rigor mortis-ul creierului meu comprimat în acvariul său de os.

O amintire greu de localizat (dar cred că a fost într-o seară pariziană sau într-un vis despre ea): atmosferă trandafirie, un magazin de vinuri și coloniale, dar ceva în plus, ceva de neatins, de neverbalizat. Cât de ciudat m-am plimbat prin propria mea minte în *Orbitor.* în lung și-n lat, în adânc și-n adâncul tesseractului, în adâncul celor unsprezece dimensiuni. Cele unsprezece lebede. Cele unsprezece mii de fecioare.

N-am mai visat nimic. Imaginarul meu este nul. Citesc câte puțin, zilnic. Stau toată ziua în casă, ca într-o corabie înconjurată de un ocean impracticabil.

12 feb. Plouă cu găleata, fațadele de vizavi sunt umede, văzute prin ferestruica de buncăr din fața biroului meu. Imensele mele grădini din spate, amenajate de jardinieri celebri, sunt inundate acum asemenea polderelor olandeze. Trăiesc în țările de jos, de foarte, foarte jos. Am revăzut ieri (și nu e

nevoie de un alineat nou pentru asta) *Yellow Submarine.* M-au emoționat, de data asta, imaginile singurătății cu care e ilustrat *Eleanor Rigby.* De asemenea, culorile pâlpâitoare din *Lucy in the Sky with Diamonds.* Odinioară am murit și-am înviat și eu de mii de ori pe secundă în poemele mele, în aerul nostru cu diamante. Blazarea de-acum - care e și a lumii, nu doar a mea -, neputința de-acum de-a mai scrie

Veacul de singurătate, de-a mai cânta *Hey, Jude,* de-a mai picta polaroidele Marilynei, de-a mai organiza Woodstock-ul, mefiența de-acum față de lemn, de pânză, de celuloză, de celuloid, de celule stern, de steme, de steaguri, de drapele... Tristețea și nefericirea și langoarea lumii în care mi se dă să trăiesc.

Scufița roșie-1 ține pe lup în brațe și zâmbește în obiectiv fericită. în spatele lor - crengi înzăpezite. Ghici ce e?

îmi lipsesc liniile de ghidaj: un grup, de oameni sau de cărți. Entuziasmul altora sau al meu. Un motiv ca să ies, pe vremea asta câinească, din țeasta, pielea și casa mea. Dar care erau liniile de ghidaj ale lui Kafka? Și ce aprobare aștepta (ce dragoste?) Flaubert de pe urma scrisului său? Numai că ei erau angrenați în angrenajul literaturii - „eu, în definitiv, nu sunt nimic altceva decât literatură" - și, pe de altă parte, așteptau și ei ceva, doreau și ei dorința celorlalți: Kafka-și aduna familia și le citea fiecare pagină scrisă de el în casa părintească. Și-1 mai avea și pe Max Brod, care-1 iubea și-1 prețuia ca scriitor. Și avea și iubite epistolare. Eu n-am nimic și nu sunt sigur de nimic.

15 feb. întâlnire cu prietenii, în care se discută, firește, literatură. Bârfim, dar ce zic eu? Cuvântul bârfă e unul simpatic, omenesc-prea omenesc și-n cele din urmă benign. Noi nu bârfim, ci executăm sumar. Suntem o inchiziție și o curte marțială. E Judecata de Apoi a semenilor și colegilor noștri. Nu-i judecăm, totuși, căci și cuvântul „judecată" e unul rațional și uman. îi torturăm, le smulgem ochii și unghiile, îi supunem la ordalii. Ca să treacă de noi trebuie să scoată potcoava din căldarea cu apă clocotită. Trebuie să nu urle când sunt arși cu fierul. Nimeni nu-i destul de pur, nimeni nu rezistă. Pe rând, autorii de azi sunt înșfăcați și sfâșiați într-un

436 consens neglijent și feroce, ca și când ar fi de la sine-nțeles că trăim printre oligofreni și escroci ordinari. Cutare autor, lăudat de toată critica, e de necitit, te-mpiedici la fiecare frază, altul habar n-are să construiască, altul și-a ratat cartea. Se-aruncă pe rând în arenă noi și noi martiri: proști de put cu toții. Păi nu știu ce autor străin e „de două sute de ori mai bun“ decât unul de-al nostru prețuit de critică azi. Tabloul e nuclear, apocaliptic. Niciodată-n istorie exigența n-a fost mai mare, pragul mai înalt. Dacă Dante-ar fi trăit la Iași și-ar fi avut 35 de ani în selva lui oscură, l-am fi belit ieri de nu se vedea. N-ar fi putut nimeni trece de primele trei pagini din *Infernul.* De fapt, te-ntrebi, ce vrem de la o carte, de unde extremismu-ăsta gen Savonarola? Prin ce merităm noi și lumea noastră (un fund de lume) o carte minunată și perfectă, care să ne dea pe spate pe toți ca un tsunami? Cum am ajuns să ni se pară oale de noapte tot ce n-aduce cu pocalul Sfântului Graal? Din discuții aflu și ce așteaptă amicii mei de la o carte: să fie „deșteaptă", e cuvântul care s-a folosit cel mai des. Adică suntem niște snobișori nenorociți care colecționează „gimmicks", pe care i-a convins Nabokov cât de prost e Dostoievski. Manevre narative, stil alambicat intelectual și artistic, frumusețe pură, fără contact referențial. Artă pură, în cele din urmă. Dar nici măcar asta nu-i adevărat până la capăt. Căci, ca să scape din carnagiu, și cel mai pur artist trebuie să fie sau bătrân, ca M.H.S., sau străin. Nu trebuie să dăm nas în nas cu el în strâmta lume bucureșteană, căci atunci el cade sub jurisdicția noastră și trebuie osândit. Nu, cei buni sunt rarissimi și nu se află printre noi, cum n-ar putea exista printre noi îngeri sau sfinți. Niciodată n-am avut o mai puternică senzație că ne aflăm într-o vale-a infernului decât în seara asta de băutură cu amicii.

Bineînțeles că totul e în primul rând un joc de societate, dar e și răutate pură, și reconfirmare meschină a faptului că

437 n-avem rivali (măcar până nu ieșim din cameră), și defulare prostească, și diseminare a urii și invidiei.

în climatu'-ăsta - care e generalizat în sătucul literar autohton, căci amicii mei (și cu mine) suntem totuși dintre cei bunișori -, nu se poate, pur și simplu, scrie și publica literatură. Nu poți scrie atât de bine încât să nu te-aștepți să fii taxat drept un biet imbecil. Căci toți sunt bieți imbecili. N-ai cum să aștepți simpatie sau măcar acea indiferență vag binevoitoare cu care-ar trebui să primești o carte nouă. Te poți da peste cap, poți răscoli cerul și pământul - vei afla din zeci, din sute de guri că n-o faci bine, că ești ilizibil. Ești ca o mamă spartană: naști în chinuri, ca apoi copilul să-ți fie luat de Bătrâni, cercetat pe toate părțile și, la cel mai mic defect, aruncat de pe o stâncă. Niciodată, repet, nu s-a judecat literatura cu criterii mai inaccesibile. Asta fac criticii (care-n plus laudă cu adevărat cărțile cu adevărat proaste), asta face lumea literară, asta fac j-de miile de critici improvizați de pe bloguri. Din punctu-ăsta de vedere nu e diferență între idiotul de pe blog care nu știe nici pe ce lume trăiește și scriitorul rafinat și subtil, cum sunt prietenii mei. Toți sunt într-un război total cu ceilalți, toți caută Graalul asemenea lui Ivan, care vrea să moară o dată cu autorul la sfârșitul unei cărți. Dar de ce să nu trăiești o dată cu autorul, de ce să nu te bucuri de diversitatea cărților, chiar și de imperfecțiunile lor? Scriitorul de azi e în situația kafkiană de a trebui să urce o scară formată nu din zece trepte, ci dintr-o singură treaptă înaltă cât zece la un loc. Fiecare carte pe care-o scoate e judecată ca și când ar fi prima și ultima, măsura totală, absolută, a talentului său. Se pândește pasul greșit, se caută nodurile din papură. Nimeni n-are cel mai vag respect pentru

munca epuizantă de scriere fie și a unei cărți oarecare, nimeni nu se-ntreabă ce drept moral (ca să nu mai vorbim de unul profesional sau intelectual) are să vorbească

438 despre scrisul creativ, el, care n-a scris niciodată și nu știe ce-nseamnă să scrii.

Sunt foarte deprimat după seara trecută. Nici măcar n-am băut destul ca să particip și eu la măcel așa cum se cuvine. Mi-a fost mai limpede ca altădată în ce cloacă-și aruncă un autor, azi, cărțile, el, care n-a scris niciodată decât ca să se facă prețuit și iubit. Mi-a fost limpede că nu poți face față, că nu poți învinge. Că, de fapt - și asta-i concluzia finală -, n-are sens să scrii într-o lume unde prezumția de vinovăție literară e absolută și judecata e ca-n vremuri de război.

Eugene Ionesco, *A rupe tăcerea.* E genul de om cu care aș fi fost prieten dac-am fi fost contemporani. Față de Cioran, pe care l-aș fi, poate, detestat, Ionesco este foarte simplu, foarte uman, total în afara literaturii. Dacă într-o zi simte că s-a prostit, că nu mai poate gândi, nu ezită să (și-)o spună. E liberalul central al lumii artistice din secolul trecut, cel care gândește, scrie și greșește cu propria lui minte, nu cu a altora. Ca expresie artistică, el e echivalentul lui Magritte: du mecanique plaque sur du vivant. Am regăsit la el, cu oarecare mirare, ceva ce crezusem că am gândit odată original. Lumea ca „solidaritate între solitari", scriam acum vreo doi ani, fără să știu de deviza lansată de el: „Solitari din toate țările, uniți-vă.“

„Orice afirmație e justă atâta timp cât nu e victorioasă; atunci când triumfă, când este universală, ea devine injustă sau falsă."

„într-un sens, progresul este un regres enorm" -

Patapie- vici întreg în fraza asta.

Socrate: „Știu că nu știu nimic." Ionesco: „înțeleg că nu-nțeleg nimic."

16 feb. Ninge timid, fără veleități hibernale. Am luat o hotărâre de care sper să mă țin: nu voi mai deschide computerul în weekend. Urmând ca, dacă experimentul ține, să-1

439 extind la 3-4 zile pe săptămână (de vineri până marți). Câștig dimineți cu diamante pentru scris și whatever.

Am terminat *Numele trandafirului* după o lectură eroică de vreo trei luni. E un puzzle tridimensional foarte deștept, uite c-am luat-o și eu cu cărțile deștepte. Dar nu e doar atât, are tot ce-i trebuie, toate nivelurile, de la cel istoric la cel metafizic, și chiar un love story - cam anemic, e drept. Dar e, totuși, un mediu călugăresc...

Bună carte, dom’le, păcat că s-a vândut atât de bine. Altfel ar descoperi-o snobii și s-ar arunca pe ea. Dar ce spunea Ionesco despre idei e valabil și pentru cărți: o carte e bună cât nu e victorioasă. Dacă intră-n canon, nu mai e bună, într-un fel, orice scriitor ar trebui să-și inventeze și, la nevoie, să-și sponsorizeze niscai adversari, dacă nu-i (mai) are. Eu, slavă Domnului, pot să-mi țin banii acasă.

Mă apuc de *don Rigoberto* a lui Vargas Llosa, fără nici un entuziasm, *Mama vitregă* mi s-a părut o curiozitate dintr-un cabinet cu orori. Freak-show-ul continuă. Intră-n scenă fiul omului-pisică.

18 feb. Am scris un text despre nes pentru Andrei Oiștea- nu. Cum nu m-am ambalat pe el, mi-a ieșit mediocru. în plus, am pierdut de două ori modificările făcute, fiindcă textul nu s-a salvat. Știe

programul ce știe.

Acum fulguie. E așa de liniște, că se aude cum se depune fiecare fulg pe iarba îngălbenită. A fost foarte frig zilele astea, iar eu am fost somnoros și absent. Nu dorm bine nopțile, mă sufoc, visez sacadat, întrerupt, exasperant. Așa cum câte-un filmuleț schimbă cadrul de câteva ori pe secundă și avalanșa de imagini te anihilează interior. Mă simt obosit și teribil de deprimat. Aș vrea să zac de dimineața până seara, să zac ghemuit în pat, ca în camera mea din Ștefan cel Mare, când înnebuneam de singurătate, serile, când nu era nimic de făcut,

440 când nu era nimeni în viața mea. Când se-nroșea cerul peste București, la fereastra mera, și-n cameră aerul se-ntuneca, și mă uitam în oglindă: un puști slab și transpirat, fără sens și fără nici o șansă. Nu știu cum am putut supraviețui atunci, când sufeream zilnic ca un câine. Dar măcar simțeam totul acut ca o torsionare de-ncheieturi, cineva îmi sucea creierul ca pe-un braț întors la spate și forțat până ies așchii de oase prin piele. Sunt oameni care trăiesc așa, întreaga lor viață, ca după ce-ai pierdut o iubită, sau ca atunci când știi că totul s-a terminat.

23 *feb.* Depresie mai departe. Citesc *Caietele lui don Rigoberto,* fără nici un apetit. E o singurătate fără margini în jurul meu. Am mai citit, pe computer, o carte frumoasă și foarte tristă, *Sex and the Origins of Death* de William R. Clark. Telomeraza din *Orbitor* - la care nu s-a referit nici un critic, deși e un motiv central și esențial acolo - e confirmată ca un „ceasornic fără minutar" al monstruosului conglomerat de celule care suntem. Dar am aflat mult mai multe. Până la un punct, de exemplu, celulele embrionului rămân virtual nemuritoare. în momentul următor, însă, ele sunt „locked", blocate în funcția pe

care-au început să și-o asume, iar totipotența lor e pierdută. Din acel moment ele încep să îmbătrânească și să moară, proces programat genetic. Ne ucid, deci, propriile noastre gene, după ce ne-am făcut datoria să le transmitem generației următoare. Reproducerea sexuală este procesul care-a dus la fenomenul (relativ recent în lumea vie) al morții inevitabile și programate. De fapt, moartea naturală e o sinucidere benevolă și altruistă, iar conștiința noastră e doar o victimă colaterală în acest dans al lui Krishna biologic. Alt lucru de cel mai mare interes ține de structura moleculară a vieții. Embrionul unei specii de creveți se închistează în condiții de mediu nefavorabile: pierde practic toată

441 apa, se-nconjoară de o crustă impenetrabilă și poate rezista astfel decenii întregi în condițiile cele mai nefavorabile vieții. Scufundat timp de șase zile în heliu lichid, la temperatura de aproape zero grade Kelvin (zero absolut), sporul nu mai prezenta nici o urmă de activitate biologică: nici metabolism, nici cea mai neînsemnată mișcare interioară. Nu mai era decât o structură materială, un aranjament de atomi imobili. Moartă, după toate definițiile materiei neînsuflețite. Totuși, readus la temperatura normală și în prezența hranei, sporul revine rapid la viață. Concluzia e de o importanță copleșitoare: viața este întâlnirea unei forme materiale (o structură de atomi) cu un flux de energie.

Sunt avid după contacte sociale, mă simt singur ca un câine și totuși nu ies din casă și nu sun pe nimeni. Mi-e tot mai frică de situația mea, mintea mea e acum o catastrofă. Dacă nu mă apuc într-o lună de scris, mă sufoc.

25 feb. Eclipsă totală de creier. Și nici măcar nu profit de asta ca să studiez aura de jur împrejur. Fosta aură a fostei mele minți. Cred că pot spune că

n-am mai trăit niciodată așa ceva: nu pot scrie nimic, nici un rând care să sune, fie și după cele mai joase standarde, a literatură. îi privesc pe ratați ca pe niște zei. Mă prosternez la picioarele lui Ecovoiu, Aldulescu, Ursu și câți or mai fi, și nu sunt ironic absolut deloc. Nu pot scrie nici cele mai banale texte de gazetărie, nici o cerere, nici o scrijelitură pe un copac. Sunt total agrafic și inconștient de asta, pentru că-mi lipsește milimetrul de cortex răspunzător de scris. Viața și lumea mea nu mai au un centru, dacă au o realitate. Mi-am bătut, oricum, mereu joc de ele, dar niciodată ca acum. Niciodată ca acum.

Și sunt mizerabil și ca stare fizică. Dorm câteva ore pe noapte, din cauza unei inexplicabile congestii nazale, care mă chinuie incredibil. A-nceput să mă doară și-un dinte.

442

Urechile-mi țiuie ca un milion de greieri pe câmp. Mai sunt și altele, despre care n-am chef să scriu. Sunt groggy din toate punctele de vedere. Sunt la podea, cu dinții împrăștiați, cu arcadele sparte, și aud numărătoarea ca prin vis. Secundele până la capătul vieții mele.

Sunt singur în casă, la al treilea nivel al ei, cu fanta geamului de încăpere blindată-nainte. Prin ea văd, foarte aproape, balcoane și ferestre. Aproape că nu mai ies nicăieri. îmi savurez sumbru singurătatea. Dormitez, îmi mai amintesc câte ceva... Trebuie să rezist, aici firul s-a subțiat înspăimântător. Dacă va ceda acum, nimic n-o să-1 mai înnoade vreodată.

Cât de stupidă și banală e - și a fost mereu - viața mea.

26 feb. Din jalea mea nu se întrupează nici măcar Mama Omida.

28 feb. Atropină picurată în ochi și senzația de zbor.

Vis îngrozitor azi-noapte. Urc la etajul 2, unde am biroul, și e beznă totală, de asemenea e spațiu gol, fără nici o mobilă. Doar pereții sunt pictați cu un fel de graffiti. Spațiul e mult mai vast decât în realitate. Ceva mistic e pretutindeni împrejur. îl evoc pe Isus, mă rog lui. Nu există nici o întoarcere, rămân acolo etern, între pereții îmbeznați.

Delfinii și balenele nu au cicluri veghe-somn: emisferele lor cerebrale se odihnesc și veghează alternativ: când emisfera stângă veghează, cea dreaptă doarme.

29martie în toamnă o să plecăm pentru câteva luni la Berlin. O să predau la Freie Universitar așa-zisul Samuel Fischer Course. Trebuie, bineînțeles, să mă pregătesc ca lumea pentru asta, căci sunt în total 27 de ore în care trebuie să fac ceva, dacă se poate, deștept și documentat. Cele mai mari dificultăți (dar deloc singurele) sunt legate de faptul că o să-1 țin în engleză. Și atunci trebuie să fac rost de texte în

443 limba asta. Cursul ăsta l-au ținut inși de primă mână. Nu am voie să scad nivelul.

Totuși, de două zile am fost mai optimist, am simțit iarăși ceva din vechea emoție de primăvară. Chiar, câteva clipe, nu știu dacă nu iluzorii, am întrezărit o ieșire din marasmu- ăsta: mă vedeam scriind o carte mare, luminoasă și universală, o *Finnegan's Wake* cu față umană, mă imaginam (de fapt, într-o străfulgerare, am trăit toți acești ani asemeni celui vrăjit care trăiește o halima întreagă între turnarea

apei în pahar și umplerea lui) lucrând timp de douăzeci de ani la pânza asta fără centru și margini, cu inconștiența răbdătoare și fericită a unui orb-web spider. Și într-un fel, în acel breakthrough de o clipă, am avut strania certitudine că nu trebuie să pășesc dincolo de *Orbitor,* ci perpendicular pe el, ca scrisul meu să capete volum, așa cum se ridică palatele decupate în cărțile pentru copii. Mai mult decât orice, am simțit nervozitatea celui care vrea să înceapă ceva, a calului de luptă care-și umflă nările când simte mirosul prafului de pușcă.

Am visat mai mult decât de obicei mese-ntinse într-un colț de cartier, noaptea, un negru gol, statuar, mergând pe o stradă luminată de amurg. Să revăd *Roma* lui Fellini, care mi-a spus atât de mult.

Eforturi disperate de a-mi reveni. Să citesc, să scriu, să nu mă las.

30martie Cursu-ăsta pentru Berlin ar fi șansa să notez câte ceva despre „ce-am înțeles scriind". Dar ce fac cu senti- mentu-ăsta că nu mai pot scrie nimic? E ca o crampă, nu a mâinii, ci a minții mele. Nu pot să mă prefac că n-o simt. Știu că scriitorul se construiește scriind, că nu există nimic în el de la-nceput, și totuși nu pot începe, fiindcă, dacă nu există în mine nimic, nici un subiect, nici o idee (ceea ce e doar starea normală a celui ce începe să scrie, căci subiectul, ideea,

444 personajele, zise el și zise ea, sunt doar fallacies de evitat), ar trebui să existe acel câmp de tensiune care se traduce barbar prin „vreau să scriu, nu mai pot să nu scriu"; ar mai trebui să știu cât anume să cobor sub propria mea conștiință, în ce punct al frunții mele (sau al spațiului mental din fața frunții mele, dincolo de osul și pielea sa, acea pâslă luminoasă din fața frunții mele) ar trebui să-mi adun puterile; care e locul precis al aderenței mele cu lumea, care-i ombilicul meu mental, care-i portalul, unde e timpanul, unde e retina, cum îmi eliberez eu, și-n fața cui, lichidele corporale (transpirația, cerneala, sperma, sângele, urina, limfa, saliva) ca o sinapsă pe pielea lui Dumnezeu? Și ce mesaj excitator sau inhibitor transmit uriașului neuron? Iată ce nu mai știu, iată de ce nu mă pot apuca de scris.

Afară, vreme minunată de primăvară. Dar eu nu ies din casă, pândesc pe lângă caietele mele, pe lângă computer. Le dau târcoale ca aborigenul ce-a pus capcane și așteaptă guița- tul porcului spinos. Aș vrea să citesc ore-n șir Kafka, Biblia, *Divina Commedia.* Musil chiar. în locul lor („Trăiască Repu- blica Populară Ersatz", cum bine scrie D. Tudoran) fac alte lucruri, asemenea balaurului lui Andrieș: „în timpul liber mă ocup cu-alte chestii, mai fac niște bani."

The continuing story cu Gabriel. Aseară: mami, oamenii care mor mai pot gândi? Ioana îi răspunde blând: nu, Gabriel, când oamenii mor, sufletele lor se duc la Doamne-Doam- ne. Dar el, mai departe: dar poate că se mai întorc pe pământ câteodată. Poate că și noi am mai trăit odată pe pământ. Copilul repetă, evident, la nivel cultural, povestea biologică a embrionului: recapitulează etapele culturale ale stirpei lui. La aceeași vârstă mentală, toate societățile cred în aceleași mituri.

Am scris un textuleț despre Darwin care mi-a scos

peri albi. Am aruncat trei variante și-o s-o trimit pe-a patra. E

445 mediocră, dar cel puțin nu ridicolă. Căci în ultimul timp, când scriu orice, pentru oricine, la orice nivel, nu mai am în minte să scriu ceva bun, ci să nu mă fac de râs. E obiectivul meu suprem, căci m-a ajuns vremea celor șapte vaci slabe.

Timp de șase ani am scris articole ca să pot trăi. E inimaginabil ce mult rău mi-a făcut scrierea lor. De fapt, când ai eșuat în gazetărie nu te mai poți numi scriitor. Mâna-ți capătă noduli ca de gută. Gazetăria din sărăcie și disperare e motivul eșecului celor mai mulți colegi ai mei de generație și a mulți dintre tinerii de azi.

6 *martie* Glanda pineală ar produce neotenia umană.

10 martie Din fragedă copilărie năpârlesc etc. etc. Sau: distracția mea preferată era să mă deghizez: găseam în șifonier câte-o piele de adult, frumos pusă pe umeraș și...

Citesc *Scrisorile* lui Ghica, atât de vitale pentru *Levantul.* Sunt zeci de referințe de-aici, unele nici nu mi le mai aminteam și rămân cu gura căscată când le întâlnesc. Așa va fi și cu *Theodoros?*

Plouă mărunt și agasant. Sunt complet singur, în afara și-năuntrul țestei mele. Sunt chiar țeasta mea, cineva o ține-n mână și declamă patetic. Sunt imposibil de trist, sunt mort și-ngropat de mult. Am găsit din mine doar un fragment de parietal, o arcadă, o jumătate de măsea cu striații. Viața trecuse ca fulgerul. După un miliard de ani murisem doar cu o clipă-n urmă. Moartea trecuse și ea, mai repede chiar decât viața.

13 martie Scriu așa de urât din cauza pixurilor care-mi frâng degetele. Nu găsesc unul omenesc între ele, deși sunt zeci pe birou, în cele două cutii de ceai cu caractere chinezești pe hârtia lor rugoasă. Lupta mea cu pixurile va fi un

446 capitol „inconturnabil" în exegeza cărtăresciană. Ar fi trebuit să-mi fotografiez bătătura uriașă de pe degetul mijlociu din perioadele când scriam roman. E incredibilă altfel. De asemenea, jupuiturile ca de sapă de pe index și degetul gros. Strâng de pix cu disperarea celui care se îneacă.

Acum, însă, bătăturile mi s-au resorbit. Au trecut doi ani de când am pus punct literaturii. Lumea a reînceput să mă-ntrebe la ce lucrez. Le spun jenat că „scriu", și că nu pot deconspira ce, pentru că „dacă povestești, nu mai scrii". Exact ca-nainte de *Orbitor 3.* E oribil să minți, să-i minți pe toți că lucrezi. Poți trăi decenii în minciuna asta. Mai onest ar fi să declari că te-ai lăsat, cum marii fotbaliști joacă meciul de adio. Dar poți fi măcar sigur de asta, poți ști că a doua zi după ce-ai declarat că n-ai să mai scrii un rând n-o să te simți inspirat ca un zeu? E de înțeles că tâmplarul poate spune: „De azi nu mai fac nici o masă." Dar un poem (sau un roman) e altceva. E o eternă confuzie între meserie - de pe urma căreia poți ieși la pensie - și artă, care e o religie sau o boală.

Nu cred că trebuie să-ți atrag atenția cât de confuz sunt în ultimul timp. Mai ales de când vremea s-a încălzit și e soare palid de primăvară. Nu mă pot trezi, somnolez continuu. Nu deslușesc gând de gând. Pădurea, în jur, e tot neagră și stearpă, dar s-a acoperit cu flori albastre. Am ieșit în oraș destul de des - prea des - la tot felul de mondenități: întâlniri cu public de diverse feluri. Am căpătat un fel de sigu-

ranță lejeră în a-mi juca personajul. Foarte subtila mea strategie e să nu-1 joc deloc. Gândirea, când vorbesc, îmi ia naștere în gură, exact cum scria W. Nici un strop de orgoliu sau de vanitate aici. Mă văd cu oameni, le vorbesc de parcă eu aș fi scris *Levantul* sau *Nostalgia,* dar e un fel de obligație contractuală. Totul se-ntâmplă decent și puțin melancolic. Sigur că sunt un impostor în acele momente, dar măcar

447 nu-mi joc rolul cu entuziasm. Sigur că nu pot scrie nici *Nostalgia,* nici, îndeobște, nimic. Măcar însă nu pretind asta. Sunt prezentat drept autorul cărților mele, ca și când s-ar spune: M.C. e autorul țestei lui sau a mâinii lui drepte. E o confuzie aici, amplificată de faptul că ești și admirat pentru asta. Confuzia e complexă, dar esența ei e următoarea: de vreme ce ai fost în stare, cândva, să scrii *Levantul,* înseamnă că ești în stare să-1 scrii și acum (tâmplarul care face mese), mai mult, că, într-un fel, chiar îl scrii si acum, în fata tuturor. Si ce scrii acum e atât de minunat, încât toti te admiră.

Citesc Ghica. Lenevesc. Mă doare un dinte.

16 martie Am plantat ieri primul pomișor din viața mea, un măr cu vreo trei frunzulițe crude si rebele în vârf, si cu asta treimea faimoasă copil-casă-pom e completă. Cei vechi, care erau fără-ndoială mai adevărați decât noi - căci mai second-hand n-aveau cum să fie - chiar credeau că astfel ți-ai împlinit soarta pe pământ și că mai mult nu poți cere de la un destin uman.

Plimbare de seară prin pădurea din jur, plină de flori mărunte, albastre, mov și albe. Alerg cu Gabriel, avem crengi de lemn putred în mâini, lovim cu ele trunchiurile negre. Printre arbori, un amurg de iarnă-primăvară, luminos și melancolic, pe nuanțe de galben, violet, portocaliu stins. Nori modelați din

lumini și umbre, cer albastru încă foarte rece, un fel de tristețe aseptică de-a lungul drumurilor forestiere. Cu-ncetul, lumina se resoarbe în arbori și rămâne un cafeniu catifelat, străveziu, în care ochii sclipesc mai tare. Ne e milă să călcăm pe florile mărunte și fragile, vizitate de câte-un bondar singuratic. Ioana rămâne-n urmă, noi căutăm palatul zmeilor, care pare-a luci-n depărtare. Alerg mult, cu o plăcere totală, sunt copil, sunt la Voila, în pădurea din jurul infirmeriei. Ne-ntoarcem obosiți, Gabriel gâfâie,

e grăsuț și-mbujorat, n-are nici un pic de condiție fizică. Am să-1 alerg zilnic de-acum încolo.

Cu cât scrii mai puțin, cu atât ești mai bine văzut în lumea literară. Idealul lor sunt scriitorii care nu scriu nimic. Pe ei îi iubește toată lumea. Ajunge să fi scris cândva ceva, în vremuri imemoriale. Sau să umble vorba că ai scris.

Sunt foarte aproape să-ncep *Theodoros.* De fapt, trebuie doar să-mi iau inima-n dinți într-o dimineață. Am proiecte pentru câțiva ani. Ioana, ieri: „Ar fi cea mai mare greșeală dacă te-ai angaja iar într-un proiect mare și greu, ca *Orbitor.“* Nu sunt convins că are dreptate. Pentru mine contează doar să rămân eu însumi, să-mi car peste tot, în orice zonă, în orice domeniu și pe orice subiect, felul meu distinct de a construi texte, așa cum fiecare specie de insectă își face un tip distinct de cuib. Nu-i cere greierului să țeasă plasă, ca păianjenii, nici fluturelui să sape adăposturi sub pământ.

Curând (să se mai încălzească nițel) vom scoate mesele și scaunele pe terasă, vom bea cafeaua acolo, în soare, aer proaspăt și miros de iarbă, de sevă vegetală. Abia aștept să stau cât mai mult în aer

liber, cu creierii deparazitați de atâta literatură.

17 martie M-am gândit să caut un caiet nou și să scriu pe prima pagină *Theodoros.* Mi-aduc atât de bine aminte primul caiet în care am început *Orbitor,* acum vreo 15 ani. Titlul a stat pe prima pagină luni de zile, dacă nu ani, până ce a urmat și puțin text. Apoi s-a adăugat cu mare parcimonie, cu neîncredere și îndoieli. De fapt, nu cu îndoieli, ci cu câteva firimituri de siguranță într-o mare îndoială. Și mai greu a fost, încă, să încep volumul doi. Scriam, la vreme de primăvară, în garsoniera de pe Avrig. Nu credeam să-mi văd trilogia terminată cândva. Scriam ca să trăiesc, să fiu într-o poveste, să storc puțin sens din haosul de-atunci al vieții mele de om care trăia cu altă femeie, pentru care lăsase tot. Mereu totul a-nceput cu haos și indeterminate, dar și cu o tenacitate

449 de furnică. Vremea de-atunci, de când făceam primele scene, atât de nereușite, din *Orbitor* 2, carte lentă și descriptivă, care acumulează lumină, ca o baterie solară, în două treimi din spațiul ei ca s-o elibereze irepresibil în ultima treime, e mult mai îndepărtată pentru mine, acum, decât amintirile mele din Silistra și din Floreasca. Nu pot extrage, de-atunci, decât câteva imagini cât de cât mai focalizate: tocănițele de pui ale Ioanei, cămașa ei de noapte cu floricică pe piept, afișul grotesc cu o maimuță în costum, computerul primitiv de pe birou. Sentimentul de decădere, vinovăția și neajutorarea mea de fiecare zi. Ioana adormind, nopțile, în câteva secunde, iar eu rămânând treaz, în lumina albastră, până spre dimineață, chinuindu-mă să văd vreun viitor.

Stare de rău neurologic, urlete în urechi, cercuri de lumină în fața ochilor, senzația că am pe cap un cerc de fier. Mă simt intoxicat, ceva îmi face rău. Nu suport mirosul de detergent al rufelor proaspete, nările-mi sunt înfundate continuu. Nu mă pot nici

concentra, nici apuca de ceva în starea asta. Trebuie să merg la un doctor, fuck.

18 martie Avem 46 de cromozomi, față de cei 48 ai gorilei și cimpanzeului. Două perechi au fuzionat, nu se știe când și cum. Citesc o carte decentă despre misterul uman, Alan F. Alford, *Gods of the New Millenium* (neașteptată într-o grămadă informă de trash descărcată de pe internet).

19 martie Zechanas Sitchin.

Zi mizerabilă, una dintre cele mai nenorocite din ultimul timp.

1 aprilie Depresie extremă, stare fizică mizerabilă și (mai mult decât) îngrijorătoare, scădere catastrofală a stimei de sine. Am forfotit orb și fără sens, ca o insectă cavernicolă: emisiuni

TV, drumuri în țară, interviuri, alergătură utilitară, aceeași extenuantă alergare pe loc, aceeași lipsă de orizont și de viitor. Mă simt amenințat din atâtea părți, că am lăsat garda jos și aștept în prostrație. Visez sfârșitul lumii: mă plimb noaptea printr-un oraș necunoscut, totuși familiar în vis. Luna, deasupra arborilor, e mult prea strălucitoare. Aruncă foc ca o oglindă rotundă. Tot cerul e luminat, și se arată reliefat ca un fund de mare, cu stele ascunse prin văi și depresiuni. Și - ciudat -, o a doua lună, fantomatică, îmi confirmă presimțirea că oglinda scânteietoare e altceva, din altă lume. Am un început de panică, mă uit spre cerul acela fantastic, și deodată falsa lună se sparge în miliarde de stropi lichizi, care cad ca o

ploaie răpăitoare peste oraș. Sunt udat din cap până-n picioare, simt pe buze gustul ciudat, chimic, leșios al acelei ape cafenii, apoi pe cer se arată navele. E sfârșitul umanității, jalea care mă cuprinde n-are margini. A venit ziua ultimă, ca un fur.

Am început să mă gândesc sistematic la *Theodoros,* dar cu câtă îndoială. L-am numit undeva „primul meu roman" și nimeni n-a înțeles. Am găsit un program, *The Brain,* care sistematizează proiecte, ordonează note și documente. E foarte util și mă lasă să văd schema generală. Am să lucrez nu ca la un poem - precum în *Orbitor* -, ci ca la o lucrare de doctorat. Va fi Canudos al meu. *Theodoros* sau despre ambiție. Sunt destul de aproape de o schemă globală, dar, firește, detaliile vor conta cel mai mult. Și prima frază, care va da tonul stilistic al cărții.

N-am simțit nici un moment că trăiesc luna trecută, care-ar fi trebuit să fie prima lună de primăvară. Dar a fost frig și dezolare, frică și abulie. Poate voi scăpa, dacă vei vrea, și din arcanele astea.

Lumea literară nu se mai referă la mine, ca și când aș fi dispărut, iar când o face, e doar în sens negativ. Sunt marele

prost scriitor al momentului. Toți ceilalți mai au o șansă, eu însă, prin definiție, sunt terminat. Când am acumulat atâta adversitate? Nici măcar nu mă mai deranjează asta, m-am obișnuit, cum se obișnuiește amputatul cu ciotul său. Sunt marele împărat gol al momentului.

6 apr. Povestea caimacamului înmormântat de patru ori. „Am făcut vizită valiului acelui vilaet" (pas de traduce). Boala muștelor negre (vezi encicl.

insectelor). Viermii lungi de 70 cm din chisturi. Orbirea.

Othon și Amelia, pe fese.

30 aprilie Biata mea viziune, suficient de kitsch ca să n-o pot povesti nimănui. Și totuși tulburare adevărată a percepției și cutremurare adevărată. Coboram drumul pe coasta împădurită a dealului din Graz. Nu era prima dată, mă mai luasem la întrecere cu Gabriel pe-acolo și cu 2-3 zile mai devreme. Văzusem și atunci crucifixul în mărime naturală, de pe marginea drumului, bălțat de umbrele și lumina pădurii. Dar acum m-am oprit în fața tăbliței care explica, în mai multe limbi, de ce se numește „crucea francezului", când și-n ce împrejurări a fost făcută etc. La sfârșit scria că figura lui Isus (la picioarele căruia era Maria) e făcută din metal vopsit. Asta m-a mirat puțin, căci îl crezusem din lemn, așa că am făcut câțiva pași și l-am privit pe Isus drept în față. Avea ochii închiși, trăsături clasice, vopseaua era puțin prea vie (mai ales vestmântul Fecioarei), totul părea o pictură barocă a Crucificării, dar fără valoare realmente artistică. Și deodată Isus m-a privit. Sau mai bine zis deodată mă privea. Fără să-mi dau seama că a deschis ochii. Era de parcă brusc între mine și statuia de metal s-a interpus altceva. A durat doar o secundă, cât să-mi dau seama că eram privit de ochi albaștri. Apoi Isus avea iarăși pleoapele închise și eu eram plin de

452 spaimă, mi se ridicase părul pe brațe. Am luat-o la vale după Gerhardt, Ioana și Găbiță și n-am spus nimic nimănui.

4 mai Zile de idleness, în mijlocul grădinilor imperiale. Respir cer albastru, îmi las mintea să

putrezească, să se integreze în ciclul naturii. Din ea, resorbită ca o meduză pe nisip, vor crește filamentele fungilor, lichenii multicolori. Nu mă apuc de nimic, nu-mi mai amintesc cine sunt. Ies în curte, intru în casă, vizitez computerul cum vizitează unii casele de toleranță, arunc bibliotecii o privire albă. Văd filme cu catastrofe, fac dragoste din două-n două seri, în celelalte seri ating cu degetele caietul ăsta, încercând să-mi amintesc la ce folosește. Mă tem de boli teribile, dar si mai mult de îmbătrânire. Nu știu dacă asta se numește viată.

» > »

Ne-am văzut la City Center cu luciat. O fată gravă, tristă, cu ochi verde-tulburi în spatele lentilelor. Frunte frumoasă și plină de inteligență. „N-aveam nimic de făcut în viață când am început blogul." După trei ani a trebuit să închidă, căci nimeni nu te suportă mai mult la noi dacă ești foarte bun. Cineva: „După luciat. blogosfera n-o să mai fie niciodată aceeași". Pe când ieșisem cu ea să fumez, a venit entuziastă la noi Angela Gheorghiu. „Incognito ca regii", cu ochelari negri, ieșită pentru prima dată singură în București în 20 de ani. Schimbăm telefoane, ne promitem revederi. Numele ei, cu litere colosale, era pe toți stâlpii publicitari la Viena. Când vorbește, are o voce pergamentoasă, de parcă și-ar proteja cu gelozie vocea care cântă.

Theodoros e tot timpul în mintea mea, chiar și în vise. Căci iarăși „visez enorm, colorat în demență". Cred că m-am retras/am fost retras la timp din lumea literară. Cinci ani de-acum încolo ar trebui să stau și să scriu. Căci ce folos să câștigi lumea dacă-ți pierzi sufletul?

5 mai Complet inexplicabil ce s-a-ntâmplat azi-noapte. Dar vise sunt ale somnului făpturi. Și pentru că tot sunt la citate: wasn’t in a dream, wasn’t just a dream. M-a trezit Gabriel, trebuie să fi fost spre dimineață, totuși nu pe lumină. A deschis ușa și-a spus: „Pot să dorm cu voi?“ Eu n-am deschis ochii, doar am încuviințat în gând și m-am gândit cu plăcere: ce bine e să dormi lângă un pui mic. După o vreme i-am văzut căpșorul pe pernă, lângă mine. Atunci m-am întrebat, puțin confuz: cum a ajuns acolo, între Ioana și mine, fiindcă de obicei, când îl mai lua Ioana în pat, îl culca la margine, lângă ea. Dimineața, după ce Ioana s-a-ntors de la grădinița unde-1 duce zilnic, am întrebat-o ce-a fost cu Gabriel azi-noapte. Și spre stupoarea mea mi-a spus că băiatul n-a fost la noi în cameră, că a dormit toată noaptea la el în pat. Am rămas dezarmat total. Pentru că nu poți avea o mai limpede senzație de realitate. Iar dacă toată povestea asta n-a fost decât un episod oniric înseamnă că, măcar în anumite împrejurări, visul și realul se-ntrepătrund osmotic în mintea mea, ceea ce poate fi fascinant, dar bine nu e.

Bem cafeaua pe terasă, privindu-ne grădinița, vorbim despre ale noastre. După-amiezele jucăm baschet pe terenul de alături. Literatura e un rit ciudat al unei civilizații defuncte. Ce înțeles să atribui zecilor de mii de romane ale contemporaneității? Ce carte nu există-ntre ele, deși *trebuie* să existe? Deasupra noastră, pe balcon, atârnă mușcatele curgătoare. E soare, liniște și aer proaspăt, filtrat prin kilometri de pădure deasă.

8 mai în seara de 6 mai m-a apărat Dumnezeu.

A fost un avertisment. Prea am sunat a doagă în ultimul timp. Acum știu că poți pierde totul într-o fracțiune de secundă, că ești fără apărare în fața lumii uriașe. îi mulțumesc lui

Dumnezeu că de data asta nu m-a strivit ca pe-o muscă. Mai mult nu se poate spune.

Acum mi-e foarte greu să mă-ntorc la viața obișnuită.

16 mai Lecturi la Londra și Cambridge, un carusel care merge absurd în gol, fără nimeni în spinarea vreunui căluț. Urmează Ulm și Tubingen. Numele tuturor acestor drumuri: oboseală. Tedium vitae, sentiment altădată inexplicabil. Acum e singurul de care sunt în stare. Dac-aș scrie „sunt extraordinar de nefericit" ar fi o bagatelizare cinică a ce simt acum. Simt miros de pământ, sudoare de om care se sufocă.

Am uitat în avion una dintre cărțile cele mai dragi mie, jurnalul lui Kafka. Acum, una dintre puținele pe care le mai suport. Când m-am întors acasă am găsit o *Lettre* cu povestirea lui Cortăzar despre femeia care avea un dublu în Ungaria, cerșetoare pe un pod înzăpezit. O știam bine, totuși am recitit-o cu uimirea celui care vede ceva imposibil și nemaivăzut (copilul privind scamatorul de la circ). M-a atins brusc suflarea literaturii, după ani de ciob de gheață în ochi. Dar am citit-o aproape silabisind.

Sunt rătăcit într-un univers gestual, cu tușe violente, randomizate. Emoții puternice și contradictorii, desprinse de fundal, imposibil de stăpânit. Valuri de tristețe neagră, ce mă mănâncă pur și simplu de viu. Iluzii și halucinații. Nopți de

insomnie, ceea ce nu-nseamnă absolut deloc nopți de stat treaz. Ci nopți de înotat prin turbioane, când de lumină, când de fecale, când de umilință de câine. în zonele de vis pur văd cadavre în stadii diferite de descompunere. Când mă trezesc - niciodată de tot, cum nici nu dorm de tot -, casa vuiește, pe trepte urcă cineva, e cineva după draperie.

La Londra, când am intrat în catedrala St. Paul, mi-am făcut cruce. Am mulțumit pentru că, acum zece zile, nu a fost cum ar fi putut să fie. Mă agăț și de-un pai în torentul ăsta.

455

I-am spus cuiva: în Asia, oamenii ajunși la o anume vârstă își lasă familia, slujba și viața obișnuită și se retrag în locuri singure și tăcute. I-am spus acelei doamne cât de mult îi invidiez și-i admir.

25 mai M-am întors dintr-un micro-turneu pe cât de plin de succes pe-atât de inutil la Ulm și Tiibingen. Oroarea vieții în hoteluri, nebunia temporară care te schimbă într-un pervers polimorf din disperare și plictiseală, nopțile petrecute într-un miros străin. Stresul prea multor decolări și aterizări, a prea multe ore în care structura ta coloidală, mai fragilă ca puful de păpădie, e la zece mii de metri deasupra pământului pentru care-i făcută.

La Ulm e cea mai înaltă construcție religioasă din lume, o navă spațială din nervuri și rozete baroce așteptând să-și ia zborul, să se rupă din pământ. Intru, înaintez sub ogiva incomensurabilă, ajung aproape de altarul peste care levi- tează Isus, sunt plin de pietate, și brusc văd o turistă tânără care făcea poze lângă mine și-mi trece prin cap (și șoptesc pentru mine) un gând de o obscenitate îngrozitoare,

care ruinează deodată totul. Ce jerk sunt, ce jerk e marele scriitor mistic aflat în căutarea adevărului și-a lui Dumnezeu. Nici măcar n-am mai putut să-mi cer iertare.

Tiibingen e cel mai autentic german oraș (lângă Heidelberg, dar mai „medieval" decât el) pe care l-am văzut pân-a- cum. Am văzut turnul lui Holderlin și locul de unde a vomitat Goethe (de la o fereastră de la etajul 2. Plăcuța memorial de sub fereastră, *Hier kotzte Goethe* sau așa ceva, nu l-a intimidat totuși pe un tip care și-a lăsat motocicleta chiar dedesubt). O chelneriță de la o cafenea m-a recunoscut și nu m-a lăsat să plătesc cafeaua. Venea, firește, din România. La lectură am avut 200 de inși în public - 10 euro intrarea -, fapt nemaivăzut, mi s-a spus (iar dacă e o minciună, mint

456 și eu) pentru un oraș atât de mic. S-a râs. Am vândut vreo 25 de cărți.

în avion - și puțin în hotel - am citit *Maestrul și Margareta* aproape în întregime. A mia oară. Și a mia oară mi-am spus (deși traducerea asta m-a sâcâit: mult mai seacă decât cea clasică, cea cu „Vino cu mine, cititorule!"): „A thing of beauty." Ce poți spune mai mult? Frumusețe integrală și radiantă.

Suleiman ben Daud. Pentru T. De recitit din Biblie tot episodul.

Nu e prea original, dar e adevărat: o capodoperă e cartea care, la a zecea citire, îți mai poate arăta o perspectivă nouă sau măcar un detaliu nou. De câte ori n-am sărit, cam plictisit, peste fragmentele „evanghelice" ale cărții lui Bulgakov. Povestea lui Isus mi se părea nu doar greșită, ci și rău scrisă. Iar acum i-am simțit toată subtilitatea și umanitatea. Nu remarcasem fraza care e, de fapt, cheia (de boltă) a romanului, și care-i e atribuită lui Isus pe cruce: „Cel

mai mare viciu al omului e lașitatea." Din fraza asta se desface tragicul cărții, care e cel al unei lumi sufocante, al unei închisori. Nu Soljenițîn, ci Bulgakov etc. etc. Lumea grotescă a cărții e infestată de poliție secretă, de agenți, de delatori, de denunțuri, de o-ntreagă rețea a terorii pe care la-nceput, încântat și orbit de feeria cărții, nici n-o bagi în seamă.

Pielea de satin a Margaretei emană lumină.

Am probleme de memorie. Tot mai multe amintiri pe care nu le pot localiza. îmi amintesc o frază perfect, dar nu mai știu cine și-n ce context mi-a spus-o. La Tiibingen mi-am adus aminte că fusesem cu o zi sau două în urmă într-un magazin de jucării. Mi-1 aminteam în toate detaliile. L-am căutat o zi-ntreagă, apoi, fără să mai dau de el. începusem să cred sincer că am visat. Când, cotind pe o stradă destul de departe de centru, am dat peste el. Dar ce căutasem

457 acolo în ziua precedentă? Nu-mi aduceam, și nu-mi aduc nici acum aminte. N-am mai trăit așa ceva.

încerc să revin la citit si la scris. Un rehab, o curățire de poțiunea electronică, de paharul de pixeli. Sper să am curajul s-o fac, fiindcă știu cât de grea poate fi detoxificarea. Dar o să-mi smulg cablajul din creier chiar dacă iese cu cerebel și hipocamp cu tot. Vreau să citesc Pamuk și alte chestii. Măcar ca să nu-1 dublez.

26 *mai* Azi priveam în zare, în largul oceanului, când am văzut îndreptându-se-nspre mine cele trei nave ale lui Columb, cu pânzele umflate și legănându-se, nave cu nume atât de poetice: Iunie, Iulie, August. Iar eu, băștinașul gol, tatuat și ars de soare, deja zâmbesc la gândul mărgelelor și oglinjoarelor pe care

marele căpitan mi le va răsturna-n palmele desfăcute, urmare a serviciilor mele totuși pline de demnitate.

(sau cam așa)

28 mai Tristă și sterilă voluptate a vieții. On no work of words. Ieri, un gând splashing in the brain: „Sunt la zenitul vieții mele." Zenit latent, poetul contemplă disperarea. Dar mă bucur cu adevărat de vara care mi se deschide-nainte, de casa asta scăldată în cântecul păsărilor de pădure. Ies pe terasă, sub umbrela uriașă, îmi privesc iarba, se-ntinde spre mine mâna Maicii Domnului. Lumină mediteraneană, de amiază, orașul și viața sunt departe, e locul în care am visat să trăiesc. De fapt, totul vine din trecut, e un colaj de Flo- reasca și de Ștefan cel Mare, și din toate taberele în care-am fost. Suntem numai noi trei, nu e nimeni altcineva în viața noastră, sunt doar eu singur. Ies din mine, trec în fața mea și-mi privesc ochii: umbriți de uriașa umbrelă ce flutură-n vânt, iluminați de norii albi de pe cer. Minuscule se văd în

458 curbura lor, între gene, casele de vizavi. Sunt foarte fericit, negru de fericire.

De multe ori nu ne vedem cu orele, rătăciți în diverse camere, la diverse niveluri. Și totuși, suntem mai aproape ca altădată, când zăceam claie peste grămadă. Căci independența te apropie și distanțele te reîndrăgostesc.

Bineînțeles că aș citi poezie *{On no work of words,* Dylan Thomas, jawohl), dar deocamdată citesc Rabelais, *Pantagruel* și se pregătește Pamuk, care-n mintea mea sună ca Muc cel Mic de la teatrul de păpuși d’antan.

Aș mai citi, ce ciudat, Gottfried Benn: „Trăiesc zile de fiară, sunt o oră de apă, / Iubirea mea puține

vorbe știe: / „Ce bine-i lângă sângele tău...“ Și-n general aș reveni la sfârșiturile de vară de la 17 ani, chiar de la 14. Când școlile se-nchideau si colosala vacantă ardea din toti sorii ei înainte.

> ■> >

Regina din Saba se numea Makeda, n-am știut-o niciodată.

Substituirea chivoturilor - în paralel cu substituirea Theodoros-ilor.

în Coran, regina din Saba se numește Bilqis.

1 *iunie* Seara târziu, după o zi fără cadouri și celebrări. O zi din imensitatea timpului, din puținătatea lui extremă. Acum sunt obosit, dar n-am vrut să las borna asta netatuată, măcar un pic, pe bicepsul ei de piatră.

2 *iunie* Azi-noapte am deschis ochii și am văzut, culcat alături de Ioana și la fel de real ca ea, un monstru înspăimântător, un fel de dragon verde care ținea ceva între fălcile pline de colți. Spațiul din jurul corpului meu a devenit deodată fibros, ca un fruct elastic, un fruct al fricii. I-au trebuit 5-6 secunde să dispară.

Citesc de câtăva vreme, la grămadă, ca-n vremurile bune, Bulgakov, Rabelais, o carte de mistică a științei a lui Dawkins,

Ceasornicarul orb - sigur, nici un miracol nu e posibil în lume, zice el, fără să știe că enunță doar jumătate din fraza uimitoare a lui Wittgenstein, a cărei continuare și corolar fantastic e: „miraculos e doar că lumea există" - și o carte despre cele mai ciudate animale. Din ultima aflu că singurul mamifer care nu

simte durerea e cârtița golașă. Tot ea are sângele rece și trăiește-n colonii în care doar o femelă e fertilă. Toate astea o fac mai extraterestră decât ornitorin- cul, pentru mine măcar.

Citesc cu pasiune, ore-n șir, în pat, la masa de pe terasă și la toaletă, cum n-am mai făcut-o de cinci ani, poate, adică de când am început să decad, să devin un intelectual cașexic, înfometat, asemenea artistului foamei, pentru că nu-mi mai plăcea nici o mâncare. Citesc din nou, ceea ce pentru mine înseamnă că voi scrie din nou, căci - e deja un clișeu - ajungi să scrii doar în momentul în care ești frustrat de faptul că nu găsești cartea pe care-ți dorești cel mai mult s-o citești. N-am ajuns încă să-mi doresc foarte tare să citesc *Theodoros,* de fapt nici nu știu dacă vreau s-o citesc, de-asta nu mă pot hotărî s-o încep odată. Fiindcă un scriitor nu seamănă cu nimic mai mult decât cu un copil înfricoșat care-și spune lui însuși o poveste ca să adoarmă.

6 iun. Nu sunt din cale-afară de superstițios, ia-o deci ca pe un exercițiu de imaginație. La Graz am avut halucinația cu Isus de pe marele crucifix din pădure. întors acasă, am găsit pe mail un mesaj de la un necunoscut, care-mi scria în esență că sunt un om plin de succes și că ar trebui să mă-ntreb dacă n-am să plătesc odată pentru succesu-ăsta. „Nu credeți c-o să ajungeți să vă-ntrebați și dv., ca atâția alții, «de ce tocmai eu?»“ - un mesaj sinistru, la care m-am gândit apoi tot mai des. Pentru că a urmat evenimentul de exact acum o lună, care a fost la un fir de păr de a-mi distruge

460 viața. întors de la Tiibingen, am găsit-o pe Ioana foarte, foarte slăbită. De jumătate de an se plânsese de oboseală și de vreo două luni era trasă la față, dar nu ni se păruse destul de alarmant. Acum însă pielea atârna pur și simplu pe ea, când am atins-o nu mi-a venit să cred. Oasele si articulațiile ieșeau prin pielea străvezie. I-am spus să meargă la medic, dar am mai târât-o așa câteva zile. Am avut un prim semnal acut de alarmă când și-a luat tensiunea și a văzut că pulsul i se apropia de o sută douăzeci. între timp, mi-am dat seama că-i tremură mâinile și tot corpul, de altfel. Cu o seară înainte avusesem visul cu monstrul. Am intrat în panică și am fugit la spital, la Bogdan, care-a fost, ca de-atâtea ori, cel mai cald prieten al nostru, marele nostru noroc. în câteva ore a fost limpede ce se-ntâmplă (deși limpede cu totul va fi abia marți sau miercuri). Ioana are noduli pe tiroidă, care-i provoacă simptomele clasice de hipertiroidie: slăbire datorită catabo- lismului crescut cu sută la sută, accelerația pulsului, oboseală și slăbiciune extreme. Diagnosticu-ăsta, dincolo de gravitatea sa absolut neplăcută, ne-a uimit și pentru că în ultimul timp un șir întreg de coincidențe a fost legat de el. O prietenă a Ioanei i-a spus cu o lună în urmă că are probleme cu tiroida și i-a dat adresa unei clinici specializate, „just in case". O îngrijitoare de la grădiniță, cu care Ioana a vorbit mult, tocmai se operase de un nodul pe tiroidă. Cu două seri în urmă a fost pe la noi Cristian Moraru și tocmai le poves-team necazurile noastre, când soția sa ne-a arătat o foarte fină cicatrice la gât: se operase și ea de curând. în fine, ieri am aflat că și verișoara mea Mioara a fost operată de un nodul tiroidian. E ca un fel de ghem coșmaresc, o intoxicație paranoidă ca în *The Crying of Lot 49.* Ieri, spaima mea a devenit acută și oribilă. M-am rugat și am făcut promisiuni. Pentru că Ioana e un om care nu merită să sufere, spre deosebire de mine. Și, fiindcă nu prea am ce să dau ca

461 ofrandă, ca de obicei în situațiile astea am spus în șoaptă: „Doamne, fă să nu mai scriu nimic niciodată, dar însănătoșește-o pe Ioana." Am și promis să renunț la una din sursele mele de vitalitate dacă va fi bine cu ea, și sper să mă țin de cuvânt.

Au fost zile foarte grele, în care n-am mai făcut nici măcar parafernaliile normale: plăți, facultate, spălat vasele și rufele. Mi-am simțit inima strânsă ca un arici. Fiindcă, mi-am dat atât de bine seama, Ioana face parte din mine ca orice organ vital al corpului meu. Nu pot trăi fără ea cum n-aș putea trăi fără plămâni sau fără creier. Nu e nici sentimentalism, nici patetism aici. O iubesc pe Ioana ca pe o femeie, firește, dar e mult mai mult. Nimeni nu spune „îmi iubesc pancreasul" sau „sunt îndrăgostit de coloana mea vertebrală", dar știi că ele sunt la locul lor si că ti-e bine când funcționează, și că suferi cumplit când nu mai funcționează deplin.

Am și relația asta cu Ioana, poate și multe alte legături de care nu sunt conștient cu totul (ne citim adesea gândurile, de pildă). Ieri, în starea de disperare în care mă găseam, mi-am amintit cum mama, când eram bolnav, spunea întotdeauna: „De ce nu se poate să iau eu boala de la tine și tu să te faci bine?" îți trebuie decenii să înțelegi lucrurile cele mai simple din viață.

Am visat o sală foarte vastă, ai cărei pereți erau acoperiți cu pânză albă de sus până jos. Nu vedeam tavanul, dar cred că de-a lungul lui erau galerii pe care era întinsă pânza asta, care îmbrăca toți pereții, la o distanță de vreo zece centimetri de ei. Am ridicat la un moment dat un colț, și am văzut zidul umed, ușor coșcovit, din spatele ei. Apoi am descoperit o ieșire, o ușă asigurată cu enorm de multe dispozitive de închidere: zăvoare, broaște, ivăre, lacăte... îi explicam unei foste colege de liceu cum funcționează fiecare.

Alaltăieri, pe holul de la etajul nouă al Spitalului Municipal: în dreptul unuia dintre lifturi apar trei brancardieri

462 cu măști de pânză albastră pe fețe. Duc o platformă pe rotile pe care e cineva. Mă uit, curios, și deodată-mi dau seama că e un mort: are tot corpul, inclusiv capul, acoperit de un cearșaf. Sub el se văd mâinile încrucișate pe piept. Tresar violent, n-am văzut prea mulți morți în viața mea.

8 iunie Ploaie cu fulgere și tunete după câteva zile caniculare. în casă e semiumbră și liniște deplină. De fapt, se aude doar răpăitul ploii pe pervaze și câte-un tunet prelung, îndepărtat. Sunt foarte izolat, aici, în biroul meu de la mansardă. Mă simt ca Holderlin în turnul lui. Aprilie și mai și iunie s-au dus și pentru mine. Și viața mea pare, în fine, încheiată, indiferent cât se va-ntâmpla să mai trăiesc.

Nu mai avem, practic, pe nimeni alături. Nu mai sună telefoanele, nu mai primim mesaje pe mail. E un blocaj, o excizare a noastră din lumea în care-am trăit pân-acum. Casa noastră plină de flori a fost înconjurată de bariere. De ce ați mai da un telefon, de ce ați mai veni pe la noi? Nici măcar eu nu văd de ce. Căci toate lucrurile-astea se-ntâmplă progresiv. Pentru că văd că te părăsesc prietenii, te părăsesc tot mai mulți prieteni. Pentru că ești izolat, vei fi și mai izolat. Până la un mediu total steril în jurul tău, pe unde nu zboară nici pasărea.

Măcar o să-mi pot auzi gândurile mai bine. Deja visez cu mult mai mult, practic toată noaptea. Deocamdată vise care nu spun mai nimic și nu duc nicăieri - drumuri încâlcite, trenuri și autobuze, certuri cu controlorii de bilete, coborâri în orașe străine și ostile -, dar sunt solul pentru germinarea celor adevărate.

Bright Eyes a murit și nici *Theodoros* nu se simte prea bine. în schimb, *Viața mea nocturnă* (sau *Anomaliile mele)* pare să reiasă la suprafață. N-am terminat *M&M* și nu m-am apucat încă de Pamuk cel Mic, cu papuceii lui fermecați. în schimb, am citit altă carte de genetică moleculară, damn!

463

Sunt pletos ca la 24 de ani, dar părul mi-e mult mai negru decât atunci. Cu excepția câtorva fire albe, rebele și încrețite. Am o figură severă, ochii încă-mi lucesc viu, ca ai unui bărbat mai tânăr. Mici pete cafenii, pe brațe, spun însă altă poveste.

10 iunie Ioana are boala lui Basedow, e bizar, eu aveam senzația că numele ăsta e total livresc, că nu poți avea așa ceva dacă trăiești pe planeta asta. într-un fel, ne-am liniștit, măcar știm cum stăm, vor urma luni de tratament cu speranță de însănătoșire totală, sau măcar de viață normală cu aport suplimentar artificial. Deocamdată, câteva simptome fizice sunt limpezi (nu și exoftalmia prin care-i identifici imediat pe hipertiroidieni), dar lipsesc cu totul cele psihice - nervozitate, labilitate emoțională etc. Dimpotrivă, Ioana a avut în tot timpu-ăsta, chiar când subsidiar ne gândeam la „ce e mai rău“, o liniște interioară, ea, abia, aproape patologică, oricum neverosimilă. Singurul rău la care s-a gândit în toată perioada asta a fost că s-ar putea să nu mai poată avea încă un copil. în ciuda slăbiciunii extreme, a părut susținută de un fel de transfigurare interioară. Mi-a și spus că rareori s-a simțit mai echilibrată psihic, și că n-ar vrea să ia Xanax, care e parte din tratamentul standard pentru Basedow.

Afară e caniculă, pe birou computerul mi s-a-ncins

ca fierul pe nicovală, până la urmă am fost gonit din birou (n-am rezolvat cu ferestrele Velux, de unde coboară doi stâlpi de foc direct pe masa mea de lucru) spre zone mai adânci și mai răcoroase. în dormitor, draperiile grele puse de vreo zece zile au un efect foarte vizibil deja: dormim mai mult, mai greu, ne amintim visele mult mai clar.

12 iun. îmi pot imagina vremea curgând înspăimântător de repede, cu aceeași viteză de lichid sub presiune cu care-au trecut ultimii 30 de ani. M-am înșurubat în timp ca glontele

464 incandescent pe ghinturile elicoidale ale țevii. Am fost deja aruncat în afara propriei mele vieți, mă-ndrept către țintă cu de bilioane de ori viteza luminii. întors pe dos ca o mănușă, cu venele-ntinse-n lături ca o pânză sclipitoare de păianjen, îmi pot închipui cum mă pietrific, cum devin un șablon de piatră în spațiul cât bilioane de infinituri.

Zăcem prin colțurile casei cu draperiile trase, afară e infern. Citesc despre Neftone, găsesc asemănări ciudate între el și Lionardo. „A venit în duhul lui Ilie“ ... Ce-nseamnă să vii în duhul cuiva? într-un timp imposibil de scurt, acest fiu de țăran analfabet a dat prima descriere științifică a realității. Pare, asemenea lui Da Vinci, să nu fi cunoscut femeia. Pare, de fapt, să nu fi avut nici un fel de sexualitate. A excelat în tot ce-a încercat, a fost teolog și alchimist, înalt funcționar de stat și om de afaceri, dincolo de faptul că era cel mai mare matematician și fizician al lumii. A căutat în tot ce-a făcut ieșirea, adevărul, și asta-1 apropie și mai mult de Lionardo. A studiat Biblia, a stabilit sfârșitul lumii în 2060, ceea ce-n- seamnă că mulți din cei ce deja trăiesc s-ar putea bronza, la senectute, la lumina

transfinită a Pogorârii de-a doua. Ceea ce-nseamnă că Gabriel, nu cu mult mai în vârstă decât mine în clipa asta în care, adânc decăzut, mai scriu aici ca să nu uit scrisul, ar putea fi unul dintre aleși. Ceea ce-nseamnă că eu mai am doar șansa răscolirii mormintelor.

O stradă de oraș vechi, un „corso“ plin de o lume forfotitoare și demodată, ca-n pozele cu Calea Victoriei interbelică. O femeie între două vârste, într-o rochie albă și cu o coafură cum nu mai vezi azi, merge prin vânzoleală. E posibil să fi avut și o pălărie cu trandafiri sau fructe, dar ar fi putut fi și-n capul gol. Din sens opus vine un domn, de asemenea onorabil, demn în costumul lui negru. E cărunt, dar nu de tot, și are încă în ochi un strop de tinerețe. O oprește cu blândețe, îi vorbește, doamna pare nedumerită, probabil

465 nu se cunosc. „Așteptați-mă o clipă", pare să-i spună, zâm- bindu-i ușor ștrengărește, deși crusta de politețe e tot timpul la locul ei. Femeia se oprește cu un mic, inobservabil aproape, zâmbet în colțul gurii» pe când bărbatul dă fuga într-o cofetărie cu vitrine opulente, pline de torturi baroce. Ciudat, nici nu observasem cofetăria până atunci, ca și când ea ar fi apărut din nevoia de prăjituri. Căci domnul încărunțit se-ntoarce cu un carton de prăjituri impresionante, descoperite, cu turle răsucite de frișcă deasupra, pe glazurile roze, vernil și liliachii. Femeia râde, cu o mână-n șold, apoi îl ia de braț și îmi întorc spatele, îndepărtându-se prin mulțimea pestriță. „A sedus-o, acum o duce acasă la el, unde-o să facă dragoste", îmi spun, și am viziunea unor momente de amor din vechi cărți poștale pornografice: el cu mustăți răsucite și cu sexul erect, ea planturoasă și păroasă-ntre picioare. Ciudat, imaginea asta mă excită și mă hotărăsc să-i urmăresc. Mă iau după ei până ieșim din marea de lume. E o uliță laterală, veche și tăcută, cu case negustorești, ridicol și înduioșător împodobite cu obișnuiții îngerași de stuc. Cei doi intră pe o ușă, îi urmez și eu după câteva clipe. Urc o scară interioară, pătrund într-un salon, mobilat parcă destul de anodin, văd o ușă cu geam la capătul celălalt. Cineva trage o draperie, îmi dau seama că nu pot vedea nimic. Stau acolo, frustrat și nehotărât, până când o mână trage iar draperia și o văd, prin geam, pe femeie, complet îmbrăcată și privindu-mă fix. Pare o pictură iluzionistă. Gândul că am fost descoperit mă înnebunește. O iau la fugă, cobor tropăind, în viteză, scara, dar nu reușesc să ies în stradă. E o ușă în fața mea, cu o draperie foarte ușoară și încrețită, de tifon, parcă. Mă reped prin draperie, dar nu pot ieși, pânza are falduri nesfârșite, mă sufocă, mă înfășoară din toate părțile. După fiecare fald urmează altele și altele. Nu mai e nici o scăpare.

466

17 iun. Situs inversus totalis - oameni care au toate organele inversate fată de axa verticală de

simetrie; oameni în oglindă. Consecințe?

22 *iun.* De la 1 mai ghinioanele au tăbărât pe noi ca niște câini turbați, iar noi ne strângem unu-n altul, spate-n spate, hotărâți să ne vindem scump pielea. Dar pielea noastră-i tot mai ieftină, să plătești și nu ar lua-o nimeni, așa e de găurită, zdrențuită și prăfuită-n ultimul timp. Un steag de piele pocnind și troznind pe un meterez. „Ține-o lângă tine pe Ioana, alint-o și-i va face mai bine decât toate medicamentele din lume“, îmi scria cineva, o altă bolnavă pe care n-are cine s-o alinte.

E caniculă și creierul mi-e încins, fierbe aproape. în biroul meu nu se poate sta, trebuie rezolvat cumva cu ferestrele din tavan. Și poate că ne va trebui aer condiționat, totuși (deși cutia aia urâțește fațada casei noastre care revarsă, literalmente, de sub fiecare fereastră și de pe fiecare balcon, cascade de mușcate roșii și trandafirii). Și tocmai acum, pe topelnița asta, simt nevoia absurdă să încep o carte. Simt că mă sufoc dacă nu fac asta. Sunt la capătul capătului. Mi-am consumat alibiurile, scrupulele, pretextele, așa cum condamnatul la moarte, altădată, când venea preotul să-1 spovedească, mai născocea disperat vreun nou lucru de mărturisit ca să mai câștige o gură de aer și o grămăjoară aurie de fotoni pe retine. Nu mai am nici eu ce păcate să mărturisesc. Trebuie doar să pun vârful pixului pe pagină și să dau drumul poveștii. Nimic nu înlocuiește asta, nici măcar pseudoscrisul de aici, din jurnal. Să-mi iau inima-n dinți și sufletu-n palme și să-ncep danțul buf. Altfel n-am cum și de ce s-o mai duc.

Acum vreo două nopți aveam un acvariu mare cât un perete. Pești de un galben intens, cu trupul elastic, înotau la suprafață, prin apa verde de la

atâtea alge și alte plante de

467 apă. Venise ora la care trebuia să hrănesc peștii, așa că am luat între degete, dintr-un săculeț, niște purici de apă și i-am presărat în acvariu. Dar peștii nu i-au mâncat, nu era hrana lor obișnuită. Atunci, intrigat, am luat cu pumnii din săculeț și-am început să arunc în apă, până ce apa a devenit un nămol cafeniu. Peștii au murit și apa a-nceput să se scurgă până ce marele vas s-a golit de tot. Ultima lui imagine mi-a ars inima: nu mai era un acvariu, ci o celulă goală de închisoare, cu pereți văruiți alb, cu niște țevi și instalații ininteligibile într-un colț.

26 *iun.* Esența vacanțelor sunt norii, norii albi și pufoși ai cerurilor de vară. Ei sunt cei ce te hipnotizează cu scurgerea lor aproape insesizabilă, cu oglindirea lor în lacuri, pupile și ferestre. Pe când scriu rândurile astea, prin ferestrele tavanului meu oblic mă spionează șiruri calme de nori, ataraxic! și atemporali aceiași din vremea romanilor și-a etruscilor, cum e aceeași piatra canelată a sfărâmăturilor de coloane și marmura dulce a zeițelor fără brațe si nas. Norii de vară asta » » »
chiar sunt: vestigii antice uimitor conservate, frontoane și arhitrave ridicate-n vârful unui deal de o albăstrime fără cusur.

Sunt leneș, hedonist, metabolismul mi s-a încetinit ca al melcilor. Mă trezesc zilnic cu gândul să încep canea, și zilnic dau din mână moleșit: lasă... Mai e timp. Mai am douăzeci de ani lungi până când n-o să mai pot forma cerculețe și bastonașe. Căldura mi-a lichefiat oasele și mi-a surpat voința. N-aș mai face decât să zac gol, să simt sfârâitul timpului pe piele. Pe buze, pe sfârcuri, pe gland. Și norii să mi se oglindească în unghiile de la picioare.

Ziariști și echipe de filmare s-au tot perindat pe terasa noastră: suedezi, englezi, austrieci și de alte

soiuri și mărci. M-au pus iar să mă fac că lucrez la computer, că umblu de-a lungul unui drum forestier, că mă uit suspect de atent

468 într-o baltă (mi-a căzut Rolexul acolo?), pe când fata cu ochi de bărbat de la ORF arunca pietricele... Apoi m-a luat Gabriel la ale lui: i-am construit la locomotive și alți demoni și ne-am jucat pe computer până la loc comanda. Am fost pe la târgul de carte și pe la IKEA, am șofat zeci și zeci de kilometri prin canicula concentrată ca boaba de elektron. Am migrat spre centrul casei când furtuni devastatoare păreau că ne-o spulberă de pe pământ, când trăznetele cădeau chiar pe strada noastră, declanșând alarmele de la mașini... Am udat grădina în fiecare seară și-am suferit oribil când vrăbiile au ciugulit inflorescența unei gladiole. Munci și zile ale vieții noastre ce încă nu s-a sfârșit pe pământ.

28 iun. M-am trezit la 5 dimineața și n-am mai putut să adorm, așa că am asistat la revărsatul zorilor în Băneasa, clasic și trist, cu câteva stele pălind încet, topindu-se în cenușiul zilei. Aseară, discuție literară - și nu prea - la un whisky cu omul care aduce cartea (mie mi-a adus două deodată). Pe terasă era răcoare, Tania se apăra de țânțari, Ioana i-a adus o eșarfă să-și acopere umerii. Dar în jurnalul meu oamenii sunt o specie rară.

Iarăși nu mai visez nimic, de fapt sunt gol și banal ca o sticlă goală de coca-cola. Și n-am să știu, cu adevărat, dacă mai sunt (dacă am devenit) cineva până nu-ncep să scriu. Și nu pot scrie până nu simt că sunt iar cineva, și uite-așa furnicuțele-n șir indian se răsucesc pe banda lui Mobius.

Curând casa o să se trezească și totul va reintra-n anormal.

Aș vrea să ascult Paul McCartney, vreo două ore din noaptea asta nedormită m-am sucit în pat pe

muzica lui reamintită: „Don’t go down, don’t go underground, things seem strange but they change...“ Yes, they change. Și mi-am dorit enorm să scriu iar poezie (ca și cum ți-ai dori să mai ai timus sau să te dai pe tobogan).

469

29 iun. Cel mai tare alergi ca să stai pe loc, când îți fuge pământul de sub picioare.

30 iun. S-a dus o lună în care Ioana a suferit mult și nedrept și cu o teribilă lipsă de șansă, iar eu am suferit lângă ea. Aproape că nu s-a întâmplat nimic altceva. A plouat în fiecare zi, spre noapte, așa cum plouă și acum. Ne-au răsărit flori fantastice, gladiole galbene, roșii și violet pale, cărnoase ca niște labii, am mai cumpărat un mare trandafir alb... Gabriel a folosit cuvântul „mistic". A murit Michael Jackson. Nici bietul Matei Călinescu nu mai e, și-a reîntâlnit poate fiul autist acolo unde nu mai există autiști. Două mari avioane s-au desfăcut în aer, și în două oceane a plouat cu trupuri dezmembrate, în număr de patru sute. Eu m-am tuns și am fost deodată cu douăzeci de ani mai tânăr (ceea ce nu e deloc mult). Dar literalmente, ca și când scaunul acelui frizer din Carrefour ar fi fost o time machine. De altfel, când am coborât, Ioana era o fetișcană de 15 ani, și la tarabe tocmai apăruse *Nostalgia.*

Vor urma iulie și august, mustind de noi și noi aventuri.

...Și e deja 1 iulie, de 14 minute. Am văzut *Knowing* și știu că va fi chiar așa. Și m-am gândit iar la fantastica metaforă biologică a spermiei și

ovarului. E chiar așa, străbatem „une foret de symboles".

1 iulie Caniculă, deja, prea mare ca să poți încerca, măcar, să faci cel mai mic lucru. In biroul meu de mansardă nu se poate rezista mai mult de zece minute, soarele mă orbește și căldura mă deshidratează. Cu cât cobor, cu atât e mai răcoare. Zăcem, cu toții, lungiți pe-o rână, ca o familie de lei sub un baobab. Deschidem pleoapele, și asta ne consumă deja toată energia. Se trântesc singure la loc prin forța gravitației. Nopțile ne trezesc zgomote violente. Cobor, doar în

470 tricou și pantaloni scurți, ca să ridic marea umbrelă de pe terasă, prăbușită de rafalele de vânt. Pe cer trec mereu avioane, cum văzusem cândva în miezul Americii.

Am recitit *Evanghelia după Toma-.* „Când veți face din doi unul, și lăuntrul să semene cu afara, și cele de afară să semene cu cele dinlăuntru, și cele de sus să fie ca cele de jos, ca să aduceți bărbatul și femeia într-unul singur, ca bărbatul să nu fie bărbat și femeia să nu fie femeie; și când veți făuri un ochi în ochiul vostru și o mână în locul mâinii, și un picior în locul piciorului, și un chip în locul chipului vostru, atunci veți intra în împărăție/' Apoi, teribilul: „Vă voi alege unul dintr-o mie și doi din zece mii."

N-am reușit să-ncep nimic. Am făcut o lectură publică din *Drumul foamei,* foarte utilă, întrucât mi-a devenit limpede că n-am să public cartea asta. Chiar dac-ar fi bună și nemaipomenit de amuzantă, e clar că nu asta se așteaptă de la mine. Nu asta vor ei să asculte. Dac-ar avea alt autor, ar savura-o. Așa, o consideră o decădere penibilă, cum au văzut și-n *De ce iubim femeile.* Eu n-am dreptul să fiu amuzant, sau

tandru, sau uman. Eu trebuie să scriu doar în sensul profetismului vizionar. Ei nu vor ceva nou, vor din nou *Orbitor* volumul 1, cum de la Preda au vrut mereu *Moro- meții.* E-n regulă, citiți din nou *Orbitor,* dacă asta vreți, eu nu-1 pot scrie din nou ca Pierre Menard.

De câteva zile recitesc, a douăzecea oară, Biblia, un milion de foi subțiri ca petalele de trandafir între două scoarțe negre. „Răsărea soarele pe pământ când a intrat Lot în Țoar. Atunci Domnul a făcut să plouă peste Sodoma și peste Gomora foc și pucioasă de la Domnul din cer." Fraze mărețe și primitive, imitate de Milton și Blake apoi, dar de fapt inimitabile. Arghezi scrie și el într-un poem uluitor: „Mer- gându-și Domnul drumurile sfinte, / Doi orbi ieșiră Domnului nainte." E același spirit aici, pe care toată modernitatea

471 încearcă disperat să-1 recupereze, dar n-o poate face, căci pentru asta ar trebui să-ncerce deznădăjduit.

10 iul. Voluptatea de a fi singur acasă, plăcerea invazivă a lenevirii într-o casă mare și goală, atât de mare încât te contrage pe tine la dimensiunea unui copil, îți modifică raporturile corporale, îți face ochii mari și strălucitori, pielea subțire, craniul cartilaginos, mișcările grațioase și delicate. Singur cu jucăriile tale, cu viața ta secretă, cu tandrețea ta față de propria minte și propriile halucinații, singur aici, la umbră, pe când afară e incendiu, singur cu simetria ta bilaterală, nu alta decât a scorpionului, a lipitoarei, cu ignoranța ta, nu alta decât a peștilor din ocean, cu pigmenții tăi - carminul buzelor, melanină ochilor și-a alunițelor, roșul invizibil al sângelui -, nu alții decât ai florii de gura-leului. Singur în această

secundă unică și strălucitoare a vieții. Am udat grădina, am făcut paturile, am spălat vasele, am dus fiecare lucru la locul lui și-apoi am ajuns și eu la locul meu, aici, în biroul de la mansardă, stăpân pe cele două ore până vin ei. Am acoperit geamurile din tavan, așa că acum pot lucra. Am pus și lămpițe de citit la capătul patului din dormitor. în fine, după opt sau nouă luni, casa e adaptată „artei, meseriei mele“ („in my craft or sullen art“). Canapeaua e în dispozitiv, urmează să apară și Rașelica și să facă ce știe ea mai bine. „Acesta e sufletul meu, Rașel“ ...

De fapt, aș scrie-n jurnal la nesfârșit, așteptând să-i dea iarăși fragede și translucide coarde colaterale. Poeme, romane. Dar, în lipsa oricărui drog, în lipsa, mai ales, a motivației, orica- re-ar fi ea, nu fac decât să bâigui, fără convingere, lucruri vechi și automate, cum spun copiii poezia la comandă, așteptând să li se sufle la fiecare vers. Mie însă nu-mi mai suflă nimeni.

Mama, ieri, la telefon: „Să te duci neapărat la orelist, mamă. Acum auzi în urechi țiuituri, mâine o să auzi voci." își dădea oare seama ce grozăvie spune? Mama: optzeci de

472 ani peste o lună și ceva. Copii de 53 și 48. Imposibil de înțeles și de acceptat. Nu intra ușurel în acea noapte bună.

Dacă Ioana va fi bine, spre sfârșitul lunii o să mergem câteva zile la Mangalia, apoi imediat la Sângeorz. Vom sfârși vara cu insula Gotland, unde-o să stăm o săptămână, și cu câteva zile la Stockholm. Apoi o să plecăm cu toții la Berlin pentru șase luni care vor trece ca tot atâtea clipe. Apoi... Dumnezeu singur știe. Prin septembrie o să termin și caie- tu-ăsta steril, care n-a văzut consemnat nici măcar un rând de literatură. Poate următorul va fi mai norocos, de fapt trebuie să fie.

Născut în ’56, dar cu un secol înaintea mea. Sârb de origine, cetățean austriac. La 21 de ani dispare, toți îl cred înecat în râu. Reapare ca tânăr geniu. Are imediat o cădere nervoasă. Apoi citește enorm și reține totul fotografic. Mintea îi funcționează anormal: flash-uri de lumină orbitoare, vizualizare fotografică a fiecărui obiect la care se gândește. Invențiile „îi vin“ cu aceeași claritate holistică. Are enorm de multe idei în domeniul electromagnetismului. Inventează radioul, incinta acustică, telecomanda, transmiterea energiei la distanță, iluminatul fără fir, arma cu energie polarizată (raza morții), aparatul zburător în formă de farfurie. Pretinde că e contactat de martieni si venusieni. Nu se căsătorește nici- odată si nu i se cunoaște vreo relație cu femei. Ridică un turn la Wardenclyffe care seamănă izbitor cu coloana Boaz (if you know what I mean). Are numeroase fobii și ritualuri bizare - manie obsesiv-compulsivă. Prieten cu Mark Twain. A lucrat cu Edison, pe care-1 disprețuia ca inventator, și l-a criticat aspru pe Einstein. A murit la 86 de ani, ceea ce-mi doresc și mie. Se numea Nicola Tesla și fără-ndoială că „profilul" vieții lui seamănă ca două picături de apă cu al lui Da Vinci și Newton. Același Bețaleel în filigranul minții lor androgine. Oamenii ăștia care nu par de pe pământ („He was one

473 of them") nu au fost genii, ci au fost locuiți de un geniu, un „duh inspirator". Think: femeia stearpă aleasă să dea naștere unui prunc; bărbatul asexuat ales pentru lucrări ale duhului.

După moartea lui Tesla, într-o mizerabilă cameră de hotel, FBI-ul a confiscat toate hârtiile rămase de la el, aproximativ optzeci de cufere. Toate au fost clasificate Top Secret.

La sfârșitul vieții a povestit despre o porumbiță

albă care se atașase de el, care venea la fereastra lui în fiecare zi. într-o zi, porumbița a intrat în cameră. Tesla a știut că vrea să-i spună că va muri. Și pe când gândea asta, două lumini puternice, două raze de lumină albă orbitoare, au țâsnit din ochii ei. „Two rays of dazzling, blinding light."

11 iulie După ce, ca-n vremurile bune, am citit până la două noaptea (V al lui Pynchon, prima dată pe românește, unde „sună ca naiba"), m-am trezit spre dimineață după un vis sfâșietor. Eram la ai mei, în Ștefan cel Mare, camera mea din față era plină de o lumină galbenă, atât de intensă, încât contururile lucrurilor se dizolvau în ea. Parcă eram pe fundul unei ape mâloase. Simțeam o singurătate care realmente îmi ulcera inima. Nu era nimeni în viața mea, și n-avea să fie nimeni, niciodată. Mă gândeam cu o spaimă animalică la timpul dinaintea mea; ce-aveam să fac atâtea zile, luni, ani? Nu-mi puteam imagina nici cum aveam să supraviețuiesc până după-amiază. Am început să plâng în hohote, strigând „n-am pentru ce să trăiesc! n-am pentru ce să trăiesc!" Era și mama acolo, care mi-a zis: „Ei, parcă aveai niște traduceri de făcut, apucă-te măcar de ele, să treacă timpul mai ușor"... Dar eu plângeam în hohote mai departe, și așa m-am trezit, cu ochii plini de lacrimi. Am și acum în minte lumina aceea galben-murdară, lumina nenorocitei mele adolescențe.

14 iulie Scriu prima dată pe terasă, nu din vreun bovarism arghezian, ci pentru că toată casa e plină de lume adormită. Sunt fluturi. Pe un acoperiș

îndepărtat, un muncitor cu cască de protecție vorbește la telefon. Lângă mine, pe masă, e o scrumieră străină cu două mucuri strâmbe și ceva scrum. Mai sunt câteva pixuri colorate cu pasta consumată. Mai este V a lui Pynchon cu eticheta prețului pe ultima copertă: 34.95. Păsările invizibile ciripesc. Stau sub marea umbrelă roșie, străvezie de la soare, și mă gândesc la ruina minții mele. Caut o explicație, găsesc mai multe și nici una. Mă culc și mă trezesc obosit. Ceva în mine refuză orice efort mental. Acum câteva zile, după două ore de activitate ilicită - un chinuitor joc pe computer -, am simțit un adevărat infarct psihic. Nu mai am putere cerebrală, e la fel de concret ca slăbiciunea fizică. Nu pot urca pe munte fiindcă nu mă ajută picioarele. Nu pot scrie, citi, gândi, imagina pentru că nu mă mai ajută mintea, un dispozitiv la fel de străin de mine ca și picioarele, la fel de concret ca și mușchii. Sunt total de acord, în privința asta, cu reducționiștii bulgari: mintea secretă gândirea cum pancreasul secretă insulina. Am diabet psihic, naiba să mă ia.

Dar dincolo de asta și împletită cu asta inextricabil e și altă sursă de încremenire, înțepenire și impotență intelectuală: mi-am pierdut credința. Nu e propriu-zis blazare, cuvânt și sentiment la fel de oribile. Este pierderea unei credințe parțiale (dar oficiale) în favoarea uneia totale (dar eretice). Nu știu dacă mai vreau să scriu literatură convențională. Nu știu dacă mai merită să-mi consum ultimul segment de viață ca să storc din el frumusețe (chiar dacă frumusețea ar șiroi din el ca dintr-o rufă udă răsucită). Nu mai sunt sigur că frumosul e și bun, și adevărat. Sunt unul dintre oamenii cărora li s-a dat să-nțeleagă, chiar și nebulos, „per specula in enigmate", despre ce e vorba. Te poți întoarce

475 de-acolo spre jocul cu bile de sticlă? Spre „voluptuos joc cu icoane și cu șoapte tremurate"? Tot ce poți spera e să folosești vehiculul estetic ca, prin el, să dai forță adevărului. Dar nu vei trăda și minimaliza adevărul prin filtrarea lui în simbol (căci nu e nici un simbol, e „the real thing")? E vechea poveste: de când a devenit un tolstoian, contele n-a mai fost Tolstoi. El a fost Tolstoi pe când scria romane. Dar când a simțit adevărul (ce credea el că este adevărul) încolțit în el, n-a mai scris, sau a scris incomparabil mai prost, fiindcă scrisul se sparge ca o pungă de hârtie dacă pui ceva prea greu în el. în acest punct mă aflu și eu. Ce mai am de spus nu poate levita, nu mai are grația și gratuitul și gratificația plutirii. Da, știu ce este cu universul, știu ce este cu umanitatea, știu ce s-a întâmplat cu omul, știu ce a fost și spre ce mergem, cred că știu mai bine decât aproape oricine (including iluminați, filozofi și poeți), dar mai știu că nu pot spune lucrurile astea într-o formă artistică - de fapt, în nici o formă. Și atunci tac.

Cerul e acoperit și miroase a umezeală. E plin de flori împrejur. Labiile gladiolelor sunt de un roșu fluorescent, insuportabil. Mingea de baschet zace în iarbă și chiar pe când scriam asta am auzit fârâitul aripilor unei vrăbii. Măcar mi-e acum foarte clar un lucru. Știu că s-a terminat o lungă perioadă de afabilitate și lejeritate în viața și scrisul meu. Am terminat, simt asta cu o mare liniște interioară, cu vocea salingeriană din mine, cea cu care am scris *De ce iubim femeile, Drumul foamei* și atâtea articole. Nu mai vreau să fiu iubit, nici să spun lucruri care să li se pară multor oameni adevărate. Vreau să mă-ntorc acum la mine însumi, chiar dacă mă voi găsi sălbăticit și mut. Nu mai am timp, nici nevoie, să fiu simpatic. E un incredibil de mare insight, un neașteptat breakthrough. Aș fi putut eșua definitiv în maniera asta. Nu vreau să spun că-mi reneg textele scrise așa, ele sunt OK,

476 dar nu sunt decât atât, OK. „My agent says that it's OK.“ Din punctu-ăsta de vedere, lectura de la-nceputul lunii a fost edificatoare și decisivă.

The continuing story a aventurilor noastre nocturne: Ioana se scoală în mijlocul nopții, se-ndreaptă spre ușa dormitorului, dar greșește direcția și se izbește violent de oglinda enormă a șifonierului. Crezuse că e ieșirea din cameră.

Ieri am fost la Ruse, ne-am văzut cu Vera și Ivan, ne-am plimbat prin orășelul duminical, plin de fațade ornamentate și am mâncat (enorm) pe malul Dunării, la un restaurant cu vedere panoramică spre șlepuri și remorchere. La-ntoar- cere s-a-ntâmplat ceva ciudat: am avut un blackout de vreun sfert de oră. Eram în mașină și-am întrebat-o pe Ioana când naiba ieșim din Ruse. „Tu glumești?", îmi zice ea. Eram de mult în Giurgiu. Nu știu când am trecut Dunărea pe pod, n-am nici o amintire. E-adevărat că băusem două beri și eram și foarte obosit, totuși n-aveam cum să nu observ trecerea Dunării pe un pod atât de lung. Să fi ațipit? Naiba știe.

Jumătatea verii. Care de fapt, ca densitate a evenimentelor, aproape că n-a început încă.

Pynchon presară, din loc în loc, informație densă și brută exact la fel cum vechii maeștri atingeau cu auriu câteva puncte din portret, și scopul e, până la urmă, același: să dea sentimentul omniscienței, al luminii copleșitoare, interioară, care, virtual, scaldă imaginea, făcând să pară că totul ar putea fi oricând doar informație totală și pură, doar lumină de aur topit.

19 iul. Perioadă total stranie, n-am mai trăit așa ceva. Căldura e toropitoare, dar nu pot pune doar pe seama ei atmosfera de sinistră dizolvare care-a

impregnat cearșafurile, pieile noastre, pereții. Nu facem nimic, de săptămâni întregi. N-avem voința de a ne ridica de unde zăcem, suntem ca niște

477 naufragiat! care nu se mai mișcă pe pluta lor, fiindcă nu mai speră nimic, fiindcă de jur împrejur e orizontul uriaș al mării. E un sentiment de fatalitate în casa noastră. Ioana are tot corpul acoperit de pete roșii, inflamate, și dormitează în întunericul dormitorului (deși e amiază), eu am uitat în ce zi suntem și nici nu-mi mai pasă. Gabriel își arde creierul cu un joc absurd, ar sta la computer întreaga viață. E vară adâncă, fără știri, fără telefoane, fără întâlniri, de parc-am trăi propria noastră posteritate, când ne-au uitat toți, când nu mai suntem decât inutili, inutile cărți în bibliotecă. Ore-n șir stau cu ochii-n gol, fermecat de străvechi amintiri, fulgerat și sfâșiat de ele ca de niște gheare. Sunt un polip care a crescut încet, care-a desfoiat o complicată floare de hârtie sub craniu, care-a trimis bucățele din corpul lui în alte corpuri ca să genereze alți polipi. Am avut doi ani, am avut cinci ani, am hrănit toți acești ani, și cei care-au urmat, cu marea confuzie dintre corpul, mintea și eul meu, căci nu știu nici acum cine-mi secretează hormonii, cine-mi visează visele, cine-mi trăiește viața, am scris cărți pe care nu mi le amintesc decât tot cum îmi amintesc viața, adică absurd-aleator. Iar acum totul se răsucește-n mine. Să vreau să scriu încă o carte mi se pare la fel de ciudat cum aș vrea să mai cresc câțiva centimetri. Și mintea mea pare să fi avut hormoni de creștere, care au secat acum, la comanda vreunei conspirații genetice. Nu știu dacă voi mai scrie vreo carte vreodată, știu doar că nu pot să încep. Nu pot să fac pasul mic pentru om, n-am credință nici cât un bob de muștar. Mă uit în jur și nimic numi oprește privirile. Mare cât vezi cu ochii. Vară adâncă, tâmpitoare, de jur împrejur.

20 iulie Zile proaste, mizerabile, una după alta. Am intrat într-un tunel din care nu știu cum o să ieșim. Azi-noapte, cu Ioana, la spitalul de urgență.

Ioana cu fața tumefiată, aproape

478 de nerecunoscut, cu buzele, gâtul și limba umflate. înspăimântată că nu va mai putea respira. Drumurile de noapte prin București, mereu cu piciorul pe frână, mereu cu gândul că vei fi lovit de cine știe ce nebun care nu dă prioritate. Perioadă grea a vieții noastre, căci până și cei mai apropiați nouă sunt de acord, trebuie să plătești pentru ce ai (etc. etc.). Plătim. Sper că asta vă face viața mai ușoară.

3 august O săptămână la Sângeorz, unde am avut mereu senzația că trăiesc ca un sarcopt în pielea lui Dumnezeu. Căci nu poate fi decât carnea transparentă a lui Dumnezeu cerul boltit sub care e atâta liniște și-atâta vegetație. Dealuri și clăi, munți molcomi pierzându-se-n ceața albastră a depărtării. Căsuțe de lemn pe câte-o coastă. Viespi și cosași, lemn putred, cuie ruginite, garduri de nuiele-mpletite, putrede și ele. Miros de mere bătute. Sute de bătrâne identice, cu broboade negre, pe toate ulițele, pe drumuri groaznice de țară. Ciulini violeți, străvezii în soare. Mușuroaie de furnici purtând între ele războaie derizorii. Mirosul dulce al fânului, textura lui neașteptat de aspră. Un loc unde să-mbătrânești și să mori și să-ți dispară sufletul, singura anomalie în carnea asta de azur.

Luăm șezlongul și-l așezăm în mijlocul grădinii. Mai aducem o bere, un cuțit (pentru deschis berea), un spray contra țânțarilor și aparatul foto, faimosul meu Nikon D70s. Ne înghesuim, Ioana și cu mine, pe șezlong și ne-acoperim cu o pătură albastră din cele chinezești, fără prea mare „valoare calorică". Ioana poartă o geacă de piele, de motociclist, a fratelui ei. Eu, un pulover, căci e teribil de frig acum, după canicula zilei. E seară, peste vale se ridică,

împădurită, culmea de vizavi, cu măgura ei dominantă. E un aer tot mai cafeniu.

Căsuțele țiganilor, cățărate pe culme, sclipesc roșu-por- tocaliu din ferestre. Așteptăm să iasă stelele, deocamdată

479 peste Sângeorz se ridică doar luna, în nu știu care pătrar, străvezie, sulfuroasă, nelalocul ei pe cerul încă luminos. In casă, la o sută de metri distanță, milioanele de rude ale Ioanei forfotesc, se ceartă și se-mpacă în graiul lor fără diftongi. Desfac berea, beau din ea fără nici o poftă (e frig și aștept stelele), intru pe menu-ul aparatului foto, schimb asta, cum îi zice, ISO-ul, îl fac mai mare și încerc câteva poze cu curtea și casa și peisajul din jur în lumina chihlimbarie a serii. Vaca muge, câinii bat în vale. Țânțarii s-au adunat deja deasupra noastră, excitați de bioxidul de carbon din respirații. Le trimitem câte-un jet de spray ineficient. Strivim câte unul pe brațe și după ureche, trupurile lor ni se par, sub degete, neașteptat de mari. Apoi ne potolim și, îmbrățișați de voie, de nevoie, pe șezlongul strâmt, începem treaba pentru care am venit: pândim stelele.

Se arată târziu, când aerul e deja trandafiriu pe deasupra pădurilor și întunecat aici, jos. Ne străduim să vedem cât mai multe, sunt puncte aproape invizibile, imperfecțiuni ale bolții mai curând, dar contrastul cerului crește. Luna, cel puțin, se aprinde și-ncepe să ardă aproape brusc, de parc-ar avea, ca becurile municipale, senzor fotoelectric. îi trag o poză pe fotografie de noapte. Știu că va ieși tulbure, iar luminile orășelului - ca niște tirbusoane sau filamente de bec rosii-vio- J 1 »

1

lacee. Nu mai avem timp, însă, nici să respirăm, căci, de la un minut la altul, cerul se umple de stele. Nu din cele orășenești, punctișoare galbene, toate la fel. Cei de la oraș nu știu ce sunt stelele, ce sunt cerurile înstelate. Dar coboară, ca noi, din mașină după ce-ai urcat, la lumina farurilor și doar cu viteza a doua, un

drum îngust de pietriș și praf, cu urzici pe margini. Apoi ia-o la deal mai departe, prin noaptea groasă, cu bâte improvizate-n mâini și cu pietre-n buzunare, de frica câinilor. Uită-te-n sus, printre crengile merilor și-ale sălciilor, negre ca zmoala, și peste acoperișurile caselor

adormite. O să știi atunci ce e ceru-nstelat, ce sunt stelele, ce sunt constelațiile. Le vedeam și-acum la fel de pe patul nostru pliant, căci se făcuse noapte adâncă. Iluminația miilor de stele pe un cer văratic, la munte, depășește așteptările, imaginația și puterea de descriere. E în trei dimensiuni, pare că unele stele nu-s mai departe ca lungimea brațului tău, pe când altele sunt la capătul lumii. Punctele scânteietoare risipite deasupra ta sunt, apoi, de o diversitate a coloritului cu totul nebănuită, albăstrui, galbene și roșietice, ceea ce dă grădinii-nflorite de deasupra ta volum, viață, mișcare. Unele stele ard constant, altele pâlpâie, unele grupuri sunt cețoase și confuze, altele formează imagini cristaline. Carul mare e uluitor, copleșitor în claritatea și dimensiunile lui ciclopice. Scaunul lui Dumnezeu e ca o icoană între mărgăritarele strâmbe ale altor stele. Și toate la un loc, curbate ca un pahar de cristal peste lume, un pahar ce se sparge-n țăndări și se reface-n fiecare moment, au în ele ceva înnebunitor, exaltant, de parc-ar fi un praf halucinogen pe care l-ai trage-n piept cu fiecare respirație. Chiar așa stăteam, Ioana și cu mine, uitându-ne la stele, ca niște chinezi opiomani pentru care nimic nu mai avea însemnătate decât pulberea de opiu cu care-și hrăneau mintea. Dar nu se poate descrie. Nu poți să spui decât că imaginea cerului înstelat este icoana supremă pe

care o poți primi în tine, prin carnea ochilor tăi.

Când am fost siguri că au ieșit toate stelele, că nici măcar una singură n-ar mai putea încăpea pe cer, ne-am ridicat și am strâns patul pliant. Ne-am mai uitat o dată, scrântin- du-ne vertebrele gâtului, la apexul cerului, și am văzut atunci amândoi ceva ciudat: o stea care se mișca printre celelalte. Mai văzusem câteva avioane ce se mișcau fără zgomot, în linie dreaptă, dintr-o parte-n cealaltă a bolții, dar noua stea mergea mult mai repede și nu clipea asemenea avioanelor. După ce-a survolat un sfert de pământ întunecat, deodată

481 steaua s-a aprins, deodată lumina ei a devenit de zece ori mai mare decât fusese. Timp de câteva secunde a fost asemenea luceafărului, o stea de primă mărime. Ne-am speriat. Vechea mea spaimă mi s-a retrezit: dac-avea să vină direct spre noi? Dacă aventura mea pe lume (în lumea asta) ajunsese la capăt? Dar steaua a redevenit, la fel de brusc, micuță și neobișnuit de rapidă și-a dispărut curând după livada de meri.

Ne-am văzut, zilele astea, cu amicii, am băut bere și-am spus bancuri, am făcut drumuri lungi cu mașina (Toyota noastră, uluită de ce-i putem face, acoperită de un deget de țărână) pe cele mai ruinate drumuri forestiere, ne-am afumat la focuri de tabără, o viespe m-a mușcat de cap, încâlcită în părul care-a început să-mi crească, am stat la taclale cu socrul meu - un cosaș cu ochii albaștri care știe Biblia pe de rost -, iar la-ntoarcere, pe drumul spre mașina parcată în pantă, Gabriel, care fusese fericit o săptămână-ntreagă între câinii și găinile din curte, a căzut pe pietre și și-a zdrelit groaznic amândoi genunchii. O să ne facem o căsuță acolo sus, la Sângeorz, departe de lumea care nu mai înseamnă nimic pentru mine. O să trăim acolo, cu pădurile, stelele și pocăiții locali, o

viață la fel de bună și de rea ca oricare alta.

N-am citit nici un rând din Pynchon, singura carte pe care-am luat-o cu mine, și nici din altceva. Am trecut pe fața analfabetă a lumii. „But I wouldn’t feel so all alone.“

72 *august* Ne-am întors și de la mare, nu cine știe ce înnegriți. Totuși am înotat mai mult ca oricând, gândindu-mă tot timpul la înțelepciunea Zen: nu poți înota dacă nu înoți deja. Nu înoți tu în apă, ci tu și apa înotați împreună, unul în jurul celuilalt, unul în celălalt, fără granițe între voi, căci între degetele tale sunt degetele apei. Und so weiter. Am făcut lansări (la ce?) în Mangalia și-n Vamă, m-am îmbrățișat cu rockeri drogați și/sau beți mangă (nu mă pot obișnui cu

482 noua expresie generalizată: s-a făcut muci), am încercat să scot din transă o fată drăguță și dementă care ne-ntrerupea tot timpul (pupile dilatate: și-o fi vârât șoricelul codița? cocoșul creasta?). Am dat mâna cu ea: mi-a strâns-o de parcă s-ar fi agățat ca înecatul de vreun rest de navă: „Sunt Maria. *Tot* Maria. Mi-am făcut licența cu tine." Am spus bancuri, noua mea abilitare, dacă nu chiar meserie. Am scris un articol tâmpit, care tocmai de-aia a devenit imens popular.

L-am cunoscut pe F.P.jr. (tatuat, bandanat, inteligent). Ne-a lăsat pe toți bouche bee cu bancul cu racheta rusească (sau la ce mai poate folosi un pliculeț de ceai). L-am repetat și eu acasă și nu mi-a ieșit. Am șofat mult, șofez tot mai mult, fac tot mai des lucruri care nu-mi plac, care mă chinuiesc. Dar, din păcate, și lucruri care-mi plac și mă extaziază. Acum suntem din nou acasă, dar în pădure, în străinătate adică. Nici un prieten la orizont.

Ioana are spaime nocturne, sare deodată-n sus

țipând, apoi, dacă o-ntreb ce este, îmi răspunde-n dialectul ei din nord. A fost un an hidos pentru ea, pentru noi toți, de fapt. Iar ultimele mele socoteli financiare nu-mi spun altceva.

13 aug. Mi-e din ce în ce mai greu să trăiesc. Ce altădată era cât de cât limpede acum se obscurizează. Nimic nu-mi mai place cu adevărat - totul mă înspăimântă, nu mai fac față vieții.

în fiecare zi a vieții mele sunt trist de parcă am pierdut o dragoste sau mi-a murit cineva apropiat. Uneori simt și eu că mi-a ajuns.

Citesc Biblia, urmăresc genealogiile. E obscuritatea însăși, dar nu balbuția mistică a celorlalte (a *tuturor* celorlalte) texte sacre, pentru că Biblia e orice, dar nu un text sacru în accepția modernă a sacralitătii. Biblia e o carte realistă.

> ,

16 aug. Nesfârșite calcule financiare, minte obosită la extrem și nemaicooperantă, cer de bronz și de fier. Pierd, anual, mii de euro pentru că nu-mi pot urmări contractele, scadențele, plățile. E de necrezut, dar mulți editori străini pur și simplu nu plătesc, sau plătesc doar când insiști să-și achite obligațiile contractuale. Sumele sunt oricum derizorii, dar se adună. In ce smârc editorial sunt silit să mă zbat. Chiar dacă acum public și la edituri mari, e până la urmă același lucru: ești unul dintre foarte mulți, nu poți pune condiții, trebuie să accepți orice târg. Că doar cine te crezi? Nu cumva te crezi cine ești? E o gherilă fără sfârșit și fără ieșire. Dac-aș putea doar să las totul *(totul)* și să dispar. Dar zecile de mii de fire

te țin bine, cu punctele lor strălucitoare de clei din loc în loc, și, cu cât te zbați mai mult, cu atât vine mai repede păianjenul.

Vorbesc bâlbâit și incoerent, nu-mi găsesc ideile și cuvintele, dar ce spun eu, nu-mi găsesc în primul rând mintea, realmente nu mai știu unde-am pus-o. Locul ei obișnuit, craniul meu, e acum gol ca o cutie de rezonanță plină de țiuituri. M-am temut alaltăieri, când nu mai puteam pronunța cuvintele, de cine știe ce mic atac cerebral. Oricum, nu mi-e bine deloc. Sunt și mereu somnolent, plin de aceeași arsură interioară. Iar cel mai teribil lucru e că nu poți niciodată spune nimic nimănui. Că ești total singur.

E duminică și e mult mai liniște afară decât în mintea mea. Parcă-mi strânge cineva capu-ntr-o menghină. Vreau să ies la soare, să umblu puțin prin pădure. Mâine mama va avea optzeci de ani. De cincizeci de ani mi-aduc aminte de ea. Am stat în uterul ei, apoi m-a dus în brațe și de mânuță, încet, ne-am dezlipit unul de altul. Dar „voi scrie un vers când voi fi liniștit".

18 august Cu drumul nostru la Gotland se duce și vara asta. „în ce vară, în ce an? Anii trec ca apa." A fost un triptic din care ultima parte urmează abia să fie trăită: Sângeorz,

Mangalia, Gotland. A fost boala stupefiantă a Ioanei și singurătatea noastră tot mai sinistră aici, în mijlocul pădurii, pe strada Pădurea Pustnicu. Am fost pustnici, anahoreți vara asta în care nu ne-am văzut cu *nimeni* din obișnuiții noștri de altădată, nu ne-am vorbit nici măcar la telefon. Cele mai multe legături, construite pe o sărăcie comună plină de fumuri

artistice, s-au rupt, de fapt, de un an încoace, și era inevitabil să se rupă. M.C. nu mai e sărac și nu mai are fumuri literare. Prin urmare, de ce-ar mai fi de frecventat? în plus, e pe o linie politică greșită, susține un tiran... De fapt, privesc totul cu o mare liniște. Așa a fost să fie. Așa (ne)-a fost scris. Așa am fost, de fapt, scriși în scrierea asta care curge în jurul nostru.

Mi-e mai bine azi, după câteva zile de răceală. Am rămas însă cu tușea mea obișnuită, râcâiala aia în plămânul drept, acolo unde-am simțit întotdeauna un loc vulnerabil, pe o ramură a traheei. Dar apropierea toamnei, schimbarea insesizabilă aproape a luminii par să-mi învioreze creierul prin nu știu ce percepție extracorporală, așa cum, dacă uzi o floare după o zi de secetă, vezi cum și planta din ghiveciul de alături se-nfioară, își depărtează frunzele, tremură de așteptare. Căci prin transparența fiecărei toamne care vine se străvede cea mai strălucitoare si mai euforică toamnă din viata mea, cea în care descopeream centrul orașului (cel mai frumos peisaj din lume), în care umblam zilnic prin librării ca să caut cărțile pentru facultate, în care eram prima dată student și viața mea se deschidea deodată cu voluptate și violență nu într-o mizeră capitală din sud-estul Europei, ci în mijlocul universului cunoscut, și singurul posibil. Acolo, pe Magheru, în aerul cald și plin de funigei, singur și totuși fericit printre trecători, mergând către Scala și Patria ca să ajung la Pitar Moș, unde începeau cursurile de engleză, eram în culmea gloriei mele, radiam pe metri întregi în jurul meu, aura mi se răsfrângea în vitrine ca o răbufnire de foc violet,

485 căci eram student și aveam patru ani de studenție în față, o epocă nesfârșită, căreia nu i se vedeau orizonturile. Eram fericit și plin de o insuportabilă nefericire, măduva aceea neagră din care-aveau să iasă toate cărțile mele, până la rân- durile pe care le citești, plictisită, acum. Eram fericit tocmai pentru că știam că am în mine acea mare nefericire, așa cum pixul are-n el pasta neagră care va mânji paginile. Rezerva aceea întunecată era pe- atunci intactă, nu scrisesem nimic și nu-mi închipuiam viitorul, devenit între timp trecut. Habar n-aveam că peste 33 de ani, într-o zi de august, aveam să mă gândesc la mine cu tandrețea și nostalgia sfâșietoare pe care-o poți avea pentru un fiu de care te-ai despărțit și ale cărui trăsături mixte (în parte ale unei femei de mult uitate) te interesează doar în măsura-n care le recunoști, căci le-ai văzut de-atâtea ori în oglindă. Intr-adevăr, cu nimic nu sea- mănă mai mult relația dintre adolescent și cel aflat la (adâncă) maturitate decât cu cea tată-fiu: asemănarea și neasemănarea fizică, psihologică și de orice alt fel vin aici din recombinarea genelor, acolo din alterarea produsă de trecerea timpului, aici dintr- un adaos, acolo dintr-o substragere. Aici dintr-o himerică împletire, acolo dintr-o tragică mutilare. M.C. de la douăzeci de ani, subțire și intolerant ca eroii sud-ame- ricani, cu măsele deja stricate și mustață firavă, cu o (în curând) faimoasă privire fixă se străvede prin mine în fiecare toamnă, iar eu nu mă pot ruga decât ca el să ajungă să-mi umple forma, pentru ca aura lui să pară măcar că e a mea, iar rezerva lui intactă de viitor dens să pară că umple tubul vid al coloanei mele vertebrale, iar eu să par iarăși M.C., fie și doar pentru câteva momente, și nu prin magie, ci prin arta iluziilor și-a substituțiilor. Și cele 17 kilograme în plus pe care le am acum față de el - singura mea agonisită - să se topească și coastele să mi se vadă iar prin piele, și pomeții obrajilor, și cearcănele vineți de sub ochi. Iar cei 33 de ani în plus, cealaltă osânză, să se risipească și ea printr-o liposucție transcendentă.

Gabriel a plâns aseară în hohote la *Titanic,* primul film „pentru oameni mari" pe care l-a văzut până-acum. A numit tot timpul personajele „băiețelul" și „fetița".

Uitam să notez: într-un vis de la Mangalia l-am văzut pe Croh, care mi-a spus doar atât: „E bine." Cu o voce caldă și apăsând ușor pe cuvinte, ca și când ar fi răspuns la o întrebare. Visul m-a înfiorat, căci omul ăsta care mi-a fost atât de drag, care nu m-a dezamăgit niciodată și care ținea cu adevărat la mine părea să fi venit ca să-mi confirme că totul merge mai departe.

19 aug. Lumea fizică - lumea mentală - lumea platonică (matematică). Citesc cu multă curiozitate, din păcate pe computer și deci într-o poziție obositoare, cartea uriașă a lui Roger Penrose *The Road to Reality.* într-un fel, fiecare lume, ajunsă la un anumit moment al organizării ei (creierul și conștiința), începe să „participe" la cea superioară. Spațiul fizic, spațiul mental, spațiul logic, unde „spațiu" e evident o metaforă (Wittg.: *unde* are loc gândirea?). E ca și când creierul „s-ar decolora" ca să se străvadă conștiința, care „s-ar decolora" ca să se vadă gândirea pură. Dar toate, „participarea", „decolorarea" și alte o sută de feluri de-a vorbi sunt perifraze intuitive pentru „mari mistere", cum scrie Penrose.

Iar ultima lume, spațiul logic, „se varsă" în lumea fizică și cercul devine impenetrabil.

4 sept. Frânt de oboseală după o zi de alergătură. Cine ar crede că trăiesc așa, că am ajuns în halu-ăsta de abrutizare? Nu pot scrie nici trei litere în după-masa asta când singurul meu gând e la somn, la un

somn de 20 de ore-n șir. A trecut o ciozvârtă de șase luni din cele șapte vaci slabe. Care pân-acum nu se dezmint, sunt cu burta lipită de șira spinării. Nu pot înțelege. Totul merge opintit și pe dos, momentele grotești,

487 absurde și disperate au devenit norma cea de obște. Zilnic ne trezim devreme și-ncercăm să sprijinim cetatea Baliverna, să nu se prăbușească pe noi. La automecanica, la circa financiară, la doctor, la dentist, la grădiniță, la curent, la apă, la bancă, iar acasă, iar la dentist, iar la bancă, zi după zi și fără sfârsit. Nu știm unde ni se duc banii, nu simțim că trăim bine (nici măcar nu simțim că trăim, ci că suntem paralitici ce zac cu orele-n ambuteiaje), dar cheltuim lună de lună mai mult decât câștigăm. Vom ajunge la fundul sacului în doi timpi și trei mișcări dacă nu se ivește ceva miraculos. între timp, o oboseală anormală ne mănâncă puterile. Facem toate lucrurile în ordinea inversă celei în care-ar trebui ele făcute: cititul, scrisul și tandrețea sunt pe ultimele locuri, de obicei nu mai e timp și nu mai sunt resurse pentru ele. Nu știu ce viată mai e si asta-n care-am fost târâti acum, dar știu că bucuria vieții nu mai există de mult pentru noi. Efortul e prea mare și nu merită. Oricât aș cotrobăi în ce-a mai rămas viu în mine, nici măcar acolo nu dau decât de cea mai frustă frustrare. Organele-s sfărmate și măiastrul e nebun.

La Visby, la vikingi (ai căror reprezentanți contemporani sunt scheletele în armuri mucegăite de la muzeul local) am locuit într-o căsuță cu pereți de hârtie și am citit poeme într-o enormă biserică ruinată. Deasupra noastră era cerul liber, văzut printre coastele arcelor de piatră monumentale.

Am adus acasă pietre de pe malul mării Baltice, multe încrustate cu fosile. Un interviu m-a luminat o clipă, o emisiune TV mi-a produs o criză de paranoia. Am mers din Stockholm până la Visby (Gotland) pe un feribot uriaș, încărcat în cală cu sute de mașini.

Timp de trei ore n-am văzut pământ la orizont. La-ntoarcere, în autobuz, am stat de vorbă o oră întreagă cu un chinez canadian pe nume Kelvin. Trecuse de miezul nopții când îi povesteam scenă cu scenă „noul meu roman" din care încă n-am scris o literă.

488

Toată săptămâna asta suedeză Gabriel a purtat, clipă de clipă, pe cap un coif cu coarne, cumpărat pe 25 de coroane de la un magazin de suveniruri. Parcă s-ar fi născut cu el pe cap, cum alții se nasc cu căiță. A fost mascota gălăgioasă și mofturoasă a festivalului.

Dar nu mai pot ține pixul în mână.

5 *sept.* Am citit ceva despre Sylvia Plath, soțul ei Ted Hughes și (mai ales!) Assia Wevill. Stranii, inconturnabile personaje secundare, incubi ai vieții poeților. Assia e de o frumusețe năucitoare în fotografii, no match pentru americanca tipică a anilor ’60, cum arăta Sylvia (care era totuși nemțoaică-austriacă prin părinți). îmi amintește cumva de Vita Sackville-West, incubul/succub al Virginiei. După ce Sylvia a murit, la 30 de ani, cu capul într-un cuptor cu gazul deschis, la șase ani distanță Assia, amanta lui Ted, s-a sinucis și ea în același fel, omorându-și în prealabil fetița. Hughes a trăit o viață lungă și plină de satisfacții, ca un Forsythe get- beget ce era. încă un amănunt la romanu-ăsta gata făcut: Assia era evreică, supraviețuitoare a Holocaustului. Mă gândesc că ei trăiau într-un mediu scufundat în atenție critică, în nevoie de mit (pe când poeții însemnau încă mult, chiar și numai prin pateticul vieții lor). Nu cred că viața Marianei Marin a fost mai puțin dramatică decât a Sylviei Plath, dar cui îi pasă? Cine

știe unde e mormântul ei sau cu cine i s-a intersectat viața? Pe Adrian Leverkiihn îl construiește (și în parte îl inventează) Serenus Zeitblomm, unul fără altul nu pot exista. Doar Eminescu (și mai de curând Cioran) au dreptul, la noi, la biografie. Trebuie să treacă decenii ca să-nțelegi că un poet a fost mare și important, că viața lui a fost prețioasă pentru fantasmele colective. De curând s-a sinucis un poet tânăr. Mai mulți alții din generația lui s-au călugărit. Nu s-a construit nici o mitologie în jurul lor, mitologiile

489 nu se pot închega la noi, poate pentru eternul motiv că „nimeni nu e profet în țara lui“. în jurul nostru nimeni nu poate fi mai înalt decât noi.

Toamna îmi schimbă complet chimismul cerebral. Craniul meu se aburește ca un pahar plin cu gheață. Totul e abia la început (nici toamna nu e deplină acum), dar deja simt că sistemul de răcire al minții mele funcționează din nou, că pot din nou formula fraze cu sens și cu un strop de rouă pe fiecare cuvânt. îndrăznesc iarăși să-mi spun: poate-o să mai scriu ceva vreodată. Acum doar o lună asta mi s-ar fi părut o nebunie.

6 *sept.* O să plecăm cinci luni la Berlin, luați pe nepregătite, mai devreme decât ne așteptam. Dac-am merge la liniște și la timp pentru scris, cum am avut la DAAD, nu m-aș plânge. Dar toamna asta se anunță torențială în obligații: un curs la universitate pe care, onest fiind, de fapt nu-1 pot ține (mai sunt eu universitar? mai am eu un limbaj intelectual și de specialitate? articolele de ziar m-au obișnuit cu o direc- tețe și-o parcimonie care nu sunt din lumea academică) și cel puțin zece drumuri pentru lecturi, la Paris, Ankara și-n mai multe orașe germane. Va fi

un conflict de interese cu facultatea, dar dincolo de asta va fi oricum epuizant, deprimant ca orice impostură. Voi fi autorul unor texte străvechi, ieșite din coaja minții mele, acum goală și uscată ca o coajă spartă de ou. Craniile vikingilor, la muzeu, în raclele lor de sticlă, chiar așa arătau: ouă sparte din care puiul a evadat de mult. Va fi iar Berlinul în jurul nostru, oraș întins și rece, beneath a steel sky. Vor fi iar autobuzele cu etaj trecând pe Kurfiirsten- damm pe o vreme de lacrimi. Va fi din nou un apartament impersonal în care ne vom duce viața, noi cei trei, cu nevoile noastre atât de diferite. Vor fi eterna Billa, eternul Aldi, eterna Penny Markt, eternul Saturn și Peek & Cloppenburg cu

490 protestanții din fața lui, purtând în mâini blănuri de nurcă însângerate. Va fi Reichstagul cu cupola lui de plexiglas transparent, ca o jucărie de Lego, și va fi insula muzeelor și toate celelalte, pline de frunze moarte și bălți de la ploile nesfârșite, într-o săptămână o să fim acolo, unde-am fost mereu singuri și nefericiți.

15 sept. Suntem în Berlin, sub cerurile lui acoperite, cu un fel de tristețe compactă clinchetind în noi. Am șofat trei zile pe autostrăzi periculoase și monotone, am avut momente de derută, de furie devastatoare, dar mai ales de resemnare. Nu știm de ce suntem aici, iar eu, ca să părăsesc hidra cu trei capete, nu mai știu de ce sunt pe lume. Simțurile și inteligența (aproape „conștiența", aș spune) mi s-au întunecat cu totul. Mă-nvârt năuc, acasă, la Berlin și aiurea (Viena, Arad, în curând Hamburg, Paris, Frankfurt, Ankara, Bonn, Miin- chen), împins de la spate să rezolv treburile tuturor, să făuresc o lume mai bună și mai dreaptă. Ne-am văzut la Arad cu Horia și a fost frumos, am pus la punct împreună

GPS-ul, fără de care n-am fi nimerit niciodată. Azi, Horia mi-a trimis o poză cu orașul Zadar („nici unul dintre noi n-am trăit în Zadar"), la care i-am răspuns cu o poză din orașul Singur: e rău să fii (în) Singur... Calamburghezi de modă străveche.

Stăm într-o casă paradoxală, un cămin studențesc fastuos, ca să zic așa. E mare, vreo 6 camere, are toate facilitățile, pe ferestre se văd alte clădiri îmbrăcate în iederă, dar mobilierul, lipsa covoarelor, standardizarea sunt de locuință ieftină și impersonală. Zona e bună, calmă, zona întomnată a Berlinului quattro staggioni. Clădiri albe și vechi, arbori și mai vechi, biciclisti. O să stăm aici cinci luni din viata noastră, o eternitate pentru Gabriel, o vreme pentru Ioana și o clipă pentru mine.

Un vis dinspre dimineață: vine la mine cineva din America, de fapt o combinație între Cristi Teodorescu și Cristian

Moraru, dar mai mărunt decât oricare dintre ei. îmi aduce o sticlă de pepsi, din care beau cu sete: e mult mai bun decât cel obișnuit. „I se zice *«morkovski u studentu»,* îmi zice „americanul" înălțând din umeri. Nu știa de ce i-au zis așa bulgarii. Apartamentul meu e foarte sus, la etajul zece, poate, iar pe culoar e șantier, se zugrăvește. Ușile sunt ca de pușcărie: grele, de fier, prinse-n scoabe și balamale puternice. O deschid pe-a mea și-1 poftesc înăuntru, cam jernat, fiindcă-n casă e dezordine mare. Trecem repede de bucătăria încărcată cu femei și copii și îl duc în camera mea. Deschid ușa și - într-adevăr, îmi zic satisfăcut, camera mea e foarte mare, de vreo șase metri pe șase. „Americanul" o să fie impresionat. Da, dar... e complet goală, cu moloz pe jos. Pereții doar

chituiri, fără vopsea pe ei. Miros de zugrăveală, de scule, de șipci, de mortar. Iar în mijlocul podelei - o gaură mare, neregulată, de vreun metru pătrat. Sus, în tavan, încă o gaură, ce dădea în camera de deasupra. „Au început lucrul, dragă", îmi strigă soția, „am uitat să-ți spun".

Azi GPS-ul, eroul de ieri, și-a dat în petec: ne-a plimbat câțiva kilometri buni, pe jos, cu mobilul în mână, în căutarea unui Aldi inexistent. Măcar ni s-a făcut foame. Am intrat la un konditorei. (De fapt, nu se poate trăi așa, mereu pe drumuri, fără să știi - și fără să-ți mai pese - dacă următoarea piatră din caldarâmul pe care calci e din Graz, Visby, Băneasa, Castalia, Yis, Liliput, Monsalvat, Oz. Doar țiuitul din urechi rămâne constant, ca firul pe care se-nșiră perlele.)

Vreau să citesc și să scriu, dar nema putiriință. încerc să mă ridic de la podea, dar aceiași pumni în figură și aceeași numărătoare urmează. Totuși, încerc iar.

16 sept. Sunt Algernon în faza coborâtoare. Nu e plăcut. Mă întreb până unde se poate coborî.

19 sept. Prima dimineață cu adevărat liniștită după o săptămână de drumuri lungi și agitație birocratică. Am dormit până aproape de 11, am visat la fel de intens și plin de culoare ca și nopțile trecute, iar acum mă bucur de o dimineață atât de plină de soare, că poți uita frigul, o dimineață de toamnă glorioasă într-un oraș enorm. Vom merge să-i căutăm ghiozdan lui Gabriel, care-a fost ieri prima dată la

școală. Pe culoarul marii școli de cărămidă mi-au dat lacrimile. Gabriel a crescut mult. La testul psihologic de la dispensar a răspuns minunat, în germană, fără ezitări. Am pentru băiețelu-ăsta o dragoste liniștită, totală, constantă, aș fi preferat să-i fiu prieten de-aceeași vârstă, nu un motherfucker cum sunt toți tații. Azi ne-am jucat amândoi pe-un joc pe internet, destul de complicat, și am fost încântat că el a găsit soluțiile înaintea mea.

Dar mintea mea e mai departe pâsloasă, nu deslușesc gând de gând. N-am băut cafea de două zile și se cunoaște.

22 *sept.* Zile mult mai bune, o toamnă luminoasă până la supraexpunere și posterizare, drumuri cu mașina printr-un oraș de o lărgime aproape nemăsurată. Să ieși din Berlin e aproape la fel de utopic ca ieșirea din orașul celest al lui Kafka. Acum două zile am ocolit tot cartierul din cauza unui dublu maraton, pe role și pe picioare, zeci de mii de oameni în foarte colorate echipamente sportive alergând până literalmente nu mai știau de ei. Ne-am terminat, aproape, iar azi o terminăm oricum, epopeea birocratică, și pentru mine începe alta, a călătoriilor și lecturilor, tot un fel de, mai subtilă, birocrație, una pe dos, cu acea morgă nobiliară.

Apartamentul e vopsit în gălbuiul camerelor de cămin, al dormitoarelor comune si-al infirmeriilor. Te simți aici, în pătucurile cu perne mari și pufoase, sub pledurile ce miros a aer rece, ca un copil în tabără, de unde o avalanșă de amintiri crude și dureroase, dar și atât de încărcate de fericire

(ca personajele lui Cortazar, care se impregnează de

damful special al lumii verii și-a copilăriei pentru ca brusc să li se inunde pieptul de o enormă și fierbinte clipă de fericire, de înțelegere bruscă a tot și a toate), încât, serile, am stat uneori câte o oră-ntreagă cu fața-n sus pe patul îngust, privind în tavan și savurându-mi până la leșin amintirile întunecate, sclipitoare, fugitive (umbre și senzații de amintiri) din realitate și din vise: prima zi din tabăra de la Posada, coborând din autobuzele mari și ovale ce miroseau a piele, nopțile din dormitorul de la Voila, când făceam pipi-n pat, terorizat de femeile de serviciu ce nu ne dădeau voie să mergem la toaletă, dar și alte amintiri /semi-amintiri /culori, posturi, gestalturi, fluturări, emoții violete chinuitoare ca niște gheare în plămâni și-n plex... Dacă n-ar fi atât de-ncâlcite-ntre ele, ca lănțișoarele de aur dintr-o casetă de bijuterii, încât nu le poți ridica decât pe toate odată, ghem moale și răcoros, parcă viu, din care se scurg bucle și capete de zale fine, cu delicate mecanisme de-nchidere la capăt, ai putea face un catalog, un clasor, un fotoalbum de amintiri/pâlpâiri/zvârcoliri ciudate, inutile ca niște obiecte din alte lumi. Ele toate-mpreună, însă, ca un șir infinit de pânze de apă, pânze de păianjen, poleieli colorate, hârtie de orez cu textura aspră, brocart și celofan, înfășurate unele-ntr-altele și unele peste altele, ghe- motoc până la urmă de mărimea - și consistența - creierului nostru, alcătuiesc continuumul minții noastre fantastice, al vieții noastre emoționale care nu ține seama de ritmurile circadiene, nici de opoziția real/ireal, nici de dimensiunile spațiului, timpului și helvolului, nici de alternanța paradis /infern, ci sunt însăși fericirea amețitoare de a trăi, a trăi în lumină și în conștiință de sine și în durere insuportabilă pe lumea asta care ne-nfășoară-n petalele ei cărnoase. Sunt trandafirul interior ce ne ocupă întreaga țeastă și, crescând

deodată peste măsură, ne-o spulberă-n țăndări de forme riemanniene.

494

Din visele de azi-noapte - căci aici, poate datorită toamnei, poate, mai mult, a camerei de culcare despre care-am vorbit, și mai ales a pernei mari, lăbărțate, gloduroase și totuși tandre ca o mamă vagă și nebuloasă, plină de proeminențe, și regimul viselor mi s-a schimbat. Adorm ușor, îngropat în pernă, și practic văd imagini până dimineața. Acum două nopți, povestea meandrică a unui vis s-a oprit deodată și cineva a spus: urmează o imagine *eidetică* și reală, pe care-o s-o percepi în afara simțurilor. Și într-adevăr, de parc-aș fi avut acces la o cameră fixă, am contemplat minute bune o imagine rectangulară: un colț de oraș în amurg și în toamnă: aer roșu, clădiri străine scăldate-n ape chihlim- barii, copaci pe jumătate desfrunziți, caldarâm lucios, feroneria gărdulețelor dintr-o piață necunoscută. Fiecare detaliu era precis, la fel de viu de parc-aș fi privit cu adevărat acel spațiu citadin.

Am mai avut si coșmaruri teribile, cu oameni tăiati în două și totuși menținuți în viață, dar nu despre ele voiam să scriu, ci despre un vis de azi-noapte, pe care n-o să știu să-1 descriu, ca de obicei, pentru că atmosfera, melancolicul și mortuarul său sunt dincolo de cuvinte și imagini. Eram într-un cartier vechi al orașului, unde pe vremuri cumpărasem o locuință. Merseserăm acum s-o revedem după mai mulți ani. Cred că mai întâi eram cu mai multe persoane, apoi a rămas doar o prezență feminină. Oricum, am ajuns în fața casei, sau a grupului de case, căci era de fapt o construcție haotică, în ruină aproape totală, zugrăvită într-un calcio-vecchio ciudat, albăstrui

parcă, de culoarea înecaților. Multe dintre clădirile din visele mele sunt de un asemenea albastru lăptos, altele galben-închis, ca urina bolnavilor, altele stacojii. „Dar, ia uite, apartamentul nostru e deteriorat!" Cele două camere erau la etaj, într-o configurație spațială ciudată, greu de descris, pe jumătate integrate fațadei, pe jumătate protruzând

495 către o sinistră curte interioară. Prin ferestre se vedea cum coji lungi de vopsea și de zugrăveală atârnau din tavan. Neobișnuit era că marea și complicata clădire nu avea poartă de intrare, trebuia să te cațări pe un fel de schele ca să ajungi la ferestrele apartamentului, aflate foarte sus, sub o cornișă de cărămidă. Am suit până la geamurile cu sticla de mult spartă și am privit înăuntru. Ce mândru fusesem cândva de locuința asta! Mi se păruse cel mai intim și mai plăcut loc din lume. Iar acum era o jale: o parte din tavan căzuse și atârna oblic spre podea. Totul era melancolic, sfâșietor de învechit. Fațada, sub ferestre, era putredă, se fărâmița la atingere. „N-a mai întreținut nimeni casa asta în ultimii ani“, am strigat către cei ce așteptau jos, în piațeta asfaltată. Ca să cobor, trebuia să escaladez cornișa ce se-nălța neașteptat de sus și-apoi să mă agăț de proeminențele calcanului din spate, zugrăvit în același calcio-vecchio zgrunțuros. Deodată am simțit un rău de înălțime cumplit, o frică oarbă: n-aș fi putut coborî niciodată. Totul se fărâmița în jurul meu, fațada curgea, pur și simplu, și la suflarea vântului. Aș fi căzut imediat pe asfaltul neted și dur. „Nu pot, mi-e frică!" strigam disperat. Nu știu cum am ajuns jos, dar imediat după asta vorbeam cu femeia de lângă mine, cu soția mea: „Unde ne-a fost mintea când am cumpărat casa asta? S-a ales praful de ea dacă n-a mai îngrijit-o nimeni. Uite cum s-au dus 50 000 de euro pe apa Sâmbetei" ... Treceam pe lângă un loc pe care-1 percepeam cumva, subliminal, ca pe Silistra, casa nașterii mele, care de altfel mi se arată des în vise. Era o fațadă lată, vălurită, de chirpici, vopsită-n același albăstrui bolnăvicios. O femeie trăbăluia în fața intrării, iar la geamul de la etaj era un copil mic, murdar și mucos. Deasupra era un cer galben. Toată fațada era brăzdată de crăpături în zigzag, puteai să bagi pumnul prin unele dintre ele. „Ia uite, o să cadă casa pe ei într-o zi" ...

Urlet continuu în țeastă, nu e bine.

30 sept. O dată cu sfârșitul lunii ăsteia am ajuns și la capătul caietului meu post-*Orbitor,* la fel de pustiu ca deșerturile post-nucleare. Câțiva scorpioni, câteva agave încăpățânate abia dac-au supraviețuit. Totuși, caietul meu cu copertă vărgată și elastic fluorescent, caietu-ăsta pătat de cafea și cu foile muiate de presiunea vârfului de pix consfințește și o victorie, chiar una supremă: încă mai pot ține pixul în mână. încă sunt viu, sunt viu deci exist, chiar dacă nu mai cuget și nu mă mai îndoiesc. îmi trec zilele între computer și drumuri fără sfârșit, evitând cu viclenie cărțile, cum larva viespii solitare evită centrii nervoși ai omizii pe care o mănâncă de vie. Devorez realitatea, îmi mănânc propria viață. Am trecut prin Munchen fără să văd măcar un centimetru pătrat din oraș, de parc-aș fi mers de-a lungul unei hărți cu doar 2-3 pungi de realitate: aeroportul, hotelul, sala de lectură. Alaltăieri am plecat, ieri m-am întors. Azi plec la Hamburg, diseară citesc, mâine mă-ntorc. Fără să pot vedea ceva din oraș, doar alergând între trenuri și metrouri. Bineînțeles că-n condițiile astea nu mă duc personal, ci îmi trimit kagemusha surdă și oarbă pentru cei care vor să vadă scriitorul, frumos îmbălsămat în propria lui piele. Nu contează că miroase puțin a... stătut, a mortăciune, noi vom aduce frumoasele cale ale omagiului nostru și aerul se va parfuma de la pistilele lor obscene. Adevărul e că mă simt foarte, foarte singur. Viața curge undeva departe. Faptul că stau la Berlin e cumva o metaforă a derealizării și izolării mele, o litotă de fapt, căci adevărata metaforă ar fi Antarctica.

întâlnesc zeci, sute de oameni în sălile de lectură, toți afabili, zâmbitori, preventivi. Toți mi-au citit cărțile și le iubesc. Toți le asociază cu imaginea mea,

cum stau, tangibil și concret, în fața lor. Le zâmbesc și eu, le întind mâna, îi con- trariez cu faptul că mă prezint și a doua, și a treia oară când îi văd, că le uit numele de la o clipă la alta, că îi iau drept

497 altcineva, dar e firesc să fie așa, căci îmi manipulez sosia de la mii de kilometri depărtare, din adâncul insondabil unde supraviețuiesc, ghemuit și înspăimântat, așa că informația se pierde pe parcurs cum se răcește apa în țevile centralelor de cartier. In privirea câte unuia se vede că a-nțeles, dar n-am întâlnit pân-acum expresia chipului cuiva care *m-a* înțeles.

Volubili și plini de bune intenții, moderatorii îmi povestesc cartea. Nici eu n-aș ști s-o fac mai bine. Intru-n pământ de fiecare dată, căci *Orbitor,* povestit de ei, e cea mai proastă carte din lume. Uneori devine o poveste de familie, alteori o demascare a societății comuniste. După descrierea lor n-aș cumpăra cartea, Doamne ferește! Aș lăsa librarul să construiască un iglu din tirajul ei, ca să-i zacă-n subsol o mie de ani. La ce bun să scrii? Ca să vină o proastă și să spună că ți-ai schimbat maniera ca să iei premiul Nobel? Ca să vină un cretin și să spună că *De ce iubim femeile* e o jenantă carte de consum? De fapt, se scrie cu adevărat doar cu spatele întors către public, așa cum te aperi de ploaie și de pumni.

Johnny Panic a Sylviei Plath. Nici un pas înainte cu înțelegerea ei. Câteva povestiri interesante, dar puține lucruri memorabile. Mereu sentimentul că proza ei n-o cuprinde, că nu poate spune până la capăt ce are de spus. Se poticnește mereu în convenția scenelor și personajelor, rareori le suflă de pe fața pământului printr-un efort poetic. Ca și-n fotografiile ei (gospodina tipică, americană, a anilor ’50 și ’60), în proze nu pare o Rhoda, nu pare destul de „străină". Doar în prima poveste și-n două-trei alte

pasaje iese la suprafață drama ei adevărată: neputința de a crede în realitate. Coșmarul suprafețelor și al volumelor. Și, ca urmare, totala lipsă de empatie pe care o-ntâlnești la toți schizoizii: ceilalți sunt manechine, marionete, le poți smulge ochii și brațele, căci nu-i doare. Toată durerea lumii e-n tine. Intr-o poveste, în două, de fapt, Sylvia își ucide soțul în efigie, sadic și premeditat.

498

Nu zic că Ted n-ar fi meritat. Câteva flashings sunt la limita bizarului. în povestea cu tatuajele, singura puternică de la un cap la altul și antologică, frapează pasajul final, cu nevasta artistului care are corpul imaculat, mare și bălan, fără nici un tatuaj. Naratoarea e dezamăgită, căci își imaginase cum ar fi putut profita de experiența (evident, erotică) a acesteia intrând împreună la soțul ei. Predomină însă imaginarul depresiv și morbid: cadavrele în diverse faze de descompunere, agonicii, bolnavii, marii obsedați...

în totului tot, Sylvia a murit prea tânără pentru proză. Nici *Clopotul de sticlă* nu e o capodoperă. Proza ei nu e decât căptușeala, din material ceva mai ieftin, a poeziei, ca și-n cazul lui Dylan Thomas și-al altor poeți pur-sânge. Dar, evident, Sylvia n-a fost doar o poetă, ci un caz. O biografie, o legendă. Așa încât interesează, în cazul ei, și biletele de metrou găsite prin buzunare, și chitanțele de plata chiriei. Cu atât mai mult scrierile în care ea a-ncercat să engrameze ceva din ea și din lumea ei, cu o parte din talentul pe care l-a făcut strălucitor în poezie.

încă vreo douăzeci de rânduri până la sfârșit. Ieri m-am uitat în oglinda liftului, la hotel, și am văzut un bărbat care pare cu zece ani mai tânăr decât e. Și

totuși cu treizeci de ani mai vârstnic decât mintea lui, decât miezul ființei lui. El, M.C., în interiorul căruia, ca tanchistul într-un tanc, stau eu, înghesuit între obiecte moi, străine (creier, vene, fluxuri electrice) și privind afară printr-o fantă îngustă. Eu cel adevărat și inanalizabil, amestecat cu sângele și cu țesuturile, ca bășicile de pește pe care le smulgea mama din peștii de pe tocător.

Aș vrea ca *Theodoros,* sau orice altă carte, să-și arunce umbra peste caietul următor, pentru ca viața mea să poată merge mai departe. Dacă voi trăi, o să am puterea să-1 scriu, iar dacă o să-1 scriu, o să găsesc „la force et le courage" să

499 trăiesc mai departe. Căci nicăieri ca-n viața și scrisul meu nu e mai potrivită imaginea șarpelui care-și mușcă singur coada într-un nesfârșit inel cu o singură față.

2 *oct.* Discuție cu Croh, acum peste 20 de ani, când îmi căuta un editor în Franța: „Dom’ profesor, dar eu nu vreau să fiu tradus. Ce sens are? O să mă citească acolo măcar un singur om? Când apar sute de romane pe an și când despre literatura română nu se știe nimic?" „Nu trebuie să gândești așa. O traducere îți mărește prestigiul chiar și în țară. Dar gândește-te și la altceva: o carte apărută afară îți completează frumușel veniturile..." „Bun, să zicem că găsim și traducător, și editor, că iese cartea... Ce urmează?" Croh continuă cu energie: „Urmează cronicile. N-ai vrea să-ți vezi numele în *La Quinzaine,* în *Le Figaro Litteraire** N-avea grijă, despre cartea ta se va scrie mult și bine!" „OK, o să am zece cronici pozitive sau poate chiar elogioase. Și apoi?" Aici tot elanul lui Croh se frânge. Ridică din umeri ca un rabin, excedat de dificultatea unei întrebări: „Apoi...

nimic. Asta e tot." Și chiar așa a și fost, timp de optsprezece ani de la prima mea traducere: cronici, foarte slabă „completare a veniturilor" și apoi nimic. Cu fiecare carte apărută, același nimic, într-un spațiu lipsit de memorie. Ca un om distrat care reînnoiește cunoștința cu tine de câte ori te vede sau, și mai bine, ca un bolnav care și-a pierdut memoria de lungă durată. De fiecare dată, cu fiecare carte, în cele 15 limbi în care am cărți, entuziasmul a ținut o lună, după care nu s-a subțiat, ci s-a tăiat brusc, total și definitiv, de parcă cineva ar fi stins lumina. E adevărat însă că, la 33 de ani, când nu scrisesem încă *Levantul* și *Orbitor,* dacă Croh mi-ar fi zis: „Apoi vei deveni tot mai cunoscut, vei lua premii interna-ționale, vei călători și vei conferenția în toată lumea, vei deveni membru al academiilor prestigioase și-n cele din

500 urmă opera ta va fi răsplătită cu Premiul Nobel“, i-aș fi răspuns tot cu un dezabuzat: „Și apoi?“. Căci pe-atunci era chiar așa cum scrisesem în *Nostalgia,* cum o spusese Egor: nu voiam să ajung un mare scriitor, voiam să ajung Totul.

Și ca să apăs puțin pe subțirelul, dar realul optimism pe care-1 simt în toamna asta tot mai rece, să mai scriu că mi-a apărut *Die Wissenden* în format poche, la DTV. Nu mi-a spus nimeni nimic, la Hamburg au venit niște doamne cu cartea ca să le dau un autograf. M-am bucurat mult pe moment, până să observ cât de pauperă e ediția asta, pe hârtie poroasă și cu coperta fără luciu. încă un motiv de plăcere a fost un citat dintr-o cronică franceză la *Orbitor 3,* aripioara tatuată de mai mare dragul. Dar mi-am amintit, cârcotașul de mine, că același nimic gros („Apoi? Nimic, ce să mai urmeze?") izolează cele trei volume scoase de Denoel, fiecare cu alt titlu,

fiecare prea gros ca să fie citit de cineva, așa încât, în ciuda cronicilor foarte pozitive la fiecare volum, cartea nu există nici în întregul ei, nici pe părți în spațiul cultural francez. Să cred altfel ar fi să mă-mbăt cu apă rece.

între timp mă agit mai departe, dezordonat, cum dădea din lăbuțe Gregor Samsa. Călătoresc, deci exist. Poimâine plec la Paris, unde programul e încărcat și pare haotic, nu știu cum o să mă descurc. Cum nu vorbesc bine franceza, o să am un interpret, ceea ce la Paris nu dă bine, iar în discuții, pe de altă parte, e stânjenitor. On verra. Abia când mă întorc la Berlin încep adevăratul sejur aici, mă așez cu adevărat. Pân-acum a fost un preludiu stresat și cu sufletul la gură.

înaintez în *V,* tot mai iritat de traducere. Pynchon a urcat mult în topul de pariuri de la Landbrokers: e anul ăsta pe locul 9, și-n plus se pariază dacă va veni la Stockholm să-și ia premiul sau nu. Amos Oz pare călare pe toți caii cei mari anu-ăsta. Romanul pe care i l-am citit și prezentat la București era decent, dar n-ar fi observat nimeni dacă n-ar fi fost publicat niciodată.

501

12 oct. Exact o lună de când am ajuns la Berlin. N-am făcut nimic și nu m-am văzut cu nimeni. Pădurea e mai obscură ca oricând. La Paris a fost bine, dar ca-n niște tuneluri subterane, ca și când aș fi stat doar în metrou. Din loc în loc, săli pline, luminate: amfiteatrul Richelieu din Sorbona, sala Comisiei europene, librăria *L'Ecume des pages.* Peste tot elogii pentru o carte necitită și, de altfel, cu adevărat ilizibilă. Sunt eu, M.C., unul dintre câteva sute de scriitori anonimi cunoscuți peste tot în lume. Interșanjabili, inutili, rotiți mereu, până la amețeală

și vomă, în caruselul vieții literare. Căci sunt cunoscuți exact pentru completa lor lipsă de interes într-o lume unde, au dreptate gânditorii Beavis și Butt-Head, „reading sucks“. Sunt deja un nume mărunt, dar bine stabilit în Ensucklopedia lor.

Un zaț greu în mine, dar trebuie să am răbdare. Și mereu, mereu să-mi aduc aminte de vorbele faimosului conducător de car: făptuiește, dar nu-ți dori rodul faptelor tale. Și de vorbele unei fețe din mulțime: „De-acum o să-ți fie din ce în ce mai greu." Da, mi-e deja tot mai greu, mi-e tot mai greu să port pielea asta scorojită pe mine. Am citit undeva că pielea e cel mai greu organ al nostru. Da, mi-e tare greu s-o mai port, mă strivește de pământ ca hainele de plumb ale ereticilor acolo în iad, în Adkov.

Vreo două cronici prizărite în revistele franceze. Capete albe, galbene și negre pe coperta uneia: autorii „reintrării" literare. Eu nu sunt printre ei, eu am căpățâna încă pe umeri. Allez vous faire foutre cu tot cu cărțoi și metecenie. Și-nvață odată să vorbești ca lumea franțuzește, că ai veștejit urechile tuturor.

La Olivier acasă, pe Rue Baudelaire. Interior de grand bourgeois, tavan cu decorații, un mare nud pe perete: trântită pe burtă într-un pat cu cearșafuri boțite, fata etalează între pulpe, sub fese, un pizdoi de mai mare dragul. Atmosferă

502 cât se poate de franțuzească: câteva cupluri tinere, unul mixt, conversație rapidă, aiuritoare, nu înțeleg nimic, fac figură de cretin congenital. Vietnameza de lângă mine, suflet caritabil, mă conversează în englezește. Vin roșu și brânză, câte ceva oriental, nume din zona ambiguității și crimei erotice: Frederique Mitterand, Brooke Shields, Nastassja Kinski, Polansky... Plec, mă ia un taximetrist algerian, ne conversăm, e deștept și franc, vorbește despre Algeria ca țară a violenței, da, algerienii sunt violenți, pe geam se perindă Parisul nocturn, poduri și cupole iluminate pe fondul negru al orașului revărsat, Sena încărcată de bateaux mouches... Ajung în minuscula mea cameră de hotel: am băut prea mult vin roșu care-mi dă coșmaruri și insomnie, amestecate, râncede, până dimineața.

După mai mult de zece ani am iar sentimentul că viața mea s-a închis, că nu mai există scăpare. Că de-acum chiar nu se mai poate întâmpla nimic până la întâmplarea finală. Realmente nu știu de unde-o să mai iau puterea să mai trăiesc o zi după alta.

Citesc conversația dintre Antohi, Luca Pițu și Cioran din 1991, plus câte ceva despre Roboam și Ieroboam, care-au făcut ce era rău în ochii Domnului. Dar e impropriu spus „citesc". Cititul meu de acum 20 de ani și cel de-acum sunt două lucruri la fel de diferite ca tocul de scris și tocul ușii.

30 oct. M-am trezit la 6 dimineața după un șir de vise oribile (oameni ucigând câini, hoituri de câini, în putrefacție, sânge înnegrit pretutindeni) și m-am dus în birou, unde-am început căutarea cu cele zece triburi pierdute, am trecut prin teoria genetică a haplogrupurilor și am ajuns la Y-chromo- somal Aaron, markerul specific al castei preoților dintre iudei. Sykes, *The Seven Daughters of Eve,* 2001. Karl Skorecki si Michael Hammer, în *Nature,* 1997: un anume marker e

503 foarte frecvent între „descendenții lui Aron“, Kohanimii (cei numiți Cohn). Această linie a fost păstrată strict timp de mii de ani, cu infime evenimente „non-paternale“. (De când voiam eu să ajung aici?) Haplogrupul Y.

Kohen Gadol - Marele Preot. Primul Kohen - Melchisedec. E identificat cu Shem, fiul lui Noe. Preoția a fost vândută de Esau lui lacov o dată cu dreptul întâiului născut și a revenit leviților după episodul cu Vițelul de Aur, la care, conf. tradiției, leviții n-ar fi participat. Aaron a primit preoția o dată cu descendenții săi.

Populația Lemba din sudul Africii - vorbitoare de bantu, dar cu tradiții asemănătoare celor evreiești și purtătoare ale haplotipului Cohen (un polimorfism al cromoz. Y specific descendenților lui Aaron). Au un artefact sacru numit „ngoma lugundu“ - toba trăznitoare - identificat cu chivotul. Ei l-au adus din Yemen, punctul median al migrației lor.

Cohen Modal Haplotype - markerele genetice specifice în cadrul Haplogrupului Jl. O altă linie - J2A4.

(Pe când apartenența la comunitatea iudaică e matrili- niară, cea la preoție e patriliniară, de unde importanța cromozomului Y.)

Cohanimii au un strămoș comun care-a trăit acum 2400 + 300 de ani, în vremea lui Zadok, preotul care l-a uns pe regele David. S-au despărțit apoi în Askenazi și Sefarzi. Timp de patru mii de ani s-a păstrat linia patriliniară. Testele ADN arată existența a 21 de familii înrudite. Cea mai veche atestată: Shapiro din Maroc.

Y-chromosomal Levi - descendenții lui Levi, fiul lui lacov. Ei aparțin grupului est-european R1A1.

2 *nov.* Depresie cu neputință de exprimat, vreme

mizerabilă afară, mintea care nu mă mai ajută. Ani de zile care-au trecut fără să lase urme, viața pulverizată și fărâmițată. E

504 de parcă totul s-ar fi terminat de mult. Sunt somnolent, incapabil să scriu sau să citesc. Azi ar fi trebuit să încep romanul, dar nu m-am putut trezi din cauza unei dureri de ficat îngre- țoșate. N-am putut nici să beau cafea din cauza asta. Sunt total la pământ, fără viitor și fără speranțe. în schimb cu temeri care mă sufocă nopțile, cu vise mizerabile și fără sens. Nu mă pot scutura de starea asta obtuză, de plumbul din creier, sunt parcă intoxicat sau sub o vrajă.

Am mai fost o dată la Heidelberg și la Frankfurt, le-am spus iarăși: „Știți, eu pot să zbor“, și le-am pus diapozitive ce mă-nfățișau în stare de levitație. Au aplaudat, i-am păcălit încă o dată cu trucurile mele răsuflate. Se uitau la mine ca la o ființă înaripată, deși sutele de inele îmi luceau sub ochii lor, alcătuind trupul meu de târâtoare.

E frig și ploaie, stau tot timpul în casă. Nu ne vedem cu nimeni, suntem cei trei, ca întotdeauna, e viața noastră izolată, din ce în ce mai tristă, în decorul de carton al marilor orașe. Iar eu parcă sunt sub un blestem, nu pot înțelege. De fapt, se poate spune că am dispărut. Că s-au dus 35 de ani din viața mea și sunt iarăși adolescentul rufos pe care l-am lăsat stând pe lada de la studio, cu picioarele pe caloriferul fierbinte, privind cum ninge pe fereastra panoramică din Ștefan cel Mare. Sunt din nou acolo, s-au șters din memoria mea zilele trăite, femeile iubite, cărțile citite și cele scrise de mine în toți anii ăștia în care-am trăit ca animal literar. S-a dus totul, s-a efasat, destinul meu construit cu atâta delicatețe din figuri geometrice de lemn s-a prăvălit dintr-o singură suflare a adevăratului destin. Am fost

înăuntru, am ajuns până în camera interzisă, iar acum sunt iarăși afară, unde e plânsul și scrâșnirea dinților. Și stau încremenit și nu pot înțelege. E ca și când aș căuta numele meu pe Google, cărțile mele-n biblioteci, fața mea în oglinzi, amintirea mea în cei ce m-au cunoscut și peste tot răspunsul ar fi același:

505 nimeni. N-am existat. M-au excizat din propria mea țeastă, m-au scos cu forcepsul de-acolo.

Dan: „în ziua anunțării Nobelului m-au sunat de la televiziunea suedeză ca să-mi spună să fiu pregătit să intru-n direct dacă premiul îl ia Cărtărescu." Până la urmă a intrat în direct pentru Herta.

Și Ernest, cu 10 zile în urmă: „Colegul meu de la Stockholm mi-a spus foarte serios că ești în vederile lor.“ Eu însă nu cred și, chiar dac-aș crede, nici măcar asta nu m-ar scoate din starea mea de jale la propriul mormânt. Spune-i unui depresiv că va primi nu doar Nobelul, ci viața veșnică-n Paradis, și te va privi cu aceiași ochi de câine bătut. Căci nu plângi pentru premii și răsplăți, ci plângi distrugerea unei minți care altădată ardea din răsputeri.

17 nov. Alte drumuri lungi, teribil de obositoare, altă perioadă de boală care nu te lasă să-ți dai seama ce-i cu tine. Toamna asta a fost un coșmar expresionist, un peisaj de peliculă înecată. Niciodată n-am muncit mai mult, în condiții mai grele. Niciodată n-am simțit atât stres, atâta uzură. Am făcut zece călătorii în două luni, am ținut cursuri în engleză, am scris articole și prefețe, mi-am gestionat cu acribie mica tarabă literară (butoiul meu dintr-un colț lăturalnic al pieței), dar literatură n-am mai scris un rând, nici măcar aici, în paginile astea. încerc să rezist, mă odihnesc de câte ori pot, îmi las mintea să

adune puteri. Doar că fizic am trecut printr-o gripă devastatoare, care m-a terminat. Sper să ies la liman, sper ca de la anul să fie mai bine.

Dac-ar fi măcar puțină lumină. Dar Berlinul iama e Walhalla însăși. Cum iese soarele câteva minute, totul se schimbă, frumosul Wilmersdorf arde și vibrează sub ceruri albastre. Un fel de fericire naivă (de Voila?) se coboară asupra ta, te umple de entuziasm. Imediat însă întunericul și tristețea asta

506 uscată se-ntorc. Noaptea oricum cade după ora
patru, ca să se lățească, udă și înghețată, peste
aproape întreaga zi.

Am fost la Ankara, drum inutil și chinuitor. Am tușit groaznic pe tot drumul. In Istanbul am fost gata să pierd avionul, am alergat pe culoare pustii, nesfârșit de lungi, până ce toate hainele mele au ajuns ude fleașcă, ude ca scoase din apă. Și am rămas așa, îmbrăcat cu ele, până seara, scuipându-mi plămânii de tuse. La Ankara, pe aeroport, nu mă aștepta nimeni, iar eu nu aveam nici un contact. Au venit abia după vreo oră, când mă resemnasem să dorm pe vreo bancă. Noaptea, la hotel, am tușit până în zori. Am văzut a doua zi orașul: un București periferic din anii ’90: gropi în asfalt, clădiri părăginite, construcții „socialiste" tipice, comerț stradal înflorit în murdărie. Ne-au dus la un liceu, cum sunt cele industriale ale noastre, clădire urâtă, profesori urâți, copii urâți. Femeia de serviciu ne aduce ceaiul și pune bucățelele de zahăr cu degetele în fiecare ceașcă. Plecăm de-acolo cu un auto- buz-bibliotecă ce trebuie să fi stat toată noaptea în vreun mare frigorifer: aerul înăuntru e înghețat, irespirabil. îl poți sparge cu dalta de gheață. îmi distrug iar plămânii cu ocazia asta. Tușesc într-un colț până-mi ies ochii din cap. Toți mă privesc ca pe un paria, mai mult, ca pe un criminal. După masă (care masă însă?

n-am avut nici timp, nici chef să mănânc) mergem la universitate, la întâlnirea mea cu studenții. Se citește eseul meu amărât, amputat de câteva fragmente - totuși nu ca altădată la Luxemburg sau mai de curând la Hamburg, unde mi s-au masacrat textele până la insignifianță totală -, apoi încep discuția despre integrarea Turciei în UE. Asta știu să fac, i-am provocat și i-am condus printre capcanele clișeelor și prejudecăților fără să omit nici un butoi cu pulbere (chestiunea Islamului, a însemnelor musulmane etc.), dar uimirea mea a fost cu atât mai mare când i-am pus să voteze: cine e pentru intrarea în UE? Din vreo 70 de tineri, s-a ridicat o singură mână. Păi așa puteam vorbi și

507 până dimineața. După o seară la ambasada noastră, singurul moment plăcut al drumului meu (încă o excepție: masa luată la un restaurant tradițional turcesc cu Dan, un grafician pe computer însurat cu o turcoaică și stabilit la Ankara), plec iar la drum și ajung acasă mai mult mort decât viu, jigărit cum nu țin minte să mai fi fost vreodată. Tot drumul ăsta a fost ca un vis urât, ca o capcană pe care n-am putut s-o evit. Nici acum, după vreo trei zile, nu m-am dezmeticit. Iar peste câteva zile plec iarăși la Stuttgart, apoi la Bonn și tot așa, ca țiganul sub coviltirul lui, ca rockerul în casa lui pe roate. Sper să găsesc undeva puterea s-o duc mai departe.

24 nov. îi spun Ioanei: „Mă simt teribil de singur, mă sufocă în ultimul timp singurătatea." „Dar eu îți tot spun să ne vedem cu prietenii și nu vrei... Mi-ai spus chiar de-atâtea ori că nu te-ai mai întoarce în România..." „Dar eu nu vreau să mă văd cu prietenii, nu vreau să mă văd cu nimeni. De fiecare dată când mă văd cu cineva mă simt și mai singur. De fapt, vreau doar să-mi dispară sentimentul singurătății, care vine din interior și mă apasă atât de tare..."

Singurătatea nu e pentru mine opusul unei vieți sociale active, singurătatea mea e singură ca și mine.

Am fost și la Stuttgart, mi-am spus poezia răsuflată și acolo. Cerurile adânc albastre de deasupra pădurii și unghia lunii, mai târziu, aerul pur ca zăpada, potecile ce se bifurcă ale copacilor. Dar eu am lipsit total din peisaj, de la un timp lipsesc din orice peisaj. Totul era, jur-împrejur, ca acum trei ani, când am fost atât de fericit la Solitude, doar că eu nu doar că n-am mai fost fericit, ci am lipsit cu desăvârșire, ca un călător distrat, care se gândește la ale lui.

27 *nov.* în ultimii ani am devenit altul, un om exterior, părăsit de Dumnezeu. Scrisul articolelor și adicția computerului (cu corolarul aferent: încetarea aproape deplină a

508 lecturilor) m-au terminat cu desăvârșire. Viața mi s-a-nchis iarăși și n-o mai pot redeschide, sunt un prizonier exterior, am un uriaș spațiu gol în jur, dar tot ce-mi doresc e libertatea din cămăruța mea interioară, care mi-e acum interzisă. Sunt asemenea regelui lui Borges, închis fără lacăte și zăvoare în deșert, cel mai vast labirint, inextricabil și fără speranță. Am fost dat afară din propriul meu craniu, din propriul meu trup. Mă văd acum din afară, cum altădată mă vedeam doar în oglinzi: un om străin, cineva care aduce vag cu mine, dar în care nu mă mai recunosc. Nici numele meu nu-mi mai spune nimic, de câțiva ani am chiar un sentiment neplăcut când dau de el în librării și în ziare. Sunt sătul, sătul de mine până peste cap.

Nu mă mai pot întoarce acolo, nu mai găsesc drumul spre domeniul pierdut, spre Yvonne de Galais și copiii în domi- nouri. Și nici nu mai pot crede că am fost acolo vreodată.

Am citit totuși mult în ultimul timp, mai ales fizică

și biologie (cerebrală), dar nu pot trece de plafonul explicitării intuitive, adevărata știință mi-e opacă. E ca o limbă străină cu unele cuvinte internaționale pe care le-nțeleg, pierdute într-un text altfel indescifrabil. Am trecut prin *The Road to Reality* de Penrose și prin câteva tratate de cerebrologie sărind din piatră-n piatră peste un râu de ecuații și formule chimice care mi-au adus mintea în pragul colapsului. Iar noțiunile accesibile mie nu mai sunt și nu pot fi revelații, căci sunt cam aceleași de două decenii încoace. Asa că, si în domeniul științelor, am ajuns la un plafon pe care nu sper să-1 pot depăși vreodată. Cum nu mai sper să mai pot citi vreodată un poem sau un roman cu prospețimea și uimirea fericită cu care-o făceam altădată.

îmi va trebui un efort de voință suprem ca să pot ieși din starea asta de disperare, de încetare a luptei, de surrender. Nu pot înceta să scriu articole, nu acum, cel puțin, căci din

509 asta am trăit în ultimii ani și n-am alte surse de bani. Oricum, ne va fi tot mai greu în viitor. Dar pot face efortul să renunț la obsesia și nevroza computerului. Nu știu de ce fumează oamenii, nici de ce beau, nici de ce folosesc droguri. Pentru mine, însă, orice adictie e semnul exterior al unui eșec. Eu mă îmbăt, de ani întregi, cu e-mailul, cu ziarele în format electronic, cu căutările pe Google din disperarea de a fi singur și tot mai singur, de a fi pierdut contactul cu aproape toți oamenii care-au însemnat ceva pentru mine. Totul s-a ruinat în jurul meu, am eșuat în singurătate, așa cum mi s-a prezis de mult, iar computerul e femeia gonflabilă care mă satisface și consolează de doliul, de văduvia mea. Poate că nu există drum de întoarcere, dar aici nu mai pot rămâne. Deocamdată m-am hotărât să nu mai deschid computerul până la 5 după-amiază. Asta pot face, e singura mea șansă să duc mai departe (după o paranteză de câțiva ani) o viață afectivă, intelectuală, și mai ales să reîncep să scriu. Aș avea, în fiecare zi, diminețile libere pentru lucru, și apoi alte câteva ore pentru citit - căci nu poți scrie at your best dacă nu citești at your best cărți scrise at their best. Poate că hotărârea asta e la fel de iluzorie ca încercarea lui Miinchausen de a se scoate din noroi trăgându-se în sus de păr, dar deocamdată până și absurdul e o soluție. O să am o vreme sindromul de retragere, dar sper să rezist, căci eu nu sunt o fire cu adevărat dependentă. Niciodată nu mi-a fost greu să renunț la o deprindere sau un drog - dacă nu mă gândesc la tortura de luni de zile a pierderii câte unei iubite. Dar până și-acolo am rezistat și mi-am revenit (îmi amintesc cum îmi spuneam când mă despărțisem de Dana: „îmi dau șase luni de suferință animalică, dar apoi o să refuz să mai sufăr.“). Ei, cum nu sunt chiar amorezat de computerul meu, poate că-mi va fi totuși mai ușor.

în timpu-ăsta o să citesc, chiar forțat. în drumurile mele nesfârșite cu trenul și avionul am înghițit câteva cărți: *V* și

L-am servit pe regele Angliei în primul rând. Amândouă scad în ultima treime, Hrabal măcar gâfâie serios începând de la povestea cu nemțoaica. Până acolo însă e amuzant, uneori cu scene de mare poezie, alteori cu erzațuri cam dul- cege. E ca un film care-ar putea dura la nesfârșit, un dicteu, în definitiv, cum o spune la început el însuși. Hrabal, în momentele lui de levitație (vizita suveranului etiopian, de pildă) e egalul lui Mărquez, cu care pe alocuri seamănă ciudat în cartea asta. Dar sentimentalismul său slav - și aici nu e un clișeu - îl face să pună greșit accentele din loc în loc: poetul care-și înșiră cărțile pe podea și hrănește bătrânelele din sărăcia lui e OK, dar cu aripi de înger și aureolă nu mai e, așa cum Gary ar fi și el un Marquez dacă n-ar ține neapărat să ne frângă inima pe fiecare pagină. E adevărat că nici Mărquez nu e mereu la zenitul fantasticei lui viziuni, dar în cărțile în care e nu are nici seamăn, nici rival. Hrabal e, oricum, o uriașă descoperire a mea din ultimii ani, unul dintre acei autori pe care-aș vrea să-i citesc *integral,* fără să sar nici o carte, nici un rând. Deși faimos, el e mult subestimat în canonul actual - dacă mai există așa ceva. Și Kundera, și Gombrowicz, și Danilo Kis, cred că și Nădas (sigur Esterhăzy) îi sunt inferiori în valori absolute, ca să nu mai vorbesc de vedetele de un sezon din Occident.

Așa cum nu mai simt că trăiesc, însă, nu mai simt nici că citesc, totul pare învelit în vată, așa cum am citit că se simt heroinomanii. Sau, cum îmi spunea odată un autor din Argentina („the ass of the planet", cum spunea el), „parcă toți oamenii pe care-i întâlnesc, inclusiv iubitele mele, ar fi ambalați în plastic transparent". Lectura rămâne pentru mine portalul către scris. Nu poți intra în literatură prin

altă parte decât în improbabilul caz al unui triumf. Atunci se sparge zidul cetății și intri prin spărtură călare, copitele călcând peste crengi de salcie așternute în calea ta. Atunci poți fi analfabet, incult, ignorant, dar cine va sta în calea forței tale copleșitoare?

511

29 nov. într-o discuție pe Messenger. Vorbim despre noaptea Sf. Andrei și despre ursită. „Eu n-am de ce să-mi mai caut ursita", scriu. „De ce? Sunteți chiar atât de sigur pe ea?" „Firește, mi-o cunosc bine, de vreme ce ea ține de trecutul meu și nu de viitor." „Ei, glumiți..." „Nu glumesc. Viața mea a fost." Și-n tot timpul conversației, simțindu-mă extraordinar de mulțumit, simțind plenitudinea vieții ca niciodată. Cel de dincolo de ecran, dintr-o țară îndepărtată, era într-o totală confuzie, nu-și putea imagina fericirea, ușurarea cu care am scris „viața mea a fost". Da, a fost, în sfârșit am pus punct după fraza asta, ca să pot în fine trăi cu adevărat.

Să te trezești devreme, să mănânci puțină ciocolată, să te-nvârtești prin casă pe când ceilalți încă dorm, să simți că-n tine se ridică voluptatea dulce a așteptării unei zile noi, așa cum știi uneori că seara o să-ți aducă o femeie minunată în pat și că-i vei mângâia fesele goale și vulva, să deschizi un geam aburit și să respiri aerul înghețat al zorilor, să-ți simți trupul ca pe un gaz sfârâitor care ți-a umplut bine forma, să sfârâi ca șampania, să te amețești cu așteptarea propriei vieți, a propriei vieți a minții tale difuze. Care sfârâie ca șampania în potirul craniului tău.

4 dec. „Ah ce departe sunt toate/ Și trecute de

mult./ Eu cred că steaua de la care/ îmi luam lumina în singurătate/ De mii de ani a dispărut." Aș vrea să am iar vise, chiar și coșmaruri, și-aș vrea enorm să citesc poezie, poate chiar să scriu. De fapt, poezia, adică miezul vieții, e ce-mi lipsește cel mai mult acum. E motivul pentru care nu pot începe o carte nouă și nu mă pot simți ființă omenească. Nu mai visez și nu mai am acces la poezie, la cea din jur și la cea din cărți. Aș vrea și să ningă, simt veriga lipsă a zăpezii. Glanda mea pineală s-a zbârcit ca o boabă de mazăre uscată din lipsa de lumină de aici, de la Berlin. Măcar lumina terestră a zăpezii

512

de-ar veni, albul acela care te-nnebuneste. Da, cel mai mult aș vrea acum să fiu singur, să stau lungit pe pat cu o carte de versuri, să citesc din ea și pe fereastră să ningă. Să mă ridic din când în când și să privesc zăpada, peisajul să n-aibă limite, căci văd până dincolo de orizont de la etajul unu al vilei mele din centrul Antarcticii. Multiple halouri roz-vio- lete în jurul soarelui circular, alb și el ca zăpada. Deschid fereastra larg, și gerul înspăimântător al Antarcticii răbuf- nește-n cameră prin josul ferestrei, pe când aerul cald iese pe deasupra. Și deodată mobilele se umplu de flori de gheață și de brumă, pe când pustietatea din jur înverzește.

Pierd vremea, trec zilele unele după altele. „The days that are no more.“ Nu mai am un drum. Nici nu rătăcesc. Stau pe loc, în fața computerului de care n-am reușit să scap. Citesc pe computer, conversez cu prietenii. Firește, zilele astea totul e politica. Certuri și despărțiri ca pe vremea lui Iliescu și-a mineriadelor. Aștept mereu vești, și uneori ele se arată din vraful de mesaje nedorite. Se va face

cărticica „olandeză", șmecheria aia delicată, la propriu de buzunar, care se citește, cum ar fi spus Arghezi, ponciș și ca nelumea. Va fi prima în spațiul nostru, și va fi *Nostalgia.* O deschizi pe lat și în sus, ca pe un calendar de perete, doar că minuscul, și citești pagina întinsă pe câte două file. O mică minune pe care abia aștept s-o țin, molie pufoasă, în palme. Apoi, se va face și *Jurnalul* în Suedia, un volum de 600 de pagini, în 2011. Va fi unul dintre cele două volume omagiale pentru zece ani de la înființarea colecției Panache. Există și un contract cu o editură rusă *{De ce iubim...*), iar în primăvară vom avea *Travesti* în germană. Lucrurile merg greoi, cu lentoa- rea pe care-au avut-o de la-nceput. Dar simt că există un „momentum", că totuși ceva se mișcă, probabil în direcția cea bună. Dar, și dacă totul s-ar precipita și-ar ajunge la marele final, tot m-ar durea și m-ar umili faptul că nu un scriitor

513 în gloria și ardoarea inspirației lui ar ajunge acolo, ci o nulitate cu mânecute de contabil, care nu mai e-n stare decât de mărunte bilanțuri ca ăsta de-acum. Eu cred că M.C. de la care-mi luam cândva lumina (mintea lui rotindu-se-n centrul lumii ca un quasar) de mii de ani a dispărut. Unii spun că de la *Nostalgia,* alții că de la *Levantul,* alții că de la *Aripa stângă.* Naiba știe, poate că au dreptate. Deși nimeni nu mă poate vindeca de mândria de a fi putut scrie *Orbitorul* final. Poate chiar de „trufia" asta.

18 dec. Scriu din nou la lumina zăpezii, dar dacă zăpada e mereu aceeași (căci se-ntoarce-n fiecare an zăpada erelor glaciare), scrisul meu e doar umbra fostelor litere - ce pluteau în aer - pe pagină. Da, e ca și când scrisul meu de altădată ar fi o grilă de sârmă, de parcă s-ar fi turnat rășină topită în literele de-atunci și-apoi cofrajul lor tare-ar fi fost spart cu dalta

și ciocanul, încât ar fi rămas doar duetul pur, întărit și rigid. Iar această rețea de litere-ntortocheate ar fi lăsată să-și arunce umbra, lățită, scămoșată, anamorfotică pe foaia alb-murdară a caietului meu de-acum, și totul într-o lumină de film vechi, ars de acizi, cu negrul înecat și strălucirile scorojite, pârjolite... Scriu acum nu doar cu altfel de cerneală - căci scriu de-a dreptul cu umbră - ci și în altă limbă, pe care eu însumi cel de-atunci, din perioada scrisului adevărat, n-aș înțelege-o. Cum nu pot înțelege de ce creierul meu e și el umbra aruncată de creierul meu de atunci. Mi-ar trebui o Rosetta Stone ca să mă pot traduce în cel care-am fost, ca să fac să circule iarăși sângele între cele două minți ale mele și-ntre cele două feluri de-a scrie - cu serotonină și cu umbră - despărțite de un deceniu. Mă mândresc că nu am uitat scrisul, deși nu mai știu să desenez hieroglife, ci doar buclele și bastonașele unei demotice negustorești. Mă mândresc, la fel, că încă văd, că încă aud, că încă pot respira.

514

E prima zi luminoasă, pentru că luminează fulgii de zăpadă. Acum ei sunt, de fapt, o pulbere sclipitoare. Ninge peste Berlin, sec și antiseptic, e altfel de zăpadă decât cea groasă, senzuală, udă fleașcă din București. Aici ninge curat și trist, într-un crepuscul coborât încetișor peste enormul oraș. Mi-am închis computerul și l-am pus peste imprimantă, așa că am în fine loc să deschid caietul pe masa mea încărcată de inutilități voluminoase. Lângă caiet a rămas strict locul unei cești de cafea.

Am pierdut două săptămâni din viața mea. E imposibil s-o spun altfel. Le-am pierdut conștient și voluntar, am convenit cu mine că așa o să fie.

Computerul, la care am stat ore-n șir zilnic, alergând compulsiv între doar 3-4 site-uri, mereu aceleași, într-un cerc ce nu poate fi numit altfel decât al unui ritual de mare obsedat, mi-a ars mintea, poate și organele interne, m-a încremenit și carbonizat. Au fost alegeri prezidențiale, dar n-aș fi fost mai nebunește pasionat nici de o invazie extraterestră sau de pogorârea Sfântului Duh. Zi și noapte am citit ziare, am intrat pe agențiile de știri (din cinci în cinci minute), am navigat pe bloguri și forumuri. Am cunoscut îndeaproape peisajul și urbanistica bravei lumi noi care ne paște, cu Facebook-ul, Flickr-ul și nebunia ei total insignifiantă. Dependența de computer a fost pentru mine, pân-acum, doar o metaforă, acum e patologie. Dacă n-am să fac un efort de voință demn de dezintoxicarea de heroină, voi rămâne încă două-trei eternități în cercul ăsta vrăjit. Nu știu însă dacă mai există cale de-ntoarcere. Sunt ultimul scriitor. Hârtia nu mai e deja din lumea asta. Va trebui continuată lupta în munți, până la moartea de foame, sau înghețat. O s-o fac și pe-asta. Deci, înapoi la peșteră, la toporul de silex și la citit. înapoi la mamuți, la colierele din colți de fiare și la scris cărți.

Mai rău e că nu mai știu nici să-mpletesc ciudatele rogojini ale romanelor, că nici nu mai cred în ele. Că nimeni nu

515 mai crede. în fiecare an se răstoarnă peste noi o basculantă de romane. Nici o structură, nici o idee, nici un curent, nici o afinitate nu le unește. Fiecare e singur, inconștient de sine, un produs de consum, căci în absența sistemului literar, care le dădea o poveste și-un sens, și care s-a distrus cu desăvârșire, ele nu mai sunt decât piese amestecate din mii de puzzle-uri diferite, din care nici nu se mai încearcă măcar construirea unei imagini. Lectura se reduce la contemplarea câte unei micuțe piese, pe care-o ridici între degete și-o privești câteva secunde. Protruziunile și invaginațiile ei, organe atavice ale unui sistem de îmbinare dispărut, se vor atrofia cu vremea. „Drăguț", îți spui, încercând să ghicești dacă ceea ce vezi e un fragment dintr-o rochie, o inflorescență sau un semn cabalistic. Apoi arunci piesa-n grămadă și iei alta, drăguță și ea. Viața ta trece astfel într-un mod mai plăcut.

Nu asta e literatura pe care eu s-o iubesc și la care să-mi dau obolul. Nu lipsa asta de sens și de proiect. Mă gândesc la ce ar putea fi *Theodoros* sau orice aș mai scrie. Doi sau trei ani de efort mental inimaginabil, apoi publicarea, câteva cronici, câteva traduceri. Și mai departe același autor din Est, privit de toți cu aceeași condescendență. Căci dacă *Orbitor* nu le-a spus nimic, nu le va spune nimic nici *Theodoros.* Dar dacă această carte este în mine, ea va ieși din mine oricum, chiar dacă mă va sfâșia în bucăți, fără să se-ntrebe dacă o să aibă succes sau nu. însă vremurile sunt grele și nu e putere pentru naștere.

Am mai citit câte ceva, grațioasa jucărie „balzaciană"a Ioanei P. (să nu uităm: Balzac a scris și pagini fantastice), mai bună ca textură romanescă decât, practic, tot ce se scrie la noi, uimitoare ca ușurință și siguranță narativă. Apoi câteva povestiri din postmodernii americani și prefața la *Slow Learner* pentru cursul meu, care-a mers binișor până

la urmă, aici, la Freie Universitar. Pynchon se descrie acolo

ca beatnik, fumător de marijuana la greu, mare admirator al lui Kerouac. Claustrofobia intelectualului livresc, nevoia de a ieși în stradă, „the need to go out" - motivația literară a unei întregi generații. Scrierile lui de tinerețe conțineau „an unacceptable level of racist, sexist and proto-Fascist talk". „Overwriting" e păcatul capital. Dar nu asta voiam să scriu aici, era ceva ce descoperisem la Pynchon, dar am uitat ce este. O să-mi aduc aminte de unde știu si ce știu. Citesc 1 > »
acum despre Eminescu la Berlin (Ilina Gregori). Am înghițit într-o singură zi - ca să scriu prefața la traducere - *Snow White* de Barthelme, prea deșteaptă ca să strălucească.

Asta vreau cu adevărat să fac de-acum înainte: să citesc cât mai mult, să reduc anchiloza minții și a degetelor mele, și-apoi să-ncep din nou să scriu. Căci, evident, așa nu se mai poate trăi. Va trebui cândva să renunț și la articolele astea care mi-au distrus bruma de talent pe care-am avut-o, care m-au chinuit mai mult decât orice altceva în ultimii 6-7 ani. Oh, Doamne, să nu mai fac altceva decât să-mi scriu cărțile, luni și ani de zile, privind cum ninge pe fereastra unei camere intime si calde...

Poate că visele mele se leagă de citit, de cititul dinainte de-a adormi. Azi-noapte am avut prima halucinație hipnagogică, pe fondul unei minți goale (deliberat) și fascinate, un gândac enorm, sângeriu, care s-a transformat într-un păianjen. Chiar dacă uriașii lui cheliceri frământau, frăgezeau carnea vie a victimei - o pasăre, poate -, m-am rugat într-o stare de semiconștiență: „Doamne, fă să-mi amintesc toate

visele. Cu orice risc, îndeplinește-mi dorința asta, cea mai adâncă pe care-o am." Apoi m-am trezit cu gândul că riscul e nebunia. După o vreme de zăcut în întuneric - nopțile-s aici dulci ca-n copilărie, adorm ghemuit și fericit sub pătura îmbră- cată-n cearșafuri mirosind a proaspăt - am visat într-adevăr. Eram undeva la țară, într-o mare clădire de bârne, o cabană

517 supradimensionată, împărțită-n dormitoare ca de tabără de școlari. Paturile erau foarte joase, practic pe podea, vreo douăzeci în fiecare dormitor, iar dezordinea era nemaipomenită. Perne desfătate, cearșafuri colorate se răsuceau pe paturi, pe lângă paturi, pe sub paturi. „E alternativa ecologică la viața din orașe", spunea cineva. Dar cine-ar fi vrut să locuiască așa? Era seara târziu. Am ieșit în peisajul rural, cu dâmburi și văioage, trebuia să ajung undeva și nu mai știam drumul. Am luat-o la deal, pe întuneric aproape deplin, de-a lungul unui gard de șipci putrede. Am ajuns într-o livadă, în aerul albastru-întunecat, și m-am apropiat de o casă sau un grajd de bârne. Peretele dinspre mine era proptit cu niște pari lungi. M-am apucat de unul dintre ei și l-am zgâlțâit puțin. Peretele s-a prăbușit înspre mine. Un bărbat voinic, cărunt, venea spre mine furios.

20 dec. Pynchon, către editorul său, pe când scria *Gravity's Rainbow.* „Scriu patru romane deodată. Dacă mi-ar ieși așa cum le am eu în cap, ar fi evenimentul mileniului." îmi amintesc cât de mult am detestat cartea asta, după revelația lui V. N-am reușit să trec niciodată de două treimi din para- bola-odisee a lui Slothrop.

Nimeni n-ar putea să-și imagineze singurătatea în care trăiesc. Nimeni n-ar crede că primesc un telefon la o lună o dată, doar pentru cine știe ce invitație, și că primesc mailuri doar pentru treburi profesionale.

Că nu e nimeni, nimeni pe lume care să se gândească la faptul că sunt un autor (ca să nu mai vorbesc despre om) care trăiește, care-ar putea fi încă interesant, poate ar putea fi încă prețuit. De fapt, nu-i pasă nimănui. Iar tot ce-am scris vreodată e deja risipit în patru vânturi. De peste un an n-a mai existat nici o mențiune despre mine în toată presa culturală românească. Sau poate 2-3 mențiuni despre drumuri și lecturi, dar nu despre cărți.

518

Cât despre ce-i afară... Mai bine să uiți că ai vrut odată să faci ceva adevărat, mai bine și să uiți că ai învățat odată să scrii și să citești și că ai scris vreodată, punându-ți sănătatea mintală-n pericol, cărți pentru cei care-au uitat scrisul și cititul. Cărțile mele nu există nicăieri, numele meu nu spune nimic nimănui după 30 de ani de delir literar, de care sper că m-am lecuit.

E aproape miezul nopții, afară e un ger de crapă pietrele, iar eu sunt singur, singur ca Franz Kafka. Mă rog în fiecare noapte înainte de-a adormi. Ghemuit sub pătură, și nu în genunchi. Ca un om simplu, care-a scos toată viața cartofi din pământ. N-aș fi crezut niciodată să ajung să mă rog. Nici nu înțeleg de ce o fac. Poate ca să mai schimb o vorbă cu cineva.

2 noaptea. Somnul, vameș vieții, nu vrea să-mi ieie vamă, încercând să adorm, mi-am amintit o mulțime de lucruri dureroase, dar ca prin vis, de parcă n-ar fi viața-mi, de parcă n-aș fi fost. De fapt, am trăit de decenii întregi în paralel cu propria mea viață. Sâbato scria despre oamenii care străbat tunele întunecate, care foarte rar se ating, și atunci apar între ele ferestre străvezii, în care zărești ființe

asemenea tie, făcân- du-ți semne disperate, dar eu am relația asta cu mine însumi, pot trece săptămâni și luni până să mă reîntâlnesc pe mine însumi în cadrul etanș al unui asemenea geam, de fapt al unei transparentizări bruște și efemere a unei porțiuni de tunel, îmi văd acolo, câteva secunde, figura, mereu altfel decât mi-o știam, mereu neliniștitoare, plutind ca un avorton monstruos în borcanul lui cu lichid tulbure. Mi-e din ce în ce mai groază de întâlnirile astea, deși în tot restul timpului nu fac decât să le aștept.

Eminescu, către Veronica: „.. .și sunt atât de bătrân, atât de obosit, și degeaba pun mâna pe condei să-ncerc a scrie ceva - simt că nu mai pot... sunt strivit. Nu mă mai regăsesc și nu mă mai recunosc." Avea 31 de ani și perioada genială

519 trecuse de vreo cinci. Cuvântul „strivit" are acel adevăr pe care Kafka îl găsea, într-un fragment al lui, în cuvântul „amar", lut amar.

Când mi-am dat seama că nu mai adorm, m-am dus la fereastră ca să privesc strada înzăpezită. Vizavi, ferestrele sunt împodobite de Crăciun. Trecea câte-o mașină, zăpada sclipea în lumina farurilor. Berlinul a fost mai suportabil în ultimele zile, de când e plin de aer polar și de când a nins puțin. Am fost și la câteva serbări de Crăciun, am ascultat negro spirituals de la, presumably, singurii cântăreți din New Orleans fără voce și ureche muzicală și-apoi, în altă parte, un program de cabaret cu „șlagăre internaționale" cântate, dansate, gesticulate, tremurate și înduioșător ratate de o străveche vedetă a muzicii ușoare, o precursoare a Marinei Voica și-a Pâslăriței, ieșită direct, dar la cincizeci de ani distanță, din fantomaticele filme de arhivă cu începuturile televiziunii la noi. Dar nu sunt acum într-

o dispoziție sarcastică și-n orice caz, la șaptezeci de ani e ceva să cânți *Rien de rien* și *I got rythm* cu o atitudine de solistă de bravură, luptându-te cu propriul tău corp, propria ta voce și cu o sală înghețată.

Ce-mi amintesc din vise e mai departe sordidul însuși. Sunt într-o cameră cu o editoare a mea nemțoaică. Deodată-mi arată ceva pe un bufet: „Uite, e al tău, ia-1 de acolo." Era un pieptăn plin de păr, murdar, infect de fapt. „Dar nu-i al meu", am protestat, „al meu e în buzunar." Și am vrut să scot piep- tănul pe care-1 port mereu în buzunarul pantalonilor. L-am și tras afară pe jumătate, dar, când am văzut că e alb, mi-am amintit că era luat de la un hotel. Am renunțat. Nemțoaica mă privea mai departe cu vădit dispreț: nu-mi luam piep- tănul odată? Iar obiectul acela negru, slinos, cu smocuri de păr captive-ntre dinții lui zăcea acolo ca o acuzație.

Dintr-un deget de la mâna dreaptă-mi ieșeau viermi. Degetul era retezat, și câțiva viermi sârmoși, cu capete roșii

și negre, se agitau înăuntru. Cu cealaltă mână îi apucam și-i trăgeam afară, câte 2-3 deodată, privindu-le cu scârbă corpurile tari și străvezii, dar imediat se iveau alții la marginea rănii.

28 dec. Jurnalul meu se afundă în smârcuri și-n anomie. Căci el oglindește punct cu punct, deși anamorfotic, viața nu pe care-o duc, ci care mă duce. Deja totul e pâslă, spumă, o rogojină fără sens, o încâlceală de păr omenesc agățată-n gura de evacuare a căzii. Nu mai disting între vis și amintire, trecut și viitor, bine și rău, e un fel de moarte vie. Trăiesc, dar nu exist, cum trăiește o larvă în stropul

de apă de pe lamela microscopului. Timp de treizeci de ani viața mea a fost direcționată și limpede; acum nu mă mai zbat, aștept ca mlaștina să se închidă deasupra mea. Ea va fi cerul meu înstelat de-acum încolo.

Dorm până foarte târziu, dar după ore-ntregi în care nu pot adormi. Am atunci o stare de luciditate atât de totală (sunt mai treaz decât în timpul zilei), încât mi se face frică: dacă n-am să mai pot dormi niciodată? Apoi am vise fals realiste. Iarăși ne cumpătaserăm o casă, un apartament. Avea două camere, dar parcă era scobit în stâncă: o locuință de troglodiți. Pereții erau neregulați și înspăimântător de murdari, pe jos era moloz, erau și urme de arsură pe ziduri. Dumnezeule, ne spuneam, ce-o să facem, cum o să trăim aici? La un moment dat am apucat o coajă ca de copac, de consistența cauciucului, cu care era placat unul dintre pereți. Avea pe ea desenate un fel de celule, cu verde și violet, părea unul dintre acele preparate pentru microscop: țesuturi colorate artificial. Am smuls coaja aceea, și sub ea peretele s-a vădit mai curat decât pe celelalte porțiuni. „Uite, am putea să placăm toți pereții cu așa ceva, sau mai bine să-i zugrăvim în alb, tot am face locu-ăsta mai locuibil..."

521

Apoi, spre dimineață, un vis cu trenuri, gări, valize, plecat în aventură și, în cele din urmă, renunțare și întoarcere acasă.

Vreme mizerabilă, ploaie și întuneric. O vacanță tâmpită, decerebrată, în care n-am făcut nimic. Am mari probleme cu dinții și încă altele despre care, cum am făcut-o întotdeauna, nu vreau să scriu aici.

31 dec. Ultima zi a unui an care-n cel mai bun caz n-a existat. Dac-ar fi să trăiesc încă 30 la fel, mai bine să se sfârșească totul aici. Nu vreau să trăiesc cum am trăit din martie încoace, închis în propria mea cușcă toracică, lăsat să mor de foame acolo. Nu vreau să mai trăiesc doar de dragul de a trăi. Viața mea s-a legat de scris, asta am făcut de 35 de ani încoace. Aici, în scris (care-nseamnă și memorie, și imaginație, și vis, dar pentru mine înseamnă sensul vieții însăși) este planeta mea cu singurul aer respirabil.

Pentru 2010, deci, nu vreau decât să reintru în locul din care sper că n-am plecat niciodată, decât în coșmar și-n angoasă. îmi doresc să scriu *Theodoros,* iar dacă nu asta e calea, să scriu cartea care e calea mea prin această vale. Sper să reînvăț să scriu bine, după ce de ani de zile scriu ca aici, ca pe pagina asta, demnă de anii din urmă. Și, dacă va vrea Dumnezeu, se va face.

2010

1 ian. O cifră frumoasă, poate simbolică, poate benignă. Trebuie s-o iau de la capăt. Nu e ușor într-o lume cu totul alta decât acum 10 ani. Și când n-ai nimic de dus mai departe, ci doar de început.

Citesc *Scripturile* într-o limbă mai arhaizantă, cu calcuri slavone care zgârie auzul. O să mă-ntorc la versiunea modernă, singura, de fapt, în care poți citi și-nțelege Biblia nu ca glosolalie aromitoare, ci ca saga a marelui contact. Biblia ortodoxă cuprinde texte evident exterioare Bibliei, *Cartea lui Tobit, învățăturile lui Isus Sirahul* sau *Macabeii,* fără valoare literară, sapiențială, mistică, poate nici istorică.

„Adevăr zic vouă“ - poate că sună nobil și canonic, ca frază a unei limbi de cult, dar niciodată nimeni n-a vorbit așa. E doar un calc după formarea dativului în slavonă. „Vă spun adevărul" e singura formă acceptabilă, și acest lucru e valabil pentru toate situațiile din cartea sfântă. Nimic nu trebuie căutat sau tălmăcit sau edulcorat pios și ipocrit. Dar sunt truisme. Câți intelectuali au citit însă Biblia cu mintea deschisă? Câți nu s-au împiedicat tocmai în frazele stângace, nerománești, dar deja încărcate de miros de tămâie? Ca întreaga biserică răsăriteană (și, cu mai mult bun-simț, cea apuseană), construite tocmai pe asemenea erori pioase.

Vreau să citesc Pamuk, *Roșu.* Și să recitesc Arghezi și *Commedia.* Din păcate, am început anul, din nou, prin

vechile năravuri. Dar de luni și ani de zile le perpetuez nu din perversitate, ci din plictis, din urâtul care mă copleșește. Din golul sufletesc tot mai adânc, și din care poate că voi ieși anul ăsta. Căci altfel n-o să ies niciodată.

4 ian. M-am trezit la 8 și m-am închis în camera mea, trăgând nu una, ci două uși după mine. Am lăsat computerul închis. Am recitit mai întâi un fragment cu care ar fi trebuit să înceapă *Orbitor 3* și, cu toate că nu era decât o evidentă pastișă, o autocopiere, am rămas uimit de poezia și precizia detaliilor, mi s-a părut un fragment oniric de o frumusețe rară. Dar cred că azi m-ar lăsa cu gura căscată și un citat din *Monitorul Oficial.* Am recitit apoi și câte ceva din jurnalul de anul trecut, apoi, răsturnat pe pat, am terminat Evanghelia după Marcu. Și-așa (aproape că) a trecut prima dimineață „de lucru" de anu-ăsta, și prima, de fapt, de trei ani încoace. Dar cu mintea mea alandala de-acum, scufundată într-o lume - literară și nu doar - alandala, nu se poate spera mai mult.

Anu-ăsta voi publica poate câte ceva, dac-am să dau dovadă de slăbiciune. Dar aproape sigur textele din 7 *seri* și cele din *Evenimentul* vor rămâne pe mai târziu. în 2011, din multe considerente, unele foarte terestre, cărțile mele vor prinde mai bine. Căci anul ăsta va fi mai departe un an de criză, în care vor lipsi resursele, inclusiv cele psihologice, prielnice cărților.

La anul vor fi sigur două volume de *Jurnal* (rândurile astea de-acum vor fi în ele, e singurul motiv pentru care le privesc cu acea îngăduință visătoare cu care femeia cu parfumul de nard, ca și strănepoata ei, Pia, au fost văzute de ochi nepământești - femei de cuvinte, rămase-ntr-o singură frază dintr-o carte, dar rămase acolo etern, și poate cartea de versuri. M-am gândit și la câteva reeditări posibile, unele chiar imperioase - *Zmeii, Postmodemismul...,*

524

Visul chimeric (care e o carte uimitoare chiar și pentru mine, deși nimeni n-a citit-o și nimeni nu m-a luat în serios vreodată ca „eminescolog". Cred cu încăpățânare că fără cărticica asta Eminescu nu poate fi, pur și simplu, citit, dacă a citi înseamnă a înțelege, ceea ce azi nu mai e deloc evident, ba dimpotrivă). Iar ca traduceri ar fi *Travesti* în germană, de la care nu aștept nimic, *Orbitor 1* în olandeză, deja anunțată cu mare risipă foto-textuală în catalogul albinuței harnice și cu o splendidă copertă... și mai ce? Nu știu nimic de proiectele din Rusia, Turcia și Bulgaria, dar bănuiesc că măcar unele avansează cât de cât. Aștept vești din Suedia despre *Jurnal,* dar cu inima strânsă: poate spune ceva jurnalul meu unui suedez și, în general, unui public străin? Dar poate spune ceva, cu adevărat, unuia care nu trăiește în pielea mea? Nu îndrăznesc să revăd textul, dar va trebui s-o fac totuși foarte curând. Bineînțeles, ar trebui să văd și *Orbitor* 2 în Austria, cândva, la sfârșitul anului, dar numai Dumnezeu din ceruri poate ajuta aici, așa încât prefer să nu contez pe apariția asta. Mai curând tot 2011 va fi sorocul și pentru ea. Ceea ce nu-i o plăcere, dar nici o catastrofă.

Așa că, după cum se anunță, 2010 o să fie încă un an sterp, de trecere (căci speranța, deși smochinită ca o foaie făcută ghem, mai are un strop de viață în ea), doar o antecameră tristă pentru celălalt an, poate mai acătării. Deși vacile slabe sunt șapte și nu trei sau patru, și când încep să se-nșire, slabă nădejde să se termine înainte să defileze în formație completă ... Ce poți spera e să mai fie câte-o faux maigre printre ele, ca să nu ți se usuce ochii-n cap de atâta tânjire și așteptare.

Un scriitor ar trebui să aibă decența să moară tânăr. Dacă-și supraviețuiește, nu doar că va avea grijile și necazurile oricărui om, din pricina cărora sămânța Cuvântului va fi repede înăbușită, dar va și suferi câinește la amintirea strălucirii incomunicabile a vieții sale de altădată. „Din ce

525 voi trăi? Cum o să-mi hrănesc familia?" sunt întrebări unanim omenești, dar cu atât mai mult îl vor chinui pe scriitorul bătrân si care nu mai scrie, si care știe că-si mănâncă zi de zi bruma de putere și talent pe care-o mai are, chiar și după ce ele au secat. Poate e și măreție aici, și tragism (căci în trei dimensiuni la care se adaugă timpul, un autor care-a scris fie și un vers adevărat va rămâne mereu marele lui autor, chiar dacă a fost apoi șofer de camion timp de decenii), dar nu e mai puțină umilință și deznădejde. Să nu scrii sau, cu cât mai rău, să scrii prost după ce ai scris bine, e ca o boală care-ți blochează încheieturile sau te paralizează total. într-un fel, scrisul meu aici chiar asta e: comunicarea stângace și teribil de lentă a unui mare paralizat, care nu mai poate decât clipi din pleoape la o întrebare, o sugestie sau la rostirea, răbdătoare, a literelor alfabetului.

Mă-ntreb si eu, cum am făcut-o în toti anii ăștia sterili, din ce-o să trăim mai departe. Tot ce-am câștigat la Berlin se va duce pe plata împrumutului de la bancă, fără s-o epuizeze. Nu vom termina de

plătit înainte de cel puțin doi ani. Anu-ăsta voi pierde, probabil, articolul din *Evenimentul,* de pe urma căruia am trăit în ultimul timp, căci presa scrisă se prăbușește. La facultate nu câștig destul nici măcar pentru standardele modeste de la noi. Din cărți mai câștigă cu adevărat doar vedetele de televiziune. Firește, situația mea nu e totuși nici pe departe atât de disperată ca a altora, dar grija, îngrijorarea, starea mea de nesiguranță subiectivă e aceeași: nu am un venit cert, stabil, care să mă lase să trăiesc strict intelectual. Nu, nici pe departe. Și trăiesc într-o lume de nisipuri mișcătoare.

Nu se mai scrie nimic despre mine, de parcă n-aș fi fost sau n-aș mai fi. Altădată m-ar fi amărât de moarte lucru-ăsta, acum îl găsesc chiar reconfortant. E bine, îmi zic, no news, good news. Am ajuns s-o spun și pe-asta.

Uite că într-un fel azi e chiar prima mea zi de lucru, deși n-am început nimic. Dar azi mi s-a părut iarăși posibil să

526 încep. Am scris câteva pagini aici, în deplină tăcere și izolare, ca un substitut al scrisului propriu-zis. Ceața de pe creier mi s-a ridicat pentru câteva momente și mi s-a părut că edificiile pe care le învăluise sunt încă acolo, puțin mâncate de umezeală și neîngrijite, dar încă întregi. Nu e puțin. O să-ncerc și zilele următoare. Ioana scrie și ea dincolo, e ca altădată la Stuttgart. Dacă va vrea Cineva - azi-noapte mă rugam cu ardoare, semiconștient, lucru-ăsta mi s-a interiorizat, e ca mantra pe care Zooey o rostea înainte de masă și fără care nu mai putea mânca - o să mi se mai dea o șansă.

Altceva: ne-am apucat să vedem filme. Acasă, la computer (e drept, al meu e desenat special pentru asta). Printre tonele de filme de la banal la înspăimântător de proaste, românești mai ales, dar și străine, am găsit și câteva cu adevărat adevărate:

Body of Lies, de mereu extraordinarul, în câte zone *(Dueliștii, Legend, Alien, Blade Runner),* Ridley Scott, cu un DiCaprio incredibil de bun. Și, altfel, gogolian aproape, *Lampa cu căciulă* de Radu Jude, insight curat și emoționant în viața unor „amărâți". Bucuria cu care dai peste lucruri, în felul lor, minunate și perfecte. O să revăd și alte câteva filme despre care am o amintire superlativă, *The Meaning of Life* de Monthy Python, de pildă. Și filme din noul val românesc, pe care era și timpul să le văd. Și, cu entuziasmul isteric din cântecul lui Andrieș („Diseară mergem la cinema!"), vom vedea poimâine la IMAX, în 3D, *Avatar,* filmul cel mai scump din istorie, cu indivizii azurii care mie-mi sunt foarte familiari din *Cutezătorii,* unde apăreau în serialul *Terra* 2... E adevărat că aveau vreo 3 metri înălțime, dar piticul sovietic, nu-i așa, e cel mai mare pitic din lume.

8 ianuarie All those years ago, sau, în varianta mea, „nu mi-e rușine să plâng", cum, într-o reverie, ar fi trebuit să înceapă o posibilă carte despre optzeciști - dar cine s-o scrie?

O fulgerare palidă de roz bombon, câteva siluete, o zi cu soare - totuși spre înserat -, o cafenea în aer liber, cu scaune de fier forjat vopsite-n alb. Rozul e al rochiei unei colege de liceu sau de facultate, o prietenă. Ne vorbim, așezați pe două scaune alăturate. Totul are culoarea desuet-pastelată, cu un duet stilizat, gen anii ’60, a ilustrațiilor vechilor almanahuri sau a cărții ferfenițite din biblioteca alor mei, *Invățați limba franceză fără profesor,* din care buchiseam la 12 ani: Qwz *a fini le jigot?.* Ea e o fată de o delicatețe patologică, are ochi modiglianești,

plini de apă, un păr negru lucios în contrast nerezonabil cu obrajii și gâtul roz-pufoase, roz bombon asemenea rochiei pe care fata o poartă cu o grație stângace. Ce e cu ea? Știu că fata asta e foarte bolnavă înainte chiar să se ridice. Dar când o face, netezindu-și rochia dreptunghiulară, și când se-apleacă peste poșeta de lac de pe măsuță, văd limpede, nici măcar prea mirat, că de sub fusta ei ies tuburi gofrate, bucle de tuburi negricioase prin care circulă un lichid. E o tragică estropiată, jumătate din trupul ei e o proteză hidraulică, se uită înapoi, gâtul și obrajii ei au stângăcia perfectă a marilor balerine.

Iar acum, când reconstruiesc visul de acum două nopți, îmi fulgeră palid în minte peisajul din alt vis, acel peisaj fundamental la care m-am gândit de-atâtea ori, și care pare să fie o străveche amintire: o stradă ca un chei aglomerat, ziduri de cărămidă, un minuscul atelier de remaiat ciorapi de damă, un fel de podețe de cărămidă, zece sau cincisprezece, înșirate de-a lungul șanțului cu apă de pe mijlocul străzii. Sunt copil, merg de mână cu mama, totul urlă în jurul meu. Visuri în vuietul vremii.

O editură daneză a cumpărat *Nostalgia.* Va fi a zecea limbă în care apare. Și Jelenkor vrea să publice *Orbitor* 2.

în Evanghelia lui Ioan, Isus vorbește orbilor despre lumină, încercând să-i facă să-nțeleagă ce-nseamnă să vezi.

Lumina e o metaforă pentru un alt fel de minte, o altă formă perceptivă. Ce e duhul sfânt? Ce-nseamnă să te naști din nou din apă și duh? Nicodim pleacă nelămurit, dar tocmai neliniștea nelămuririi e o sămânță sădită-n el. Isus e ca un hipnotizator care-ți vorbește monoton, mereu și mereu despre aceleași

lucruri (Duhul, Tatăl, Fiul), privindu-te adânc în ochi și-ncercând să-ți inducă, pe o cale ce ocolește mintea rațională, pe un canal subliminal, credința, care e un fel de-n- țelegere, o stare de înțelegere dincolo de orice poți pricepe și primi rațional. Dar nu „credo quia absurdum", căci asta ar însemna că ai strecurat credința pe dedesubtul minții intelectuale, eventual prin subconștient. De fapt, Isus face apel la o supra- minte, o sămânță, o scânteie a Duhului pe care unii dintre oameni - fiii luminii - o au deja, chiar dacă nu și-o cunosc. Acțiunea lui Isus e atunci o activare a stropului de dumnezeire care e deja-n tine, ceea ce- nseamnă că, pentru a fi mântuit, trebuie să fii dinainte destinat mântuirii. Credinciosul nu renunță la cunoașterea rațională ca să se » » »
înmocirleze-n absurd, ci se înalță deasupra ei, o depășește către antipodul absurdului, care nu e raționalul, ci meta-rațio- nalul, adică inimaginabilul și incomprehensibilul luminii pentru orbi.

18 ian. Rareori a fost mai mare mess pe biroul meu - hait că tre’să merg la toaletă. Reiau: pe biroul meu e o harababură dincolo de cea obișnuită: borcane de iaurt și orez cu lapte, deschise și cu lingurițe în ele, cești de cafea (și urme rotunde de cafea în n-șpe locuri), discuri mâzgălite cu marker negru: Takashi Koizumi, *Apres la plute, Ice Age 2,* hârtii cu adrese și numere de telefon, îndoite și boțite, portofele, carnețele, hărți, capace de la memory sticks, caiete și cărți - *Postmo- demismul românesc,* cu figura neagră și fioroasă a lui Drakula Cărtărescu pe ea -, pixuri, cititoare de cârduri SD, un aparat

529 albastru de la o bancă, șnururi de căști și cabluri de imprimantă, imprimanta însăși pe care acum tronează, deschis și fâșâind ușor, laptopul, ca să-mi facă loc, pe masă, pentru jurnal... Câte și mai câte, când utile cu adevărat ar fi doar un caiet și-un pix. Dar s-au adunat în jurul meu case, grădini, mașini, peisaje, trenuri, aeroporturi, bănci, toate-ngrămădite aiurea pe desktopul vieții mele, așa cum ai supraîncărca o corabie cu obiecte, unele prețioase, altele nu, dar care-o vor scufunda până la urmă definitiv. îmi amintesc atât de bine cum spunea odată, acum 30 de ani, Florin, pe când eram cu toții săraci ca degetul și plini de fumuri poetice: când o să trăiești într-o vilă superbă o să-ți dai seama că nu mai poți scrie. Chiar aici am ajuns, chiar în trupul meu se vădește parabola: ce folos ar fi pentru cineva să câștige lumea dacă și-ar pierde astfel propriul suflet? Nici un folos, pot depune deja mărturie, de fapt sunt mărturia cea mai completă și mai grăitoare. Fiindcă-n acest moment, și de ani de zile încoace, sunt o coajă goală, smochinită de atâta dispreț și ură de sine, în ultimele zile m-am gândit cu cel mai mare calm la moarte, la dispariția mea definitivă. Ar fi mai rău să dispar, îmi ziceam, decât să trăiesc în silă de mine, în părăsirea și paragina asta a minții mele? Dac-aș muri acum, n-aș scăpa de treizeci de ani de umilință inutilă? Dar o sete de viață, o senzualitate cum rar am trăit, un abandon total în fluviul cu ape transparente, reci și turbionare, o nevoie de drog incoercibilă, o prăbușire în carnal fără nici o frână (o des-frânare a buzelor și degetelor) - toate astea mă târăsc înainte spre buza cascadei. Nu mă mai opun: computerul, sexul, mărunțișurile vieții de familie, drumurile hăbăuce, visele obscene, totul mă poartă către marele nimic. Micile nimicuri deschid calea marelui nimic. Și uite că și pagina asta, cu enumerările ei insuportabile, ca și masa mea, ca și viața mea, arată în ce stare mă găsesc în clipa asta.

530

Ce voisem să scriu despre Pynchon, acum câtva timp: că nu visează. Nu-și amintește să fi visat ceva vreodată. O spune în *Slow Learner* și trebuie crezut.

Mă-ntreb ce-aș fi fost eu fără visele mele! Exact ce sunt de doi-trei ani încoace, de când nu mai visez aproape deloc, iar ce visez e inutilizabil. Vorba lui Gabriel: zero tăiat în patru.

Mondenități de tot felul mi-au fragmentat și mai mult timpul: mese la restaurant - firește, în Prenzlauer Berg -, vin întotdeauna minunat, conversații cu inși care, strânși cu ușa, îi scot din buzunarul de ceas pe aceiași Cioran, Eliade si Ionesco, varianta intelectuală a brandului nostru de tară, ilustrat altfel de omologii lor populari, Nadia, Hagi și Năstase. Un film la Ambasadă, *Marele jaf comunist.* Avansez o ipoteză care să ordoneze haosul faptelor de atunci, din ’49. Se dau deci: cinci inși cu trecut în ilegalitate și apoi cu lungă carieră în structurile de miliție, securitate și mai ales spionaj internațional. Rude cu înalți demnitari: Bodnăraș și Drăghici. Toți înlăturați de câteva luni din funcții. Toți de origine evreiască. Se dă și o femeie, fugită în ’45 din România și trăită 10 ani într-un chibuț din Israel, care însă se întoarce în România stalinistă. Ea se căsătorește cu unul din cei cinci și pune la cale Marele Jaf. Mascați și înarmați cu kalașni- kovuri, cei cinci atacă o mașină a Băncii Naționale, în plină zi și în prezența a zeci de trecători, în fața Maternității Giulești (unde - fără legătură, dar Pynchon ar fi găsit una, mi s-au născut, la 16 ani distanță unul de celălalt, cei doi copii). Banii românești furați sunt echivalentul unui milion de dolari. Cei cinci dispar cu prada, dar, asemenea firimiturilor din Hänsel și Gretel, mici pachete de bani sunt abandonate din loc în loc. Miliția începe ancheta, sute de oameni sunt arestați, bătuți sălbatic, câțiva mor în arest, apoi cazul e preluat de securitate. Se instalează microfoane în casele foștilor granguri dați afară din

funcții. Cei cinci sunt prinși și mărturisesc.

531

Primul element absurd, esențial în elucidarea cazului: banii nu puteau fi folosiți. Exista un control total al circulației banilor în România, iar afară nu valorau nimic (dacă cineva va demonstra că banii puteau fi folosiți, într-un fel sau altul, ipoteza înscenării - și subvarianta mea - se ruinează). Al doilea strat de absurd și incomprehensibil este decizia de a se face un film cu reconstituirea faptelor celor cinci - inclusiv procesul lor filmat pe viu - în care protagoniștii își joacă propriul rol. In film, ei sunt prezentați drept bandiți. Nu se face nici o referire la apartenența lor veche de partid, la funcțiile lor în miliție și securitate, la etnia lor evreiască. De ce s-a făcut filmul, și de ce prizonierii și-au jucat ei înșiși rolurile - rămâne total misterios. Scenariul e semnat de un torționar brutal și primitiv, care apare în film. E cu totul exclus ca el să fie autorul, căci scriptul, atât cât se vede-n film, e profesional. După realizarea filmului, cei cinci sunt executați, iar femeia e condamnată la închisoare pe viață (dar e eliberată după patru ani și moare-n Israel). Nu există martori ai împușcării celor cinci și nu li se cunosc mormintele.

Teoriile în privința celor întâmplate se-mpart în două ramuri: prima acceptă realitatea jafului, găsindu-i diverse justificări: nemulțumirea celor scoși din funcții, dorința de îmbogățire, nevoia de a fugi din țară sau (ipoteza sionistă) de a-i ajuta pe evreii care voiau să plece. Rămâne problema banilor: ei nu puteau fi nici cheltuiți, nici scoși din țară. Ideea însăși a unui jaf armat într-o țară unde puterea avea control total era din capul locului nebunească. Al doilea grup de ipoteze e cel care merge pe ideea unei

înscenări. Cea mai la-ndemână ipoteză e că jaful nu a avut, de fapt, loc, ci a fost inventat de Securitate ca să scape de câțiva disidenți și nemulțumiți, în stilul proceselor staliniste. O variantă justifică înscenarea prin ideea unui pretext antisemit gen procesul medicilor lui Stalin. Astfel s-ar dovedi neloialitatea evreilor

532 și s-ar fi grăbit scoaterea lor din funcții. Problema acestor ipoteze e că totuși există zece mii de pagini de interogatorii, sute de mărturii ale delatorilor introduși în celulele protagoniștilor etc. Singurul fel în care se pot explica (e drept, rocambolesc) faptele este ipoteza care mi-a venit în minte pe când vedeam filmul a doua oară, și care elimină aproape toate ambiguitățile.

Jaful a avut loc, exact ca în reconstituirea din film, dar cei ce l-au produs știau că vor fi prinși, de fapt, au lăsat urme prin care, în cele din urmă, au fost arestați. Căci a fost o operațiune super-secretă a Securității în colaborare, posibil, cu Mossadul sau KGB-ul, sau amândouă. Cei cinci, vechi spioni, doi dintre ei piloți de avioane, au fost activați ca urmare a sosirii în țară a agentei israeliene. Ea a contactat Securitatea la cel mai înalt nivel. Era nevoie ca cei cinci să dispară, fără dubiu și pentru toată lumea, pentru ca ei, cu identitate schimbată, să poată fi folosiți în afaceri de spionaj internațional. Miliția, ca și eșaloanele inferioare ale securității, nu a știut nimic. Pentru ei, jaful a fost real, „tâlharii" au fost prinși și executați. De asemenea, au fost judecați și condamnați la moarte de un tribunal total neavertizat. Doar execuția nu a fost reală. în ziua respectivă (după mărturia șefului închisorii), cei cinci au fost luați de o mașină și duși pe câmp, departe de orice privire. De-atunci nu s-a mai auzit de ei. Tăcerea totală a instituțiilor statului după ce filmul a

fost difuzat în circuit închis pare să confirme ipoteza mea.

Sau nu. Whatever.

Am scris de mă dor degetele. Nu-mi mai aminteam senzația asta. Nici roșeața pielii violentate de pe degetul mijlociu. Toate zilele astea a nins greu, ieri am fost la Pergamon pe o ninsoare viscolită, care troznea pojghițele de gheață sparte și refăcute continuu pe apele negre ale râului Spree. Am pozat fără blitz Kouroi și Afrodite, capete bărboase și

533 zei Apollo cu „totoșică" (Gabriel) și ouă de piatră, coloane ionice colosale și covoare islamice tocite până la urzeală. Sala mare cu templul din Pergam ca unul dintre locurile cele mai plăcute din lume. în centrul sălii, în murmurul turiștilor, am închis ochii câteva clipe ca să simt curenții de aer care, după ce s-au răsucit în coamele leilor de piatră și au lins mușchii reliefați ai vreunui tors, au ajuns să-mi atingă, cu mirosul lor mineral, obrajii și buzele și să mi se înșurubeze delicat în cochilia urechilor. Estomparea vocilor și pașilor, spectralitatea hălcilor de marmură urcate tragic pe postamentele lor, sentimentul că ai ieșit din lume înseamnă, într-un asemenea muzeu, mai mult decât tot ce te-nvață el despre trupuri care-au fost, au luptat, au iubit și-au pierit într-o groapă comună mare cât istoria amărâtei noastre specii.

Câteva alte noutăți: a ieșit cărticica mea „olandeză" (în format poche neobișnuit), și s-au mai făcut contracte de traducere cu edituri din Slovenia și Ungaria. în Norvegia o să-mi iasă anu-ăsta *Orbitor* 2 și *3.* Aferim.

A-nceput iar să ningă, stau cu lumina aprinsă, pe geam văd grilajul ca de pușcărie de dincolo de curtea interioară. Am fost foarte singuri la Berlin, Ioana s-a luptat cu boala ei care nu vrea să se retragă, iar Gabriel a înfruntat, cu capul lui mare și frumos de

băiat, lumea uriașă în care i-a fost dat să ajungă. Despre mine pot spune doar că sunt cel care-i iubește din răsputeri, care mai trăiește doar pentru ei.

19 ian. Nu mă simt bine. Am avut o noapte stranie, am fost speriat și agitat. în vis, deschideam o încăpere care trebuie să fi fost de ani întregi părăsită și scufundată în întuneric. Și totuși plantele din ea (căci fusese pe vremuri un fel de seră) încă nu muriseră cu totul. Le priveam acum uimit: erau uscate aproape complet, dar fiecare - și erau zeci, sute de ghivece și lădițe - mai avea ramuri cu frunze încă verzi.

534

Mai erau și cactuși aproape lichefiați, putrezi, împăienjeniți, iar o mare tufă de trandafiri avea chiar o mulțime de boboci roșii. Am început să le ud cu furtunul, jetul de apă limpede se arcuia peste un gard aflat între mine și plante, și cădea peste frunzele însetate. M-am trezit de câteva ori înfricoșat, într-o stare de confuzie, de oprimare și lipsă de speranță. Ieri noapte am citit mult despre Fatima și ce s-a petrecut acolo, cum „soarele" de argint a coborât peste cei 70 000 de oameni adunați în ploaie, pe câmp, cum „a dansat", s-a rotit, aruncând lumini albe, galbene și albastre, cum s-a prăbușit din înălțime, coborând foarte aproape de ei, cum ei au crezut că lumea se va sfârși. La capătul acestor întâmplări, discul s-a reînălțat și-a dispărut după copaci, iar oamenii s-au regăsit cu hainele total uscate. Un document, probabil apocrif, așa-zisul „al treilea secret", vorbește despre „acele vremuri" ale sfârșitului. Ne așteaptă un război atomic, un cutremur de trei zile și trei nopți, o deplasare cu 30°

a axei pământului și apariția unei enorme cruci pe cer. Nu trebuie să ieși din casă, ca să nu vezi măcelul. Asta-n cazul că ești un ales. Aceste înștiințări ar fi fost făcute de „Doamna" care s-a arătat unor copii sub forma unei siluete „ca un fum albastru".

Azi mi-e rău și sunt confuz. Nu mă pot apuca de nimic.

23 *ian.* Vreo trei zile, lecturi din Biblie (epistolele Sf. Pavel) și eschatologie creștină. Urmează Apocalipsul. B.: „Sper că nu ai dat și tu în doaga lui B.“ (Alt B.) Dar eu cred că e mai bine să dai în doaga oricui, măcar temporar, decât să trăiești și să mori fără să-ți pui vreuna dintre întrebările care te disting de celelalte mamifere. Căci în acest caz special al credinței - unde cunoștințele noastre sunt la fel de vagi ca în fizica cuantică, în medicină sau în patafizică sau oriunde - răspunsul este întrebarea, fără nici un zid între ele: când ți-ai pus întrebarea, ai căpătat prin asta răspunsul.

în fiecare noapte, apoi, înainte de-a adormi, m-am întrebat de ce m-ar mântui Dumnezeu. N-am găsit nici o justificare. Am fost, toată viața, unul dintre cei cu inima împietrită, am făcut prea puțin bine - rău destul, însă - și credința mea abia m-a ajutat să rămân în viață. Chiar dac-aș cădea acum „în doaga mistică", ba și mai rău, dac-aș eșua în cel mai obtuz bigotism, dacă aș lăsa lumea și m-aș retrage-n pădure, tot ar fi mai bine decât viața mea din ultimii ani, abrutizată la modul decent și politicos, căci într-adevăr există un singur mod de a-ți pierde viața: par delicatesse.

Mă arunc în toate părțile, caut disperat adevărul, încerc să dezleg șarada. Metronomul bate regulat, implacabil, dar curând se va opri și vai de tine dacă n-ai găsit pân-atunci răspunsul, ieșirea. Căci asta sunt bătăile inimii: timpul de gândire până dai răspunsul. Și asta este viața pe care o trăiești: colosala, labirintica întrebare. Sigur, răspunzi pe parcursul ei, răspunzi trăind, așa cum aparatele se justifică pe bancul de probă, și poate că, din cine știe ce inimaginabil punct de vedere, răspunsul tău, comprimat de perspectivă, se ivește geometric și coerent, dar tu, încâlcit în mațele vieții, simți că nimic nu-i de ajuns, că, la capătul ei, ești la fel de năucit și îndurerat și neiubit și neales ca întotdeauna. Deși, cum scriam, poate că tocmai prin faptul că te frămânți te-ndrepți către alegere, așa cum pâinea se frământă înainte de a se coa- ce-n cuptor. „Cât despre ei, vor fi mântuiți, dar ca prin foc."

Ne-am cam terminat treburile pe-aici și nu ne mai gândim decât la întoarcere. Bucureștiul însă va fi un mediu îngrozitor pentru noi. Vor fi iar lungi șederi în trafic, mult oxid de carbon în plămâni, multă poluare morală. Alergare sterilă în toate părțile, muncă sterilă la facultate, nemulțumire, accese de furie... Dentistul, cu umilința aferentă, Ioana, cu boala ei care nu se lasă, Gabriel, cu școala germană. Și notele de plată, și articolul săptămânal, și neputința minții mele de a face

536 față la toate. I-am scris ieri Ioanei P. că mă pregătesc pentru o perioadă grea, și chiar o fac.

De ce trăiesc, ce sens are să mai trăiesc? - iată „rugăciunea continuă", mantra care mi-e în minte clipă de clipă, după cum clipesc și respir. Aș vrea să mă adun, dar goarna mea a uitat semnalul de

adunare.

A ieșit *Nostalgia* în format „mini-buzunar“, cu o copertă nu prea inspirată. Se citește pieziș, pe hârtie de biblie, e cât o tabachieră, și la fel de „prețioasă". Am mai făcut o lectură la galeria DAAD, cu Nora luga. Lume multă, poezie bună, discuții. Blazarea mea se manifestă exterior ca relaxare totală, aproape ca olimpianism, unul fără emfază. Zică toți ce au să zică, treacă-n lume cine-o trece.

Două fete drăguțe, blonde, de 10-12 ani, trec chicotind strada printre mașini înzăpezite. Le văd pe geam din patul meu, unde scriu întins pe burtă. Azi a ieșit puțin soare, dar trecătorii sunt înfofoliți și îmbujorați. Sunt -11°.

26 *ian.* Drumuri prin Berlinul înghețat, cu metroul și taxiurile, înfundări în zone industriale, dominate de o arhitectură dezolantă în fier și cărămidă. Un fel de Chicago mult mai risipit și mai antiseptic. Urci apoi pe o nesfârșită scară-n spirală, într-un decor de hale comerciale, și ajungi, fără suflare, într-o redacție caldă și goală, cu pereți de sticlă, cu mese încărcate de tipărituri, cu câte o femeie frumoasă lucrând la un computer. Și, în fine, cel cu care trebuia să te-ntâlnești, „marele tău admirator", cum ți l-a prezentat cineva, directorul revistei. Cărunt și afabil. Primele trei sferturi de oră vorbește practic numai el, despre Berlin și doar atât. Statistici, date, șomaj. Apoi discuția virează spre Iran și Afganistan. Când, oarecum forțat, vine vorba despre mine, căci scot o carte și i-o dau cu autograf, îmi dau seama stupefiat că nu știe despre mine absolut nimic, nici cine sunt, nici ce-am

537 scris. Okay, no problemo. Dar nu știe absolut nimic despre România în general, nici un nume, nici un detaliu istoric. E pustia scitică. îi spun că am avut traduceri excelente în România, în anii ’70. Nu poate crede. Discuția se-ntoarce iarăși către Iran și Afganistan. Suntem pe teren mai sigur acolo.

Ne despărțim după trei ore, timp în care i-am băut cafeaua, i-am ronțăit biscuiții și-am mai strecurat și eu câte-o deștep- tăciune din când în când. Cândva, în Polonia, îmi aduceam aminte, a fost mult mai rău. Atunci directorul altei reviste literare ne-a privit de sus și ne-a dat lecții de etică scriitoricească. Aici am fost tratat cu bunăvoință, măcar. Dar factorul comun a fost totalul, suveranul, de-la-sine-nțelesul dezinteres: nu știu ce e un autor din România, poate un paradox, poate ceva inclasabil. în orice caz, am treburi mai importante decât să-mi bat capul cu asta. înțeleg ce poate fi un scriitor chinez, unul iranian, unul ruandez, fiindcă țările astea există în mintea mea. Dar România nu există, așa că a vorbi despre un scriitor român pare o extravaganță, o licență poetică. Nu pot nega că exiști, pentru că te afli aici, în fața mea, îmi bei cafeaua și-mi mănânci biscuiții. Dar îmi suspend judecata. Rămân aici, unde sunt. N-am să deschid niciodată o carte de-a ta. Pentru mine, ea e compactă ca o bucată de lemn. Chiar așa părea acest domn inteligent și pasionat: ca un om de știință căruia i se arată un miracol de netăgăduit, ceva ce, de fapt, nu poate să fie. Okay, scriitor român. Dar hai să vorbim acum de problemele adevărate: Tien An Men, Iran, Afganistan.

Sunt atât de obișnuit cu scene de felul ăsta. Când am ieșit afară, în zăpadă și ger, pe sub hidosul metrou suspendat, cu buloane în traversele de metal, nici măcar nu am revăzut în minte conversația. M-am așezat cuminte pe bancheta mâzgălită cu marker

negru din metrou și-am așteptat să ajung acasă. Ce poate fi literatura română pentru acești oameni,

538 pentru care România e o pată cenușie? Pagini cenușii despre o pată cenușie. Ce poate ieși bun de-aici? Și totuși ai vândut în Germania zece mii de exemplare din cartea pe care i-ai dat-o, ai avut douăzeci de cronici super-elogioase în marile cotidiane și-n revistele care contează. „Da?" zice el incredul când i-o spui. „Felicitări!" Bune și felicitările.

Locatari ai casei, gândurile unui scriitor „cunoscut în Germania"...

30 ianuarie Mai puțin de două săptămâni până plecăm. Berlinul ne-a ajuns pentru toată viața. De-acum, spre alte zări de soare pline...

Am mai citit din epistolele sf. Pavel. Așa cum de mai bine de un an țiuiturile și fâșâitul din urechi îmi efasează mintea, la fel vocea puternică a lui Pavel, în timbrul căreia distingi așa de limpede, din loc în loc, lița de aur a Duhului, e permanent dublată în mintea mea de imagini scatologice, de blasfemii cumplite, care mă torturează fizic, și care vin de dedesubt, din testicule, din jegul și slinul adunate pe pereții de cristal ai minții mele. Mintea mea mânjită cu trup. Numai citind Evangheliile și epistolele mi se-ntâmplă asta, împotrivirea și zvârcolirea în mine a demonilor stropiți cu agheazmă. Fantasme homosexuale, perversități și huliri, batjocoriri în toate felurile posibile ale Templului trupului nostru, transformat în cruce de piatră. Dar citesc înainte, trec înainte printre schimonoseli și vorbe de rușine. Blândețea, răbdarea și dragostea merită răsădite în tristețea noastră de zi cu zi, în ciuda oricărei împotriviri.

Sub mandibulă, în partea dreaptă, am cicatricea unei străvechi operații. Ciudat că și vărul meu Costel

o are în același loc. E o mică semilună de țesut mai albicios, care strânge parcă, într-o depresiune, pielea dimprejur, astfel că lama de ras ajunge cu greu acolo. Mama-mi spunea că o măsea „îmi

539 creștea invers", și că a fost nevoie de operația asta dentară ca să îndrepte lucrurile. în orice caz, îmi amintesc cum mă ducea în brațe, prin orașul înzăpezit, într-o dimineață cu soare strălucitor. Era ger, îmi ardeau obrăjorii. Aveam cel mult trei ani. „Hai, că mergem să ne jucăm cu jucăriile lui Doru“, îmi spunea mama, dar eu începeam să fiu speriat, fiindcă știam drumul spre casa lui Doru, alt văr al meu, iar acum eram într-un loc necunoscut al orașului, revărsat enorm în jurul meu. Următoarea imagine din mintea mea e cea a unui pat pe care stăteam întins, iar deasupra mea era un cer negru, boltit, presărat cu stele strălucitoare. M-am ridicat în capul oaselor, pe marginea patului (sau mai curând a mesei, era ca o masă albă, tare, de operație), dar am auzit imediat o voce care mi-a rămas în minte ca incredibil de brutală, și care mi-a poruncit să mă culc la loc. în rest, nu mai știu absolut nimic. Să fi fost aceea sala de operație? Să fi fost stelele becurile de deasupra? Dar eu am văzut stele, ca de poleială decupată, nu becuri. Nu-mi amintesc să fi fost pansat, nu știu cum mi s-a cicatrizat tăietura. Parc-a fost într-un vis. Dar sentimentul că mama-mi ascunde ceva e o șiră-a spinării a vieții mele. Inadvertențe și stângăcii se tot adună, peisajul crapă în toate părțile, sub trompe l’oeil-ul lui pare-a fi ceva din altă lume. Ce-mi transmiți? *Ce* vrei să-mi spui?

31 ian. M-am trezit în dimineața asta cu două vise perfect limpezi în minte, eram foarte satisfăcut că o să am ce scrie aici. Dar pe unul l-am uitat cu totul între timp. Mintea mea e dusă cu sorcova, asta nu e nici o noutate. Primul vis, din miez de noapte, era cu adevărat neobișnuit de clar, ca proiectat de o camera lucida, cu tehnologie 3D pe deasupra. Stăteam la o

masă pusă pe iarbă, la umbra unei case neobișnuit de frumoase, o casă veche, cu o galerie de coloane la etaj, strălucind în soare. De fapt, era un complex de clădiri

540 în diverse stiluri și de diverse înălțimi. Pe când vorbeam cu comesenii mei, deodată se produce un cutremur puternic, și una dintre clădiri se prăbușește. Priveam spectacolul ăsta fără nici o emoție, de parcă nu ne-ar fi privit în nici un fel. Bine că nu s-a dus jos construcția principală, cea cu zeci de coloane grațioase, răsucite, la etaj. După o vreme, cum stăteam și mâneam, un avion vine-n viteză și intră în plin în altă clădire lipită de aceasta, ruinând-o total, dar fără explozie sau incendiu. „Vezi că ai rămas fără casă", îi spun zâmbind unuia de lângă mine, un vecin, căci acum știam că frumosul conac central e de fapt al meu. Vecinul dădu din cap, zâmbind și el. Eram totuși puțin îngrijorat: nu cumva atâtea catastrofe deodată mi-au șubrezit și casa mea? Atunci am privit-o mai bine: era o construcție uimitoare, geometrică și misterioasă, asemenea clădirilor imaginare din pictura italiană veche. Nu avea doar o loggia, cum crezusem, căci era cu mult mai înaltă. Avea cinci sau șase etaje, toate cu șiruri de coloane, iar deasupra se înălța un turn cilindric, colosal, ce sfâșia norii. Aici visul avea un hiatus, ca și când s-ar fi terminat iar apoi, în următoarea ședință *Rem,* s-ar fi reluat cu o anumită stângăcie, neconcordanță, ca în filmele greșit montate. Lângă casa mea, aceeași, era acum un fel de șantier: clădiri supraetajate, acoperite cu polietilenă. Deodată îl văd pe Gabriel, voinic și puternic cum s-a și făcut în ultimul timp (are, fără nici o exagerare, un spate de halterofil), făcând salturi incredibile de la un etaj la altul, și-n cele din urmă aterizând pe pământ. „Se dă mare în fața celorlalți copii", îmi zic destul de supărat.

Stau mult pe computer, sunt înrobit. Umblu haihui (după perdele, vorba polonezului) pe internet, cărțile sunt deja pentru mine ceva asemenea bucăților de

gresie cu amprente de trilobiți. It’s the wind of change, după cinci sute de ani de printare. Probabil, în zece ani n-o să mai avem nici presă, nici cărți de hârtie. Lumea se mută în virtual.

541

1 feb. Am recitit ieri Apocalipsul și, cu asta, am parcurs din nou întreaga Biblie, a nu mai știu câta oară. O lectură printre picături, cumva distrată și „cu inima împietrită", dar și cu accente de trăire a spiritului - uneori și literei - ei. Mintea mea e acum buretoasă însă ca un țesut degenerat, tumefiat, încărcat de un lichid tulbure. Ar trebui să aștept resorbirea lui înainte să mai încerc vreo aventură sapiențială. Deși Biblia nu e cu adevărat un text ataraxic, ci cuprinde în ea, extins până la halucinant și coșmaresc, paradoxul eristic: „Nu am venit în lume ca să aduc pacea, ci sabia." Biblia nu e contopirea fericită cu Tao, nici cufundarea în clara lumină din cartea morților tibetană, ci sfâșietoarea epopee a sufletului omenesc disputat de natura lui animală și cea divină. E povestea interferenței a două (sau mai multe) lumi, civilizații, culturi, specii chiar, poate. E dialectica tehnologiei privite ca miracol. E amintire traumatizantă și sumbră profeție. E istoria sângeroasă și destinul înspăimântător al umanității. E și singura promisiune a redempțiunii. Fiecare rând din Biblie se cere interpretat, tradus în ceea ce știm azi despre lume. Deocamdată, din tot ce putem înțelege (mult și puțin în același timp) se conturează o priveliște miltoniană, măreață și catastrofică. Apocalipsul e sinteza estetică a eshatologiei biblice, înluminiuri naive și fără harul din Epistole sau Fapte. E cel mai „medieval" text biblic, cel mai alegoric, mai depărtat de forța colosală, neliterară (de fapt,

metaliterară) a paginilor autentic biblice. Dar are o frumusețe a sa proprie, ca Iov sau Cântarea Cântărilor. Dacă vrem însă profeție, cu adevărat inspirată de Duh, ea trebuie căutată în Pentateuc, în Ieremia și Isaia, în Daniel, în Ezechiel și-n Evanghelii.

Acum câteva zile a murit Salinger, la vârsta patriarhală de 91 de ani. Nu mai publicase nimic de 45 de ani, nu mai vorbise cu oamenii de 25. încep să-1 înțeleg. Eu încă mai joc jocul, dar poate nu pentru mult timp. Fiindcă Salinger, ca

altădată Kafka, a înțeles că nu poți sfărâma fruntea pe care, în interior, ai scris cele mai minunate cuvinte ale tale. Că nu se poate înainta dincolo de *Esme* sau de *Omul care râde.* Cei care așteaptă capodoperele din seif o să aibă, mai mult ca sigur, o mare surpriză.

2 *feb.* Am băut prea multă cafea și mă simt „în stare de orice ebrietate", vorba lui Nino (cine-și mai aduce aminte de Nino și de Madi, care odată erau atât de adevărați, de firesc prezenți între noi? Nino, cu fața lui chinuită, cu privirea injectată, cu spiritul pe fast forward; Madi - cu buzele cele mai senzuale imaginabil și uriași ochi migdalați, decisă să se autodistrugă în cel mai scurt timp posibil - amândoi trăind în poezie ca pe o planetă îndepărtată). Nu sunt fericit, am un ghem de durere difuză în stomac. Dar de vreo două-trei zile am fost mirat să simt că aș putea scrie din nou, ca și când clopotul de sticlă, ca-n Sylvia Plath, s-ar fi ridicat deodată și-aș fi redevenit cel de acum 20, cel de acum 10 ani. De altfel, azi-noapte, târziu, am cerut să mi se deschidă ochii minții. Asta-mi doresc acum cel mai mult, când am părăsit, sper că pentru totdeauna, atâtea ocazii de

suferință absurdă. Și tot azi-noapte, deschizând brusc ochii, am văzut doar o clipă un bătrân plin de riduri, cu fața verzuie, zâmbin- du-mi (sau mai curând „râzând fără veselie la mine"). N-a fost un „vizitator tipic", căci n-a durat cele 5-6 secunde obișnuite, ci doar literalmente cât ai clipi din ochi, și s-a stins brusc, nu cu acel „fading" după care urma intrarea corpului meu într-un tremurat de se zgâlțâia patul. Restul nopții am privit, cu un soi de-ncântare absentă, un joc mescalinic de forme și culori pastelate.

Ieri am avut o seară frumoasă, cu umblat prin magazine, cumpărat daruri pentru cei de-acasă, mâncat la un McDonald’s decent, plimbat prin orașul înzăpezit, înnoptat. în zece zile plecăm la drum, și o câtime din viața mea se va fi încheiat.

543

3 feb. Merg la un prieten în Floreasca. Acolo nu s-a schimbat nimic din copilăria mea. Vară toridă, cu limite tăioase între lumini și umbre. Ajung la vilă, un fel de bloc mic, de fapt. Ciudat cât de vaste ferestre are, practic parcă apartamentelor le lipsește peretele din față. Adâncul lor e scufundat în umbră. Doar câteva sclipiri - muchii de metal, oglinzi, ochii celor din casă. Nu există geamuri de sticlă, sau, din cauza căldurii, toți au deschis larg ferestrele. Sunt scufundat în timp, am un copleșitor sentiment de apartenență. Miroase a tei, ca altădată. îl văd pe prietenul meu în mijlocul unui adânc de cameră. „Hei, salut", îi spun. El îmi răspunde foarte mirat, cu jumătate de gură. îmi dau seama că nu e el. „Scuzați, v-am confundat, îl caut pe domnul Niculescu... “ „Ah, opticianul... Stă la celălalt apartament... “ Dar e bărbos ca și vecinul lui, seamănă izbitor. îmi cer încă

o dată scuze și înaintez pe trotuarul încins către fereastra următoare. Sute, mii de ochelari de vedere scânteiază-n penumbră, așezați pe suporturi care ocupă toată camera. Intru direct prin cadrul ferestrei, înălțat de la podea la tavan, și trec în camera cealaltă. E un dormitor în mare dezordine, în pat e prietenul meu, și o undă de căldură mă străbate: îl iubesc foarte mult. „Cum ai ajuns aici?" mă-ntreabă zâmbind. „Păi pe drum. De fapt, locuiesc la 3-4 minute de Floreasca, hai, cel mult 10." „Păi, și ai venit așa?" Ce vrea să spună? îmi privesc mâinile și pieptul: ce chestie, sunt în pijama, pijamaua mea cu dungi albastre, proaspăt spălată, stând pe mine puțin încrețit. Mă schimb repede cu niște haine (ale lui?) și ieșim la plimbare. Pe stradă mă fulgeră un gând: nu cumva mi-a rămas pantalonul de pijama în patul lui, printre cearșafuri?

Apoi am visat că începusem romanul și nu puteam scrie un rând ca lumea. îmi veneau în minte numai platitudini. Sufeream enorm, dar scriam disperat mai departe. Iar

dimineața m-am gândit că ar trebui să scriu roman așa cum Sf. Pavel făcea corturi ca să-și plătească pâinea zilnică. Cred că e cea mai bună aproximare a situației mele. Dar... nu pot face asta, fiindcă... încă nu am coborât destul, încă nu sunt destul de smerit. încă mai am fumuri în cap, încă mai vreau semne, minuni și lucruri deșarte. în definitiv, n-a strălucit în jurul meu nici o lumină, „sau nu o am mai cunoscut".

„Păcatul originar" nu este o vină în sens moral, ci o deficiență tehnică: în cazul vieții pe pământ și în speță al speciei umane, el constă în reproducerea sexuată, care generează ca efect necesar moartea

indivizilor. Ne putem gândi la Yahweh, la „cel care este", „cel veșnic", „cel neschimbător" ca la o ființă care nu se reproduce sexuat, ci, poate, prin producerea unor copii care sunt „zecile de mii de zeci de mii" de îngeri văzuți de Enoch în preajma Celui Bătrân de Zile. O uriașă colonie în care ființe identice genetic sunt animate de unul și același Duh. Aceste ființe sunt non-sexuale prin excelență (deși masculine), și de aceea eterne. Reîntoarcerea la sexualitate (nunta cu „fiicele pământului") este cauza căderii unei părți a îngerilor. Drama umanității constă în apariția sufletului individual, a conștiinței, într-o ființă sexuată și, prin urmare, sortită morții. Conștiința, care-ar trebui să fie atributul netulburat al celor nemuritori, devine conștiința mortii, si beatitudinea se convertește în tulburare si chin.

Citesc *The Selfish Gene* de Richard Dawkins.

Reproducerea sexuată și evoluția prin selecție naturală ar putea fi o fază primitivă a dezvoltării vieții, un stadiu larvar în drumul către spiritualitatea pură, orice ar însemna aceasta. O altă dramă decurge de-aici: sentimentul că suntem adânc în trecut, la sfârșitul drumului către (ce ar trebui să fim) noi înșine.

Skinner - și uneori Wittgenstein - e peste tot în demonstrația lui Dawkins.

545

8 martie Mai bine de o lună de absență din această oglindă, în timpu-ăsta ne-am întors în țară, după o perioadă berlineză de submediocră amintire. Am fost fericiți când am ajuns, pe o ninsoare apocaliptică, după un drum de trei zile. Casa noastră era-ngropată-n zăpadă, n-am putut parca în fața ei, nici n-am putut deschide poarta troienită. Noaptea, la lumina

stâlpilor de neon filtrată prin fulgii deși, uriași, am deszăpezit aleea din curte și locul mașinii. Dar câtă exultare, câtă bucurie și speranță: Dumnezeule, eram iar acasă! Am descuiat și am aprins luminile: camerele erau reci, dar încremenite ca niște amintiri. Erau fotografic la fel, nici un fir de praf depus, nici o imaterială pânză de păianjen. Vremea nu vremuise în cele cinci luni de la plecarea noastră. Atunci mi-am dat seama că în fine am o casă, că la 53 de ani am un loc pe care-1 pot numi „acasă", aici, în pădurea tăcută și ninsă (dar care foarte curând o să se umple de flori albastre), am în fine un loc de care sunt adânc atașat. E poate ultima - și cea mai amplă - încăpere a nautilului meu. Cea care trăiește doar aici, în jurnal, cea neatinsă încă de ficțiunea care, dacă iluminează, falsifică în același timp. De când ne-am întors am muncit și-am alergat mult, până la gâfâială și la seri de zăcere neputincioasă, dar e un sentiment de mulțumire, de plinătate peste toate astea, indescriptibil ca zâmbetul femeii însărcinate. Suntem acasă și asta spune tot.

Ne-am revăzut prietenii cei mai apropiați, ne-am cumpărat o nouă mașină (un Citroen C3 urâțel, roșu *Lucifer* - Ioana era să renunțe când a auzit numele nuanței -, încărcat însă de dotări la un preț modest), am luat flori - bulbi, semințe și plăntuțe - pentru primăvara apropiată, mi-am realizat toate profețiile politice cumpărându-mi singurul obiect pe care mi-1 doream cu adevărat, un iPhone ca o jucărie de lux pentru un copil sărac (după ce, 30 de ani, maestrul și-a azvârlit lacrimile-n Styx „avec ce seul objet dont le neant s’honnore";

546 un schimb care pune-n abis schimbarea mea dintr-o ființă a nefericirii într-una a bucuriei - e drept, cu dungi de nefericire ca pe spinarea tigrilor bengalezi), i-am făcut lui Gabriel o zi de naștere cum vedeai doar în filmele americane, cu plafonul acoperit de baloane multicolore și cu un tort tivit cu artificii tumultuoase - Gabriel a făcut șapte ani și-a fost în centrul unei epopei școlare care pare să-și fi atins limanul la o frumoasă școală din Pipera -, am plătit iarăși la bancă o sumă enormă, dar nu atât de mare ca suma care ne-a mai rămas de plătit, așa că suntem iarăși cu contul vraiște, am făcut deci multe și nimic, ca niște oameni care trăiesc cu adevărat, care în fine simt gustul de fruct copt al vieții.

Literatura, în tot acest timp, a fost reprezentată de un *Hamlet* citit pe ecranul iPhone-ului. Și să mă ia naiba dacă n-am avut sentimentul că așa trebuie citit *Hamlet-,* derulând cu degetul mare textul pe ecranul delicatului aparat. De ce se chinuiseră elisabetanii să clădească teatrul *Globe* și să-n- trețină un cârd de actori, de ce transcriseseră cu migală tragediile shakespeariene în codice tipărite cu litere de lemn? Am întreaga operă a lui Shakespeare în mobil și mă distrează teribil să citesc oriunde, în metrou și-n autobuze, și acasă, în fotoliu. Civilizația cărții apune, a apus. Și noi, vechii protagoniști, o dată cu ea. E unul dintre semnele cele mai teribile ale schimbării vremurilor, poate ale sfârșitului lor, alături de cutremurele tot mai dese și de împietrirea inimilor.

în clipa asta nu-i mult de spus, și nici nu contează asta. Important e că jurnalul și viața mea merg mai departe.

11 martie Viscol ca-n decembrie, nămeți de zăpadă, vreme incredibilă, de o frumusețe feerică. Greu să mai ieși din pădure, nu-ți rămâne decât să citești scrisori din roase plicuri și să gândești la...

nimicul și ruina vieții tale de-o clipă. Azi e prima zi după câteva luni când, în ciuda țiuiturilor din

547 urechi, m-am simțit limpede, în stare să merg mai departe. Și când spun „limpede" mă refer nu doar la creier, ci și la oase: limpezi ca umplute cu apă-nghețată. Am simțit azi, toată dimineața, poate și fiindcă m-am trezit după 10, că vreau să scriu, chiar că aș putea să scriu. Că aș vrea să ies din izolare, că izolarea nu mi-a făcut bine. De fapt, am avut - și am mai departe - o senzație bună, și asta-i tot ce contează.

20 martie Orbitor a ieșit într-o anchetă „romanul deceniului". Ce cred despre asta? Cred că e o dimineață frumoasă de martie, cu pădurea înflorită, că sistemul digestiv îmi funcționează bine, că, la un etaj mai jos, Ioana și Gabriel dorm împreună în camera întunecată. Că sunt viu, acum, în clipa asta, că dincolo de asta nu-i nimic.

Să-ncerc să nu fac greșeli, să păstrez distanța. Să-ncerc și să mă-ntorc din vraja asta. Cristi îmi arată că se poate, el s-a întors după douăzeci de ani de absență. La mine au trecut deja trei.

O cățelușă albă, aproape un pui, dar cu țâțe umflate și decolorate caută prin gunoaie pe marginea șoselei. E de necrezut de murdată și slăbănoagă. A găsit o coajă, o roade cu poftă, în ciuda oricărui duet literar, nu se vede tristețe în ochii ei. în ciuda întregii literaturi de pe lume, ea-și vede de viață acolo, în peisajul de maidane și saloane auto din Pipera.

22 *martie* Timpul și-a încetinit cursul în ultimele zile, se apropie de autosuspendarea lui din zilele de vară. Vremea caldă, fierbinte aproape, scoate seva din pământ prin cablurile tulpinilor, o modelează în muguri, frunze și inflorescențe. Am intrat în muncile

de primăvară pe cele două petice verzi ale noastre. Am greblat iarba uscată, am semănat alta pe deasupra, am pus iederă și trandafiri - iar în vasul de la intrare, un micuț oleandru ce-și răsucește foile de dafin prin

548 aerul lipicios ne-am luptat cu vrăbiile care ne mănâncă semințele de iarbă, am udat totul bine, cu furtunul ce are la capăt un pistol portocaliu. Noaptea, felinarele noastre cu panou solar au început să dea din nou lumina lor spectrală. „Viața poate fi uimitor de frumoasă uneori", i-am spus Ioanei, cum ne beam cafeaua și ceaiul pe terasă. Eram în maiou ca un instalator. Mă trezisem după un vis care s-a repetat, straniu, în doar două săptămâni, după un scenariu aproape identic: sunt în primele luni ale relației mele cu Ioana, ea e foarte diferită de cea de acum, ambele vise sunt dominate de părul ei blond-cenușiu, greu, împletit în bucle și șuvițe sclipitoare. în ambele, Ioana mă părăsește. Rămân singur, sub apăsarea unei tristeți reținute, indefinibile, un sentiment unic, creat doar pentru astea două vise. Ioana e acum femeia altcuiva, eu sunt singur. Dar și dincolo de astfel de vise, m-am trezit diminețile astea cu o stare proastă: nările uscate, plămânii iritați, capul greu și predispus la somnolență. Abia după cafea mi-am mai revenit. Dar grijile persistă, vremurile grele sunt aici și parcă n-au de gând să plece. „Dumneavoastră ar trebui să vă convertiți popularitatea în bani", îmi spune cineva. îi spun că nu știu să fac asta. Și că, oricum, cursul gloriei e foarte prost la bursă. Mă tem, mi-e frică, de fapt, că nu voi mai face față, că nu voi mai putea câștiga destul. De când am venit mi-am drenat resursele într-un ritm de-a dreptul bolnav, și nu sunt semne de relaxare. Mă tem de vacile slabe, de ochii lor, de vinișoarele roșii ce le brăzdează albul ochilor. Nu e nimic de făcut, panta e aceeași, întrebarea e cât de repede poți fugi în sus pe scara rulantă care coboară. Mă mențin deocamdată pe loc, cu un efort tot mai mare, cu puteri tot mai slabe.

Mi-e foame continuu, mănânc mult mai mult ca de obicei, ca și când primăvara asta ar trebui să cresc și

eu, să dau lăstari și muguri, să susțin vrăbiile scandalagii. Mi-am luat o altfel

549 de hrană: pe noptieră am acum 7-8 cărți, mai curând ciudățenii, căci romane încă nu pot citi: cărți populare, Diogene Laertios, comedii de Shakespeare, Sei Șonagon... Scrieri mai ascunse de Sadoveanu: *Nopțile de Sânziene, Vremuri de bejanie..., Paștile blajinilor...* Ce le unește, oricât de ete- roclite ar fi? Sila mea de literatură în sensul actual al cuvântului. Nu vreau să scriu roman, aud tot mai limpede strigătul ăsta în mine. „Nu roman, nu roman..." Dar ce? Ce, dacă nu roman? Glasul din mine tace aici ca peștele.

M-am împotmolit cu transcrierea poemelor din *Nimic.* Nu mi se mai par la fel de proaspete, nici măcar la fel de bune ca acum o lună. Dar o s-o reiau, căci vreau să am cărțulia asta în computer.

în oglindă, semăn tot mai mult cu mama. Șocant, excesiv de mult în ultimul timp. „Victoraș semăna cu maică-ta ca două picături de apă“, mi-a zis tata odată. Nu cumva, asemenea melcilor, care sunt la tinerețe masculi și apoi femele, devin, pe măsură ce trece timpul, falsul meu geamăn Victor, fals în realitate și atât de adevărat psihologic?

Am văzut 77? e *4th Kind,* film despre „alien abductions". M-am speriat, nu de ororile din film - cu superflua lor glazură akkadiană -, ci de amintirile mele resuscitate, acele puncte stranii din viața mea care ies la suprafață de câte ori ating subiectu-ăsta. Suntem vulnerabili asemenea celor ce dorm: cei treji, văzătorii, veghetorii, le Horla se pot apropia nevăzuți, cum te-ai apropia de un orb, pot fi oricând lângă noi, în noi. Ar fi, în cazul meu: dispariția neclară a lui Victor (la ce vârstă? cum? unde îi e mormântul?); operația dentară și stelele văzute pe bolta de deasupra; înspăimântătoarea experiență de la 16 ani

- lumina orbitoare, zgomotul amplificat la infinit și care s-a repetat de 2-3 ori; smulgerea brutală din pat, cu cearșafuri cu tot, și izbirea mea de perete, pe când dormeam, după-amiază, în camera din Ștefan cel Mare (s-a

550 mai repetat o dată, mai puțin dramatic) pe la 22-23 de ani, cred; chipul unei ființe scunde, care rânjește cu o gură fără dinți, la căpătâiul patului; „mama", cu același rânjet, cu care fac sex pe un fel de mușama (femelă neumană, cel puțin de asta sunt sigur); întâmplarea de la Neptun, care deschide seria „vizitatorilor". Globul rarefiat de lumină ce se pierde în largul mării; vizitatorii. Nu știu dacă să adaug aici și amintirea vizitei la policlinica „Mașina de Pâine", analizele dureroase și stranii care mi s-au făcut atunci (și ale căror urme le port și azi). Am bănuit mereu o amintire-paravan aici pentru ceva mai adânc îngropat în timp. Dar vreau să scriu despre toate astea?

27 *martie* Sau poate 28. Am dat un interviu în care, lejer și în trecere, i-am atins pe doi-trei măgari de critici. între multe altele. Urmarea e că totul a fost împachetat într-o poveste de scandal: „Cărtărescu îi desființează pe critici", „Criticilor mei" - titluri cu litere de-o șchioapă. Dintr-un fleac au făcut un caz, un scandal. Au cerut apoi la telefon părerea celor vizați de mine, ca și celor nevizați. Mai mare sila, mai mare râsul. Nemuritor Trahanache: „Ah, țe coruptă soțietate..."

Nu criticii sunt acum problema mea. Ci că m-a părăsit orice încredere-n mine și orice strop de inspirație. Tot ce-am făcut ca să ies din vraja asta a fost inutil. Nu pot începe nimic, nu e nimic coerent și închegat în mintea mea. Am o crampă. O pană. Nu pot începe. Nu pot scrie prima literă. Orice altceva e secundar (de fapt, mai e încă ceva ce nu poate fi

mărturisit aici - căci jurnalul meu nu e un confesional), îmi va fi tot mai greu să mă privesc în ochi, când mă bărbieresc, în oglindă. Pot suporta neînțelegerea și resentimentul țesute cu migală în jurul meu, dar ce mă îngrozește e cotidianul dispreț pe care-o să-1 primesc din partea mea însumi, ani și ani în șir.

551

Citesc revistele culturale. Mi se par stranii și-ndepărtate, ca niște studii despre viața-n savane sau în tundra siberiană. Fiecare cu mica lume din jurul ei, cu micul sunet distinct al fiecărei voci. Articole, recenzii, câte-o pagină de poeme. Niciodată însă nimic de spus, mai mult, grija ca nu cumva să se spună ceva, sentimentul de indecență la spunerea a ceva adevărat, puternic sau important. Rutina cădelnițată a articolelor, meschinăria polemicilor, pietatea și impietatea puse pe-același plan. Sentimentul de specie ce se stinge, pentru care nimic nu mai contează cu adevărat. Sigur, multe voci decente, inteligente, cu umor uneori. Dar de ce continuă totul la nesfârșit? De ce revistele împlinesc 10 ani, 20 de ani? Cum e posibil să-ți duci viața, de la o săptămână la alta, în rutina, orbirea și abulia asta? Care e sensul acestui efort, când nimic nu se-ndreaptă spre nimic? E atât de straniu că trăim într-o mică cultură de la marginea Europei, că avem și noi autori, edituri și reviste, cum au și tunisienii, kampuchienii, singa- poreenii, jamaicanii, sârbii, kilgundienii și terienii... îmi imaginez lumea de peste mii de ani, când vom locui pe milioane de planete, fiecare cu viața ei literară. Cred că, și dacă m-aș fi născut atunci, aș fi nimerit pe cea mai obscură, undeva la marginea universului cunoscut. N-aș fi scăpat nici acolo de vreun critic cumulard de funcții

și poziții, dar măcar ceva mai evoluat, poate, deși câteva mii de ani sunt o clipă în istoria unei specii.

încerc să mai citesc, printre picături. Comedii de Shakespeare, deocamdată. Foarte amuzantă *Nevestele vesele...,* dar *Cum vă place* nu mi-a plăcut prea mult. O perlă însă în cochilia cam zgrunțuroasă: Jacques-melancolicul, probabil cel mai plauzibil alter-ego shakespearian, cu faimosul, pe drept cuvânt, „lumea-i un teatru, oamenii-s actori".

Mă-ntreb când o să ia jurnalu-ăsta o turnură pozitivă, un tonus stenic? Nu mai țin minte ce-nseamnă speranța. Asta mi-aș dori acum, în groapa asta: de doi bani speranță.

552

29 martie Neliniște, frică paranoică de viitor. Curând, s-ar putea să clacăm financiar. Ani de zile am trăit din articole. Se pare că se închide robinetul. Cu asta, brusc, mai mult de jumătate din tot câștigul nostru se duce. Nu avem rezerve, iar cheltuielile sunt dincolo de puterile noastre și nu le putem reduce fără să reducem totul. Sunt vremuri mizerabile, nu știu ce vom face. în plus, pentru Ioana e o zi decisivă, astăzi, când probabil o să ia doza de iod radioactiv. Eu, la rândul meu, voi începe o lungă și chinuitoare perioadă de reconstruire a dinților. Școala lui Gabriel ne costă pe puțin o treime din venituri, și unul dintre cele mai triste gânduri ale mele e că am putea s-o abandonăm. Dar dacă lucrurile merg cum merg, n-o să avem alternativă. Toată speranța mea acum stă în cărți. O să scot, ca un fel de gest sinucigaș, o carte pe care altfel aș mai fi ținut-o mult și bine în sertar. Va fi desființată de critică și va adânci neînțelegerea în care trăiesc. Dar nu am de ales, alte soluții sunt de neconceput. Fac eforturi să nu intru în panică, încerc să mai citesc *{Viețile filozofilor},* transcriu mai

departe cartea de versuri... Mi-e greu, sunt momente grele.

3 apr. Zile foarte stranii. De multe ori mă simt într-un vis. Peste colțul nostru de lume curg nori deja de vară, nori generici, din toate verile deodată. E și motivul pentru care mă simt din toate timpurile. în toropeala mea, ajunsă acum felul meu de viață, nu mai știu, de multe ori, ce vârstă am și în ce regn al conștiinței mă aflu. Am paisprezece ani, am 26, apoi am numai un an și jumătate. Sunt scurtcircuitări ale cablajului meu interior. Și cu cât hipnoza e mai adâncă (privesc pe fereastra mea îngustă, ca de cazemată, la norii ce fug mai repede ca anotimpurile), cu atât imaginile sunt mai limpezi, ca-ntr-un strălucitor autostereoscop cerebral. Plutesc în mijlocul camerei mele. Nu ating podeaua, nici pereții.

Sunt total disponibil, și-aș da orice să știu pentru ce. E singurul fel în care pot spune că sunt încă adolescent. Vreau să mă lungesc pe pat și să dorm, dar nu pot atinge strania suprafață a patului meu. Plutesc la un metru deasupra lui, total relaxat, visând.

De săptămâni întregi lâncezesc. De când Ioana e radioactivă și nu mai dormim împreună, și ne vorbim din colțuri opuse ale camerei (iar ăsta nu e vis, ci „the real thing"), simt și mai tare că ața balonului s-a rupt și că mă înalț în adâncul albastru al cerului. Acum iodul radioactiv îi distruge tiroida, partea ei hiperactivă. Ioana a plâns azi cu disperare în câteva rânduri: „Vreau să-1 văd pe Gabriel mare.“ l-a ajuns și ei: zece luni de luptă cu boala. Eu dorm în birou,

pe sofaua desfăcută. Nopțile mi-e frică. Toată casa vuiește. Urechile-mi urlă oricum, de peste doi ani nu mai știu ce-i liniștea. Dorm rău, parcă nici nu dorm.

Am terminat Nimic și vreau să-1 public undeva. E o carte OK. E ea însăsi diferită de orice si oricine. E o fată a mea, rămasă obscură timp de două decenii. îmi place, e singurul gen de poezie care mi se pare acum (și de 20 de ani încoace) suportabil. Dar e așa de trist că poezia trebuie să se dezică total de ea însăși ca să mai fie suportabilă. Și că nu mai poate fi mare, genială, nobilă, generoasă, ci doar atât: suportabilă (superlativul absolut al poeziei de azi).

în rest, ca de-atâția ani de zile, îmi amân mai departe scrisul și viața.

4 apr. Paștele. Pessah. Trecerea pe alături. E slujbă televizată la Patriarhie. Inima mi-e complet împietrită. Măcar însă pot spune cu mult mai multă convingere ca alții: Hristos a-nviat! Căci adevărat a-nviat.

10 apr. închis în camera mea, plutind între două lumi, străin oricăreia dintre ele. Nu mai sunt nici scriitor, dar nici trăitor. Când ies în grădină și privesc structurile complicate din care ies florile de cireș, pielițe și coji verzi, strâmbe și zbârcite cu grație, nu fac decât să mă-ntreb cum ar putea fi ele descrise-n cuvinte. Când încerc să scriu ceva, ciripitul vrăbiilor mă trage afară. Trăiesc din nou momente foarte grele, de frică intensă și abandon.

Am dat la Humanitas *Frumoasele străine* și *Nimic,* două scrieri pierdute și care-o să rămână pierdute

oricât le vor găsi alții. Dar nu le pot găsi eu însumi. *Nimic* e făcut cu camera în mână, e un homemade movie mai cinstit decât toate celelalte cărți de poezie ale mele, dar asta e singura ei calitate. Cealaltă e „arta povestirii în desfășurare": o luptă obscură într-o zonă necunoscută, despre care istoria nu a aflat. Sunt scrierile mele disprețuite, de fapt nedestinate publicării, postumele mele din timpul vieții. Nu-mi pasă de soarta lor nici cât negru sub unghie. Dar e și un revers aici: cărțile mele bune le-am uitat. Cele de-acum sunt în mintea mea, de fapt nu acolo, ci în forma corpului meu. Primele îmi erau cochilii infinit, absurd de largi. Cele de-acum mă arată cum sunt, ca niște colanți față de togile de altădată.

în fiecare noapte sting toate luminile din casă și urc apoi, în beznă absolută, scările spre dormitor. Beznă absolută, ca și când n-aș avea ochi, nici n-aș ști că există vederea. Urc pe trepte, atunci, care nu există. Mă țin de o balustradă care nu există. Nici trupul meu nu mai există. Sunt un spirit pur care, din vreme-n vreme, atinge câte ceva, ca niște bruște mănunchiuri de existență. Sunt un spirit cuprins de frică, frică la fel de întinsă ca întunericul. într-o lume care-i numai lumină și fericire, eu port cu mine un felinar de-ntuneric. Merg într-o sferă de beznă absolută, pâlpâitoare. Iar lumânarea asta a incomunicării și fricii nu se va stinge niciodată.

555

Citesc mai departe Herodot pe iPhone, oricât de absurd ar fi lucru-ăsta. Formidabil povestitor. Analepse și prolepse întrețesute în inextricabile capcane narative. Lumi care nu pot să existe decât în fabulă și vicleim, și care totuși au fost. Bătălii între mușuroaie de furnici, fiecare de alt soi, cu alte

apendice baroce și monstruoase. Oracolele ca niște ganglioni nervoși ai imposibilei Lumi Vechi. Istoria în emergență din istorii, din istorisiri. Un spirit robust, limbut uneori, dar mereu cu substanță, înclinat spre „interesant", dar în limita (de sus a) verosimilului. într-un fel, lectura pe mobil (ca și-n cazul lui *Hamlet)* nu adaugă prea mult hybris acolo unde textul mustește deja de paradox și heteroclit.

Cyrus, ca și Romulus, ca și Moise, e copil sortit pieirii și supraviețuitor prin miracol. Și el a supt de la lupoaică, măcar într-una din variantele poveștii lui. Toți trei au fost copii ai Zeului. Romulus s-a-nălțat la cer („de-acum mă veți numi Quirinus"), mormântul lui Moise n-a putut fi găsit, iar Cyrus - dacă nu mă-nșel, Biblia îl numește un instrument al lui lehova. Nu știu cum a murit, dar voi nota aici când aflu.

Faraonul Pheron ofensează Nilul, aruncându-și spada-n apele lui umflate, și e lovit imediat cu orbire. E orb zece ani, după care oracolul îl anunță că pedeapsa lui a luat sfârșit. Ca să se vindece, trebuie să-și spele ochii cu urina unei femei care-a fost mereu credincioasă soțului. După mii de încercări, începând cu urina propriei soții, în sfârșit faraonul se vindecă. Adună apoi toate femeile cu excepția ultimei și le dă foc. Pe ultima o ia de soție.

Cum poți inventa asemenea povești? Și totuși ele-ar trebui să viermuiască-ntr-un roman „istoric" ca să-i dea interes.

11 apr. în altă cameră, mai jos, Gabriel citește silabisind, Ioana își corectează cartea-n biroul ei, iar eu, aici, lângă nori (și ce nori: de opt ori împăturiți, ca-n pastișa japoneză-a lui

Pound), mă gândesc la cartea mea, la *Nimic.* „La ce

se gândește? La nimic. Numără florile care cad.“ Mă mai gândesc, în pastișa mea japoneză, la cireșul din spatele casei, care a-nflorit deși e-n doar al doilea an, și are exact 16 flori, pe trei vârfuri cu smocuri de frunze umede și zbârcite. Aseară am ascultat multă muzică pe You Tube și mi-am readus aminte de *Bright Eyes.* Nu știam *Dear Friend* al lui McCartney, absolut sfâșietor - Lennon trebuie să fi avut cristal de rocă în loc de inimă. De fapt însă, nu mai pot scrie-aici aproape nimic din ce-aș vrea cu adevărat să scriu, în parte pentru că nu mai pot avea comerț cu mine însumi, înstrăinat cum sunt de mine ca de-o insulă pe care-am părăsit-o și care se mai vede ca un miraj în zare, în parte pentru că am decis să trăiesc între oameni și nu să fiu un monstru semi-dement, în fine-n a treia parte - dar sunt de fapt zeci și sute, obscure, încălecate, livide ca lujerii unei plante predominant subterane - fiindcă organele-s sfărmate, sfărmate pentru totdeauna. Nu mai pot scrie ce vreau să scriu, dar aș putea scrie măcar ce nu vreau, așa cum, când n-ai ochi negri, săruți și albaștri. Dar eu sunt îndrăgostit - fără speranță - de ochii mei negri, pe care i-am sărutat atâta vreme, întors asupra mea în a patra dimensiune ca un contorsionist logico-metafizic, atât de-ndrăgostit, încât ochii albaștri-aurii ai romanului meu nu vor fi, poate, sărutați niciodată.

A apărut primul *Orbitor* în Olanda. Asta după ce, acum 5 ani, editorii lui *Travesti* nu mai voiau să audă de Cărtă- rescu. Nu-mi mai fac nici un fel de iluzii în privința cărților mele traduse. Experiența Suhrkamp mi-a ajuns și m-a edificat. Nu voi fi niciodată, acolo, mai mult decât un autor din Est, automat de rangul al doilea. întreabă-mă însă dacă-mi mai pasă. Cât de bine-1 înțeleg pe Holderlin, închis patruzeci de ani în turnul lui și scriind numai poezii despre perindarea anotimpurilor. Nimic altceva nu merită scris pe lume.

I-au trebuit Europei o mie de ani de sofisticare ca să ajungă la

557 simplitatea - la despuierea - Zen. Acum, când îngenunchez zilnic ca să văd dacă i-au mai dat frunze iederei mele, mi se pare că asta e cea mai adevărată și mai pioasă îngenunchere.

13 apr. „Slăvită Mâță a Curții avea titlu de noblețe și se chema Myobu no Otodoto." Din Sei Șonagon. Dac-o să am cândva o pisică, așa o să-i zic.

Azi îmi iau decorația de la francezi. Mărul din curte m-a decorat și el cu o coroniță de boboci crăpați, prin care se vede roșul florilor viitoare.

16 apr. Două fete pe un blog: „Am 22 de ani, ca și tine. Mamă, ce de viață mai avem înainte!"

20 apr. Norul de cenușă islandez mi-a împiedicat plecarea la Stockholm. Plouă, sunt somnolent și deprimat. Mi-am terminat ieri corectura la *Frumoasele străine,* iar azi sunt liber, singur și trist.

Citesc mai departe *Istoriile* lui Herodot pe iPhone, în metrou, acasă, pe stradă, unde se nimerește. Intre sutele de povești crude și barbare de-acolo, câte-o dovadă că acele fiare cu sabie de bronz în mână erau oameni mă topește. Un tiran se teme de o profeție: că un copil abia născut va ajunge să-i ia locul. Atunci trimite nouă soldați să ucidă copilul. Ajung în satul respectiv și mama, inocentă, le arată copilul. Primul soldat îl ia-n brațe și se pregătește să-ndeplinească porunca: să zdrobească sugarul de pământ. Dar se-ntâmplă ca acesta să-i zâmbească. înduioșat, soldatul îl dă în brațe la al doilea, care nici el nu-1 poate ucide. Urmează al treilea, al patrulea, până la ultimul. Zâmbetul copilașului îi salvează până la urmă viața.

Nu mai visez, nu mai pot imagina. Un farmec trist și ne-nțeles puterea mea o leagă. Ioana-mi vorbește numai despre boala ei. Nimic din ce se-ntâmplă (lansări, întâlniri

558 cu prietenii, vești din afară) nu mai are nici umbra vreunui sens. Nu scriu, deci nu sunt. Asta e adevărul: umblu de ici-colo ca un mort viu.

21 apr. Xerxes, la Hellespont, pe o înălțime, își privește armata defilând: două milioane și jumătate de combatanți, iar cu auxiliarii - cinci milioane și jumătate. Peste două mii de corăbii, care umplu strâmtoarea. Pe tronul său de marmură, regele simte cum pieptul i se umflă de mândrie. Jubilează la trecerea națiilor, fiecare în portul și cu armele tradiționale. Apoi însă începe să plângă. Unchiul său îl întreabă de ce, iar Xerxes îi răspunde: „Mă gândesc că nu vor trece o sută de ani si toti acești oameni vor fi morti." > > 1 1

Petalele mărului meu se desfac, una câte una, într-un soare orbitor. E dimineață și mâna Maicii Domnului e încărcată de rouă. Niciodată în curtea mea - și poate niciodată pe pământ - n-a fost mai multă lumină. Dar nu-mi pun ochelarii de soare.

încerc să mă gândesc la un text pe care mi-ar face plăcere să-1 scriu. Ar trebui să forțez, să fac ceva. Sunt ca un vânător care, camuflat în ungherul său, la vreme de iarnă, lasă să-i treacă pe dinainte pâlcuri de cerbi. Coarda arcului său rămâne destinsă. Căci vânătorul nu mai vânează pentru hrană și nu mai vede cerbii ca pe o pradă. Vânătorul nu se mai vede pe sine ca vânător. își privește arcul: cât de ciudat se răsucește bucățica rămasă liberă, la capăt, a mațului de oaie... ce desen delicat închipuie fibrele de lemn, lustruite de-atâta folosire... Apoi vînătorul își privește mâinile: pe degete are inele de cositor și de aramă. Ce mai e vânătoarea pentru el? în valul de zăpadă

proaspătă de pe mâneca lui deslușește sclipirea steluțelor hexagonale.

De fapt, aș vrea să scriu poezie, nu roman sau povestiri. Aș vrea să pot exprima simplu, ca în *Nimic* (dar și mai rudimentar) melancolia vieții care trece.

559

24 apr. Oricât mi-ar crește „standingul", văd că tot pe un colțișor de masă scriu (înainte printre farfurii, acum pe un birou mare, dar plin de lucruri), tot cu un pix pe un caiet de doi bani. Aici, în zona asta, nu s-a schimbat nimic. Zumzetul continuu al ventilatorului din laptop face pereche bună cu tiuiturile mele din urechi. Nu e niciodată liniște, nu mai *» » **
știu ce-nseamnă.

Am visat azi-noapte în mai multe rânduri. Mai întâi, eram într-o sală mare și înecată în umbră, ca de cinema sau de bâlci, unde se înghesuiau foarte mulți oameni, familii întregi, lume populară, veselă și grosolană, îmbrăcată prost, în haine grele de toamnă. Toți se așezau pe bănci lungi și așteptau să înceapă ceva, dar nu-mi dau seama ce, nu eram deloc atent la asta. Stăteam și eu între ei, și la un moment dat am observat că fetița unei femei era despărțită de familie, stătea la dreapta mea, pe când părinții ei erau la stânga. M-am sculat și-am făcut schimb de locuri, la care femeia mi-a spus „mulțumesc" și a adăugat ceva de felul „Să vă păzească Dumnezeu", dar mai impresionant și mai nepotrivit cu situația, la care eu, mirat, am răspuns mecanic: „să dea Dumnezeu"... Vorbele femeii m-au mișcat adânc. Familia asta s-a sculat curând și-a plecat, oamenii erau în general plictisiți de „spectacolul de pe scenă", care o fi fost el. Pe locurile lor s-au așezat alții, unul dintre ei îmbrâncindu-mă destul de tare. M-am uitat la el, și indignarea mi-a pierit repede: era

un bărbat cu ochi sclipitori (de la lumina ecranului de cinema?), cu înfățișare gravă, înalt și puternic, într-un palton negru. Din tâmpla dreaptă îi ieșea un fel de creastă de carne, asemenea unei ciuperci de iască ieșite din scoarța unui copac. Excrescența avea contur neregulat și măsura 4-5 centimetri de la suprafața pielii. Era tragică, fascinantă. Și acest bărbat a plecat, pentru ca locul să-i fie luat de un ins gras, cu hainele cră- pând pe el și cu capul și haina pline de o mătreață cafenie,

560 pumni întregi, care se răspândea și-mprejur. Mi-era groază să nu fac și eu boala sa sinistră dacă zgrunțurii aceia mă atingeau. Am ieșit în fugă din sală și dus am fost.

Apoi am visat că începusem să-mi scriu romanul: cineva mergea pe o stradă, noaptea, printre case străvechi, cu fațadele luminate stins. Descrierea lucrurilor se confunda cu lucrurile însele. Mă simțeam umilit că nu puteam face să se-ntâmple nimic: pur și simplu o privire fără trup se deplasa pe o stradă anonimă, cu clădiri vechi. In fine, dimineața s-a mai întâmplat ceva, îmi aduc aminte doar un titirez de plastic rotindu-se-n cercuri. M-am gândit să scriu o carte total onirică, un vis de la un capăt la altul, la fel de radical ca în Kafka.

Recitesc *Bhagavad Gita.* Vocea de gong de bronz a lui Krishna.

Nici n-am apucat să scriu o pagină, că Gabriel m-a gonit de la colțișorul de birou, așa că m-am refugiat lângă geam și scriu pe genunchi. Cerul e-nnorat și totuși luminos, paginile caietului pâlpâie, parcă, de umbre și lumini. Unghiile mele au dâre drepte, cum a fost fabricată cheratina lor. Pielea degetelor îmi e zbârcită ciudat, furtunele venelor ies în relief sub suprafața ei. Sunt un conglomerat uriaș de celule vii.

Eul meu, eu însumi, departe de a fi indestructibilul și imuabilul și mereu liniștitul Atman, parte din inteligența universală, e doar interfața psihică a unui animal social. Mă voi topi în neant, oricum l-am numi, chiar și inteligență universală. Voi dispărea ca și când n-aș fi fost, ca și când nimic și nimeni n-ar fi fost vreodată.

26 apr. încerc să încep *Theodoros* și eșuez total. N-am scris nici o literă. Nici măcar nu simt o rușine nimicitoare, ci doar una difuză, lăptoasă. Nu pot să scriu, nimeni nu mă mai ajută. Am fost lăsat de capul meu. Nu e nimic de făcut, am să mai încerc și mâine, și poimâine. Ce poate face impotentul,

561 fie și cu cea mai voluptuoasă femeie în pat? Mă simt uscat pe dinăuntru, lemnos, fără speranță.

în vis, scriam un poem despre o frezie galbenă, dar îmi ieșea artificios și bombastic. „Mai bine las tot zațul ăsta literar la o parte și scriu ceva sincer", mi-am zis, și am urmat: „o frezie galbenă plină de stropi de la ploaia care-a trecut". Vedeam floarea, cu toată delicatețea ei japoneză, pe fondul unui zid tencuit cenușiu.

3 mai Să scriu versuri, oare? *Asta* vreau să scriu?

Mă plimb și conversez liniștit cu o fată pe un bulevard aglomerat, când îmi dau brusc seama că sunt gol-pușcă, iar ea e doar în bikini, cu sânii la vedere. Spaima atavică a goliciunii, regresul spre zona primei copilării.

Nu mai știu să scriu, scrijelesc cuvintele cu stângăcia disperată a ciungului care reînvață să scrie cu mâna cealaltă. Rămân la suprafață, nu pot pătrunde prin pagină cu plugul meu tocit, cu penisul meu bleg, cu pumnalul meu frânt. Nu mai știu ce să

fac, cum să ies de aici. Nu mă mai ajută mintea, degetele, Dumnezeu știe cine și ce. De peste trei ani nu mai cunosc decât disperarea asta mocnită. Ce să fac? Să-mi smulg părul din cap? Să-mi trag un glonț în cerul gurii? Să plec undeva unde nu mă știe nimeni? Ce e de făcut când te-au părăsit zeii? La cine să te mai rogi? Am tăcut, am răbdat, am așteptat cu privirea umedă și canină un semn de la Stăpân. Dar stăpânul a dispărut și urlu pe ruine fumegătoare. Stau aici, ridicol, demn de scârbă și de milă, umilit în propriii mei ochi. N-am fost niciodată mai părăsit și mai chinuit ca acum. A ajuns funia la par: nu se mai poate! Și totuși trebuie să se poată, decenii întregi va trebui, poate, să se poată.

Am fost la Amsterdam și la Haga, am fost numit „unul dintre cei mai mari scriitori ai Europei de azi", am fost tratat cu o deferență atât de stânjenitoare, că m-am pus special în

562 blugi și tricouri și-am vorbit simplisim, ca să mai echilibrez balanța. Iar cartea mea olandeză e, și ea, cea mai opulentă, mai masivă și mai princiară ediție pe care-am avut-o vreodată: un cărțoi uriaș cu supracopertă albă peste coperta de pânză roșie strălucitoare. Orașul negru de soare, arzând circular din ținta canalelor, plin de biciclete hodorogite și de femei uimitor de frumoase, Amsterdamul în care-am trăit cândva opt luni de zile, pe când aveam altă femeie, alt copil și eram altul, m-a topit cu farmecul lui: e un oraș pentru câteva zile, un oraș-escort de lux, ce se fanează rapid la drum lung. Dar pentru 2-3 zile e minunat, îți dă iluzia îndrăgostirii și plăcerea intensă a sexului sortit uitării. Nu puteam crede că mă plimb din nou printre casele flamande ce fac zid neîntrerupt, curbat de gravitația canalelor în care șlepurile și casele plutitoare, cu mușcate-n ferestre, ard pe rugul cu flăcări moi al valurilor. Am umblat printre acele reflexe rotunde și moi, printre nămeți de biciclete și vitrine cu păpuși de porțelan și degetare de alamă, pe drumul atât de știut ce are gara ca o barieră la capăt, am fost în piața mare, cu palatul reginei, catedrala și muzeul doamnei Tussaud, apoi în triunghiul sferic al pieții Spui, și nimic nu era real, norii de deasupra erau din *Orbitor,* firește, firește. Căci atunci, în ’94, a început totul, uluitoarea halucinație în care-am trăit 15 ani, ca și sevrajul crunt de acum. A început în cămăruța Hankăi din Waatergraaf- smeer, de opt metri pătrați, unde totuși a-ncăput fluturele acelei zile ploioase. îi țin minte ca azi aripile de purpură și smoală, muiate de apă când se zbătea în burlan. L-am scos de-acolo cu tija aspiratorului și l-am privit o oră-ntreagă cum se usucă, se îndreaptă din toate segmentele sale, se cabrează ca un cal de luptă, își întinde tot mai mult aripile, își rigidizează antenele cu măciulii în vârf și se-aruncă în golul străzii, printre stropii mari și aurii ai ploii cu soare.

Mi-a apărut și în țară *Frumoasele străine,* o carte *take it or leave it,* despre care nu se poate spune nimic. O carte

563 ostensivă, ar fi spus W. Mult mai tare mă intererersează acum cartea de versuri, *Nimicul* meu atât de prețios, acum, când am pierdut totul.

Constipația gândirii mele produce grăunțe, uscate la maximum, de nefolosit într-o compoziție oarecare. Echivalentele primului sens dintr-un dicționar. Tot ce scriu (adică articole și alte parafernalii) se constituie într-o succesiune de afirmații tranșante, fără comerț între ele, fără conexiuni sau atractori simbolici. Mâncărurilor mele le lipsește sosul, sunt „grătare" sfarogite. Este exact ce urăsc în orice scrieri, dar ce scriu acum din lipsă de alternative.

Aici, acasă, e soare fierbinte de iulie, Gabriel chiar a făcut ieri insolație. Dincolo de asta aici, în Băneasa, e, mai departe, paradisul. Ne-am plimbat aseară prin pădure, doi oameni (aproape) mari și trei copii, am privit lung și de aproape inflorescențele de rodul-pământului, ne-am încâlcit în tunelurile de lumini verzi-transparente și umbre verzi-negre, am adunat lemne putrede de pe jos și ne-am luptat cu ele... Cei doi băieți au cules brațe de flori sălbatice pentru singura fetiță. Ioana, cu aerul ei recent de tristețe și însingurare, avea părul tivit de lumină. Ne-am adunat cu toții în jurul câte unei scorburi mișunând de o nuntă de furnici înaripate. Apoi băieții s-au jucat cu nefericite specimene de vaca-Domnului. Viața trece, a și trecut, vara se deschide larg și inutil în fața mea, pentru că eu nu mai pot fi nici fericit, nici eu însumi atâta vreme cât nu pot scrie.

„Norocosule!" - îmi vine în minte, o dată la zece ani, acel singur cuvânt pe care mi l-a aruncat o fetiță printre gratiile de fier forjat ale unui gard de pe, cred, Domnița Ruxandra, pe când, puști de 17 ani, slab mort și inconștient de sine însuși, mă duceam spre liceu cu servieta în mână. De ce fetița aia foarte brunetă m-a privit în ochi din curtea casei vechi, cu

tencuiala îngălbenită? Ce-a însemnat cuvântu-ăla? Că trăiesc într-o carte?

564

12 mai Perioadă frământată, împrăștiată, confuză. Valuri de sentimente, de emoție și frică, viață haotică din care nu poți alege nimic. Nopți chinuitoare, vise triste, treziri ca pe altă planetă, ca în lumi străine. Drumuri prin orașul fierbinte, înăbușitor, cu clădiri interbelice profilate cubist pe cerurile întinse la nesfârșit. Nori albi de vară, încremeniți si totuși în mișcare continuă, si noi solidari cu ei, miscându-ne o dată cu ei către sud, către undeva. „J'aime Ies nouages..." Am fost în fiecare clipă a vieții mele încărcat emoțional, neliniștit, panicat de atâta arsură interioară. îndrăgostit, dar de nimeni, terorizat, dar în absența vreunei amenințări. Nu pot înțelege. E cumva viața mea din adolescență, ca o nouă dentiție. Ieri, cum mergeam foarte încet prin caniculă în dreptul Palatului Regal și al BCU, aveam sentimentul că sunt cu 35 de ani mai tânăr, că era prima mea ieșire în orașul impetuos, modern și strălucitor pe care, deși născut aici, nu ajunsesem să-1 cunosc încă, fiindcă de fapt el crescuse și ajunsese la apogeu deodată cu mine si nu fusese înainte, ca si mine, decât forma semi- transparentă, larvară, a viitorului său deocamdată nedesghe- muit din mugurele virtual.

Mi-au ieșit între timp - dar fără timp să mă bucur de ele — *Frumoasele străine* și *Nimic.* Două cărți pe care le-am numit pre(ten)țios „ostensive“: nu pot fi definite, ci doar arătate. Am început - pe iPhone, firește - *Odiseea.* Monstruos, spuneți? Cât se poate. Am văzut filme. Am dat interviuri. Am ieșit la terase cu bere, am stat de vorbă. Cu cine? Nu știu. Un

singur lucru mi-e limpede ca un cui bătut în țeastă: dacă nu scriu o să mor.

14 mai Drumuri fără capăt cu mașina prin dezolantul peisaj al marginii de oraș. Zone industriale fără nici un Dumnezeu, terenuri virane de vânzare, firme de automobile cu saloane luxoase între bălării și gropi de gunoi. Ceruri

565 uriașe, faimoasele ceruri prăfuite bucureștene.
Prostituate, câte două sau trei, pe marginea șoselei,
înalte și subțiri, fără aspectul de păpușă gonflabilă al
celor berlineze.

întâlniri cu publicul, oameni care, cine știe de ce, vin să se uite la mine. Mă uit și eu la ei, ca un babuin bătrân dintr-un zoo. Nimeni nu mă hrănește, e interzis. Fete care-mi zâmbesc ca îndrăgostite, profesori de română care mă privesc sever, inși pe care nu știu unde să-i pun și care nu știu cum se uită la mine.

O elevă de liceu, cât un pui de vrabie, spelbă ca un știulete de porumb cu mătase palidă: „Vreau să vă spun doar că *vă ador foarte, foarte multi"* (mai adaug și eu câteva semne de exclamare în paranteză). Sunt destins, „natural" (și nimeni nu poate bănui cât de elaborată, de premeditată e naturalețea asta), mă descurc. Ies basma curată. Mă scot. Plec din sală zâmbitor ca să mă prăbușesc pe culoar într-o baltă de sânge.

în rest, norii curg liniștiți peste căsuța din pădure. Azi-noapte, furtună năpraznică, gen Hogaș, cerul albit de fulgere, apar căzând din cer de parcă o cadă cât cerul s-ar fi răsturnat peste noi. Dimineața ocoleam cu mașina crengile negre și ude rupte din copaci. Acum, la ora 10, arde iar soarele în ferestrele Velux ale casei de vizavi.

Mă adaptez rău vremurilor, nu mai fac față. Mă surprind încercând, prin diverse metode, să uit că exist.

Povara teribilă de a fi M.C.

17 mai în seria sugarului care zâmbește: doica lui Telemah fusese cumpărată de un șef aheu pe când era o tânără sclavă. Șeful a tratat-o ani de zile ca pe o soție iubită, dar nu a adus-o niciodată în patul său de teama nevestei...

Aflu si eu în sfârsit la ce folosește literatura. Când

mă » » »

gândesc că m-am frământat atât ani de zile ca să înțeleg sensul scrisului... Ce simplu mi-o spune acum *Los Angeles*

Times, într-un blurb de pe spatele romanului lui Chang-rae Lee: „Romanul *Zbor peste Long Island* ne reamintește de ce citim literatură." Aici, un moment de suspense. Toți așteptăm cu sufletul la gură revelația marelui ziar american. Și revelație este, căci blurb-ul urmează imediat: „Lee a reușit aici ceea ce sperăm să facă toate cărțile bune: să reînnoiască încrederea în umanitate." Ce simplu era, într-adevăr. Nu trebuie să scrii bine, ci să-i faci pe oameni să creadă în umanitate. Romanul lui Chang-rae Lee, după 33 de pagini, mi se pare că imită un film american, care imită o carte americană etc. etc. Dar mai sunt vreo 350 de pagini, destule ca să-ți recapeți (în ultima?) încrederea în umanitate. Mama mă-sii de tâmpiți.

28 mai Găsim un pui de vrabie căzut din cuib, abulic, părând de fapt autist. E suit pe pragul de jos al ușii noastre și se mișcă o dată cu ușa. Când am

încercat să-1 luăm de acolo, a sfârâit câțiva metri prin aer și s-a oprit în iarbă, unde a-ncremenit la fel de neinteresat de ce e-n jur. Dimineața, Ioana i-a presărat firimituri înainte, dar puiul n-a mâncat. Peste câtăva vreme am văzut o scenă cu adevărat frumoasă: venise maică-sa, culegea firimiturile și i le vâra în ciocul larg deschis. Puiul era brusc însuflețit, tremura din aripioare și țipa de foame.

Am fost la Stockholm, am vorbit despre Blecher. N-am văzut nimic din orașu-ăsta „marțial". La ICR au făcut un „colț Herta Miiller" unde sunt și eu într-o poză. Herta-mi vine până la umăr. Nu luase Nobelul încă. Aș fi stat mai mult în Stockholm, uneori simt dorul de călătorie, da, cel din Propertius... în rest, același amestec de figuri cunoscute și necunoscute în fața cărora vorbesc și vorbesc. „Și cad, recad și nu mai tac din gură."

Cărțile mele sunt ca și când n-ar fi. Nu mă interesează nici măcar pe mine. Ca tot ce am făcut vreodată în viața asta

567 fulgerătoare. Cred că au fost câteva cronici, toate binevoitoare deocamdată, și câteva însemnări pe bloguri. Vor veni și cele răuvoitoare, dar sunt acum asemenea dervișului căruia i se-nfig andrele-n obraz: anesteziat, transpus în alt plan. Nimic nu mă va durea atât de tare ca soarta amărâtului de pui de vrabie de sub mașina mea.

In trafic, pe Pipera, după o oră traumatică în scaunul dentar: ajung la o intersecție și intru cu viteză. Pe drumul principal vin mașini la fel de rapid. îmi dau seama într-o străfulgerare că au prioritate și totuși mă bag în fața lor. O Dacie albă frânează brusc, șoferul claxonează și urlă la mine prin geamul deschis, se ia după mine urlând, gonește paralel cu mine, mă face de doi bani. Eu sunt siderat: de ce am făcut asta? Am știut tot timpul ce fac, dar o fracțiune

de secundă mintea mi-a fost blocată. Nu mă grăbeam, nu aveam de ce să risc. Așa se-ntâmplă, ca-n vis. Acum mai bine de un an, venind tot de la dentist, tot după o ședință de tortură umilitoare - atunci am simțit penele aspre ocrotindu-mă. Atunci a fost aproape. Dar merit eu să fiu ocrotit? Merită pasărea să coboare și să mă hrănească? Nu, prin tot ceea ce fac. Da, pentru că sunt al ei.

în mai multe interviuri am spus, fără s-o cred nici eu (dar o simt cu adevărat câteva clipe pe lună), că niciodată nu m-am simțit mai bine ca după ce-am făcut 50 de ani. Da, sunt fericit câteva clipe pe lună. Sunt momentele în care altădată scriam poezie. Acum e un fel de fericire abstractă, solubilă, cu care nu știu ce să fac. Poemele rămâneau, de ce să fiu fericit în marele poem al vieții, care trece? Și care-ar trece și dacă aș trăi milenii?

Vremuri de sărăcie și distress, nimic nu se mai încheagă, nimeni nu mai are chef de nimic. Librăriile sunt goale și sinistre ca muzeele de provincie. Nimeni nu mai cumpără cărți. Fac sesiuni de autografe: dau 20-30 de semnături, când

568 acum câțiva ani dădeam o sută. Și nu fiindcă popularitatea mi-ar fi scăzut, ci din jalea și deznădejdea unei lumi în criză adâncă. Primele dispar podoabele, așa cum scoarța cerebrală moare prima. Nu se văd vremuri bune, e vreme de răbdat și de lăsat baltă speranța. Căci lucrurile bune nu vin nici când speri, nici când te rogi, vin când îți sunt date.

Vise în sepia, coborâri de nave spațiale, străine, care distrug orașe. Mă ascund sub maluri surpate, acoperite de tulpini de mușețel. Nu mi-e frică, dar nici nu vreau să dispar. Acum vreo trei nopți, dormind lângă Ioana (care-n somn are, mereu, în penumbra camerei, o față de statuie și de înger), m-

am trezit brusc. Lângă mine și cumva în spate, căci o perce- peam doar cu coada ochiului, era o fată tânără, brunetă, cu părul drept cam până la claviculă. M-a mângâiat de două ori pe păr, am simțit foarte bine, „ca-n realitate", degetele ei, după care a dispărut. E prima dată când un „vizitator" din cei, deja, vreo 20 câți am avut până acum, m-a atins. Nici unul nu mi-a vorbit încă.

Fizic, sunt într-o stare de uzură aproape ridicolă. Am plecat la Stockholm cu nu mai puțin de șapte probleme de sănătate. E de neînțeles cum de mai sunt pe picioarele proprii. Dar, dintre toate, problema acută a danturii m-a dat complet peste cap, a devenit intolerabilă. Nu vreau însă să transform bietul meu jurnal într-o fișă clinică. By the way, Inger a început traducerea, paginile i se par „dense".

Cic-ar fi ieșit și *Orbitorul* spaniol. Domnul cu mila. Ce-o fi acolo - numai Juan Max știe.

31 mai Aflu de la prieteni (și apoi din internet) că într-a- devăr a apărut *Orbitor (Cegador)* în spaniolă, la Funam- bulista. Juan Max n-a suflat o vorbă. Așa-mi trebuie.

E unu noaptea, ultima zi când mai am 53 de ani. în somn, azi-noapte, eram disperat că viața trece, a și trecut. Și că

569 urmează noaptea cea fără sfârșit. Urmează nimicul fără de margini, asemeni celui dinainte să mă nasc.

2 *iun.* Nopți tot mai stranii, după ce merg la culcare epuizat, după 1 noaptea. Rugăciunea de fiecare noapte, ca și cea din avion, de la fiecare decolare și aterizare, mi-au intrat în cel mai nepremeditat, mai direct și mai natural reflex. Devin

conștient de ea abia după ce-am terminat de rostit cuvintele. Sunt cuvinte de carne, corporale, sunt organe - subțiri, flexibile și ciliate - ale corpului meu. Cu ele, de parc-ar fi niște extrasenzoriale contacte, încerc să ating și să palpez ființa enormă numită Dumnezeire, ce trăiește nu doar în alt mediu, ci în alt sens al cuvântului „a trăi", care există, dar nu în existență, căci existența e produsul vieții sale. Trăim și noi în răsuflarea sa calmă, din cușca toracică, răsuflare de leu trântit la umbră. Halena sa e realitatea. Cea în care, iluzoriu, trăim și murim.

Apoi visez, nevrotic, tulburător, în sfârșit colorat în ultimele nopți. Sunt într-o pădure uriașă, noaptea. Mă-ndrept către poiana magică din mijloc. Printre copacii străvechi („immemorial elms...") se văd, din loc în loc, pâlpâiri de lumină, ca niște pânze galben-vernil, străvezii, răsucite. Se aprind și se sting. „Sunt anomalii magnetice", îmi spune cineva. Ajunși în centru, descoperim o mare baltă luminoasă, galbenă ca huma translucidă. Suprafața ei a prins pieliță ca laptele fiert, e o coajă moale de culoarea cremei caramel. Ce poate fi dedesubt? - ne întrebăm. Oricum, balta vibrează ca de niște lovituri ritmice, subterane. Tragem pielița deoparte, dar dedesubt e o alta, la fel de moale, jilavă și străvezie. O dezlipim și pe asta, și sub ea e o alta. Dăm la o parte șapte-opt straturi, și cu fiecare bubuitul surd, subteran, se face mai puternic. Devine tot mai asemănător cu o bătaie de inimă. Până la urmă se aude ca o inimă de om înspăimântat la culme, gata să-i sară din piept. Ce e acolo, în adânc?

570

1 iunie a trecut pe lângă noi, frecându-se de pereți, nebăgat în seamă de nimeni. Am ascultat toată ziua, la mansardă, ploaia răpăind pe acoperiș.

De când nu mai scriu, nu mai am nici istorie.

Sunt neatent, distrat. Toate-mi ies pe dos. Prietenii s-au topit în ceață. Mă simt singur și neimportant, ca un lucru oarecare dintr-o debara.

Dintr-un interviu: „Cu ce sentiment ați trecut granița dintre *scriitor cunoscut* și *scriitor celebru?" Km* stat și m-am gândit puțin: cine mă cunoaște? când am fost celebrat? și mai ales: ce înseamnă sentiment?

Am ajuns într-un loc al caietului în care scriu - și a cărui pagină din stânga e pufoasă ca un foietaj, unsă cum e cu litere pe toate părțile, ca și cele de dedesubtul ei - unde se vede ața cu care e legat, pe mijloc, un fascicul. Pagina din stânga și cea din dreapta se dovedesc aici a fi de fapt o singură foaie, cusută pe mijloc cu un fir minunat răsucit de ață albă - sau tibișir, dacă vă place acest cuvânt. Sunt cinci ieșiri la suprafață ale acestui fir drept, zvelt, tensionat, ce întretaie linierea neagră a filei dictando, și cinci reintrări în adâncul straturilor de hârtie. Dacă aș fi de o sută de ori mai mic și aș păși pe pagina scrisă, luând pe tălpi zgura neagră a literelor, firul de ață mi s-ar părea un odgon și aș putea vedea fiecare firișor în parte din care e împletit, și firișoarele și mai fine din care firișorul e la rândul lui răsucit. Atunci aș trece pe foaia din dreapta, imaculată deocamdată, dar care chiar acum nu mai e așa, căci am trecut și cu scrisul în partea ei de sus, și aș umbla de colo-colo pe albul ei de rogojină orientală. Urmele tălpilor mi-ar rămâne imprimate, mizer, pe foaie ca pe o zăpadă atotrăbdătoare.

9 iun. Vis recurent, dar de data asta *di granda-.* merg pe o plajă, nisipul cenușiu are ceva ciudat în el, pare cenușă sau zgură... Deodată zăresc în el ceva ce seamănă cu coloana

571 vertebrală a unui schelet de minuscul dinozaur. E amestecat cu nisipul, doar din loc în loc răsare șirul de vertebre mărunte. Mă aplec și ridic lucrușorul fragil: nu sunt vertebre, ci cate- nele unui lanț de aur, din cele ce se poartă la gât, fin și flexibil. Mă bucur, îl bag în buzunar, dau să mă-ndrept, dar imediat zăresc altul. Apoi alte două sau trei. Le vâr repede pe toate în același buzunar: ce noroc pe mine! Le-au pierdut, poate, cei care trec pe-acolo în drum spre mare. Apoi găsesc o monedă mare și grea, o medalie de fapt, topită și aplatizată cum se face ciocolata când e prea cald. Dar e dură și, de asemenea, de aur curat ca lacrima. E un cimitir de obiecte de aur. în curând strâng zeci, sute poate de lănțișoare, cercei, brățări de sârmă de aur. Ghemul se face cât un căpșor de copil. Mă și întreb cât de mult încape în buzunarul meu de la pantalon, din dreapta. Scot totul deodată, e un mare ghem încâlcit, îl țin de unul dintre capetele libere de lanț cum aș ține un păianjen de un picior, dar un păianjen de vreo două kilograme. Mă gândesc cum voi topi totul, cum voi vinde după aceea piatra de aur dens, greu, solid, cât de bogat am să fiu…

Nopțile sunt agitate și periculoase în ultimul timp. Mi-e frică în întunericul total din casa asta mare, mult prea mare: ultima încăpere din nautilul meu. Mi-e frică și-n pat, mai ales după ce jumătate de noapte am citit despre vimanas, antigra- vitație, tehnologii străine, anomalii selenare. Ioana, lângă mine, levitează, acoperită de faldurile cearșafului, la zece centimetri de saltea. îmi pot trece mâna pe sub statuia încremenită pe stratul de aer întunecat. Acum două nopți am văzut limpede în cameră - dar sticlos și străveziu, de culoare galben-roșie ca flacăra, un tors masculin, cu mușchii și coastele bine reliefate, care s-a deplasat dinspre ușă, a trecut pe deasupra mea și s-a resorbit în corpul palid al Ioanei. Azi-noapte m-a trezit o zgâlțâire puternică. Mi s-a părut că e cutremur, m-am dus la geam și am privit afară. Toate ferestrele erau întunecate,

 la una, îndepărtată, pâlpâia televizorul, iar jos, în curtea mea și a vecinilor de-alături, becurile de grădină cu panouri solare luminau albastru-fosforescent, de parc-ar fi marcat o pistă de aterizare pentru ființe care nu sunt oameni, pentru cei ce aduc deasupra noastră melodioasele, camuflatele, mortalele vimanas.

Vara se adâncește, va fi toridă. Pe gardul nostru de plasă verde a înflorit abundent mâna Maicii Domnului, cu florile ei jumătate galbene, jumătate albe, ca niște guri căscate de ființe mitologice. Sunt năpădite acum de bondari. Diminețile ne bem cafeaua pe terasă, sub cerul de stațiune balneo-climaterică, azur pur pe care-au încremenit norii. Stările mele interioare alternează violent între polii fericire-nefericire, ambii extremi, ceea ce mă sfâșie interior. Ieșim des, ne vedem cu prietenii. îi invidiez pe toți pentru viețile lor, pentru înfățișarea lor. Au deja destulă viață în urmă ca să fie complet înfășurați în ea ca într-un material prețios. Te lasă uneori să dezlipești câte-o fâșie, să-i admiri filigranul, să-i deplângi găurile de pumnal. Se desfac greu de pe ei, ca banda adezivă de pe cilindru. Mihai îmi povestește că pilotează avioane. Că nimic nu se compară cu momentul decolării, cu fericirea de a fi în aer, cu mâinile pe manșă. Când era mic, locuia în preajma unui aerodrom militar și auzea mereu pe deasupra urletul avioanelor cu reacție. Duminicile, un pilot, prieten al tatălui său, îl lua pe aerodrom, la avioanele de vânătoare. „Toată copilăria mea am călărit avioanele, m-am jucat în carlingile lor..." Așa cum eu mă jucam în cabina camionului fără roți din curte de la tanti Sica... Mihai a vrut mereu să fie pilot, dar pe vremea lui Ceaușescu asta era o utopie. A cântat într-o trupă, apoi a făcut literele, a scris proză (frumoasă, îmi amintesc din cenaclu), apoi, după ’89, a intrat în

advertising. A lucrat la mai multe firme, și-a făcut firmă proprie și a câștigat bani. Imediat cum și-a permis, a dat o sumă

573 serioasă ca să ia lecții de zbor. Nu i-a fost foarte greu, pentru că avea în urmă sute de ore de simulat zborul pe computer, pe un joc în care pilota exact tipul de avion pe care făcea acum practică concretă. De atunci a zburat mult, singur, peste întreaga Europă. E un hobby scump, dar e mult mai mult decât un hobby pentru el, zice, și realmente - deși e un clișeu - ochii îi strălucesc acolo, la MȚR, unde stăm de vorbă cu sticlele de bere în față.

Scriam mai demult despre exigența absurdă, nebunească pe care-o avem când judecăm cărțile sau filmele românești, pe care le comparăm doar cu capodoperele absolute și-nce- pem să-1 urâm fizic, umoral, pe autorul lor dacă ele sunt doar bune, de parcă ne-ar fi-nșelat, ne-ar fi prejudiciat, ne-ar fi făcut de râsul lumii. în schimb, lăudăm toate tâmpeniile dacă vin din afară. Și chiar dacă nu sunt tâmpenii, elogiile noastre le schimbă-n așa ceva. Ieri veneam cu mașina din oraș, pe timp de noapte și, cum eram singur, am dat drumul la radio. Probabil că Ioana-1 lăsase pe un post cultural, că eu când aud de cultură... vorba ăluia. Nu mi-a venit să-mi cred urechilor. Șofam prin pădure și râdeam de unul singur. Era vorba despre un scriitor portughez. în câteva minute de monolog pios, cădelnițat, pe un ton de popă de țară, am aflat despre insul respectiv nu că a fost un autor bun, nici foarte bun, ci cel mai bun dintre cei buni. „Dintre marii scriitori ai lumii foarte puțini au atins înălțimea sa spirituală și perfecțiunea sa stilistică. “ Hagiografia se-ntindea, dădea pe dinafară ca laptele uitat pe foc. Nu doar că era foarte mare, „cel mai mare autor lusitan" (nu e vorba despre Camoes, totuși), dar era și născut dintr-o familie sărmană și încă de mic etc. etc. Cutreierase

Portugalia în lung și-n lat, fusese prin toate cătunele ei, se inspirase din fiecare colțișor al ei... în opera sa vorbește glasul țării lui etc. etc. Și să vezi păcatul, se mai și opusese „vremurilor de tristă dictatură". Jurnalul său e o operă „inestimabilă". Poemele lui sunt de o măreție etc. etc. Nici Stalin,

574 nici Mao nu cred c-au fost celebrați cu o mai mare pioșenie. Urmau apoi, în emisiune, câteva poezii ilustrative din opera marelui lusitan, dovadă că și culturile mici din Europa, nu doar cele mari și arogante *{Europa banului)* își fac vocea auzită. Poeziile erau platitudinea însăși, plate ca scândura unei dușumele. Nu neg că o fi fost vorba de un autor mare și important, vreau doar să spun că l-au împachetat în cea mai bombastică, mai pompieristică retorică de „emisiune culturală", un adevărat montaj literar-muzical, până ce totul a devenit un vomitiv.

13 iun. Târgul de carte. Mi-e teribil de rău, sunt slăbit, mâinile-mi tremură, n-am putut dormi cu o noapte înainte din cauza durerilor de gât. In plus, sunt mort de foame și nu am ce să mănânc. Văd fețe ca ieșite din coșmaruri, dau mâna cu câțiva dintre cei mai mizerabili oameni *ever,* mă sprijin de panouri cu obscene poze de scriitori. Vorbesc automat, năucit de starea de rău, la șapte lansări una după alta. Sunt Johnnie, înnebunit de frică și cu timpul oprit pe loc. Nu-mi amintesc ce-am spus la toate lansările astea, înconjurat (în sensul militar și agresiv) de un polip uman. Ascult ditirambi și osanale, toți sunt cei mai mari, eu însumi vorbesc aiurea, aproape halucinez. Despre *Howl,* despre *Leagănul...,* despre *Așteptarea,* despre mai ce? Mi-e atât de rău, că fac un „smudge" general cu toată gloata. Toți se înting în toți, toate măștile, toate găștile. Când îmi prind fața într-un monitor lucios, nu-mi vine să cred: sunt transfigurat,

transfug din realitate: nici o trăsătură nu mi se potrivește cu cele din jur. Alerg de la o lansare la alta, ajung în ultima clipă, iau microfonul din fugă, vorbesc, las microfonul, pornesc ca un zombie spre altă lansare.

Dar ce straniu târg de carte: nici o carte, de fapt, nicăieri. Numai oameni, oameni peste tot, femei, bărbați, prieteni,

575 dușmani, copii. Tot ce poate fi mai opus ideii de spectacol al cărților. Eu, cel puțin, n-am observat nici o carte, asemenea pisicii care nu observă lucrurile încremenite.

Din cartea despre narcotice a lui Andrei aflu multe. Despre cultura afionului, de pildă, la cei vechi, la *tiriachii.* Despre chef, nimic altceva decât kef-ul musulman - ataraxia și veselia provocate de magiunul de opiu. Despre gloriomania compensată de alcool la Ionesco, despre „săptămâna pierdută" a lui Eliade la Calcutta (o înfundare de noapte în casele de opiu și bordelurile locale), despre pastila „energizantă" a lui Cioran, de proveniență nazistă, geamănă ca sursă cu gazul Ziklon B (și iată-1 pe Pynchon...), despre morfinomania Soranei Țopa, a lui H.Y. Stahl... Despre cocktailul de sex - inclusiv saturnin - și droguri de la *Literatorul* (Bogdan- Pitești - Macedonski - Mateiu și - cu semnul întrebării, cum se însemnează verigile lipsă în antropologie - Arghezi - Urmuz. Ca într-un spital, când nu-ți mai poți imagina lumea decât ca pe o asezonare de bolnavi, sau ca în discuțiile la o măsuță de bar (vezi Salinger) când ai revelația că toate vipu- rile sunt gay - citind cartea lui Andrei îți vine să te-ntrebi: și cine nu s-a drogat?

Literatura română pare aici - și așa a și fost, și încă nu știm cele mai louche secrete ale ei - un club de dandy, un devergondaj meticulos, un labirint de

crâșme și bordeluri, iar definiția cărții ar putea fi - ca în Doru Mareș - „ceea ce se scrie între două seringi în vână, acte sexuale, șvunguri de votcă, trabucuri și cafele" într-un perpetuu „anywhere out of this world". Și mai vezi ceva citind cartea asta: echivalența absolută a tuturor vieților și-a tuturor experiențelor. Nici o diferență whatsoever între Ițic care-a călătorit în toată lumea și Ștrul cel rămas la Dorohoi. După experiențele lor de „lărgire a conștiinței", de „îndumnezeite", de halucinații psihedelice, de dereglare sistematică a simțurilor, narconauții

se întorc în port tot bieți oameni, tot nevrotici, tot cu frică de moarte, tot cărunți, tot nesăbuiți, tot desfrânați, tot invidioși și orgolioși, tot animicștiutori, cu capetele pline de cucuie de la aceleași uși desenate pe ziduri prin care, ca și omul obișnuit, cumpătat și burghez, au încercat să treacă. Nici Agarthi, nici Shambala. Din cele trei-patru beții din adolescența mea am cules doar abjecție și ură de sine. Nici o bucățică împrumutată cu anticipație din paradisul rezervat mie și pe care va trebui s-o dau înapoi. „Fuți, nu fuți, vremea pulii tot trece", spuneau sergenții noștri în armată. La fel, viața tuturor trece, a lui Rimbaud și-a lui Stan Păpușă, a marchizului de Sade și-a maicii Tereza. „Mărunte vieți punctiforme." (Dar există ceva neștiut nici de bisericile drogului, nici de cele ale sfințeniei - adesea aceleași: opiu pentru popor...)

Timp de două nopți la rând un vis penibil, de nepovestit.

Citesc mult și cu pasiune despre vimanas, observ legătura (identitatea sau cauzalitatea sau continuitatea) dintre ele și Laputa lui Swift, cu

marele ei magnet din sala de diamant, dintre sistemele lor de propulsie (țeava centrală, elementul combustibil ce pare mercur) și motoarele cu gravitație modificată descrise de Bob Lazar - concavitatea inferioară a navei, unde sunt motoarele (ca la vimanas și ca în Laputa) posedă trei astfel de sisteme gravitaționale care focalizează, prin însuși corpul-lentilă al navei, pe locul de destinație. Apoi motoarele se opresc și nava e azvârlită ca din praștie pe locul respectiv, anulând de fapt spațiul. B12 stealth ar poseda un astfel de sistem (anti) gravitațional, construit prin reversed engineering. Toate lucrurile astea mi se par o altă față a realității, paralelă cu ea, lipită pe ea și totuși la aceeași distanță inefabilă de ea ca si ficțiunea de adevărul comun. Pare că » *
un efort uriaș le ține deocamdată la această distanță, în ciuda presiunii contrare a evidenței.

577

14 iun. în filmul lui Răzvan, un taximetrist spune ceva de felul „Ce oraș frumos e Amsterdamul! îl știu din *De ce iubim femeile* a Iu’ Cărtărescu...“ în ultima *Dilema* o caricatură îl arată pe Băsescu cu *Levantul* sub braț. A se slăbi, Mitică...

E aproape 12 și am făcut, de la 8, de când m-am sculat, numai salahorie. în biroul meu de sub acoperiș e deja insuportabil de cald, îmi dă dureri de cap. Nu știu dacă rezistăm fără aer condiționat, căci se anunță foc și pucioasă. Dar mi-am pus din timp deoparte o oră cu investigațiile lui W. Apoi, ca un laitmotiv al zilelor ăstora mizere - scaunul dentar...

„Neavând de lucru-n câmp", umblu vreo oră pe blo- gosferă, căutând la numele meu. Sunt oximoronul perfect, de la „vierme" la „geniu". Oamenii pe care-i vezi trecând pe lângă tine nu-ți par

niciodată monștri, criminali, teroriști, oligofreni, nebuni periculoși etc. Nici măcar cei ținuți în închisori de maximă securitate, pe drumul morții prin injecție. Omul e o ființă cu față umană prin definiție. Numai unde pot scrie sub nick se arată ei cum sunt cu adevărat. Un spectacol incredibil. Sunt descris, de pildă, ca „unul dintre cei cinci limbrici ai culturii române" lângă Liiceanu, Patapievici, Manolescu si... nu mai tin minte cine. Nu mai scriu si altele 1 » »
aici, ca să nu-mi consum spațiul de pomană. Dar tre' să spun că nici o deformare, nici un neadevăr, nici o calomnie, nici un pumnal verbal nu lipsesc, e Sodoma și Gomora. Pe de altă parte sunt mânjit cu cremă de zahăr ars de tot soiul de țipi care scriu „lam văzut", „miam spus că scrie super..." „Pentru cine scrieți?" - mă tot întreabă peste tot, până și la fierul de călcat. Pentru cine scriu, Dumnezeule mare? Pentru cei care admiră și critică decent, adică pentru cei ce comit actul decent de a înțelege. Sau nici măcar pentru ei. Acum, de fapt, nu scriu pentru nimeni, fiindcă nu scriu deloc, slavă Domnului!

578

27 iun. Când Ioana e plecată, viața mea se descreierează total, îsi iese din țâțâni. Mă culc la 4 dimineața, mă scol la 11, mă-nvârt prin casa și viața mea goale, fără nimic de care să mă pot agăța. Toate excesele, din plictiseală și exasperare, dau pe dinafară. Emoții chinuitoare, dependențe rușinoase, amintiri, remușcări, spaime - și mai presus de toate senzația că sunt iar foarte tânăr, foarte neformat, ca un metal incandescent încă neadus la forjă, care zace în febra și transparența și nedeterminarea lui. Atunci fac lucrurile cele mai imprudente, cele despre care știu că o să mă dea cu totul peste cap. Dacă aș putea suporta băutura, aș bea atunci până n-aș mai ști de mine, aș ieși afară beat și-aș urla de fericire, durere,

frică fără sfârșit, cu rafalele de adrenalină care-mi sfâșie viscerele. în loc de asta, ascult muzică, de dimineață până seara, e un drog care mă ucide, dar nu mă doboară. E de parcă m-aș asculta pe mine însumi. Mă hrănesc cu emoțiile altora, care deodată devin ale mele, așa cum hrana pe care o-nghiți devine carnea ta. „My life, take it..." Și „lasă-mă să locuiesc de-acuma în tine" ... De fapt, eu locuiesc în Ioana, când ea e departe, nu locuiesc nicăieri.

Bruxelles. Pe aeroport stau la o cafenea cu doi autori turci. Unul e turc până-n cerul gurii, până-n fundul ochiului. Barba i se prelungește fără discontinuitate cu părul de pe piept, la fel de negru și de stufos. E mic, gros și Murat. Poartă un fes invizibil, dar absolut explicit. Celălalt e o femeie turc. Vorbim o engleză abjectă, când deodată se apropie de noi o femeie tânără ferecată în aur. Cum tocmai citesc *Iliada,* mi se pare suspect. Are-n mâini *Frumoasele străine.* Se bucură nespus (dar o spune totuși) că m-a întâlnit și-mi cere un autograf. Turcii de sex contrar se uită ca la bâlci. îi scriu ceva de-a-mpicioarelea și-mi spune că e doctoriță, face chirurgie plastică. „Dacă-mi trece cândva prin cap să mă fac mai frumos, la dumneavoastră vin", îi spun și-o privesc în față. Aurul

579 de pe ea îi lucește mai puternic ca ochii. Cin-să fie, cin-să fie? Iris? Athena, Euterpe și Terpsihora? Cele unsprezece mii de fecioare? „Mi-ar fi cu desăvârșire imposibil", îmi răspunde, și dispare cu cartea în mâini. Femeia turc se uită lung la mine: „N-ai regizat asta, nu-i așa?“ Bărbatul turc e mai Murat ca oricând. Vorbim apoi în mașină, jumătate de oră, despre ce bem, cum bem și când bem.

Au fost vreo patruzeci de scriitori, cam bătrâiori, cam fără dinți, cam șifonați... O bulgăroaică scurtă îmi trage una-n piept de-mi pierd răsuflarea. Apoi

râde gros, cu damf de tiutiun. Alta are pe corset trei flori de hârtie cât niște verze. Femeile, în general, sunt uscate, suferinde, par văduve. Vreo două par văduve vesele, cu strungăreață. Evenimentul e nul și neavenit. Ne adunăm într-un foaier al Parlamentului european, ronțăim alune și bem prosecco. Și asta-i tot, *absolut* tot. Am bifat-o și pe-asta.

Mă plimb cu Alec Popov o zi-ntreagă. Ne-mpiedicăm în engleza noastră de inși (vorba lui Arghezi) balcanici, cu buzele și limba groase. Intrăm la muzeu, stăm acolo vreo trei ore, spatele mă chinuie mai tare ca oricând. Breughel, Bosch, Delvaux, Chirico, poze vechi, pe care le știi bine din albume. Elefanții cu picioare de păianjen, un Anton boschetar, în fundul gol, le opune crucifixul. Cutare naturi moarte, cu portocale cojite și un pocal strălucitor. Flori și vânat. Chintale de carne de femeie goală, dar nici o pizdă la vedere. („Vai, domnule Cărtărescu, și dumneavoastră?") Da, și eu, ce, doar Bloom? Tablouri de mărimi invers proporționale cu valoarea. Cel mai slab dintre pictori e un maestru. O răstignire: pe cele trei cruci, câte un schelet, toți cei ce asistă au cranii de os, cu dinții sparți, toți sunt morți de două mii de ani. Vârstele țăranilor (vreo 3-4 tablouri foarte mari, panoramice, de un anonim): copii cu figuri de oligofreni, apoi logodnici, câte doi, cu figuri de oligofreni, adulți cu sape și coase, toți

580 cu figuri de oligofreni, bătrâni cu figuri de oligofreni. Rareori un pictor și-a urât atât personajele. Ensor, măști albastre în sos roz. Și, firește, pretutindeni, „ca un asfințit", îngeri, sfinți, fecioare, toți cu bijuterii minuțios redate, ca și brocarturile care-i înfășoară strâns. Meserie.

Apoi acasă, după zile de plictiseală infinită.

în ultimul timp, de câte ori mă uit în oglindă mă frapează ochii: ochi înguști de asiatic. Nimic din catifelarea și limpezimea ochilor tatii. Sunt sceptici, tăioși, pasivi totuși, plini de un fel de uzură, de oboseală căpruie. Sunt ochii mamei mele, sunt din rasa ei de oameni ai stepei, care-au văzut multe și nu se mai îmbată cu povești.

4 *iul.* într-un test, e adevărat, la limita simplicității, ies un om foarte rațional, „de emisferă stângă", un gânditor mai curând decât un artist. Și cine a observat, într-adevăr, structura logică și puterea de gândire din spatele celor mai bune pagini din *Orbitor?* Adică acelea care-au fost produsul unui fel de metagândire (ana)logică?

Azi-noapte am visat oribil, între câteva crize de sufocare (vechiul meu nodul pe laringe). într-o lumină sângerie, Ioana se trezea țipând, era extrem de speriată, eu însumi nu știam unde mă aflu și mă îngrozeau țipetele ei. în continuare am visat chinuitor toată noaptea.

5 *iulie Pășunile raiului,* cu aceeași plăcere copilărească. Asezonată cu Wittgenstein, care în investigații îmi spune mult mai puțin decât în caiete și chiar decât în *Despre certitudine.*

Sunt singur, am timp leneș, dilatat de căldura verii, la dispoziție, dar nu-i dau nici un ordin, nu-i cer să-mi aducă nici un pahar cu apă. Timpul meu e o slugă fericită, mai grasă decât stăpânul, care se preface că meșterește ceva, toată ziua, la cafeaua și ciubucele din grija lui. E vară intensă, totală,

581 înecată în vegetație. Și-a desfășurat peste noi drapelul albas- tru-verde-auriu, umflat de răbufnirile de aer fierbinte. Plouă în fiecare noapte.

S-au prăsit în curtea noastră gladiole mai înalte ca noi (nu se vede calul și călărețul din ele), gardurile troznesc de luleaua turcului, de mâna Maicii Domnului și de iederă. Petunii, petunii iiber alles. Trandafiri albi și roșii, cu petala groasă, plină de vinișoare. Deasupra cartierului, ca, odinioară, deasupra Floreascăi (a citit vreun critic, cu adevărat, *Orbitor* 3?), se arcuiește jumătate de balon de săpun irizat.

O să-mi fac o cafea și-o să ies pe terasă ca să reajung, ca printr-un portal rotitor, în *The Pastures of Heaven.* Albinele o să dea roată paginilor de lumină laminată. Vrăbiile o să mă privească ne-ncrezător, ca pe-un monstru ciudat. „Este pur și simplu ca și cum am desprinde *impresia* culorii de obiectul văzut, ca pe o pieliță." Ca și Kafka, Wittgenstein încearcă să-și înțeleagă situația exprimând inexprimabilul prin analogii care sunt de fapt un fel de parabole, și unde ideea, inițial pură și aeriană, se-ngroașă până la concretul cel mai palpabil. De unde poezia - căci procedeul e poetic - paradoxală a celor doi foarte seci prozatori. Tot Wittgenstein scria: „Expresia mea simbolică era de fapt o descriere *mitologică* a folosirii unei reguli... “ Sublinierea e a mea.

7 *iulie* Sunt într-o cabină de vapor. Scriu, am început un roman. Umplu repede vreo șase-șapte pagini, care nu sunt de fapt decât file micuțe, rupte dintr-un notes, de culoare ușor portocalie. Mă ridic foarte satisfăcut de la masă, ies din cabină, rătăcesc pe coridoare încâlcite, fără să reușesc să ies pe punte și mă-ntorc de unde-am plecat. Caut, pe măsuță, foile

ca să le recitesc, dar nu le mai pot găsi. Pe masă sunt împrăștiate foi și discuri, în carcase subțiri de plastic. Nu pot citi ce e scris pe foi, deschid și carcasele, dar paginile

582 romanului meu sunt de negăsit. Deodată-mi amintesc, halucinant, de cartea mea de povestiri pierdută, de acel caiet pur oniric, care-n vise e mai concret și mai real decât tot ce-am făcut vreodată. Știu fiecare povestire scrisă ordonat, cu pixul, în ea, mai mult, îmi amintesc, cu o nostalgie sfâșietoare, atmosfera în care scriam, acel amurg galben, fără viitor și fără speranță, al adolescenței mele din Ștefan cel Mare.

Sunt uscat ca iasca. Poate-așa trebuia să ajung ca să pot lua foc într-o clipă.

Dintre toate speciile literare - hai să zic mai bine: dintre toate felurile de a scrie - jurnalul e cea mai absurdă. Mâna ta stângă dă bani mâinii tale drepte. Notezi, pentru tine, ceea ce tu însuți știi de fapt mult mai bine decât cel care notează, căci durerea e autentică, pe când „mă doare" e o convenție.

Multe lucruri frumoase și citabile în *însemnările postume* ale lui Wittgenstein. Ce lipsește e Wittgenstein însuși, în ciuda unei, iarăși, frapante asemănări de ton cu Kafka, meditațiile nu ajung, de cele mai multe ori, nici cu adevărat originale, nici profunde, nici expresive. Dar sunt mereu inteligente și elevate. E un gânditor de talent, dar fără curaj aici, dacă „geniul este curajul în talent", cum o spune el. Nu m-au interesat gândurile sale despre Vechiul și Noul Testament: ele sunt gânduri normale, de scriitor normal al epocii sale. Uneori W. știe bine ce spune: „în filozofie va trebui pro- priu-zis doar să facem poezie". Nu există aici acea privire total inumană și neobișnuită asupra gramaticii gândurilor din scrierile lui puternice, mai ales din caietele maro și albastru,

în care apele *Tractatustilui* se amestecau cu ale viitoarelor *Investigații.* Dimpotrivă, tonul e cald, modest, cu o surprinzătoare propensiune spre admirație, față de cultură si de oamenii care-o construiesc. El nu are sămânță 1 » proprie, dar e un pământ special, în care orice sămânță aruncată crește ciudat, altfel decât oriunde, spune el despre

583 sine. „Cuvânt înainte" (schița celui din „P. Bemerkungen") este absolut tipic pentru climatul cultural în care e scris, deși tema lui e lipsa de adeziune la acel climat. Asta pentru că, adaug eu, *spiritul* în care scrie, produs de epocă, e diferit și neînțeles de ea. W. definește lumea lui drept o lume pentru puțini și specială. Dar scrierile postume sunt pentru mai mulți. Kafka ar fi dezaprobat această bemolare a gândirii sale, poate pentru că lumea lui Kafka a fost o lume pentru un singur om și ermetică. Aici W. se deschide, citează, își numește predecesorii - chiar excesiv: „Boltzmann, Hertz, Schopenhauer, Frege, Russell, Kraus, Loos, Weininger, Spengler, Straffa", cum se vede, inși foarte diferiți din zone disparate: științe, arte, logică, arhitectură -, își palpează evreitatea și creștinia, meditează la muzică... încearcă să fie - o spune chiar el - „iubit, și nu admirat". Da, dar dacă nu am admira filozofia lui abruptă, nici nu i-am iubi gândurile domoale.

8 iul. îmi recitesc așa-zisul *Jurnal 0.* Nu-i găsesc nici cel mai mic interes. M.C. de la 30 de ani nu mă interesează de nici un fel. M-a distrat însă cât e de evident că pe atunci nu scriam decât pentru mine și că nici nu mi-ar fi trecut prin cap să public din jurnal. Am tot felul de efuziuni naive despre cât de tare eram în mica parcare a literaturii române, în care abia încăpea un Trabant... Acum, e drept, intră 3-4 SOV-uri (toate ale mele, firește). Chiar și însemnările de cea mai mare importanță - 14-15 iulie la mare - sunt

scrise șters și superficial.

Mai departe din W. - „Dacă lumina de sus *nu* este prezentă, eu nu pot să fiu decât inteligent." Iar lumina de sus e cea care determină și la care se referă cu adevărat expresia „să vezi lucrurile într-o altă lumină". Trebuie gândit nu mai bine, nici mai adânc, nici mai temeinic, nici măcar „până la capăt", ci *altfel,* luminat de sus, așa cum Isus spune:

„E ultima dată când beau vinul cu voi. De-acum îl voi bea, *altfel,* în împărăția Cerurilor."

Și o analogie superbă, memorabilă: „Din propozițiile pe care le pun aici pe hârtie numai câte una reprezintă într-un fel un pas înainte; celelalte sunt ca țăcănitul foarfecii frizerului, care trebuie să fie ținută în mișcare pentru a face cu ea o tăietură la momentul potrivit." Ce mândru trebuie să fi fost de frazele astea! De fapt, W. filozofează nu ca să ajungă la fundamentele cunoașterii și existenței, nici măcar ca să elimine problemele din limbaj, ci ca să arate cât de frumoasă poate fi gândirea.

„Arhitectura imortalizează și glorifică ceva. De aceea nu poate exista arhitectură acolo unde nu există ceva de glorificat." Asta e valabil și pentru roman sau pentru muzică. Dezastrul artelor în România de azi, „bunăoară", se explică și prin faptul că nu mai e aici nimic de glorificat.

27 *iulie* Ne-am întors acasă după o minivacanță bistri- țeano-sângeorzano-bucovineană, cu mult șofat pe drumuri șerpuitoare (drumuri „cum s-a pișat boul", când la dreapta, când la stânga), cu peisaje out of this world, coame împădurite, pline de clăi și case

în câmp, locuri pentru care se poate scrie „glory be Lord for the dappled things". Un festival de poezie dominat de ecorșeuri sumbre (o generație plină de sinucigași și călugăriți), o Bistriță curată și sfioasă, lecturi într-o veche sinagogă dezafectată - căci nu mai sunt în Bistrița zece bărbați israeliți -, oameni tineri, cunoscuți vag, gata să sufere martiriul unei vieți fără larghețe și notorietate ca să perpetueze o limbă muribundă, care e limba muribunzilor. Sângeorzul dintotdeauna, ca dintr-o icoană. Nu putem face dragoste într-o casă cu pereți de hârtie, înțesată de rubedenii. Diminețile umblăm prin rouă și rămânem prostiți, cu ochii în verdele de j’ de mii de nuanțe al dealului încețoșat

585 dinainte. Nopțile mergem în adâncul curții ca să ne dăm capul pe spate spre stele. Stăm așa, cu o groaznică durere în ceafă, minute-n șir, căci cerul luminos de stele e dincolo de orice experiență pe care-o poți avea în lumea asta. Și niciodată nu simțim momentul exact când bolta glisează și stelele ajung sub noi, iar noi suntem între stele, cu nici un reper pământesc în preajmă.

Mama Ioanei, mult mai bătrână decât este cu adevărat, mișcându-se mai greu an de an, stă pe veșnica ei laviță, sparge nuci și spune povești, încontinuu, ca un cronicar neplătit al locurilor. Aflu astfel, cu mare interes, că dincolo de Caba există două dealuri deasupra cărora „s-or bătut zânele", și care sunt acoperite de pietre ciudate de formă octogonală (le desenează cu unghia pe lemnul mesei scoase afară). A avut și ea astfel de „pietre ale zânelor", negre-roșcate, dar după o vreme se dezagreghează. Am să fac și eu rost de câteva. Mama Ioanei mai spune o poveste auzită de la bunicul ei. în tinerețea lui fusese cioban și, într-o vreme, era cu turma la munte. Pe înnoptate, era în odaia unde se

face cașul. Deodată s-a lăsat o mare liniște. Câinii nu mai „băteau", oile nu mai behăiau. Atunci s-a deschis ușa și a intrat în odaie o fată, foarte frumoasă, „numa picioarele le avea invers, cu călcâiele înainte". Văzând că fata vine spre el, ciobanul și-a desfăcut repede brâul de piele și-a legat-o peste brațe și piept cu el. Știa cum să se poarte cu zânele de la oameni mai bătrâni. Zâna a-nceput să se roage să-i dea drumul, dar flăcăul n-a slobozit-o până n-a jurat că-i va da pace și că n-o să se mai arate în preajma lui niciodată. Zâna a ieșit și, când ciobanul a ieșit și el după ea, n-a mai văzut-o. Și-a găsit însă câinii paralizați. Abia după câteva ore și-au revenit, „dar or rămas betegi". Bunicul ăsta, străbunic al Ioanei, se jura, de fiecare dată când spunea povestea, că i se întâmplase întocmai.

Firește că nu există coincidente. în aceeași zi am citit despre furtuna și cutremurul care i-au înspăimântat pe romani

586 în anul 717 înainte de Cristos. în cursul furtunii, Romulus a dispărut fără urmă și n-a mai fost văzut apoi niciodată. Un martor spune că l-ar fi văzut înălțându-se la cer, împlă- toșat, și că ar fi cerut ca oamenii să-1 numească de-atunci încolo Quirinus. Sabinul Numa Pompilius i-a urmat la tron, în vremea domniei sale, se știe, au fost văzute roți de lumină pe cer și a căzut din nori faimoasa *Ancilia,* un obiect în formă de elice. Apoi regele a fost venerat pentru puterile sale supraomenești: putea scoate fulgere și trăznete... (Plutarh, *Viețile paralele).*

în 718 î.Cr. a urcat pe tron și Gyges, în Lidia. Platon, în *Republica* povestește cum păstorul cu acest nume era pe câmp când s-a produs un cutremur și s-a căscat o crevasă în pământ. Coborând acolo, el a găsit „un cal de aramă" cu geamuri și uși. Strecurându-se înăuntru, a găsit un om gol, „mai mare decât cei obișnuiți" și i-a luat inelul de pe

deget. A observat repede că, de câte ori întorcea piatra inelului înăuntru, devenea invizibil. Ceea ce l-a ajutat să cucerească tronul.

Ca să rămân în același registru, noaptea trecută am avut trei vise consecutive cu îngeri. Deși îi numeam așa, de fapt erau tineri blonzi îmbrăcați complet în negru. Visele au fost confuze: fapt este că mă temeam de ei, și de altfel ei au spulberat, sub ochii mei, o femeie „ca sămânța din pântecul ei să nu rodească". îi întrebam de ce sunt mai departe atât de distanți cu oamenii, care acum pot înțelege mult mai multe decât în vremurile biblice. Dar ei nu făceau contact ochi în ochi cu mine, erau complet închiși în altă lume. Fugeam și mă ascundeam de ei, simțeam că vor să mă distrugă cu uneltele lor de nimicire.

Am înaintat mult în *Iliada,* o carte care-ți tulbură toate prejudecățile despre cei vechi. Formidabila putere a bărbaților de război. Ce poate face o lance. Despuierea de armură a celui căzut. Strigătul de război. Zeul care, avântându-se-n luptă, scoate un strigăt „cât cel a zece mii de războinici".

587

28 iulie Spatele mă chinuie mai rău ca oricând, de câteva luni abia pot sta pe scaun. Sunt, oricum, trist și decăzut. Nu mai pot scrie nimic, nici articole măcar. Tot ce citesc mă umilește. Ieri, romanul unui puști care reinventează avangarda, carte deja scrisă și deja citită, dar de o dexteritate, chiar o deșteptăciune pe fiecare frază care l-ar ferici pe laru (l-am și trimis la el). Toți sunt alerți, vii, cu vervă, în afară de mine. Doar mie mi s-au înecat corăbiile. Cărtărescu, cel mai cel. Are dreptate deplină legiunea mea de opozanți. Nimeni nu mă poate denigra până la nuanța mea de negru, care nu e negrul pe care ochii-1 pot vedea, ci negrul în lipsa

oricăror ochi, fuck it.

„Natalie, Natalie era din nou în România!" Unbelievable: RoMania. Trenuri și ploaie. „O rază din cer distruge iluzia asta."

De fapt, în tot ce scriu în ultimul timp, folosesc duetul frugal al depresivilor. Cuvintele „scoase cu cleștele", seci, retractile ca niște animale care nu se dau scoase din cușcă. Scriu denotativ, în fraze scurte, răzui efectiv interiorul țestei mele ca să produc puțină substanță. E motivul pentru care nu pot acum începe un roman. îmi trebuie euforizante, emoliente.

1 aug. Un sat din Bucovina poartă interesantul nume Clit...

Azi-noapte mi-era foame, dar n-am găsit nimic convenabil în frigider, așa că m-am culcat tale-quale. Urmarea e că am visat prăjituri, tone de prăjituri de toate felurile. Mergeam la o cofetărie unde, într-o atmosferă cafeniu-întunecată (culoarea viselor mele din ultimii ani), se aflau în vitrine prăjituri groase, cu glazură de ciocolată, însiropate, fragede, dense, aromate înnebunitor. îmi cumpăram un suc și cea mai mare dintre prăjituri, un tortuleț de amandină, și mergeam

588 la o măsuță. Apoi îmi dădeam seama că, de fapt, cofetăria era o cârciumă sordidă, aceeași din nenumărate vise ale mele. Și mai știam acum că visul nu era decât o veche amintire: mai fusesem cândva acolo, mai mâncasem prăjituri cu o poftă animalică, mânjindu-mă de glazura lor străvezie și de sucul lor gros ca mierea. Când m-am trezit, înainte să pot gusta măcar puțin din tortul apetisant (țin minte că am apucat doar să-nfig lingurița-n el, zdrobind glazura țeapănă de zahăr și ciocolată), n-am putut, totuși, localiza amintirea-n realitate: nici în copilărie, nici mai târziu nu mâncasem prăjituri cu cine știe ce concupiscență. De fapt, era o amintire din alte vise, în care nevoia mea de glucide se concretizase-n orgii cofetărești.

Acum două nopți eram la Istanbul. Sosisem cu trenul (visele mele cu trenuri) și, chiar în gară, m-am interesat unde e Sfânta Sofia. Era „după colț". N-am făcut câțiva pași pe strada crepusculară - era în zori - că am și zărit-o: un edificiu monstruos, o cupolă care se pierdea literalmente-n nori. Trebuie să fi avut kilometri în înălțime. Dar abia-n interiorul > acestei vaste bolți se afla catedrala, care era protejată de ea ca sub un clopot de sticlă. Și catedrala era organică: filigrane și zbârcituri; pe tencuiala ei, o anume moliciune și umezeală o făceau asemenea piciorului melcilor. Mă uitam în sus, uimit: volute pline de tatuaje, pereți cu intarsii și arabescuri, coloane ce zvâcneau și ale căror vene se zăreau, liliachii, prin zidăria hialină.

Nu fac nimic, vara e din ce în ce mai adâncă, va fi un august ce mă va-ntoarce-n copilărie, când augustul, de fapt, nu se mai termina niciodată, nici la 15 septembrie măcar. Augustul rămânea-n mine și-mi ținea de cald în iarna plină de calcule aritmetice cu bețișoare și ciupercuțe de carton. Stau prin casă, mai mult la computer, aștept vești, dar firește totul e mort, nu-mi vine să-ncep nimic. Serile ud grădina. Vom avea primele flori de leandru în câteva zile.

Lumea se schimbă rapid, sunt prins pe picior greșit și complet puzzled. Nimic nu mai contează. Sclipiri și licăriri ce se sting aproape-nainte de-a apărea. Cărți deja uitate la o săptămână după ce-au ieșit. Filme în cascadă, din care nu reții nimic. Mă uit prin agendele mele: cărți de vizită depășite de evenimente: le arunc cu pumnii la coș. Oameni pe care i-am uitat de mult. Legături pe care nu le-am mai ținut. E o destrămare, o descuamare a epidermei timpului, nimic nu mai înseamnă nimic. Apar cronici la cărțile mele (mi le mai semnalează Ioana): nu le mai citesc.

Mă uit la televizor: da, mașinăriile lui Da Vinci, povești cu ucigași în serie, dinozauri, meteoriți. Filme cu oameni care fac de toate: omoară alți oameni, copulează, vorbesc. De ce? Pentru banii pe care-i dau pe cablu. Banderas vrea banii mei, la fel și Angelina Jolie. E o competiție fantastică pentru banii mei. Ce uimit am fost când am citit prima dată articole americane despre filme, muzică și cărți, în care primul criteriu de valoare era cel al locului în box-office și-n charts. M-am obișnuit între timp. Pentru noi, rockerii și scriitorii și regizorii celebri fuseseră mituri, modele, prin ei vorbea umanitatea. Pentru noul spirit al noii lumi totul e show-biz. Câtă democratizare pot suporta bătrânele noastre țeste de aristocrați ai spiritului? But who gives a damn on it?

Zece luni de când scriu în caietu-ăsta. Cele mai sterpe din viața mea. Singurele fără măcar un proiect, adică singurele imanente, fără viitor. Dar aș zâmbi la toate astea dac-aș ști că, fie și după cinci sau zece ani, am să mai fac ceva demn de mine și de Tine. Nu mă mai grăbesc: „The race is over, you won."

3 aug. Chiar că am câștigat. Uite ce-am câștigat. Acum zece ani, dintre toți scriitorii de la DAAD care aveau burse atunci, am fost singurul neinvitat la Festivalul de literatură

590 din Berlin. între timp am publicat în Germania vreo 4 cărți, toate cu cronici excelente si una cu vânzări foarte bune. Asa * » că anu-ăsta am fost invitat (hurrah, hurrah!). Dar n-am fost citat între primele 20 de nume de autori ce vor fi prezenți. Că de ce-aș fi fost? Așa că, fără să fiu măcar supărat - cu un zâmbet, chiar -, i-am băgat în mă-sa. Nu mă duc.

Adevărul e că ieri am avut o zi groaznică, în care-a trebuit să fac un efort moral suprem ca să nu intru-ntr-o stare negativistă. Pe jumătate am reușit. Nu e ușor să vezi că tot ce ai făcut vreodată e aruncat într-o mare de excremente. Dar așa merg lucrurile azi, așa merg ele, nu doar tu, ci totul se duce-n aceeași direcție. Ne-a aruncat tuturor cineva o găleată de excremente în cap, de la balcon, când treceam liniștiți pe stradă. Iar apoi a-nceput să strige că mirosim urât, că suntem dezgustători. Și suntem, cine poate nega? Noi am ales să trăim mai departe în rețeaua de canalizare, deci noi am ales să puțim.

Am făcut tot ce-am putut ca să mă liniștesc, să nu intru-n paranoia. Mă ajută, paradoxal, foarte joasa mea stimă de sine din ultimul timp: „de fapt, au dreptate, toți au dreptate", îmi spun, și pe jumătate chiar o cred.

Dar să nu cred cu adevărat că se strânge lațul.

Newton avea 1,50 înălțime și nici un fel de sexualitate.

Nu mai pot scrie (și) pentru că în mintea mea, așa cum este ea acum, scrisul se leagă de adevăr și nu de frumusețe, în condițiile în care Kalokagathon e o noțiune uitată.

Ioana P.: „Ieri mi-am făcut testamentul." Iar eu, în semi- trezie, spre dimineață, îi spuneam cuiva că-mi simt sfârșitul aproape. Fiindcă, oricum, în starea asta n-o mai pot duce mult. Dar dacă o voi depăși, poate că am să pot lua totul de la capăt. Știu că sunt epuizat, că n-am mai scris nimic, că mintea nu mă mai ajută, nu doar în scris, ci și în lucrurile mărunte (vorbesc fără șir, greșesc cuvintele, fac calambururi prostești și

591 copilărești, n-am nici o față de arătat nimănui). Dar poate dacă-mi mai păstrez firea încă un an, dacă mă-ntorc în punctul de unde-am luat-o greșit, ca să mă-ndrept în altă direcție, dacă mă voi simți iarăși iubit, dacă mă voi simți din nou fără limite... Asta fac de când am terminat *Orbitor:* încerc să nu disper de tot, să nu mă prăbușesc, să nu fac ceva iremediabil. Am să-ncerc din nou, am să mă scol devreme și-am să scriu, fie și numai șiruri de „a“, timp de patru ore zilnic. Am să citesc restul timpului. Am să renunț la tot ce pot renunța. OK, am să mai încerc, un an, să pornesc motorul. Căci altceva ce pot face?

„Oare poate să spere doar cel care poate vorbi?" (W.) Nu știu, dar în lumea mea are drept la speranță doar cel care poate să scrie. (Am scris pentru *Dilema,* la dosarul *Speranța,* unul dintre cele mai disperate texte ale mele, prost și disperat, căci noțiunile sunt sinonime.)

O carte a disperării. Poate doar cuvântul „ajutor!" repetat pe sute de pagini. Și însoțit de exhibarea infirmităților tale, în scop de stoarcere a unei lacrimi și-a unei monezi.

îmi amintesc, am mai scris-o? - de criza morală a lui Mateiu, în ultimul an de viață și ultimul jurnal.

4 aug. Zile grele și triste, nopți de insomnie și gânduri absurde. Mă simt imposibil de singur, blocat

într-o viață care nu mai e decât o formă goală. Am ajuns la capăt, am atins fundul mării, m-am așternut acolo, peste mâlul cu care voi fi totuna. Nu mai văd nici o ieșire, sunt terminat.

Dar mai ales sunt blocat în discursul ăsta agonic, nu pot ieși din el, mintea mea își secretă închisoarea, e tot ce face acum. Fără ajutor din afară nu pot ieși de-aici. încerc să-mi fac curaj, încerc să rezist. Până acum fără nici o umbră de speranță.

Recitesc *Sfârșitul lumii,* a lui Boia, cea mai înveselitoare carte pe tema asta. Cu un dram de umor, nici infernul nu

592 mai arde prea tare. E plăcut să-1 privești, ca pe-un tablou de Bosch, prin sticla care-1 acoperă. Trăim și noi, azi, o perioadă apocaliptică, de schimbări năucitoare, de distrugere de stiluri de viață și sisteme de gândire. Din ea se hrănesc apocalipsele noastre personale, spaima noastră de viitor și de o libertate mereu ambiguă, mereu neînțeleasă până la capăt. Suntem crepusculari, trăim ce n-am fi crezut să apucăm vreodată: sfârșitul epocii de hârtie.

5 aug. Mă apăr de paranoia cu toate puterile mele. Seară oribilă, ieri, pe când ne plimbam prin cartier. Era un pandemonium în mine.

Experiențe „mistice" (ce-nseamnă asta?): Sf. Toma, într-o biserică, pe când asista la slujbă; scrie apoi: ceea ce mi-a fost revelat acum face ca tot ce-am scris înainte să nu valoreze mai mult decât un „snop de paie". Pascal, cu biletul său cusut în haină: „de la opt la zece seara, FOC".

6 aug., noaptea Vis spre dimineață. O pajiște practic nesfârșită și, de-a lungul ei, o dungă albă strălucitoare. M-am apropiat, curios, ca să-mi dau seama că era un dig din saci albi, așezați unul peste

altul. Digul înainta de-a curmezișul câmpiei pe câteva sute bune de metri. Am mers de-a lungul lui. Era perfect rectiliniu, iar sacii erau așezați mereu la fel, fără greșeală. Deodată am văzut o siluetă, în capătul celălalt. Iată cine făcuse șirul acela lung de saci albi și pufoși ca niște perne: o femeie tânără care semăna mult cu mama așa cum mi-o aminteam din copilărie, dar mai aurie și mai împlinită. Era în plin soare, așa încât linia părului, pomeții și sânii reflectau lumina ca-ntr-o fotografie de artă. Și de altfel totul era fragil, grațios, aproape în levitație. Femeia așeza în lungul șir alți și alți saci, cu o știință uimitoare. M-am gândit s-o ajut, și-am început și eu să iau saci (de unde? nu-mi amintesc),

593 și să-i pun unii peste alții. Dar femeia, cu o expresie disperată pe față, s-a repezit la înșăilarea mea dezordonată și încerca s-o demanteleze. Ciudat, sacii mei păreau mult mai grei decât ceilalți, nu-i putea mânui. Abia-i atingea, și se prăbușea din picioare, se rostogolea pe pământ. Era cea mai fragilă femeie din lume.

Mă lupt cu depresia. Mi-a fost rău toată ziua. Lucrurile se strică inexplicabil în jurul meu. Și e atât de cald, încât aerul din casă e ca apa fiartă: ne face bășici pe piele. Dormim cu geamul deschis, dar noaptea e fierbinte și ea, asemenea nopților din adolescență, sau din Fellini. Ai vrea de fapt să stai toată noaptea la o masă, în curte, cu o cană mare de vin în față, luminat de un bec în jurul căruia dau roată insecte nocturne. Ah, și trebuie să fie sub un cireș amar.

10 aug. Sunt mai bine, am reînceput să scriu câte ceva și cred că n-ar trebui să las din mână momentul ăsta. Ani de zile am părăsit literatura, am lăsat-o să se degradeze, mi-am văzut de alte treburi (de „viața

care se vietuieste"). Vreau acum să mă întorc, cred că e prima dată când simt că lucrul ăsta se mai poate. Și când îmi dau seama - și cum am putut-o uita atâția ani? - că pentru alde mine singurul fel de viață satisfăcătoare imaginabil e cea în care pot scrie. Nu sunt omul care să-și cultive grădina, nici cel care să-și lărgească mantia senzorială. Aș putea avea experiențe nesfârșite, în real sau în virtual, dar singura mea experiență rămâne totuși scrisul, pentru că restul piere în anomie dacă nu e trăit „altfel", în scris, prin scris.

Aș vrea să pot lăsa deoparte absolut totul și să reîncep să-mi fac meseria, să meditez la arta mea, să-mi oficiez religia. „Ești actriță, trebuie să joci!" îi scria Seymor lui Franny, reluând peste milenii situația lui Krishna și Arjuna. Luptă dacă ești luptător, joacă dacă ești actor, scrie dacă ești scriitor.

Tot restul e rătăcire. Iar non-acțiunea e rătăcirea supremă dacă nu e chiar meseria/arta/religia ta.

13 aug. Prea cald ca să poți scrie, face dragoste, produce insulină și, în general, pentru orice activitate inteligentă.

De alaltăieri îmi recitesc jurnalul, da, de la un capăt la altul. Nu mi-e cu totul ușor, și nici scopul meu, ascuns ție, dar nu și mie însumi, nu e cu totul curat. Azi - anii ’80-’81, ai *Poemelor de amor.* Tot ce pot spune despre băiatul de-atunci este că era efervescent ca șampania. Sfârâia de inspirație. Niciodată n-a mai trăit cineva o fericire atât de neagră, o exultare așa de disperată. îl iubesc și-aș vrea să-1 protejez de sinucidere și nebunie. Ar putea

fi primul dintre copiii mei, căci era doar cu un an mai mare ca lonuța. îl voi vedea crescând de-a lungul câtorva mii de pagini, până ce aici, pe fila asta, îmi va deveni geamăn identic. Vom merge așa, -n paralel, pe cele două fețe ale hârtiei, până la ultima pagină și suflare ce ne-au fost date.

20 aug. Avem un motănel adolescent, numai urechi și picioare, alb cu negru. A trecut în câteva ore toate testele de purtare comme il faut, dar nu se știe... Pare vânător, e neliniștit și curios, se joacă feroce cu tot ce-i cade între lăbuțe. L-a adus Gabriel de pe stradă, dar sigur a fost pisoi de casă, căci e mai mult decât prietenos, ni se bagă în nas de-a dreptul. Ieri am vizitat cu destulă reticență departamentul de hrană și accesorii pentru animale din Carrefour. Suavul lungan s-a ales cu o zgărdiță roșie antipurici și ghinion, niște nisip pentru nevoi speciale și conserve specifice. Le-a folosit pe toate cu entuziasmul vârstei.

Nopți înspăimântate. Mă trezesc mereu cu acea senzație de arsură în creștet care nu-mi e neobișnuită. Dar măcar mă » »
trezesc, scenariul se întrerupe înainte să-nceapă teroarea,

595 urletul nestăvilit, explozia de flăcări galbene. De altfel, îmi recitesc de câteva zile vechile jurnale, pe urmele acestei povești care nu știu cum se va sfârși (sau *mă* va sfârși). Sunt prea moleșit acum ca să notez impresii. Monocorde și maniacale - atât pot spune deocamdată. Poezie și singurătate, cât cuprinde, până la 30 de ani. în privința fragmentelor din „the continuing story" (enigma vieții mele), ele sunt cele știute, dar multiplicate și mai complexe decât credeam. Un pattern al inacceptabilului (de care mă desparte un zid ce se subțiază pe măsură ce înaintez în filonul ăsta) se conturează clar din vise, subvise, metavise... Toate duc spre ceea ce nu mai e vis, ci „the real thing" ... Nu știu dacă trebuie să merg mai departe. Cred mai degrabă că ar trebui să mă caut în altă parte.

25 *aug.* Anul are vârsta mea, sunt ultimele zile însorite, mixate confuz cu primele adieri de vânt rece. Și lumina s-a răcit, dar e totuși puternică și transparentă. Am avut câteva zile de singurătate liniștită, cu Bulat Okudjava, McCartney și motanul subțire cules de pe drumuri, acum alb ca laptele și negru ca smoala. Zile de vacanță, lungi, pline, chiar dacă pline de vid. Căci în ele a trăit și-a strălucit din toate puterile vidul clar al tuturor doctrinelor străvechi. Toamna care vine a și venit, în pachet sigilat, fără instrucțiuni de utilizare. Nu știu cum o voi folosi, ce-mi va aduce. Dar poezia ei o simt deja, e ca poezia unei femei necunoscute care stă la o măsuță de cafenea și nu te așteaptă, nu te-ar aștepta nici dac-ar ști că ești Baudelaire însuși, nici dacă ai fi învățătorul, iar ea femeia prinsă în adulter.

„La cincizeci de ani trăiești bătrânețea celor tineri și tinerețea celor bătrâni." Și tot ce mai poți spera e o vară indiană, în interpretarea lui Joe Dassin.

Simt mereu efectul imediat al toamnei care se apropie: răcirea creierului, transparentizarea lunii

până la fundațiile

596 ei pe rulmenți. Și nevoia de dragoste, pe ultimele sute de metri. Nu de sex, ci de dragoste, ca la 15 ani, de dat în mintea copiilor.

30 aug. Mari dureri lombare, în general stare foarte proastă. Vești proaste. Financiar suntem iar în bătaia tuturor vânturilor. Nu se ivește nimic, băltim asemenea faimoasei corăbii, „day after day, day after day...“. Petreceri cu străvechi prieteni, pietrificați, fosilizați de vechime. Nopți triste, zile fără rost. După o înviorare de câteva zile intru iar în vrie. Textele mele din ultimul timp sunt de o tristețe care-i face pe oameni să plângă (literalmente). Trebuie acum să scriu o poveste despre „aventura vieții mele". Ce aventură, Ițic, ce aventură... Mă gândesc la următorii 20 sau 25 de ani din viața mea - câți și cum vor fi. Să mai sper în câte-o bucurie? în câteva cărți? în ce? Nu mă pot adapta acestor vârste, nu le pot accepta. N-am destulă înțelepciune, nu găsesc în mine seninătate. I cannot go gentle into that good night.

A ieșit *Travesti* în Germania, *Enciclopedia zmeilor* în maghiară și aștept, tot pentru toamna asta, *De ce iubim femeile* în rusă. Nu știu ce se mai întâmplă cu *Nostalgia* daneză. în rest, nu mai am decât *Jurnalul* la Bonniers. Nici o altă „perspectivă" - cum aș fi zis odată. Azi mi-e perfect indiferent.

9 sept. Scriu pe pat, lungit, teribil de incomod, într-o lumină murdară de toamnă, după două săptămâni în care n-am putut sta pe scaun de dureri lombare. Din cauza asta nici n-am mai scris aici și, în general, mi-am lăsat baltă toate planurile (mai corect și complet spus, am lăsat totul baltă). Aș fi vrut să încep altfel toamna asta, nu cu suferința asta acută și

continuă totodată, nu cu tot ce-mi aduce aminte că trăiesc într-un corp de o fragilitate absurdă. Am, apoi, adding insult

597 to injury, lucrări dentare dureroase, umilitoare și complicate, sunt de fapt un șantier stomatologic (semi)ambulant. Ciudat, starea mea psihică nu e totuși aliniată cu catastrofele punctuale ale sistemelor și aparatelor mele („corpul meu" și „haina mea", ce confuzie, domnule W.), ci a fost mereu echilibrată și cumva optimistă chiar, ceea ce arată independența de lume a chimismului cerebral, spre mai marea glorie a stoicilor din- totdeauna. M-am bucurat, astfel, de casa mea îmbrăcată în curenții reci ai toamnei, de oamenii care trăiesc în jurul meu, de tot soiul de întâmplări pe care iluzia le-a țesut pe pânza realității, în multe dimensiuni, ca și când ai sculpta în plasa deasă, lăptoasă, a unui păianjen. Am fost la un party, într-o zonă mateină a orașului, unde prieteni străvechi și-au lăsat pomeții reliefați de un bec atârnând deasupra intrării unei case coșcovite, înecate în noapte. Fețe pământii în ultima noapte de vară, sporovăială mahmură, nici vorbă despre stratul geologic al tinereții atât de adânc scufundate. Apoi am citit versuri odinioară faimoase, azi uitate asemenea tangourilor, la vernisajul unei expoziții de fotografie. Pe simeze, Florin tânăr, cu tricou și mustață, frumos și melancolic, Cristi Teo- dorescu de când scria *Maestrul de lumini,* Nedelciu de când era eroul necontestat al grupului nostru (în geacă neagră, la barul Havana, bând daiquiri, iar eu în fața lui, tot cu un pahar de daiquiri, și nebunia euforizantă a marelui oraș în jurul nostru, și noi vorbind cu o seriozitate imposibilă, ca și când am fi fost Fitzgerald și Hemingway la Paris, brutalul și candidul și atât de luminos inteligentul Nedelciu, iar scena asta nu e de pe simeze, ci din galeria ultraîntortocheată a amintirilor mele), eu însumi cu o chitară în brațe și Cristina alături, zâmbind cu ochii întredeschiși, Ion Dumitriu apoi, presimțindu-și moartea prea timpurie. Vii și morți amestecați în poze alb-negru dintr-o lume care ar fi putut fi imperiul toltec sau Atlantida...

598

Și tot de acolo, ba încă dintr-un strat geologic și mai adânc, s-a materializat acum câteva zile, într-un

peisaj sordid din spatele magazinului Unirea, unde hălăduia, coincidență stu- pefiat-caraghioasă, pentru aceeași radiografie dentară pentru care hălăduiam și eu, nimeni alta decât Michi S., preaînalta mea prietenă din liceu, despre care abia citisem prin primele mele jurnale. Minunat-neschimbată, la 54 de ani, aceleași sprâncene, aceiași ochi și aceeași gură mare și amară, cu un soț cărunt (măritată, prima dată, la 52 de ani!), întâlnire din cele care te bucură și te reconfortează, deși ajunge una pe deceniu. în rest, am citit rușii cei mai cei, ruși în sensul limbii în care scriu, căci Okudjava nu prea e nume rusesc, cei mai mari și mai uimitori, Venedikt Erofeev și Bulat Magnificul, autorul celei mai nostalgice cărți ever, cea despre prințul Miatlin și domnul van Schonhoewen, avatarul cutărui portret al lui Vermeer și-al cutărui portret de Gaisborough. E prima carte pe care-o citesc cu adevărat, pasional și vizualizând totul - amurguri de iarnă petersburgheze, par egzamplu - de douăzeci de ani încoace, poate. Iar Erofeev e mai tare și mai amețitor ca lacrima comsomolistei.

Cu toate problemele mele lombaro-dentare, nu m-am mai gândit deloc la mine și la locul meu pe pământ. Abia peste vreo 10 zile vor lua sfârșit măcar unele dintre ele, dar nici atunci nu voi avea răgaz, căci voi fi pe malul unui fiord, la jumătatea Norvegiei, și voi vedea cu ochii mei fluturând pe jumătate de cer, verde-gălbui în noapte, aurora polară. Sper să încep lucrul apoi, dar nu sper prea tare, căci m-am contaminat de dispreţul pentru fiii faptei, pentru viţmun- dire (și un roman nu e un viţmundiu verde închis?) și ochi holbați - al prințului Miatlev și-al lui Venea Erofeev.

Ah, am mai făcut interviuri, scrise și vorbite, unele mai penibile decât altele, căci nu mă mai învăț minte

odată. E firesc: cum nu scriu și nu public doi-trei ani, reputația mea crește și lumea începe să mă iubească din nou, ușurată.

599

Citesc *Călătoria diletanților* în ritmul în care, probabil, a fost scrisă: două-trei pagini pe zi, cu acea bucurie că romanul încă nu se termină pe care n-am mai simțit-o de ani întregi. Miatlev, Hamletul fără însușiri, confuz și neputincios, Lavinia care-1 iubește „cu toată seriozitatea".

10 sept. „Eu nu am adus cu mine chiar nimic din exigențele vieții, pe cât pot să-mi dau seama, ci doar slăbiciunea generală omenească. Prin ea - și în această privință ea reprezintă o forță uriașă - eu am preluat cu toată energia ceea ce constituie partea negativă a epocii mele, cea care de fapt îmi este mie foarte apropiată, pe care eu nu am dreptul niciodată să o combat, ci într-un anumit fel să o reprezint" (Kafka, în jurnal). Și apoi: „Eu nu am fost condus în viață de mâna, oricum greu apăsând, a creștinismului, cum a fost cazul cu Kierkegaard, și nu m-am agățat, ca sioniștii, de ultimul ciucure al mantiei iudaice de rugăciune deja înde- părtându-se-n vânt." Finalul arată cât de mult se înșela Kafka în fragmentu-ăsta extraordinar - un suflu retoric pe care nu-1 poți avea decât față-n față cu miezul de dumnezeire al propriului tău eu: „Eu sunt sfârșit sau început.“De fapt, el era alături, alături de orice drum.

13 sept. Stau pe terasă și scriu, în soarele alb al toamnei. Motănelul miaună sub masa de lemn, umbrela strânsă își mișcă ușor faldurile în briza caldă, filtrată prin mușcate și mâna Maicii Domnului.

E o liniște de țară, plină de zgomote și totuși albă ca și lumina. Foarte departe, pe Privighetorilor sau chiar pe DN1, sirena unei salvări sau a unei mașini de pompieri. Deasupra sunt nori informi, destrămări, ce nu pot opri intensitatea, chiar și puțin senilă, a soarelui. Mâna mea stângă apasă pe cele două pagini de caiet, scrise în întregime, ca o palmă de tiran peste patria lui. Are totuși o grație de

600 mână desenată. Sunt nimeni, ca de obicei, o bulă accidentală în sticla densă a lumii. Dar mă las încălzit, pe păr și pe tricou, de lumina asta albă, aici, pe terasă.

Simt că am fost părăsit. E deloc altfel decât când ai fost părăsit de o femeie: ea e încă acolo, în aceeași lume, în același oraș, o întâlnești din când în când pe stradă, poți câteodată să te și plimbi cu ea de mână prin parc, chiar te poți culca accidental cu ea, și totuși între voi e un zid impenetrabil care va rămâne așa pentru totdeauna, chiar și după ce o uiți, chiar dacă pleci și n-o mai revezi niciodată. Acolo unde era pasajul către o lume plină de miracole și de sens nu mai este acum nimic. La fel, în viața mea, pasajul minunat s-a închis și puterea care mă iubise cândva iubește acum pe altul.

14 sept. Povestea lui Saul, cel „mai înalt de la umeri în sus decât toți oamenii". Cel uns împărat și schimbat apoi cu altul. Căci „lui Dumnezeu i-a părut rău că l-a ales". Cel care suferea, după abandonare, de un „duh rău", care nu putea fi decât deznădejdea fără margini a celui părăsit. Cel căruia-i cânta din liră, ca să-1 aline, însuși potrivnicul său, fericitul și adevăratul ales, David cel victorios în toate, pe care lancea sa n-a putut să-1 țintuiască de ușă.

„Lui Dumnezeu i-a părut rău că l-a ales" - ce frază

înfricoșătoare. Mai bine, pentru Saul, ar fi fost să nu fi fost ales niciodată, să piară în mulțime ca și când n-ar fi fost.

Ce imensă diferență între vechile mele jurnale (cele dinainte să fac, să zicem, 40 de ani) și cele mai recente! Primele erau triumfaliste chiar și-n deznădejde, celelalte - disperate chiar și când viața pare blândă cu mine. Acum sunt în acel moment când am ajuns la marginea cea mai îndepărtată a minții mele, atât de îndepărtată, că am uitat, pe drum, de ce înaintez. Am adunat pe drum atâta experiență, încât nu mai pot face nimic cu ea, fiindcă fiecare grăunte de cunoaștere se

601 anulează cu toate celelalte: ca să faci ceva trebuie să știi puțin.

Da, am trăit toată viața într-un turn de fildeș. Este scheletul meu, craniul meu. Am trăit toată viața la etajul lui cel mai de sus, în camera ferecată. Am privit pe ferestrele ochilor mei o lume imposibil de atins și de-nțeles. Turnul va cădea la primul cutremur, care mă va ucide o dată cu el.

19 sept. Perioadă extrem de nefericită. De la-nceputul toamnei am fost închis într-un fel de cameră de tortură fizică și psihică, de unde nu văd vreo ieșire. Durerile lombare sunt continue și atât de puternice, că nu pot sta așezat pe un scaun, la computer, mai mult de un sfert de oră. Am trecut și prin cele mai umilitoare, neplăcute, dureroase uneori, ședințe dentare, din care abia în câteva zile, sper, o să scap. Am fost permanent apăsat de o teamă despre care încă nu vreau să scriu aici, de un pericol absurd asemenea celui din *Dueliștii.* M-am simțit străin de corpul meu, de vârsta mea, de scrisul meu, de viața mea, străin, izolat și departe de toți și

de toate. Azi-dimineață m-am trezit cu gândul că totul s-a terminat, că e cazul să închei.

Nu pot scrie nimic. Am început ieri, dezlânat și ilizibil, un text la care mă gândesc de decenii: n-am viziune; nu-mi pot da seama cum sună și unde duce. Hotărât, am ajuns cu mult mai singur ca Franz Kafka, fiindcă el și-a ținut sieși companie până la ultima suflare, în sanatoriile lui cu pereți albi.

Un fragment parcă gândit, acum, de mine, dar exprimat de Kafka mult mai sigur simbolic decât aș putea-o eu face: „Scrisul mi se refuză. De aici planul unor cercetări autobiografice. Nu date de biografie, ci cercetarea și dezvăluirea unor cât mai mici părți componente. De aici pornind, vreau după aceea să mă reconstruiesc, asemenea unuia a cărui casă este nesigură și vrea să construiască alături una mai rezistentă, dacă se poate, chiar cu materialul celei vechi. Partea proastă

602 este, oricum, atunci când în mijlocul construcției
te lasă puterile și acum în locul unei case nesigure,
dar în orice caz complete, are una pe jumătate
distrusă și una jumătate gata, adică nimic. Ce
urmează e o adevărată nebunie, un fel de dans
căzăcesc între cele două case, în care cazacul
crestează până într-atât pământul cu tocurile
cizmelor și-l aruncă în lături, până când sub el i se
cască mormântul."

3 oct. Ieri-dimineață m-am trezit cu gândul că n-am să mai scriu nimic, niciodată. Era doar un gol uriaș, care m-a înspăimântat și m-a întristat de moarte. Căci era ca și când viața mea deja ar fi trecut, iar de-acum mi-aș fi gustat, anticipat, moartea.

Am avut o lună jalnică, în care problemele, tot mai multe și mai sâcâitoare, ca piticii care-1 leagă pe

Gulliver, s-au adunat și m-au copleșit. Cu dantura am scos-o la capăt, rămân durerile din zona lombară, atât de chinuitoare, că nu pot sta la masa de scris, ca și altele, multe, despre care nu vreau să scriu aici. Am avut nopți de insomnie și ore de ruminare sterilă în legătură cu Herta. E ca în *Dueliștii-,* sunt mereu atras în conflicte care nu sunt ale mele, dar cărora trebuie să le fac față. Căci lumea nu e locul dreptății, ci al suferinței: dacă Isus ne-a învătat ceva, asta e învățătura lui. Adevărul nu triumfă și uleiul nu iese la suprafață. Trebuie să crăpi ca un câine înainte să stai în fața nemiloșilor ochi de gheață. Ochii ei atât de asemănători celor ai lui Rimbaud.

îmi ies până la sfârșitul anului *Postmodernismul* și *Enciclopedia zmeilor,* ca și (sperăm noi) *Aerul cu diamante,* însoțit de un poster. S-au dus treizeci de ani de când l-am făcut. A fost cartea din centrul poeziei epocii și un simbol al ei, asemenea unui *Sgt. Pepper's.*

Ah, da, am fost și în Norvegia, la Stavanger, pe malul unor docuri nesfârșite pline de vapoare roșii și verzi, sub

603 nori de cacao cu lapte. Frig și ceață gri, umezeală și singurătate. Căsuțe albe de lemn, cu acoperișuri foarte ascuțite, lipite unele de altele, cum văzusem și-n Suedia. O discuție în engleză, cu un autor norvegian, în fața a vreo 80 de persoane prietenoase și zâmbitoare. In mijlocul lor, o brunetă cu strungăreață cât strâmtoarea Bering, inconfundabil româncă, zâmbește mai larg decât toate celelalte, cu ochi strălucitori. Dau autografe. A doua zi o iau cu vaporașul pe fiord. înaintăm cu viteză, o oră și jumătate, printre pereți de rocă, insule înțesate de aceleași căsuțe de lemn, o fâșie de cer cețos deasupra, una de apă cafenie dedesubt. Detaliile, între care faimoasa Pulpit Rock, nu se văd în înălțimile lăptoase. Nu se vede, de altfel, aproape nimic. Cascade împărțite în mii de pâraie cad de-a lungul pereților de stâncă. Un marinar ia apă, cu o prăjină cu găleată la capăt, direct din cascadă și ne-o împarte în păhărele de plastic. „Delicios" nu e un cuvânt potrivit pentru apă, dar aici e cuvântul perfect. Am coborât iar pe chei cu o dorință nebună de a vedea cu adevărat un fiord (vara, sub un cer albastru intens, cum îl văzusem când aveam 7-8 ani în filmul cu vikingi *Corăbiile lungi).*

6 oct. Recitesc *Epistolele* sf. Pavel și urmează *Faptele.* Iau, de fapt, *Evangheliile* dinspre sfârșit spre început, sunt atent la mereu alte lucruri. Scriu urât, pe genunchi, afară e o vreme de câine.

Pavel a primit schimbarea sa personală la față pe drumul Damascului. A stat trei ani în Damasc și-n Arabia, apoi „s-a coborât" la Ierusalim. Acolo i-a întâlnit doar pe Petru și pe lacov, fratele Domnului, cu care a rămas două săptămâni. S-a întors la Damasc, de unde, abia peste 14 ani, a coborât iar la Ierusalim ca să-i întâlnească și pe ceilalți apostoli, care, abia atunci, l-au acceptat ca apostol al neamurilor și

604 i-au aprobat Evanghelia. De-aici începe opera de evanghelizare a lui Pavel, la 17 ani de la revelație. în acest timp el a mai fost răpit la cer (în trup sau în afară de trup) și, ca și Petru, a primit puteri mari de la Duhul. Așa încât convertirile pe care le făcea nu erau prin vorbe omenești, ci prin dovedirea puterii Duhului Sfânt.

Merg la emisiuni televizate, scriu articole, mă văd cu prietenii, pun la cale apariții de cărți. Visez, nu mult și nici memorabil, dar visez câte ceva.

„Ce-ai zice de o ediție de lux a fragmentului Witold, Belaggio?" (Liiceanu) Aș zice de bine. Dar parcă l-am scris într-o viață anterioară pe când, vorba cuiva, eram pelican.

9 oct. Toamnă înghețată, viață de familie ca în vechile tablouri de gen olandeze: copilul învățând pisica să danseze ... Ioana și cu mine (Ioana are acum breton și zulufi la ceafă, dar e aceeași statuie de aur cu miez de aur topit care m-a uimit de când am văzut-o prima dată, în 1995 trebuie să fi fost, la cenaclul din facultate, când mi-am zis oftând interior: „nu e de nasul meu“) îmbrățișându-ne pe canapea, sărutându-ne ca la 15 ani, înainte să punem, la o cafeluță, ziua la cale. Aș vrea ca vechea mea nebunie să se întoarcă din croaziera ei pe alte mări.

Acum două nopți, Nedelciu stătea așezat pe un pilon de piatră, undeva la intersecția Ghiocei-Ștefan cel Mare. Casa în care știam că locuiește se profila pe Ghiocei cam în locul în care, foarte demult, era o ghețărie: o casă sinistră, cu două etaje, care mi-a mai apărut și-n alt vis. O fereastră luminată la etaj, deși era cândva spre sfârșitul dimineții. „Ce faci, Mircea?“ îl întreb cu mare emoție. El nu-mi răspunde, doar stă acolo ca o statuie. Ochii albaștri (cum Nedelciu nu-i avea), scurși sau estompați cumva, și părul alb ca

lâna îi dau o înfățișare inumană, străină. „îmi pare atât de rău că ai murit“,

605 îi spun, și mi se strânge inima de dragoste și suferință. La Mircea am ținut mult mai mult în vis decât am ținut în realitate, sau poate atunci nu mi-am dat seama.

Globul de păpădie. Sporii. Diaspora.

10 oct. Cunoștințele mele despre lume, cu sutele de mii, pe sute de niveluri și în zeci de zone, nu se mai pot uni ca să formeze un singur univers, pentru că din ele lipsește lucrul cel mai important: eu însumi. Am câștigat, de-a lungul vieții, întreaga lume, dar m-am pierdut pe mine însumi, adică punctul de perspectivă din care, în fine, petele aleatorii formează o imagine cu sens. Mă aflu într-un ventru uriaș, care-ți taie suflarea, pot spune totul despre nimic (și ceva în plus, încă), dar nu știu când urmează încă un nod, poate el nu va mai veni în timpul vieții mele.

Cartea pe care-am numit-o când *Viața mea nocturnă,* când *Anomaliile mele,* când *Viața mea, așa cum (n-) a fost,* pare să mă atragă, acum, cel mai mult ca proiect „in progress". Gestația e însă atât de lungă și istovitoare, că numai nașterea unui cașalot ar justifica-o. Vremea nașterii se apropie, dar voi avea putere pentru naștere? O să-mi adun puterile, de unde zac împrăștiate.

Noaptea târziu, cred că am trecut de fapt pe 11 oct.: un vis înspre dimineață. Sunt mai întâi într-o sală de spectacole. Atmosfera e galben-sepia, cu puncte strălucitoare de lumină, ca în vechile filme. Lângă mine e o fată pe care tocmai o cunoscusem, o studentă micuță, foarte brunetă, cu părul pana corbului. Era pe scaunul de alături și se ghemuise

toată în mine. Mă ținea de un braț și lăsase capul pe umărul meu. Eram cumva mândru de cucerirea mea, deși fata nu era nici pe departe frumoasă, dar avea acea tinerețe mai prețioasă ca orice. Nu știu ce spectacol era, un film, poate. Fapt e că, inexplicabil, am adormit la un moment dat. Apoi m-am trezit

606 când filmul s-a terminat și lumea s-a sculat să plece. Fata deja ieșise către culoar și, de-acolo, m-a strigat cu o voce foarte ciudată: „Hai, monsieur, vino și dumneata!" Era o accentuare nenaturală a cuvintelor, un fel de franceză stâlcită. Cu toate că mai voiam să dorm în fotoliu, mi s-a părut nepoliticos s-o las pe fată. Am ieșit într-o curte interioară, într-o atmosferă nocturnă luminată de becuri palide. Era o terasă unde studenții petreceau. Ne-am așezat la bar și am băut ceva. Am plătit cu două hârtii noi, roze, țepene, de 100. Mă-ntrebam unde mă va duce noaptea cu acea fată care se uita languros la mine. Simțeam un fel de fericire difuză, eram îmbătat de parfumul nopții. Aveam să dansez cu ea, aveam să plecăm apoi îmbrățișați spre casă. M-am uitat la ceas: era exact 10 noaptea. Și deodată mi-am amintit că sunt căsătorit cu Ioana. Parcă mi-a căzut cerul în cap. Am scos mobilul și, în mijlocul curții, sub becurile acelea chioare, am sunat-o, i-am spus că vin repede, că am avut de lucru. Am plecat fără să mă mai gândesc la fata ce rămăsese plantată pe scaunul de bar.

Kafka și-ar fi ars în timpul vieții aproximativ 90% din operă. Ce n-a mai apucat, i-a lăsat lui Max Brod în același scop. Avea peste doi metri înălțime, dar numai 52 de kilograme.

Termin aici, căci am puternice dureri oculare. Exact ce-mi mai lipsea. Sper să pot dormi după șvungul zdravăn de coca-cola de acum câteva minute.

Totuși: Vargas Llosa a luat Nobelul. I-am trimis două mailuri de felicitare pe două adrese diferite. întâlnirea noastră de acum câțiva ani, conversația

peste masa de restaurant încărcată. Pozele în care mă ține după umăr. în fine, un Nobel nobil, un mare scriitor care onorează și resuscitează premiul ăsta atât de alunecos. Brusc, simt iarăși că merită să scrii literatură, după atâția ani de dezumflare și dezamăgire cruntă.

607

18 oct. Bag tone de cafea în mine și nu mă pot totuși trezi, deși am bunăvoința să mă scol devreme. Am avut zile de vinovată și atât de plăcută relaxare, cu întâlniri cu prietenii, lălăială prin casă, interminabile conversații cu Ioana pe sofaua din living... Hibernez. Ziua e întuneric ca la 4 dimineața. Florile de pe pervaz, mușcate roșii și violete, au îngălbenit și-și scutură petalele translucide. Pierd timpul, calupuri groase de timp, le risipesc cu larghețea celui care le-a câștigat ușor. Când ies, mă recunosc taximetriștii și vânzătorii, căci am apărut des la TV. Nu pot spune nimic altceva despre mine, acum, căci pleoapele mi se-nchid de parcă aș inhala un puternic somnifer. Voința mea nu mai vrea nimic. Pentru mine e totuna.

By the way, un gând de acum câteva zile: credința, în sensul evanghelic al cuvântului, e prelungirea voinței dincolo de trup. „De ați avea credință cât bobul de muștar, ați spune muntelui să se arunce în mare și el v-ar asculta." Dar în același timp: „Pavel se uită țintă la cel slăbănog de picioare și cunoscu că are-n el credință să se vindece." Aici e celălalt sens al cuvântului, dacă nu cumva e chiar o noțiune diferită: „Toate lucrurile pe care le cereți, gândiți-vă că le-ați și căpătat". Credința celui ce acționează și credința celui asupra căruia se acționează. Am citat, firește, din memorie, nu cu totul exact.

Apoi, tot ca urmare a recitirii *Faptelor*- uimitorul episod cu Simon Magul. Am mai scris despre el, dar reiau, căci nu se poate insista îndeajuns pe ideea predestinării, a alegerii, așa cum apare aici. După ce află că Duhul se transmite prin punerea mâinilor, Simon, firește, caută să cumpere acest dar cu bani. Simon simoniacul. Aici s-au oprit toți. Dar esențial e de fapt ce-i spune Petru: „Piei, Satană! Tu n-ai nici sorț, nici parte în treaba asta..." Cast-ul era prin urmare complet și piesa era în desfășurare. Nu putea urca pe scenă oricine,

ci doar cei chemați. Nu poți participa la marea poveste dacă n-ai fost ales și n-ai primit un mesaj de sus. Tot ce poți face, ca om aflat în căutare, e să veghezi, să speri, să fii atent la semne. Oare ce s-ar fi întâmplat, m-am întrebat de atâtea ori, dacă atunci când, de 3-4 ori în viață, m-am auzit atât de clar chemat pe nume în miez de noapte, aș fi răspuns „Aici sunt, Doamne"? în ce tunel de energie fragedă și exorbitantă aș fi fost împins, ca seva din tulpină, până la galbenul intens al petalei de floarea-soarelui? Ce vas pentru cinste, ce vas pentru rușine aș fi ajuns?

20 oct. Citesc din *Kebra Nagast.* între sutele de cămile, sclavi și corăbii dăruite de Solomon reginei din Saba, se afla și o navă zburătoare „pe aripile vânturilor". „Glorie", „splendoare", „măreție", „înțelepciune", „pace" - cuvintele astea formează vreun sfert din lungimea textului.

îmi bat joc de mine cu voluptate. Femeia care nu vrea să frământe, toată ziua cerne. îmi cern zilele, una după alta, caut potcoave de cai morți. Nu vreau să scriu, orice, dar să nu scriu.

Fantastica levitatie a convoiului de întoarcere al lui »
Menelik.

27 *oct.* Cinci lovituri puternice în podea, pe holul de la primul etaj, azi noapte. Ca și când cineva ar număra: unu, doi, trei, patru, cinci. M-am trezit, am ridicat capul și-am ascultat în întuneric. Mi-am adus aminte că am mai auzit aceleași cinci lovituri cu câteva nopți în urmă. Ceva nu e-n regulă, sau nu e-n regulă cu mine. Văd cu coada ochiului lucruri care trec prin spatele meu fulgerător sau care se transformă ciudat. Urechile, firește, îmi urlă zi și noapte. Mă destructurez, ceva îmi dizolvă trupul și trupul senzorial. Visez fragmentar, întunecos, nopțile mele sunt o succesiune de treziri bruște, de gânduri încâlcite. Zilele somnolez, nu

609 mă pot trezi până după prânz. Afară e deja noiembrie adânc, octombrie a fost anul ăsta doar de câteva zile. Singurul lucru care mă mai scoate din somnolență e frica.

Vor urma drumuri lungi, lecturi din cărți vechi, voi părea că încă trăiesc, așa cum în unele culturi cel mort era pus încă la masă timp de un an, mumificat și rânjind, deasupra farfuriei pline. Fiindcă-n ultimele zile, petrecute-n izolare, uneori într-una foarte aglomerată, m-am simțit dat afară din lume, împins pe toboganul final. Parcă mi-a spus cineva: aici nu mai ai nimic de făcut. Și-apoi m-a scos afară cu piciorul, ca pe un animal noroit.

Cu mama, Ioana și Gabriel în parcul Circului. Curtea Școlii 28 e pustie, întunecată, dar de pe acoperiș izbucnesc razele unui soare negru, apocaliptic. Mi s-a strâns inima. Acum 45 de ani îmi mâneam ciorchinele ud de strugure în curtea școlii,

între sute de copii care alergau ca nebunii. Școala tip, în formă de U, a rămas ca un mausoleu, ruinat între clădiri ridicate de curând. în parc sunt pestrițe locuri de joacă, dar dealul lui pe care urcă scara de piatră e același. Sus, culegeam plante pentru ierbar și priveam blocurile de vizavi de lac, reflectate în apa densă. Acum sunt acoperite de sălciile uriașe, galbene și roșii de frigul toamnei, ce se răsfrâng invers în apa plină de frunzele nuferilor. Fac poze cu telefonul mobil, mama e intolerabil de bătrână, săgeata timpului nu-și schimbă orientarea, ceașca spartă nu se ridică, întreagă, de pe podea ca să beau cafeaua neagră și tare. Am cincizeci și patru de ani și la anul nu voi împlini 53.

Multe, multe motive de tristețe și îngrijorare.

Walkthrough - posibil titlu pentru ceva. într-un fel de reverie, azi-noapte compuneam în gând un poem.

Nu știu dac-am mai scris că mi-ar fi apărut o povestire - *Ruletistul* - în Spania, ca un fel de cărticică separată. Oricum, Spania e un mess total, un fiasco pentru prozatorul

(și poetul) M.C. Nici nu vreau să mă gândesc. De altfel, în ultimul an toate speranțele mele s-au prăbușit nici măcar cu zgomot. Au făcut „flop“ în supa primordială. Dar trebuie să mă obișnuiesc cu gândul că de-acum nimic bun nu mi se mai poate întâmpla.

Mirosul de subțioară de tigru al sacrului. Oroarea sacrului. De la focul sacru la osul sacru. Sacer, sacerdoțiu, sacrificiu. Sacru nu însemna „sfânt", ci străin, nepământean.

30 oct. Magia cuvintelor care abia dacă poți ghici

ce-nseamnă: coalescență, oblong. Să ajungi în miezul cuvântului. Cum se-nghesuie bondarul în inima florii. Cum forțezi încrețiturile cleioase-ale labiilor. Acolo e răspunsul la toate întrebările din care e țesută realitatea: nu îl găsești în cărțile de istorie, nici în memorialistică, nici în științele naturale, nici în cele sociale, ci în tensiunea chimică dintre cuvinte, în forțele nucleare de-acolo.

La liceul Cantemir. Oamenii se pozează cu mine folo- sindu-și telefoanele mobile, îmi cer autografe. Se recită străvechi poeme ale mele, pe care nu le pot înțelege. Sunt expuse cărți ale mele cu etichetele bibliotecii. Acum patruzeci de ani eram în curte, într-o mare de elevi în uniforme, în prima mea zi de licean. îmi priveam noii colegi, mi se păreau urâți ca adolescenții din vechile poze interbelice.

15 nov. M-am întors dintr-un lung dublu voiaj - ucigător de greu - la Bratislava, apoi la Salzburg - Berlin - Dresda - Esslingen și iar Berlin, iar acum, frânt de oboseală, scriu pe genunchi, la lumina palid-albastră a uneia dintre cele două lămpițe de citit cu leduri, prinse prin menghine de capul patului.

Ce pot spune despre călătoria asta decât, ca de obicei, că ar fi putut foarte bine să fie un lung drum cu metroul,

611 într-un tunel negru, cu opriri din timp în timp în câte-o sală de lectură. N-am văzut nimic, n-am avut timp nici să mănânc, nici să dorm. Lecturi, interviuri, drumuri, drumuri, interviuri, lecturi. Teroarea de-a nu pierde trenurile și avioanele. Nopți halucinate, în care mă trezesc din jumate-n jumate de oră. Citit până nu mai știu de mine prin vagoane care aleargă-n peisaj cu 250 pe oră! Câmpii, mori de vânt, căsuțe, castele de apă, orașe. La Bratislava vorbesc despre romi: înduioșez și pietrele. Aristocrația est-europeană-n păr: Drakulic, Michnik, Topol, Dragoman, Baumann, un bulgar, un ucrainean, un român - mai toți de pe unde s-au aciuat și puiază zișii romi. Chiar și o „țigăncușă bloggeriță" (după definiția proprie). în turneul german îmi prezint *Travesti.* Sunt cu Ernest, care e puțin derutat - la fiecare lectură îmi prezint cartea altfel, uneori diametral opus. Fac figură de scriitor serios. La Salzburg vorbesc despre voga *Travestiului* în mediile gay ale bătrânului continent. Bătrânelele mă privesc deodată (prima dată) cu interes: abia acum observă cât de lung am părul, poate și genele. La Dresda mă prezintă un greu al locului, Uwe Tellkamp. E primul om care mă privește, în Germania, fără nici un fel de condescendentă. E serios, inteligent-serios, a fost comparat cu Thomas Mann. Masiv, față rotundă, l-ar putea interpreta pe J.S. Bach într-un film, cu perucă adecvată. îmi place. Are o soție frumoasă, ciripitoare, fericită, întoarsă după el ca floarea-soarelui după soare. Stau - și fac lectura - în casa-librărie a unui cuplu tânăr, cu două fetițe de 8 și 9 ani. Cea mică se lipește de mine, ne jucăm și râdem la masă. Totul e idilic: curtea, casa, împrejurimile, oamenii. Elba, lată de trei sute de metri. Pe mal, zeci, sute de vilișoare și castele. Au stat acolo tot soiul de celebrități științifice și culturale. Dorm într-o cămăruță de secol XIX, mă scol în zori și plec singur prin ceață cu valiza zdrăngănind pe caldarâm în urma mea. La Esslingen ajung mai mult mort decât viu, după 7 ore în tren, pe care-1

612 schimb de trei ori pe parcurs. Faptul că am reușit să ajung îl voi socoti mereu drept una din ciudățeniile și enigmele vieții mele. Sală prietenoasă, fac glume, lectura prinde, dau j' de mii de autografe. Un tip vine cu toate cărțile mele *{absolut* toate cele traduse-n germană, inclusiv antologiile) și-mi cere câte un autograf. Mi se spune că e un original care citește tot. Plec a doua zi înapoi cu Ernest, mergem la vagonul restaurant, ne punem pe beri și confesiuni. Ernest mi-a fost mereu foarte drag, acum mi-e și mai drag. Povestea lui? Povestea mea. A mea, a ta și-a altora. Alt acrobat, alt salt mortal. La Berlin dau un interviu singur în sala insonorizată. Interlocutoarea mea e la Miinchen, îi aud doar vocea, în căști. Vorbim strict despre *Travesti.* La sfârșit îi mulțumesc că nu m-a-ntrebat nimic despre Securitate, Ceaușescu și poporul. A făcut-o cel de la Salzburg pentru tot voiajul. Iar la Berlin am fost mirat să văd apărând tot stafful Suhrkamp în păr, Katharina, Elina Kritzokat (numele care mă înveselește cel mai mult din istorie), până și cei de la drepturi internaționale și P.R. Cred că vor să îmbuneze un troublemaker care le-a făcut atâtea nazuri of late. Katharina e frumoasă și distantă ca un înger dăltuit în sare. Mâncăm apoi la niște italieni, e și Simion cu mine, spre marea mea bucurie: am cu cine vorbi pa rumunski. El și Adriana se vor stabili în Galicia, unde se mănâncă pe rupte (îmi explică el).

Acasă, am aflat că motănelul Tiț, care era deja larul penat al casei, a dispărut de parcă l-ar fi-nghițit pământul. N-a apărut până azi. Toți trei suntem imerși în melancolie. în fiecare zi ieșim în curte și-1 strigăm. Am bătut tot cartierul după el: nu e.

18 nov. în timpul voiajului am avut vise teribile, ghemuit în paturi străine, trezindu-mă din oră-n oră. Dar să le numesc vise? Mai degrabă a fost un fel de slide-show al ororii cu trei diapozitive care-au întrerupt streamingul viselor. Mai

613 întâi, în cursul unei reverii hipnagogice, mintea mi s-a-nțe- penit pe o imagine. Nu una revelatoare sau memorabilă, ci un cadru fortuit, așa cum faci uneori câte-o poză din greșeală și apoi ștergi imaginea strâmbă și fără noimă (o bucată de ușă, o parte din coșul de gunoi...). Am rămas așa, blocat, timp de vreo jumătate de minut, fără să fiu în stare să schimb imaginea. Am simțit acreala adrenalinei în stomac: aveam să rămân mereu în starea aia? în altă noapte, într-o stare de semi-trezie, am auzit limpede o voce feminină, necunoscută, care-a spus: „Nu mă lăsa să mor.“ Ca un fragment de vorbire venit din eter. Dar vocea a fost puternică, foarte clară, izvorâtă parcă din centrul minții mele ca un șuvoi de arteziană, în fine, un al treilea vis, într-o a treia noapte, mi-a fost blocat de un ecran de sânge. Pur și simplu un ecran dreptunghiular, ca de laptop, pe care curgea sânge, de sus până jos, în pârâiașe cu bulbuci și îngroșări, și cheaguri... N-am putut vedea nimic altceva, tot cam jumătate de minut.

24 nov. Mi-am cumpărat iPadul de pe Schiphol și nu-mi pare rău nici o clipă, e un obiect vrăjitoresc. De trei zile nu fac decât să mă-nvârt în jurul lui. Alții scriu poeme și romane, țin conferințe și citesc cărți, eu stau ochi în ochi cu magnificul ecran, hipnotizat și fericit. „Ce bine e, bine e, bine e/ Să nu facem nimica toată ziua, la-la-la“, cântau cei de la Taxi. Parcă special pentru mine. Dar trebuie să mai simți și plă- cere nesfârșită pe lume. L-am împănat cu aplicații și poze, cu e-books și e-magazines, l-am calibrat și personalizat, iar acum îmi cântă și-mi dansează și mă seduce cu zaimful ei ca o hetairă. Ca o lap-dancer în lumină roșie și damf de havane.

La Haga a fost mult mai ușor decât în Germania, am stat doar o noapte. Lectura a fost într-un teatru, biletele de intrare se vindeau, la suprapreț, cu patruzeci de euro. M-am gândit: ce mult mi-a crescut

cota... M-am imaginat la concurență

614 cu Vargas Llosa... Firește că alta aveau ei pe sufletul lor: festivalul era de muzică-n primul rând; noi, scriitorii, eram doar bombonelele de pe colivă. Cum veneau cele mai tari trupe din Olanda și Belgia („moldovenii noștri", îmi șoptește Jan Willem), puștimea scotea repede bănuțul. Dar vreo cincisprezece amețiți s-au nimerit și la mine. Pe parcurs s-au făcut vreo patruzeci, se pare că recordul literar al Crossing Borderului. N-a fost rău. Imediat după a-nceput aventura căutării casieriei, care-a durat de două ori mai mult decât lectura. Duc mi-a fost Yolanda, pregnănțică acum printr-a șasea (același Jan Willem cu același zâmbet pe sub mustață: „Cam coincide cu venirea ta aici în vară... Destul de suspect..." Și eu „Honi soit" etc. etc.), și chiar și cu ea ne-am rătăcit prin cele patru etaje de coridoare subterane ale teatrului. A trebuit să întrebăm de zece ori, ne-am plimbat cu lifturile ca niște copii săraci într-un hotel de provincie și abia-abia, după o oră, am ajuns să-mi iau banii. „Cred că traseul e atât de labirintic tocmai ca autorii să renunțe la onorarii", îi spun Yolandei, care râde cam mânzește: olandezii nu-s faimoși pentru generozitate. Dup-aia ne-am mai rătăcit și la-ntoarcere.

Acasă întors, mi-am aflat Penelopa aurie toată și mai caldă, si mai dulce ca oricând. Unii scriu cărți sau citesc, dar nimeni nu e mai liber si mai destins în casa lui, dimineața, la o cafea de la restaurantul din colț, adusă-n păhărele de plastic și returnată-n cești, prelungită câte-o oră-ntreagă... Nu fac nimic, îmi trăiesc viața, mă ascult respirând, văd respirația Ioanei și-a mea, ca două petunii ieșindu-ne din guri și ames- tecându-și pâlniile move în aerul camerei. Vârtej după vârtej, agitate și zdrențuite de ritmul calm al vorbirii noastre. In spatele nostru, cum stăm pe canapeaua de la geam, dezastrul panoramic al toamnei.

Să merg mai departe cu Pynchon, să continui cu

Dan Coman (caii lui scitici încălecați de popi ilfoveni) și cu Muri.

615

Ne-am lansat la târg, la Gaudeamus, *Aerul cu diamante,* dar n-am simțit că e lansare pe bune. Prea în pripă, prea improvizată. Vom mai face una, cu mizanscenă bitnică: afișe, lecturi, muzici, poate chiar bărbi și mustăți, posibil groopies. N-am simțit, la târg, că regresăm în (post)adolescență și că suntem iar cei mai mari artiști ai lumii. Vorba lui Trăienel, cocârjat lângă mine: „Bătrâne, ce-ar fi să spunem acum că în fine am ajuns mai faimoși ca Isus Cristos... să iasă scandal, să ne linșeze lumea indignată..." Asta pe când Florin, masiv și-n jacă de piele acaju, perora la microfon iar Tudor stătea spășit, cu capul în piept, lângă mine, în partea opusă lui Traian. în audiență - cine vrei și cine nu vrei, poeți, săracii, cu toții...

26 *nov.* Un vis mai lung noaptea trecută, din seria celor realist-terne și totuși cu ceva neliniștitor (gen *Farmecul discret...*) din ultimul an. Am plonjat cumva în miezul visului, care asemenea unui film pe care-1 prinzi de la jumătate, începuse de o bucată de vreme. Am doar amintirea unor drumuri încâlcite, la capătul cărora intru, ca de-atâtea ori, într-un restaurant. Eram undeva în străinătate, localul era din cele ieftine, aproape gol. Eram deosebit de bine îmbrăcat, un adevărat domn, cum ar zice mama. M-am așezat la o masă acoperită cu olandă țeapănă, foarte albă. Chelnerul a venit, am cerut whisky și, curând, paharul cu alcool gălbui era-n fața mea. Urma să cer meniul, dar chelnerul părea că nu mă-nțelege. Venise lângă el încă un individ și, în timp ce eu le vorbeam,

ei se hlizeau, își șopteau ceva unul altuia... Al doilea ins, într-un sacou galben, se aplecase peste masă spre mine și mă privea de aproape. Ce se-ntâmpla? Era nemaipomenit. Chelnerul își turnă votcă-n pahar, dintr-o sticlă și trase o dușcă. „You drink in front of me?“ i-am spus consternat. La care cei doi au dispărut și-o vreme sala a fost

616 goală. M-am ridicat, indignat, să plec, dar au intrat niște femei care-au început să pună fețe de masă și farfurii pe mesele lungi, ca de nuntă. Porțelanul lor, extraordinar de adevărat în sticlirea lui mată, părea o intruziune în vis a unor obiecte reale. A apărut o femeie roșcată, îmbrăcată elegant, care s-a așezat pe un scaun, în capătul uneia dintre mesele lungi. Am intrat în vorbă cu ea. Eram, da, în Bulgaria și ea era dintr-un grup de turiști români care urmau să mănânce acolo. O femeie drăguță și simpatică, a cărei conversație mi-a potolit supărarea. Când au început să intre turiștii și s-au așezat la mese, vorbind cu toții românește spre mirarea mea - nu mai auzisem limba de ani de zile, poate - mi-am dat seama cât de foame mi-era. Au venit farfuriile cu friptură, piure și felii umede de castraveciori. M-am așezat lângă femeia roșcată și-am început să mănânc, nu doar din farfuria din fața mea, ci și din cele ale vecinilor, fără ca asta să mire pe cineva. „Ia uitați la ce mai poate servi iPad-ul meu“, spun râzând și mănânc cu lingura, până la fund, ciorba care, într-adevăr, era turnată într-un tablet PC ca într-o mică tavă dreptunghiulară... Mâneam ca de frica morții.

Ultima imagine vine din faptul că ieri mi-am pus pe iPad un program care „lichefiază" ecranul, și l-am și păcălit pe Gabriel că transport apă cu iPadul...

Zile care trec sadovenian, extranumerar, ca acele cinci zile de la sfârșitul fiecărui an cu care erau reglate calendarele în trecut. Fericite, insignifiante, analgezice. E ca și când m-aș fi pensionat după extenuanta slujbă a literaturii și m-aș fi retras într-o căsuță, în centrul Asiei sau, și mai bine, în centrul

universului. Atât de departe, că drumurile pân-acolo au putrezit de mult. Acum, când scriu aici, e cinci după-amiaza, și afară e total întuneric. E cea mai stranie toamnă de până acum. Prima după treizeci, poate patruzeci de ani, în care n-am existat, cum nu am existat ca adolescent sau copil, deși am trăit și eu ca un sporozoar, ca o râmă.

617

28 nov. După o săptămână aventuroasă cu iPadul, mă-n- torc spășit acasă, la hârtie și creion. Și la cărți. Căci deși am sute de cărți electronice pe tableta magică, n-am citit deocamdată nici una. N-am avut chef de citit, în nici o escapadă amoroasă nu citești, chiar dacă-ți iei cărți cu tine. Am consumat doar idila cu un gadget, ca să vedeți cine e în realitate Cărtărescu-cel-umflat-cu-pompa. Da, asta sunt, un om, nu o mașină de produs literatură. Nu cred că am pierdut săptămâna asta de lenevie totală, căci rareori m-am simțit mai fericit. E o toamnă cu nori triști deasupra pădurilor desfrunzite. Am uitat ce vârstă am. N-am încă 70, oricum. E vreme de părăsit iluziile, una câte una, adică tot ce te-mpiedică să simți și să iubești viața ca viețuire. E vremea să citești doar cărțile care-ți plac, să te vezi doar cu cei ce te merită, să scrii doar când și ce ai chef. Restul, orice carieră și orice ambiție, nu este decât o inexplicabilă păcă-leală de sine.

Vis înspăimântător. Am dormitorul la ultimul etaj al casei, unde de fapt mi-e biroul. Din pat, în semiîntuneric, văd prin ușa cu geam o mișcare. Pare-a fi cineva acolo. Mă cutremur tot, căci e miez de noapte și e cineva străin în casă. Cu un mare efort îmi înving spaima, săr din pat și o iau la fugă pe scări în jos, în beznă aproape totală. Mi se pare în tot acest timp că e o siluetă în fața mea. Abia jos de tot, în

marea cameră întunecată de la parter, îmi dau seama cât de groază mi-e cu adevărat. Străinul trebuie să fie acolo, ascuns după micul perete fals al bucătăriei. Fac o ultimă sforțare și mă reped urlând până acolo. Teroarea mea nu mai are margini, înainte să mă trezesc, apuc să văd un bărbat în costum negru. M-am dezmeticit și mi-am dat seama că dormisem în așa fel încât carotida din dreapta gâtului fusese strivită și probabil sângele nu mai circula spre creier. Mi-am masat gâtul amorțit, dar frica a persistat și nu m-a mai lăsat să adorm la loc.

618

Seară magică. M-am întors cumva la periferia liniștită și stranie din Dudești-Cioplea, unde nu era țipenie de om pe străzi, și norii păreau de pe altă planetă. Sau și mai în urmă, în Silistra, în adâncul vremii. Oricât am scris despre locurile astea, parcă n-am spus nimic despre ele, căci nu despre locuri și clădiri e vorba, ci despre mine și numai despre mine. Iar acum, în după-amiezele în care lenevesc, ascultând ploaia și jucând absent un Solitaire pe computer, simt cum mă adâncesc interior, cum devin una cu o străveche amintire, nelocalizată sau localizată înșelător, ce nu are drept substanță decât o emoție intensă, asemenea melancoliei atavice în fața amurgurilor. Sunt altundeva, altcineva, căci aici e paradoxul: să te găsești pe tine cel adevărat înseamnă să devii altul.

M-am gândit azi la Andrei Codrescu, prima dată în luni de zile, iar seara am primit un mesaj de la el. Dar azi parcă totul e straniu.

7 *dec.* Cât de semnificativ: ca să pot scrie în caietu-ăsta trebuie să-mi fac loc pe birou, să mut laptopul, să dau deoparte mouse-ul și firele lui, să

găsesc un loc pentru iPad (îl pun deocamdată pe imprimantă), să pun în sertar căștile, cititorul de cârduri SD, aparatul de semnat pe online banking (nici nu știu cum îi zice) și alte o mie de lucrușoare electronice, fiecare mai deștept decât mine, și care totuși nu mă ajută să smulg un sunet din trecutul vieții, cum o face amărâtul ăsta de caiet mâzgălit de sus până jos, și amărâtul ăsta de pix. Iar în restul casei nu-i nici măcar un loc („oare nu e-n lumea asta vreun loc pentru iubit?“, că veni vorba iar de Herr Eminovici) în care să poți scrie, cuminte, cum ai învățat la școală, dacă nu vrei s-o faci pe planșa sprijinită de genunchi, în pat, ca Max Blecher. Deocamdată n-am ajuns acolo, deși nu mai dorm nopțile de dureri lombare.

Petreceri la noi acasă, cu optsprezece invitați, buna dispoziție e totală, oamenii se-mbrățișează și se alină, ca întotdeauna

619 când nu vine (și de-atâta vreme nu mai vine) vorba despre literatură. Tare mult trebuie să ne fi chinuit literatura asta, atâtea decenii, ca să fim acum atât de umani fără ea. A crescut media de vârstă a party-urilor, o dată cu scăderea ambițiilor, a rivalităților, a cruntelor dușmănii de altădată. Timpul ne-a aplatizat pe toți, ne-a schimbat în fotografii în care bunii și răii, fericiții și nefericiții, talentații și nulitățile, bogății și săracii, sănătoșii și bolnavii zâmbesc tâmplă lângă tâmplă cu aceleași danturi false, ciocnindu-si aceiași ochelari si schimbând aceleași cuvinte lustruite ca pietrele de râu de-atât uz și abuz, așa cum se spune că leii și antilopele stau umăr lângă umăr, bând din singurul ochi de baltă rămas în deșert. Am scăpătat, suntem foști miliardari de cuvinte și imagini ajunși în sapă de lemn. Ne mai arătăm la comemorări (Nino, de curând, privindu-ne de pe panouri, la Muzeul Literaturii, nevenindu-i să creadă cât de frumos vorbeau despre el - cu condescendența viilor mediocri față de morții prodi-gioși - cei pe care-i detesta și care-1 detestau), mai lansăm câte-un *Aer cu diamante* - șase-șapte lansări consecutive -, dar ne-am da pielea de pe noi să mai existăm o dată cu adevărat, să mai dăm, din mințile noastre mucegăite, fie și-un singur poem adevărat, să mai fim tineri chiar și la aproape 60 de ani (lunediștii la 60 de ani! - batjocură și mizerie și oroare fără sfârșit), chiar și numai în spirit.

Până și eu, M.C., devenit adolescent, unul debusolat cu desăvârșire, cu sentimentul că n-am făcut nimic niciodată, cu speranțele uitate, cu sensul literaturii pierdut, chiar și eu, ultimul dintre oameni, mai păstrez încă, nici măcar nu mai știu în ce cută a mintii mele, un fel de boare emoțională a vieții mele anterioare, când eram un autor viu, care făcea lucruri nemaifăcute vreodată. Și, în loc să abandonez totul într-o viață fericită (familia, casa, pomișorii, păsărelele, norișorii, păduricea, zenia menia piceabo, oricum s-o scrie

620 asta), am încă nostalgia perversă a mocirlei de aur în care mă tăvăleam altădată, drogat până la nesimțire cu poezie, încă mai cred că m-aș putea „întoarce înainte", că aș putea completa și ultimul cerc, că aș putea deschide chiar altul.

Să nu uit. Am scris despre întâlnirea mea din Dresda cu Uwe Tellkamp, un domn serios. Dar pe-atunci nu știam cele ce urmează. La sfârșitul evenimentului nostru comun mi-a făcut un dar. A scos din buzunar un mic obiect arătând ca o cașetă de medicamente supradimensionată: vreo patru-cinci centimetri lungime, de culoare vineție, și având la un capăt un degetar puțin îndoit, de alamă, înnegrit de vreme. Obiectul are cam o sută de ani vechime, mi-a spus el, și s-a fabricat acolo, la Dresda, într-o faimoasă manufactură. Dar, ca într-un basm, nu trebuia să-1 deschid până nu ajungeam acasă, „in Bucharest". Am băgat micul obiect în buzunar și uitat a fost acolo, într-adevăr, până acasă. L-am redescoperit din întâmplare, la multe zile de la întoarcere. L-am întors pe toate fețele și am observat că micul degetar se deșurubează. în interior, lucrușorul avea o papiotă cu câteva fire de ață, albe și negre, arătând și ele vechi de când lumea. M-am amuzat și-am vrut să-nșurubez degetarul la loc, dar n-am mai reușit. M-am uitat mai bine la el și-am rămas cu gura căscată. împăturită cu o minuție incredibilă se afla în el o bancnotă de 100 de euro. Am desfăcut-o și-am netezit-o, uluit că a putut încăpea într-un loc așa strâmt. Apoi mi-a venit sângele în obraji. Toată buna impresie pe care mi-a făcut-o autorul german s-a șters deodată și m-am simțit din nou privit de sus, din nou miluit ca un sud-estic rupt în coate ce mă aflam, deși știu că nu asta a fost intenția lui. O nenorocită de gafă care schimbă totul. De-atunci caut cartea lui de vizită, ca să-i trimit bancnota înapoi.

12 dec. Lennon, cu câteva zile înainte să moară, în ultimul său interviu, acum 30 de ani: „Nu vreau să fiu un erou mort." Și iată că de 40 de ani n-a mai compus nici un cântec, fiindcă tocmai asta s-a întâmplat: a devenit un erou mort, pentru uzul ticăloșilor care încă bem, mâncăm și ne agităm brownian.

Trăiesc sub pământ, în tunelul lui Johnny.

Am mers mult cu autobuzul în ultima vreme. Fiindcă n-o să fiu niciodată șofer, las mașina la Zoo, după ce străbat cu ea pădurea neagră, desfrunzită și ostilă, și de-acolo îl iau pe 301. Străbat timp de o oră-ntreagă orașul până la Romană, de unde iau metroul ca să ajung la Universitate. E mai bine cu autobuzul: stau liniștit pe scaun, citesc pe mobil (iPadul n-am curaj să-1 etalez printre semenii mei din mașină) și mai ales privesc în jur cu uimire și neîncredere: ăsta-i Bucu- reștiul? Ce văd la dreapta și la stânga e orașul meu geamăn? E diorama din *Orbitor?* Fluxu-ăsta ne-ncetat de automobile? Oamenii străini și necunoscuți de pe trotuare? Clădirile printre care trecem năclăiți în trafic? La fiecare stație urcă femei și bărbați, bătrâni și copii palizi ca termitele, fețe impenetrabile, e altă rasă, altă specie, sunt în altă lume. Mai toți vorbesc la mobil, aproape fiecare are câte-o privire pentru tine. Doi englezi, părând Vladimir și Estragon, se așază față-n față cu mine, ne atingem genunchii. Coboară și-n locul lor vine o femeie de o frumusețe imposibilă, insuportabilă. De unde Dumnezeu a apărut? Ascultă muzică la mobil, are ochi albaștri ca ai siamezelor și-o gură zâmbitoare, cu dinți perfecți. Totu-mi pare un colaj, femeia asta nu poate fi acum, aici, în 301. îmi zâmbește. Dar zâmbește tuturor. Mă uit repede-n altă parte. Nici măcar nu e o femeie,

fiindcă nu mă gândesc la ce are-ntre picioare. E un obiect cosmic de care se freacă un adolescent în geacă verde, o bătrână cu pălărie, toți cei ce înaintează spre ușa de coborâre. Ziua e totuși în regulă, noaptea însă - căci ies de la cursuri la 6 seara -,

622 intru-n metrou ca-n vis: sute de inși în paltoane coboară scările rulante, se-ngrămădesc pe peron. Metrourile vin și pleacă urlând. Prinzi privirea unei eleve, apoi a unui bosche- tar. Nu sunt aici, nu e viața mea. Nimic n-are nici o legătură cu realitatea. Nu cunosc pe nimeni și nu-nțeleg nimic. Ies la Romană, în noapte. Frigul miroase-a oxid de carbon. Farurile te-nnebunesc, te isterizează. Deasupra bulevardului e decorația de Sărbători, aurie și sângerie. Culorile țipă, urlă ca un torturat, se-ntind pe fețele livide ale trecătorilor. Un băiat și-o fată trec, de mână, pe lângă vitrinele arzătoare. Iau și ei foc, se topesc pe o străduță-nnegrită. Literele reclamelor incendiază aerul la kilometri deasupra noastră. Iau autobuzul, mă așez, citesc pe iPhone. Mergem prin noapte la nesfârșit. Fețele se schimbă, în locul orășenilor apar siniștrii, subteranii, interlopii. Târfele ordinare. Nu mai îndrăznesc să citesc, sunt strâns în mine ca un arc. Bărboși, cu ochi de fiare, cu alcool în răsuflări. Totuși, sunt zilieri obișnuiți, îmi spun. Sunt oameni. O femeie beată se trântește lângă mine, se năruie pe mine. Niște paznici se dau jos la restaurantul Privighetorilor. De-acolo, mașina se golește, rămânem eu și bețiva, pe aceeași banchetă, în uriașul spațiu portocaliu. Femeia pute, dar nu mă pot duce-n altă parte-a mașinii, căci mă înghesuie-n fereastră cu trupul ei revărsat. Urmează stația mea și nu pot ieși. Femeia doarme pe mine. Trebuie să mă cațăr peste corpul ei împietrit de băutură, să mă-mpiedic în fustele ei, ca să ajung la ușă. Cobor în beznă. îmi trebuie zece minute ca să traversez șoseaua vuitoare de mașini, măturată de faruri. Mă-nfund pe strada Grădinii Zoologice, nu-i nici măcar un bec. Sunt speriat de ecoul pașilor mei, știu ce urmează, e mereu la fel. Din noapte izbucnesc lătrături turbate, două-trei javre se reped în lumină, nu trebuie să arăt că mi-e frică. Sunt în jurul meu, latră cu o furie dementă, își arată dinții bestiali. Nu mă lasă până nu ajung, în fine,

623 la mașinuța mea roșie, parcată lângă o străveche rulotă. Mă apăr cu geanta de umăr, sunt lac de sudoare. Apăs telecomanda de la cheie, luminile roșii pâlpâie-n noapte neașteptat de strălucitor și deodată sunt în mașină, înapoi în lumea civilizată. Conduc prin pădurea ostilă, cu copaci smoliți. Drumul e spectral. Un șoarece-1 străbate cu toată viteza. Apoi se-arată cartierul, sunt salvat. în fiecare noapte-i mulțumesc lui Dumnezeu că sunt la mine-n pat și nu pe drumuri pustii, în locuri unde trebuie să supraviețuiești frigului și nopții.

Să nu uit să notez aici cel mai adevărat și mai surprinzător șoc al meu din ultima vreme. A venit ziua de joi și deci m-am dus la facultate să-mi țin cursurile. Când i-am văzut pe studenți, am simțit o stare de confuzie totală: am avut impresia că nu cu o săptămână, ci cu o zi în urmă făcusem cursul precedent. Adevărul psihologic al faptului că-i văzusem *ieri,* că *ieri* făcusem *Maitreiy* cu ei era de natura evidenței. Și totuși se-ntâmplase cu șapte zile-n urmă. E prima dată când am simțit comprimarea timpului, ca acele găuri de memorie ale alcoolicilor: nu știam ce-am făcut în săptămâna precedentă, pierdută pentru mintea mea. M-am dezmeticit puțin, am spus doar, zâmbind încurcat: „Ce repede trece timpul", sau așa ceva, și am trecut la noul roman, *Interior* de C. Fîntîneru.

14 dec. Ninge luminos pe fereastra mea îngustă, ca de bunkăr. în birou e frig ca afară și sunt într-o dispoziție Zen, și pentru că ninge, și fiindcă ieri am găsit un vers uimitor al lui Harrison: „I look from the wings at the play you are staging *I* While my guitar gently weeps, *I As I'm sitting here, doing nothing but aging I* Still, my guitar gently weeps... “ Și eu stau, acum, aici, departe de piesă (alte măști, alte guri...), nefăcând decât să-mbătrânesc, să-mi măsor clipele

vieții cu zăpada care cade și cu literele negre din caiet.

624

Harrison a scris cântecu-ăsta după ce-a citit *I Ching* și a-nțeles că totul se-ntâmplă-n relație cu totul, și prin urmare nimic nu se-ntâmplă niciodată. Ca să dovedească asta, a deschis o carte la-ntâmplare și-a găsit cuvintele „gently weeps".

...Am cunoscut cândva un fanatic al toleranței...

Va apărea curând *Nostalgia* în daneză și am semnat și cu Archipelago din New York pentru *Orbitor.* Cine va traduce? Iată veșnica poveste. Cine va citi? Cine va înțelege? Cine va da 30 de dolari pe hardback? Cine-și va mai aminti peste cinci ani? Iată o poveste și mai veșnică, uluitor de veșnică, să zic așa.

Să-mbătrânești ca un proces activ, ca singura ta activitate. Ca singurul tău scop în viață. Așa cum lemnul se umflă și putrezește, cum frunzele uscate se fac una cu țărâna. Să privești cum ninge-ntre șirurile de case, cum ninge repede, apoi încet. Să te vezi pe-un drum departe, mergând încet și nins. Să uiți să pui ghilimele, să crezi sincer că tu ai scris toate versurile, așa cum respiri tot aerul, cum ochii tăi înghit toți fotonii din univers (din multivers, din plurivers).

Eram la etajul cel mai de sus al unui bloc vechi, coșcovit, cu pereți subțiri ca hârtia. Totul tremura-n jur, la pașii trecătorilor de pe trotuar, la trecerea câte unei mașini, poate și la trecerea fiecărei furnici. Iar blocul avea lift, mai străvechi decât el, de parcă-ntâi ar fi fost liftul, din vremuri imemoriale, iar apoi s-ar fi clădit blocul în jurul lui. Și, ce ciudat, fereastra pe care priveam era chiar ușa liftului, deodată a

apărut acolo cabina, urcând din adânc și aducând cu ea un singur călător: era Gabriel, înalt, gracil și buclat, cu pielea albă ca laptele, așa cum e el cu adevărat de câteva luni încoace. Ochii lui negri scoteau flăcări, gura îi era frumoasă ca de femeie, încă și mai frumoasă. „David", mi-am spus, „David după ce l-a ucis pe Goliat", și chiar îmi imaginam, foarte adânc, în fața blocului, trupul decapitat al unui uriaș.

625

17 dec. Bătrânul Quarles (dacă-mi amintesc bine) în *Counterpoint* a lui Huxley - din care de fapt mi-a plăcut cel mai mult *Orb prin Gaza,* fără să-mi aduc aminte un singur personaj sau o singură scenă de-aici - își cumpără un teribil de costisitor și de complicat sistem de fișare, în vederea unei opere imense, niciodată începute. De fapt, el își trece timpul cu publicații de cuvinte încrucișate. Nu sunt altfel decât el: îmi perfecționez instrumentele la nesfârșit, îmi curăț aproape zilnic registrul computerului, îmi adaug programe, îmi umplu până la refuz iPadul cu aplicații, îmi îngrămădesc pe birou caiete în care-aș putea începe câte-o povestire sau un volum de versuri, dar nu-ncep niciodată nimic, căci menținerea instrumentarului îmi liniștește conștiința și-mi dă o stare optimistă: când o să-ncep, totul o să fie pregătit. Totul în afara amărâtului meu de creier, pe care-am uitat să-1 mai îngrijesc de ani de zile.

Ninge uimitor de frumos, totul e-acoperit de zăpadă, în casă e din ce în ce mai frig pe măsură ce urci scările, așa că în biroul meu de sub acoperiș miroase-a zăpadă și ghețuș, deși n-am aerisit încă. Trăiesc ataraxia iernii, hibernarea adâncă a sufletului. Vegetez. Nu se-ntâmplă nimic, dar tot ce

se-ntâmplă e de o frumusețe nemaiînțeleasă. Lucrurile levitează. Frigul curat, aseptic, translucid al nopților și zilelor de iarnă umple interstițiile, de la spațiul dintre stele la cel dintre oasele genunchiului. Fiecare lucru, acoperit de brumă, se respinge elastic cu celelalte asemenea polilor identici ai unor magneți. Eu însumi nu ating scaunul de la birou și degetele mele nu ating pixul. Bila mânjită de cerneală din vârful lui plutește deasupra paginii, iar rândurile scrise ca o-mpletitură de fire și dâre ciudate pâlpâie la câțiva milimetri deasupra hârtiei.

M-am întâlnit cu copiii de la liceul Lazăr, am vorbit despre tot și nimic în fața unei săli pline de „small faces".

626 întâlnirea a fost sub sigla „Treptele succesului", dar eu le-am arătat cât de important e eșecul, ce minunați și umani sunt loserii. Le-am spus că succesul e calea cea mai sigură către singurătate și nefericire, căci eu știu despre ce vorbesc. ,,1’m old enough to know better."

By the way: am avut azi plăcerea rară să refuz o funcție însemnată: de secretar general al UNESCO pe România. îmi păstrez deci recordul de 45 de ani fără nici o funcție (de când am fost, adică, președinte de detașament la Voila).

27 *dec.* Mă gândeam azi-noapte, înainte de-a adormi, cât de intensă și scânteietoare e conștiința în comparație cu întunericul trupului. Da, însă ea e partea vizibilă și concentrată a spiritului care străbate întregul corp, așa cum vârful creionului e doar partea descoperită și ascuțită a minei cilindrice care străbate creionul în întregime și e vizibilă și la celălalt capăt, într-o formă brută, cinică aș zice.

Ninge incredibil de frumos, chiar ca într-un glob

de cristal, după ce timp de-o săptămână zăpada depusă a fost erodată de ploaie. Acum totul e alb din nou. Noi am lipsit întreaga săptămână din peisaj, migrați la nord, la frig și la urși. Am făcut la Sângeorz-Băi un Crăciun destul de trist, alături de oameni cu supărări și probleme mari. Un fel de veselie forțată, cu gândurile aiurea ne-a împins unii spre alții ca să ne punem grijile la un loc și să bem o bere ciudat de amară împreună.

Oamenii locului n-au fost în apele lor. Noi, la rândul nostru, eram chinuiți de condițiile de viață: foc într-o singură cameră, dormit toți trei în același pat, spălat în baia înghețată, rude posace de la boli și de la religia lor ce condamnă bucuria.

Acum, acasă, e din nou în regulă. Numai acasă e în regulă, aici, în pădurea înzăpezită. Ninge vertical, cu mare viteză, pe jos deja zăpada trebuie să fie până la gleznă. îmi aduc

627 aminte frica animalică la cititul unei povestiri, pe la vârsta de zece ani: un țăran se trezește iarna, în zori de zi, și vede că nevasta nu mai e lângă el în pat. Se gândește că a ieșit pentru vreo nevoie, dar cum trece vremea și ea nu se mai întoarce, se neliniștește și iese pe prispă. De-aici vede cu uimire cum, prin zăpada până aproape de genunchi, urmele femeii înaintează până la jumătatea curții și se opresc acolo brusc. în rest, de jur împrejur, zăpada neatinsă și nici urmă de femeie, care n-a mai apărut niciodată.

Ah, da, uitam. Eram la facultate, la intrare, era vară fierbinte, purtam o cămașă cadrilată. Lumina cădea ciudat, îmi amintea de vremuri de demult. Am schimbat două vorbe cu Emil, bărbos și mecanic în replici ca o marionetă și, nu știu de ce, am renunțat să intru în holul întunecat. Am luat-o pe stradă, de-a lungul zidurilor, dar era altădată, acum douăzeci de ani sau mai mult. Lângă mine era o fostă prietenă,

aproape o adolescentă, cu o față pe care-o știam bine, o văzusem de sute de ori (acea prietenă care-mi apare doar în vise, pe care o sun în vise din casa alor mei, în veri de o singurătate înspăimântătoare, dar despre care nu-mi aduc aminte-n realitate), fără s-o pot identifica acum, când transcriu visul ăsta, deși are un aer familiar. Mergeam umăr la umăr, ea purta o rochiță subțire, palidă, de o nuanță de bleu, poate. Mi-era foarte dragă, mă bucuram că ne-am reîntâlnit. Am început să-i vorbesc despre mine, despre viața mea: e o ruină totală, sunt teribil de nefericit... Totuși, am o căsnicie fericită, adaug și rămân descumpănit, căci nu pot înțelege, în vis, cum se-mpacă lacrimile de tristețe, obidă și adâncă suferință psihică, deja curgându-mi pe obraji, cu căsnicia mea fericită, ce parcă era din altă viață. Rar am mai simțit atâta suferință și disperare într-un vis.

628

29 *dec. Aerostate plângând* a lui don' Traian. în *Dodes' ka-den* e un personaj ars pe dinăuntru de o veche dragoste. Cu gesturi de o lentoare stranie, cu ochii goi, împletește preșuri din cârpe vechi, tăiate cu foarfecă în fâșii. Nu vorbește cu nimeni. Viața lui s-a oprit cu decenii în urmă. Nu mai poate fi trezit la viață. Dar destinul lui luat în sine e emoționant, pentru că e adevărat. Cartea lui Traian m-a emoționat adânc, ca tot ce ține de omul ăsta pe care, în îndepărtata noastră tinerețe, l-am iubit ca pe nimeni altul. în fiecare dimineață mă trezeam cu bucuria gândului că aveam să ne vedem, să batem iar orașul împreună, să croim iar la planuri literare din cuțite și pahară. Omul strălucitor de-atunci a fost apoi înlocuit cu altul și noi doi am încetat să ne mai vedem. Poate

că și eu am fost, de fapt, la fel înlocuit, ca personajul din *V.* care-a trăit sase vieți distincte si consecutive. Oricum, în Floreasca lui Traian nu s-a mai auzit de mine niciodată.

31 dec. Ora 23.30. Sărbătorile n-au avut nici gust, nici textură de sărbători anul ăsta. Suntem singuri, noi trei, în casa din mijlocul pădurii. Aici nu se vor auzi petarde, nu vom vedea artificii. E liniște, zăpadă, irealitate. Cred că tot anul a stat sub semnul irealului, de fapt. Cred că tot jurnalul ăsta respiră, de fapt, un aer de irealitate. Nu știu ce să-mi doresc pentru 2011 sau pentru deceniul care vine. N-am nici de ce să-mi doresc ceva. Am totul, pentru că n-am avut nimic niciodată. Las altora să-și pună dorințe și apoi să alerge disperați în calea lor. Ca să respiri, nu trebuie să-ți fi dorit asta, nici ca să-ți bată inima, nici ca să vezi lumina. Am primit lumea fără să ne-o dorim. Deși sunt legat de câțiva oameni prin adâncă afecțiune, sunt totuși la fel de adânc detașat. Am să trăiesc mai departe ca și când n-aș trăi, am să iubesc ca si când n-as iubi, am să sufăr ca si când n-as suferi, am să mă zbat ca si când nu m-as zbate.

Se face vremea de deschis șampania. Bye.

Cuprins

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar
ce se virează Uniunii Scriitorilor din
România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171
0001,
B.C.R. Unirea, București.